První hledací seznam.

Chronologický seznam
VYNĚŠENÍ A NAŘÍZENÍ,

která

v ročníku 1856., I. oddělení

Věstníka vlády zemské pro markrabství Moravské

vložena jsou.

Chronologisches Verzeichniß
der
Gesetze und Verordnungen,

welche

im Jahrgange 1856 der I. Abtheilung

des

Landes-Regierungs-Blattes für das Markgrafthum Mähren

aufgenommen erscheinen.

Datum zákona	Den vydání Věst. vl. zemské	Obsah	Číslo částky	Číslo zákona	Strana
1855 28. ledna	1856 9. června	Nařízení, vydané od ministerium záležitostí vnitřních a práv, pro všechny země korunní kromě Hranice vojenské, jímžto se vydává předpis, jak se předsebrati má soudní ohledání mrtvých	V	39	64
3. září	19. července.	Smlouva dodatečná, vztahující se k přehlednuté smlouvě jednoty poštovní, uzavřené dne 5. prosince 1851	X	79	218
2. listop.	22. března	Nařízení, vydané od ministerium záležitostí vnitřních, pro velkovojvodství Krakovské, jímž se to, co o posloupnosti dědičné v statky sedlské předepsáno jest v Haliči, rozšiřuje také na velkovojvodství Krakovské	I	2	9
13. „	„ „	Smlouva státní, učiněná mezi Rakouskem a Francouzskem, v příčině obapolného vydávání zločinců	I	1	2
21. pros.	„ „	Nařízení císařské, jímžto se moc soudní soudův obchodních ve Vídni a v Terstu rozšiřuje na právní záležitosti mimosporné	I	3	9
24. „	„ „	Nařízení, vydané od ministerium práv, pro korunní země Uherskou, Chorvatskou a Slavonskou, pro vojvodství Srbské a banát Temešský a pro Sedmihradsko, o tom, pokud ti, kdo jsou způsobní spravovati úřad soudcovský, mají právo ve svých věcech právních sami se zastupovati	I	4	10
26. „	„ „	Nařízení, vydané od ministerium záležitostí vnitřních, o tom, na které úředníky a v které míře se na ně vztahuje předpis nejvyšší, daný dne 20. srpna 1819, jímž vyměřeno, jak se má vyhledati plat na odpočinutí a plat zaopatřovací úředníkům a služebníkům, kteří z rozličných fondů plat brali, a potahmo jejich vdovám a sirotkům	I	5	10
31. „	„ „	Vynešení, vydané od ministerium obchodu, pro ty země korunní, v kterýchž má platnost nejvyšší zákon o obchodu po domích, vydaný dne 4. září 1852, jímžto se výhody jmenované v §. 17. nejvyššího zákona o obchodu po domích daného dne 4. září 1852 v příčině obchodu takového s jistým zbožím rozšiřují na obyvatele Řeckého okresu horního a obcí Severinské a Basilevské, na obyvatele okresu Boveckého, na obyvatele Andrichovské, Kentské, Převorské, Dubovické a Gorlické v Haliči, na obyvatele bývalého místožupanství Varaždinského a konečně na plátenkáře v Uhřích	I	6	11
1856 1. ledna	18. dubna	Patent císařský, pro velkoknížetství Sedmihradské, jímžto se ustanovuje, jak a odkud se v tomto velkoknížetství těm, kdož k tomu právo mají, má co nejrychleji dáti vyhledaná náhrada urbariální,			

Datum zákona	Den vydání Věst. vl. zemské	Obsah	Číslo částky	Číslo zákona	Strana
1856	1856	zachovajíc při tom práva všech jiných účastníků, a kdy bude zrušeno příročí	II	9	22
3. ledna	22. března	Vynešení, vydané od ministerium práv, pro všechny země korunní kromě Hranice vojenské, o tom, že má c. k. tiskárna dvorská a státní posuzovati, zdaliž známky kolkové jsou pravé	I	7	11
10. „	18. dubna	Vynešení, vydané od ministerium financí, pro všechny země korunní obecného obchodu celního, jímžto usnadnění obchodu v přízi lněné a plátně režném, kteréž posud místo mělo na hranicích českých a bavorských, na další kus hranic se rozšiřuje . .	II	13	23
„ „	„ „	Nařízení, vydané od ministerium financí, pro všechny země korunní v mocnářství, jímžto se oznamuje, kdy počnou úřadovati finanční ředitelstva okresní v Rakousích nad Enží a pod Enží i v Salcbursku	II	14	23
„ „	„ „	Vynešení, vydané od ministerium financí, pro všechny země korunní obecného svazku celního, o tom, že mají úřadové celní rychle odbývati vůz poštovský i rychlé zboží po lodích parních posílané	II	15	24
„ „	„ „	Vynešení, vydané od ministerium financí, pro království Lombardsko-Benátské, o tom, že se zřizují prokuratury finanční v Miláně a v Benátkách	II	10	22
„ „	„ „	Vynešení, vydané od ministerií financí a práv, pro všechny země korunní, o tom, v kterých místech se vedou knihy úvěrní na obligace veřejné níže jmenované	II	16	24
11. „	„ „	Vynešení, jímžto se dle nejvyššího rozhodnutí od 9. ledna 1856 počet notářů v korunní zemi Štyrské zvyšuje na 70, a ustanovuje, že nově povolené místo notárské má býti v Judenburku	II	11	22
15. „	„ „	Vynešení, vydané od ministerium financí, jímžto se předpis o zkouškách k vyšší službě konceptní u prokuratur finančních uvádí také v království Lombardsko-Benátském	II	12	22
16. „	„ „	Nařízení, vydané od vrchního velitelství nad armádou, jímžto se dle nejvyššího rozhodnutí od 14. ledna 1856 činí změny některé ve zřízení zemských úřadů vojenských, počínajíc od 1. února 1856	II	17	25

Datum zákona	Den vydání Věst. vl. zemské	Obsah	Číslo		Strana
			částky	zákona	
1856 18. ledna	1856 4. srpna	Vynešení, vydané od ministerium financí, pro velkoknížetství Sedmihradské a vojvodství Bukovinské, jaké clo se má platiti z ryb sumců (Silurus glanis)	XIII	117	285
23. „	„ „	Nařízení, vydané od ministerium práv, pro království Lombardsko-Benátské, o tom, kterému úřadu se má činiti oznámení o dědictvích a odkazech, ježto nařízeno jest v §. 84. nejvyššího patentu, daného dne 9. srpna 1854, zákonníka říšského č. 208 .	XIII	118	285
27. „	„ „	Nařízení, vydané od ministerium financí, o tom, kdy má obecný zákon horní platnosti nabyti v Hranici vojenské	XIII	119	285
2. února	„ „	Nařízení, vydané od ministerium záležitostí vnitřních a práv, pro království Uherské, vojvodství Srbské a banát Temešský, jímžto se uvádí instrukce o zřízení vnitřním a řádu jednacím soudů urbářských	XIII	120	285
7. „	18. dubna	Nařízení císařské, pro všechny země korunní, kromě království Lombardsko-Benátského, jímžto se ustanovuje, když kdo po vyhlášení nařízení tohoto půjčí jinému peníze v kovové minci s tou výminkou, aby se mu z nich platily úroky v té minci, kterou sám byl dal, aneb vůbec, aby se mu také půjčka v též minci zplatila, že dlužník povinen jest, věřiteli dle umluvení takového úroky zapravovati a půjčku zplatiti, co se však týče všelikého jiného placení, že to zůstati má při tom, co vyměřeno v patentě, daném dne 2. června 1848, č. 1157 sbírky zákonů soudních	II	18	28
8. „	„ „	Vynešení, vydané od ministerium záležitostí duchovních a vyučování, fakultám věd právních a státních ve Vídni, v Praze, Pešti, Krakově, Lvově, Hradci a Inšbruku, též i všem komisím theoretických zkoušek státních, o výkonu předpisův dekretu daného dne 2. října r. 1855 pod čísl. 172 vzhledem těch studujících, kteří v letním pololetí se studia právnická a státovědecká vstoupili nebo budoucně vstoupiti zamýšlejí.	II	19	28
12. „	9. června	Nařízení, vydané od ministerium práv, pro Uhry, Chorvátsko, Slavonsko, vojvodství Srbské a banát Temešský, jímžto se dává soudům naučení, že není dovoleno, vésti exekuci k vymáhání nezapravených platů a dávek urbářských za náhradu zrušených, ježto vzešly teprv od 1. května 1848 .	V	40	128

Datum zákona	Den vydání Věst. vl. zemské	Obsah	Číslo částky	Číslo zákona	Strana
1856 16. února	1856 18. dubna	Nařízení, vydané od ministerium práv, pro všechny země korunní kromě Hranice vojenské, jímžto se dává naučení, v kterém pořádku vicepresidentové (presidentové senátu) u některých dvorů soudních zřízení, při poradách, jež řídí představený soudu, dávati mají hlas svůj	II	20	31
„ „	„ „	Nařízení, vydané od ministerium financí, jímžto se znovu vyměřují úřední okršlkové hejtmanství horních Štávnického, Velkobaňského a Smolenického, též i komisařů horních od nich vysazených, zření při tom majíc na nové zřízení politické i soudní v Uhřích	II	21	31
20. „	„ „	Vynešení, vydané od ministerium financí, pro všechny korunní země v mocnářství, jímžto se oznamuje, kdy počnou úřadovati finanční ředitelstva okresní v království Českém	II	22	32
21. „	„ „	Nařízení, vydané od vrchního velitelství nad armádou a od ministerií záležitostí vnitřních i financí, pro všechny země korunní, kromě Hranice vojenské, jímžto se vydává předpis o nahražování osob ke službě vojenské povinných	II	8	16
24. „	8. května	Nařízení císařské, pro království Uherské, Chorvatské a Slavonské, vojvodství Srbské a banát Temešský, jímžto se prodlužují lhůty, patenty císařskými od 2. března 1853 (obsaž. v zákoníku říšském, č. 38, 40 a 41) vyměřené, v kterýchž se mohou odporem stíhati okupace a nazpět vykupovati kopanice v Uhřích, ve vojvodství Srbském a banátě Temešském, a v nichž se mohou nazpět vykupovati kopanice a spořádati i nazpět vykupovati vinohrady a pozemky úrokové v Chorvatsku a Slavonsku	IV	36	61
25. „	„ „	Vynešení, vydané od ministerium financí, o tom, že se zřizuje expositura hlavní celnice v Dubici . .	IV	37	61
26. „	„ „	Vynešení, vydané od ministerium práv, pro království Uherské, jímžto se oznamuje, kterak nejvyšším dopisem kabinetním, daným dne 25. února 1856, Jeho císařská Vysost pan arcivojvoda Albrecht, generální gubernator v Uhřích, zmocněn jest, prohlašovati a zase zrušovati právo stané .	IV	38	61
27. „	28. dubna	Nařízení, vydané od vrchního velitelství nad armádou a od ministerií záležitostí vnitřních a financí, jímžto se ustanovuje, jak se má provésti zákon o nahražování osob službou vojenskou povinných při odvádění na vojnu roku 1856	III	23	34

Datum zákona	Den vydání Věst. zl. zemské	Obsah	Číslo částky	Číslo zákona	Strana
1856	1856				
3. března	8. května	Vynešení, vydané od ministerium financí, jímžto se oznamuje, že se v pomezním okresu nového obvodu monopolového nemá více řezaný sprostý tabák kuřlavý za posavadní cenu, totiž libra za 14 krejcarů prodávati, a horníkům dávati tabák kuřlavý za cenu řečenou limitovanou.	IV	26	**51**
8. „	„ „	Vynešení, vydané od ministerium obchodu, jímžto se oznamuje, že budou posavadní dvě sekce c. k. jižní železnice státní spojeny	IV	27	**51**
10. „	„ „	Nařízení, dané od ministerium záležitostí duchovních a vyučování, správcům zemským, v jichž okršlku správním jsou komise theoretických zkoušek státních, představeným učilišť věd právních a státních, dle vynešení od 2. října 1855 zákonníka říšského č. 172, zřízených a veškerým komisím theoretických zkoušek státních, jímžto se po úmluvě učiněné s ministerium financí, vydávají nová vyměření o taxách zkoušecích, kteréž kandidáti theoretických zkoušek státních jsou povinni zapravovati	IV	30	**53**
11. „	„ „	Vynešení, vydané od ministerium financí, pro všechny země společného svazku celního, jímžto se činí změny některé v řízení celním, týkajícím se zboží, kteréž se veze na nejistý prodej, jehož chce kdo užíti ukázku	IV	28	**51**
11. „	14. června	Nařízení, vydané od vrchního velitelství nad armádou, od ministerium financí a od nejvyššího úřadu policejního, pro veškerou říši, jímžto se nařízení dané dne 28. listopadu 1855, zákonníka říšského č. 205, o tom, jaký plat náleží četníkům od strážmistra dolů, když byli ve věcech trestních před civilní soudy trestní za svědky obesláni, rozšiřuje i na to, když byli obesláni před soudy vojenské nebo k řízení týkajícímu se důchodkův .	VI	43	**130**
15. „	8. května	Nařízení, vydané od ministerií záležitostí vnitřních a práv a od nejvyššího úřadu policejního, pro Tyrolsko a Vorarlbersko a pro království Lombardsko-Benátské, o tom, kterým úřadům přísluší vyšetřovati a trestati přestupkův zákonů, vydaných v těchto zemích korunních v příčině toho, kdo může zbraň zapovězenou míti a ji nositi i obchod v ni vésti	IV	29	**53**
20. „	24. června	Vyhlášení, vydané od ministerium financí, jímžto se vyhlašují statuty a pravidla od Jeho Veličenství schválená, daná odboru privilegovaného rakouského národního banku, zřízenému pro napomáhání úvěru na hypoteky	VII	51	**150**

Datum zákona	Den vydání Věst. vl. zemské	Obsah	Číslo částky	Číslo zákona	Strana
1856	1856				
20. března	8. května	Nařízení, vydané od ministerií financí a obchodu, pro země korunní obecného svazku celního, jímžto se vyhlašují některé změny v tarifě celní . . .	IV	31	56
26. „	„ „	Vynešení, vydané od ministerium financí, jímžto se oznamuje, od kterého času se přestanou brátí veškeré peníze papírové od roku 1848 od státu vydané, vyjímajíc uherské desitikrejcarové lístky mincovní	IV	32	59
27. „	14. června	Nařízení, vydané od ministerium obchodu, průmyslu a stavby veřejné, pro všechny země korunní, vyjímajíc Hranici vojenskou, jímžto se ustanovuje, kdo má dávati povolení k periodickému vození osob, a jak se má při tom předsejíti	VI	44	130
28. „	8 května.	Nařízení, vydané od ministerium financí, pro všechny země korunní v mocnářství, jímžto se oznamuje, kdy počnou úřadovati finanční ředitelstva okresní v okršlku správním Lvovského finančního ředitelství zemského	IV	33	60
29. „	„ „	Vynešení, vydané od ministerií záležitostí zahraničných a obchodu, jímžto se vyhlašuje, že se stala mezi císařskou vládou rakouskou a královskou vládou sicilianskou úmluva o rozšíření smlouvy obchodní a plavební, učiněné dne 4. července 1856	IV	34	60
30. „	„ „	Nařízení, vydané od ministerium záležitostí vnitřních, jímžto se vyhlašuje, jak budou zřízena a jakou moc úřední budou míti místodržitelství v království Lombardsko-Benátském	IV	35	61
30. „	„ „	Nařízení, vydané od vrchního velitelství nad armádou a od ministerium záležitostí vnitřních, pro všechny země korunní kromě Hranice vojenské, jímžto se vyhlašuje, kdy se mají budoucně vojáci vysloužili dávati do reservu a kdy se mají reservnící propouštěti	IV	24	50
30. „	„ „	Vynešení, vydané od ministerium financí, pro všechny země korunní společného svazku celního, o tom, jaké clo se má platiti z provazů, dělaných ze střev	IV	25	50
30. „	8. července	Smlouva státní, učiněná mezi Rakouskem, Francouzskem, Velkobritanskem, Pruskem, Ruskem, Sardinskem a Tureckem uzavřena v Paříži . . .	VIII	59	172
3. dubna	14. června	Vynešení, vydané od ministerií záležitostí duchovních a vyučování, pro veškerou říši, jímžto se uvádějí absolutoria za listy, řádný důkaz podávající, že studující fakulty věd právních a státních nebo akademie právnické studia akademická dle zákonu odbyl, a jímž se ustanovuje, kdy se má budoucně	VI	45	131

Datum zákona	Den vydání Věst. vl. zemské	Obsah	Číslo částky	Číslo zákona	Strana
1856	1856	užívati obyčejných posud vysvědčení obchodních, a co mají vysvědčení tato obsahovati	VI	45	131
3. dubna	8. července	Vyhlášení, vydané od ministerium financí, pro všechny země korunní, kromě království Lombardsko-Benátského a Dalmatska, jímžto se dle nejvyššího rozhodnutí od 31. března 1856, k cenám nynějším, za které se prodává sůl k požívání lidem připravovaná, a tedy i k ceně limitované, tu kde se sůl tato za ni podává, uvádí od 1. května 1856, 25 krejcarů přirážky z centnéře Vídenského . .	VIII	61	206
4. „	14. června	Vynešení, vydané od ministerium financí, jímžto se vyměřují meze bezprostředního úředního okršlku horního hejtmanství zlatenského a úředních okresův komisařů horních z hejtmanství tohoto vysazených, zření majíc k novému zřízení Sedmihradska politickému i soudnímu	VI	46	134
5. „	„ „	Vynešení, vydané od ministerium financí, pro všechny země korunní, jímžto se z posavadního prozatímního centrálního úřadu fiskálního v Temešváře činí prokuratura finanční	VI	47	134
5. „	30. října	Článek adicionální ku smlouvě, mezi Rakouskem a Řeckem dne 4. března 1835 o obchod a plavbu učiněné, o tom, jak se předsejíti má u vyjednávání movitých pozůstalostí poddaných obapolných .	XX	166	414
6. „	14. června	Nařízení, vydané od ministerium financí, pro všechny země korunní, jímžto se dle nejvyššího rozhodnutí od 2. dubna 1856, vyhlašují ustanovení některá, vztahující se k zákonům, daným dne 9. února a dne 2. srpna 1850	VI	48	134
„ „	„ „	Nařízení, vydané od ministerií financí a obchodu, pro země korunní, obsažené v obecném obvodu celním, jímžto se některým benátským vedlejším úřadům celním propůjčuje moci, vyclívati vína legitimovaná z výhradků celních.	VI	49	136
11. „	9. „	Vyhlášení, vydané od ministerium financí, o tom, že se úřad kontrolní ve Vrbně překládá do Cukmantlu	V	41	128
11. „	24. „	Nařízení, vydané od ministerium práv, jímžto se horní moc soudní, přislušející krajskému soudu Deéšskému, spůsobem delegace přenáší na krajský soud Karlsburský	VII	52	167
12. „	„ „	Nařízení, vydané od ministerium práv a financí a od nejvyššího úřadu policejního, pro všechny země korunní, jímžto se vysvětluje §. 92. zákona or-			

Datum zákona	Den vydání Věst. vl. zemské	Obsah	Číslo: Části	Číslo: zákona	Strana
1856	1856				
		ganického o četnictvu, vydaného dne 18. ledna 1850, v částce XII. zákonníka říšského č. 19	VII	53	167
12. dubna	24. června	Vynešení, vydané od ministerium financí, pro všechny země korunní obecného obvodu celního, o tom, že amoniak kyseliny sírkové klade se pod položku 37 f, tarify celní	VII	54	167
„ „	„ „	Nařízení, vydané od ministerium obchodu po usnešení s ministerium záležitostí vnitřních a nejvyšším úřadem policejním, pro všechny země korunní, kromě Hranice vojenské, jímžto se vysvětluje nařízení, dané dne 11. února 1854, v částce XVIII, zákonnika říšského na r. 1854, č. 48, o tom, jaké opatření pro bezpečnost se učiniti má při přenášení aneb prodeji starých kotlů parních, kterých se již užívalo	VII	55	168
14. „	9. „	Nařízení, vydané od ministerium záležitostí vnitřních, práv a financí, jímžto se oznamuje, že dle nejmilostivějšího povolení Jeho c. k. apoštolského Veličenství zřizuje se soud stoličný ve Velkém Kále pro stolici Sabolčskou v okršlku vrchního soudu Velkovaradinského	V	42	128
16. „	14. „	Nařízení, dané od ministerium záležitostí duchovních a vyučování, pro veškeré mocnářství, o tom, jak se zařiditi a předsebráti mají theoretické zkoušky státní, kteréž dle nejvyššího rozhodnutí od 25. září 1855 jsou povinni podnikati studující věd právních a státních	VI	50	136
19. „	15. července.	Nařízení císařské, ježto se týče organisace správy lesní v knížecím hrabství Tyrolském a ve Vorarlbersku	IX	70	212
20. „	24. června	Vynešení, vydané od ministerium financí, o tom, jaké clo se má platiti z hrubých hospodářských strojů dřevěných, na nichž jest nepatrná část železa	VII	56	168
21. „	8. července	Nařízení, vydané od ministerium práv, jímžto se ustanovuje, že se u tří městských delegovaných soudů okresních v Pešti soudní moc trestní oddělíti má od soudní moci civilní	VIII	62	206
„ „	„ „	Vynešení, vydané od ministerium financí, pro všechny země korunní, jímžto se oznamuje, že moc, vedlejším úřadům třídy I. poděl hranic pruského Slezska a hrabství Kladského propůjčená, propouštěti železo syrové vysvědčením původu opatřené za clo zmírněné, prodlužuje se až do konce června 1857	VIII	63	206

Datum zákona	Den vydání Věst. vl. zemské	Obsah	Číslo částky	Číslo zákona	Strana
1856 **21. dubna**	1856 15. července.	Vynešení, vydané od ministerium financí, jímžto se vyhlašuje, že se bude sůl pro dobytek za nižší cenu prodávati také v Uřích a v Sedmihradsku a že se zároveň činí opatření, aby tam byla zásoba soli v též ceně také pro Chorvatsko a Slavonsko, pro vojvodství Srbské a banát Temešský	IX	64	**208**
„ „	2. srpna	Smlouva státní mezi Rakouskem a Bavorskem, o spojení obapolných železnic. Uzavřena v Mnichově dne 21. dubna 1856, obapolné ratifikace vyměněny tamtéž dne 23. května 1856	XII	101	**266**
23. „	24. června	Vynešení, vydané od ministerií záležitostí zahraničných i vnitřních, práv a obchodu, též od vrchního velitelství nad armádou, pro všechny země korunní v mocnářství, jímžto se odjímá moc předpisům, daným na čas poslední války v příčině obchodu a plavby po moři	VII	57	**169**
„ „	„ „	Vynešení, vydané od ministerium obchodu a financí, pro všechny země korunní, jímžto se odjímá moc zápovědím dosavádním až na další ustanovení daným, vyvážeti a provážeti zbraň a střelivo též sanýtr, síru a olovo, a vyvážeti koně	VII	58	**169**
„ „	15. července.	Vynešení, vydané od ministerií financí a obchodu, pro země korunní, obsažené v obecném obvodu celním, o tom, že se dává moc celnici hlavní Cavanella di Po, propouštěti legitimované uzené a naložené maso z Dalmatska za clo zmírněné . .	IX	65	**208**
26. „	„ „	Vynešení, vydané od ministerium záležitostí vnitřních a od vrchního velitelství nad armádou, pro dolní Rakousy, Rakousy nad Enží, Salcbursko, Štyrsko, Čechy, Moravu, Slezsko, Halič, Krakovsko a Bukovinu, Krajinu, Korutany, Gorici, Istriansko, Terst a Tyrolsko s Vorariberkem, o tom, že se těm, kdož sami sebe zmrzačí aneb před bráním na vojnu uběhnou, zkracuje čas, po který mají za trest ve vojsku sloužiti	IX	66	**208**
2. května	„ „	Vynešení, vydané od ministerium záležitostí vnitřních a záležitostí duchovních a veřejného vyučování, pro všechny země korunní, o tom, že bratří milosrdní z chirurgie potvrzení, vystoupivše z řádu, co světští nemají práva, provozovati praxi chirurgickou	IX	71	**212**
3. „	8. „	Vynešení, vydané od ministerium záležitostí zahraničných, pro všechny země korunní, jímžto se vyhlašuje deklarace mocností na Pařížském sjezdu o pokoj zastoupených, týkající se práv mocností neutralných	VIII	60	**204**

Datum zákona	Den vydání Věst. vl. zemské	Obsah	Číslo číslky	Číslo zákona	Strana
1856	1856				
3. května	15. července.	Vynešení, vydané od ministerium financí, pro země korunní obsažené v obecném svazku celním, o tom, že se vedlejší celní úřad třídy I. v Pule zřizuje za úřad kontrolní nad zbožím	IX	72	212
3. „	„ „	Vynešení, vydané od ministerium financí, pro ty země korunní, v kterýchž má platnost zákon o přestupcích důchodkových, jímžto se oznamuje, že se činí změna v §. 894, č. 2 zákona o přestupcích důchodkových od 11. července 1835, v příčině vymáhání pokut na majetnosti	IX	73	213
5. „	„ „	Nařízení, vydané od ministerií záležitostí vnitřních a obchodu, pro všechny země korunní, kromě Hranice vojenské, o tom, které závaží z litého železa se může cimentovati	IX	74	213
5. „	18. listop.	Smlouva, učiněná mezi státem církevním a mezi Rakouskem, za příčinou uspořádání dopisování telegrafického	XXII	184	430
6. „	15. července.	Vynešení, vydané od ministerium práv, pro všechny země korunní, kromě Hranice vojenské, jímžto se určitěji vyměřuje §. 41. instrukce, dané soudům trestním dne 16. června 1854, zákonníka říšského č. 165, týkající se toho, kde zastupitelstva státní mají podávati odvolání z nálezů soudů okresních (soudů služnovských, pretur), vynesených v příčině přestupkův	IX	75	213
„ „	„ „	Nařízení, vydané od ministerium práv, pro království Uherské, jímžto se po usnesení s ministeriemi záležitostí vnitřních a financí vysvětluje §. 28. nejvyššího patentu, daného dne 16. ledna 1854, zákonníka říšského č. 21, jak se mají vyhlašovati edikty, vyšlé v řízení, týkajícím se přidělování kapitálů za pozemnosti vyvazené	IX	76	214
„ „	„ „	Nařízení, vydané od ministerium financí, jímžto se prohlašuje, že se nedopouští, aby známky kolkové k tomu konci pečetí notářskou se překolkovávaly, aby se tím zadost učinilo povinnosti kolkové . .	IX	67	209
„ „	4. srpna	Nařízení, vydané od ministerium záležitostí vnitřních a financí, pro všechny země korunní, kromě Hranice vojenské, ježto se týče pense, provise a pomoci na vychování, kterou dostávati mají vdovy a sirotci po lékařích, hojičích a hlídačích nemocných, kteří zemřeli ve službě, konané v choleře epidemické	XIII	114	283
7. „	19. července.	Vynešení, vydané od ministerium financí, jímžto se povoluje, aby řízení celní, předepsané v příčině převážení zboží z jedné části obvodu celního do druhé skrz krajinu cizí, mělo také místo u převážení zboží krajinou cizozemskou, vyhraničenou celní linií od Aše až k Labi	X	80	240

Datum zákona	Den vydání Věst. vl. zemské	Obsah	Číslo částky	Číslo zákona	Strana
1856 **8. května**	1856 26. července.	Nařízení, vydané od ministerium záležitostí vnitřních, záležitostí duchovních a financí, a od vrchního velitelství nad armádou, pro všechny země korunní, kromě Hranice vojenské, o tom, že se příbytky duchovenstva osvobozují od ubytováuí vojska	XI	81	**242**
10. „	15. „	Vynešení, vydané od ministerium záležitostí duchovních a vyučování, pro veškerou říši, jímžto se po umluvení s ministeriemi záležitostí vnitřních, práv, financí a obchodu, též s vrchním velitelstvím nad armádou a nejvyšším úřadem policejním, činí ustanovení přechodní o tom, pod kterými výmínkami mohou ke službě konceptní ti kandidátové přijímáni býti, kteří mají theoretické zkoušky státní odbývati ještě dle způsobu, založeného na zákoně od 30. července 1850, zákonníka říšského č. 327, a jímžto se ustanovuje čas, kdy mají nová vyměření o zkouškách státních platnosti nabýti .	IX	68	**209**
11. „	„ „	Nařízení, vydané od ministerium práv, pro všechny země korunní kromě Hranice vojenské, o tom, jaké platy se mají zapravovati za protesty směnečné, předsevzaté od úředníků soudních . . .	IX	69	**211**
15. „	8. srpna	Smlouva o obchod a plavbu, učiněná mezi císařstvím Rakouským a královstvím Nizozemském. Uzavřena v Hagu dne 29. prosince 1855	XIV	122	**288**
15. „	„ „	Úmluva, učiněná mezi císařstvím Rakouským a královstvím Nizozemským, ježto se týče zřízení rakouských úřadů konsulských v osadách Nizozemských. Uzavřena v Hagu dne 29. prosince 1855	XIV	123	**302**
19. „	26. července.	Nařízení, vydané od ministerium práv, pro Dolní Rakousy, Horní Rakousy, Salcbursko, Štýrsko, Korutany, Krajinu, Gorici, Istriansko a Terstsko, Tyrolsko, Čechy, Moravu, Slezsko, Halič, Krakovsko a Bukovinu, jímžto se soudům ukládá, aby při soudních licitacích statkův nemovitých z povinnosti úřadu zření měli k tomu, co na nich pohledávati má fond vyvazovací	XI	82	**242**
19. „	„ „	Vynešení, vydané od ministerium obchodu a financí, o tom, že se zrušují cla Vltavská na dolní části Vltavy mezi Prahou a Mělníkem	XI	83	**243**
20. „	„ „	Nařízení, vydané od ministerium financí, pro Čechy, Moravu a Slezsko, jímžto se prozatímní náhrada za desátek horní, bývalým pánům pozemnosti			

Datum zákona	Den vydání Věst. vl. zemské	Obsah	Číslo částky	Číslo zákona	Strana
1856	1856	náležitá, přímo ustanovuje, a komisím pro vyhledání náhrady této zřízeným ukládá, aby vyhledali konečnou náhradu za desátek řečený . . .	XI	84	343
20. květ.	26. července.	Vynešení, vydané od ministerium financí, pro země korunní, obsažené v obecném obvodu celním, o uvěřování prošlého cla dovozního	XI	85	244
24. „	„ „	Nařízení, vydané od ministerium záležitostí duchovních a vyučování, pro všechny země korunní, kromě království Lombardsko-Benátského a Hranice vojenské o soukromých zkouškách na školách obecných	XI	97	260
26. „	„ „	Vynešení, vydané od ministerium práv, pro všechny země korunní, kromě Hranice vojenské, jímžto se vysvětluje §. 238 zákona vydaného dne 3. května 1853, zákonníka říšského č. 81. o vnitřním zřízení a řádu jednacím úřadů soudních, a §. 170 instrukce dané soudům trestním dne 16. června 1854, zákonníka říšského č. 165, kdy se může stranám dovoliti, aby nahlédly ve spisy soudů trestních.	XI	86	252
28. „	15. „	Vynešení, vydané od ministerium financí, pro všechny země korunní, o tom, že se zřizuje prokuratura finanční pro obvod správní Krakovského finančního ředitelství zemského	IX	77	214
„ „	„ „	Nařízení, vydané od ministerium obchodu, průmyslu a stavby veřejné, ježto se týče povolení k stavení vlašské železnice centrální	IX	78	215
29. „	26. „	Vynešení, vydané od ministerium financí, pro všechny země korunní obecného obvodu celního, o tom, jaké clo se platiti má z tabulí vlněných (vaty vlněné) z kali sirnatě kyselého, prostého i dvojnásobného, z připravované terčovky barvířské a z červeného indychu	XI	87	253
„ „	„ „	Vynešení, vydané od ministerium financí, pro země korunní, obsažené v obecném obvodu celním, o tom, jaké clo se má platiti z plechů a folií zlatých a stříbrných	XI	88	253
31. „	„ „	Vynešení, vydané od ministerium financí, pro všechny země korunní, jímžto se vysvětlují §§. 10. a 11. zákona, daného dne 26. ledna 1856, (zákonníka říšského č. 18)	XI	90	254
1. června	„ „	Vynešení, vydané od ministerium obchodu, jímžto se doba, v kteréž ve skutek vejíti má nařízení císařské o uvedení míry a váhy v království českém, dané dne 18. června 1855, zákonníka říšského			

Datum zákona	Den vydání Věst. vl. zemské	Obsah	Číslo částky	Číslo zákona	Strana
1856	1856	č. 127, dle nejvyššího rozhodnutí od 29. května 1856 prodlužuje až do 1. září 1856	XI	91	254
2. června	26. července.	Vynešení, vydané od ministerium financí, pro korunní zemi Dalmatskou, o tom, jaká náhrada se má dávati svědkům a znalcům v řízení trestním důchodků se týkajícím, v Dalmatsku	XI	89	253
5. „	„ „	Vynešení, vydané od ministerium financí, pro všechny země společného svazku celního, ježto se týče placení cla z kožích kozích a ovčích napolo vydělaných	XI	92	255
6. „	„ „	Vynešení, vydané od ministerium záležitostí zahraničných, pro všechny země korunní, jimžto se v známost uvádějí ustanovení dle nových zákonů studijních změněná, jaké zkoušky jsou povinni podniknouti kandidáti služby konceptní u ministerium záležitostí zahraničných, než v tuto službu vstoupí	XI	93	255
7. „	„ „	Vynešení, vydané od ministerium financí, pro země korunní veškerého mocnářství, jimžto se vyhlašuje, kdy počnou úřadovati finanční ředitelstva okresní v úředním obvodu štyrsko-illirsko-pomořského finančního ředitelstva zemského v Hradci	XI	94	258
8. „	„ „	Vynešení, vydané od ministerium práv, pro všechny země korunní, kromě Hranice vojenské, jimžto se vysvětluje §. 427 soudního řádu trestního, kdy se počíná lhůta, v které se má ohlásiti a dovésti odvolání z nálezů soudů trestních, vynešených v příčině přestupků	XI	95	259
8. „	„ „	Nařízení, vydané od ministerium práv, pro korunní země Uherskou, Chorvatskou a Slavonskou, pro vojvodství Srbské s banátem Temešským a pro Sedmihradsko, jimžto se vysvětluje článek IX. úvodního nařízení k prozatímnímu řádu konkursnímu, danému dne 18. července 1853, zákonníka říšského č. 132	XI	96	260
8. „	2. srpna	Vynešení, vydané od ministerium financí, pro všechny země, obsažené v obecném svazku celním, o tom, jaké clo se platiti má z kůry olšové a z krpců jistého druhu	XII	102	271
12. „	„ „	Vynešení, vydané od ministerií financí a obchodu, pro všechny země, obsažené v společném svazku celním, o tom, jaké clo se platiti má z látek na obložení na krample	XII	103	271
13. „	„ „	Nařízení, vydané od ministerium práv, pro všechny země korunní, kromě Hranice vojenské, jimžto se vysvětlují vyměření obsažená v §§. 178 a 179			

Datum zákona	Den vydání Věst. vl. zemské	Obsah	Číslo částky	Číslo zákona	Strana
1856	1856	zákona trestního, jak se trestati má zločin krádeže	XII	104	272
15. června	2. srpna	Nařízení císařské, jímžto se míra a váha dolnorakouská prohlašuje za jedinou zákonní míru a váhu ve vojvodství Slezském	XII	112	280
16. „	„ „	Vynešení, vydané od ministerií záležitostí zahraničných a financí, pro všechny země korunní, ježto se týče čekaného a pensí úředníkův diplomatických	XII	105	273
16. „	„ „	Vynešení, vydané od ministerium záležitostí vnitřních a práv, pro korunní země Krajinu, Korutany, Gorici a Gradišťku, Istrii a město Terst s okršlkem jeho, jímžto se dle nejvyššího zmocnění zvláště ustanovuje, jak se předsejíti má, když činiti jest o vymazání oktavy z takových statků dominikálních, jichž držitelé již před obecným uvedením soudů císařských jurisdikce se vzdali, aneb jen vedli knihy pozemní na nemovitosti jim poddané	XII	107	276
17. „	„ „	Nařízení, vydané od ministerium záležitostí vnitřních, práv a financí, nejvyššího kontrolního úřadu nad počty, nejvyššího úřadu policejního a vrchního velitelství nad armádou, pro všechny země korunní, kromě Hranice vojenské, o tom, co se má platiti, když se užívá asistence vojenské a komanda stráže vojenské ku potřebě zřízení ústavů pod správou civilní postavených	XII	111	276
18. „	„ „	Vynešení, vydané od ministerium financí, jímžto se vyhlašují nové tarify prodávání tabáku pro království Lombardsko-Benátské	XII	106	275
19. „	26. července.	Vynešení, vydané od ministerium financí, jímžto se vyhlašuje určitější vyměření, mnoholi vývažku zavazadel úředníci státní sobě počítat mohou, když se stěhují po železnici a parní lodi	XI	98	263
20. „	„ „	Nařízení, vydané od ministerium práv, pro ty země korunní, v kterýchž má platnost obecný zákon horní, vydaný dne 23. května 1854, zák. říšsk. č. 146, o vedení exekuce na hory	XI	99	264
20. „	„ „	Nařízení, vydané od ministerium práv, pro všechny země korunní, kromě Hranice vojenské, jímžto se vysvětlují ustanovení, učiněná v §§. 258 a 260, lit. b) zákona trestního, o trestu kárání na těle	XI	100	264
20. „	4. srpna	Nařízení, vydané od ministerium práv, jímžto se vysvětluje §. 2. nařízení císařského, daného dne 29. ledna 1855, zákonníka říšského č. 23, a §. 8.			

Datum zákona	Den vydání Věst. vl. zemské	Obsah	Číslo částky	Číslo zákona	Strana
1856	1856				
		nařízení, daného dne 31. března 1855, zákonníka říšského č. 58, zdaliž c. k. soudům konsulským přísluší říditi a rozhodovati o žalobách vzájemných podaných proti osobám k cizím státům náležitým, a zdaliž se povoliti může exekuce na rozsudky, vynešené od cizích konsulství z příčiny žaloby vzájemné na poddané rakouské nebo na osoby, ochrany rakouské požívající	XIII	113	**282**
23. června	25. října	Smlouva státní, učiněná mezi Rakouskem a Modenskem, za příčinou obapolného vydávání zločinců, desertérů a uběhlíků před konskripcí a rekrutýrkou	XIX	164	**392**
„ „	„ „	Smlouva státní, učiněná mezi Rakouskem a Modenskem, o tom, jak se má průchod dáti učiněné zároveň smlouvě o obapolné vydávání zločinců, desertérů a uběhlíků před konskripcí a rekrutýrkou v té případnosti, když vojsko té neb oné smlouvající se strany operuje neb jest ubytováno v zemi strany druhé	XIX	165	**408**
24. „	4. srpna	Vynešení, vydané od ministerium financí a obchodu, pro všechny země společného svazku celního, o tom, jaké clo se platiti má z motouzu (špagátu) běleného nebo barveného	XIII	115	**284**
25. „	16. „	Nařízení císařské, jímžto se v krajinách benátských zrušuje právo pastvy, pod jménem „Pensionatico“ tam vykonávané	XV	130	**318**
26. „	4. „	Nařízení, vydané od ministerium práv, pro veškerou říši, kromě Hranice vojenské, o tom, jak se nakládati má s movitou pozůstalostí osob zemřelých k spojenému království Velkobritanskému a Irskému náležitých, kteráž se nalézá v císařství Rakouském	XIII	116	**284**
28. „	16. „	Nařízení, vydané od ministerium záležitostí vnitřních, pro veškerou říši, kromě Hranice vojenské, o tom, komu přísluší schvalovati a říditi katolické spolky čili bratrstva	XV	124	**312**
29. „	4. „	Nařízení, vydané od ministerium práv, jímžto se v známost uvádí nově systemisovaný stav úřednictva a služebnictva c. k. nejvyššího soudu i platů jeho	XIII	121	**285**
2. července	2. „	Nařízení, vydané od ministerií záležitostí vnitřních, práv, financí, obchodu, průmyslu a stavby veřejné, též od nejvyššího úřadu policejního a nejvyššího kontrolního úřadu nad počty, pro Uhry, Sedmihradsko, Chorvatsko, Slavonsko a vojvodství Srbské s banátem Temešským, o tom, jak si mají úředníci civilní na cestách dvorských a úředních opatřovati příležitosti jízdní a jak se jim má povozné nahražovati	XII	108	**276**

Datum zákona	Den vydání Věst. vl. zemské	Obsah	Číslo částky	Číslo zákona	Strana
1856	1856				
5. červenc.	2. srpna	Vynešení, vydané od ministerium financí, jímžto se komisařství horní v Lublaně povyšuje na hejtmanství horní pro Krajinu a Přímoří	XII	109	**276**
11. „	16. „	Nařízení, vydané od ministerium práv, pro všechny země korunní, kromě Hranice vojenské, jímžto se zjednodušují některé výkazy prací, kteréž soudové dle instrukce, dané soudům trestním dne 16. června 1854, zákonníka říšského č. 165, jsou povinni podávati	XV	125	**312**
12. „	2. „	Nařízení císařské, jímžto se vyhlašují pravidla, dle nichž se má více osobám navrátiti majetnost, kteroužto za příčinou zpoury v království Uherském a ve velkoknížetství Sedmihradském v rocích 1848 a 1849 z uložení soudů vojenských propadly, kteréž pak propadení jim nyní prominuto jest. .	XII	110	**276**
14. „	16. „	Nařízení, vydané od ministerium záležitostí vnitřních, pro všechny země korunní, kromě Hranice vojenské, jímžto se pořádá osvobození od služby vojenské kandidátů stavu duchovního a bratří lajiků církve katolické	XV	126	**315**
14. „	„ „	Nařízení, vydané od ministerium záležitostí vnitřních, pro všechny země korunní, kromě Hranice vojenské, jímžto se pořádá osvobození od služby vojenské kandidátů stavu duchovního a bratří lajiků nesjednoceného vyznání řeckého, a kandidátů stavu duchovního vyznání augšpurského a helvetského i vyznání unitářského	XV	127	**316**
14. „	„ „	Nařízení, vydané od ministerium práv, pro Uhry, Chorvátsko, Slavonsko, vojvodství Srbské s banátem Temešským a pro Sedmihradsko, jímžto se vysvětluje, v které lhůtě a u kterého úřadu se má podávati rekurs z opatření, učiněných od soudů v disciplinárních záležitostech advokátských . .	XV	128	**317**
14. „	„ „	Nařízení, vydané od ministerium práv, jímžto se soudní moc horní krajskému soudu Stanislavovskému příslušná přenáší spůsobem delegace na zemský soud Černovický.	XV	129	**318**
14. „	„ „	Vynešení, vydané od ministerium financí, jímžto se ustanovuje, že v království Lombardsko-Benátském a v Tyrolsku i Vorarlbersku daň z lihovin pálených vybírati se má dle týchž pravidel, ježto průchod mají v ostatních zemích korunních . . .	XV	131	**318**
15. „	„ „	Nařízení, vydané od ministerium práv, pro ty země korunní, v nichž má platnost prozatímní řád ad-			

Datum zákona	Den vydání Věst. vl. zemské	Obsah	Číslo částky	Číslo zákona	Strana
1856	1856	vokátský, daný dne 16. srpna 1849, zákonníka říšského č. 364, o tom, jak se mají dobývati náklady, jichž komory advokátské i výborové jejich k úřadování svému zapotřebí mají	XV	134	318
19. července	10. října	Nařízení, vydané od ministerium záležitostí duchovních a vyučování, pro všechny země korunní, kromě království Lombardsko-Benátského, o postavení učitelů katolického náboženství na gymnásiích . .	XVIII	146	376
20. „	16. srpna	Nařízení, vydané od ministerium práv, pro všechny země korunní, kromě Hranice vojenské, jímžto se dovoluje, odbývati u soudů okresních (u soudů služnovských, pretur) praxe, potřebné ke zkoušce soudcovské z přestupků k úřadům policejním přikázaných	XV	135	320
22. „	„ „	Vynešení, vydané od ministerium záležitostí vnitřních a práv, o tom, ku kterému soudu urbářskému příslušejí obce Tarna-Eörs, Pusta-Monostor, Kerekudvar, Abattyán a Janoshida, ležící v okršlku Jazyžském a Kumanském	XV	132	318
22. „	15. září	Nařízení, vydané od vrchního velitelství nad armádou a od ministerií záležitostí vnitřních i financí, jímžto se vyhlašuje instrukce, jak se ve skutek uvésti má předpis o nahražování osob ke službě vojenské povinných	XVI	140	324
23. „	29. „	Nařízení, vydané od vrchního velitelství nad armádou a od ministerií záležitostí vnitřních a financí, pro všechny země korunní, kromě Hranice vojenské, ježto se týče povolení, daného nejvyšším rozhodnutím od 13. února 1856 dobrovolníkům dle zákona od 23. prosince 1849 k nové službě zamluveným, aby mohli býti odbyti kapitálem . .	XVII	144	374
23. „	„ „	Vynešení, vydané od ministerium financí, pro království Lombardsko-Benátské a pro Tyrolsko i Vorarlbersko, o tom, jak se ve skutek uvésti má vynešení, vydané dne 14. července 1856 (zákonníka říšského č. 130) o vybírání daně potravní z lihovin pálených	XVIII	146	374
24. „	„ „	Vynešení, vydané od ministerium záležitostí duchovních a vyučování, pro veškerou říši, jímžto se vyhlašuje zákon konečný o zkoušení kandidátů učitelství gymnasiálního, schválený nejvyšším rozhodnutím od 17. dubna 1856	XVII	141	356

Datum zákona	Den vydání Věst. vl. zemské	Obsah	Číslo částky	Číslo zákona	Strana
1856 25. července.	1856 16. srpna	Nařízení, vydané od ministerium práv, pro korunní země Uherskou, Chorvatskou, Slavonskou, pro vojvodství Srbské a banát Temešský, i pro Sedmihradsko, jímžto se ustanovuje, jak se v zemích těchto mají pod přísahu bráti vyznavači víry židovské	XV	133	318
27. „	„ „	Nařízení, vydané od ministerium záležitostí vnitřních, pro všechny země korunní, kromě Hranice vojenské, o tom, jaké opatrnosti šetřiti třeba při zapakování a zasílání třecích výrobků zápalných .	XV	136	321
27. „	„ „	Nařízení, vydané od ministerium práv, pro všechny země korunní, kromě Hranice vojenské, o tom, jak se vykonávati mají rozsudky civilní, od soudu velkovojvodství Badenského v právních věcech vynešené	XV	137	321
28. „	„ „	Nařízení, vydané od ministerií práv a financí a od nejvyššího kontrolního úřadu nad počty, pro korunní země Haličskou a Bukovinskou, jímžto se vydává instrukce, jak se má spůsobem kasovním spravovati jmění sirotků a opatrovanců i jmění depositní	XV	138	322
28. „	„ „	Nařízení, vydané od ministerií práv a financí, a od nejvyššího kontrolního úřadu nad počty, pro korunní země Uherskou, Chorvatskou, Slavonskou, pro vojvodství Srbské a banát Temešský i pro Sedmihradsko, ježto se týče lhůty vyměřené v §§. 7. a 27. instrukce, vydané dne 4. listopadu 1854 (zákonníka říšského č. 297) v příčině kasovního spravování majetnosti sirotků a opatrovanců, v které lhůtě se má k účtárně státní zasílati přepis knihy poukazovací o věcech skládati se majících a složených a zároveň žurnál . . .	XV	139	322
28. „	29. září	Nařízení, vydané od ministerií záležitostí vnitřních, práv a financí, pro království Haličské a Vladimiřské, velkovojvodství Krakovské a vojvodství Bukovinské, jímžto se dle nejvyššího schválení od 16. července 1856 ustanovuje, jak se předsejíti má v příčině pohledávání a rozepří, z bývalého postavení k pánům pozemností pocházejících, ježto při vyvazování pozemností k vyřízení nepřišly .	XVII	145	374
30. „	„ „	Vynešení, vydané od ministerium financí, pro všechny země korunní, vyjímajíc Uhry, Sedmihradsko, Chorvatsko a Slavonsko, vojvodství Srbské, banát Temešský, království Lombardsko-Benátské, Tyrolsko a Vorarlbersko, Hranici vojenskou a Dal-			

Datum zákona	Den vydání Věst. vl. zemské	Obsah	Číslo částky	Číslo zákona	Strana
1856	1856	matsko, jímžto se činí některé změny v předpisech o dani z kořalky v srovnalosti s lihoměry dne 1. dubna 1853 zavedenými	XVII	142	372
2. srpna	29. září	Nařízení, vydané od ministerium práv, pro všechny země korunní, kromě Hranice vojenské, o tom, jak se zapakovati mají věci, náležité k vyšetřování trestnímu	XVII	143	373
5. „	10. října	Nařízení, vydané od ministerium práv, pro všechny země korunní, kromě Hranice vojenské, o tom, jak předsejíti má předsedící soudu, když má dle §. 216 trestního řádu soudního vyslýchán býti obžalovaný, kterýž posud jest bez vazby a bydlí daleko od místa, v němž se odbývá líčení závěrečné . . .	XVIII	147	379
7. „	„ „	Nařízení vydané od ministerií práv, financí a záležitostí duchovních i vyučování, pro Halič a Bukovinu, o tom, dle kterých nařízení se vybírati a účtovati mají příspěvky k fondu normálních škol, zákonem vyměřené i dobrovolné	XVIII	153	388
8. „	„ „	Vynešení, vydané od ministerium financí, o tom, kde má sídlo své posavadní oddělení Pešťansko-Budínské prokuratury finanční	XVIII	148	380
9. „	„ „	Vynešení, vydané od ministerium financí, pro všechny země korunní, obsažené v obecném svazku celním, o tom, že se hlavní celnice třídy II. v Budíně zrušuje a v řízení hlavní celnice třídy I. v Pešti změna činí	XVIII	149	380
14. „	„ „	Nařízení císařské, jímžto se míra a váha dolnorakouská prohlašuje za jedinou zákonní míru a váhu v Dalmatsku	XVIII	154	388
21. „	„ „	Vynešení, vydané od ministerium práv, pro všechny země korunní, kromě Hranice vojenské, o tom, pod kterou moc soudní příslušejí děti nemanželské a nalezené, když vyjdou ze zaopatření ústavu veřejného.	XVIII	150	380
21. „	„ „	Nařízení, vydané od ministerium financí, pro všechny korunní země v mocnářství, jímžto se oznamuje, kdy počnou úřadovati finanční ředitelstva okresní ve správním okršíku krakovského finančního ředitelství zemského	XVIII	151	381
23. „	„ „	Vynešení, vydané od ministerium financí, pro všechny země korunní, obsažené v obvodu celním, o tom, že se osvobozuje od cla zboží průvozné, ježto po řece Pádvi vcházejíc a u Cavanella di Po z			

Datum zákona	Den vydání Věst. vl. zemské	Obsah	Číslo částky	Číslo zákona	Strana
1856	1856	řeky této vycházejíc, po průplavech vnitřních do Chioggie neb Benátek dále se veze	XVIII	155	389
24. srpna	10. října	Vynešení, vydané od ministerium obchodu, jímžto se nová organisace rakouského státního ústavu telegrafického, schválená nejvyšším rozhodnutím od 6. července 1856 vyhlašuje, a ustanovuje, že nově zřízené ředitelství telegrafické počíti se má dne 1. září 1856	XVIII	152	381
29. „	„ „	Vynešení, vydané od ministerium obchodu, průmyslu a stavby veřejné, jímžto se dle nejvyššího rozhodnutí od 13. srpna 1856 prodlužuje až do 1. ledna 1857 lhůta, v kteréž se má v skutek uvésti nařízení císařské od 6. srpna 1855 (zákonníka říšského č. 145), týkající se uvedení míry a váhy dolnorakouské v Haliči, Bukovině a v okršlku Krakovském	XVIII	156	389
29. „	18. listop.	Nařízení oběžné, vydané od vrchního velitelství nad armádou, o tom, že se rozpouští zemský soud vojenský v Hradci	XXII	186	440
31. „	10. října	Vynešení, vydané od ministerium práv, jímžto se vyhlašuje, že se pretura I. třídy z Brivia (provincie Komské) do Merate přenáší, a ustanovuje, kdy na tomto novém místě počne úřadovati	XVIII	157	389
2. září	„ „	Nařízení, vydané od ministerium financí, jímžto se zrušuje monopol v Dalmatsku, dělati koule olověné	XVIII	158	389
2. „	„ „	Nařízení, vydané od ministerium financí, pro země korunní obecného svazku celního, ježto se týče rozšíření působnosti hlavní celnice třídy II. v Schaerdinsku	XVIII	160	390
2. „	„ „	Nařízení, vydané od ministerií záležitostí vnitřních, práv a obchodu, pro správní okršlek Krakovské vlády zemské, o tom, jak se předsejíti má, když činiti jest o zboření stavení chatrných, životu neb pro oheň nebezpečných	XVIII	161	390
3 „	„ „	Vyhlášení, vydané od ministerium financí, o tom, že se zrušuje několik celnic vedlejších třídy II. v okršlku c. k. finančního ředitelství zemského v Záhřebě	XVIII	159	389
4. „	30. „	Vynešení vydané od ministerium financí, pro všechny země korunní, kromě Dalmatska a celního výhradku Brodského, o tom, jaká daň se vybírati má z pálených tekutostí lihovitých při pálení jich . . .	XX	171	419
4. „	10. „	Nařízení, vydané od ministerium záležitostí duchovních a vyučování, pro university Vídenskou, Pražskou,			

Datum zákona	Den vydání Věst. vl. zemské	Obsah	Číslo částky	Číslo zákona	Strana
1856	1856	Lvovskou, Krakovskou, Hradeckou a Inšbruckou, jímžto se prozatímní zákon o organisaci úřadů akademických dále v platnosti zachovává . . .	XVIII	162	390
9. září	10. října	Vynešení, vydané od ministerium financí, pro korunní země Uherskou, Chorvatskou a Slavonskou, Sedmihradskou, pro vojvodství Srbské a banát Temešský, o tom, že se zvyšuje plat za dovolení k sázení tabáku ku vlastní potřebě	XVIII	163	390
10. „	31. „	Vynešení, vydané od ministerium záležitostí vnitřních, po usnešení s ministerium práv a s vrchním velitelstvím nad armádou, pro všechny země korunní, o tom, kdy civilní lékařové jsou povinni, soudní vyšetřování těl mrtvých v c. k. vojsku i v Hranici vojenské předsebráti, a jaká odměna dávati se má jak lékařům těmto, tak i lékařům vojenským, když jich soudové civilní k soudnímu vyšetřování těl mrtvých užijí	XXI	173	422
10. „	30. „	Vynešení, vydané od ministerium financí, pro země korunní, obsažené v obecném svazku celním, o tom, že se zmocňují vedlejší úřadové celní třídy II., aby při dovozu odbývali galety hedbávní (kokony)	XX	172	420
15. „	„ „	Nařízení, vydané od ministra obchodu, průmyslu a stavby veřejné, jímžto se nařízení ministeriální, dané dne 1. dubna 1853 (zákonníka říšského č. 66) v příčině uvedení lihoměrů od úřadů zkoušených a za takové poznamenaných, kterýmiž se síla kořalky a vinného lihu v obchodu určovati má, rozšiřuje na Uhry, Sedmihradsko, Chorvatsko, Slavonsko, vojvodství Srbské a banát Temešský . .	XX	167	417
20. „	„ „	Nařízení, vydané od ministerium financí, pro všechny země korunní, jímžto se oznamuje, kdy počnou úřadovati finanční okresní ředitelstva v Moravě a Slezsku, a jaké budou jejich okršlky správní . .	XX	169	418
20. „	„ „	Vynešení, vydané od ministerium financí, jímžto se ustanovuje, kde počne úřadování vysazeného komisaře horního v Pěti Kostelích	XX	168	418
20. „	31. „	Vynešení, vydané od ministerium záležitostí duchovních a vyučování, pro Uhry, pro vojvodství Srbské a banát Temešský a pro Chorvatsko i Slavonsko, jímžto se nařizuje, že se při katolických, řeckých nesjednocených a židovských školách obecných v těchto korunních zemích mají spisovati fase školní	XXI	178	426
21. „	30. „	Vyhlášení, vydané od ministerium financí, pro korunní země obsažené v obecném svazku celním,			

Datum zákona	Den vydání Věst. vl. zemské	Obsah	Číslo částky	Číslo zákona	Strana
1856	1856	o tom, že Vilská vedlejší celnice třídy I. v Tyrolsku povyšuje se na hlavní celnici třídy II. přenáší se na jiné stanoviště a v Schönbichlu že se zřizuje místo opovídací	XX	170	419
22. září	1. pros.	Prohlášení ministerní, vyměněné v Drážďanech za královské saské prohlášení ministerní stejného znění, vydané dne 1. října 1856, jímžto se činí některá doplňující ustanovení ke smlouvě, uzavřené mezi Rakouskem a královstvím Saským dne 30. července 1852, zákonníka říšského č. 171, za příčinou pomoci obapolné, ježto se činiti má četnictvu, když stíhá uprchlé zločince v zemi druhého státu, též v nebezpečenství ohně, povodně a v podobných případnostech	XXIV	202	476
24. „	31. října	Nařízení, vydané od ministerium práv, pro všechny země korunní, kromě Hranice vojenské, o tom, že dovoleno jest rozepisovati konkurs k obsazení služeb civilních, vojákům vysloužilým výhradně zůstavených	XXI	167	425
24. „	„ „	Nařízení, vydané od ministerium financí, pro království Lombardsko-Benátské a pro Tyrolsko i Vorarlbersko, v jaké lhůtě mají páleníci tekutostí lihovitých rejstříky předkládati	XXI	179	426
29. „	„ „	Vynešení, vydané od ministerium záležitostí duchovních a vyučování pro všechny země korunní, jímžto se vyhlašuje, že podlé nejvyššího rozhodnutí od 17. září 1856 úředníci neb praktikanti u veřejných úřadů službu konající připuštěni býti mohou za řádné neb mimořádné posluchače veřejných čtení o předmětech věd právních a státních se týkajících, též i o předmětech technických . . .	XXI	177	425
30. „	„ „	Nařízení, vydané od ministerium práv, pro veškerou říši, jímžto se určitěji vyměřuje §. 1. nařízení, vydaného od ministerium vojenství dne 1. září 1852, zákonníka říšského č. 176, o obapolné příslušnosti soudů civilních a vojenských, když se žaluje ze směnky	XXI	180	427
3. října	30. listop.	Nařízení, vydané od nejvyššího úřadu policejního, jímžto se obecně zapovídá spis tištěný: „The Austrian Dungeons in Italy by F. Orsini“	XXIII	196	471
4. „	„ „	Vyhlášení, vydané od ministerium financí, pro okršlek svobodného přístavu Benatského, o tom, kolik se má z pálených tekutostí lihovitých na místě daně potravní platiti, když se dovážejí do okršlku svobodného přístavu Benátského	XXIII	201	472

Datum zákona	Den vydání Věst. vl. zemské	Obsah	Číslo částky	Číslo zákona	Strana
1856 5. října	1856 30. listop.	Vyhlášení, vydané od ministerií financí a obchodu, o tom, že se spojený úřad celní a zdravotní z Lovrany přenáší do Iky, a že se zřizuje prozatímní úřad celní a zdravotní v Draze-Moštěnici .	XXIII	197	471
5. „	31. října	Vynešení, vydané od ministerium financí, pro země korunní, obsažené v obecném svazku celním, o tom, že se zvyšuje, potahmo vyměřuje clo průvozní z galet hedbávných, ze syrového hedbávi nenitovaného a ze zboží vlněného nejsprostšího i sprostého	XXI	174	422
5. „	30. listop.	Vynešení, vydané od ministerium financí, jimžto se vyhlašují nové tarify na prodávání tabáku, platné ve všech zemích korunních, vyjímajíc království Lombardsko-Benatské a Dalmatsko	XXIII	195	446
5. „	31. října	Vynešení, vydané od ministerium financí, jímžto se vyhlašuje, že jest zapovězeno, přenášeti některé druhy tabáku z Tyrolska a z illyrského Přímoří do království Lombardsko-Benátského	XXI	183	428
7. „	30. listop.	Nařízení, vydané od vrchního velitelství nad armádou, od ministerium záležitostí vnitřních a od ministerium financí, pro všechny země korunní, kromě Hranice vojenské, jímžto se oznamuje, jaká taxa se ustanovuje za osvobození od služby vojenské na rok 1857	XXIII	198	471
8. „	31. října	Vynešení, vydané od ministerium záležitostí duchovních a vyučování, pro veškerou říši, o změnách, ježto v nynějším plánu studií juridicko-politických na universitách Padovské a Pavianské počátkem roku 1856-57 zavésti se mají, aby se tam mohlo přejíti k novému zřízení studií věd právních a státních	XXI	175	423
8. „	31. pros.	Patent císařský, pro veškerou říši, jímžto se za příčinou ve skutek uvedení X. článku konkordátního, nový zákon vydává o věcech, týkajících se manželství katolických v císařství Rakouském, pokud se k nim zákonové občanští vztahují, a ustanovuje se, že zákon tento má od 1. ledna 1857 dle plného znění svého platnosti nabyti	XXV	204	480
9. „	18. listop.	Vynešení, vydané od ministerium financí, o tom, že se zmocňují c. k. celnice Luvinská a k. sardinské			

Datum zákona	Den vydání Věst. vl. zemské	Obsah	Číslo částky	Číslo zákona	Strana
1856	1856	celnice Aronská a Intranská, aby sobě obapolně přikazovaly zboží průvozní	XXII	189	442
11. října	18. listop.	Nařízení, vydané od ministerium práv, pro všechny země korunní, v kterýchž má moc zákon trestní o přestupcích důchodkových, daný dne 11. července 1835, o tom, kdy se užívati může káraní na těle za zostření trestu v přestupcích důchodkových	XXII	190	443
13. „	„ „	Nařízení, vydané od ministerium záležitostí vnitřních, pro velkoknížetství Sedmihradské, jímžto se povoluje, že se mohou spláceti po částkách prosté důchody náhrady za vyvazení pozemností . . .	XXII	192	443
14. „	„ „	Patent císařský, pro veškerou říši, jímžto se rozepisují daně přímé na rok správní 1857	XXII	187	441
15. „	„ „	Nařízení, vydané od ministerium práv, pro celou říši, vyjímajíc Hranici vojenskou, ježto se dotýče obapolného dopisování rakouských a švýcarských úřadů soudních	XXII	185	435
16. „	31. října	Vynešení, vydané od ministerium záležitostí vnitřních, vrchního velitelství nad armádou a od ministerium financí, pro všechny země korunní, kromě Hranice vojenské, o tom, jaká náhrada se má dávati za stravování vojska na průchodu od 1. listopadu 1856 až do 30. dubna 1857	XXI	181	427
16. „	„ „	Vynešení, vydané od ministerium financí, jímžto se vyměřuje plat, náležitý c. k. sensálům a jednatelům bursy Vídenské za jednání prostředkem jich k místu přivedená	XXI	182	428
20. „	18. listop.	Vynešení, vydané od ministerií záležitostí vnitřních, pro všechny země korunní, kromě království Lombardsko-Benátského a Hranice vojenské, o tom, kdo má zapravovati útraty za provázení vyšetřovanců a zločinců četnictvem	XXII	188	442
24. „	„ „	Nařízení, vydané od ministerium práv, jímžto se ustanovuje, kdy počne úřadovati stoličný soud Solnocký v okršlku Pešťanského vrchního soudu zemského	XXII	191	443
25. „	„ „	Vynešení, vydané od ministerium financí a obchodu pro země společného svazku celního, o tom, jaké clo se vybírati má z některých bylin a částí bylin			

Datum zákona	Den vydání Věst. vl. zemské	Obsah	Číslo: Částky	Číslo: zákona	Strana
1856 27. října	1856 18. listop.	Nařízení, vydané od ministerium práv, pro všechny země korunní, kromě Hranice vojenské, o tom, jak si mají u věcech trestních dopisovati c. k. soudové první instance s c. k. úřady konsulskými v Turecku	XXII	194	444
31. „	1. pros.	Nařízení, vydané od ministerium práv a obchodu, pro veškerou říši, vyjímajíc království Lombardsko-Benátské, Dalmatsko a Hranici vojenskou, o tom, jak se předsejíti náleží, když se má na jisto postaviti, zdali živnost v knihách pozemností za radikovanou zapsaná, má povahu realní	XXIV	203	477
3. listop.	30 listop.	Vynešení, vydané od ministerium financí, pro vojvodství Srbské a banát Temešský, o tom, že se zřizuje úřad loterní třídy třetí v Temešváře . .	XXIII	200	472
4. „	„ „	Vynešení, vydané od ministerium financí, pro všechny země korunní, jímžto se činí změna v povolení daném, že se mohou některé cizozemské mince zlaté a stříbrné při placení cla přijímati, a jímžto se ustanovuje, zač se mají zlaté mince domácí při zapravování cla počítati	XXIII	199	472

Druck von R. Rohrer's Erben in Brünn.

Druhý hledací seznam.

Seznam abecední

zákonů v ročníku 1856 Zákonníka zemského a Věstníka vládního I. Oddělění pro Markrabství Moravské částkami I.—XXV. vyhlášených. *)

A.

Absolutoria fakult právo- a státovědeckých i akademií právnických na důkaz skončených studií akademických se uvádějí. 45, **131.**
Advokati, v. Uhry.
Advokátské komory i výborové jich, ustanovení způsobu, jakým se mají dobývati náklady s jejich úřední působností spojené. 134, **318.**
Akademické úřady, prodloužení působnosti prozatímního zákona o organisaci jich. 162, **390.**
Akademie právnické, v. Absolutoria.
Ammoniak kyseliny sírkové klade se pod položku 37 f. tarify celní. 54, **167.**
Andrichov, v. Zákon o podomovném obchodu.
Arona, v. Luvino.
Assistence vojenská, v. Ústavy.
Aš, v. Celní řízení.
Austrian Dungeons in Italy, v. Orsini.

B.

Badenské soudy, v. Rozsudky.
Banát Temešský, v. Uhry.
Báně, v. Exekuce.
Bank národní rakous. privileg. stanovy i pravidla nově zřízeného odboru jeho pro napomáhání úvěru na hypotéky. 51, **50.**
Basiljevo, v. Zákon o podomovném obchodu.
Bavory, v. Čechy a Bavory.
— v. Rakousko i Bavory.
Benátky, tam zřízena prokuratura financí. 10, **22.**
— v. zboží průvozné.
— ustanovení o právu pastvy v tomto obvodu správy politické pod jménem „Pensionatico“ obyčejném. 130, **318.**
Benátské celní úřady vedlejší, v. Vína.
Benátský přístav svobodný, ustanovení o tom, kolik se má z pálených tekutostí lihovitých na místě daně potravní platiti, když se dovážejí do jeho obvodu. 201, **472.**
Bezpečnost, opatření pro ni, v. Kotly párné.
Bovecký okres, v. Zákon o podomovném obchodu.
Bratři, v. Milosrdní.
Bratrstva, v. Spolky katolické.
Britanie velká i Irsko, jak se má nakládati s movitou (dvižnou) pozůstalostí osob zemřelých, nalézících k těmto královstvím. 116, **284.**
Brivio, přenesení pretury tamější do Merate. 157, **389.**
Budín, hlavní úřad celní třídy II. se tam zrušuje. 149, **380.**
— v. Pešť i Budín.
Bukovina, jaké clo se má platiti ze sumců (ryb). 117, **285.**
— v. Halič.
Bursa Vídenská, platy náležité prostředkování jednatelův i sensálův. 182, **428.**
Bylinné části, v. Byliny.
Byliny a části bylin některé, jaké clo se z nich platí. 193. **444.**

Připomenutí. Aby se hledání v Zákonníku tomto co nejvíce usnadnilo, uvádějí se i zde podle Zákonníka říšského při každém slově ukazovacím toliko dvě čísla, z nichž první znamená číslo zákona, a druhé stranu, na které obsažen jest zákon anebo některé ustanovení jeho. K náležitějšímu rozeznání vzato jest k poznačení strany písmo tučnější, a nebylo tedy potřebí, opakovati při každém slově ukazovacím slova „číslo“ a „strana“.

C.

Cavanella di Po, vzmocnění tamější celnice hlavní, propouštěti legitimované uzené a naložené maso z Dalmacie za clo zmírněné. 65, **208**.
Celní čára, v. Celní řízení.
— tarifa, změny a objasnění. 54, **167**.
— — změny v ní. 193, **444**.
— úřad hlavní v Budíně zrušen. 149, **380**.
— — — zřízení expositury jeho v Dembici. 37, **61**.
— — — zřízen. 170, **419**.
— — — moc jeho rozšířena, v. Schärding.
— — přenešen. 197, **471**.
— — zřízen v Draze-Moštěnici. 197, **471**.
— úřadové vedlejší zrušení, v. Záhřeb.
— — — v. Vína.
— výhradky, v. Vína.
— řízení co do zboží na ukázku, změny v něm. 28, **51**.
— — předepsané v příčině převážení zboží čili tovarův z jedné části obvodu celního do druhé krajinou cizí má též místo u převážení tovarův krajinou cizozemskou, vyhraničenou celní čárou od Aše až k Labi. 80, **240**.
— tarify změny a vysvětlení, 29, **53**; 25, **50**; 28, **51**; 31, **56**; 54, **167**; 56, **168**; 58, **169**; 61, **206**; 63, **206**; 65, **208**; 80, **240**; 83, **243**; 85, **244**; 87, **253**; 88, **253**; 92, **255**; 102, **271**; 103, **271**; 106, **275**; 115, **284**; 117, **285**; 174, **422**; 193, **444**.
Cena, ustanovení jí, v. Peníze zlaté tuzemské.
Centrálná železná dráha, v. Železná dráha.
Cesty dvorské i služebné, v. Uhry.
Chioggia, v. Zboží průvozné.
Chirurgická praxis, v. Milosrdní.
Cholera, jak se má jednati se vdovami a sirotky po lékařích, hojičích a hlídačích osob nemocných, kteří umřeli ve službě proti této epidemii. 114, **283**.
Chorvátsko, v. Uhry.
Cimentování, v. Závaží.
Církev, v. Osvobození ode služby vojenské.
Civilní správa, v. Ústavy.
Civilní věci právní, v. Rozsudky.
Cizozemské peníze zlaté a stříbrné, v. Peníze zlaté a stříbrné.
Cla Vltavská na dolní části Vltavy mezi Prahou a Mělníkem se zrušují. 83, **243**.
Clo dovozné prošlé, uvěřování jeho. 85, **244**.
— osvobození od něho, v. Zboží průvozné.
Cla placení, v. Peníze zlaté a stříbrné.
Clo, v. Stroje.
— vybírání jeho, v. Vína.
— zmírněné, v. Železo surové.
Cukmantl, v. Vrbno.

Č.

Čechy, doba, v kterou počne úřední působnosť tamějších okresních direkcí financí. 22, **32**.
— v. Desátek hornický.
— v. Vídenská míra.
— a Bavory, usnadnění obchodu ve přízi lněné a plátně režném rozšiřuje se. 13, **23**
Čekané (peníze čekatelské) a pensie úředníkův diplomatických, ustanovení o tom. 105, **273**.
Černovice, v. Stanislavov.
Četníci, jaký plat jim náleží, když byli ve věcech trestných obeslání před soudy civilní nebo vojenské za svědky, nebo k řízení týkajícímu se důchodkův. 43, **130**.
Četnictvo, §. 92. organického zákona o něm se vysvětluje. 53, **167**.
— pomáhání vzájemné, v. Rakousko i Sasy.
— zapravování útrat za provázení vyšetřovancův i zločincův. 188, **442**.

D.

Dalmácie, výměra náhrady svědkům i znatelům věci v trestném řízení důchodkův se týkajícím. 89, **253**.
— tam se rakouská míra i váha dolnorakouská prohlašuje za jedině zákonnou. 154, **388**.
— v. Cavanella di Po.
— monopol dělati koule olověné se tam zrušuje. 158, **389**
Daň z kořalky, změna některých předpisův o ní ve srovnalosti s líhoměry. 142, **372**.
— potravní, přiměřená náhrada za ni, v. Benátský přístav svobodný.
— v. Lombardo-Benátské království.
— v. Tekutosti.
Daně přímé, vypsání jich na rok správní 1857. 187, **441**.
Dědičná posloupnosť ve statky selské, v. Krakovské velkovojevodství.
Dědictví, v. Lombardo-Benátské království.
Deés, z tamějšího krajského soudu přenáší se způsobem delegace právomocnosť hornická na krajský soud Karlsburský. 52, **167**.
Dembica (Dubice), tam zřízena jest expositura hlavního úřadu celního. 37, **61**.
Dembovice, v. Zákon o podomovném obchodu.
Deposita, v. Halič.

Deposita, v. Uhry.
Desátek hornický, náhrada zaň bývalým pánům pozemností v Čechách, Moravě a Slezsku ustanovuje se přímo, a komisím k vyhledání náhrady této ustanoveným se ukládá, aby provedly konečné nahrazení za desátek řečený. 84, **243.**
Děti nemanželské, v. Nalezenci.
Diplomatičtí úředníkové, v. Čekuné.
Doba působnosti úřední, v. Krakov.
Dobrovolnici znova do služby vojenské vstoupilí, v. Odbytí kapitálem.
Dodatečný článek, v. Rakousko i Řecko.
Dolnorakouská míra i váha, v. Slezsko.
— — — v. Halič.
Dopisování obapolné mezi rakouskými a švýcarskými úřady soudními se pořádá. 185, **435.**
— telegrafické, v. Rakousko i stát církevní.
— úřední, v. Turecko.
Dopuštění, v. Odbytí kapitálem.
Dovoz, odbývání při něm, v. Hedbávné galety.
Draga-Moštěnica, tam zřízen prozatímný úřad celní. 197, **471.**
Dřevěné stroje, v. Stroje.
Duchodky, řízení jich se týkající, v. Četníci.
Duchovenstvo, přibytky jeho osvobozeny jsou od ubytování vojska. 81, **242.**
Duchovní stav, v. Osvobození od služby vojenské.

E.

Edikty, v. Uhry.
Exekuce na díla horní čili báně, ustanovení o tom. 99, **264.**
Exekuce, v. Rozsudky.
— v. Uhry.

F.

Fakulty právo- i státovědecké, v. Absolutoria.
Fassie školní, v. Uhry.
Finanční prokuratury oddělení, v. Pešt i Budín.
— ředitelstva okresní, v. Čechy.
— — — v. Rakousy nad a pod Enží.
— — — v. Salcburk.
— — — v. Hradec.
— — — v. Krakov.
— — — v. Lvov.
Finanční ředitelstva okresní, v. Morava i Slezsko.
— ředitelstvo zemské, v. Hradec.
— — — v. Krakov.
Fiskálný úřad ústřední, v. Temešvár.
Fond k vybavení pozemností, v. Licitace soudní.
Fondy rozličné, úředníci beroucí z nich plat, v. Úředníci a služebníci.
Francie, v. Rakousko i Francie.
Fratři, v. Osvobození ode služby vojenské.

G.

Gorice, v. Krajina.
Gorlice, v. Zákon o podomovném obchodu.
Gradiška, v. Krajina.
Gymnásia, postavení učitelův náboženství katolického na nich. 146, **376.**
Gymnasialní úřad učitelský, zkouška kandidátův. 141, **356.**

H.

Halič a Bukovina, vybírání a zúčtování zákonitého a dobrovolného přispívání do fondu na školy normálné. 153, **388.**
— **Bukovina a Krakov,** lhůta uvedení míry a váhy dolnorakouské v těch zemích se prodlužuje. 156, **389.**
— **Krakov, Bukovina,** instrukce o tom, jak se dle předpisův pokladnických zacházeti má se jměním sirotčím, kurandským a depositným. 138, **322.**
— **a Vladimirsko, Krakov a Bukovina,** dávají se pravidla o tom, jak náleží říditi požadavky a spory, v těch korunných zeměch z bývalého poměru mezi pány a poddanými pocházející, které výbavou pozemností z břemen vyřízeny nebyly. 145, **374.**
Hedbávní nenitované, v. Hedbávné galety.
— syrové, v. Hedbávné galety.
Hedbávné galety (kokony), k odbývání jich při dovozu vzmocnění jsou celní úřadové vedlejší třídy II. 172, **420.**
— — syrové hedbávní nenitované, nejsprostější a sprosté zboží vlněné, clo průvozné z těch věcí se zvýšuje. 174, **422.**
Helvetské vyznání, v. Osvobození od služby vojenské.
Hlasování, v. Vicepresidenti.
Hlídači nemocných, v. Cholera.

Hojiči, v. Cholera.
Hornici, v. Limito – tabák kuřlavý.
Hornické hejtmanství, v. Lublana.
Hornický kommissariat, v. Lublana.
— — v. Pětikostelí.
Horní dílo, v. Exekuce.
Hospodářství polní, stroje k němu náležité, v. Stroje.
Hradec štyrský, ustanovení o tom, kdy počnou úřadovati okresní ředitelstva financí, ustanovená v úředním obvodě tamějšího zemského ředitelstva financí. 94, **258**.
— tamější vojenský soud zemský rozpuštěn 186, **440**.
Hranice rakousko-pruské, v. Železo surové.
— vojenská, v. Zákon hornický.
Hypotékový úvěr, v. Bank národní.

I.

Jazygia i Kumania, ustanovení o tom, ku kterému soudu urbárskému přislušejí obce v obvodech těchto ležící. 132, **318**.
Jednatelé, v. Bursa Vídenská.
Ika, v. Lovrana.
Jmění sirotčí, kurandské i depositné, zacházení s ním, v. Halič.
— — — — — v. Uhry.
Indych červený, clo z něho. 87, **253**.
Instrukce, v. Halič.
— v. Uhry.
— v. Výkazy prací.
Intra, v. Luvino.
Irsko, v. Britanie velká.
Israelské víry vyznavači, v. Uhry.
Istria, v. Krajina.
Judenburk, tam se zřizuje místo notářské. 11, **22**.

K.

Kali sirnatě kyselé, dvojnásobné clo z něho. 87, **253**.
Kandidáti služby konceptné, přechodná ustanovení o přijímání ve službu takových kandidátův, jimž náleží theoretické zkoušky státní odbývati ještě dle ústavy o zkouškách státních z roku 1850, i ustanovení doby, ve kterou mají nové předpisy o zkouškách státních ve skutek vejíti 68, **209**.
— stavu duchovního, v. Osvobozené od služby vojenské.
— v. Gymnasiální úřad učitelský.
Kapitál, v. Odbytí kapitálem.
Kárání, v. Trestání.
Karlsburk, v. Deés.
Katolici v císařství rakouském, zákon nový o manželských záležitostech pro ně vydán. 204, **480**.
Katolická církev, v. Osvobození od služby vojenské.
Katolické spolky, v. Spolky.
Kotolického náboženství učitelé, v. Gymnásia.
Kenty, v. Zákon o podomovném obchodu.
Kladské hrabství, v. Železo surové.
Knihy úvěrné vzhledem některých veřejných obligací, kde se vedou. 16, **24**.
Kokony, v. Hedbávné galety.
Kolková povinnosť, v. Kolkové známky.
Kolkové známky, překolkování jich pečetí notářskou k tomu konci, aby se tím zadost učinilo povinnosti kolkové není dovoleno. 67, **209**.
— — v. Tiskárna dvorská.
Kolonie nizozemské, v. Rakousko a Nizozemsko.
Konceptná služba, v. Kandidáti služby konceptné.
— — v. Ministerium záležitostí zahraničných.
Koně, v. Zbraň.
Konkursový řád prozatímní, v. Uhry.
Konkursy k obsazení služeb civilných vysloužilým vojínům výlučně zůstavených smějí se vypisovati. 176, **425**.
Konskripce, uběhlíci před ni, v. Rakousko Modena.
Konsuláty cizí, v. Rozsudky.
Konsulské soudy, v. Žaloby vzájemné.
— úřady rakouské, v. Rakousko a Nizozemsko.
— — c. k., v. Turecko.
Kontrolní úřad, přenešení jeho. 41, **128**.
Kopanice, nazpět vykupování jich, v. Uhry.
Korutany, v. Krajina.
Kotly párné, staré, už spotřebované, vysvětlení předpisu o prostředcích bezpečnosti při přenášení nebo prodeji jich. 55, **168**.
Koule olověné, v. Dalmátsko.
Krajina, Korutany, Gorice, Gradiška, Istria a obvod Terstanský, pro tyto korunné země dávají se zvláštní ustanovení o výmazu oktav. 107, **276**.
— v. Lublana.
Krakov, doba, v kterou počnou úřadovati okresní ředitelstva financí v obvodu správním tamějšího zemského ředitelstva financí. 151, **381**.
— pro obvod správy tamějšího zemského ředitelstva financí zřízena jest prokuratura financí. 77, **214**.
Krádež, předpisy zákona trestního o trestání tohoto zločinu se vysvětlují. 104, **272**.
Krakov, řízení, když se jedná o zboření chatrných stavení v tamějším obvodu správy, životu neb pro oheň nebezpečných. 161, **390**.
— v. Halič.

Krakovské velkovojevodstvo, dané pro Halič předpisy o posloupnosti dědičné ve statky selské rozšiřuje se též na tuto zemi korunnou. 2, **9**.
Krample, jaké clo se platí z látek na obložení jich. 103, **271**.
Krpce jistého druhu, v. Trepky.
Kumania, v. Jazygia.
Kůže kozí na polo vydělané, clo z nich. 92, **255**.
— ovčí, na polo vydělané, jaké clo se platí z nich. 92, **255**.

L.

Labe, v. Celní řízení.
Laikové bratří, v. Osvobození ode služby vojenské.
Lékaři, v. Cholera.
Lékařové civilní, v. Mrtvoly.
— vojenští, v. Mrtvoly.
Lesní správa, v. Tyrolsko.
Líčení přes závěrečné, v. Vyslýchání.
Licitace soudní nemovitých statků, při nich mají soudové z povinnosti úřadu svého hleděti na to, co na nich pohledávati má fond vyvazovací čili vybavující. 82, **242**.
Líhoměr, v. Daň z kořalky.
Líhoměry, uvedení jich v Uhrách a bývalých pobočných zeměch. 167, **417**.
Limitovaná cena soli, v. Sůl.
Limito- tabák kuřlavý, dávání jeho hornikům za cenu limitovanou se zastavuje. 26, **51**.
Líhovité tekutosti, v. Tekutosti.
Lombardo-Benátské království, zkoušky pro vyšší službu konceptnou uvádějí se též u tamějších prokuratur financí. 12, **22**.
— — i Tyrolsko, kterým úřadům přísluší vyšetřovati a trestati přestupky zákonův o zbraní. 29, **53**.
— — zřízení i úřední působnosť tamějších místodržitelství. 35, **61**.
Lombardo-Benátské království, nové tarify prodeje tabáku se oznamují. 106, **275**.
— — ustanovení o tom, kterému úřadu se má činiti oznámení o dědictvích a odkazech v těchto zemích. 118, **285**.
— — i Tyrolsko s Vorarlberkem, tam se uvádí daň na pálené tekutosti líhovité. 131, **318**.
— — výkon nařízení o tom daných. 146, **374**.
— — a Tyrolsko, lhůta ku předložení rejstříkův páleníkův tekutostí líhovitých. 179, **426**.
— — přenášeti do něho některé druhy tabáku z Tyrolska a illyrského Pomoří jest zapovězeno. 183, **428**.
Lovrana, tamější spojený úřad celní a zdravotní přenáší se do Iky. 197, **471**.
Lublana, tamější kommissariát hornický povýšen jest na hejtmanství hornické pro Krajinu a Pomoří. 109, **276**.
Luvino v Lombardsku, pak Arona i Intra v Sardinii, tamějším celním úřadům dává se moc, aby sobě obapolně přikazovaly zboží průvozné. 189, **442**.
Lvov, doba, ve kterou počne úřední působnosť okresních direkcií financí v tamějším obvodu správy. 33, **60**.

M.

Manželské záležitosti katolikův v císařství rakouském, zákon nový o nich vydán. 204, **480**.
Manželství, zákon nový o něm, v. Manželské záležitosti.
Mašiny, v. Stroje.
Maso, v. Cavanella di Po.
Mělník, v. Cla Vltavská.
Merate, v. Brivio.
Mijava, v. Zákon o podomovném obchodu.
Milán, tam zřízena prokuratura financí. 10, **22**.
Milosrdní bratří, úlevě tohoto řádu z chirurgie potvrzení (approbovaní), vystoupivše z řádu, co světští nemají práva, provozovati praxi chirurgickou. 71, **212**.
Mincovky uherské o 10 kr., v. Peněžné známky.
Ministerium záležitostí zahraničných, ustanovení o zkouškách, které náleží složiti těm, kteří chtějí vstoupiti ve službu konceptnou u něho. 93, **255**.
Míra i váha dolnorakouská, v. Dalmacie.
— — — v. Halič.
— v. Slezsko.
— v. Vídenská míra.
Místo opovídací zřízeno. 170, **419**.
Modena, v. Rakousko i Modena.
Morava i Slezsko, doba, ve kterou počnou úřadovati okresní ředitelstva financí, i ohraničení obvodu správy jejich. 169, **418**.
— v. Desátek hornický.
Moře, v. Obchod i plavba.
Moštěnica, v. Draga-Moštěnica.
Motouz (špagát) bílený neb nebílený, jaké clo se má platiti z něho. 115, **384**.
Mrtví, soudní ohledání jich, předpis o tom, jak se konati má. 39, **64**.
Mrtvoly, soudní prohlížení jich, upotřebení k tomu lékařův civilných i vojenských. 173, **422**.

N.

Náboženství, učitelé jeho, v. Gymnásia.
Nagy-Kalló, tam se zřizuje nový soud stoličný pro stolici Sabolckou. 42, **128**.
Nahlédnutí ve spisy úřední, v. Spisy soudův trestacích.
Nalezenci a děti nemanželské, ustanovení o tom, pod kterou moc soudní náležejí, když vyjdou ze zaopatření ústavu veřejného. 150, **380**.
Nálezy soudů trestacích vynesené v příčině přestupkův, kdy počíná lhůta, v které se má ohlásiti a dovésti odvolání z nich. 95, **259**.
Nálezy, v. Odvolání se.
Neapolsko i Sicilie, v. Rakousko i Sicilie.
Nemanželské děti, v. Nalezenci.
Neutrálné mocnosti, v. Práva neutrálných mocností.
Nezapravené platy a dávky urbárské, v. Uhry.
Nizozemsko, v. Rakousko i Nizozemsko.
Notárská pečeť, v. Kolkové známky.

O.

Obchod i plavba po moři, zásady v té věci v čas poslední vojny ustanovené prohlašují se za neplatné, 57, **169**.
— — smlouva o ně, v. Rakousko a Nizozemsko.
— smlouva oň, v. Rakousko i Řecko.
— — státní oň, v. Rakousko i Sicilie.
— usnadnění jeho, v. Čechy a Bavory.
Obligace, v. Knihy úvěrné.
Obložení na krample, v. Krample.
Obžalování, v. Vyslýchání.
Ochrana rakouská, osoby jí požívající, v. Žaloby vzájemné.
Odkazy, v. Lombardo-Benátské království.
Odbytí kapitálem dopouští se těm dobrovolníkům, kteří se dle zákona od 23. prosince r. 1849 dali znova na vojnu. 144, **374**.
Odbývání, v. Hedbávné galety.
— v. Poštovský vůz.
— zkoušek, v. Zkoušky státní theoretické.
Odvolání se zastupitelstva státního z nálezův, vynesených soudy okresními v příčině přestupkův, §. 41. instrukcie pro soudy trestací, který o tom jedná, jest zevrubněji určen. 75, **213**.
— v. Ohlášení.
Ohlášení, v. Nálezy.
Ohledání mrtvých, v. Mrtví, soudní ohledání jich.
Ohně nebezpečenství, v. Rakousko i Sasy.
Okkupace, stíhání jich odporem, v. Uhry.
Okresní ředitelstva finanční, v. Lvov.
— — — v. Morava.
— — — v. Slezsko.
Oktava, v. Krajina.
Olověné koule, v. Dalmatsko.
Olovo, v. Zbraň.
Olšová kůra, jaké clo platí se z ní. 102, **271**.
Opatrnost, v. Třecí výrobky zápalné.
Organisace, v. Akademické úřady.
Organismus, v. Vojenské úřady zemské.
Orsini F., spis jeho tiskem vydaný „The Austrian Dungeons in Italy“ zakazuje se. 196, **471**.
Osvědčení, v. Práva neutrálných mocností.
Osvobození ode služby vojenské kandidátů stavu duchovního i bratří laikův církve katolické se pořádá. 126, **315**.
— dto. řeckého nesjednoceného vyznání. 127, **316**.
— dto. duchovního stavu vyznání augsburského a helvetského i unitarského. 127, **316**.
Osvobozující taxa, v. Taxa osvobozující.
Oznámení dědictví i odkazův, v. Lombardo-Benátské království.

P.

Padova i Pavia, změny v dosavádním plánu právnicko-politických studií na tamějších vysokých školách, 175, **423**.
Pálené tekutosti, v. Tekutosti.
Páleni tekutostí, v. Tekutosti.
Palenici tekutostí lihovitých, v. Lombardo-Benátské království.
Páni pozemností, v. Desátek hornický.
Parolodě, v. Stěhování se.
Pavia, v. Padova i Pavia.
Peněžné známky od r. 1848 od státu vydané, vzetí jich z oběhu. 32, **59**.
Penize kovové, v. Půjčky.
— zlaté tuzemské, když se jich používá při placení cla, ustanovení o jich ceně při tom. 199, **472**.
— — a stříbrné cizozemské, změna pravidel o přijímání jich při placení cla. 199, **472**.
Persie, v. Čekané.
Pensionatico, v. Benátky.
Periodické vození osob, povolení k tomu. 44, **130**.

Pešť, u tamějších třech městských delegovaných soudů okresních má se soudní moc trestní oddělíti od soudní moci civilní. 62, **206**.
— změna v řízení tamějšího hlavního úřadu celního I. 149, **380**.
— i Budín, úřední sídlo oddílu tamější prokuratury financí. 148, **380**.
Pětikostelí, doba, v kterou počíná úřadovati exponovaný hornický kommissariát v tom městě. 168, **418**.
Platy, v. Soud nejvyšší.
— četníkům jako svědkům náležité. 43, **130**.
— náležité, v. Ústavy.
— zaopatřovací, v. Úředníci a služebníci.
Plavba, v. Obchod i plavba.
— smlouva o ni, v. Rakousko a Nizozemsko.
— — v. Rakousko i Řecko.
— — státní o ni, v. Rakousko i Sicilie.
Plechy stříbrné ve folích, jaké clo platí se z nich. 88, **253**.
— zlaté ve folích, jaké clo platí se z nich. 88, **253**.
Počátek úřadování, v. Solnok.
Poddaní rakouští, v. Rozsudky.
— řečtí, v. Rakousko i Řecko.
Pokuty na majetnosti, vymáhání jich, změna §. 894. zákona o přestupcích důchodkových o nich jednajícího. 73, **213**.
Pola, tamější celní úřad vedlejší třídy I. zřízen za úřad kontroly nad zbožím. 72, **212**.
Policejní úřadové, v. Zkouška soudcovská.
Pololetí letní, v. Studia.
Pomezní okres, v. Tabák kuřlavý.
Pomoc vzájemná, v. Rakousko i Sasy.
Pomoří, v. Lublaná.
— illyrské, v. Lombardo-Benátské království.
Poplatky za schování, předpisy o nich se vysvětlují. 90, **254**.
— v. Protesty směnečné.
— v. Ústavy.
Posluchači řádní nebo mimořádní, veřejné čtení o předmětech věd právních a státních nebo technických, pod kterými výminkami mohou lidé u veřejných úřadův službu konající, býti připuštěni jako takoví posluchači. 177, **425**.
Poštovský vůz, úřadové celní mají jej i rychlé zboží posýlané po paroloděch rychle odbývati 15, **24**.
Posuzování pravosti, v. Tiskárna dvorská.
Povodeň, v. Rakousko i Sasy.
Povolení, v. Vození osob.
— ku stavení, v. Železná dráha centrálná.
Pozemnosti, náhrada za jich vyprostění, v. Sedmihradsko.
— vyproštění jich, v. Halič.
— vybavené, kapitály za ně, v. Uhry.
Pozůstalosti, v. Britanie velká.
— movité, v. Rakousko i Řecko.
Práce úřední, v. Výkazy prací.
Praha, v. Cla Vltavská.
Práva neutrálných mocností, osvědčení mocností, na Pařížském sjezdu o pokoji zastoupených, o nich. 60, **204**.
Pravidla, v. Bank národní.
Právné záležitosti vlastní, v. Úřad soudcovský.
Právní i státní vědy, v. Studia.
— — — v. Zkoušky státní.
Právnicko-politická studia, v. Padova i Pavia.
Právo pastvy, v. Benátky.
— sám sebe zastávati, v. Úřad soudcovský.
— stané, v. Uhry.
Právomocnosť hornická, v. Stanislavov.
Pravosť známek kolkových, v. Tiskárna dvorská.
Praxis chirurgická, v. Milosrdní.
— v. Zkouška soudcovská.
Předměty vyšetřování u soudu trestního, předpis o způsobu, jakým mají býti zapakovány. 143, **373**.
Přednášky, v. Posluchači.
Překolkování, v. Kolkové známky.
Přenášení, v. Kotly párné.
Předsedatel soudu, v. Vyslýchání.
Přestupky důchodkové, v. Trestání na těle.
— v. Odvolání se.
— v. Nálezy.
— v. Zkouška soudcovská.
Pretura, v. Zkouška soudcovská.
Převážení, v. Celní řízení.
Převorsk, v. Zákon o podomovném obchodu.
Přibytky, v. Duchovenstvo.
Přímé daně, v. Daně.
Přirážka, v. Sůl.
Přísaha, v. Uhry.
Příslušníci velkobritanského království zemřelí, v. Britanie velká.
Příslušnosť k urbárskému soudu, v. Jazygia.
— v. Žaloby směnečné.
— v. Žaloby vzájemné.
Přístav svobodný Benátský, obvod jeho, v. Benátský přístav svobodný.
Přívažek zavazadel, v. Stěhování se.
Přize lněná, v. Čechy a Bavory.
Prodej, v. Kotly párné.
— soli za jistou cenu, v. Sůl.
Prokuratura financí, v. Temešvár.
Prominutí pokuty na majetnosti, v. Uhry.
Propouštění, v. Reservníci.
Protesty směnečné od úředníkův soudních zavedené, platy za ně náležité. 69, **211**.
Provázení, v. Četnictvo.
Provazy dělané ze střev, clo z nich. 25, **50**.
Provedení, v. Rakousko i Modena.
— v. Zastoupení.
— zákona, v. Zástupnictví.
Průchod, v. Vojsko.
Prusko, v. Rakousko.
Průvoz zakázán, v. Zbraň.
Půjčky v penězích kovových, nové předpisy o výminkách co do placení z nich úrokův i opláceni. 18, **28**.

Působnost úřední, prodloužení jí, v. Akademické úřady.
— — v. Krakov.
— v. Telegrafy, ředitelstvo jich.
Původu vysvědčení, v. Železo surové.

R.

Rakouské císařství, zákon nový o záležitostech manželských katolíkův vydán. 204, **480**.
— úřady soudní, v. Dopisování.
Rakousko i Bavory, státní smlouva o spojení obapolných drah železných. 101, **266**.
— i Francie, státní smlouva mezi nimi o vydávání obapolném zločincův. 1, **2**.
— Francie, Velká Britannie, Prusy, Rusko, Sardinsko a Turecko, státní smlouva mezi těmito mocnostmi. 59, **172**.
— a Modena, státní smlouva o vydávání obapolném zločinců, zběhů vojenských, uběhlíkův před konskripcí a před bráním na vojnu, provedení jeho. 164, **408**. 165, **392**.
— i Nizozemsko, smlouva o plavbu i obchod mezi těmito státy. 122, **288**.
— — ustanovení rakouských konsulských úřadův v nizozemských koloniích. 128, **302**.
— a Řecko, článek dodatečný ke smlouvě o obchod i plavbu mezi těmito státy, kteryž se týče řízení movitých pozůstalostí obapolných poddaných. 166, **414**.
— i Sicilie obojе, rozšíření smlouvy o plavbu i obchod mezi oběma státy. 34, **60**.
— i stát církevní, smlouva k uspořádání dopisování telegrafického. 184, **430**.
— i Sasy, doplňující ustanovení k úmluvám mezi těmito státy učiněným v příčině vzájemné pomoci žandarmerie při stíhání uteklých zločincův v zemi druhého státu, též v nebezpečenství ohně, povodně a podobných případnostech. 202, **476**.
Rakousy nad a pod Enží, doba, ve kterou počne úřední působnost tamějších okresních direkcí financí. 14, **23**.
Realná povaha živností, ve knihách pozemností za radikované zapsaných, řízení, když se to má na jisto postaviti. 203, **477**.
Řecké nesjednocené vyznání víry, v. Osvobození od služby vojenské.
Řecko, v. Rakousko a Řecko.
Řecký okres báňský, v. Zákon o podomovném obchodu.
Ředitelstva finanční okresní, v. Krakov.
Ředitelstvo, v. Telegrafy.
Rekrutýrka, uběhlíci před ní, v. Rakousko i Modena.
— lidé před ní uteklí, v. Vojenská služba.
Reorganisace, v. Telegrafický ústav státní.
Reserva, vřadění do ní vojáků vysloužilých, způsob, kterým se to děje. 24, **50**.
Reservnící, způsob, kterým se propouštějí. 24, **50**.
Rozpuštění, soudu, v. Hradec.
Rozšíření, v. Rakousko i Sicilie.
Rozsudky z příčiny žaloby vzájemné od cizích konsulátův proti poddaným rakouským nebo proti osobám, požívajícím ochrany rakouské, zdali se může na ně povoliti exekuce. 113, **282**.
— vynesené soudy velkovojevodství Badenského v civilních věcech právních, jich vykonávání. 173, **321**.
Rusko, v. Rakousko.

S.

Sabolcská stolice, v. Nagy-Kálló.
Salcburk, doba, ve kterou počne úřední působnost tamějšího okresního ředitelstva financí. 14, **23**.
Sanytr, v. Zbraň.
Sardinsko, v. Rakousko.
Sasy, v. Rakousko i Sasy.
Schärding, rozšíření moci tamějšího hlavního úřadu celního. 160, **360**.
Schönbüchl, zřízení místa opovídacího. 170, **419**.
Sedmihradsko, dávání náhrady urbářské oprávněným a zrušení moratoria čili přiroči. 9, **22**.
— povolení, že se mohou splácetí po částkách prosté důchody náhrady za vyprostění pozemností. 192, **443**.
— v. Uhry.
— v. Zlatna.
Sedmihrady a Bukovina, jaké clo se má platiti ze sumcův (ryb). 117, **285**.
Sekce, v. Železná dráha státní.
Senátní president, v. Vicepresident.
Sensálí, v. Bursa Vídenská.
Severin, v. Zákon o podomovném obchodu.
Sjezd o pokoj, v. Práva neutrálných mocností.
Sira, v. Zbraň.
Sirotci, v. Cholera.
Slavonsko, v. Uhry.
Slezsko, dolnorakouská míra i váha jest tam prohlášena za jedině zákonnou. 112, **280**.
— v. Desátek hornický.
— v. Morava i Slezsko.
Služba konceptná, v. Kandidáti služby konceptné.
— vojenská, v. Osvobození a t. d.
Služebnící, v. Úředníci a služebnící.

Služby civilní, v. Vojní vysloužilí.
Smlouva dodatečná, v. Smlouva jednoty poštovní.
— jednoty poštovní přehlédnutá, od 25. prosince r. 1851. — Smlouva dodatečná k ní. 79, **218**.
— státní o plavbu i obchod mezi c. k. rak. i král. sicil. vládou, rozšíření jí. 34, **60**.
— — v. Rakousko i Modena.
— v. Rakousko i stát církevní.
Smolnické hornické hejtmanstvo, ohraničení jeho obvodu úředního. 21, **31**.
Solnok, kdy počne úřadovati tamější nový soud stoličný. 191, **443**.
Soud náhlý, v. Uhry.
— nejvyšší, stav úřednictva i služebnictva i platův jeho se nově ustanovuje 121, **285**.
— obchodnický, v. Vídeň i Terst.
— stoličný, v. Nagy-Kálló.
— — nový, v. Solnok.
Soudní licitace, v. Licitace soudní.
— moc civilní, v. Pešt.
— — hornická, v. Deés.
— — trestní, v. Pešt.
— — v. Nalezenci.
— řád trestní, v. Vyslýchání.
— vyšetřování ve věcech trestných, v. Předměty.
Soudové, v. Turecko.
— v. Výkazy prací.
— okresní, v. Zkouška soudcovská.
Soudy Badenské, v. Rozsudky.
— konsulské c. k., v. Žaloby vzájemné.
— okresní, v. Odvolání se.
— vojenské, v. Četníci.
Soukromé zkoušky, v. Zkoušky.
Špagát, v. Motouz.
Spisy soudův trestacích, objasnění předpisův o tom, kdy se může dovoliti, nahlédnouti v ně. 86, **252**.
Spolky katolické i bratrstva, jak dlužno s nimi zacházeti. 124, **312**.
Spořádání, v. Rakousko i stát církevní.
Správa, v. Ústavy.
— lesní, v. Tyrolsko.
Správní rok 1857, v. Daně.
Srbské vojevodství i banát Temešský, zřízení loterního úřadu třídy III. v Temešváru. 200, **472**.
— — v. Uhry.
Stanislavov, přenešení právomocnosti hornické z tohoto krajského soudu na krajinský soud v Černovicích. 129, **318**.
Stanovy, v. Bank národní.
Stát církevní, v. Rakousko i stát církevní.
Statky selské, v. Krakovské velkovojevodstvo.
— v. Licitace.
Státní smlouva, v. Rakousko i Bavory.
— — v. Rakousko.
— — v. Rakousko i Francie.
— telegrafy, v. Telegrafický ústav státní.
— tiskárna, v. Tiskárna dvorská i státní.
— zastupitelstva, v. Odvolání se.
— zkoušky theoretické, Taxy.
— — v. Zkoušky státní theoretické.
Stav duchovní, v. Osvobození od služby vojenské.
Stavení chátrná, odstranění jich, v. Krakov.
Stavění povolené, v. Železná dráha centrálná.
Stěhování se státních úředníkův po železných drahách i paroloděch, ustanovení o tom, kolik přívažku zavazadel mohou sobě počítati. 98, **263**.
Stíhání uběhlých zločincův, v. Rakousko i Sasy.
Stoličný soud, v. Zkouška soudcovská.
Stravování, v. Vojsko.
Stráže vojenské, komanda jich, v. Ústavy.
Střelivo, v. Zbraň.
Stříbrné peníze, v. Peníze zlaté a stříbrné.
Stroje hospodářské, hrubé, dřevěné, na nichž jest nepatrná část železa, clo z nich. 56, **168**.
Studia akademická, v. Absolutoria.
— právnicko-politická, v. Padova i Pavia.
— věd právních i státních, ustanovení o takových studujících, kteří v ně vstoupí v pololetí letním. 19, **28**.
Sůl, ku požívání lidskému připravená, a tedy i sůl, za cenu limitovanou podávaná, uvedení přirážky k cenám, za které se prodává. 61, **206**.
— pro dobytek za zmírněnou cenu, v. Uhry.
Sumec, jaké clo se má platiti z této ryby. 117, **285**.
Svědkové, v. Četníci.
Školní fassie, v. Uhry.
Školy prostonárodní, v. Zkoušky soukromé.
Šlavnické hornické hejtmanstvo, ohraničení jeho obvodu úředního. 21, **31**.
Štyrsko, ustanovení počtu notářův pro tuto zemi korunnou. 11, **22**.
Švýcarské úřady soudní, v. Dopisování.

T.

Tabák, druhy jeho, v. Lombardo-Benátské království.
— kuřlavý, sprostý, pokrájený, prodávání jeho, za 14 kr. libru, v pomezním okresu se zastavuje. 26, **51**.
— nové tarify na prodávání jeho v jednotlivých zeměch korunných. 195, **446**.
Tabák, nové tarify na prodávání jeho, v. Lombardo-Benátské království.
— setí neb sázení, v. Uhry.
Tarifa celní na prodávání tabáku nová.
Taxa osvobozující ode služby vojenské na rok 1857 se ustanovuje. 198, **471**.

Taxy při theoretických zkouškách státních, ustanovení o nich. 30, **53**.
Tekutosti pálené líhovité, jaká daň má se vybírati z nich při pálení. 171, **419**.
— líhovité, v. Lombardo-Benátské království.
Telegrafické dopisování, v. Rakousko i stát církevní.
Telegrafický ústav státní, nové zřízení jeho. 152, **381**.
Telegrafy, ředitelstvo jich se nově zřizuje i počne dne 1. září r. 1856 úřadovati. 152, **381**.
Tělesné trestání, v. Trestání na těle.
Temešský banát, v. Uhry.
Temešvár, tamější prozatímný ústřední úřad fiskálný proměněn v prokuraturu financí. 47, **134**.
— zřízení loterního úřadu. 200, **472**.
Terčovka barvířská připravovaná, clo z ní. 87, **253**.
Terst i okruh jeho, v. Krajina.
— v. Vídeň i Terst.
Theoretické zkoušky státní, v. Státní zkoušky theoretické.
Tiskárna dvorská i státní jen má posuzovati, zdali známky kolkové jsou pravé. 7, **11**.
Třecí výrobky zápalné, jaké opatrnosti potřebí při zapakování a zasýlání jich. 136, **321**.
Trepky, jaké clo platí se z nich. 102, **271**.
Trest sloužiti delší čas ve vojsku, v. Vojenská služba.
Trestání na těle, objasnění předpisův o něm. 100, **264**.
— — — kdy se ho má užívati jako zostření trestu v přestupcích důchodkových. 190, **443**.
Trestné věci, v. Turecko.
Trestní soudové, instrukce jim daná, v. Výkazy prací.
Turecko, jak si mají ve věcech trestných dopisovati c. k. soudové první instance s tamějšími c. k. úřady konsulskými. 194, **444**.
— v. Rakousko.
Tyrolsko i Vorarlberk, kterým úřadům přísluší vyšetřovati a trestati přestupky zákonův o zbrani. 29, **53**.
— s Vorarlberkem, organisace tamější správy lesní. 70, **212**.
— v. Lombardo-Benátské království.

U.

Uběhlíci vojenští, v. Rakousko i Modena.
Ubytování, v. Duchovenstvo.
Uhry, prohlášení i opět zrušení náhlého soudu. 38, **61**.
— objasnění předpisu o tom, jak se mají vyhlašovati edikty, vyšlé v řízení, týkajícím se přidělování kapitálův za pozemnosti vybavené. 76, **214**.
— a Sedmihradsko, pravidla o prominutí ztráty (propadení) majetnosti, některým osobám v těchto korunných zeměch uděleném. 110, **276**.
— srbské vojevodstvo a banát Temešský, instrukce o vnitřním ústrojí a řádu jednacím soudův urbárských. 120, **285**.
— Chorvaty a Slavonsko, srbské vojevodstvo i banát Temešský, prodloužení lhůt, v kterých se mohou odporem stíhati okkupace a nazpět vykupovati kopanice, vinohrady a pozemky úrokové. 36, **61**.
— Chorváty, Slavonsko, srbské vojevodstvo i banát Temešský, není dovoleno vésti exekuci k vymáhání nezapravených platův a dávek urbárských za náhradu zrušených. 40, **128**.
— — — — — nařizuje se, že při katolických řeckých nesjednocených a židovských školách obecných v těchto korunných zeměch mají se spisovati fassie školní. 178, **426**.
— Sedmihrady, Chorváty, Slavonsko, srbské vojevodstvo i banát Temešský, v těchto zeměch se bude sůl pro dobytek za zmírněnou cenu prodávati. 64, **208**.
Uhry, Chorváty, Slavonsko, srbské vojevodstvo s banátem Temešským i Sedmihrady, objasnění článku IX. nařízení úvodního prozatím. konkursového řádu, vydaného pro tyto země korunné. 96, **260**.
— Sedmihrady, Chorváty, Slavonsko a vojevodstvo Srbské s banátem Temešským, předpis o zaopatřování příležitostí jízdných a náhradě útrat povozných na cestách dvorských i služebných úředníkův civilních. 108, **276**.
— Chorváty, Slavonsko, srbské vojevodstvo s Temešským banátem a Sedmihradskem, ustanovení lhůty i řádu, k němuž náleží podávati rekursy proti výrokům soudů v disciplinárných záležitostech advokátův. 128, **317**.
— — — — — pro tyto země korunné ustanovuje se způsob, jakým se mají bráti pod přísahu vyznavači víry israelské. 133, **318**.
— — — — — objasnění k instrukci o tom, jak se má dle předpisův pokladnických zacházeti se jměním sirotčím, kurandským a depositným. 139, **322**.
— — — Sedmihradsko, vojvodství Srbské a Temešský banát, plat za dovolení k sázení tabáku ku vlastní potřebě se v těch zemích zvyšuje. 163, **390**.
— — — — — uvedení úředně skoumaných líhoměrův (alkoholoměrův) v těch korunných zeměch. 167, **417**.
Ujištění, v. Reálná povaha.
Uniátské vyznání víry, v. Osvobození ode služby vojenské.

Úřad soudcovský, osoby k němu způsobné mají právo ve vlastních záležitostech právných zastávati se. 4, **10**.
— zdravotní zřízen v Draze-Mošténici. 197, **471**.
Úřadování, v. Morava i Slezsko.
Úřadové soudní, v. Dopisování obapolné.
— veřejní, lidé u nich službu konající mohou pod jistými výminkami jako posluchači býti účastni přednášek veřejných. 177, **425**.
Úřady, v. Akademické úřady.
Urbárské soudy, v. Uhry.
Urbárský soud, příslušnost k němu, v. Jazygia.
Úřední sídlo, v. Pešt i Budín.
Úředníci a služebníci, kteří brali plat z rozličných fondův, předpis o tom, jak se má určiti jich plat na odpočinutí a plat zaopatřovací, má též platnost ohledem na jejich vdovy a sirotky. 5, **10**.
— diplomatičtí, v. Čekané.
— soudní, v. Protesty směnečné.
— státní, v. Stěhování se.
Úřednictvo, v. Soud nejvyšší.
Ustanovení dodatečná, v. Zákon kolkový i taxový.
Ústavy postavené pod správou civilní, platy náležité, když se užívá pomoci vojenské a komanda stráže vojenské ku potřebě jich. 111. **276**.
Útraty, v. Četnictvo.
Úvěr, v. Bank národní.
Uvěřování, v. Clo dovozné.

V.

Váha, v. Slezsko.
— v. Vídenská míra.
Varaždinské místožupanství, v. Zákon o podomovném obchodu.
Vata vlněná, v. Vlněné tabule.
Vdovy, v. Cholera.
— a sirotci, v. Úředníci a služebníci.
Velká Britanie, v. Rakousko.
Velko-báňské hornické hejtmanstvo, ohraničení jeho obvodu úředního. 21, **31**.
Vicepresidenti (presidenti senátu), ustanovení pořádku, v kterém mají při poradách dávati svůj hlas. 20, **31**.
Vídeň i Terst, rozšíření soudní moci tamějších soudův obchodnických na záležitosti právně mimosporné. 3, **9**.
Vídenská míra i váha, doba, ve kterou se v Čechách uvésti má, se prodlužuje. 91, **254**.
Vils, povýšení tamějšího celního úřadu vedlejšího třídy I. na hlavní úřad celní třídy II. 170, **419**.
Vína legitimovaná z výhradkův celních, některým benátským celním úřadům vedlejším dává se moc, vybírati z nich clo. 49, **136**.
Víra, v. Osvobození ode služby vojenské.
Vlaská železná dráha, v. Železná dráha centrálná.
Vlněné tabule (vata vlněná), clo z nich. 87, **253**.
— zboží sprosté, v. Zboží vlněné.
Vojáci vysloužilí, v. Reserva.
Vojenská pomoc, v. Ústavy.
— služba; těm, kteří sami sebe zmrzačili i těm, kteří před bráním na vojnu utekli, zkracuje se čas, po který mají za trest ve vojsku sloužiti. 66, **208**.
— — v. Zastoupení.
— — v. Zástupnictví.
— — v. Taxa osvobozující.
Vojenské úřady zemské, změny v ústroji jich. 17, **25**.
Vojensky soud zemský, v. Hradec.
Vojenských stráží komanda, v. Ústavy.
Vojevodstvo srbské, v. Uhry.
Vojíni vysloužilí, v. Konkursy.
Vojsko na průchodě, náhrada za stravování jeho až do konce dubna r. 1857, 181, **427**.
— v. Vojenská služba.
— ubytování jeho, v. Duchovenstvo.
Vození osob periodické, kdo dává povolení k tomu a jak se má při tom předsejíti. 44, **130**.
Vřadění, v. Reserva.
Vrbno, tamější úřad kontrolný přenáší se do Cukmantlu. 41, **128**.
Výborové, v. Advokátské komory.
Vydání, v. Advokátské komory.
Vydávání zločinců, v. Rakousko i Modena.
— obapolné zločinců, v. Rakousko i Francie.
Výkazy prací, které soudní úřadové dlužni jsou dle instrukce trestním soudům dané podávati, jsou zjednodušeny. 125, **312**.
Výkon nařízení daných o uvedení daně na pálené tekutosti, v. Lombardo-Benátské království.
Vykonávání, v. Rozsudky.
Vymáhaní, v. Pokuty na majetnosti.
Výměra platův, v. Četníci.
Vyšetřovanci, v. Četnictvo.
Vyšetřování soudní ve věcech trestných, v. Předměty.
Vyslýchání obžalovaných, kteří jsou bez vazby i přebývají daleko od místa, v němž se odbývá závěrečné líčení pře, jak má v té příhodě dle soudního řádu trestního jednati předsedící soudu. 147, **379**.
Vývoz zakázán, v. Zbraň.
Vyznání víry, v. Osvobození ode služby vojenské.
Vzetí z oběhu, v. Peněžné známky.
Vzory zboží, v. Celní řízení.

Z.

Záhřeb, zrušení několika celních úřadů vedlejších třídy II. v obvodu tamějšího zemského ředitelstva financí. 159, **389**.
Zákaz, v. Zbraň.
Zákon hornický čili báňský povšechný, kdy nabývá platnosti ve hranici vojenské. 119, **285**.
— kolkový i taxový od 9. února a 2. srpna r. 1850, některá ustanovení dodatečná k němu. 48, **134**.
— o podomovném obchodu, z roku **1852**, výhody jmenované v §. 17. rozšiřují se i na obyvatele některých jiných okresův. 6, **11**.
— o přestupcích důchodkových, změny §. 894. 73, **213**.
— organický, v. Četnictvo.
— trestní, v. Krádež.
Zákony, rozšíření jich. 6, **11**.
Zapakování, v. Třecí výrobky zápalné.
Zásady, v. Obchod i plavba.
Zastoupení ve službě vojenské, instrukce o provedení předpisu o tom. 140, **324**.
Zástupnictví ve službě vojenské, předpis o něm 8, **16**.
— — — provedení zákona o něm. 23, **24**.
Zasýlání, v. Třecí výrobky zápalné.
Zavazadla, v. Stěhování se.
Závaží z litého železa, cimentování jeho nařízeno. 74, **213**.
Zběhové, v. Rakousko i Modena.
Zboží, úřad je kontrolující, v. Pola.
— na ukázku, v. Celní řízení.
— průvozné, osvobození ode cla jistého zboží takového vozeného do Chioggie i Benátek. 155, **389**.
— — v. Luvino.
— rychlé, v. Poštovský vůz.
Zboží vlněné nejsprostější a sprosté zvýšení cla průvozného. 174, **422**.
Zbraň i střelivo, pak sanytr, síra, olovo, zákaz vývozu i průvozu těchto věcí, pak vývozu koní se zrušuje. 58, **169**.
Zjednodušení, v. Výkazy prací.
Zkouška, v. Gymnasialní úřad učitelský.
— soudcovská ohledem na přestupky úřadům policejním přikázané, praxis k ní potřebná může se odbývati též u soudův okresních (stoličných soudův, pretur). 135, **320**.
Zkoušky, v. Ministerium záležitostí zahraničných.
— v. Státní zkoušky theoretické.
— soukromé ve školách prostonárodních, ministerské nařízení o nich. 97, **260**.
— státní, kdy vejdou ve skutek nové předpisy o spůsobu jich. 68, **209**.
— — ústava jich starší, v. Kandidáti služby konceptné.
— — theoretické, jimž se mají podrobiti studující věd právních i státních, jakým spůsobem se odbývají. 50, **136**.
— — — v. Taxy.
Zlaté peníze, v. Peníze zlaté.
Zlatna, vyměření hranic úředního obvodu tamějšího hejtmanstva hornického i hornických komisařův exponovaných. 46, **134**.
Zločinci, v. Četnictvo.
— v. Rakousko i Modena.
— uběhlí, v. Rakousko i Sasy.
Zločinců vydávání, v. Rakousko i Francie.
Změna, v. Daň z korálky.
Změny, v. Vojenské úřady zemské.
Známky peněžné, v. Peněžné známky.
Zostření trestu, v. Trestání na těle.
Zrušení, v. Záhřeb.

Ž.

Žaloba vzájemná, v. Rozsudky.
Žaloby směnečné, vzájemné, příslušnost soudův civilních a vojenských v té příčině. 180, **427**.
— vzájemné proti osobám náležitým ke státům cizím, zdali c. k. soudům konsulským přísluší řídíti je i rozhodovati. 113, **282**.
Žandarmerie, v. Četnictvo.
Železná dráha centrálná, vlaská, povolení ke stavění jí. 78, **215**.
— — státní, jižná, sjednocení její obou sekcí. 27, **51**.
Železné části, v. Stroje.
— dráhy, v. Stěhování se.
— — spojení jich, v. Rakousko i Bavory.
Železo lité, závaží z něho, v. Závaží.
— surové, opatřené vysvědčením původu, moc celním úřadům vedlejším třídy I. podél hranic pruského Slezska i hrabství Kladského propůjčená, by takové železo propouštěli za clo zmírněné, prodlužuje se. 63, **206**.
Živnosti radikované, v. Reálná povaha.

Věstník vlády zemské

v

Markrabství Moravském.

Ročník 1856.

Oddělení první.

Částka I.

Vydána a rozeslána dne 22. března r. 1856.

Landes = Regierungsblatt

für das

Markgrafthum Mähren.

Jahrgang 1856.

Erste Abtheilung.

I. Stück.

Ausgegeben und versendet am 22. März 1856.

1.

Smlouva státní učiněná mezi Rakouskem a Francouzskem dne 13. listopadu 1855,

v příčině obapolného vydávání zločinců.

(Ratifikace obapolně vyměněny jsou v Paříži dne 27. Prosince 1855).

(V Zák. říš. č. III. vyd. a roz. dne 22. ledna r. 1856, č. 12).

Nos Franciscus Josephus Primus,

Divina favente clementia Austriae Imperator; *Rex Hungariae, Bohemiae, Lombardiae et Venetiarum, Dalmatiae, Croatiae, Slavoniae, Galiciae, Lodomeriae et Illiriae; Archidux Austriae; Magnus dux Hetruriae et Cracoviae; Dux Lotharingiae, Salisburgi, Styriae, Carinthiae, Carnioliae et Bucovinae, superioris et inferioris Silesiae; Magnus Princeps Transilvaniae; Marchio Moraviae; Comes Habsburgi, Tirolis etc. etc.*

Notum testatumque omnibus et singulis, quorum interest, tenore praesentium facimus:

Posteaquam a Nostro et a Plenipotentiario Suae Imperatoris Francorum Majestatis conventio de mutua maleficorum extraditione Lutetiis Parisiorum die 13. mensis Novembris anni 1855 inita et signata est tenoris sequentis:

Urtext.

Sa Majesté l' Empereur d' Autriche et Sa Majesté l' Empereur de Français, désirant, d'un commun acord, conclure une Convention pour l' extradition réciproque des malfaiteurs, ont nommé à cet effet, pour Leurs Plénipotentiaires, savoir:

Sa Majesté l' Empereur d' Autriche, M. Alexandre Baron de Hübner, Grand' Croix de l' Ordre Impérial de la Couronne de fer, Grand Officier de l' Ordre Imperial de la Légion d' honneur, etc. etc. — Son Conseiller intime actuel, Son Envoyé extraordinaire et ministre plénipotentiaire

Překlad:

Jeho Veličenství císař Rakouský a Jeho Veličenství císař Francouzský, chtějíce společným se usnešením učiniti úmluvu o obapolné vydávání zločincův, pojmenovali jsou k tomu konci plnomocníky svými, a to:

Jeho Veličenství císař Rakouský, pana Alexandra svobodného pána Hübnera, rytíře první třídy císařského Rakouského řádu železné koruny, velkodůstojníka císařského francouzského řádu čestné legie a t. d., Jeho Veličenství skutečného tajného radu, mimořádného vyslance a spl-

prés Sa Majesté l' Empereur des Français; et

Sa Majesté l' Empereur des Français, M. le Comte Alexandre Colonna Walewski, Grand Officier de l' Ordre Impérial de la Légion d' honneur, Grand' Croix des Ordres de Danebrog du Danemarc; de St. Janvier des Deux Sicilies; des St. Maurice et Lazare de Sardaigne; de St. Joseph de Toscane; de la Conception du Portugal; du Medjidié de Turquie; du Sauveur de Grèce, etc. etc. — Senateur, Son Ministre et Secretaire d' Etát au Departément des Affaires étrangères.

Lesquels, après avoir échangé leurs pleins-pouvoirs, trouvés en bonne et due forme sont convenus des Articles suivants.

Art. 1.

Les Gouvernements d' Autriche et de France s'engagent par la présente Convention à se livrer réciproquement, sur la demande que l' un des deux Gouvernements adressera à l' autre, à la seule exception de leurs nationaux, tous le individus réfugiés de France et de ses possessions d' outremer dans les Etats autrichiens ou des Etats autrichiens en France et dans ses possessions d'outre-mer, et poursuivis ou condamnés pour l'un des crimes énumérés ciaprés, par les tribunaux des deux Pays ou le crime aura été commis.

La demande d' extradition devra toujours être faite par la voie diplomatique.

Art. 2.

Les crimes à raison desquels l' extradition sera accordée, sont les suivants:

1. Assassinat, empoisonnement; par-

nomocného ministra při dvoře Jeho Veličenství císaře Francouzského, — a

Jeho Veličenství císař Francouzský, pana hraběte Alexandra Colonnu Valevského, velkodůstojníka císařského francouzského řádu čestné legie; velkokřížníka danského řádu Danebrožského; sicilianského řádu sv. Januaria; sardinského řádu s. Mauricia a Lazara; toškanského řádu s. Josefa, portugalského řádu Početí; tureckého řádu Medědějského; řeckého řádu Spasitelova a t. d. a t. d., Jeho Veličenství ministra a státního sekretáře v oddělení záležitostí zahraničných.

Kteřížto plnomocníci, propůjčivše sobě obapolně plnomocenství svá a shledavše, že jsou pravá, o tyto články jsou se umluvili:

Článek 1.

Vláda Rakouská a francouzská zavazují se touto smlouvou státní, že sobě chtějí k žádosti od jedné z obou vlád k druhé učiněné obapolně vydávati osoby všeliké, kromě osob k jejich vlastnímu státu náležejících, kteréž buď z Francouz a francouzských zemí zámořských utekly do zemí rakouských, nebo ze zemí Rakouských do Francouz a francouzských zemí zámořských, a kteréž byly pro některý z níže položených zločinů od soudu té neb oné země, kde zločin byl spáchán, stíhány neb odsouzeny.

Za vydání zločinců žádáno buď vždy cestou diplomatickou.

Článek 2.

Zločinové, pro které se vydání spachatelů povoliti má, jsou tyto:

1. Vražda úkladná, vražda otravná, za-

ricide, infanticide, avortement, meurtre; coups et blessures volontaires ayant occasioné soit la mort, soit une maladie ou incapacité de travail pendant plus de vingt jour; castration; association de malfaiteurs; menaces d' attentat contre les persones ou les propriétés; extorsion de titres et de signatures; séquestration ou arrestation ou détention illégale des personnes;

2. Viol; attentat à la pudeur consommé ou tenté avec violonce; attentat à la pudeur consommé ou tenté, méme sans violence, sur une personne au sujet de la quelle et en considération de son âge, un pareil attentat constituerait un crime;

3. Incendie;

4. Vol, lorsqu'il a été accompagné de circonstanses qui lui donnent le caractère de crimes;

5. Fabrication, introduction, émission de fausse monnaie; contrefaçon ou altération de papier-monnaie ou émission de papier-monnaie contrefait ou altéré; contrefaçon des poinçons servant â marquer les matières d'or et d'argent; contrefaçon des sceaux de l'Etat et des timbres nationaux, alors même que la fabrication ou contrefaçon aurait eu lieu en dehors de l'Etat qui réclamerait l' extradition;

6. Faux en écriture publique ou authentique et de commerce, y compris la contrefaçon d'effets publics de quelque nature qu'ls soient et des billets de banque; l'usage de ces faux titres. Sont exceptés les faux qui ne sont pas accompagnés de circonstances qui leur donnent le caractére de crimes;

7. Faux témoignage, lorsqu'il est ac-

vraždění rodičů, zavraždění dítěte, vyhnání plodu ze života, vražda vůbec; uražení neb zúmyslné uškození na těle, ježto bylo příčinou smrti neb nemoci aneb nespůsobilosti k výdělku více než dvadcitidenní; vykleštění; spolčení se zločinců; nebezpečné výhrůžky, činěné osobám neb v příčině jmění; vydírání listin a podpisů; zajímání, zatýkání neb u vazbě držení někoho proti zákonu.

2. Násilné smilstvo, násilný útok na stydlivost, nechť byl dokonán nebo nedokonán; i také bez násilí, když byl učiněn na osobu, v příčině kteréž pro její věk útok takový jest zločinem;

3. Žhářství.

4. Krádež, když byla spáchána v okolnostech takových, že se tím stává zločinem.

5. Napodobování, uvádění a vydávání mince falešné; napodobování neb falšování peněz papírových nebo vydávání napodobených neb falešných peněz papírových; napodobování kolků neb punzů, jimiž se poznávají věci od zlata a stříbra; napodobování pečetí státních a kolků zemských i tehdy, když by pečeť neb kolek byly zhotoveny neb napodobeny bývaly vně toho státu, kterýž za vydání pachatele žádal.

6. Falšování listin veřejných neb autentických a obchodních, počítajíc k tomu také napodobování veřejných papírů úvěrních jakéhokoli spůsobu a napodobování bankovek; též užívání takových listin falšovaných. Vyjmuto jest jen falšování, při kterémž nejsou takové okolnosti, že by se tím stalo zločinem.

7. Křivé svědectví vydané před sou-

compagné de circonstances qui lui donnent le caractére d'un crime; subornation de témoins;

8. Soustractions et concussions commises par des dépositaires revêtus d' un caractère public des valeurs qu'ils avaient entre les mains, à raison de leurs fonctions; soustractions commises par des caissiers d' établissements publics ou de maisons de commerce, mais seulement dans les cas où ces soustractions sont accompagnés de circonstances qui leur donnent le caractère de crimes;

9. Banquerotte frauduleuse;

10. Baraterie de patrons.

Art. 3.

Tous les objets saisis en la possession d'un prévenu, lors de son arrestation, seront livrés au moment où s'effectuera l' extradition; et cette remise ne se bornera pas seulement aux objets volés, mais comprendra tous ceux qui pourraient servir à la preuve du crime.

Art. 4

Si l'individu réclame est poursuivi ou condamné pour un crime ou délit qu'il a commis dans le pays où il s'est refugié, son extradition sera différée jusqu' à ce qu'il ait été jugé et qu'il ait subi sa peine. Dans le cas où il serait poursuivi ou détenu dans le même pays, à raison d' obligations par lui contractées envers des particuliers, son extradition aura lieu néanmoins, sauf à la partie lésée à poursuivre ses droits devant l'autorité compétente.

dem a křivá přísaha před soudem učiněná, když jsou při tom takové okolnosti, že se tím svědectví neb přísaha taková stane zločinem; též svádění svědků ke křivému seznání před soudem.

8. Podržení za sebou peněz a věcí, hodnotu peněz majících a pronevěření se ve věcech těchto, když se toho dopustí depositáři charakter veřejný mající, kteří peníze neb věci takové mocí úřadu svého v rukou měli; dopustil-liby se toho ale kasír nějaký ústavu veřejného neb domu obchodnického, tedy má vydán býti jen tehda, když jsou při tom okolnosti takové, jimiž se skutek takový stane zločinem.

9. Podvodný bankerot.

10. Baraterie, jíž se dopustili patronové lodí.

Článek 3.

Věci všeliké, ježto byly u obžalovaného při zatčení jeho zabaveny, budtež zároveň s ním odevzdány, a to nejen věci odcizené, ale i ty, ježto by mohly býti důkazem zločinů.

Článek 4.

Jestli ten, za jehož vydání se žádá, od soudu stíhán neb odsouzen pro nějaký zločin neb přečin, spáchaný v té zemi, do kteréž byl utekl, budiž vydání jeho odloženo, až bude odsouzen a trest přetrpí. Pak-li ale v té zemi od soudu stíhán neb u vazbě chován byl za příčinou závazků, v kteréž byl vešel s osobami soukromými, budiž nicméně vydán, škoudujícímu však buď zůstaveno, aby práva svého vyhledával před úřadem příslušným.

Art. 5.

L' extradition ne sera accordée que sur la production soit d'un arrêt de condamnation, soit d'un mandat d' arrêt, décerné contre l' accusé et expédié dans les formes prescrites par la législation du Gouvernement qui demande l' extradition, soit de tout autre acte ayant au moins la même force que ce mandat et indiquant également la nature et la gravité des faits poursuivis, ainsi que la pénalité applicable à ces faits. Les pièces seront accompagnées du signalement de l' individu réclamé.

Art. 6.

Si le prévenu ou le condamné n'est pas sujet de celui des deux Etats contractans qui le réclame, l' extradition pourra être suspendue jusqu'à ce que son Gouvernement ait été, s' il y a lieu, consulté et invité à faire connaître les motifs qu'il pourrait avoir de s'opposer à l' extradition.

Dans tous les cas, le Gouvernement saisi de la demande d' extradition restera libre de donner à cette demande la suite qui lui paraîtra convenable et de livrer le prévenu pour être jugé soit à son propre pays, soit au pays où le crime aura été commis.

Art. 7.

L' extradition ne pourra avoir lieu que pour la poursuite et la punition des crimes communs. Il est expressément stipulé que le prévenu ou le condamné dont l' extradition aura été accordée ne pourra être, dans aucun cas, poursuivi ou puni pour aucun crime ou délit politique anté-

Článek 5.

Aby obžalovaný vydán byl, povolí se jen tehda, když se předloží odsudek aneb rozkaz zatýkací, vydaný naň a vyhotovený v té formě, kteráž v státu, jenž za vydání jeho žádá, předepsána jest, aneb když se předloží nějaký jiný spis, kterýž má alespoň tu moc, kterou má rozkaz zatýkací, a v kterémž jest udáno, jakého způsobu a jak těžký jest čin, pro kterýž vinník od soudu jest stíhán, a jaký trest naň jest vyměřen. Ke spisům těmto přiloženo buď popsání osoby toho, za jehož vydání se žádá.

Článek 6.

Když obžalovaný neb odsouzený není poddaným onoho z obou států smlouvajících se, který za vydání jeho žádá, vydání bude moci býti zastaveno, až by vláda jeho, jestli k tomu příčina, byla v potaz vzata a pozvána k oznámení důvodu, ježby mohla míti, aby se k tomu vydání nesvolilo.

Ve všech případnostech vláda, k níž přijde žádost za vydání, bude míti toho svobodnou vůli, dáti této žádosti místo, jako se jí bude zdáti přislušno a vydati obžalovaného k souzení, buď samé vlasti, z které pochází, buď zemi, kde zločin byl spáchán.

Článek 7.

Vydání nemůže míti místa než ku stíhání a trestání zločinův obecných. Výslovně se vymiňuje, že obžalovaný neb odsouzený, o němž se povolilo, aby byl stíhán, v nižádné případnosti nemůže býti stíhán nebo trestán ani pro nějaký zločin neb přečin politický, kterýž před se vzal

rieur à l' extradition, ni pour aucun des crimes ou délits non prévus par la présente Convention.

Art. 8.

L' extradition ne pourra avoir lieu si depuis les faits imputés, la poursuite ou la condamnation, la prescription de l' action ou de la peine est acquise, d' après les lois du pays ou le prévenu s'est réfugié.

Art. 9.

Les frais occasionés par l'arrestation, la détention, la garde, la nourriture et le transport des extradés au lieu ou la remise s' effectuera, seront supportés par celui des deux Etats sur le territoire duquel les extradés auront été saisis.

Art. 10.

Lorsque dans la poursuite d'une affaire pénale, un des deux Gouvernements jugera nécessaire l' audition de témoins domiciliés dans l' autre Etat, une commission rogatoire sera envoyée à cet effet par la voie diplomatique et il y sera donné suite, en observant la loi du pays où les témoins seront invités à comparaître.

Les Gouvernements respectifs renoncent à toute réclamation ayant pour objet la restitution des frais résultant de l' exécution de la commission rogatoire. Si, dans une cause pénale la comparation personelle d'un témoin est nécessaire, le Gouvernement du pays auquel appartient le témoin l' engagera à se rendre à l'invitation qui lui sera faite, et en cas de consentement, il lui sera accordé des frais de voyage et de séjour d' après les tarifs et reglements en vigueur dans les pays où l' audition devra avoir lieu.

dříve než byl vydán, ani pro nějakýkoliv jiný zločin neb přečin, ježto v úmluvě této není přiveden.

Článek 8.

Vydání nemůže míti místa, když od spáchání činův za vinu přičtěných, od stíhání neb od odsouzení nastoupilo promlčení obžaloby neb trestu dle zákonu té země, do kteréž obžalovaný jest se utekl.

Článek 9.

Útraty způsobené zatknutím, střežením, živením a dopravením osob vydaných na místo, kde byly odevzdány, nésti má ten, na jehož půdě osoby vydané byly postiženy.

Článek 10.

Jestli během řízení trestního jedna z obou vlád za potřebné uzná, vyslyšeti svědky, kteří v druhém státě domovem jsou, budiž k tomu konci od soudu cestou diplomatickou dožadací list poslán a žádosti té místo dáno šetříc zákonů té země, kde svědci budou k dostavení odesláni.

Vlády, jichž se věc týče, odříkají se všeho nápotomního se hlášení o náhradu útrat vzešlých z vykonání toho, zač bylo dopisem od soudu žádáno. Bylo-liby v řízení trestním zapotřebí, aby se svědek osobně dostavil, vláda té země, k níž svědek přisluší, vybídne jej, aby se dostavil k obeslání, které na něj vyjde, a bude-li k tomu svoleno, nahradí se mu útraty za cestu a za jeho v cizině přebývání dle tarif a vyměření platících v těch zemích, kde se výslech díti má.

Art. 11.

Lorsque dans une cause pénale instruite dans l' un des deux pays, la confrontation de criminels détenus dans l'autre, où la production des pièces de conviction ou documents judiciaires sera jugée utile, la demande en sera faite par la voie diplomatique, et l'on y donnera suite, à moins que des considérations particulières ne s'y opposent et sous l'obligation de renvoyer les criminels et les pièces.

Článek 11.

Jestliže by v řízení trestním počatém v jedné z obou zemí, za příhodné se uznalo, aby se předsevzalo vůči postavení zločinců v druhé zemi ve vazbě držených, aneb aby se předložily průvody neb spisy soudní, budiž žádost ta učiněna cestou diplomatickou a budiž jí místo dáno, lečby v tom příčiny zvláštní vadily, a pod závazkem, že zločinci a průvodní spisy zpět posláni budou.

Art. 12.

Les Gouvernements contractans renoncent à toute réclamation de frais résultant du transport et du renvoi, dans les limites de leurs territoires respectifs, de criminels à confronter, et de l'envoi et de la restitution des pièces de conviction et documents.

Článek 12.

Vlády smlouvající odříkají se všeliké náhrady k útratám, každá v mezech země své, které vzejdou z dopravení a nazpět poslání zločinců vůči sobě postavených a z doslání i z navrácení průvodův a spisův.

Art. 13.

La présente Convention ne sera exécutoire que dix jours après sa publication; elle continuera à être en vigueur pendant cinq années. Dans le cas où, six mois avant l' expiration de ce terme, aucun des deux Gouvernements n'auraient déclaré y renoncer, elle sera valable pour cinq autres années, et ainsi de suite de cinq en cinq ans.

Elle sera ratifiée et les Ratifications en seront échangées dans l'espace de trois mois ou plutôt, si faire se peut.

En foi de quoi, les Plénipotentiaires respectifs l'ont signée et y ont apposé le cachet de leurs armes.

Článek 13.

Úmluva tato má moci nabýti teprva desátého dne po vyhlášení, zůstati má v moci do pěti let. Pakliby se ale v šesti měsících před vyjitím této lhůty ani jedna, ani druhá vláda neprohlásila, že od ní odstupuje, platna bude na pět jiných let, a takto pořád od pěti do pěti let.

Úmluva ta má býti ratifikována a ratifikace mají se vyměniti ve třech měsících a nebo dříve, jestli možné.

Čemuž na svědomí plnomocníci obapolní v úmluvě té se podepsali a k ní přiložili pečeti své.

Fait â Paris, le treizième jour du mois de novembre de l'an de grâce mil huit cent cinquante cinq.

(L. S.) **Hübner** m. p.

(L. S.) **Walewski** m. p.

Stalo se v Paříži dne třináctého dne měsíce listopadu léta páně tisícího osmistého padesátého pátého.

(L. S.) **Hübner** m. p.

(L. S.) **Walewski** m. p.

Nos visis et perpensis conventionis hujus articulis, illos omnes et singulos ratos hisce confirmatosque habere profitemur ac declaramus, verbo Nostro Caesareo-Regio adpromittentes, Nos omnia, quae in illis continentur, fideliter executioni mandaturos esse.

In quorum fidem majusque robur praesentes ratihabitionis Nostrae tabulas manu Nostra signavimus, sigilloque Nostro Caesareo-Regio adpresso firmari jussimus.

Dabantur in Imperiali urbe Nostra Vienna, die 6. mensis Decembris anno millesimo octingentesimo quinquagesimo quinto, Regnorum Nostrorum octavo.

Franciscus Josephus m. p.

(L. S.)

Comes a Buol Schauenstein m. p.

Ad mandatum Sacrae Caesareae
et Regiae Apostolicae Majestatis proprium:

Joannes Vesque de Püttlingen m. p.
C. R. Consiliarius aulicus et ministerialis.

2.

Nařízení, vydané od ministerium záležitostí vnitřních dne 2. listopadu 1855,

pro velkovojvodství Krakovské,

jimž se to, co o poslounosti dědičné v statky sedlské předepsáno jest v Haliči, rozšiřuje také na velkovojvodství Krakovské.

(V Zák. říšském část I. vyd. a rozesl. dne 10. ledna r. 1856. čís. 2.)

3.

Nařízení císařské, dané 21. prosince 1825,

jimžto se moc soudní soudů obchodnich ve Vídni a v Terstu rozšiřuje na právní záležitosti mimosporné.

(V Zák. říš. část I. vyd. a rozesl. dne 10. ledna r. 1856. č. 3.)

4.

Nařízení, vydané od ministerium práv dne 24. prosince 1855,

pro korunní země uherskou, Chorvatskou a Slavonskou, pro vojvodství Srbské a banát Temešský a pro Sedmihradsko,

o tom, pokud ti, kdo jsou způsobni spravovati úřad soudcovský, mají práva, ve svých věcech právních sami se zastupovati.

(V Zák. říšském č. I. vyd. a rozesl. dne 10. ledna 1856 č. 3.)

Za příčinou pochybnosti vzešlé, zdaliž také ti, kdož jsou k úřadu soudcovskému zkoušeni, dle §. 4., postávky 3. prozatímního civilního úřadu soudního jsou povinni, vzíti k zastoupení ve svých vlastních věcech právních přítele právního, vidí se ministerium práv učiniti toho vysvětlení těm, kdož odbyli zkoušku soudcovskou buď dle předpisů, ježto platnost měli v těch zemích korunních, v kterých obecní rakouští zákonové občanští a trestní již prvé měli průchod, anebo dle předpisů, ježto nyní také v Uhřích, v Chorvatsku, Slavonsku, ve vojvodství srbském a banátě Temešském i v Sedmihradsku průchod mají, též i úředníkům soudním, kteří jsouce ustaveni za sudí okresní, za rady neb i za vyšší úředníky od zkoušky soudcovské osvobozeni jsou, dovoleno jest, aby se ve svých věcech právních, přítele právního sobě nezřizujíce, sami zastupovali potud, pokud se o věci sporné neřídí vně okršlku vrchního soudu zemského, v kterém bydlejí.

Svobodný pán **Krauss** mp.

5.

Nařízení, vydané od ministerium záležitostí vnitřních dne 26. prosince 1855,

o tom, na které úředníky a v které míře se na ně vztahuje předpis nejvyšší, daný dne 20. srpna 1819, jímž vyměřeno, jak se má vyhledati plat na odpočinutí a plat zaopatřovací úředníkům a služebníkům, kteří z rozličných fondů plat brali, a potahmo jejich vdovám a sirotkům.

(V Zák. říš. jak s vrchu, č. 4.)

Jeho císařsko-královské apoštolské Veličenstvo nejvyšším rozhodnutím od 17. prosince 1855 zachovávaje v platnosti nejvyšší předpis, daný dne 20. srpna 1819 o tom, jak se vyhledati má plat na odpočinutí a plat zaopatřovací úředníkům a služebníkům, kteří z rozličných fondů plat brali, potahmo jejich vdovám a sirotkům, toto nejmilostivěji povoliti ráčil: Když nějaký úředník městský, stavovský a fondovní, nabyv jakožto takový práva k penzi, přijde prozatím ve službu státní a prve než skončí 10 let služby a dojde definitivního ustavení ve službě, má na odpočinutí dán býti, tehdy se může učiniti návrh, aby mu byl dán plat z milosti, kterýž se má z jedné polovice z pokladu státního, a z druhé polovice z kasy stavovské, městské neb fondovní, z něhož prvé plat bral, vypláceti; též J. V. naříditi ráčil, aby se dle týchž pravidel předse šlo při vyhledávání platů z milosti a zaopatření vdovám a sirotkům úředníkův takových.

Svobodný pán **Krauss** mp.

6.

Vynešení, vydané od ministerium obchodu dne 31. prosince 1855,

pro ty země korunní, v kterýchž má platnost nejvyšší zákon o obchodu po domích, vydaný dne 4. září 1852,

jimžto se výhody jmenované v §. 17. nejvyššího zákona o obchodu po domích, daného dne 4. září 1852, v příčině obchodu takového s jistým zbožím rozšiřují na obyvatele Řeckého okresu horního a obci Severinské a Bosilevské, na obyvatele okresu Boveckého, na obyvatele Andrichovské, Kentské, Převorské, Dubovické, a Gorlické v Haliči, na obyvatele bývalého místožupanství Warazdinského a konečně na plátenkáře Miavské v Uhřích.

(V zák. říš. č. I. vyd. a rozesl. dne 10. ledna 1856 č. 5.)

Jeho c. k. apoštolské Veličenstvo ráčil nejvyšším rozhodnutím od 18. listopadu 1855 výhod, jmenovaných v §. 17. nejvyššího zákona o obchodu po domech, daného dne 4. září 1852, zák. říšsk. č. 252, nejmilostivěji také propůjčiti:

a) obyvatelům Řeckého okresu horního či montánského a obcím Severinské a Bosilevské v příčině obchodu po domích s takovým zbožím, z strany kteréhož obyvatelům Chočevským, Polanským a Rybnickým v zákoně o obchodu po domích, v §. 17 lit f., výhody dopřáno jest;

b) obyvatelům okresu Boveckého v příčině obchodu po domích se suknem;

c) obyvatelům Andrichovským a Kentským v kraji Vadovickém a Převorským v kraji Řešovském, v příčině obchodu po domích s cvilichem a trilichem, též obyvatelům Dubovickým a Gorlickým v Jaselském kraji v Haliči, v příčině obchodu po domích s plátnem;

d) obyvatelům bývalého místožupanství Varazdínského, v příčině obchodu po domích s hrnky, dřevěnými škopky, lopatami a lžicemi, s rohoškami, pleteným zbožím košovým a s brousky; konečně

e) plátenkářům Myjavským v příčině obchodu po domích s plátenky.

Rytíř z **Toggenburku** mp.

7.

Vynešení, vydané od ministerium práv dne 3. ledna 1856,

pro všechny země korunní kromě Hranice vojenské,

o tom, že má c. k. tiskárna dvorská a státní posuzovati, zdaliž známky kolkové jsou pravé.

(V zák. říšském jak s vrchu č. 6.)

Poněvadž c. k. tiskárna dvorská a státní sama jediná dělá známky kolkové, nařízením od ministerium dne 28. března 1854, zákonníka říšského č. 70, uvedené, nařídilo jest ministerium financí, že řečená tiskárna také dle §. 719 zákona trestního o přestupcích důchodkových jediné posuzovati má, zdaliž známky kolkové pro podezření nepravosti zabavené jsou pravé.

Přihodilo-li by se tedy něco takového, obrať se úřadové finanční i soudové přímo k c. k. dvorské tiskárně a státní ve Vídni, aby podezřelou známku kolkovou zkoumala a pronesla své zdání, jestli pravá neb nepravá.

Tiskárna státní přivezmi ke zkoušení spůsobem nejkratším úředníka Vídenského finančního úřadu okresního k vyšetřování takovému určeného, a řiď se při tom dle §§. 720 a 724 trestního zákona důchodkového, pronesouc se v nálezu ve formě protokolu dle přiloženého vzoru vydaném vždy určitě, zdaliž známka zabavená z dílny c. k. tiskárny dvorské a státní pochází, a tudíž pravá jest čili nic. Vedlé čehož se soudové v případnostech přihodilých spravujtež.

Svobodný pán **Krauss** mp.

Protokol o nálezu znalců.

Zaveden v
dne 18 o hodinách poledne.

Přítomní:

Svědek: Vyšetřující:

Spisovatel protokolu:

Příčina.

I. Jméno a příjmění znalců, jejich věk, stav, bydlení a zaměstnání.

II. Jestli proti nim čeho namítati? zvláště?

a) Jsouli s obviněným neb tím, kdo z toho práv jest, v nějakém svazku příbuznosti neb švakrovství a v kterém?

b) Jsou-li s obviněným neb tím, kdo z toho práv jest, živi v nepřátelství?

c) Majili se z nálezu naditi nějakého užitku neb nějaké škody?

III. Jsouli vzati pod přísahu? a kdy, i kde? Pakliby pod přísahu vzati nebyli, že se pod přísahu berou.

IV. Jak znalci při zkoumání věci předsešli a jaké zdání od sebe vydali.

V. Co přítomní k tomu připomenuli.

VI. Co znalci na to připomenuli a jaké vysvětlení dali.

VII. Závěrka.

Druck von R. Rohrer's Erben in Brünn.

8.

Nařízení, vydané od vrchního velitelství nad armádou a od ministerií záležitostí vnitřních i financí dne 21. února 1856,

pro všechny země korunní, kromě Hranice vojenské,

jimžto se vydává předpis o nahražování osob ke službě vojenské povinných.

(V Zák. říš. č. VII. vyd. a rozesl. dne 26. února č. 27.)

Jeho c. k. apoštolské Veličenství ráčil nejvyšším rozhodnutím od 13. února r. 1856 schváliti níže položený předpis o nahražování osob ke službě vojenské povinných, učiněný po úmluvě s ministeriemi záležitostí vnitřních a financí, a ráčil nařídíti, aby byla vydána naučení potřebná jak o tom, kterak se má při uvádění předpisu tohoto ve skutek předsejíti, tak i o tom, dle kterých ustanovení zvláštních se jest již při letošním odvádění na vojnu spravovati. Zároveň vyměřena jest taxa za osvobození od vojny na rok 1856 na jeden tisíc a pět set zlatých ve všech zemích korunních stejně.

Aby pak také ti dobrovolníci ve skutečné službě posud postavení, kteří byli dle zákona od 23. prosince 1849 (zákonníka říšského na rok 1850 č. IV. č. 5) znovu přijati, toho co v tomto novém předpisu ustanoveno, účastni býti mohli, vidělo se Jeho c. k. apoštolskému Veličenství dvě léta služby jim nejmilostivěji prominouti a mimo to povoliti, aby se tomu z nich, kdožby osmiletou službu zamluvenou skutečně dokonal, vzdalliby se doživotního příplatku a práva, činiti testamentem pořízení o třídceti zlatých, vyplatil na ruku, žádá-li si toho, kapitál čtyř set zlatých, tomu pak, kdoby skutečně dokonal šest let služby zamluvené, aby se pod touž výminkou vyplatilo na ruku tři sta zlatých kapitálu; co se však týče ostatních dobrovolníků zamluvených, kteří před dokonáním služby, k níž se byli znovu zamluvili, z jaké koliv příčiny z aktivní služby vojenské buď již nyní aneb budoucně vystoupili, na ty vztahovati se má i dále to, co vyměřeno v zákoně daném dne 23. prosince 1849.

Naučení, jehož bude zapotřebí, aby se zákon výše dotčený při odvádění na vojnu nejprvé příštím ve skutek uvedl, později se oznámí jakož i to, kterak se bude měti dále v příčině toho předsejíti.

Svobodný pán **Bach** mp. Svobodný pán **Bruck** mp. Svobodný pán **Bamberg** mp. gen. major.

Předpis o nahražování osob ve službě vojenské povinných.

Částka první.

Kdo se může složením taxy od služby vojenské osvoboditi nebo z ní propuštěn býti.

§. 1.

Těm, kdož dle předpisu z toho nejsou vyjmuti, dovoluje se vůbec času pokoje, že se mohou složením taxy od služby vojenské osvoboditi, nebo že mohou z ní propuštěni býti, ač nevděloliby se Jeho c. k. apoštolskému Veličenství dle okolností obmezení v tom učiniti anebo osvobozování takové zcela zastaviti.

Nahražovati jiného spůsobem smlouvy soukromé též ani budoucně není dovoleno, leč mezi bratry.

§. 2.

Času výpravy válečné nebo války vypuklé osvobozování od služby vojenské složením taxy a taktéž propuštění z ní tímto způsobem zcela se zastaví.

§. 3.

Ten, za něhož byla taxa osvobozovací složena, osvobozen jest od služby vojenské zcela a navždy, ač staloli se vše, co zákon nařizuje.

§. 4.

Mnoholi taxa ta bude činiti, vrchní velitelství nad armádou, umluvivši se o to s ministeriemi záležitostí vnitřních a financí, každého roku zvláště vyměří, a vůbec vyhlásí. Ten, kdo se o osvobození od vojny uchází, povinen bude složiti ji v sumě vyměřené a v čísle, v té zemi korunní dle zákona průchod majícím, ku kteréž domovem přísluší.

§. 5.

Osoby službou vojenskou povinné, ježto za taxu od služby té osvobozeni býti žádají, mají v měsíci říjnu před odvodem, v kterémž budou náležeti do tříd věku k postavení se povinných u politického úřadu toho okresu, v němž se dostaviti mají, žádati, aby byly zaznamenány, že chtějí taxu složiti.

§. 6.

Zdaliž ti, kdož byli ku složení taxy zaznamenáni, skutečně budou připuštěni k tomu, aby složením taxy od vojny se osvobodili, a kolik jich bude k tomu připuštěno, úřadové političtí v jedné každé zemi korunní vůbec oznámí.

§. 7.

Kdo obdrží povolení, že může taxu za osvobození od vojny složiti, odvésti ji má u některé c. k. kasy berničné neb sběrací (intendanční) ve lhůtě nejdéle čtrnáctidenní, kteráž mu byla v písemné odpovědi dle dne kalendářního jmenována.

Skladatel takový povinen jest, předložiti řečené kase povolení písemné ku složení, kteréž byl obdržel.

Kasa podrží toto povolení za sebou, aby je přiložila k žurnálu, a vydá tomu, kdo taxu složil, na sumu odvedenou list odvodní.

§. 8.

Promeškalliby kdo lhůtu ku složení taxy v povolení mu vyměřenou, pozbude práva ji skládati, a nemůže více žádati, aby byl z důvodu či titulu tohoto od služby vojenské osvobozen neb propuštěn; jestli tedy službou vojenskou povinen, má při odvodu dle losu postaven býti, byllliby to ale voják na dovolenou odpuštěný, jenž žádal za propuštění způsobem ofertu, má ihned k voji svému nazpět poslán býti.

§. 9.

Vojákům, kteří již slouží, povoliti se může, aby byli propuštěni (tak řečeným způsobem ofertu) vůbec jen tehda, když již dvě léta služby dokonali a mohou prokázati, že jsou tu příčiny podstatné, pro které mají propuštěni býti.

Jinak zůstane pravidlem to, co o propuštění vojáků způsobem offertu předepsáno.

§. 10.

Taxa za osvobození složená vrátí se jen tehda, kdyžby později přišlo na jevo, že ten, za něhož byla složena, vedlé přípisu výhody takové nepožívá.

Částka druhá.

O náměstcích, kteří se chtějí za taxu ke službě vojenské zamluviti.

§. 11.

V srovnalosti s tím, co nařízeno v §. 5., mají se ti, kdož chtějí za náměstky čili náhradníky přijati býti, v měsíci srpnu každého roku přihlásiti, a to, jsouli v službě aktivní, u oddělení, ku kterémuž náležejí, jsouli ale na dovolené nebo v reservě aneb civilisté, u velitelství toho okresu verbovního, v jehož okršíku bydlejí.

§. 12.

Jestli těch, kdož se chtějí ke službě vojenské zamluviti, více nežli těch, kteří žádají, aby byli zaznamenáni, že se chtějí osvoboditi, rozhodne vrchní velitelství nad armádou, kteří z oněch mají skutečně za náměstky přijati, a kteří pro budoucí novou zámluvu zaznamenáni býti.

§. 13.

U přijímání náměstků má vrchní velitelství nad armádou dle těchto pravidel předsejíti:

1. Vůbec budtež za náměstky znovu přijímáni hlásící se o to poddůstojníci, a šarže zbraně i branže všeliké, do této kategorie náležité, kteří jsou ještě ve službě aktivní, předepsaný čas služby ve vojště řadovém nebo čas služby, v nějž se byli dříve zámluvou znovu uvázali, dokonali, po všechen čas tento dobré cho-

vání a schopnosti na jevo dali, a jsou tělesně úplně k tomu spůsobni, aby čas služby, na který se znovu zavazují, náležitě vykonali.

2. Nepřihlásiloli se k nové službě tolik poddůstojníků, kolik jich potřebí, budtež za náměstky přijímány také osoby službu místní konající od střídníka dolů, na kterých záleží, aby pro svou obzvláštní spůsobilost a dobré chování zůstaly ve službě, když jinak mají všechny ostatní vlastnosti, v první postávce paragrafu tohoto vytknuté.

Osobami těmito rozumějí se: vojáci za udatné uznaní, dekoracemi vyznamenaní, výteční střelci, obratní jezdci, předmistři, vrchní dělostřelci, jízdní dělostřelci, řemeslníci, služebníci důstojníků, marinářì, hudebníci, bubeníci, trubači na roh i na polní troubu, zkušení a vytrvalí hlídači nemocných a podobní, jež posuzovati náleží veliteli voje neb oddělení, kterýž při tom zření měj jediné k dobrému služby.

3. Lidé, kteří jsou na dovolenou odpuštěni nebo jsou v reservě, též i ti, kdož po úplně vykonané povinnosti vojenské k žádosti své byli propuštěni, mohou také za náměstky přijímáni býti, když kategorie v předešlých postávkách paragrafu tohoto jmenované nestačí, anebo když se vidí, žeby to bylo službě zvláště k dobrému.

§. 14.

Pokud toho dobré služby nevyhnutedlně nevyhledává, aby se z strany náměstkův mezi voji rozličnými vyrovnání stalo, ponecháni budtež vojáci znovu v službu přijatí u těch vojů, u kterýchž prvé čas služby dokonali.

Nastaneli toho potřeba, aby náměstkové pro dobré služby k jiným vojům byli přeloženi, jmenovitě ale, aby byli ke službě dohlížitelské k setninám disciplinárním komandováni, tedy budiž pak dle možnosti k tomu hleděno, aby byli povýšeni nebo aby jim po skončené službě znova zamluvené před jinými byla propůjčena nějaká civilní služba státní.

§. 15.

Vůbec přijímají se náměstkové s tím závazkem, aby vysloužili čas ve vojsku řadovém, zákonem odvodním vyměřený.

Ve zvláštních případnostech mohou však s povolením vrchního velitelství nad armádou osoby v položce 1. paragrafu 13. jmenované, zvláště pak ti, kdož konali službu dohlížitelskou v setninách disciplinárních, nebo ti, kteří znovu zamluvenou povinnost služební již dokonali, také na polovici výše dotčeného času služby ve vojsku řadovém, pod týmiž výminkami za náměstky přijati býti, a po projití závazku jejich mohou zase přijati býti buď oni sami, nebo jiné osoby též kategorie, kteréby se o to ucházely.

Vrchní velitelství nad armádou má vésti zvláštní poznamenání náměstků na poloviční čas služby znovu přijatých, a má hleděti k tomu, aby také mezi nimi a

těmi, kdož složí taxu, náležitá srovnalost byla zachována. Každý náměstek, když učinil zadost závazku služebnímu, v kterýž prvé byl vešel, a má vlastnosti v §. 13 jmenované, může se vůbec pod týmiž zámínkami a s týmiž požitky ke druhé, a potom k další povinnosti služební ve vojsku řadovém zamluviti, a bude mu tedy i kapitál za to vycházející znovu vyplacen; při čemž budiž jediným pravidlem, aby se úplně za náměstka hodil, nehledíc k tomu, kolik mu jest let.

§. 16.

Zastavíli se dle §. 2. zcela osvobozování neb propouštění ze služby vojenské, nepřijímají se také náměstkové.

§. 17.

Času války jsou náměstkové — podlé toho, co nařízeno v §. 26. statutu o reservě — také po dokonaném čase služby, k němuž se byli zamluvili, povinni, dále sloužiti.

Má se však k tomu přihlížeti, aby byli co nejdříve propuštěni.

§. 18.

Každý náměstek zamlouvaje se ke službě, zavazuje se, že tolik let, kolik dle výmínek v §. 15. položených, pod kterýmiž znovu ve službu vstoupil, sloužiti mu náleží, úplně, dobře se chovaje a dle zákonů vojenských v jakémkoli voji k c. k. armádě náležitém vysloužiti.

Pakliby závazku tomuto v té neb oné příčině svou vinou zadost neučinil, pozbude z části nebo zcela příjmů a výhod náměstkům náležitých, jak to v §§. 19 a 20 níže položených vyměřeno.

§. 19.

Na čas pozbude náměstek přídavku co náměstkovi mu náležitého, když jest ve vězení vyšetřovacím neb trestním, nebo když jest degradován, chován v setnině disciplinární, aby se tam napravil.

Přídavky takové na čas zastavené připadnou eráru.

Bylli však náměstek z vězení vyšetřovacího propuštěn, byv nevinen nalezen, budiž mu přídavek náměstnický potomně vydán.

§. 20.

Bylli náměstek odsouzen pro zločin nějaký, na kterýž podlé vojenského zákona trestního kromě jiného trestu uložena jest také ztráta peníze udatnosti, pozbude příjmů a výhod náměstníkům náležitých zcela a navždy, zůstavuje se mu však, že může žádati, aby mu vydána byla ta část kapitálu, ježto vychází za léta služby, až do vynesení rozsudku vykonaná.

§. 21.

Kromě případností v §§. 19. a 20. uvedených není dovoleno, náměstkovi přídavku za nové zamluvení ke službě odjímati nebo ji obstavovati, nébrž má se

jemu, pokud jest ve službě aktivní, zároveň se mzdou, byliby ale na dovolené, tedy čtvrtletně vydávati.

Za ten čas, v kterém náměstek leží nemocen ve špitále, neb bez viny své se dostal do zajetí, vydá se mu přídavek potomně.

§. 22.

Náměstkové, kteří se znovu zamluví na celý čas služby ve vojsku řadovém, mohou dle předpisů o tom vydaných žádati, aby jim bylo dáno znamení služební, a to hned toho dne, kteréhož se ke službě znova zamluvili; pakli se ale zamluvili toliko na polovici času služby, tedy mohou znamení toho žádati teprv toho dne, když se ke službě opět zamluví.

§. 23.

Příjmy náměstkům náležité jsou tyto:

1. Každému náměstkovi vyplatí se toho dne, kdy byl znovu v službu přijat, třidcet zlatých na ruku.

2. Každý náměstek, kterýž se dle §. 15. zamluvil na celý čas služby ve vojsku řadovém, obdrží celou taxu, ježto byla dle §. 4. za ten rok, v kterém byl znovu v službu přijat, vyměřena, každý náměstek pak, který se zamluví dle postávky druhé téhož paragrafu 15. na polovici řečené služby, obdrží polovičku taxy této jakožto kapitál jemu náležitý; kapitálu toho nesmí se až do vyplacení jeho nikdo dotýkati, a náměstek béře z něho nebo z části naň vycházející až do toho času úroky pětiprocentové, ježto se mu se mzdou za přídavek vyplácejí.

3. Když náměstek dle povinnosti vysloužil čas, v který se byl uvázal, vydá se mu kapitál v postávce 2. jmenovaný, z něhož byl bral úroky pětiprocentové, v hotovosti na ruku.

Byli náměstek některý znovu přijatý povýšen na nadůstojníka, vydá se mu od toho času, co byl takto povýšen, celý kapitál jemu náležitý v hotovosti, nehledíc k tomu, jak dlouho byl sloužil.

4. Stalli se náměstek některý před dokonáním služby, ku kteréž se zamluvil, pro rány neb těžké úrazy, které buď před nepřítelem, nebo vůbec u vykonávání povinné služby své času pokoje byl obdržel, invalidou realním, vyplatí se mu též kapitál v postávce 2. jmenovaný, z něhož byl úroky pětiprocentové bral, úplně na ruku, a obdrží mimo to, jestli také občanským invalidou realním, vyšší plat invalidní a vše to, co nejvyšším rozhodnutím od 25. června 1849 (v doplňovacím svazku k zákonníku říšském na rok 1849, č. 293) invalidům takovým slíbeno jest.

5. Vystoupili náměstek některý prvé než čas služby zamluvený dokoná, z jiných příčin, nežli z těch, ježto v postávce 4. přivedeny jsou, bez své viny a nežádav za to, ze služby vojenské, obdrží za každý rok služby, kterýž byl vykonal, přiměřenou část kapitálu v postávce 2. jmenovaného, z něhož bral úroky pětiprocentové.

6. Každý náměstek, který bez viny své stal se invalidou vojenským i občanským, obdrží nad to řádný plat invalidní a co jiného invalidům dle systému náleží, nechať čas služby, k němuž se byl namluvil, dokonal čili nic.

I také přídavků z nadání zvláštních invalidům určených, náměstkům se dostane.

7. Nebylli náměstek některý z příčiny války neb hotovosti k válce propuštěn a sloužili přes čas, kterýž byl co náměstek sloužiti povinen, bude mu tento čas, zamluvíli se opět k službě, do nové služby vpočten.

8. Zemřel-li náměstek a neučinilli o tom žádného jiného pořízení, vyplatí se dědicům jeho ten kapitál neb ta část kapitálu, kteréž měl nebožtík dle toho, co výše vyměřeno, právo žádati.

9.

Patent císařský, daný dne 1. ledna 1856,

pro velkoknížetství Sedmihradské,

jímžto se ustanovuje, jak a odkud se v tomto velkoknížetství těm, kdož k tomu právo mají, má co nejrychleji dáti vyhledaná náhrada urbariální, zachovajíc při tom práva všech jiných účastníků, a kdy bude zrušeno přiroči.

(V Zák. říšském čst. II. vyd. a rozesl. dne 19. ledna r. 1856. čís. 7.)

10.

Vynešení, vydané od ministerium financí dne 10. ledna 1856,

pro království Lombardsko-Benátské,

o tom, že se zřizují prokuratury finanční v Milaně a v Benátkách.

(V zák. říš. část. II. jak s vrchu č. 11.)

11.

Vynešení, vydané dne 31. ledna 1856,

jímžto se dle nejvyššího rozhodnutí od 9. ledna 1856 počet notářů v korunní zemi Štýrské zvyšuje na 70, a ustanovuje, že nové povolené místo notářské má býti v Judenburku.

(V zák. říšském č. III. vyd. a rozesl. dne 22. ledna č. 14.)

12.

Vynešení, vydané od ministerium financí dne 15. ledna 1856,

jímžto se předpis o zkouškách k vyšší službě konceptní u prokuratur finančních uvádí také v království Lombardsko-Benátském.

(V Zák. říš. část. IV. vyd. a rozesl. dne 31. ledna r. 1856. č. 15.)

13.

Vynešení, vydané od ministerium financí dne 10. ledna 1856,

pro všechny země korunní obecného obchodu celního,

jimžto usnadnění obchodu v přízi lněné a plátně režném, kteréž posud místo mělo na hranicích českých a bavorských, na další kus hranic se rozšiřuje.

(V zák. říš. č. II. vyd. a rozesl. dne 19. ledna č. 8.)

Po umluvení s královským bavorským státním ministerium obchodu s výhradou odvolání na tom se ustanoveno jest, aby usnadnění obchodu v přízi lněné a plátně režném, vynešením od 13. Ledna 1854 (obs. v zákonníku říšském, č. 14, str. 15.) vyhlášené, kteréž se posud toliko na hranice české a bavorské vztahovalo, rozšířilo se na hranice hornorakouské a bavorské od Dunaje severně až k Bischofsreutu.

Vyměření toto platnosti nabude od 1. února 1856.

Svobodný pán **Bruck** mp.

14.

Nařízení, vydané od ministerium financí dne 10. ledna 1856,

pro všechny země korunní v mocnářství,

jimžto se oznamuje, kdy počnou úřadovati finanční ředitelstva okresní v Rakousích nad Enží a pod Enží i v Salcbursku.

(V Zák. říš. jak s vrchu č. 9.)

Táhnouc se na nařízení, vydané od ministerium financí dne 12. prosince 1855 (obs. v zákonníku říšském, částce XLVI, č. 217), jímž byla vyhlášena vyměření, daná pro uvedení jednostejnosti v organismu finančních úřadův okresních, oznamuje se tímto, že finanční úřadové okresní v Rakousích nad Enží a pod Enží i v Salcbursku, jichž po oddělení kraje nad lesem Vídenským od finančního úřadu okresního v Kamenci a po zřízení finančního ředitelství okresního ve sv. Hypolytu pro kraj jmenovaný bude dohromady devět, počnou úřadovati dne 28. února 1856.

Těchto devět finančních úřadů okresních zřízeno jest v místech tuto položených:

1. ve Vídni pro hlavní a sídelní město a pro okresy úřadů berničných Klosterneuburského, Hernalského, Hietzingského, Šestidomského, Medlického, Burkersdorfského a Švechatského.

Osady na levém břehu Dunaje Jedlersdorf, Jedlersee, Floridsdorf, Špice a Černý Luh, kteréž posud přidány byly k okresu finančního úřadu okresního ve Vídni, budou od něho odděleny, a budou přidány k finančnímu ředitelství okresnímu v Korneuburku.

2. V Korneuburku pro celý kraj pod vrchem Menhartským.

3. V Novém městě za Vídní pro kraj pod lesem Vídenským, vyjímajíc okresy úřadů berničných, vzaté k finančnímu ředitelství okresnímu ve Vídni.

4. V Kamenci pro kraj nad vrchem Menhartským.

5. V sv. Hipolitu pro kraj nad lesem Vídeňským.

6. V Linci pro hlavní město země korunní a pro kraj Michelský, berouc k němu osady v samém okolí města Lince ležící, ke kraji Hausruckému náležité: Hörsching, Malý Mnichov, Kirchberk, Leonding, Oftering, Pasching, s. Petr, Travnu a Wilhering.

7. Ve Velsu pro kraj Travenský a Hausrucký.

8. V Riedu pro kraj Jinský.

9. V Salcburku pro vojvodství Salcburské.

Svobodný pán **Bruck** mp.

15.

Vynešení, vydané od ministerium financí dne 10. ledna 1856,

pro všechny země korunní obecného svazku celního,

o tom, že mají úřadové celní rychle odbývati vůz poštovský i rychlé zboží po loděch párních posílané.

(V Zák. říš. č. II. vyd. a rozesl. dne 19. ledna č 10.)

Ačkoli naditi se jest, že úřadové celní vždy rychle odbývají vůz poštovský, který přijde z cizozemska, vidí se nicméně pro uvarování pochybnosti všeliké toto připomenouti: pořádek, v kterém se mají věci k úřadu celnímu došlé odbývati, předepsaný v §. 119 řádu celního a státních monopolů a v §§. 36, 42 a 81 naučení úřadům vykonávacím daného, na vůz poštovský se nevztahuje, i mají se v příčině toho zvláště v těch zemích korunních, v kterýchž řád celní a státních monopolů průchodu nemá, posud za platná pokládati nařízení starší, daná dne 11. srpna 1801, dne 15. května 1804 a dne 14. srpna 1818.

Poněvadž pak dobré obchodu toho vyhledává, aby úřadové celní čerstvě odbývali také zboží rychlé po loděch párních posílané, totiž takové, kteréž se nedopravuje skrze remorkéry na loděch válečných, nýbrž po loděch párních, ježto nejsou remorkéry, tedy se ustanovuje, aby i takové zboží od úřadů ihned bylo odpravováno, když jest tu náležitá odpověď a všechno jiné, čeho se žádá, aby se řízení celní mohlo předsevzíti.

Svobodný pán **Bruck** mp.

16.

Vynešení, vydané od ministerií financí a práv dne 13. ledna 1856,

pro všechny země korunní,

o tom, v kterých místech se vedou knihy úvěrní na obligace veřejné níže jmenované.

(V Zák. říš. č. III. vyd. a rozesl. dne 22. ledna r. 1855. č. 13.)

Nejvyššími patenty, danými dne 20. listopadu 1852, č. 251, dne 20. listopadu 1852, č. 259, dne 20. listopadu 1852, č. 261, dne 16. února 1853, č. 30

a dne 3. července 1853, č. 129, zák. říšsk., vyhlášen jest předpis o působnosti a příslušnosti soudů v právních věcech občanských, v němž se v §. 32 nařizuje, že amortisací dlužních úpisů státních a papírů úvěrních za rovné jim pokládaných předsebráti mají soudové zemští v těch místech zřízení, v nichž se vedou knihy úvěrní k papírům těm se vztahující; k předpisu tomuto se odvolávajíc dodatkem k vynešením, vydaným od ministerium financí dne 6. července 1850, č. 268, dne 13. května 1852, č. 123, dne 28. září 1854, č. 246, a dne 26. ledna 1855, č. 22, vůbec známo se činí, že knihy úvěrní a zaznamenací na obligace státní níže jmenované se vedou v těchto místech, a to:

na veškeré obligace státní od roku 1850 vydané, vyjímajíc obligace 4%, povstalé vykoupením železnice Krakovsko-hornoslezské, též na 5% obligace prioritní železnice Vídensko-Hlohnické, ve Vídni;

na kartely, obligace a certifikáty úvěrní dluhu vzešlého z přeměnění listů tresorních, na 4% obligace pak železnice Milánsko-Monzsko-Komské v Miláně;

na obligace haličské na půjčku válečnou a za dodávání naturální ve Lvově; na 4% akcie prioritní železnice Krakovsko-hornoslezské v Krakově.

Knihy úvěrní a zaznamenací na obligace 4%, povstalé vykoupením železnice krakovsko-hornoslezské, vedou se sice u obchodnického domu E. Heimanna ve Vratislavi; za amortisací avšak takových úpisů dlužních vždy buď žádáno u c. k. zemského soudu ve Vídni.

Svobodný pán **Bruck** mp. Svobodný pán **Krauss** mp.

17.

Nařízení, vydané od vrchního velitelství nad armadou dne 6. ledna 1856,

jímžto se dle nejvyššího rozhodnutí od 14. ledna 1856 činí změny některé ve zřízení zemských úřadů vojenských, počínajíc od 1. února 1856.

V Zák. říšsk. č. IV. vyd. a rozesl. dne 31. ledna r. 1856 č. 16.

Jeho Veličenství Císař Pán nejvyšším rozhodnutím od 14. ledna 1856 naříditi ráčil, aby ve zřízení zemských úřadů vojenských od 1. února 1856 tyto změny se zavedly:

a) Úřadové tito mají kromě titulu posavadního, daného jim dle taktického rozdělení vojska, totiž „velitelství nad armádou“ a „velitelství nad sborem armádním“ budoucně míti taktéž titul: „generální velitelství zemské“ té korunní země, na kterou se vztahují, a mají býti vojenským řízením zemským, mající v čele komandujícího generála.

b) U každého takového vojenského řízení zemského budiž komandujícímu přidán general ad latus, kterýž jej má dle potřeby ve všem zastupovati; naproti tomu nemají se více zřizovati generálové jakožto správcové sekce III., jakž to v příčině některých těchto vojenských úřadův zemských posud předepsáno bylo.

c) Velitelstva nad sbory armádními budou ve věcech vojenských jako posud poddána velitelstvím nad armádami, ve věcech však administrace se týkajících, mají od nynějška velitelstva nad sbory armádními, ježto mají vlastní administraci (generální velitelstva zemská), sama o sobě a přímo jednati a si dopisovati jak mezi sebou vespolek, tak i s vrchním velitelstvím nad armádou.

d) Jak se bude měti u generálních velitelství zemských služba konati a práce rozdělovati, ustanoví se zvláštními předpisy.

Kromě toho ráčil Jeho Veličenství Císař Pán týmž nejvyšším rozhodnutím nařídíti, aby se zřídil zvláštní sbor adjutantský, jak ku konání služby v odděleních práce vojenské u vrchního velitelství nad armádou a u řečených zemských úřadů vojenských, tak i ku konání vyšší služby adjutantské vůbec; a ráčil správcem sboru tohoto nejmilostivěji jmenovati Svého prvního adjutanta generálního a prvního adjutanta generálního v armádě, propůjčiv mu všech práv, ježto přislušejí majiteli pluku.

Arcivojvoda **Vilém** mp.
polní podmaršálek.

Přídavek k výše položenému nařízení číslo 17.

Ustanovení organická, dána v příčině uspořádání vojenských řízení zemských.

V organismu velitelství nad armádou a velitelství nad sbory armádními, ježto mají svou administraci a vládu vojenskou mají se od 1. února 1856 tyto změny státi:

a) Velitelstva ad armádou, a velitelstva nad sbory armádními, ježto mají svou administraci a vládu vojenskou, činiti mají pod jménem „generálních velitelství zemských“, kteréž jméno jim co úřadům budoucně dáno bude, vojenské řízení zemské těch zemí zemských, na kteréž se vztahují, majice v čele komandujícího generála. Správcové úřadů těchto mají míti tento titul, a to:

U velitelství nad 1. armádou:

Velitel I. armády a komandující generál v Dolních a Horních Rakousích, v Salcbursku, Štyrsku a Tyrolsku.

U velitelství nad 1. sborem armádním:

Velitel 1. sboru armádního, a komandující general v Čechách.

U velitelství nad 9. sborem armádním:

Velitel 9. sboru armádního, a komandující general v Moravě a Slezsku.

U velitelství nad II. armádou:

Velitel II. armády, generální gubernátor v království Lombardsko-Benátském, a komandující generál v království tomto, též v Korutanech, Krajině a v Přímoří.

U velitelství nad III. armádou:

Velitel III. armády, gubernátor a komandující generál v Uhřích.

U velitelství nad 12. sborem armádním:

Velitel 12. sboru armádního, gubernátor a komandující general v Sedmihradsku.

U velitelství nad IV. armádou:

Velitel IV. armády a komandující generál v Haliči a Bukovině.

U vlády vojenské a civilní v Záhřebě:

Bán, nejvyšší kapitán v Chorvatsku a Slavonsku, gubernator a komandující generál v Chorvatsku, Slavonsku a Dalmatsku, gubernator Řecký.

U vlády vojenské a civilní v Temešváře:

Gubernator a komandující generál v Banátě a ve vojvodství Srbském.

U vlády v Zadru:

Náměstek gubernátorův, a náměstek komandujícího generála v Dalmatsku.

b) U každého takového vojenského řízení zemského budiž komandujícímu přidán general ad latus, kterýž jej má dle potřeby ve všem zastupovati; naproti tomu nemají se více zřizovati generalové jakožto správcové sekce III., jakž to v příčině některých těchto vojenských úřadův zemských posud předepsáno bylo.

c) Velitelstva nad sbory armádními budou ve věcech vojenských jako posud poddána velitelstvím nad armádami; ve věcech však administrace se týkajících mají od nynějška velitelstva nad sbory armádními, ježto mají vlastní administraci (generální velitelství zemská), sama o sobě a přímo jednati a si dopisovati jak mezi sebou vespolek, tak i s vrchním velitelstvím nad armádou.

18.

Nařízení císařské dané dne 7. února 1856,

pro všechny země korunní, kromě království Lombardsko-Benátského,

jímžto se ustanovuje, když kdo po vyhlášení nařízení tohoto půjčí jinému peníze v kovové minci s tou výminkou, aby se mu z nich platily úroky v té minci, kterou sám byl dal, aneb vůbec, aby se mu také půjčka v též minci zplatila, že dlužník povinen jest, věřiteli dle umluvení takového úroky zapravovati a půjčku zplatiti; co se však týče všelikého jiného placení, že to zůstati má při tom, co vyměřeno v patentě, daném dne 2. června 1848, č. 1157 sbírky zákonů soudních.

V Zák. říšsk. č. VI. vyd. a rozesl. dne 13. února 1856 č. 21.

Aby závazek, vyřknutý patentem od 2. června 1848, dle něhož každý povinen jest, bráti při všelikém placení bankovky privilegovaného rakouského banku národního, obmezen byl tou měrou, jak toho okolnosti nynější připouštějí, vidí se Mně, po slyšení ministrů Mojich a po vyslyšení Mé rady říšské toto nařídíti: kdokoliby od vyhlášení nařízení tohoto půjčil jinému peníze v kovové minci s tou výminkou, aby se mu z nich platily úroky v té minci, kterou sám byl dal, aneb vůbec v kovové minci, aby se mu také půjčka v též minci zplatila, povinen bude dlužník, věřiteli dle umluvení takového úroky zapravovati a půjčku zplatiti, aniž mu bude moci namítati, že by dle svrchu dotčeného patentu zavázán byl, brátí bankovky; co se však týče všelikého jiného placení, zůstati to má až do úplného zrušení kursu nuceného při tom, co vyměřeno patentem, daným dne 2. června 1848.

Ve Vídni dne 7. února 1856.

František Josef m. p.

Hrabě **Buol** z **Schauensteina** m. p. Svobodný pán **Krauss** m. p. Svobodný pán **Bruck** mp.

Z nejvyššího nařízení:

Ransonnet mp.

19.

Vynešení, vydané od ministerium záležitostí duchovních a vyučování dne 8. února 1856,

fakultám věd právních a státních ve Vídni, v Praze, Pešti, Krakově, Lvově, Hradci a Inšbrucku, též i všem komisím theoretických zkoušek státních,

o výkonu předpisův dekretu daného dne 2. října r. 1855 pod čísl. 172 vzhledem těch studujících, kteří v letním pololetí se studia právnická a státovědecká vstoupili nebo budoucně vstoupiti zamýšlejí.

V Zák. říš. č. VI. vyd. a rozesl. dne 13. února 1856 č. 22.

Jakož někteří úřadové akademičtí měli pochybnost, jak se zachovati mají ke studujícím řádným na fakultě věd právních a státních, kteří studia svá univer-

sitní počali půltetím letním, a jakož učinili dotaz, zdaliž budoucně dovoleno jest, přijímati znovu studující za řádné posluchače práv v půltetí letním, tedy se v příčině toho toto nařizuje, táhnouc se k vynešení zdejšímu, danému dne 2. října 1855, zákonníka říšského č. 172:

1. Abiturientům gymnasiálním, kteříby po odbyté zkoušce dospělosti studovati chtěli vědy právní a státní, nezakazuje se, aby i budoucně studia svá universitní počínali půltetím letním.

Bude se k nim však vůbec, co se týče jejich studií věd právních a státních, a zvláště co se týče času, kdy mají odbývati zkoušky státní, hleděti tak, jakoby byli studie věd právních a státních počali teprvé v půltetí zimním nejprvé příštím, a nebudou moci studií těchto dokonati dříve, než ve čtyrech letech, od tohoto půltetí zimního počínajíc. V jmenovaném půltetí letním mohou se dáti dle libosti imatrikulovati do fakulty filosofické nebo do fakulty věd právních a státních, a mohou na oné fakultě navštěvovati kolegia která koliv, na této pak kolegia o dějepisu a institucích práva římského, též i o dějepisu práva, ač jestli se kolegia o předmětech těchto pro posluchače znovu vstupující dávají.

Co se dotýče času a uspořádání běhu dalších studií jejich, mají kolegia, kteráž v tomto půltetí slyší, tento účinek:

a) počítají se jim hodiny kolegií, kteréž v dotčeném půltetí byli slyšeli, v osmi půltetích příštích do předepsaných dvadcíti a potahmo dvanácti hodin v týdni, a

b) mohou jim kolegia o filosofii praktické, o dějepisu, o institucích neb o dějepisu práva, pakli je v jmenovaném půltetí slyšeli, platiti za kolegia obligátní o týchž předmětech v novém plánu studií předepsaná.

2. Posluchači práv, kteří počali studia svá universitní v letním půltetí 1854—55 jsou na všechen způsob povinni, další svá studia dle nového plánu studií zaříditi a zkoušky státní neb rigorosa dle nového způsobu odbyti.

Odbyli-li letní půltetí 1854—55 dle nařízení posavádních o studiích vydaných, bude jim do předepsaného čtyřletí vpočteno.

Co se toho dotýče, do kterých kolegií obligátních se mají v příštích půltetích dáti zapsati a kdy mají pod sankcí, v postávce 5. vynešení zdejšího od 2. října 1855, č. 172 vyřknutou, první zkoušku státní (z dějepisu práva) odbyti, spravovati se mají jediné naučením, kteréž jim v příčině toho dá děkan kolegium

professorů věd právních a státních, zření maje ke kolegium, kteráž byli posud navštěvovali.

3. Posluchačům práv, kteří v půlletí zimním r. 1855—56 vstoupili do čtvrtého půlletí svých studií universitních, zůstavuje se na vůli, že mohou theoretické zkoušky státní odbývati buď dle toho, jak to vyměřeno v zákoně, daném dne 30. července 1850, č. 327 zák. říšsk., a v nařízeních k tomu se vztahujících později vyhlášených, aneb dle toho, jak to nově ustanoveno vynešením zdejším od 2. října 1855, Zák. ř. č. 172. V té i oné případnosti jsou však povinni, dělati nejdéle v pátém půlletí studií svých aneb v řádné lhůtě vyměřené k inskripci do zimního půlletí r. 1856—57, buď zkoušku státní z dějepisu práva dle nového systému zkoušek státních, anebo některou zkoušku státní dle systemu, zavedeného od roku 1850, siceby se jim půlletí zimní 1856—57 do jich čtyřletí nepočítalo, a jestliže by se zkouškou déle odkládali, nepočítala by se jim ani ta půlletí další do čtyrletí zákonního, do kterýchžby snad před odbytou zkouškou byli zapsáni.

Jestliže by pak časem svým chtěli dojíti doktorství z věd právních a státních, museli by zkoušky přísné odbývati dle toho, jak to nařízeno ve vynešení, daném dne 2. října 1855, a protož se jim v příčině té pilně připomíná, aby si studia svá dle nového plánu studií zařídili a buď koncem pátého neb na začátku šestého půlletí zkoušku státní z dějepisu práv odbyli.

4. Studující, kteří v půlletí zimním r. 1855—56 vstoupili do šestého půlletí studií svých universitních, odbývati mají theoretické zkoušky státní veskrz dle systemu staršího.

5. Jakož pak příhodno býti se vidí, a v novém uspořádání studií za dobré shledáno a uznáno jest, aby kandidáti theoretických zkoušek státních slyšeli prvé čtení o všech předmětech, z kterýchž mají zkoušeni býti, tedy studující, kteří se dle toho, co v č. 3. a 4. vyměřeno, ke zkouškám státním dle staršího systemu zkoušení připravují, přidržováni býti nemají, aby se při volení přednášek novým plánem studií tou měrou spravovali, že by to bylo účelu svrchu dotčenému na ujmu.

Thun mp.

20.

Nařízení, vydané od ministerium práv dne 16. února 1856,

pro všechny země korunní, kromě Hranice vojenské, jimžto se dává naučení, v kterém pořádku vicepresidentově (presidentové senátu) u některých dvorů soudních zřízení, při poradách, jež řídí představený soudu, dávati mají hlas svůj.

(V Zák. říš. č. VII. vyd. a rozesl. 26. února č. 15.)

Aby se zdvihla pochybnost, v kterém pořádku vicepresidentové (presidentové senátu) u některých soudů zřízení, dávati mají hlas svůj v těch poradách, v kterýchž s přivzetím jich předsedá představený soudu nebo náměstek jeho, vydává ministerium práv toto naučení:

Vyměření, dané v §. 162 zákona od 3. května 1853, zákonníka říšského č. 81, že předsedící, vyzývaje hlasovatele, aby pronesli mínění své, počínati má dle řádu jich od nejstaršího rady, vztahuje se výslovně toliko na rady. Odbývá-li se tedy porada nějaká u některého soudu jaké koliv instance, u kteréhož jsou zřízeni vicepresidenti (presidentové senátu), a předsedá-li v ní představený soudu nebo náměstek jeho, má vicepresident neb president senátu, jestli přítomen, dávati hlas svůj vždy teprv po všech radách, a byloliby více vicepresidentů přítomno, tedy má dle obyčeje již prvé uvedeného vždy mladší vicepresident neb president senátu hlasovati před starším.

Svobodný pán **Krauss** mp.

21.

Nařízení, vydané od ministerium financí dne 16. února 1856,

jimžto se znovu vyměřují úřední okršlkové hejtmanství horních Šťávnického, Velkobaňského a Smolenického, též i komisarů horních od nich vysazených, zřeni při tom majíc na nové zřízení politické i soudní v Uhřich.

(V Zák. říš. č. VII. vyd. a rozesl. dne 26. února č. 16.)

Aby se posavádní úřední okršlkové horních čili baňských hejtmanství Šťávnického, Velkobaňského a Smolenického v srovnalost přivedli s novým zřízením království Uherského, politickým i soudním, (vyhlášeným č. XXVIII, č. 80 zákonníka říšského na rok 1854), tedy se dle nejvyššího rozhodnutí od 8. ledna 1855 (zákonníka říšského č. XIV, č. 51) toto ustanovuje:

1. Okršlek báňského hejtmanství Šťávnického vztahovati se má na okršlky správní oddělení místodržitelských Prešpurského, Sopronského a Budínského.

Pod báňským hejtmanstvím Šťávnickým postaveni budou vysazení komisaři báňští v Báňské Bystřici a v Pěti kostelích.

K okresu úřednímu vysazeného komisaře báňského v Nové Bystřici náležeti mají čtyry stolice: Oravsko-Turčanská, Liptovská, Trenčínská a Zvolenská ve

správním okršlku Prešpurském, a k okresu úřednímu vysazeného komisaře baňského v Pěti Kostelích náležeti budou stolice: Baraňanská, Šomoďská, Tolnanská, Vesprimská a Zalanská ve správním okršlku Šopronském. Ostatní stolice ve správních okršlcích Prešpurském a Šopronském, a celý správní okršlek Pešťansko-Budínský budou přímo okresem baňského hejtmanství Štávnického.

2. Okršlek baňského hejtmanství Velkobaňského bude v sobě obsahovati správní okršlek místodržitelského oddělení Velko-Varazdínského, a vysazené komisaře baňské v Horní Báni a v Rezbáni (viz zákonníka říšského na rok 1855 č. XXII, č. 90.)

Okršlek města Horní Báně bude úředním okresem vysazeného tam komisaře baňského, kdežto čtyři stolice: Aradská, Bekešsko-Čanadská, Severní Biharská a Jižní Biharská náležeti budou k okresu úřednímu vysazeného komisaře horního v Rezbáni. Ostatní část správního okršlku Velko-Varadínského bude přímo okresem baňského hejtmanství Velkobaňského.

3. Okršlek baňského hejtmanství Smolenického bude míti tytéž hranice, co okršlek správní místodržitelského oddělení Košického.

V kterých místech budou banští komisaři hejtmanství tohoto postaveni, a jak velké budou jejich okresy úřední, oznámí se později.

4. Tyto meze úředních okresů baňských hejtmanství a jejich vysazených komisarů baňských má ve skutek vejíti ode dne vyhlášení, vyjímajíc okres vysazeného baňského komisaře Pětikostelského, kterýž počne později úřadovati, jakož to bude oznámeno. Až do té doby postaven bude okres tento přímo pod baňským hejtmanstvím Štávnickým.

Svobodný pán **Bruck** mp.

22.

Vynešení, vydané od ministerium financí dne 20. února 1856,

pro všechny korunní země v mosnářství,

jimžto se oznamuje, kdy počnou úřadovati finanční ředitelstva okresní v království Českém.

(V Zák. říš. č. VII. vyd. a rozesl. 26. února č. 26.)

Táhnouc se k nařízení, vydaném od ministerium financí dne 12. prosince 1855 (Zákonníka říšsk. částka XLVI, č. 217), jímž vyhlášeno jest vyměření o tom, jak bude uvedena jednostejnost v organismu finančních úřadův okresních, oznamuje se toto: po oddělení kraje Chrudímského od finančního úřadu okresního v Čáslavi a kraje Táborského od finančního úřadu okresního v Budějovicích a po zřízení finančních ředitelství okresních v Chrudími a v Táboře bude takových finančních ředitelství v království Českém čtrnáct a počnou úřadovati dne 29. března 1856.

Položena pak budou tato finanční ředitelstva okresní v těchto místech: v Praze bude jedno pro Prahu, hlavní město zemské, a pro horní město Vyšehrad, a druhé pro nový kraj Pražský; ostatní pak budou v Čáslavi, Chrudími, Hradci Králové, Jičíně, Mladé Boleslavi, Litoměřicích, Žatci, Chebu, Plzni, Písku, v Budějovicích a Táboře pro nové kraje téhož jména.

Svobodný pán **Bruck** mp.

Druck von R. Rohrer's Erben in Brünn.

23.

Nařízení, vydané od vrchního velitelství nad armádou a od ministerií záležitostí vnitřních a financí dne 27. února 1856,

pro všechny země koruny kromě Hranice vojenské,

jimžto se ustanovuje, jak se má provesti zákon o nahražování osob službou vojenskou povinných při odvádění na vojnu roku 1856.

(V zák. říš. č. VIII. vyd. a rozesl. dne 28. února r. 1856, č. 31.)

Táhnouc se k nařízení, danému dne 21. února 1856 (obs. v zákonníku říšském od 26. února 1856 č. VII. č. 27, v Věstníku č. II. č. 8), vydávají se níže položená ustanovení o tom, jak se má provésti zákon o nahražování osob službou vojenskou povinných, při odvádění na vojnu r. 1856:

1. Úřadové okresní (úřadové služnovští, komisařství distriktní), v obcech pak, ježto pod úřadem okresním postaveny nejsou, úřadové obecní ku správě politické zřízení, když osoby k odvodu povolané za osvobození od služby vojenské prosí, taxu složiti se podvolujíce, mají opovědi od nich písemně podané anebo ústně učiněné a do protokolu zapsané co nejbedlivěji zkoušeti, zdaliž se k žádosti jejich povoliti může.

2. Ježto vrchní velitelství nad armádou o to pečuje, aby tu bylo dostatek náměstků, tedy se úřadům dotčeným tentokrát moc uděluje, aby každému, kdo chce složiti taxu a při němž není dle zákona žádné závady, by tímto způsobem od služby vojenské byl osvobozen, osvobození toto, za kteréž žádá, povoliti a prostředkem povolení ku složení taxy, dle vzoru 1. zhotoveného jemu o tom ihned věděti dali, v kterémžto povolení zevrubně a písmeny udáno býti má, kdy žadatel takový taxu za osvobození u nejbližší kasy berničné (sběrací, intendanční) složiti povinen jest.

3. V nastávající rekrutýrce lhůta ke složení taxy výminkou prodlužuje se až k tomu dni, kterého se počne odváděti v okresu losovacím, k němuž náleží ten, kdo za osvobození žádá.

4. Příslušná kasa berničná (sběrací, intendanční) má tomu, kdo taxu složil, ihned na ni vydati list odvodní, zdělaný dle formuláře 2.

Promeškalliby tento lhůtu ke složení taxy vyměřenou, nemá se bez zvláštního povolení vrchního velitelství nad armádou taxa více přijímati, a staloliby se to, kasa berničná (sběrací, intendanční) přísně by z toho odpovídala.

5. C. k. kasy vojenské nejsou k tomu budoucně ustanoveny, aby taxy za osvobození z vojny přijímaly, ani od skladatelů samých, ani způsobem odvodu od kas berničných a sběracích (intendančních).

6. List, jejž obdrží ten, kdo taxu za osvobození z vojny složil, budiž bez prodlení dodán úřadu politickému, kterýž mu byl dal povolení, že může taxu složiti.

Úřad tento má takový list odvodní schovati, a tomu, kdo službou vojenskou povinen jest, ihned vydati listinu dle formuláře 3 vzdělanou, že jest od služby vojenské osvobozen.

7. V den rekrutýrky předložiti mají úřadové tito veškeré odvodní listy politické i vojenské komisi odvádějící, která vpočte v náležitý počet či kontingent rekrutů tolik rekrutů, kolik jich složilo taxu.

Velitelstva okresů verbovních mají listy odvodní přejmouti, dle formuláře 4. do protokolu zapsati, a prostředkem seznamenání dle vzoru 5. zdělaného ihned předepsanou cestou služební představenému zemskému generalnímu velitelství předložiti, kteréž je v seznamenání dle formuláře 6. zdělaném neprodleně podá vrchnímu velitelství nad armádou.

8. Aby ti službou vojenskou povinní, kteří při letošním odvodu dle opatření o nich učiněného již v prvních týdnech k odvodu povoláni budou, nevzali tím nad slušnost ujmy naproti těm, kteří teprv později k odvodu přijdou, povoluje se krom toho, aby každý od 15. března až do 15. dubna tohoto roku, tyto dni počítajíc, na vojnu postavený, jestliže jinak mu dovoleno, taxu složiti, ještě až do 30. dubna roku tohoto, tento den počítajíc, taxu složiti mohl a ihned z vojny propuštěn byl, aniž mu bude potřebí, vyplniti to, co při propuštění z vojny způsobem ofertu jinak předepsáno.

Povolení ku složení taxy a list odvodní na taxu složenou vyhotovovati mají úřadové v postávce 1. a 4. jmenovaní dle předepsaných formulářů 1. a 2., toliko budiž v obojím kromě toho poznamenáno, kdy ten, kdo za propuštění žádá, byl odveden a ku kterému voji náleží. Úřad politický má odevzdati list odvodní k velitelství okresu verbovního, aby jej protokolovalo a poslalo vrchnímu velitelství nad armádou. Velitelství okresu verbovního má pak dáti o tom neprodleně věděti příslušnému voji, aby vydal tomu, kdo za propuštění žádal, certifikat, že jest propuštěn.

9. Vojové a oddělení vojenská, počítajíc v ně též pluky četnické a oddělení vojenského sboru policejního, potahmo velitelstva okresu verbovního, kteřížto vojové a oddělení položena jsou v okršlku zemských velitelství generálních, v okršlku velitelství srbsko-banátského sboru armádního a brigad vojových generálů majorů barona z Baumgarten a šlechtice Schmerlinga, poslati mají těmto velitelstvím neprodleně seznamenání jmen dle formuláře 7 in duplo zhotovená všech těch osob, ježto žádají, aby znovu za náměstky přijaty byly, a to ze stavu aktivního:

a) těch osob, kteréž dle zákona daného dne 23. prosince 1849 byly za dobrovolníky přijaty a do konce dubna 1856 plných šest roků sloužily;

b) těch osob, ježto koncem dubna 1856 kapitulaci osmiletou dle zákona vyměřenou nebo kapitulaci smluvenou vysloužíl, a konečně

c) seznamenání vojáků na dovolenou odpuštěných, když učiní zadost tomu, co pod lit. b) ustanoveno, též reservníků a vojáků po dokonané službě vojenské propuštěných, ač jsouli co do zdraví těla i co do mravního chování k tomu spůsobni. K takovému seznamenání jmen přiložiti mají vojové a oddělení výše dotčená sumovní výkaz dle vzoru 8 a potahmo dle vzoru 9 zdělaný, jejž řečená velitelství až do konce dubna 1856 prostředkem hlavního sumáře dle formuláře 10 zhotoveného podati mají vrchnímu velitelství nad armádou.

K řečeným konsignacím jmen osob pod lit. a) a b) jmenovaných, ježto se znovu ke službě vojenské zamluviti chtějí, přiloženy buďte výpisy z kněh základních, zhotovené dle přípisu od představeného příslušné kanceláře účetní, aneb kde představeného není, od velitele oddělení, a potvrzené od polního vojenského komisařství; též k nim buďte přiloženy listy o jejich chování v pravidlech vojenských předepsaném a výpisy ze zápisů trestních; ke konsignacím pak osob pod lit. c) uvedených, přiloženo buď vysvědčení vrchnosti toho místa, kde se posaváde zdržovaly, že jsou stavu svobodného, a jak se chovaly, a týče-li se reservníků a vojáků z vojny propuštěných, potvrzeno buď též od úřadu okresního, zdali snad v tom čase byli pro nějaký přečin od soudu vyšetřováni a potrestáni, a pro který přečin.

10. Žádalliby někdo, kdož není v opatření vojenském, za zaznamenání k nové službě vojenské u velitelství okresu verbovního, budiž od velitelství tohoto i hned odbyt, a budiž mu na pasu, kterým byl odpuštěn na dovolenou, na kartě reservnické a na listu výhostném poznamenáno i od velitele okresu verbovního podepsáno, zdaliž byl prozatím za náměstka schopen nalezen a zaznamenán.

11. Kolik osob za náměstky zaznamenaných vrchní velitelství nad armádou za dobré uzná znovu v službu vojenskou přijmouti, bude vojům a oddělením vojenským, jichž se dotýče, později oznámeno.

Svobodný pán **Bach** m. p. Svobodný pán **Bruck** m. p. Svobodný pán **Bamberg** m. p., gen. m.

Číslo jednací Formulář 1.

Povolení

ke složení taxy za osvobození od vojny,

kteréž obdržel N. N., syn . . . . narozený roku . . příslušný do (místo) . . . úředního okresu . . . kraje (delegace stolice) a t. d. . . . země, . . . katolík, svobodný, . . . řemesla, . . . jemuž k žádosti, aby za složení taxy od vstoupení do služby vojenské osvobozen byl, podlé vysokého ministerního vynešení od . . . . (Z. ř. č.) tudíž povolení k zapravení té taxy s tím doložením v známost uvádí se, že v sumě (s písmeny) zlatých konvenční mince zajisté nejdéle až včetně do (s písmeny) 1856 k cís. král. berničné (sběrací, intendanční), kase v . . . složena býti má, ježto jinak, lhůtali se promeškává, taxa tato od žádné c. k. kasy již přijata býti nesmí, a povolení k osvobození z vojny složením taxy pomine.

Od cís. kr. úřadu okresního v . . .

dne . . .

(Pečeť.) Podpis úředníka představeného

Cís. král. . . . . kasa. Formulář 2.

List odvodní.

O . . . . zl., rci . . . zlatých konvenční mince, které za N. N., syna . . . . narozeného roku . . . příslušného do (místo) . . . úředního okresu . . . . kraje (delegace, stolice) . . . země . . . katolika, svobodného, řemesla . . . . jakožto taxa za osvobození od vojny podlé povolení, obdrženého od cís. kr. okresního úřadu . . . dd. dne . . ho 185 . . Č. . . . ke svrchu jmenované c. k. kase odvedeny byly, a v deníku pod článkem . . . . ve příjmech součtovány jsou.

Dne . . . 185 . .

Od cís. kr. kasy v N.
N. N.

*) V Uhřích, v Haliči a v království Lombardsko-Benátském budiž krom toho okršlky politické zprávy zemské udány.

Číslo jednací. Formulář 3.

Osvobození

od vstoupení do služby vojenské.

N. N. syn . . . narozený roku . . . příslušný do (místo) . . . úředního okresu . . . , kraje (delegace, stolice) atd. . . . , země . . . , katolík, svobodný, řemesla . . . ho, dle povolení ke složení taxy za osvobození od vojny, a oznámeného jemu vynešením okresního úřadu v . . . od . . . č . . . , jakož svědčí přiložený tuto list odvodní . . . kasy v . . . od . . . číslo . . . dne . . . taxu tuto v sumě . . . . (piš . . .) složil, kdež taxa v té sumě pod článkem . . . . v deníku mezi příjmy zapsána jest.

N. N. tudíž od služby vojenské tímto docela a navždy se osvobozuje.

Od c. kr. okresního úřadu v . . . .

(Pečeť.) Podpis úředního představeného.

Formulář 4.

Seznamenání

listův odvodních, ježto k velitelství přišly za služební taxy složené od osob tuto jmenovaných, které za osvobození od vojenské služby žádaly.

Číslo pořád jdoucí.	Listu odvodního				Jméno cís. kr. kasy, která list odvodní vydává.	Toho, kdo za osvobození žádá,										Poznamenání.	Taxa složená v K. M.	
	datum	měsíc	rok	čísl. článku dekretového		Jméno	kdy a kde se narodil						náboženství	stav	zaměstnání		zl.	kr.
							rok	místo	okres úřední	kraj (stolice)	Oddělení místodržitelské	země						

Formulář 5.

N. N. pěší (myslivecký) pluk, prápor, velitelství okresu verbovního.

Seznamenání

listův odvodních, které zemskému generalnímu velitelství v N. předložiti se mají svědčíce o taxách, jež osoby tuto jmenované službou vojenskou povinné za své osvobození složily.

Číslo pořád jdoucí	Jméno toho, kdo za osvobození žádá.		Poznamenání.	Počet listů v odvodních
1	N.	N.		
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
			Summa . . .	

N. dne ho 185

N. N.
Major.
velitel okresu verbovního.

Formulář 6.

Zemské generální velitelství v N.

Seznamenání

listův odvodních, jež tuto jmenovaná velitelství okresů verbovních v příčině tax za osvobození od služby vojenské zapravených předložila.

Okresu verbovního		Poznamenání	Počet listův odvodních
Číslo	Jméno		
4	N. N. pěchoty		6
14	N. N. pěchoty		8
27	N. N. pěchoty		3
47	N. N. pěchoty		2
49	N. N. pěchoty		4
—	Pluku myslivecého císaře Františka Josefa		6
		Summa	29

N. dne ho 185

N. N.

Cís. král. velitelství okresu verbovního jakožto voj.

Formulář 7.

Nominální konsignace

osob tuto jmenovaných, které za nahradníky přijaty býti žádají.

Voj neb oddělení vojenské	setnina neb škadrona	stupeň služby	Jmeno		Narodil se							náboženství	stav	zaměstnání	žádá se za náhradníka opět zamluviti, na		Popis služby	Nález lékařův polních	Jest toho času					Poznamenání.
					rok	místo	obec	úřední okres	kraj (stolice)	oddělení místodržitelské	země				8 roky	4 roky			v hotovém vojsku	odpuštěný	v reservnictvu	propuštěním vojny sprostěn	Summa	
			N.	N.																				
			N.	N.																				
			N.	N.																				
																		Summa.						

N. N. ředitel.

Voj N. N.

Formulář 8.

Výkaz sumovní

vojáků, k teří se za náhradníky hlásili, k tomu za schopné uznáni byli, a v předepsanou konsignaci přijati jsou.

Počet příloch	Ze		Mezi těmi jest																													Poznamenání.
			šikovatelů	závodčích	desátníků	třídníků	bubeníků	trubačů	tesařů	granátníků	sprostých	sluhův důstojnických	Summa	z dolních Rakous	z horních Rakous	ze Salzburska	z Tyrol	ze Štýrska	z království Lombardsko Benátského	z Přímoří	z Krajiny	z Korutan	z Uher	z Haliče	z Čech	z Moravy, z Slézska	z Sedmihradska	z Benátska, voj. Srbské	z Chorvat a ze Slovanska	z Dalmatska	Summa	
	mužstva hotového	na 8 let																														
		na 4 leta																														
	Vesměs . . .																															

N. dne ho 1856.

Poznamenání. Sloupců budiž taženo tolik, kolik jich počet rozličných šarží požaduje.

Hlavní sumář

mužstva, o kterém se navrhuje, aby dle tuto přiložených a připravených výkazů k novému zamluvení za nahradníky přijato bylo.

Číslo přílohy	Číslo	Voj	na roky	z odpuštěnců: šikovatelé	závodčí	desátníci	třídníci	bubeníci	trubači	tesaři	granátníci	sprostí	služ. důstojníků	suma	z reservníků: šikovatelé	závodčí	desátníci	třídníci	bubeníci	trubači	tesaři	granátníci	sprostí	služ. důstojníků	summa	z propuštěných s certifikátem: šikovatelé	závodčí	desátníci	třídníci	bubeníci	trubači	tesaři	granátníci	sprostí	služ. důstojníků	suma	Vesměs	Poznamenání.
		Pluk N. N.	8 4 8 4 8 4 8 4 8 4																																	
		Suma	8 4																																	

Číslo přílohy

Číslo

Voj

Pluk. N. N.

Suma

na

4 | 8 | 4 | 8 | 4 | 8 | 4 | 8 | 4 | 8 roků

Mezi těmi jsou

z odpuštěných na dovolenou

z doln. Rakous
z horn. Rakous
ze Salzburska
z Tyrol
ze Štýrska
z Lomb. Benát.
z Přímoří
z Krajiny
z Korutan
z Uher
z Haliče
z Čech
z Mor.a Slezka
zSedmihradska
zBanát, Srb.Vj
zChorvat, Slav.
z Dalmatska
suma

z reservnílů

z dolr. Rakous
z horn. Rakous
ze Salzburska
z Tyrol
ze Štýrska
a t. d.
a t. d.
suma

z propuštěných s certifikatem

z doln. Rakous
z horn. Rakous
ze Salzburska
z Tyrol
a t. d.
a t. d.
a t. d.
a t. d.
Suma

Vesměs

Poznamenání.

N. dne 1856 N. N.

N. N.

Jest zapotřebí udělati vždy jen tolik sloupcův, kolikero národnosti skutečně se vyskytuje; totéž platí o narážcích neb důstojnostech vojenských.

Velitelství armádního sboru srbsko-banátského, neb brigada vojová generala-majora bar. Paumgartena, neb šlechtice Schmerlinga.

Hlavní sumář

mužstva, o němž se navrhuje, aby dle přiložených tuto a připravených výkazů k novému zamluvení za náhradníky přijato bylo.

Číslo přílohy	Číslo	Voj	na roků	z vojska hotového: šikovatelé	závodníci	desátníci	třídníci	bubeníci	trubači	tesaři	granátníci	sprosti	slub. dlastojníků	suma	z mužstva na dovolenou odpuštěného: šikovatelé	závodníci	desátníci	třídníci	bubeníci	trubači	tesaři	a t. d.	suma	s reservníků: šikovatelé	závodníci	desátníci	třídníci	bubeníci	trubači	tesaři	a t. d.	suma	z propuštěných certifikátem: šikovatelé	závodníci	desátníci	třídníci	bubeníci	trubači	tesaři	a t. d.	suma	Vesměs	Poznamenání
		Pluk N. N.	8																																							
			4																																							
		Četnictvo N. N.	8																																							
			4																																							
			8																																							
			4																																							
			8																																							
			4																																							
			8																																							
			4																																							
		Suma	8																																							
			4																																							

Číslo příloh	Číslo	Voj	na ... roků	Mezi těma jest: z vojska hotového																		z mužstva na dovolenou odpuštěného							z reservníků							z propuštěných s certifikátem								Veskmes	Poznamenání
				z doln. Rakous	z horn. Rakous	ze Salzburska	z Tyrolska	ze Štýrska	z Lomb. Benát.	z Přímoří	z Krajiny	z Korutan	z Uher	z Haliče	z Čech	z Morav., Slezk.	ze Sedmihrad	z Banát., Srb. Vj.	z Chorvat. Slav.	z Dalmatska	suma	z doln. Rakous	z horn. Rakous	ze Salzburska	z Tyrolska	a t. d.	a t. d.	suma	z doln. Rakous	z horn. Rakous	ze Salzburska	z Tyrolska	a t. d.	a t. d.	suma	z doln. Rakous	z horn. Rakous	ze Salzburska	z Tyrolska	ze Styrska	a t. d.	a t. d.	suma		
		Pluk N. N.	8																																										
			4																																										
		Četnictvo N. N.	8																																										
			4																																										
			8																																										
			4																																										
			8																																										
			4																																										
			8																																										
			4																																										
			8																																										
		Suma	4																																										

N . . . dne ho 1856

N. N.

Jest zapotřebí udělati vždy jen tolik sloupců, kolikero národností skutečně se vyskytuje; totiž o šaršech neb důstojenstvích vojenských,

Druck von R. Rohrer's Erben in Brünn.

24.

Nařízení, vydané od vrchního velitelství nad armádou a od ministerium záležitostí vnitřních dne 30. března 1856,

pro všechny země korunní kromě Hranice vojenské,

jimžto se vyhlašuje, kdy se mají budoucně vojáci vysloužilí dávati do reservu a kdy se mají reservníci propouštěti.

(V Zák. říš. č. XIII. vyd. a rozes. dne 5. dubna r. 1856 č. 43.)

Jeho c. k. apoštolské Veličenství v příčině toho, kdy se mají budoucně vojáci vysloužilí do reserva dávati a kdy se mají reservníci, kteří povinnosti své u reserva zadost učinili, propouštěti, nejvyšším rozhodnutím od 13. února 1856 toto ustanoviti ráčil:

Aby se doplňování armády Mé lépe uspořádalo, vidí se Mi, ve statutu o reservě, vydaném patentem od 31. července 1852, učiniti tu změnu, že se vojáci vysloužilí budoucně nemají více do reserva dávati koncem měsíce prosince toho roku, v kterém čas služby své dokonají, nébrž teprv potom, když vysloužilí plných osm let, počítajíc ode dne svého odvedení na vojnu.

Poněvadž pak v případnostech obyčejných stavení rekrutů děje se v době od 15. března až do konce dubna, tedy bude konec měsíce dubna vůbec ona doba, v kteréž se budou vojáci vysloužilí do reserva dávati a reservníci, kteří dvouleté povinnosti své v reservě zadost učinili, propouštěti.

Vojenští úřadové administrativní přihlížejteż k tomu, aby vedlé ustanovení tohoto žádný voják nebyl déle držen ve službě aktivní nežli osm let a v reservě k armádě náležitém déle než dvě léta, ač nebylyli by tu případnosti, jmenované v § 26 statutu o reservě.

Jiná ustanovení, daná ve statutu o reservě, zůstávají v moci své.

Svobodný pán **Bach** mp. Svobodný pán **Bamberg** mp. G. M.

25.

Vynešení, vydané od ministerium financí dne 30. března 1856,

pro všechny země korunní společného svazku celního,

o tom, jaké clo se má platiti z provazů, dělaných ze střev.

V Zák. říšsk. č. XIII. vyd. a rozesl. dne 5. dubna 1856 č. 44.

Z provazů střevných, t. j. z provazů dělaných z hrubších střev, zvláště hovězích, kterých se užívá při soustruzích, při kolech u brusů a pod., placeno buď dle položky tarifové 21, lit. b) cla při dovozu 45 krejcarů z centnýře váhy hrubé.

Vyměření toto nabude moci od toho dne, kteréhož bude úřadům celním oznámeno.

Svobodný pán **Bruck** mp.

26.

Vynešení, vydané od ministerium financí dne 3. března 1856,

jímžto se oznamuje, že se v pomezním okresu nového obvodu monopolového nemá více řezaný sprostý tabák kuřlavý za posavadní cenu, totiž libra za 14 krejcarů prodávati, a horníkům dávati tabák kuřlavý za cenu řečenou limitovanou.

(V zák. říš. č. IX. vyd. a rozesl. dne 18. března r. 1856. č. 32.)

Jeho c. k. apoštolské Veličenství nejvyšším rozhodnutím od 17. února 1856 nařídíti ráčil, že se v pomezním okresu nového obvodu monopolového nemá více prodávati řezaný sprostý tabák kuřlavý za posavadní cenu, libra za 14 krejcarů, vyjímajíc jedinou Hranici vojenskou, kdež se to i dále dopouští; též nařídíti ráčil, že se nemá horníkům nikde, kde se to posud činilo, dávati sprostý tabák kuřlavý za cenu řečenou limitovanou.

Nařízení tato nejvyšší vejdou ve skutek od 1. dubna 1856.

Svobodný pán **Bruck** mp.

27.

Vynešení, vydané od ministerium obchodu dne 8. března 1856,

jímžto se oznamuje, že budou posavadní dvě sekce c. k. jižní železnice státní spojeny.

(V Zák. říš. č. IX. vyd. a rozesl. dne 18. března r. 1856 č. 33.)

Dle nejvyššího rozhodnutí, učiněného dne 25. listopadu 1855, budou posavádní dvě sekce jižní železnice státní pod jménem: „c. k. jižní železnice státní“ spojeny a ku správě jízdy po nich bude zřízeno spojené ředitelství, ježto bude sídlo ve Vídni míti a se vztahovati na celou železnici z Vídně do Lublaně (a později do Terstu).

Spojení toto nastane dne 1. května 1856; toho dne bude druhá sekce c. k. ředitelství jízdy po železnici jižní, kteráž posud byla v Hradci, zrušena, a působení úřadní spojeného ředitelství jízdy ve Vídni rozšíří se na celou jižní železnici státní.

Rytíř z **Toggenburku** mp.

28.

Vynešení, vydané od ministerium financí dne 11. března 1856,

pro všechny země společného svazku celního,

jímžto se činí změny některé v řízení celním, týkajícím se zboží, kteréž se veze na nejistý prodej, jehož chce kdo užíti na ukázku.

(V Zák. říš. IX. vyd. a rozesl. dne 18. března r. 1856 č. 34.)

Přihodilo se obchodníkům, kteří vezli s sebou nějaký také o sobě ku potřebě

příhodný kus zboží zdejšího nebo v okršlku celním vycleného k tomu konci, aby jej v obvodu celním i vně obvodu tohoto měli na ukázku, že se jim v tom učinila v okršlku celním ta překážka, že museli kus takový, aby jej mohli beze cla opět vyvezti, podrobiti řízení předepsanému, v příčině zboží na nejistý prodej vezeného, čímž se stalo, že ku schráně, v kterém zboží bylo, při vývozu i při zpátečném dovozu přiloženo jest zamčení úřední.

Ovšem mohl každý obchodník i dle posavadního obyčeje zbožím svým v obvodu celním dle vůle své naložiti, když je na nejistý prodej opověděl teprv u pomezní celnice; v kteréž případnosti ale byl povinen, dovezti je zase přes touž celnici do obvodu celního, což mu nebylo vždy příhodno.

Aby se tedy v obchodu takových na ukázku určených kusů zboží, prvé než se přes čáru celní vyvezou i když se přes ni zase nazpět dovezou, v obvodu celním dle libosti užívati mohlo, povoluje se, když činiti bude o jednotlivé kusy zboží zdejšího, t. j. o kusy, z nichž každý jest jiné formy neb má jiné poznamenání, aby se učinily níže položené výjimky z řízení posavadního, předepsaného v příčině zboží, vezeného na nejistý prodej:

1. Úřadu, u kteréhož se zboží na nejistý prodej opoví, dává se moc, že může každý takový kus zboží, popsav jej zevrubně, a dáli se to činiti, opatřiv jej úředním poznamenáním, prostě propustiti, nechav v expedicích všechny ty rubriky prázdné, ježto se vztahují na schránu, v které zboží jest, na váhu hrubou a na úřední zamčení schrány.

2. Úřad spravuj se netoliko, co se týče veškeré lhůty k nejistému prodeji vyměřené, jakožto již předepsáno, nébrž i co se týče lhůty, v které se má dovezti zboží k úřadu, přes který se vyveze, zcela dle toho, co mu strana udá, když se tím jen v celosti nepřekročí lhůty nejvyšší, v §. 180 aa) z strany nejistého prodeje ustanovené.

3. Úřad, přes který se zboží vyváží, má každý kus ohledati a se přesvědčiti, zdaliž se srovnává s tím, jak je popsán a zdaliž tu jest poznamenání úřední.

4. Úřad, přes který zboží zase vchází do obvodu celního, má revisi předsevziti tou měrou, jak to učinil úřad, u kteréhož zboží bylo vyvezeno a jestli na jisto postaveno, že jest to totéž zboží, má řízení předepsané vykonati s tím toliko rozdílem, že se jeden každý kus jen prostě propustí, nepojmenujíc ani schrány, v kteréž se zboží nalezá, ani váhy hrubé, a nechajíc rubriku, do kteréž se zapisuje jindy zamčení úřední, prázdnou.

5. Lhůta, v které se má zboží dovezti k tomu úřadu, u něhož bylo na

nejistý prodej opovězeno, vyměřena buď zcela tak, jak to strana udá, když se tím jen nepřekročí lhůta, k dovežení zboží prvotně ustanovená.

6. Když zboží zase do obvodu celního došlo, budiž o tom dle předpisu věděti dáno tomu úřadu, u kteréhož bylo na nejistý prodej opovězeno.

Vyměření tato mají ihned ve skutek vejíti.

Svobodný pán **Bruck** mp.

29.

Nařízení, vydané od ministerií záležitostí vnitřních a práv a od nejvyššího úřadu policejního dne 15. března 1856,

pro Tyrolsko a Vorarlbersko a pro království Lombardsko-Benátské,

o tom, kterým úřadům přísluší vyšetřovati a trestati přestupkův zákonů, vydaných v těchto zemích korunních v příčině toho, kdo může zbraň zapovězenou míti a ji nositi i obchod v ní vésti.

(V Zák. říš. č. IX. vyd. a rozesl. dne 18. března r. 1856 č. 35.)

30.

Nařízení, dané od ministerium záležitostí duchovních a vyučování dne 10. března 1856,

správcům zemským, v jichž okršlku správním jsou komise theoretických zkoušek státních, představeným učilišť věd právních a státních, dle vynešení od 2. října 1855 zákonníka říšského č. 172, zřízených a veškerým komisím theoretických zkoušek státních, jimžto se po úmluvě učiněné s ministerium financí, vydávají nová vyměření o taxách zkoušecích, kteréž kandidáti theoretických zkoušek státních jsou povinni zapravovati.

(V Zák. říš. č. XI. vyd. a rozesl. dne 29. března r 1856. č. 37.)

Poněvadž nejvyšším rozhodnutím od 25. září 1855 (vynešením zdejším od 2. října 1855, zákonníka říšského č. 172 vyhlášeným) v systému theoretických zkoušek státních více změn učiněno jest, vydávají se po umluvení s ministerium financí níže položená nařízení o tom, jaké taxy se mají za tyto zkoušky zapravovati, jak se mají taxy tyto vybírati, a pokud od nich může kdo býti osvobozen:

§. 1.

Vynešení zdejší, vydané dne 11. listopadu 1850, a obsažené v zákonníku říšském č. 449, pozbývá tímto moci a platnosti své, i mají se taxy za všeliké theoretické zkoušky státní, ježto se budou po vyhlášení vynešení tohoto předsebráti, zapravovati dle vyměření, tuto položených:

§. 2.

Taxa za každou theoretickou zkoušku státní, ať se odbývá dle nového způsobu zkoušek státních (z dějepisu práva, ze soudnictví a z věd státních), nebo dle způsobu zkoušek státních, ježto platnost měl od r. 1850, (co státní zkouška

obecná, administrativní, soudní) ustanovuje se stejně na osm zlatých konvenční mince, nechať ji činí veřejný posluchač práv na universitě některé, anebo veřejný neb soukromý studující na nějaké akademii právnické.

§. 3.

Taxu čtyř a dvadceti zlatých konvenční mince za každou zkoušku zapravovati povinni budou jen ti kandidátové, kteří dle postávky 7 vynešení zdejšího, vydaného dne 2. října 1855, zákonníka říšského č. 172 obdrží od ministerium vyučování povolení, že mohou dělati co studující soukromí theoretické zkoušky státní dle nejvyšších nařízení od 25. září 1855, ač nebyli university řádně navštěvovali.

§. 4.

Taxu za zkoušku státní má kandidát zapraviti vždy prvé, než zkoušky té odbude, a zároveň také kolek na vysvědčení.

§. 5.

Taxy a kolky vybírati náleží každé komisi zkoušecí, která k tomuž má zříditi pokladníka, a to vůbec z prostředku svého.

§. 6.

Každý kandidát má nejdéle 24 hodin před zkouškou u předsedícího komise prokázati, že taxu a kolek zapravil, anebo že jest od taxy osvobozen.

Kvitance předložené má představený komise schovati za příčinou kontroly, závěrečného zúčtování a rozdělení tax. Na kvitanci, která se vydá těm, jenž jsou od polovice taxy osvobození, anebo která se dá kandidátům od celé taxy osvobozeným na kolek, poznamenáno buď datum a číslo té listiny, vedlé které předsedící komise shledal, že kandidát jest od taxy osvobozen.

§. 7.

Ku konci každého půlletí studijného rozdělí se veškeré taxy, ježto se pro každé oddělení zkoušek, od studujících jak veřejných tak i soukromých (viz výše §§. 2 a 3) sešly, mezi předsedícího a komisaře náležité komise zkoušecí, dle počtu kandidátů, při jichž zkoušce každý úd komise skutečně byl přítomen.

§. 8.

Předsedící každé komise má na konci půlletí veškeré taxy, ježto se sešly, od pokladníka přijmouti, rozvrh, kolik každému náleží, učiniti, v sedění aneb spůsobem cirkulace komisařům jej oznámiti, a co na každého vyjde, jednomu každému spůsobem kratičkým dodati.

§. 9.

Každý řádný studující na fakultě věd právních a státních, kterýž v onom půlletí, v kterémž dělá nějakou zkoušku státní, od kolegium profesorů věd právních a státních obdržel osvobození od celého nebo od polovice platu kolegialního, jest tím též ipso facto osvobozen od celé nebo od polovice taxy zkoušecí. Odbýváli studující zkoušku státní v prvních čtyřech nedělích některého půlletí, může v příčině osvobození od taxy býti pravidlem osvobození od platu kolegiálního, jehož byl došel v půlletí právě minulém.

To vše vztahuje se také na osvobození od platu vyučovacího, kteréž udělilo místodržitelství studujícím na akademiích právnických.

§. 10.

Jestli kandidát některý v posledním půlletí studií svých od taxy zkoušecí proto osvobozen, že požívá osvobození od platu kolegialního neb vyučovacího, jest osvobozen také ještě od taxy za ty zkoušky státní, kterých odbude během roku školního nejprvé na to příštího.

Za zkoušky však, kterých by odbyl později, povinen bude na všechen způsob taxu zapraviti.

§. 11.

Kromě zvláštních případností nemá nikdo od nynějška zvláště žádati za osvobození od celé nebo od polovice taxy zkoušecí. A pročež přestati má také moc správcům zemským vůbec propůjčená, by rozhodovali v první instanci o žádostech podaných za osvobození od tax za zkoušky státní; osvobození však, kterýchž dle zdejšího vynešení, daného dne 11. listopadu 1850, při vyhlášení nařízení toho kandidátům na rok studií 1855/6 již byli udělili zůstanou, jakož se samo sebou rozumí, na tento rok studií v moci své.

§. 12.

Správcům zemským zůstavuje se budoucně toliko ještě moc, udělovati osvobození od celé nebo od polovice taxy toliko v případnostech jmenovaných, §. 8 nařízení zdejšího, daného dne 1. května 1852, zákonníka říšského č. 99, ač nejsouli kandidáti tam jmenovaní od taxy zkoušecí dle zákona již proto osvobozeni od platu kolegiálního.

§. 13.

Od taxy zkoušecí, dotčené v §. 3., nemůže býti nikdo osvobozen, a to ani od celé ani od polovice.

§. 14.

Osvobození od taxy z jakého koli důvodu udělené nevztahuje se nikdy na zkoušky opakované.

§. 15.

Pokládáli se kandidát tím, že na něm předsedící komise taxy žádá, za stížena, může z toho vzíti rekurs ku správci zemskému.

§. 16.

Z rozhodnutí od správců zemských v případnosti takové vynešených, též i v rozhodnutí, kteráž správcové zemští učiní, když jde o osvobození, dotčené z §. 12 nařízení tohoto, nemá další rekurs místa.

Thun mp.

31.

Nařízení, vydané od ministerií financí a obchodu dne 20. března 1856,

pro země korunní obecného svazku celního,

jímžto se vyhlašují některé změny v tarifě celní.

(V Zák. Hš. č. XI. vyd. a rozesl. dne 29. března č. 38.)

Dle nejvyššího rozhodnutí od 19. března 1856 vyhlašují se změny některé v obecné tarifě celní, vydané dne 5. prosince 1853, kteréž změny jsou v níže položeném seznamenání sestaveny, a jsou naskrze snížení cel dovozních posud vyměřených.

Změny jmenované pod č. 1 až 7, vejdou ve skutek dne 1. dubna 1856, změny jmenované pod č. 8 až 13, dne 1. července 1856.

V platnosti však zůstávají položky, obsažené v uvedených odděleních tarifových, ježto v seznamu níže položeném podotčeny nejsou, a připomenutí ku změněným ustanovením tarifovým se vztahující, kteráž výslovně nejsou změněna, zvláště pak položky tarifové: 1 a); 14 a), b); 23 c), d); 28 a), b), c) d); 40 a), c), d) e) a f); 49 b) a c); 50 a); a 51 b); též poznamenání k položce, tarifové 14 c); poznamenání 2 a 3 k položce tarifové 23 b); poznamenání k položce tarifové 27; položkám tarifovým 28 e) a 40 b), c), d), g), h); k oddělení tarifovému 49 a k položce tarifové 50 c); konečně ustanovení, učiněná v tarifě o tom, mnoholi se má táry srážeti a kteří úřadové celní mají moc, ze zboží clo vybírati.

K poznamenání, danému k položce tarifové 23 b), dokládá se však, že se má olej olivový, když se doveze v sudech, jen tehda propouštěti za clo výhodné 45 kr. z centnéře s porco, když se odbývá u hlavních celnic a přidá se k centnéři libra oleje terpentinového nebo čtyři loty oleje rozmarinového.

Svobodný pán **Bruck** mp. Rytíř z **Toggenburku** mp.

Seznamenání

změn v tarifě celní učiněných, nejvyšším rozhodnutím od 19. března 1856 schválených.

Číslo pořád. jednoc.	Oddělení tarify.	Pojmenování věcí	Při dovozu: Míra výcelní	Clo zl.	Clo kr.
1	1 b)	Kakao, mleté, máslo kakaové i hmota kakaová	1. cent. celní netto	10	.
2	2 a)	Káva, syrová, též surogáty kavy	„	7	30
	b)	Káva pálená	„	10	.
3	3 a)	Koření, sprosté, totiž: badian, kardamomy, kubeby, galgan, zázvor pepř (i prach pepřový a pusty pepřové) dlouhý, červený (španělský), též bílý pepř), pak piment (nové koření)	.	7	30
	b c)	Drahé koření, totiž: skořice, spravedlivá, kasie skořicová (kasie planá, skořice matefi) květ skořicový, hřebíčky a stopky hřebíčkové, květ muškátový, vanilie, šafrán	.	15	.
4	7 a)	Cukr rafinovaný, t. j. jak v homolích tak i tlučený (jakkoli zdrobněný), tedy i cukr melisový, bastrový, hmpový a kandis cukrový	.	12	30
	b)	mouka cukrová (cukr syrový), též i cukr tekutý	.	9	.
	c)	mouka cukrová rafinářům, když se vyplní výmínky ustanovené	.	6	.
	d)	syrop cukrový, t. j. syrop odpadkový z rafinerií a syrop kapilární, ježto se nedá kristalisovati	.	3	.
5	14 c)	ryby, ježto nejsou zvláště pojmenovány, připravené t. j. nasolené, sušené, uzené, marinované, mušle, živočichové škorepní z moře (k. p. ústřice, humry, pavouci mořští, kráby, želvy)	.	2	30
6	23 a)	Oleje, mastné, v láhvicích a džbánech	.	12	30
	b)	Olej olivový (dřevěný), v sudech a měších	.	3	.
		Poznamenání. 1. Z oleje olivového, dalmatského, v sudech, platí se, když se doveze po moři přes Řeku, Terst, Benátky, Chioggin a Cavanelu di Po a učiní se zadost výmínkám ustanoveným	.	1	30
7	27 a)	Víno, též víno ovocné, mest vinný (burčák) a mest ovocný v láhvích a džbánech	.	12	30
	b)	Víno (též víno ovocné, mest vinný a ovocný) v sudech a měších	.	10	.
8	28 c)	pokrmy, drahé, t. j. 1. čokolada, též i surogáty a fabrikaty čokoládové, *Racahout des Arabes*, konfekty, cukroviny, koláčky, suchar (vyjímajíc suchar lodní); 2. všeliké ovoce, koření, vařivo a jiné věci potravní (hříby, lanýže, drůbež, živočichové mořští a t. p.), ježto jsou zadělány do láhví, pušek a t. d., vpraveny nebo také nasoleny, anebo do cukru, medu; oleje neb jinak naloženy, pak 3. paštiky, buliony tabulkové, mražené (rosoly), omáčky a jiné pokrmy připravené, ježto nejsou zvláště pojmenovány	.	15	.
9	39 a)	Olovo, syrové (též popel olověný, staré roztlučené olovo a odpadky olověné, olovo tvrdé, kov na liti písmen), též klít olověný	.	2	.

Číslo pořád jdoucí	Oddělení tarify	Pojmenování věci	Při dovozu: Míra výcelní	Cla: zl.	Cla: kr.
		Poznamenání.			
		Po moři a přes hranice k cizím státům vlaským	.	2	30
	b)	olovo, lité (jako: kotly, trouby, platny, koule, broky a t. p.), též olovo válené a tažené, písmena knihtiskařská, platny stereotypní	.	5	.
	40 b)	železo, frižované (t. j. kované a valcované) v holích, nevzorkované, též železo lupové	.	2	.
		Poznamenání.			
		Po moří a přes hranice k cizím státům vlaským, vyjímajíc dovoz přes hranice zaapeninských částí Modenska a Parmska . .	.	2	30
	40 g)	Drát ocelový, hlazený a struny ocelové	.	5	.
	40 h)	Železo lité, syrové, t. j. všelíké zboží z litého železa, které není soustrované, pilované, dlabané, vrtané, broušené, hlazené, fermežované, ani s jinými látkami spojené	za 1 celního cent. sporco	1	.
11	49 a)	Příze bavlněné (nemíchané nebo míchané se lnem a vlnou), syrové, t. j. nebílené, nebarvené a na tři neb více drátů nesoukané	za 1 celn. cent. netto	5	.
12	50 b)	Příze lněné (t. j. příze ze lnu, konopí, koudelo a jiných látek rostlinných, vyjímajíc bavlnu), bílené (též toliko svařené) v popele máčené, nebo barvené (však nesoukané)	.	7	30
	c)	příze lněné, soukané	.	12	30
13	51 a)	Příze vlněné (t. j. příze z vlny neb z jiných chlupů neb žíní zvířecích) syrové, t. j. nebarvené a nesoukané na tři neb na více drátů	.	5	.

32.

Vynešení, vydané od ministerium financí dne 26. března 1856,

jimžto se oznamuje, od kterého času se přestanou bráti veškeré peníze papírové od roku 1848 od státu vydané, vyjímajíc uherské desítikrejcarové lístky mincovní.

(V Zák. říš. č. XII. vyd. a rozesl. dne 3. dubna r. 1856 č. 39).

Aby veškeré peníze papírové od roku 1848 od státu vydané, vyjímajíc jediné uherské desítikrejcarové lístky mincovní, zcela přišly z oběhu, vidí se ministerium financí toto ustanoviti: veliké státní peníze papírové, jichž vyměňování dle vynešení, vydaného dne 23. února 1854 (obs. v zákonniku říšském částka XVI., čísl. 45), přenešeno jest na privilegovaný rakouský bank národní, budou se toliko ještě až do 31. srpna 1856 u veškerých kas státních na místě peněz hotových přijímati a u veškerých kas bankových za bankovky vyměňovati, po projití času tohoto ale bude se to moci státi jen když se k tomu obdrží zvláštní povolení od ministerium financí. Peníze papírové toho spůsobu jsou

1. poukázky k příjmům zemským království Uherského, svědčící na 1 zl., 5 zl., 10 zl., 100 zl. a 1000 zl.,

2. nezúročné listy pokladu říšského, svědčící na 5 zl., 50 zl., 100 zl., 500 zl. a 1000 zl., a

3. pětiprocentové poukázky kasy centrální, vydané dne 1. září 1848 a 1. března 1849 na 30 zl., 60 zl., 90 zl., 300 zl., 600 zl. a 900 zl.

Tatáž lhůta vyměřuje se také ku brání uherských šestikrejcarových lístků mincovních na místě peněz hotových a ku vyměňování jich spůsobem posaváde obyčejným.

Též poukázky c. k. kas státních (Viglietti del Tesoro), vynešením od 22. dubna 1849 (obs. v zákonn. říšském, č. 226) v království Lombardsko-Benátském vydané budou se moci po projití měsíce srpna 1856 za pětiprocentové kartely ústavu lombardsko-benátského, řečeného Monte u prefektury montské vyměňovati jen s povolením ministerium financí.

Po projití měsíce října 1856 nebude moci ani ministerium financí více povoliti, aby peníze papírové výše jmenované na místě peněz hotových byly kde přijaty neb vyměněny. To vztahuje se mnohem více na ty peníze papírové, které vynešeními již prvé vydanými byly z oběhu vzaty a kterých nebylo lze již nyní jinač leč se zvláštním přivolením ministerium financí vyměňovati, jakož jsou:

a) uherské poukázky zemské na 2 zl.

b) listy pokladu říšského na 10 zl.;

c) tříprocentové poukázky kasy centrální, vydané dne 1. ledna a 1. července 1849 a 1. ledna 1850;

d) zúročné listy pokladu říšského, vydané dne 1. ledna 1850 a 1851;

e) zúročné listy pokladu říšského, vydané v rocích 1852 a 1853 na 1000 zl., 500 zl. a 100 zl., a

f) německé lístky mincovní šesti i desítikrejcarové.

Dle toho nebude se moci od 1. listopadu 1856 žádných státních peněz papírových od roku 1848 vydaných (vyjímajíc jediné uherské desítikrejcarové lístky mincovní) ani ku placení užívati ani vyměňovati.

Svobodný pán **Bruck** mp.

33.

Nařízení, vydané od ministerium financí dne 28. března 1856,

pro všechny země korunní v mocnářství,

jímžto se oznamuje, kdy počnou úřadovati finanční ředitelstva okresní v okršlku správním Lvovského finančního ředitelství zemského.

(V Zák. říš. č. XII. vyd. a. rozesl. dne 3. dubna r. 1856 č. 40.)

Táhnouc se k nařízení, vydanému od ministerium financí dne 12. prosince 1855, jímž byla vyhlášena ustanovení, dle nichž se uvésti má jednostejnost v organismu finančních úřadů okresních (obs. v zákonníku říšském částce XLVI. č. 217) v známost se uvádí, že finanční ředitelstva okresní ve správním okršlku Lvovského finančního ředitelství zemského počnou úřadovati dne 30. dubna 1856.

Tato finanční ředitelstva okresní, jichž jest dvanáct, zřízena jsou: ve Lvově pro hlavní město zemské a pro kraj Lvovský; v Přemyšli, Sanoku, Samboru, Žolkvě, Stryji, Březanech, Stanislavově, Kolomyji pro kraje téhož jména; v Brodech pro kraj Zločovský; v Tarnopoli pro kraje Tarnopolský a Čortkovský, a v Černovicích pro vojvodství Bukovinské.

Svobodný pán **Bruck** mp.

34.

Vynešení, vydané od ministerií záležitostí zahraničných a obchodu dne 29. března 1856,

jímžto se vyhlašuje, že se stala mezi císařskou vládou rakouskou a královskou vládou sicilianskou úmluva o rozšíření smlouvy obchodní a plavební, učiněné dne 4. července 1846.

(V Zák. říš. č. XII. vyd. a rozesl. dne 3. dubna r. 1856. č. 41.)

Vláda Jeho Veličenství císaře Rakouského a vláda Jeho Veličenství krále obojí Sicilie, vždy toho žádostivy jsouce, aby obchodu mezi svými poddanými obapolnými více napomáhály a jej rozšiřovaly, po společné úmluvě na tom se ustanovily, že výhody k právu celnímu a plavebnímu se vztahující, jichž dle smlouvy

státní mezi oběma dvory dne 4. července 1846 učiněné dopřáno bylo toliko přímým proveniencím, rozšířeny býti mají v přístavech císařství Rakouského, i v přístavech království obojí Sicilie na čas smlouvy svrchu dotčené též i na proveniencie nepřímé, jak při dovozu tak i při vývozu, nechať pocházejí odkud-koli a jdou kamkoli.

Tímto rozšířením výhod dotčených nečiní se však žádné změny v úmluvě předešlé, týkající se práva loděm domácím výhradně zůstaveného, provozovati plavbu a obchod mezi tím i oním přístavem k své vlastní zemi náležitým, kteráž plavba a obchod vůbec slove cabotage.

Úmluva ta tímto obecně se vyhlašuje, připomínajíc, že nabyla moci od 9. února 1856, jakožto od toho dne, kteréhož prohlášení ministerií obapolných v příčině toho v Neapoli vyměněna jsou.

Za nepřítomného ministra záležitostí zahraničných:

Jos. svobodný pán **Werner** mp. **Toggenburk** mp.

35.

Nařízení, vydané od ministerium záležitostí vnitřních dne 30. března 1856,

jímžto se vyhlašuje, jak budou zřízena a jakou moc úřední budou míti místodržitelství v království Lombardsko-Benátském.

(V zák. říš. č. XII. vyd. a rozesl. dne 3. dubna r. 1856, č. 42.)

36.

Nařízení císařské, vydané dne 24. února 1856,

pro království Uherské, Chorvatské a Slavonské, vojvodství Srbské a banát Temešský,

jímžto se prodlužují lhůty, patenty císařskými od 2. března 1853 (obsaž. v zákoníku říšském, č. 38, 40 a 41) vyměřené, v kterýchž se mohou odporem stíhati okupace a nazpět vykupovati kopanice v Uhřích, ve vojvodství Srbském a banátě Temešském, a v nichž se mohou nazpět vykupovati kopanice a spořádati i nazpět vykupovati vinohrady a pozemky úrokové v Chorvatsku a Slavonsku.

(V Zák. říš. č. VIII. vyd. a rozesl. dne 28. února 1856 č. 28.)

37.

Vynešení, vydané od ministerium financí dne 25. února 1856,

o tom, že se zřizuje expositura hlavní celnice v Dubici.

V Zák. říš. č. VIII. vyd. a rozesl. dne 28. února č. 29.

38.

Vynešení, vydané od ministerium práv dne 26. února 1856,

pro království Uherské,

jímžto se oznamuje, kterak nejvyšším dopisem kabinetním, daným dne 25. února 1856, Jeho císařská Vysost pán arcivojvoda Albrecht, generální gubernator v Uhřích, zmocněn jest, prohlašovati a zase zrušovati právo stané.

V Zák. říš. č. VIII. vyd. a rozesl. dne 28. února č. 30.

Druck von R. Rohrer's Erben in Brünn.

Tato strana není k dispozici.

Diese Seite steht nicht zur Verfügung.

39.

Nařízení, vydané od ministerií záležitostí vnitřních a práv dne 28. ledna 1855,

pro všechny země korunní kromě Hranice vojenské,

jimžto se vydává předpis, jak se předsebráti má soudní ohledání mrtvých.

(V Zák. říš. č. VIII. vyd. a rozesl. dne 13. února r. 1855 č. 26.)

Ministeriím záležitostí vnitřních a práv vidí se vydati předpis níže položený, jak se předsebráti má soudní ohledání mrtvých.

Předpis tento platnosti nabude v těch zemích korunních, v kterých již průchod má soudní řád trestní, vydaný 29. července 1853 zákonníka říšského, č. 151, ode dne vyhlášení; v jiných zemích korunních ale od toho dne, kteréhož v nich dojde moci dotčený řád trestní.

Hlava první.

O soudním ohledání mrtvých vůbec.

§. 1.

Na soudním ohledání mrtvých záleží mnohdy čest, svoboda, jmění a život osoby z činu trestného obviněné i také bezpečnost vykonávání spravedlivosti; pro kteroužto velikou důležitost ohledávání takového povinni jsou znalci k tomu zřízení, aby co nejsvědomitěji a nejbedlivěji při něm předsešli.

§. 2.

Soudní ohledání těla mrtvého, t. j. ohledání a otevření mrtvoly budiž dříve než zemřelý byl pohřben, vždy předsevzato, když někdo sejde se světa smrtí nepřirozenou, ač neníli z okolností patrno, že smrt nebyla spůsobena činem trestným, alebrž náhodou neb samovraždou.

Pakliby ale mrtvola byla již pohřbena a byloby se nadíti, že ohledáním jejím ještě něco důležitého přijde na jevo, budiž k tomu konci vykopána, při tom však opatrností potřebných šetřeno (dle §. 86. soudního řádu trestního), aby osoby, ježto ohledání soudní mají předsebráti, na zdraví svém škody nevzaly.

§. 3.

Pakliby se tedy bylo nadíti, že se něco takového objeví, budiž soudní ohledání těla mrtvého zvláště v těchto případnostech předsevzato:

1. Kdyžby někdo zemřel dříve neb později po tom, když mu bylo nějaké zevnitřní násilí učiněno, na př. tím, že ho někdo nějakým nástrojem tupým neb ostrým, řezacím neb bodacím bodl, jej jím sekl, uhodil atd., nebo tím, že zemřelý nějakého nástroje střílecího užil anebo s výšky znamenité spadl atd.

2. Když by někdo zemřel, poživ nějakého pokrmu, nápoje neb léku, nebo užív i jen zevnitřně nějaké masti, lázně, vody umyvací, prášku na vlasy a p., a když by náhle potom nastaly případnosti, z nichž by se domýšleti dalo, že byl otráven.

3. Když by nalezena byla nějaká osoba mrtvá, která by již zevnitř měla na sobě takové známky, že by z toho podobalo se pravdě, že nezemřela smrtí přirozenou, nebo když by byla mrtvá nalezena v okolnostech takových, že by se bylo téhož domýšleti.

4. Když by se kdekoliv nalezla nějaká část těla lidského.

5. Když by nalezeno bylo dítě mrtvé novorozené vůbec, aneb takové dítě mrtvé, o němž by se bylo ne bez důvodu domýšleti, že bylo násilně z těla vyhnáno nebo násilně usmrceno.

6. Když by někdo zemřel, byv léčen od nějakého dryáčníka neb mastičkáře.

7. Když by vzešlo podezření, že někdo byl chybně léčen neb hojen, aneb že bylo osobě nějaké chybně ku porodu pomáháno.

8. Když by někdo zemřel, a smrt jeho pošlaby z činu neb opomenutí nějakého, o němž by ten, kdo to učinil neb opominul, již dle přirozených následků činu neb opomenutí takového, kteréž každý snadno poznati může, nebo podlé předpisů zvláště vyhlášených, nebo podlé svého stavu, úřadu, povolání, své živnosti, svého zaměstnání nebo vůbec podlé svých zvláštních okolností mohl nahlížeti, že jest takové, že se jím může život zdraví nebo bezpečnost těla lidského v nebezpečenství přivesti nebo nebezpečenství takové zvětšiti.

To zvláště má místo, když by nastala smrt z provinění některého níže tuto položeného:

a) když by kdo opominul nabitou zbraň střílecí náležitě opatřiti;

b) když by kdo měl žhavé uhlí v místech zavřených, nešetře při tom náležité opatrnosti;

c) když by kdo neopatrnosti dopustil při kouření sirou a při užívání prostředkův omamujících (čili otupujících);

d) když by kdo nezachovával předpisů zvláštních, vydaných o tom, jak se mají dělati, chovati, prodávati a voziti věci ohňostrojné, preparáty traskavé, zápalky střílecí, sírky třecí a zapalovací, i věci všeliké, jež to se třením snadno zapálí, prach střílecí a věci vybuchující (bavlna střílecí), a o tom, jak se má věci těchto užívati;

e) když by někdo nešetřil opatrností, jež to jsou předepsány při dělání hor, při řízení fabrik, při provozování živnosti a při jiných podniknutích;

f) když by kdo opominul postaviti předepsaných znamení výstražných;

g) když by se zbořilo nějaké stavení neb lešení;

h) když by kdo opominul zvíře škodné neb zlé opatřiti aneb kdyby je špatně opatřil;

i) když by kdo požíval nějaké potravy nezdravé, zúmyslně zfalšované aneb v nádobách zdraví škodlivých připravené aneb schované, nebo když by požíval nápoje takového;

k) kdyžby kdo s někým v kázni domácí zle nakládal;

l) kdyžby kdo opominul, dohlížeti dle povinnosti k dětem aneb takovým osobám, ježto se od nebezpečenství samy chrániti nemohou;

m) kdyžby kdo neopatrně neb rychle jel s vozem nebo na koni;

n) kdyžby něco spadlo s bytu, s okna, s výstupků a p., nebo kdyžby kdo opominul toho, co tam bylo postaveno neb pověšeno, upevniti. — Totéž má místo míti, kdyžby někdo z příčiny některé tuto položené škodu na svém zdraví vzal, a dříve neb později potom zemřel; kdyžby někdo zemřel a byloby se domnívati, že ti, kdož byli z povinnosti přirozené nebo přijaté zavázáni, nemocného opatrovati, jemu docela sejíti dali na potřebné pomoci lékařské, kdež se pomoc taková opatřiti mohla; konečně kdykoli se praví, že se někdo sám usmrtil, a nemůže se vyšetřením policejním a zevnitřním ohledáním mrtvého těla bezpečně na jisto postaviti, že smrt se stala usmrcením sebe samého.

§. 4.

Soudní ohledání těla mrtvého předsevzíti se může vůbec jen k vyzvání příslušného soudu vyšetřovacího.

Poněvadž někdy zapotřebí bývá, aby se ohledání co nejrychleji předsevzalo, má také každý úřad okresní (služnovský) jakožto soud okresní, toho moc, kdykoli v okresu jeho někdo zemře spůsobem takovým, jako v §§. 2. a 3. pověděno, dáti ohledání soudní předsevzíti. Toliko, neníli sám soudem vyšetřovacím, povinen jest, neprodleně příslušnému soudu vyšetřovacímu o tom dáti věděti.

§. 5.

Každé soudní ohledání těla mrtvého předsebráno buď dvěma osobami zdravotními. Učinilaliby se v tom nějaká výjimka, ku př. žeby mrtvola byla již příliš shnilá a jeden lékař by pro přílišnou vzdálenost nemohl dosti rychle přijíti, nebo žeby jedna z osob zdravotních v hodinu určitou nepřišla; neb žeby se ohledání toliko za příčinou nějakého přestupku předsebralo a p., anebo opominuloliby se druhou osobu zdravotní přivzíti, budiž to v protokolu vždy zvláště uvedeno a odůvodněno.

§. 6.

Tyto dvě osoby zdravotní jsou vůbec:

a) buď lékař soudní, od soudu zvláště k tomu zřízený aneb lékař úřední, úřadu politickému přidaný;

b) přísežný ohledatel mrtvých té obce, v kteréž se ohledání takové předsevzíti má, ač jestli zároveň lékař neb hojič; kromě toho však jiný lékař neb hojič.

Na jiné znalce lékařské, nežli na osoby jmenované, budiž ohledání vzneseno jen tehda, kdyžby z prodlení došlo nebezpečenství, kdyžby jedna z osob řečených pro zvláštní okolnosti přijíti nemohla, aneb by byla v případnosti té, o kterouž činiti jest, podezřelá.

Osoby lékařské, ježto by nebyly stále ustaveny nebo již vůbec pod přísahu vzaty, mají se prvé, než ohledání se počne, pod přísahu vzíti.

§. 7.

I také lékař neb hojič, kterýž zemřelého, byli před smrtí svou nemocen, léčil, můželi se to bez prodlení státi, budiž vyzván, aby ohlédání byl přítomen, a budiž slyšen v tom, jaké příhody smrt předcházely. V případnostech důležitějších buď vybídnut, aby vypsal běh nemoci.

Aby však zdání bylo nestranné, nebudiž lékař, kterýž zemřelého léčil, nikdy za lékaře ohledacího brán, lečby toho byla nevyhnutedlná potřeba.

§. 8.

Lékařové, kteří mají ohledání předsebráti, budtež k tomu písemně pozváni. V přípisu k nim pojmenováno buď mrtvé tělo, které se má vyšetřovati, místo, kde, a čas, kdy se vyšetřování má předsebráti, osoby soudní, v jichž přítomnosti se to má státi, a znalci, kteří to mají vykonati.

§. 9.

Každý představený obce práv jest z toho, aby mrtvola, kteráž se vedlé §§. 2. a 3. nepochybně bude museti u soudu ohledati, bezpečně byla opatřena, a jestliže by se na místě, na kterémž byla nalezena, nemohla nechati, bude povinen o to pečovati, aby byla na jiné příhodné místo přenešena; pakliby se ale na tomto místě ohledání soudní nemohlo předsebráti, bude mimo to povinen, dříve než komise přijde, jiné místo vyhledati, které by bylo světlé, prostranné a takové, žeby se za tuhé zimy mohlo topiti, a objednati kromě svědků soudních také někoho, jehož by se při ohledání k posluze mohlo užíti; vůbec pak bude povinen, všechno připraviti, čeho při ohledání potřeba.

§. 10.

Ohledání předsebráno buď u přítomnosti osob a svědků soudních. Soudce vyšetřovací nebo náměstek jeho řiď ohledání, pojmenuj věci, ku kterým se má zvláště zřetel míti, a dávej otázky, k nimž se mu vidí býti potřeba, aby se odpovědělo.

Aby ale svědkové soudní mohli dle potřeby před soudem svědectví vydati, vezmi je soudce vyšetřovací rukou dáním v závazek, že na všechno, co se před nimi vezme předse nebo promluví, budou pilný pozor dávati, že budou k tomu přihlížeti, by všechno věrně protokolem se zapsalo, a že všechno to, o čem se

během vyšetřování dovědí, až do závěrečného přelíčení v tajnosti zachovají. Soudce vyšetřovací hleď k tomu, aby ohledání povlovně a pohodlně na místě k tomu příhodném se předsebralo, aby diváci zbyteční byli odstraněni a osoby vyšetřující mohly zcela dle vůle své při tom předsejíti. Ostatek má i státní zástupce právo, pojmenovati při ohledání věci, kteréby se měly vyšetřiti.

§. 11.

Prvé než se mrtvola otevře, mají ji ti, kdož zemřelého znali, i také obviněný, vili se již, kdo jest, zhlednouti, aby se na jisto postavilo, že jest to ta pravá osoba. Jestli zemřelý zcela neznámý a neníli tu posud žádného popsání jeho osoby, oděvu a věcí nalezených, budiž popsání ještě dříve, než se mrtvola otevře učiněno, předložílli již snad ohledatel mrtvých popsání takové, toto zkoušeno, a co by v něm zcházelo, dle potřeby doplněno.

§. 12.

Osoby zdravotní k ohledání přivzaté povinny jsou, vyšetřování opatrně a šetrně, pozorně, pořádně a co nejsvědomitěji dle pravidel vědeckých předsebráti, a ničeho neopomíjeti, coby k vysvětlení skutku přičiniti mohlo.

K tomu konci mohou tedy znalcové žádati, aby jim buď z akt nebo vyslyšením svědkův bylo vysvětlení potřebné dáno o věcech, kteréž určitě pojmenují. Zvláště budtež rány a jiná zevnitřní znamení učiněného násilí, co do počtu i do povahy jich, bedlivě poznamenána, prostředky a nástroje, jimiž byly neb mohly býti spůsobeny, pojmenovány, a nástroje, jichž se snad užilo, našlyli se jaké, s ranami nalezenými porovnány.

§. 13.

Co se dotýče prací, které mají lékařové při soudním ohledání těla mrtvého předsebráti, náleží lékaři soudnímu aneb úřednímu, aby vyšetřování, pokud se týče lékařství, řídil a pořádal, a to, co se shledalo, pokud vyšetřování trvá, a nikoli, kdyžby již bylo skončeno, v témž pořádku, v kterémž se co nalezne, do protokolu říkal; bylili přivzati lékařové jiní nežli soudní, má toto vše činiti lékař starší, a pakliby ohledání předsebráno bylo od lékaře a hojiče, tedy to má činiti lékař; na druhého pak znalce náleží, by nástroje potřebné opatřil, tělo sám otevřel a po skončeném ohledání zase v náležitý spůsob uvedl, aby to, co bylo nalezeno, spolu potvrdil, a pakliby se mu vidělo, že by se věci shledané měly jinak vylíčiti, než to učinil znalec první, aby zdání své zvláštním protokolem zapsati dal.

Jestliže by se znalcům vidělo, aby každý z nich, co shledal, jinak vylíčil, budiž, pokud možná, hned při spisování nálezu o příběhu třetí lékař neb hojič přivzat, aneb se buď zachováno dle §. 21.

§. 14.

Při každém soudním ohledání těla mrtvého budiž, pokud vyšetřování trvá a stejně s ním postupujíc, bedlivě, opatrně a v náležité formě veden zevrubný protokol, v němž se má pojmenovati čas a místo, kdy a kde se ohledání předsebéře, tělo mrtvé, kteréž se ohledá, příčina, proč se vyšetřování koná, a osoby, ježto jsou přítomny; též se v něm má co nejdůkladněji vypsati vše to, co by jakkoli k vyhledání skutku zběhlého přičiniti mohlo.

§. 15.

Co formy se dotýče, budiž protokol zdělán takto:

Na archu papíru, kterýž se dle délky přehne, napsán buď v prostředku nápis: „Protokol o sekci“ a pod ním den, kdy se vyšetřování konalo.

Potom buď dle celé šířky papíru napsán úvod, a v něm buď nejprvé připomenuto, z čího nařízení se předsebéře soudní ohledání těla mrtvého, kdy a pod kterým číslem jednacím rozkaz písemný k tomu byl vydán a dodán, na to buď pojmenováno místo, kde a čas, kdy ohledání se předsebralo, též mrtvola, a okolnosti, v kterých byla nalezena, aneb které byly příčinou, že se ohledání soudní předsevzalo; pak buď poznamenáno, co se mimo to vyhledalo a lékařům ohledajícím oznámilo a že bylo mrtvé tělo za to samé uznáno; také buď připomenuto, že znalcům byla řádně přísaha vzata aneb že jim byla připomenuta, a že svědkové soudní byli vzati v povinnost. Pak se napíší v prostředku na této straně archu slova: „U přítomnosti“ a pod nimi uvedou se přítomní údové komise dle celého jména a celé kvalifikace.

Hlavní obsah protokolu psán buď na tom sloupci papíru, který jde zapisovateli protokolu na pravo, a buď dle jednotlivých částí svých na zvláštní oddělení vedlejší, poznamenaná velkými písmeny neb ciframi římskými, rozdělen, jakož jsou: popsání osoby, oděvu a jiných věcí, nástrojů, jichž se při poranění užilo, ač bylyli jaké předloženy, vypsání běhu nemoci, a p., též to, co se při vyšetření zevnitřním a vnitřním nalezlo; tato vedlejší oddělení budtež pak opět malými písmeny neb ciframi arabskými v pořádku po sobě na menší částky rozdělena, aby se lékařové ve zdání svém mohli na náležité punkty táhnouti a aby bylo viděti, že místa z protokolu uvedená jsou pravá. Na konci protokolu, když jej zapisovatel byl přečetl,

napíše se opět dle celé šířky té strany archu: „že všem přítomným byl přečten, a když nikdo neměl čeho připomenouti, o tolika a tolika hodinách skončen.“

Na to se mají údové komise podepsati, a sice přítomné osoby a svědkové soudní na levém sloupci papíru, lékařové pak ohledající a jiné osoby zdravotní, bylyli jaké přivzaty, na sloupci protějším.

§. 16.

Kromě toho nařizuje se v příčině protokolu, aby zapisovatel byl náležitě pod přísahu vzat, aby v tom, co bylo zapsáno, nic důležitého se nevymazovalo, nepřidávalo neb neměnilo: přeškrtloliby se něco, aby se to učinilo tak, by se to nicméně čísti mohlo, a pakliby lékařové nějakou patrnější změnu neb opravu učinili, aby se to výslovně připomenulo, změna taková aby se na kraji neb v dodavku napsala a údové komise aby ji dle předpisu podepsali.

Obsahovalliby protokol více archů, buďtež archové nití sešiti a niť na koncích pečetí soudní tak upevněna, aby se bez porušení pečeti žádného archu vyjmouti nemohlo.

§. 17.

Po skončeném vyšetřování podejtež znalcové, smluvivše se prvě o to zdání své, dle toho, co z vyšetřování na jevo přišlo a táhnouce se vždy k jednotlivým punktům nálezu. Zdání toto i s důvody může se buď hned dáti do protokolu, v kteréž případnosti se u prostřed strany archu napíše slovo „Zdání,“ pode nímž se pak zdání dle celé šířky papíru zapíše, anebo se může zvláště v případnostech těžších, písemně vypracovati a později podati, k čemuž se přiměřená lhůta položí.

§. 18.

Ve zdání písemném, ježto se vypracuje později, budiž v úvodu pojmenováno nařízení písemné, kteréž byl soudce vyšetřovací neb náměstek jeho v příčině ohledání soudního vydal, místo, kde a čas, kdy vyšetřování bylo předsevzato, a vše to, co jest v úvodu protokolu obsaženo, pokud se o tom má zdání podati. Potom buď napsáno zdání samo.

§. 19.

Jsouli znalci rozdílného mínění, má každý zvlášť o sobě zdání své s důvody náležitými soudu podati anebo zdání na konci protokolu písemně připojiti.

§. 20.

Viděloliby se znalcům k tomu konci, by mohli zdání důkladné vydati, za nevy-

hnutedlné, aby sami do spisů vyšetřovacích nahlédli, mohou jim i spisové sami vydáni býti, ač nebyloli by v tom nějaké zvláštní překážky.

§. 21.

Shledaloliby se, že zdání znalcův jest temné, neúplné neb neurčité, že samo sobě neb vyhledaným okolnostem skutku odporuje, že to, co se z uvedených průpovědí předních čili násudků zavírá, z toho nevychází, nebo, že znalci ve výpověděch, týkajících se věcí skutečných od nich shledaných, znamenitě jsou na rozdílech, má je soudce vyšetřovací v příčině toho vyslyšeti a jestliže by se tím pochybnosti nezdvihly, má se ohledání, pokud možná, znovu předsevzíti, přivezmouc k němu znalce předešlé nebo jiné.

§. 22.

Ve zdání samém budiž vždy vyřknuto, co v případnosti, o kterouž činiti jest, přede vším jiným bylo příčinou smrti nastalé, a čím byla příčina tato dána.

Dle povahy případnosti budiž tedy zvláště vysvětleno:

1. můželi se dle okolností přítomných pokládati za jisté nebo za pravdě podobné, že nastala smrt:

a) v následku úrazů shledaných, nebo

b) již před úrazy těmito, nebo

c) v následku aneb spolupůsobením příčiny nějaké k úrazu potomně přišlé a k němu se nevztahující.

Nalezneli se, že úrazové shledaní jsou příčinou smrti, budiž dále určeno, zdaliž

2. skutek, z něhož obviněný jest obžalován, byl příčinou smrti, a to dle obecní povahy své, nebo pro zvláštní povahu těla toho, komu bylo uškozeno, aneb pro zvláštní spůsob, v kterémž se tentýž nacházel, nebo pro náhodné okolnosti zevnitřní.

Pakliby se zdání znalcův nevztahovalo ke všem okolnostem, jichž k rozhodnutí potřebí, má jim soudce vyšetřovací v příčině toho dáti zvláštní otázky.

§. 23.

Když se zdání odůvodňuje, má se to, co vyšetřováním přišlo na jevo, pravidly pravými, na anatomii, fysiologii a pathologii založenými vysvětliti, závěrkami z povahy věci učiněnými vyložiti a důkladným od jiných činěným pozorováním a obecně uznanou zkušeností potvrditi.

Domněnky a mínění vlastní nebo cizí nejsou důkazem; též autorit nelze se dokládati, leč ku ztvrzení toho, co bylo spůsobem dotčeným odůvodněno.

§. 24.

Jakož pak všelikým vyšetřováním soudním pravda se má vyhledati, tedy rozeznáváno budiž také ve zdání o předsevzatém soudním ohledání mrtvoly to, co se dá z příčin lékařských a fisických s jistotou rozhodnouti, bedlivě od toho, co se může udati toliko dle domnění. Máli tedy lékař o něčem pochybnost a trváli v té pochybnosti, protože tu není, čím by se to vysvětlilo, vyznej přímo a bez okolků, že není s to, aby úsudku určitého vynesl, a podej dle toho, jak se věci mají, zdání, buď jen z části určité, anebo, nemůželi jinak, zcela nejisté.

§. 25.

Zdání skončuj se touto formulí:

„Což po bedlivém vyšetření a z dravém uvážení dle pravidel vědy lékařské „soudu v známost uvádíme, podpisy svými stvrzujíce, že jest to víry „hodné.“

Když pak se bylo připomenulo, že lékařové vrátili akta, bylali jim jaká propůjčena, poznamená se datum, o osoby zdravotní, ježto zdání od sebe vydaly, podepíší jména svá. Konečně se spis náležitě složí a zevnitř napíše se na něm titul soudu, jemuž se zdání má poslati, jméno a stav osob, kteréž je od sebe vydaly, a krátce věc, jíž se zdání dotýče.

§. 26.

Lékařové, kteří soudní ohledání mrtvých předsevzali, povinni jsou, na učiněné k nim řádné obeslání k ústnímu závěrečnému pře líčení k soudu přijíti, a když byli vyslyšeni, potud v sedění zůstati, až je předsedící buď propustí, nebo jich požádá, aby odstoupili. Kromě toho jsou povinni, k otázkám, které jim dá buď předsedící, nebo zástupce státní, neb jiné osoby soudní anebo obžalovatel soukromý, obžalovaný, škodující a jich zastupitelové, když k tomu od předsedícího přivolení obdrželi, dle svého nejlepšího vědomí a svědomí oppovídati, jestliže předsedící té neb oné otázky jakožto nepříhodné nezavrhne.

Pakliby znalcové obeslání takovému zadost neučinili, budou ihned před soud postavení, a nebyloliby to možné, budou k pokutě pěti až i padesáti zlatých a k náhradě útrat za sedění zmařené odsouzeni, mimo to bude ale rozkaz postavovací vydán, aby k sedění budoucímu dozajista přišli.

Proti odsouzení takovému mohou znalci do osmi dnů od dodání nálezu podati obranu u toho soudu, kterýž je odsoudil. Prokážíli, že jim obsílka nebyla náležitě

dodána, aneb že nemohli pro nepředvídanou a neodvratnou překážku přijíti, může se jim pokuta vyříknutá zcela prominouti.

Pakliby prokázali, že uložená jim pokuta neb náhrada útrat nesrovnává se s tím, co promeškali, může se jim zmírniti.

Proti těmto nálezům soudu není žádného dalšího prostředku právního.

§. 27.

Aby se při takovém jednání komisionálním všeliké zbytečné protahování předešlo, má obducent k tomu zřízený, zvláště tu, kde k soudnímu ohledání mrtvol není stálých příprav a opatření, pokud možná, před určitou chvílí na místo, k obdukci ustanovené se odebrati a předsvědčiti se, zdaliž představený obce náležitě se o to postaral, aby tu byl stůl nebo něco jiného příhodného, na čem by se obdukce předsevzala, náležitý podkladek pro hlavu mrtvoly buď z polének neb ze šplaků dřevěných, z cihel nebo kamenů příhodných, několik nádob vodou naplněných, několik ručníků, a stůl pro zapisovatele s potřebným nářadím psacím. Obducent má opatřen býti buď úplnou skříňkou nástrojů otvíracích aneb alespoň schránkou kapesní nástrojů takových, v kteréž ale nemá ničehož zcházeti, a jestli opatřen jen schránkou touto, má míti krom toho pilku s obloukem, a čepel k ní náležitou do zásoby a několik hub. Jiné věci, kterýchby snad mohlo býti potřeba, jako: kladivo, dláto, větší a menší váhy se závažím k tomu náležitým a p., mají větší obce městské, v nichž se vyšetřování taková častěji předseberou, ku stálé potřebě zjednati, jinde mohou se od řemeslníků nebo z lékáren domácích neb veřejných vypůjčiti.

Naproti tomu má každý lékař soudní opatřen býti měřidkem coulovým, ježto se dá složiti a ježto má coule dle soustavy decimální na linie rozdělené, též má opatřen býti kružidlem hmatavým a dobrou lupou.

§. 28.

Jakož pak mrtvoly, kteréž se mají u soudu ohledati, vůbec se nemohou na tom místě nechati, kde byly nalezeny a jakož se ve větších městech dle předpisu přenášejí na místa k tomu zvláště ustanovená, tehdy se zřídka přihodí, že by bylo potřeba předsebrati obdukci na tom místě, kde byla mrtvola nalezena, aneb, že by komise ohledací musela teprv nařizovati, aby mrtvola byla na místo k obdukci příhodné přenešena. Za tou příčinou má se lékařům soudním, jak již pověděno (§. 11.), oznámiti, na kterém místě, v jakém spůsobu a položení byla mrtvola nalezena, jak byla na místo náležité přenešena a jaké opatrnosti se při tom šetřilo; při čemž rozumí se samo sebou, že má představený obce neb ti, jimž náleží nařídíti, aby mrtvola byla přenešena, opatření učiniti, aby mrtvola byla na máry nebo na podobná nosidla, kteráž by byla dosti pevná, by se nerozpadla, položena, aby

byla od spadnutí chráněna, a víkem nějakým neb šatou dosti velko přikryta, a buď od nosičů, kolik jich potřeba, na náležité místo donešena, anebo byloliby tam daleko, s touž opatrností na voze tam dovežena. Jiným spůsobem se nemá mrtvola přenášeti.

§. 29.

Prvé než lékařové soudní se dají do ohledání mrtvoly, budiž jim oznámeno, nestaloli se to již v dopise k nim daném, jak se ten, kdož má býti ohledán, jmenuje, kolik jest mu let, jakou provozoval živnost a jak byl živ, pak co bylo příčinou jeho smrti, ač víli se to, od kterého času se jevil účinek příčiny té, a kdy smrt na to nastala, vůbec jim buď oznámeno všechno to, co se v tom čase přihodilo; bylli nebožtík zraněn, budiž jim též řečeno, kterého nástroje se při tom užilo neb kterým nástrojem rána byla spůsobena, jak ho k tomu bylo užito neb jak nástroj ten ku zranění působil, v jakém položení a postavení byly osoby, ježto v tom účastenství měly; kromě toho jim buď pověděno, zdaliž nebožtík až do posledního okamžení zůstal na místě, kde skutek byl vykonán neb příhoda se stala, aneb byl nalezen jinde a v případnosti této, zdaliž se tam sám odebral, zdaliž tam byl pomocí jiných dopraven, a kdo jej tam dopravil, aneb dostalli se tam teprv po své smrti, jak se toto stalo, a co jiného se při tom přihodilo; konečně buď lékařům pověděno, zdaliž nešťastníkovi, pokud ještě živ byl, někdo k pomoci přispěl, kdo to byl, kdy se to stalo, a v čem pomoc ta záležela; jaké známky nemoci tu byly; a zdaliž zemřelého neb toho, kdo byl již mrtev nalezen, křísili, kdo jej křísil, jakým spůsobem a jak dlouho.

§. 30.

Všechny tyto okolnosti vedlejší, o nichž se lékař dověděl, a jimiž se skutek zběhlý vysvětluje, má lékař do protokolu diktovati, připomena, jak o nich vědomosti nabyl; taktéž má do protokolu zapsati, co udá v příčině toho lékař, ač jestli přítomen, kterýž zemřelého v poslední nemoci léčil; předložilli ale lékař tento výpis běhu nemoci, má se prvé, než se ohledání samo započne, přečísti a pak k protokolu přiložiti, táhnouc se však v něm na ten výpis.

§. 31.

Potom přistoupí se k vyšetřování a popsání oděvu, na kterémž, jestli zemřelý neznámý, proto velmi mnoho záleží, že se jím, jakož i vyšetřením a popsáním ostatních věcí nalezených, všelico vysvětlí, čímž se na jisto postaví, kdo zemřelý byl, a že šlyli rány skrz oděv, se může také někdy z děr na něm učiněných, když zůstanou tak jak jsou, s větší jistotou souditi, jakých nástrojů bylo užito, nežli z povahy ran samých, kteréž pokud poraněný jest na živě, rozličně se proměňují.

Oděv z mrtvoly má se svléci opatrně a bez násilí. Nemůželi se některý kus oděvu snadno svléci, budiž na švech, na nichž při popisování nezáleží, nožíčkem rozpárán, tak ale, aby se jím mrtvola neporušila, a pak buď odstraněn.

§. 32.

Části oděvu popisovati se mohou v témž pořádku, v kterémž se nosí na těle, zření majíc k tomu, z čeho jsou, jaké barvy, jak jsou střiženy, jakou mají podšívku, kolik kapes při nich jest a co se v nich nalezá, jsouli staré a obnošené nebo nové a ještě k potřebě. Na těch částech oděvu, na kterýchž bývá jméno poznamenáno, má se znamení takové hledati, a najdeli se, má se co nejvěrněji v protokolu popsati, připomenouc, jaké jest barvy a jak jest uděláno; nenajdeli se však žádného takového znamení, má se to též podotknouti. Bylyliby některé kusy oděvu znečištěny krví, zemí, pískem; bahnem, hnojem a p., budiž to také popsáno a místo pojmenováno, na kterémž znečištěny jsou. Pakliby byly někde roztrženy nebo jinak porušeny, budiž uváženo, zdaliž se to stalo snad bráněním. Zvláště bedlivě ohledány buďtež díry v oděvu, ježto byly učiněny nástrojem nějakým, jehož se při zranění užilo. Při tom buď zevrubně vyšetřeno, na které části oděvu a na kterém místě jsou a jak jdou, budiž měřídkem coulovým vyměřeno, jak jsou dlouhé a široké, též buď bedlivě spatřeno, majíli ostré neb roztrhané kraje, a tupé, ostré neb jinak formované úhly a budiž pojmenováno, na které části oděvu se nacházejí; a jestliżeby při některých částech oděvu, kteréž jdou přes sebe, a museliyby všechny býti protrženy, co do počtu a velikosti děr nastala nějaká nesrovnalost, budiž uváženo, staloli se to snad tím, že tam byl nějaký záhyb.

§. 33.

Bylyli předloženy nástroje nějaké, o nichž se praví, že jich při zranění bylo užito, buďtež zevrubně popsány, jakého jsou spůsobu a jaké formy a majíli nějaké znamení fabriky, též buďtež měřídkem coulovým bedlivě změřeny, jak jsou dlouhé a široké. Jestli nástroj šířky nestejné, budiž zvláště udáno, na kterém místě jest nejužší, na kterém prostředně široký a na kterém nejširší, měříc od špice nebo od jílce (střenky); týmž spůsobem, jestli nástroj tloušťky nestejné, udáno buď, jak silný má hřbet, a váhou buď ustanoveno, jak jest těžký; kromě toho buď uvedeno, jestli na tenké straně neb na špici ostrý neb tupý, mnoholi má zubů a jaké jsou, a shledáli se s jistotou, že jsou tu škvrny od krve, buďtež i ty popsány; byloliby ale pochybné, jsouli to škvrny od krve, budiž to připomenuto, při tom ale k tomu hleděno, aby nebyly otřeny a byly tak zachovány, jak jsou.

§. 34.

Bylali nalezena mrtvola zmrzlá, buďtež ihned dle předpisu zkoušky předsevzaty, aby mrtvý přišel k sobě. Pakliby ale z povahy mrtvoly bylo viděti, žeby veliké zkoušky byly nadarmo, a vidělo-liby se ohledateli mrtvých, aby se soudní ohledání předsevzalo, tedy učiň, aby mrtvola znenáhla roztála. Poněvadž pak jest nařízeno, aby mrtvoly, když se schovávají, byly před zimou opatřeny, tedy se zajisté velmi zřídka přihodí, aby před komisi ohledací přišla mrtvola zmrzlá, tehda totiž, kdyžby nenadálým prudkým mrazem přes noc zmrzla. Jestliže-by mrtvola jen tak byla zmrzlá, že by se ještě prst do kůže vtiskl, může se nicméně sekce s opatrností náležitou předsevziti, bylaliby ale zcela tuhá, nemá se toho více činiti, nébrž má se čekati, až znenáhla roztaje.

§. 35.

Když se bude předpisův daných šetřiti, nastane tím méně potřeba, aby lékařové k sekci soudní povolaní mrtvého křísili; byloliby toho ale nicméně potřeba, budou povinni to učiniti, i jest jim přísně zakázáno, mrtvolu otvírati, na kteréž by nebylo patrných znamení smrti; pročež mají vždy také v protokolu udati, která znamení jisté smrti shledali. I také kdyby někomu bylo tak ublíženo bývalo, že by o smrti jeho nebylo nižádné pochybnosti, nebudiž nikdy dříve otvírán, pokud i vnitřní části zcela nevychladnou, tedy dříve než za 24 hodin.

§. 36.

Také aby se posouditi mohlo, pokud se na to spolehnouti lze, co ohledáním na jevo přišlo, potřebí, aby se zření mělo, jsouli tu znamení shniloty, a aby se znamení tato pojmenovala. Neboť jen tehda, pokud mrtvola hníti počíná, může se jistý a dobře odůvodněný soud vynésti, čím dále však mrtvola hnije, tím nesnadněji dá se určiti, pocházejíli změny v ústrojích shledané z předešlých procesů pathologických, aneb z nějakého úrazu či ublížení nebo ze shniloty, ježto na ty ústroje již působila anebo konečně jediné ze shniloty této.

Ostatek mohou se i tuto úrazy neb rány, i když pronikly až ku vnitřním částem, s dostatečnou jistotou posouditi, když se porovná průduch rány a co jest nejbliže okolo něho, s ostatními částmi ústroje porušeného, a teklali krev, když se hledí, zdaliž jest sražená a na to, že když tělo shnilo, snadno se tekutina krvavá vypocuje, i když tu nebylo žádného úrazu neb zranění.

Také se může prokázati, že někdo byl věcmi minerálními otráven, i když tělo již silně shnilo; zlomeniny pak kosti mohou se každého času poznati.

§. 37.

Mělaliby se vyšetřovati mrtvola již pohřbená a velice shnilá, budiž, aby to údům komise nebylo příliš obtížné, hrob několik hodin dříve otevřen, než se mrtvola z něho vezme, pak buď rakev z něho vyzdvižena, sejmouc z ní víko nějaký čas na čerstvé povětří postavena, a jestliže by se tím vyšetřování nepřerušilo, plynům v životě a v prsou nashromážděným, propichnutím dutin těchto průchod zjednán. Jakmile plyny ty z větší části vypáchnou, budiž mrtvola rozpuštěným vápnem chlorovým polita, místo, na které má mrtvola přijíti, též vodou chlorovou navlaženo a tato pak z rakve na ně přenešena, oděv s ní spůsobem nejkratším sňat a potom ohledání a vyšetřování předsevzato, polívajíc při tom mrtvolu opět a opět vodou chlorovou.

§. 38.

Obdukce mrtvoly dělí se na ohledání zevnitř a na vyšetřování uvnitř. Co se týče ohledání zevnitř, mají se nejprv znamení obecná popsati a pak jedna každá část těla, totiž hlava, krk, hruď, život, okončiny hořejší a dolejší a konečně hřbet ohledati, připomenouc vše, co se na té neb oné části pozoru hodného shledalo. Vztahujeli se úraz neb poranění toliko na některou část těla, má se při popisování části té vyšetřiti, vztahujeli se ale na více částí, vyšetřiti se má, hned když se píše nález obecný. Zvláště bedlivě mají se ohledati ta místa na těle lidském, na kterých se nejsnáze mohou spůsobiti rány, ježto se snadno přehlednou a těžko přicházejí na jevo, aneb na kterýchž jinak znamení násilí vně učiněného mohou ukryta zůstati, jakož jsou důlky oční, dutiny nosové, dutina ústní a hltán, zvukovod zevnitřní, místo okolo šíje, důlky pod paží, řiť, u ženských, ježto mají visutá prsa, ona místa, kteráž se jimi přikrývají, zvláště na levém boku, též zevnitřní údy rodicí, a u dětí kromě toho fontanely čili plešky a veškeré části okolo hřbetnice. Při ohledání soudním může se však jen tehda přestati na spatření zevnitřním, když mrtvola jest již velmi shnilá a není se nadíti, žeby vyšetřováním vnitřním něco důležitého na jevo se vyneslo, a když při takových mrtvolách není podezření že by zemřelý kyl věcmi minerálními otráven, nebo když není nějaká kost porušena.

§. 39.

Při vyšetřování vnitřním otevřeny buďtež hlava, hrdlo, hruď a dutina břišní a to i tehda, kdyžby se příčina smrti již v té neb oné těchto částí těla byla nalezla. Vůbec jest se při sekci držeti pořádku anatomického, tak aby se od hlavy začalo a v tom pořádku postupovalo, jako při ohledání zevnitřním.

Řezati má se opatrně a tak, aby se jedním řízem více částí nerozřízlo, nežli se zamýšlí, zvláště se má dáti pozor, aby se neporušily vény či žíly, jakož jsou: vény žlázy štítné, zevnitřní a vnitřní hrdelnice, vény podklíčkové, vény duté, vůbec pak všeliké vény větší. Nikdy nemá se řezati v takovém místě, kde jest nějaká rána, a jestliže by šla rána tou čárou, kterou se obyčejně řezává, má se od čáry této upustiti a celá rána obejíti. Jestli rána na takovém místě, ježto není se žádnou hlavní dutinou těla spojeno, budiž i ta část dle pravidel umění otevřena a útvary všeliké, na něž by se poranění vztahovalo, buďtež bedlivěji vyšetřeny. Může tedy nastati potřeba, aby se otevřely oči, dutiny nosové, zvukovod zevnitřní neb vnitřní, páteřnice, šourek, pastelín, jeden neb více kloubů, nebo aby se připravila spůsobem pitevním ta neb ona okončina atd.

§. 40.

Při každé ráně budiž jménem pitevním pojmenována část, kde rána se nalezá, a nebyloliby na tom dosti, budiž určitěji dle palců vyměřeno, jak daleko jest od té neb oné strany též části, od nejbližšího údu neb ústroje. Forma a podoba rány popsána budiž, pokud možná jmény geometrickými nebo dle věcí podobných vůbec známých, měřídkem coulovým budiž dokonale vyměřeno, jak jest dlouhá a široká, též budiž uvedeno, na kterou stranu rána jde, a řečeno, bylali spůsobena sečením, bodením, říznutím neb střelením, zhmožděním, spálením atd., hloubka rány nemůže se ohledáním zevnitřním nikdy náležitě určiti, protože není nikdy dovoleno, vpouštěním nástroje aneb jakýmkoli jiným spůsobem ji vyšetřovati, pročež se má toliko připomenouti, zdaliž jest mělká, hluboká neb zdaliž jde veskrz. Teprv když sekce jest skončena a všechny části porušené jsou vyhledány, může se s jistotou určiti, jak rána jest hluboká. A protož, když rána zevnitř jest již popsána, mají se ústroje, kterých se hloub dotkla, jakmile obducent při dalším vyšetřování k nim přijde, v pořádku anatomickém po vrstvách spůsobem pitevním připraviti, při každé vrstvě části poraněné pojmenovati, a dle palcův a linií vyměřiti, mnoholi má rána v průměru. Když se pak popsání jedné každé vrstvy porovná, nabude se dokonalé vědomosti, jaký jest průduch rány, na kterou stranu se chýlí, a které útvary jsou porušeny. Jestli tu více ran, budiž každá z nich týmž spůsobem popsána a při tom zdání pronešeno, jakým nástrojem byly spůsobeny, jak asi se nástroje toho užilo a můželi se snad z té neb oné rány souditi, že se zraněný bránil.

Kromě toho buďtež s ranami porovnáni nástrojové, jichž se snad při zranění užilo, ač bylili jací nalezeni. Nástrojové takoví však nebuďtež nikdy kladeni do ran samých aneb do děr v oděvu, jimiž by se původní forma těch i oněch změnila; nébrž to, čeho tu zavírati potřeba, vyvedeno buď z porovnání formy, podoby, šířky a hloubky ran i děr v oděvu, a povahy krajů a koutků těch i oněch s formou, podobou, délkou, šířkou a tíží nástroje, s ostrotou a délkou ostré strany jeho a jeho špice, s tloušťkou hřbetu, se zuby na něm se znameními krvavými atd.

§. 41.

Zvláště shledajíli se na mrtvole skutečné rány, popsáno buď, jakou mají formu a podobu, jak jsou dlouhé a široké, jak a kam jdou, majíli kraje ostré, roztrhané, laločnaté, oteklé, neb hladké, jsouli kraje krví naběhlé čili nic, a jdouli dovnitř nebo zevnitř, pak jsouli koutky rány ostré, tupé, okrouhlé, aneb jaké jiné; poznamenáno buď, teklali krev, vyšlali žluč, strávenina, lejno a p., jestli tu snad nějaký výklop útroby; též buď zřetel obrácen k tomu, jaká jsou okolní místa u rány, a pakliby rána byla spůsobena sečením, říznutím neb bodením, zdaliž tu jest také zaroveň nějaké zhmoždění. Dále buď vyskoumáno, které části těla vesměs byly porušeny, jak se to stalo, a jaké účinky toho se v mrtvole spatřují, jako: že se rozlila krev neb šťávy vyměšované aneb to, co obsaženo v ústrojích dutých, do dužiny útroby některé nebo do některé dutiny. Také buď připomenuto, nalezlyli se v ráně cizí těla, jako: kusy nástrojů, kterých se užilo, kulka, kusy oděvu, třísky z kosti a p. Hleděno buď též, zdaliž tkanina v ráně a vedlé rány jest zardělá, oteklá neb shustlá, zdaliž jsou tu vcezeniny či infiltrace krvavé, výpotky či exsudaty syrovátečné, vláknovité, hnisovité a p.; zdaliž výpotky a tkaniny tyto přešly snad již v mrť neb talov a jsou tu tedy již známky nastalého zánětu, konečně zdaliž z toho, že rána a průduch rány jest znečištěn a povahy zcela neobyčejné, nevzchází podezření, že zemřelý byl otráven.

§. 42.

Jsouli tu pouhé zhmožděniny, kterýchž poznati lze dle toho, že jest kůže, více méně tmavo zardělá, budiž nejprvé hleděno, zdaliž tato zardělost nepochází z pih smrtedlných, z ekchymosů neb z petečí, z podlití krve, spůsobeného jinými chorobnostmi, jako tyfusem, talovitostí krve, kurdějemi a p., aneb zdali pocházejí od zalití krve pošlého z násilného namáhání svalů, na př. od křečů, dávení, kašlání skákání, běhání a p., konečně jsouli to snad jen kazy od narození či znamení po matce, cévy rozšířené atd. Do takových zarděnin má se pokaždé zařízuouti a dobře vyskoumati, jaké jsou a odkuď pocházejí.

Zhmožděniny poznávají se, hledíc k jich tvaru a rozšířenosti, dle toho, že celá kůže a vazivo pod ní ležící jest krví podlité, i že tkaniny tyto jsou více méně zkaženy, a rozeznávají se podlé pravidel pitvy chorobní od jiných podobných zarděnin na kůži.

Shledáli se, že taková místa barvy temnější pocházejí z poranění, budiž uvedeno, kde jsou a jak jsou rozšířena, jakou mají podobu, jak velice tkanina jest zkažená, na které útvary se fleky takové vztahují, totiž zdali na svaly, větší cévy a kmeny nervové neb na útroby; budiž ohledáno, zdaliž snad kost nějaká jest zlomena neb rozdrcena, zdaliž útroby a svaly jsou na některých místech puklé a jak daleko, zdaliž za tou příčinou vyteklo něco krve neb jiné tekutiny a mnoholi. Mimo to budiž vyšetřeno, zdali na místech obražených a okolo nichž není viděti nějakých znamení zánětu, talovatění atd., jakož v paragrafu předešlém uvedeno; a konečně zdali nebyly také porušeny ústroje od prvotní rány vzdálené, zvláště protější, a jak byly porušeny.

§. 43.

Jestli činiti o ránu střelenou, hleděno buď: neníli snad od prachu začerněn neb poválen již oděv a část těla, která byla trefena i s jejím okolím; zdaliž rána jde veskrz čili nic, při čemž se vůbec pozná, kudy rána do těla vrazila a kudy ven vyšla, dle toho, že na onom místě bývá rána menší, majíc kraje dovnitř obrácené a jsouc někdy trochu přiskvařená, na tomto místě ale že bývá větší, kraje majíc ven vyvalené a více roztrhané. Na kterou stranu jde průduch rány a které části jsou při tom porušeny, vyšetřeno buď dle toho, co o tom výše již pověděno (§. 40.). Bylali rána složená, t. j. pocházíli od více kulek, postů neb broků, ohledáno buď, kolik jest ran, jak daleko jsou od sebe, na kterou stranu jsou a jak jsou průduchy ran, střelením způsobené, mezi sebou spojeny; vyhledáno buď, co jiného kromě střeliva do rány vniklo, jako cáry od oděvu, kusy špuntů, třísky z kosti a p., a jestliže kulka do těla nevnikla neb vešla doň jen povrchu, budiž připomenuto, jakých změn způsobila.

§. 44.

Zlomeniny kosti a vymknutiny, pokud se to spatřením zevnitřním rozeznati může, buďtež nejprv tím způsobem určeny, aby se pojmenovaly kosti zlomené, porušené, spojení kostí i porušené klouby, aby se vytknulo, jaké změny tím v jejich položení, ve formě, délce a pohyblivosti byly způsobeny, a popsalo se, co vše na pokrovech všeobecných se spatřuje, totiž jsouli nepromněněné neb krví podběhlé, jinak zardělé, neb oteklé, zdali tu jest zároveň rána nějaká, a jaká, a jsouli v ní třísky z kosti aneb jestli v ní viděti ten neb onen konec kosti zlomené. Když

se předsebeře vnitřní vyšetřování kostí porušených, budiž přikročeno k řezání, a to tak, by to sice postačovalo, aby se ale nikdy neřezalo skrz ránu, jestli tu jaká; na to buď popsáno, jaká jest kůže na vnitřní straně, buďte spůsobem pitevním připraveni veškeří svalové až na kost nebo na porušený kloub, a buď hleděno, zdaliž jest do nich vcezena krev, zdali jsou z části nebo zcela přetrženi, a jsouli větší cévy a nervy porušeny.

Jestli kost zlomena, budiž řečeno, jak jest zlomena, zdali úplně neb neúplně, šikmo napříč, po délce, a jestli roztříštěna neb rozdrcena; pakliby tu byly větší kusy kosti zlomené, budiž popsáno, kolik jich jest a jakou podobu mají. Jestli kost vymknuta, hleděno buď, zdaliž vymknutina jest čerstvá neb zastaralá, úplná neb neúplná, na kolik palců a linií konce kloubů přes sebe se přesmykly, jací jsou svazové kloubů, zdali se jen roztáhli nebo jsou roztrženi, na kterou stranu kost vymknutá jde a neníli buď kost sama zlomena, anebo její konec uvnitř v dutině kloubu. Kdykoli pak jest kost zlomena neb vymknuta, buď mimo to hleděno, zdali nebyly kosti neb svazy kloubů již dříve chorobné a zdali toto nebylo příčinou zlomení neb vymknutí; konečně zdali tu jsou známky zánětu nějakého, aneb zdaliž tu známek takových není.

§. 45.

Bylyli rány učiněny opařením, spálením neb leptadlem nějakým, vyšetřeno buď, jestli kůže světle neb temně zarděna, aneb jestli barvy jinaké, jestli více neb méně oteklá, udělalyli se z pokožky menší neb větší puchýře a čím jsou naplněny, neníli tu snad naprosto žádné pokožky, udělalali se ze škáry obnažené hmota měkká, nažloutlá neb šedá, aneb vypadáli zčernalá, kornatě zaschlá, spečená, neb dokonce jako více méně na uhel spálená, a máli tyto poslední vlastnosti jen kůže a vazivo pod ní, anebo jsouli takové i svaly, nervy, cévy a kosti. Též buď udáno: jsouli tu známky, že se zánět vyvinoval, jakož jsou, zardění, otok, vcezeniny do útvarů porušených a sousedních, syrovatečné, krvavé, hnisovité, talovité neb jiné; jestli snad již viděti nějaké vyhranění a snad také na jiných ústrojech nějakou usedlinu, obracení se nemoci na jiné částky a ztalovatění krve jakožto účinky choroby.

§. 46.

O každé ráně, ježto se na mrtvole shledá, buď také pronešeno, zdaliž byla učiněna za živobytí nebo po smrti zemřelého, a proto buď při každé ráně zřetel obrácen k tomu, které změny mohly spůsobeny býti jedině silou životní, jakož jsou: podlitiny krvavé neb silnější krvácení, rozsklebení krajů rány, nalezající se ve tkaninách rozpoltěných, více méně stažných jakož i vůbec známení nastalé reakce.

Hlava druhá.

Jak se má předsebráti soudní ohledání mrtvých zvláště.

Část první.

Jak má býti ohledána mrtvola zevnitř.

§. 47.

Ohledání zevnitř počíná se tím, že se mrtvola všeobecně popisuje.

V tomto popisování má se míti zřetel k tomu: jak jest mrtvola veliká; jestli pravidelně neb nepravidelně zrostlá; jestli povahy silné neb slabé; jestli dobře neb špatně krmena, neobyčejně obtylá; zdali jest chorobně vyhublá, aneb zdali jí chorobně přibylo; jak velice stuhla; jakou má vůbec na povrchu barvu, jestli patrně bledá aneb máli jakousi zvláštní barvitost; máli na sobě husí kůži; konečně jaké a jak rozšířeny jsou pihy smrtelné, jichž povaha se ustanoví, když se do nich zařízne. Při zevnitřním ohledávání má býti také udáno: zdali se objevují proměny nějaké chorobami způsobené, rozšířené buď po celém těle aneb po velké části těla; zdaliž jest tělo místy poškvrněno krví, zemí, pískem, bahnem, špínou, blátem atd. O úrazech budiž jenom tenkráte zmíněno, když jsou značně veliké, protože se o nich vůbec mluví při ohledávání jednotlivých částek těla.

§. 48.

Jestli mrtvola neznámá, počíná se zevnitřní ohledávání popisováním osoby. A tu budiž pověděno: jak jest mrtvola veliká určitě udajíc míru; jakého jest pohlaví a jakého asi stáří; jak vyhlíží tělo vůbec, jakou barvu mají vlasy i oči, jakou tvárnost má obličej; jak vyhlíží čelo, nos, pysky i usta; máli mrtvý vousy a jaké jsou; jaké má zuby; nemáli ještě jiných známek k. p. jizev, bradavic, znamení od narození, propíchnutých uší, nestvůrností atd.

§. 49.

O hlavě budiž poznamenáno: jak jest veliká; jestli kulatá, podlouhlá, a jak jinak utvořena; jak dlouhé a jaké barvy jsou vlasy; jestli jich hojně nebo pořídku; jsouli zbroceny krví, navlhlé vodou anebo jiným mokem; jsouli potřísněny zemí, pískem, blátem neb něčím podobným; jevíli se něco chorobného na kůži hlavy, jsouli tu naběhliny, a jakého způsobu, neb úrazy, a jakého druhu; jaká barva a jaký výraz se jeví na tváři. Na očích budiž pozorováno, jsouli otevřeny čili zavřeny, vypouleny čili vpadlé, jaká jest spojivka, rohovka, duhovka a zornička. Taktéž budiž blíže ohledáno, zdali něco vytéká z nosu a zdali by v něm byla nějaká cizí tělesa. O ústech dlužno poznamenati: zdali jsou zavřena čili více nebo méně otevřena; zdali jest dolejší pysk svislý; zdali dolejší čelist odstává a zdali jest pohyblivá čili tuhá; jakou barvu mají pysky, jaký tvar, jsouli vlhké či suché; zdali v dutině ústní jest nahrnuta krev, hlen (šlem), voda, pěna, vydávenina, aneb zdali tam jsou tělesa z venku tam

vniklá; zdali jsou zuby zdravé čili porušené, jsouli všechny nebo zdali některý chybí, jsouli spotřebovány a v jaké míře, jsouli nedávno vylomeny; jak vyhlíží dáseň vůbec a zvláště na kraji okolo zubů; ležíli jazyk jako obyčejně nebo jináč, zdali jest naběhlý, červený aneb nečistý; jakou barvu má blána slizní v ústech a v dutině požerákové. S podobnou opatrností mají býti také uši prohledávány. Kdekoliv by se na těchto částkách spozorovala nějaká chorobnost aneb nějaké porušení, má to býti podlé daných pravidel blíže udáno.

§. 50.

Co se krku týká, dlužno o něm poznamenati: zdali jest krátký neb dlouhý, tenký neb tlustý, tuhý neb pohyblivý, a to sice zdali není nadobyčejně pohyblivý; jsouli na krku vény kožní patrně naběhlé; zdali jest na něm vole, jak veliké jest, jaké formy a jak tuhé; zdali se na krku nalézá brázda vtisknuta provazem aneb jinou škrtící páskou, v kteréžto případnosti potřebí popsati: kde ta brázda leží, jak jest hluboká a široká, jaký její směr a běh; jakož i to, zdali jest kůže v této brázdě zdravá nebo kornatě zaschlá neb krví podlita. Jestli byla škrtící páska nalezena, budiž popsáno, jaká byla a jakým spůsobem jí bylo užito. Taktéž budiž udáno, nalézajíli se na krku odřeniny, vmáčknuté důlky nebo podlitiny krevní, po nichž by se dalo poznati, že byl nebožtík uškrcen; aneb zdaliž viděti nějakých jiných úrazů, a zdali možna zevnitř na krku což chorobného spozorovati. Obzvláště má se při ranách řezaných vyšetřiti: zdali bylo říznuto od levé ruky ku pravé aneb naopak; zdali říznutí se nalezá na takovém místě, dle kterého by se dalo souditi, že pachatel měl dobrou známost o povaze částek, ježto poranil, aneb zdali by z tvaru říznuté rány bylo se domnívati, že ji spůsobil řezník.

§. 51.

Při zevnitřním prohlížení hrudi budiž připomenuto: jak jest široká, klenutá, zploštilá a kterakkoliv nepravidelně zrostlá; jak vyhlížejí při ženských prsy, jsouli veliké neb malé, pružné neb plihé, jsouli žlázy prsní silně vyvinuti a obsahujíli mléko v sobě, jsouli bradavky a jejich okraje bledé neb tmavé. Budiž dále udáno: zdali jest viděti na hrudi nějaké stopy nakapaného pečetního vosku, zkornatělá místa aneb jiné známky, že mrtvého hleděli zkřísiti; jestli kůže na hrudi pravidelná aneb chorobně změněná a neb jestli vidět takových známek, ze kterých by se dalo souditi, že jsou na útrobách hrudních ústrojné neduhy. Nalézajíli se jaké úrazy, mají se dle pravidel všeobecně daných popsati; a v této příčině mají se při ženských, jež mají prsy plihé, zvláště ona místa vyšetřiti, ježto svislými prsy zakryta jsou. Při neznámých nemá se zapomenouti na chlupy a na jiné známky patrnější, již na hoře udané.

§. 52.

O břichu budiž poznamenáno, jestli mírně aneb značně, všady stejně aneb jen částečně nadmut, a sice zdali vzduchem, tekutinou aneb jinou poznatelnou hmotou, aneb jestli nápadně vpadlý. Potom buďtež líčeny vlastnosti kůže jeho, při čemž udati dlužno: nalézajíli se na ni zelené, červené, modré a jinak barevné skvrny aneb bělavé jizvovité pruhy, kde se nalézají a jak jsou rozsáhlé; krom toho potřebí si pokaždé o povaze těchto skvrn a pruhů zjednati jistoty tím, že se do nich nadělá zářezů. Taktéž budiž nařezáváním blíže určeno, co jest v nalezených povrchních naběhlinách obsaženo; dříve však náleží popsati, na kterém místě se naběhliny nalézají, jak jsou veliké, tvrdéli neb měkké, zdali to v nich šplíchá aneb jsouli pružné; a obsah ten budiž posuzován, jakož i nadřečené skvrny podle stupně přítomného hnití aneb dle nalezených úrazů, jež dle předpisů zaznamenány býti mají. Také se tu má zřetel míti na to, že by se mohly objeviti známky zánětu aneb jeho výsledků. Nacházejíli se jaké výklopy, buďtež popsány, kde leží, jak jsou veliké a jak vyhlížejí.

§. 53.

Při mrtvolách ženských budiž pozor dán, zdali břich jest přiměřeně klenutý, aneb zdali na něm kůže zavadlá, zvraštělá, jizvovitá, aneb zdali by nebylo jinak pozorovati vypnutý břich od dělohy, kterou již patrně nahmatati lze, a jež se objevuje nad kostmi stydkými co tvrdá koule. V této poslední případnosti budiž pak hledíno k tomu, zdali se již pupek více neb méně tratí a zdaliž dno dělohy až k pupku dosahuje aneb jej přesáhá, což by dílem vyznamenávalo těhotenství, dílem ale také to, že by bývalo potřeba dítě vyříznouti. Byloli však dítě vyříznuto, má se míti pozor, zdali kraje řezu stejnou opatrností jako při osobě živé, jak umění lékařské toho žádá, zavázány, aneb jenom kožešnickým stehem nebo jednotlivými o sobě zavázanými stehy sešity jsou, anebo zdali dokonce zůstaly bez obvazu.

Z příčin uvedených v §. 35. sotva se kdy udá, žeby nastala potřeba, aby lékařové k soudnímu ohledání povolaní dítě z matky vyřezávali.

§. 54.

Zevnitřní ohledání částek pohlavních mužských i ženských bývá jen tenkráte předsebráno, když se na nich objevují chorobné neb jiné neobyčejné známky neb nějaké úrazy, anebo kdyby soudce ohledání jejich žádal ze zvláštních avšak oznámených příčin. V té případnosti budiž při mužském popsáno: jak jest mužský úd dlouhý, jaký má tvar a jakou barvu; jestli žalud přikryt aneb odkryt; jaké jest ústí trubice moční; jsouli tu známky rozlitého semena aneb chorobných výtoků;

jsouli tu vředy, jizvy a nestvůrnosti; při šourku má se podotknouti, jakou má barvu, jsouli na něm i na hrmě chlupy, jsouli neb nejsouli v něm varlata i s provázkem semenním a jaké jsou. Podobně má se při ženských udati: jaké položení a jaký směr má lůno ženské, jak vyhlížejí klapky a hřebínky stydké; zdali jsou přítomny a jakého tvaru mají rouška panenská, řasy, pošva, poštěváček, uzdička, při kteréžto jako i při hrázi má se ještě obzvláště vyšetřiti, zdali jsou natrženy. Taktéž budiž ohledáno: zdali se nalézají ve pošvě sledy semena aneb jiného moku, zdali tam jsou vředy, nádory, nárostky; zdali jest děloha aneb část pošvy vyklopena, a konečně zdali se v nich nalézají snad cizí tělesa. Úrazy těchto částek budtež dle všeobecných pravidel vypátrány a popsány.

§. 55.

O hořejších a dolejších okončinách budiž udáno, jsouli tuhé anebo jak velice ohebné; jsouli jejich svaly skřehlé aneb ocháblé, jaká jest jejich kůže, neníli na stehnách a na zadním povrchu ramenou husí kůže zvláště patrná; nalézajíli se na obou sledy nedávného pouštění žilou, při čemž snad nebyla žíla dle pravidel umění obvázána; nalézajíli se na nich místa se strupy kornatě zaschlými aneb jiné známky, že se dělali zkoušky, aby mrtvý se zkřísil. Proměny od hnití neb od nemocí, též nalezené úrazy budtež dle známého již způsobu popsány. Zvláště má býti ještě podpaží ohledáno. Kromě toho budiž pozor dán: zdali by se dle barvy a tloušťky kůže na rukou a nohou při neznámých osobách dalo souditi, jaký způsob živobytí vedly a jakého byly řemesla. O prstech budiž poznamenáno: jsouli natáženy, lehce ohnuty anebo křečnatě sevřeny; jsouli na nich jaké sledy krevní a jaké; jsouli počerněny od prachu aneb jinak poškvrněny; taktéž zdali se mezi prsty a nehty nalézají vlasy a jiné věci anebo úrazy, k. p. poškrábání, pořezání, roztržení, kteréžto by dokazovaly, že se raněný bránil.

§. 56.

Potom budiž mrtvola na bok obrácena, aby mohly býti prohledány šíje i krajina podle celé páteře. I budtež udány všeliké úrazy, třeba se zdály na pohled sebe nepatrnějšími. Každý takový sled úrazu budiž zařiznutím blíže vyšetřen, a nalezneli se, že podlitina krevní až blízko páteře dosahuje, budiž později také páteřnice vnitřně vyšetřena, kteréžto vyšetřování, jak se samo sebou rozumí, má se také díti, nalézajíli se v těchto místech důležitější úrazy.

Při tomto položení mrtvoly na bok potřebí si též všimnouti, zdali co z řiti vytéká, a byloliby to krvavé, budiž pak při vnitřním ohledávání vyšetřeno, odkud

to pošlo. Jiné proměny a úrazy, nalézající se na zádech mrtvoly, mají býti, jako všude jinde, obzvláště popsány.

§. 57.

Po skončeném zevnitřním ohledání dobře bývá, aby se mrtvola ještě jednou prohlédla, za příčinou okolností všelikých, jimiž by se skutek zběhlý vysvětlil. Neníli ničeho více připomenouti, uzavře se zevnitřní ohledávání v protokolu těmito slovy: „kromě toho nebylo na ostatním těle ani při opakovaném zevrubném prohlížení nalezeno nižádné stopy nějakého (jiného) utrpeného násilí aneb činěného odporu aniž jakých známek, podlé kterých by bylo možno, osobu nebožtíkovu poznati.“ Toto poslední však se přidá jenom tenkráte, jestli že byla mrtvola neznámá. Jenom tehda, kdyžby se dle předpisů byly měly učiniti zkoušky, aby mrtvý přišel k sobě, a byloby to opominuto aneb by se to bylo stalo nedostatečně, budiž i o tom, čeho potřebí, připomenuto.

Část druhá.

Jak má býti mrtvola vnitřně vyšetřována (otvírána).

§. 58.

Po skončeném prohlížení zevnitřním jde se k vyšetřování vnitřnímu. Ačkoliv níže položených obecných předpisů vůbec šetřiti třeba, rozumí se nicméně samo sebou, že ve zvláštním případu odchýlka se učiniti může, a že se každého nepotřebného hyzdění mrtvoly vystříhati jest.

§. 59.

Dle předpisu, obsaženého v §. 39. má se otvírání mrtvoly počínati od hlavy. S hlavy se stáhne čepec lebný, řezem, který, sáhaje až na kost, veden jest na příč přes hlavu, a, začínaje za pravým uchem, za levým se končí. Přední lalok, takýmto spůsobem učiněný, prořezáváním spojovací sklípkovatiny od kosti se odloupne, pak se přes tvář přehrne, a zadní lalok podobně se přehrne přes týl. Co se týče kůže na hlavě, pozorováno buď: jak jest tlustá, jak krevnatá; zdali jest na vnitřní ploše krví podlita, zdali krvácela, zdali se tu nalézají výpotky; a o každé z těchto známek budiž udáno: jaké jsou, na kterém místě se nalézají a jak jsou rozsáhlé; spolu budiž k tomu hleděno: zdali mají stejnou příčinu s úrazy zevnitř nalezenými. Při ránách pronikajících budiž popsáno, jak vyhlížejí na vnitřním povrchu kůže na hlavě. Podobným spůsobem budiž také zevnitřní povrch lebky ohledán, avšak má se zde pozor dáti: jestli snad olebice odloupnuta; jsouli na lebce jednoduché aneb na více stran se rozbíhající rozpukliny; neníli kost zlomena aneb rozdrcena a jestli při tom vmáčknuta čili nic. Kdekoliv jest podezření, že snad jest kost porušena, bývá radno, odškrábati olebici od kosti, aby mohla takto obražená kost tím dokonaleji býti prohlédnuta. Také potřebí všímati si chorobných

známek jako výpotků, mrti, prohnilu, jízev, zbytností kostních, patvorků a j. p. jakož i úrazů, pocházejících od pomáhání chirurgického.

§. 60.

Lebka se dá nejlépe otevříti pomocí pilky s obloukem. Aby se nezacpaly mezery mezi zuby u pilky, mají se dříve oba svaly skráňové odstraniti a na těch místech, kudy se má řezati, má se pokostice odškrábati. Na to chopí pomocník oběma rukama a nějakým šatem hlavu, pilka se nasadí kolmo na prostřed čela půl palce od hořejších krajů důlků očních, lečby zvláštní případ toho žádal, aby se zvláštním spůsobem řezalo, a učiní se první nářez tahy z počátku krátkými pak delšími, při čemž se udržuje nehtem levého palce čepel pilky v pravé dráze. Aby se pilka nezaskřípla a tím neuvázla, má se vždy v kolmém postavení držeti, nemá se silně přitlačovati, má se však výdatně tahati. Takovým spůsobem učiněný zářez má se pak po obou stranách tak dlouho prohlubovati, až jest kost kolem do kola přeříznuta, zachovávajíc potřebné opatrnosti, aby vespod ležící blány mozkové a tím více mozek sám neporušený zůstal. Místa neprořezaná, jakož se často na kosti čelní a týlní přihází, mohou se snadno rozpojiti, vstrčíc do nich lamače, a neníli ho po ruce, tedy dláto, ježto se lehkým zatlučením vklíní a pak okolo osy otáčí. Na to má řezající skloněním rukověti vloženého nástroje klenutí lebné tak dalece pozdvihnouti, aby mohl prstami lévé ruky kraj zachytiti a celý krov z předu do zadu podzvihovati. Při tom mají se pevná spojení s podlebicí někdy pomocí lopatky mozeční aneb jiného přiměřeného nástroje odděliti, a takové oddělení, jakož i každé jiné odloupnutí podlebice od vnitřní desky lebné, čímkoliv spůsobené, budiž popsáno a zároveň udáno, jak rozsáhlé toto odloupnutí bylo.

§. 61.

Na to budiž klenutí lebné popsáno, a sice: jaký má tvar, jak jest tlusté, jak těžké a jaká jest vrstva mezidesková v porovnání k látce deskové; potom budiž klenutí proti světlu dáno, aby bylo možno viděti, jsouli na něm jaká neobyčejně prozračná a tenká místa; budiž ohledáno: zdali jsou vtisky pravidelné, vymizelé, patrně hluboké aneb tvaru nepravidelného; zdali jest jaká chorobnost na kosti; zdali není na vnitřní desce viděti, že jest vmáčknuta, puklá a roztříštěna, a to bez porušení zevnitřní desky; zdali se nalézají tak zvané protipukliny; a jsouli obě desky na stejném místě porušeny, budiž přihlídnuto, zdali tato porušení jsou stejná

aneb jak se od sebe liší. Konečně má se hleděti, zdali jest vnitřní deska hladká aneb draslavá jako vyleptaná aneb jinak chorobná.

§. 62.

Na podlebici buď hleděno: zdali jest neobyčejně napnutá aneb ochábla; jsouli krevnice její krví přeplněny anebo neobyčejně prázdné; zdali jest více nebo méně červená anebo bledá. Nalézáli se rozlitá krev, budiž o ní udáno: zdali jest tekutá nebo sražena; kde, jak mnoho a v jaké rozsáhlosti jest rozlita; zdali jest svěží aneb zdali delším stáním se již její povaha proměnila. Také si všimnouti potřebí, zdali chorobní proměny, nalézající se na vnitřní desce lebné, se vyskytují též na podlebnici a v jakém spůsobu. Jsouli kosti vmáčknuty aneb rozstříštěny, dlužno pozorovati: zdali a v jakém spůsobu tím podlebice spolu porušena jest; zdali třísky, odlomky kostí aneb jiná cizí tělesa do mozku vnikla; jakou razsáhlost mají tyto úrazy nalézající se na podlebici; zdali těmi ránami nevystouply částky mozku a v jakém stavu jsou tyto částky. Konečně budiž nožíčkem od předu do zadu otevřen splav srpovitý veliký, a budiž popsáno, mnoholi v něm jest obsaženo krve aneb výtoků, aneb jsouli v něm jiné chorobní proměny.

§. 63.

Nyní rozpárá se špičatým nožíkem podlebice na přední částce velikého násadce srpovitého, blíže kraje prořízuté lebky, a řízne se dříve po jedné a pak i po druhé straně podlé tohoto kraje kolem až k zadnímu konci násadce srpovitého; pak přehrnou se laloky takto přiříznuté, hledíc při tom, jak mnoho a jaké tekutiny vytékají z vaku pavučničného; jsouli na lebné lupině pavučnice svěží neb starší krvotoky, krvotočné vaky a jiné chorobní útvary.

Jestli potřeba podlebici docela odstraniti, zachytne se palcem a okazovatelem veliký násadec srpovitý blíže místa, kde se usazuje na hřeben kohoutí, napne se, odstřihne se od hřebenu, a odhrne po týle i s podlebicí (dura mater), která jde za ním; při tom pak poznamenají se známky důležité, objevující se na stěnách srpu.

§. 64.

Obnažená pavučnice budiž teď prohlížena a spatřeno: jak jest jemná, prozračná, mléčnatě kalná, hrbolatá aneb šlachovitá; jak silně jest napnuta přes sploštilý povrch mozku aneb jak jest ochablá; též buď, jak při podlebici udáno, popsáno, zdali se tu nalézá rozlitá krev, chorobní výpotky, zdali rány až do této mázdry pronikají. Podobně budiž udáno, jaká jest omozečnice, a kromě toho hleděno na to, jak jsou cévy rozšířeny, běžíli hadovitě nebo rovně a jak velice jsou krví nastříknuty.

Dále budiž pozorováno: zdali pavučnice i omozečnice jsou stloustlé; neníli mezi nimi rozlitá krev aneb vcezeniny a jakého jsou způsobu. V případnosti takové jest potřeba tyto blány od mozku odloupnouti, což se stane, proštípnouli se nehtami obě mázdry na některém místě, kde jest snadno je zachytiti, a stáhnouli se s povrchu mozkového, při čemž si sluší všímnouti: zdali jest mezi nimi a zátočinami mozkovými syrovatina aneb jiná tekutina nahrnuta, jak jest jí mnoho a jaká jest; zdali se dají mázdry tyto snadno aneb s tíží odloupnouti, a zdali v druhém případu nelpějí částky mozku na omozečnici aneb zdali se na ní nalézají tuberkule anebo jiné chorobní zplodiny.

§. 65.

Při mozku budiž vyznačeno; zdali jest znamenitě velký anebo vklesly (collapsus); zdali jest šedá hmota tmavé neb jasné barvy; kolik má zátočin a jsouli tlusté aneb jsouli neobyčejně ploché; jak hluboké a široké jsou brázdy mozeční aneb jsouli zašlé. Dále budiž udáno: zdali jsou na mozku rozlitiny krevní; jsouli tam místa zardělá, naběhlá, změklá; lze-li na některých místech spatřiti uložený hnis či talov, aneb chorobní útvary.

Vnikajíli rány až do mozku, pozorovati třeba: jsouli způsobeny nástrojem, od kterého rána pochází nebo kostmi lebními dolů stlačenými, vmáčknutými, neb odštípnutými, aneb pouze otřesením; zdali v případnosti této rána mozečná jest na místě, do kterého bylo uděřeno aneb na jiném; zdali úraz záleží pouze v tom, že jest tkanina mozečná krví napita, aniž by byla souvislost patrně porušena, anebo i v tom, že má pukliny krví naplněné, anebo zdali celý mozek rozmačkán jest na kaši, ježto rozličně barvená jest a sice z bleda až do tmavě červena podlé množství rozlité krve; konečně třeba udati, na kterém místě se rány nalézají, a jak jsou rozsáhlé; jak hlukoké jsou, lze teprvé dalším vyšetřením ukázati.

§. 66.

Aby se vyšetřily částky mozku hloub ležící, porozhrnou se rukama obě mozečné polokoule od sebe; na místech, jichž se srp nedotýká, přeruší se prstami útlá spojivá sklípkovatina, ježto se zde nalézá; cevy ležící na trámu mozečném uchopí a přeloží se do zadu. Na to pojme se prostou rukou pravá polokoule za vnitřní povrch, odřízne se podlé směru trámu mozečného, a sice o něco výše nad ním, při čemž se řezá sice rovně, do zadu ale o něco dolů kloníc. Podobným způsobem odřízne se i levá polokoule, podporujíc jí na zevnitřní straně prostou rukou. Jestliže by se podlé patrnější zploštilosti zátočin mozečných bylo domnívati, že

jsou komůrky přeplněny hmotami nenáležitými, má se méně hluboko řezati; jakož se vůbec má mozek odřezávati po vrstvách.

Kdyby při tom při všem některá komůrka byla bývala otevřena a část toho co v ní bylo, by vyteklo, má se na to, když se potom vyšetřuje, zřetel miti, též i na to, že jsou obě komůrky vespolně spojeny a že vyprázdněním jedné může se vyprázdniti alespoň částečně i druhá.

Na odříznutých polokoulích budiž pozorováno: jaký jest poměr mezi hmotou korovou a dřeňovou; mnoho-li se zde nalézá teček krevních a jak jsou nahromaděny; jakou mají polokoule barvu; jsouli měkké, tuhé, vlhké anebo suché, a zdali nevnikly rány až do těch míst. Pak budiž hmota mozková rozličným směrem rozřezána, i poznamenána: zdali se co odchyluje od toho, co bylo dosaváde shledáno; jak jsou přítomné rány hluboké a jaké jsou.

§. 67.

Kdyby tím, co se posud předsevzalo, komůrky ještě nebyly otevřeny aneb by nebylo příklopů jejich ještě ani viděti, budtež pak vrstvy mozku tak dlouho odřezávány, až se otevrou; načež pak dlužno do jedné komůrky vpraviti malík prosté ruky i rukověť nožíku, a dutinu v předu, v zadu a dole ohledati v tom směru, jak jej vpravený do ní prst označuje.

Při komůrkách potřebí hleděti: zdali jsou sůženy neb rozšířeny, a jak velice; zdali v nich jest rozlita tekutá aneb sražená krev, čistá neb kalná, klkatá, zažloutlá neb červenavá sýrovatina neb výpotek; zdali nejsou stěny kožnatě houževné aneb neobyčejně měkké; zdali jest pleteň cevní bledě neb tmavě červená a jsouli na ní jednotlivé aneb hrozňovitě nahrnuté puchýřky aneb slitiny vápnité. Též se má vyšetřiti, zdali v komůrkách ještě něco jiného chorobního jest, a zdali rány až do nich dosahují.

Aby se vniklo do třetí komůrky mozkové, vloží se levý palec do pravé boční komůrky a okazovatel do levé, zachytí se jimi trám i s přihrádkou, přeřízne se na jejich předním konci i se stehnama klenutí a přeloží se do zadu; pak se chytí pleteň cevný, ležící na pahorku zrakovém a přeloží se též do zadu; vynese se na rukověti nožíku šišimka, ležící na čtverohrboli, a rozmačká se mezi prsty, při čemž se znamená, jak jest veliká, měkká neb pevná, a máli, jak obyčejně, v sobě písek; potom rozhrnou se oba pahrbky zrakové a ohledá se stav třetí komůrky, jako se to stalo při komůrkách bočních. Obzvláště budiž udáno, jaký jest vnitřní povlak všech dutin mozkových, zdali jest útlý, tlustý, kožnatý neb kašovitě změklý, a jaká jest vrstva mozku, na níž povlak přiléhá; pak se zařízne do tílek žíhaných

a pahorků zrakových, prohlédnou se spojidla mozková jakož i otvor do stoky žlázy tipetní i do vodovodu Silviova, ohledá se čtverohrbol a poznamená se, jaké tam odchýlky jsou.

§. 68.

Aby i ostatní částky mozku i dno lebné vyšetřeny býti mohly, potřebi i velký i malý mozek vyndati. Levou rukou zachytí se přední laloky mozku, zdvihnou se, čímž se přetrhne nerv čichový, a pak se odřeží ostatní nervy, cevy i nálevek podlé kostí. Na to otevrou se na obou stranách stánky podlé hořejšího kraje kosti skalné, odřízne se prodloužený mozek i s nervy zde se nalézajícími tak hluboko, jak jen možná, pak vezmouc k tomu i pravou ruku na pomoc, vyjme se celý mozek a položí se povrchem již ohledaným dolů. Na dolejším povrchu budtež podobně jako při ostatním mozku popsány patrné nervy a cevy, přední a zadní stehna, most Varolův, prodloužený mozek, spodní plocha mozku, komůrka čtvrtá, ku které se přijde, když se kolmo prořízne aneb jenom pozdvihne prodloužený mozek, pak popsána buď jáma Silviova a malý mozek; ale všechny tyto částky budtež dříve ohledány zevnitřně i vnitřně, řezajíc do nich v rozličných směrech.

Na dně lebném budiž udáno: jak mnoho, a jaká krev se nalézá ve velkých splavech; zdali a jak mnoho syrovatiny aneb jiných moků jest v zadních jámách dutiny lební; pak budiž odloupnuta podlebice od kosti, což se dá na vyvýšeninách a na krajích kostních jenom pomocí nože vykonati; a budiž udáno, zdali se jaké úrazy na spodině lebné nalézají, na kterém místě a jak rozsáhlé jsou.

§. 69.

Otvírání ostatních dutin těla počíná se naříznutím kůže, od konce brady, středem krku a hrudi a dále vedlé bílé čáry břišní po levé straně pupku až k spojení kostí stydkých, s kterýmžto naříznutím se křižuje jiné, ježto jde pod pupkem na příč z prostředu jedné krajiny bederní ke druhé. Po tom prořízne se tam, kde chrustavka mečovitá leží, vrstva sádelní a bílá čára až na pobřišnici v délce několika palců, a konečně rozpáře se i pobřišnice když se do ní několikrát opatrně řízne. Do díry takto udělané vloží se ukazovatel a střední prst levé ruky; těmi prsty pozdvihne se stěna břišní, a vložíc nůž mezi vidlicovitě postavené prsty rozpáře se jedním řezem až k spojení stydkému. Nyní pozdvihne se každá polovice stěny břišní pro sebe a rozpáře se dle směru hotového nářezu na dva laloky. Oba dolejší laloky přeloží se dolů přes kosti kyčelní, naříznouc je dříve na vnitřní ploše; laloky hořejší chytí se jeden po druhém celou levou rukou; napnou se silně na

pěst a odřízne se celá vrstva svalů od násadce mečovitého až na chrustavky nejdolejších žeber. Neníli na hrudi žádných úrazů a neníli pro to také žádného důkladnějšího vyšetřování svalů hrudních zapotřebí, mohou se svaly ty se všeobecnými obaly až ku kostem klickovým zároveň odřezati.

K tomu konci se laloky na spůsob již povědomý dobře napnou, pak se položí nůž do hotového již nářezu pod nejspodnější vrstvu svalovou a ta se odřeže od míst, na něž jsou svaly připevněny, vydatnými, zdola na horu vedenými řezy takovým spůsobem, aby všechny chrustavky žeberní i přední konce žeber byly odkryty, aniž by značnější zbytky svalů na nich zůstaly. Jestli na hrudi úraz, odřezává se kůže od svrchu do hloubky tak, jak se to dělá při pitevních demonstracích.

§. 70.

Na to počne se vyšetřovati krk, při čemž odřeže se kůže až k zadnímu uhlu dolejší čelisti a k tomu místu, k němuž jest upevněn sval kývací, takovým spůsobem, že se obnaží přední i obě postranní plochy krku. Aby se však i veliké cevy i kmeny nervů na krku ležících, vyšetřiti mohly, potřebí odloupnouti dolejší konec nadřečeného svalu od míst, k nimž se připevňuje a jej stranou položiti.

Potom budiž poznamenáno, mnoholi a jaká krev jest v zevnitřních a vnitřních hrdelnicích; buďtež podlitiny krevné na vnitřním povrchu kůže snad nalezené porovnány se stopami násilných úrazů zevnitř nalezenými; i přihlíženo buď k tomu: zdali sklípkovatina a povrchní svaly jsou zaschlé, krví podlité, roztržené aneb zdali jsou jiným spůsobem porušeny. V příčině té buďte zvláště ohledány obě vnitřní hrdelnice, obě krkavice i jejích větší větve, pak nerv bloudivý, soucitný, braniční a jazykopožerákový, ježto se nalezne, když se odstraní opatrně sklípkovatina, kterážto je kryje a k sobě váže.

Na to odkryje se žláza štítná, popíše se: jak jest velká, jaký má tvar, jakou barvu; a nařízntím jí, vyšetří se, v jakém stavu se nalézá její tkanina; pak se ohmatá kost jazyční, chřtán a průdušnice, aby se vidělo, zdali jsou zohýbány, zlomeny aneb jinak pochroumány. Za tím rozpolí se chřtán a průdušnice až k rukověti kosti krudní, a udá se: zdali blána slizná jest bledá, jasně neb tmavě červená, břídlicovitě šedá; zdali jest zkypřena, změkčena, hlenem, hnisem, vředy pokrytá; neb zdali jakkoliv jinak vyhlíží, a jakého rozšíření tyto proměny dosáhly; poznamená se: jaké moky a jak mnoho se jich v průduchu průdušnice nalézá, a zkusí se, zdali by lehkým stisknutím hrudi se jich nevyhrnulo ještě více aneb že by se

snad teprvé tím objevily. Zvláště náleží přihlédnouti: v jakém stavu se nalézá štěrbina hlasní, její svazy a příklopek chřtánový; sluší zřetel i míti, zdali do těchto aneb jiných částek průdušnice snad vnikla nějaká cizí tělesa; taktéž náleží jiné chorobní změny poznamenati a úrazy podlé známých pravidel popsati. Konečně má se spojivá sklípkovatina od požeráku odříznouti, požerák po levé zevnitřní straně rozpárati a prohlédnouti: co v něm obsaženo, jak vyhlíží jeho blána slizná a zdali není poraněn.

§. 71.

Byloli při vyšetřování jícnu něco podezřelého nalezeno, ukázalali se zevnitřním prohlížením dutiny ústní i hltanové aneb za jinou příčinou toho potřeba, aby se částky tyto blíže vyšetřily, tedy se mají všechny svaly, ježto na vnitřní povrch sáňky připevněny jsou, i s blánou ústní odřezati, požerák, kde jest přirostlý, odloupnouti, potom vytáhnouti a přeložiti jazyk i s požerákem a tento pak rozříznouti až k hotovému rozparku jícnovému. Jestliže by nestačilo místa, budtež všeobecné pokrovy rozpolteny až k zadnímu úhlu dolejší čelisti.

Nyní prohlídnou se plachtičky patrové, mandle, kořen jazykový a vnitřní povrch požeráku: jsouli oteklé neb červené; jsouli na nich vředy a jakého druhu, máli blána slizná pravidelnou tuhost neb chorobní změklost a v jaké rozsáhlosti; jsouli v nich cizí tělesa, patvorky, a zdali snad až tam nevnikly úrazy a jaké povahy úrazy tyto jsou.

§. 72.

Nebylyli svaly hrudní hned se všeobecnými pokrovy odstraněny, proto že byl nalezen úraz, budiž popsáno, jakého jest úraz druhu, budiž odřezán velký sval hrudní od kosti hrudní, od chrustavek žeberných a od kosti klíčkové, pak malý sval hrudní od třetího, čtvrtého a pátého žebra z jedné i druhé strany a takto buď hrudní koš obnažen.

Když i zde se bylo o zjevném poranění měkkých částek udalo: na kterém jest místě, jak jest rozsáhlé a jaký má tvar; ohledají se i obnažené kosti a chrustavky: zdali jest na nich prohnil, mrť; jsouli nárostky neb mozoly kostné; zdali jsou prasklé, zlomené, zakleslé, vymknuté; pak se hledí: zdali nejsou konce zlomených kostí do vnitř vmáčknuty; zdali nevnikají do dutiny hrudní a konečně, jak vyhlíží chrustavka mečovitá.

Hrudní dutina otvírá se nožem chrustavčím, jímžto se chrustavky žeberné opatrně přeřeží na blízku, kde se spojují se žebry; a jsouli chrustavky již zkostnatěny, přeříznou se pilkou. V této případnosti však potřebí pozor dáti, aby se ohledatel při delším vyšetřování útrob hrudních neporanil o kraje ostré, pilkou způsobené. Po tom zdvihne se kost hrudní na horu k tváři mrtvoly, když se byla dříve branice

co možná nejblíž od nejdolejších žeber a mečovité chrustavky odřízla; pak se oddělí vaky pohrudničné a sklípkovatina meziplíčnice od chrustavek žeberných i od kosti hrudní, při čemž opatrnosti potřebí, aby se neporušil osrdec. Konečně rozpolti se chrustavka prvního žebra, ježto dotud obyčejně nebývá přeříznuta, vyloupne se rukověť kosti hrudní ze spojení s kostí klíčkovou, a když se byl prohlídl vnitřní povrch kosti hrudní a poznamenalo se, co zde neobyčejného nalezeno, položí se stranou.

Před otvíráním dutiny hrudní a mezi tím dlužno jest pozorovati, zdali jaký plyn neprchá.

§. 73.

Po otevření dutiny hrudní hleděno buď, zdali jest v předním meziplicí rozlita krev neb zdali tu jsou výpotky, a zdali, když tyto hmoty odstraníme, možná viděti ústroje zde se nalézající, nebo zdali jsou obaleny a čím a jak jsou obaleny. Nalezneli se zde tekutá krev, hleděno buď, zdali snad pochází z vén mezi pitváním poraněných, zvláště z vény podklíčkové a z vén hrudních vnitřních, aneb zdali snad vnikla do dutiny hrudní krvácením, na krku, při vyšetřování vzniklém. Protož budiž každé krvácení, pocházející od nahodilého poranění při obdukci v protokolu zaznamenáno, jestliže nebylo možná krev houbou vystřebati a zastaviti.

§. 74.

Potom budtež vyšetřeny obě polovice dutiny hrudní i stěny, ježto obklopují dutiny tyto; a budiž vyhledáno, zdali jsou dutiny, zvláště jestli v nich byly plyny, prázdny neb naplněny krví, sýrovatinou, jinou tekutinou neb jakými koliv cizorodými hmotami; zdali byly těmito hmotami plíce značně stísknuty a zároveň se srdcem ze svého místa vymknuty. Krev u větší kusy sražená budiž rukama vyňata a její tíž oceněna; krev ale tekutá budiž houbou vystřebána, do nádoby známé velikosti vymačkána a takto množství krve určeno. Podobným spůsobem budtež vyňaty výpotky a budiž udáno, jaké jest jich množství, jaké jsou a jakou mají povahu. Při pohrudnici náleží míti k tomu: zdali jest její vnitřní povrch hladký, lesklý, kalný, pruhovitě aneb stejně červený; zdali jest tenkou vrstvou lepkavé hmoty pokryt; zdali jsou zde vrstvy blánité, útlé, aksamitové, husté, tlusté z více menších vrstev složené, proniknuté cevami, hnisem, tuberkulemi, vápenými slitinami a j. p. Zlomení neb vymknutí žeber dá se poznati, zahýbneli se jedním každým žebrem na prořezaných koncích a najdeli se, že pohrudnice v nejbližším okolí toho místa krví jest podlita. Po předběžném prohlédnutí bude se moci blíže udati, jakým spůsobem, a na kterém místě žebro bylo zlomeno neb vymknuto i jak a na kterém místě trpěla při tom pohrudnice. Máli se vyšetřiti, zdali byla raněna tepna žeberní, potřebí pohrudnici od stěny žeberné odloupnouti a sice až k páteři,

a pak tepnu vyhledati ve brázdě žebra, k němuž tepna náleží, dříve však vyjmouti náleží ohledané již útroby hrudní.

§. 75.

Při vyšetřování plic budiž udáno: zdali jsou velice neb mírně rozšířeny, do dutiny hrudní zapadlé a nebo ve větší míře splasklé; zdali jsou volné aneb sklípkovatými vlákny nebo blánami k podruhnici, branici neb k osrdci přirostlé; jsou-li přirostlé na jednotlivých místech a nebo u veliké rozsáhlosti, na kterýchto místech anebo zdali v celém objemu; a zdali v jaké míře se objevují na plicích ony chorobní změny, o kterých byla na hoře při pohrudnici zmínka učiněna.

Na to se jedny plíce za druhými z dutiny hrudní vyberou, a kde by to nešlo, proto že jsou plíce přirostlé, odloupnou se dříve prstem neb nožem; pak se popíše: jakou mají barvu na rozličných plochách; jak jsou pružné, těstovité, tuhé, pevné, lámavé a tvrdé; zdali snad na povrchu jest rozlita krev; zdali se jedni neb druhé plíce nebo jejich laloky zvětšily neb zmenšily; zdali jsou patrně rozšířeny sklípky plicní; zdali mezi pohrudnici a dužinu plicní snad vystoupil vzduch, krev anebo jiné hmoty; zdali jest na povrchu příškvara. O úrazech, které se naleznou, budiž udáno, jakého jsou spůsobu a rozsahu, na kterém místě jsou. Aby se hloubka rány vyměřila, prořízne se opatrně lalok poraněný, jak rána běží, udá se určitě, v jakém spůsobu jest průduch rány i dužina jej obklíčující a hledí se hlavně, zdali snad byl poraněn některý větší kmen cevní, zvláště blíže toho místa, kde do plic vniknul.

§. 76.

Neníli tu ale žádných úrazů, otevře se průduška u kořenů obou plic, k nimžto se přijde, přehodíli se levé plíce přes osrdec. Průduška stíhá se daleko do dužiny plic, a popisuje se zde i se žlázami průduščími, dle podobných příčin jako při průdušnici (§. 70.) Potom prohlíží se tkanina plic, ku kterémuž konci se zařízne hluboko a vydatně do levého prvé dobře napnutého plíce v tom položení, jak to bylo udáno při otvírání průdušek. Plocha říznutím učiněná rozšíří se opětovaným řezáním po celé tloušťce plic; pravé plíce ale napne se přes stěnu žebernou a rozebere se podobným spůsobem; též se může podlé okolností zvláštními jednotlivými zářezy tkanina plic vyšetřiti.

Při tom hleděti náleží: zdali při řezání plic znamenati jest jasné neb nejasné praskání, aneb zdaliž toho docela není; zdali jest barva bledá, jasná, mramorovaná rozlíčně červená; zdali v plících jest více neb méně tekuté neb sražené krve; zdali v nich patrně žádné krve není; jak jsou pružné, tuhé, lomné a trhavé; zdali

v nich krevní zástavy, tekuté a tuhé výpotky; a jsouli takové v nich: zdali povrch, řízntím neb nalomením vzniklý jest hladký, drobně neb hrubě zrnatý; zdali při vříznutí hned anebo při lehkém stisknutí mnoho neb málo vytéká sýrovatiny drobno- neb hrubopěnné, vodnaté neb krvavě barevné; zdali jest tkanina plic stísknuta, mozolovitě proměněna; zdali v ní jsou uloženy slitiny vápnité atd.: zdali jest viděti více neb méně větších neb menších ohnisk výpotků aneb doupat; co v těch doupatech jest a jaké mají stěny. Při tom má se vždy zevrubně fysiograficky popsati: v kterém křídle a laloku plicním, v které krajině a v jaké rozsáhlosti byla odchylka nějaká nalezena a částky ohráněné mají se určitě udati.

Krom toho se má zřetel míti: jaká jest blána slizná, co jest v průduškách obsaženo, a jak jsou široké, jakou mají formu a jak jsou rozvětveny, zdali jsou snad rozšířeny neb rozedmuty atd.; i má se na to hleděti: zdali jsou cevy plicní a zvláště tepny plicní nepravidelné.

§. 77.

Při vyšetřování osrdce náleží zevnitřně pozor míti: zdali jest na něm mnoho tuku nahrnutého; zdali není někde sklípkovatinou přirostlý; zdali jest jím srdce těsně neb volně obaleno; zdali jest příliš rozšířeno neb neobyčejně napnuto: zdali není osrdec poraněne ranícími nástroji aneb vmáčknutými částkami kostí; zdali jest roztržen následkem násilného otřesení neb od smáčknutí těla. Na to se osrdec otevře; rozřízne se totiž v prostředku přední plochy 1—$1^1/_2$ palce nad tím místem, kde se připevňuje na branici a ne zcela až k tomu místu, kde se připevňuje na veliké cevy, a sice aby nevytékaly moky, ježto by tam snad náhodou byly. Aby se krev neb sýrovatina, v osrdci obsažená náležitě zachovala, vyndá se srdce, pak se větší část oněch tekutin odstraní, jak to v §. 74. udáno a taktéž se ustanoví, mnoholi tekutin jest a jaké jsou. Po tom rozpáře se osrdí z jedné strany až k velikým cevám, z druhé až k branici, a popíše se: jsouli stěny jeho neobyčejně tlusté neb ztenčilé; jsouli mezi vrstvami cizí hmoty; jestli na vnitřním povrchu hladké, drasnaté, kosmaté; jestli vnitřní povrch povlečen většími neb menšími vrstvami cizorodých útvarů; jestli místy aneb celé na srdce přirostlé a v jakém spůsobu, totiž kratší neb delší, vláknatou neb páskovitou tkaninou nebo více neb méně tlustými vrstvami, ježto jsou protkány vloženými mázdrovitými patvorky aneb zrnky a plátky vápnitými. Též budiž uvedeno, jaké změny krom toho na osrdci jsou, pocházející od výpotků a patvorků atd.

§. 78.

Na syrovátečném povlaku srdce spatřují se vůbec tytéž proměny, kteréž jsou udány při ohledání osrdce a jeho vnitřního povrchu; budiž však tuto zvláště ještě připomenuto: jak mnoho se na něm uložilo sádla; zdali jest zakalen; jsouli na něm škvrny mléčné a slachovité; zdali jest podlit krví aneb jsouli na něm jen drobné podlitiny krvavé, zvláště na spodině srdce: jaké jsou cévy věnčité vzhledem na běh, obsah a tkaninu jejich; též budtež udány všechny proměny toho syrovátečného povlaku, ježto v něm spůsobily chorobní pochody, kteréž jsou ve svrchních vrstvách dužiny srdeční.

Zvláště budiž při srdci popsáno: zdali leží jináč než obyčejně a budiž udáno, proč leží jináč a na jiném místě, pak buď připomenuto, zdali jest zvětšeno neb zmenšeno, což se obyčejně podlé mrtvoly měřívá; konečně jaký má tvar vzhledem na převládající průměry do šířky, délky a tloušťky.

Při otvírání srdce rozpoltí se podélným řezem stěna jedné i druhé komory, a dříve nežli se řízne dále až do stěn předsíní, potřebí se podívati, zdali jsou v otvorech venosních jaké proměny, zvlástě tak zvané stenosy, čímž by se stalo, že by se při otvírání jinak předse jíti muselo, a sice jak by toho právě případnost žádala. Nyní dlužno udati: jsouli stěny tyto tlusté neb tenké, a v oboji případnosti náleží pozor míti na zevnitřní i vnitřní vrstvy dužiny srdeční jakož i na jejich částečné proměny; pak se má zaznamenati: jakou má srdeční dužina tuhost, barvu; jsouli v ní snad výpotky, řasnaté fibroidy, vápnité usedliny, patvorky; potom se má popsati šířka komor a předsíní, i postavení jich jedné k druhé, jakož i částečné jejich rozšíření (aneurisma cordis partiale), a to dle rozsáhlosti a dle tvaru jich, i dle toho, co v nich obsaženo a dle toho, jak se tím povrch srdce promění.

Zvláštní zřetel míti potřebí na proměny na vnitrosrdní blánce, a sice: zdali jest blánka tato mléčnatě zakalená; jsouli na ní fibroidy; zdali jest stloustlá a zdali snad tím stloustnutím uchřadly trámečky; zdali jsou v ní vápnité usedliny; zdali jsou šlachy svalů bradavkovitých prodlouženy a ztenčeny; zdali jsou skráceny, stloustlé, mezi sebou a s chlopněmi srostlé; zdali jsou přetrženy i jak vyhlížejí na přetržených koncích; konečně jak jsou venosní chlopně veliké, jaký mají tvar a jak jsou tlusté. Na chlopních zase sluší dobře pozorovati: jsouli nabubřeny či scvrklé; jsouli na nich neb v nich uloženy syrové, vlákenninné nárostky; udělalyli se na nich fibroidné neb vápnité vysedliny a hrboly, zvláště na kraji volném, jakož i na kraji, jímžto jsou přirostly; a proměnila se tím šířka jejich ústí; jsouli chlopně protrhlé a jak; jsouli rozšířeny; zdali jsou dostatečné k zavírání ústí nebo nedostatečné.

Též má býti blíže určeno: jak mnoho jest krve v dutinách srdečních a jaká jest; jmenovitě ale má býti udáno: zdali jsou vpleteny vlákenninné slitiny krevní mezi trámečky, neb zdali jsou zde tak zvané kúlovité nárostky.

Tepna plicní a srdečnice otvírají se tím, že se vstrčí do průduchu nožík, propíchne se přední stěna, a řiznutím k srdci se rozpolí. I zde budiž hleděno na podobné proměny chlopní poloměsíčitých, že i tyto mohou býti podobně změněny jako chlopně venosní; jmenovitě budiž v protokolu udáno: jak jsou široké tyto cevy a co v nich obsaženo: jaké mají stěny; jsouli na nich fibroidy, usedliny sýrovité a vápnité, a zdali následkem toho se staly rozvaliny, zvláště ve vrstvách vnitřních a vrstvách příčně vláknatých; jsouli tyto cevy rozšířeny; jsouli samy sebou rozpuklé; jak velké a kde jest rozšíření, i místo, kde se provalilo; též budiž naznačeno, kam se krev následkem toho provalení rozlila a v jakém množství.

Jakož tuto naznačeno, obrácen buď zřetel také při srdečnici, vzhůru vstupující, a jejím oblouku nejen na částku v dutině hrudní ležící ale i na větší cevy z ní vynikající.

Jestli srdce porušeno, budiž kromě toho, co tuto vůbec řečeno, též k tomu přihlíženo: pocházejíli úrazy od ranících nástrojů, od vmáčknutých kostí, od otřesení těla aneb jenom od chorobního stavu srdeční hmoty; zdaliž rány naskrze pronikly a dotkly se cév věnčitých čili nic.

§. 79.

Při branici buďte dle pravidel, udaných při pohrudnici žeberní (§. 74.) popsány její neobyčejně změněné stanoviště, a jaká jest syrovatečná blána; úrazy shledané, výklopy z toho pocházející, uskřípnutí útrob břišních a co jiného z toho pošlo, budiž též podlé známých již pravidel popsáno. Po odstranění plic a srdce z dutiny hrudní prohlédnouti třeba ústroje, jdoucí podél páteře, jakož jsou: jícen, vény liché, mízovod, nerv bloudivý atd., pak náleží i na páteř samu zřetel obrátiti a dle potřeby ji blíže ohledati.

§. 80.

Dříve nežli se vyšetřují jednotlivé útroby břišní, potřebí popatřiti, v jakém spůsobu jsou svaly břišní, a přede vším potřebí hleděti, jak daleko pokročilo hnití které se zde nejdříve ukazuje, a zdali zde jest nějaké poranění.

Již při otvírání dutiny břišní budiž náležitě hleděno, zdaliž snad ve vaku pobřišnice jest nějaká hmota cizí. Pak budiž v protokolu udáno: mnoholi zde jest zvláště sýrovatiny, výpotků i mnoholi hmot obsaženo jest v žaludku, ve střevě a měchýři, a jaké tyto hmoty jsou, jsouli v dutině břišní volné plyny, a podlé potřeby buď vyšetřeno, jak tam takové hmoty přišly. Proměny, pocházející z chorobních

pochodů a z úrazů, ježto se přihazují v obvodu pobřišnice, neliší se vůbec od podobných proměn, kteréž bývají v pohrudnici, a mají se tedy posuzovati dle pravidel, při pohrudnici udaných.

Odchylky se samy objeví při ohledávání jednotlivých útrob břišních. Výpotky, ježto se týkají pobřišnice samotné, mohou býti buď po celé pobřišnici, aneb jen místem a to více ohraněné; při tom budiž udáno: zdali následkem nadřečených výpotků jest pobřišnice více neb méně pevně slepena; zdali jsou útroby břišní mezi sebou a se stěnami břišními srostlé krátkým, napnutým, povolným, páskovitým neb nitovitým vazivem; zdali při ohraněném, vakovitě zavřeném zánětu pobřišnice pronikl talov do hmoty ústrojů, které pobřišnice obaluje a do vrstev, pod ní ležících, i zdali tam jsou provrtaniny; to vše budiž připomenuto, ať to pochází od chorob aneb od úrazů.

§. 81.

Aby se mohla játra náležitě vyšetřiti, přeřeže se svaz jaterní obly a zavěšující, i jestli kde čeho chorobně přirostlého; po tom se udá: jak veliká jsou játra; zvláště: zdali jich značně přibylo neb ubylo; a to buď celých jater nebo jen jednoho laloku nebo jen malé částky; zdali tím jednotlivé průměry jater aneb jich poloha jsou změněny; zdali jsou kraje, zvláště přední, značně skráceny, stloustlé, obly, zostřelé; zdali jest povrch hladký a rovný, zrnatý, žláznatý, uzlovitý, laločnatý; zdali jest jaterní syrovatečná blána kalná a stloustlá aneb patrně jemná a tenká. Na to budiž popsáno: jakou mají játra barvu, zdali bledou, jasně neb tmavě hnědou, přišedivělou aneb žlutou jako vosk atd.: jak jsou krevnatá; jak jsou tuhá, jsouli totiž měkká, těstovitá, pevná, křehká, houževná jako kůže, tvrdá; jak se k sobě mají obě jaterné látky, zdali jest jedné značně více než druhé a jaké jsou; mnoholi mají játra tuku, což se jeví na utřené čepeli nožíku, když se jím do nich zařízlo; jaký jest povrch na ploše řezové, jeli hladký, jemně nebo hrubozrný, jestli barvy veskrz stejné neb na rozličných místech rozličné; zdali jest v dužině větší neb menší hojnost tuhé, fibroidné, mozolovité tkaniny; zdali jsou v dužině výpotky, patvorky, ježto zrnička jaterní obklopují; jsouli tu hlízy, a nečiníli tyto hlízy průchody do sousedních ústrojů. Podobně hleděti třeba, jak jdou žlučovody; jak jsou velké; zdali jest v nich tekutá neb zhustlá žluč neb žlučné slitiny, a zdali jsou průchodné.

Pakli tu jest jaký úraz, budiž zvláště zřetel k tomu obracen, jestli jen povrchní aneb pronikli do hloubky; porušilli důležité cevy krevní a žluční; pocházíli to od toho úrazu, že se krev anebo žluč rozlila a jak značně se jí rozlilo.

Při žlučném měchýřku budiž popsáno: jak jest veliký, jak široký; co jest v něm obsaženo, jak toho jest mnoho, jakou to má barvu, a jak jest to husté;

jsouli v měchýřku žlučném slitiny tuhoměkké, budiž udáno, jakého jsou spůsobu, mnoholi jich jest a jak se mají k stěnám měchýřkovým. Při průtočných cevách žlučných dlužno hleděti: jsouli nad míru roztaženy nebo zacpány hmotou, jižto v sobě obsahují; zdali se stávají neprůchodnými pro to, že se na ně zevnitř něco tlačí. Po tom buď vyšetřeno: v jakém spůsobu jsou blány, z nichžto složeny jsou žlučovody i měchýřek; a jsouli porušeny, potřebí vypátrati, zdaliž se snad úrazem rozlila žluč, jak mnoho a kam se rozlila a co z toho pošlo. Taktéž budiž při ohledávání vrátní vény popsáno: jak mnoho krve jest v ní, a jaké; zdali není sraženou krví zacpána; zdali v ní není hnis, a co jiného chorobného se na ní jeví, zvláště ale neníli porušena.

§. 82.

Též při obálce slezinné sluší zření míti na to, co již vůbec v popsání pobřišnice udáno; jmenovitě budiž zřetel obrácen na fibroidné a vápnité uloženiny, ježto bývají žláznaté, hrbolaté, plátkovité; na nerovnost obalu, která pochází z toho, že se v dužině slezinné utvořily uloženiny.

Při slezině samé náleží udati: jak jest veliká; zdali jí patrně přibylo neb ubylo vůbec anebo jen dle jistých průměrů, a v jakém spůsobu; zdali se uchylují tvar aneb kraje sleziny od pravidelného spůsobu; zdali jest z následků choroby někde přilepena, aneb zdali leží jinač než obyčejně. O dužině slezinné budiž napsáno: jestli barvy bledé, modré, hnědé, červenohnědé, tmavočervené, černé, rezavě hnědé; jestli měkká, kašovitá, tuhá, špekovitá, pružná, pevná; mnoholi má krve a jakou. Též se má hleděti: jestli dužina sleziny promoklá krví, sýrovatinou aneb hnisem; jestli v ní snad uloženo něco vlákeninného, tekutého neb tuhého; a zvláště zdali tyto uloženiny jsou formy kuželovité a jdouli ty kužele od povrchu do hloubky. Dále náleží zření míti: jak se má základní pletivo sleziny ku dřeni; jestli ho veliká hojnost, jestli křehké aneb značně houževnaté a husté; zdali jest dřeň kašovitě řídká neb hustá, stejná anebo zdali v ní má převahu bílá hmota; též se má hleděti, jestli tu viděti nějakých čerstvých neb skřídovatělých hlíz, tuberkuli a kamenů venosních. Jestli slezina porušena, potrhána, puklá, budtež i krátké cevy dobře ohledány a spatřeno, mnoholi krve se rozlilo.

§. 83.

Při velikém tenetě budiž ohledáno: máli mnoho neb málo sádla; jestli dlouhé a plihé, rozestřeno po tenkých střevách a nebo shrnuto na jednu hromadu, roztrženo aneb jinak porušeno a rozdrcháno; jestli v cevách jeho mnoho neb málo krve; jestli zaníceno; vyvinulali se v něm mrť; jestli kýlou sevřeno, poseto uzly rakovitými neb jinými nádory; jestli srostlé s útrobami neb se stěnami břišními a jak; udělalyli se tím snad provázkovité prodlouženiny, čímž střeva se zapletla, stala neprůchodná atd.

S podobným zřetelem budiž i malé teneto ohledáno, načež se blíže malého oblouku žaludkového roztrhne, žláza slinná břišní pod ním ležící se vyndá, dle

délky rozřízne a popíše: jak jest veliká, jaké jest barvy, jak jest tuhá a jak jinak vyhlíží, i ohledá se blíže, zdali úrazy snad až do ní pronikly.

§. 84.

Při žaludku dlužno přede vším pozorovati: zdali leží pravidelně nebo nepravidelně a jaká toho jest příčina; zdali jest žaludek neobyčejně veliký aneb značně malý; zdali jest celý rozšířen aneb jen částečně, a to buď na slepém konci aneb na jiných částkách; zdali má nepravidelný tvar, pocházející od stažení kruhovitého, kteréž se nafouknutím odstraniti nedá, aneb zdali nepravidelnost tvaru pochází od jízev. Dále má býti hleděno: zdali jest zevnitřně na povrchu hladký, bledý, všelijak červený; zdali jsou na něm rozličné chorobní zplodiny při popsání pobřišnice udané; zdali jest žaludek přirostlý a v jakém spůsobu jsou nalezeny jeho větší cévy.

Na to rozstříhne se žaludek od dvanáctníku podlé malého oblouku až do jícnu, při čemž si všimnouti třeba, jak tlusté má stěny. Jsouli stěny tlustší anebo tenší, má se hleděti na to: zdali jsou všudy stejně takové aneb jenom na jednotlivých a na kterých místech; zdali to pochází od proměn blány slizné a vrstvy vaziva, ležícího pod blánou sliznou nebo od proměn blány svalnaté a pobřišnice anebo od hmot chorobních, složených mezi tyto vrstvy. Dále budtež ohledány látky v žaludku, při čemž náleží hleděti: jestli tu příliš mnoho plynů a tekutin; jaká jest strávenina a mnoholi jest jí, zdali jsou k ní snad přimíchána cizí a podezřelá tělesa. Jestli v žaludku krev, budiž udáno: mnoholi jí je, zdali jest tekutá, sražena nebo spatřiti, zdali jest proměněna ve hmotu červenohnědou aneb černou; také se má hmota v žaludku barvy čokoládové a jestli podobná usedlině kávové neb inkoustové; a má se vyšetřiti, odkud vše to, co se nalezlo, pochází. Rozumí se samo sebou, že nelze ani jiných hmot v žaludku nalezených opominouti, jako jsou: žluč, kameny žluční, lejnovina, hlísty a tělesa neobyčejná, jež byl ohledávaný polkl. Když se věci tyto vyndají, prohlíží se blíže blána slizná a zvláště hlen, jenž ji pokrývá, i udá se: jestli ho málo či mnoho; jestli bílý, mléčnatě zakalený, ke hnisu podobný, prozračný, tuhý, rosolovitý; jestli smíšen s krvavými vlákny aneb s krví ve spůsobu na hoře udaném rozmíšenou. Po tom se popíše: jak vypadá sama blána slizná; zdali jest hladká, bledá; máli na sobě obyčejné řasy; jestli všudy stejně aneb jenom místy jasně nebo temnárudě barevná; zdali jest břidličnatě sivá neb jinak barvitá; zdali jest poseta drobnějšími nebo většími, zakulatělými nebo jinačími krvácejícími místy aneb podobnými vřídky; zdali jest útlá; dáli se snadno svléci, zdali tuhá, tlustá, neobyčejně pevná; jsouli na ní větší vředy, ježto provrtaly buď jednotlivé buď všechny její vrstvy, i jaké tyto vředy jsou. Pak náleží udati: jsouli stěny rozměkčeny; které blány, mnoholi jich, jak daleko, na kterých místech a v jakém spůsobu jsou rozměkčeny, zdali rozměklost tato nepochází z rozmíšení

mrtvoly; a zdali jsou na vratnaji anebo jinde místa zatvrdlá, jizvami neb patvorky posetá atd.

Jestli žaludek porušen, potřebí obzvláště pozor dáti: které místo jest poraněno; jak veliká jest rána; jsouli větší cevy poraněny; zdali to, co bylo v žaludku obsaženo, vyteklo, a jak toho bylo mnoho; jak silně rána krvácela. Bylli žaludek poraněn aneb od vředu provrtán, budiž hleděno: jestli žaludek následkem toho přilepený nebo přirostlý; jestli proděn otvor do duziny sousedních ústrojů, do dutin těla aneb na povrch jeho, a zdali tam snad jsou jiné píštělní dráhy.

Jak se má žaludek vyšetřovati, bylli někdo otráven a po čem se zvláště pátrati má, o tom bude zvláště jednáno.

§. 85.

Střeva se nejprvé zevnitřně prohlédávají. Tenké střevo rozmotává se prsty od počátku až tam, kde padá do střeva slepého, a tlusté střevo odtud až k pastelínu, a to v tom pořádku, jak střeva přirozeně jdou; při tom hleděti sluší na to: zdali střevo nepravidelně leží, jako to bývá, když se střevo vyklopí, když se zakroutí, když s jinými částkami sroste, když se jedna částka střeva do druhé všoupne (volvulus), a co z toho pošlo; i na to: jak dlouhá jsou střeva a jestli v délce této jaké nepravidelnosti; jak jest střevo široké; zdali jest příliš rozšířeno neb sůženo, a to buď celé aneb jenom některá jeho částka a která, jaké jest to rozšíření neb sůžení, a v této případnosti budiž hleděno: zdali jest světlost střeva všudy stejně anebo jenom na obmezených místech rozšířena neb sůžena, k. př. jakožto choboty neb jizevnaté sevření atd. Zároveň budiž vyšetřeno, co jest toho příčinou zdali stěsnilosti jizvy, hmotnaté patvorky aneb cizí tělesa, ježto by dutinu střeva vyplňovaly atd.

Pobřišnice, ježto střeva povléká, vyšetří se také zde opět dle návodu obecného vícekráte již udaného; při čemž zvláště zřetel míti sluší k tomu: zdali jest výpotkami slepena aneb pevněji srostlá, na jaký spůsob, v jaké podobě, a co z toho pošlo; neboť působí jmenovitě taková srostlost, že střevo mění i svou polohu i světlost i průchodnost.

Naleznouli se výpotky a patvorky, popsány budte dle jich povahy, tvaru, rozsáhlosti a dle jich následků, jako jest: zánět pobřišnice odhraněný a vakovitě zavřený, zrušení tkanin, z pobřišnice vybíhající píštěle, protržení atd.

Aby se mohlo to, co jest ve střevě, vyšetřili, budiž střevo kyčelní nůžkami střevními rozpáráno, a to na spodní ploše blíže místa, na kteréž se usazují listy okruží, počínajíc od chlopně slepého střeva; po tom otevře se tlusté střevo, počínajíc od slepého podlé pásma svalového po celé délce. Dvanáctník ohledá se hned po otevření žaludku, a na to se udá: co jest ve střevě, jsouli tam plyny, strávenina, látky lejnovité, tělesa cizorodá, z venku do střeva vniklá, hlísty, krev, hlen, syro-

tina, hnis, talov aneb jiné chorobní zplodiny; a při všem tom má se vyšetřiti: jak mnoho toho a jaké to jest, odkud to pochází, a jak to působí na polohu a na světlost střeva. Vypláchneli se střevo vodou anebo oškrábneli se opatrně, objeví se blána slizná, o níž to se udá: jestli útlá, tlustá, měkká, pevná, bledá, červená, modrá aneb jinak barvitá; jsouli do ní výpotky vcezeny a jaké; jestli blána slizná talovem aneb mrtí zničena, a vzniklyli tím vředy rozmanité, v rozličném množství a rozličně veliké aneb vymizelali následkem toho podstata blány slizné u veliké rozsáhlosti aneb v celém některém oddělení střeva a jakým spůsobem se to stalo. Také dlužno udati: zdali se již vyvinula ve bláně slizné tkanina jizvovitá, jak jí jest mnoho, jaká jest a jakých následků to mělo, k. p. zdali jest střevo zadrhlé, súženo aneb zdali se docela neprůchodným stalo; jak daleko se rozšířilo střevo nad takovými překážkami anebo zdali tyto následky snad pocházejí od hmotnatých, syrových látek aneb od zplodin chorobních jakéhokoliv spůsobu, ježto světlost střevní zacpávají.

Stejnou pozorností budiž vyšetřeno, zdali jsou výpotky, vředy, jizvy atd. v rozličných přístrojích žlázek míškových v bláně slizné. Jsouli tu vředy aneb mrť, ježto provrtávají všechny vrstvy střev, náleží i zde pátrati po všelikých možnostech a vždycky zvláště ohledávati přívěsek červíkovitý, na němžto často bývá pozorována mrť a provrtání jeho blán od střevních slitin. Tétéž pozornosti žádá vrstva ležící pod blanou sliznou i vrstva svalní, a má se udati, jaké nepravidelnosti tu byly nalezeny. Po tom budiž ohledáno okruží i jeho žlázy a cevy. Zvláště buď udáno: jsouli snad žlázy okružní zakrnělé, vyhynulé, zvápnatělé aneb jsouli naběhlé a zvětšeny od výpotků, hliznatění, a jsouli tu ze všeho toho jaké následky; též budiž přihlídnuto, zdali mezi listy okružními jest nějaké vypocování aneb neobyčejné množství vyvinutého sádla a jakého.

Jestli že by nalezeny byly úrazy v okolí střeva a jeho okruží, budtež nejen dle všeobecných pravidel popsány ale také udáno: zdali něco ze střeva vyteklo, zdali se krev rozlila; jestli žeby listy okružní byly pukly aneb rány je pronikly, zdali se snad vyklopilo střevo, a jestli v ráně sevřeno; zdali již vůbec nastoupila reakce, jaká a jak silná.

Pakliby bylo více kliček střevních anebo i okruží na více místech poraněno, má se pokaždé úsudek vynesti: zdali tyto rány pocházejí z jednoho neb více úrazů při čemž dobře uvážiti náleží, že se poloha jednotlivých kliček střevních proměňuje, a jak se jedny k druhým vztahují.

§. 86.

Poněvadž leží ledviny ve vrstvě vaziva pod pobřišnicí, budiž vrstva tato vždy, jak daleko toho potřeba, rozříznuta a odloupnuta, při čemž hned viděti jest, zdali ledviny pravidelně leží čili nic. Po tom se ohledá vazivé pouzdro, do něhož jest ledvina zabalena a udá se: z jaké hmoty jest; jak jest pevné a houževné; zdali jest v něm příliš sádla nahromaděno; jsouli v něm výpotky, jak mnoho jich jest a jaké jsou povahy; jestli v pouzdře neb v okolní sklípkovatině rozlitá krev nebo moč.

Nežli se počnou vyšetřovati ledviny samé, ať byly vyňaty i s pouzdrem vazivým nebo bez něho, náleží pokaždé odkrýti dříve krevnice ledvinové a močovody a pak dle další potřeby vyšetřování říditi.

Když se udává, jak se ledviny shledaly, potřebí přede vším dle pravidel o syrovatečných blanách vůbec udaných vyšetřiti vlastní pouzdro ledviny: zdali jest lesklé, hladké, kalné, ztloustlé, útlé, pevné, rovné či hrbolaté; dáli se snadně nebo z tíží sloupnouti; zdali do jeho tkaniny aneb mezi ní a povrch ledviny jsou uloženy výpotky aneb jestli tam rozlita krev.

Při ledvinách samých budiž hleděno: jsouli tu obě, neboli snad jedna schází, aneb jestli obě ledviny v jednu srostly, při čemž se samo sebou rozumí, žeby v případnosti této druhé ledvina měla kromobyčejné položení. Aby se ustanovilo, jak jsou ledviny veliké, náleží udati, jak se obě k sobě mají a nalezneli se, že jich přibylo aneb ubylo, hledána buď toho příčina, a budiž zevrubně popsáno, jak se tkanina změnila, jaké asi z toho vznikly proměny tvaru, ač nepocházejíli tyto proměny, což se často stává, z toho, že jsou ledviny od přirozenosti na více laloků rozděleny. Protož budteť veliké výpotky, patvorky, boubelky, vředy ve hmotě korové a trubečnaté, i talovitost a mrtnatost tkaniny ledvinové vyšetřeny; budiž zřetel brán: jak se má hmota korová k trubečnaté; jak jest krevnatá, křehká, tuhá; jestli její hmoty příliš mnoho, příliš málo aneb zdali vymizela; jestli na povrchu hladká, nerovná hrbolatá, laločnatá neb štěrbinatá. Na povrchu řezu, kterýžto se stane, když se celá ledvina prořízne, náleží dále ohledati látku trubečnatou: jaká jsou tílka bradavkovitá; jaké jsou trubičky močové, jsouli značně rozšířeny a naplněny močem, hlenem, poblanicí, slitinami močovými. Při vyšetřování kalíšků močových, močojemu a močovodu, kterýžto vychází jedním neb více rameny z močojemu, budiž hleděno: zdali močovod běží rovně nebo křivolace; jak široké jsou kalíšky a močojemy, totiž jsouli na spůsob měchýřovitých vaků rozšířeny a jak velice; jestli hmota bradavková i ostatní hmota ledvin, počínajíc od výkrojku ledvinního, vymizelá; aneb zdali a jak velice světlosti jejich ubývá scvrknutím aneb tím, že blány jejich zmozolovatěly aneb srůstem. Také budiž udáno: co v nich obsaženo, zdali moč, výpotky, krev, usedlina aneb hrubší slitiny močové; jaká jest blána, slizná, zdali nakypřená, neobyčejně pevná, krevnatá; máli na povrchu svém a ve

své tkanině výpotky, vředoviny i mrť; sahajíli tyto choroby až do hmoty ledvinové, zdali a v jakém směru se prožraly čili nic a v jakém sestavení se to stalo; objevujíli se jizvy a jak působí na dotčenou světlost kališků a močojemu.

I v močovodu mohou býti podobné látky a na jeho blanách tytéž podobné nepravidelnosti, a co se světlosti týče, může až i neprůchodným býti, a sice buď po celé délce aneb jenom na obmezených místech. Když se ohledávají cevy ledvinové, dlužno udati: jestli to, co v nich obsaženo pravidelné neb chorobné; jaké jsou blány cevní a zdali mohla krev protékati.

Konečně budiž hleděno, zdali jsou jaké nepravidelnosti na paledvinách, ač to zřídka bývá.

Jsouli porušeny ledviny, pouzdra, neb cevy jejich aneb močovod, budiž kromě toho, že se popíše úraz a z toho pocházející rozlití krve i moče, obzvláště vytknuto, jak a mnoholi se obojího rozlilo, a jaká reakce anebo co jiného z toho pošlo.

§. 87.

Při vyšetřování měchýře močového náleží zření míti: zdali stěny, jsouce od sousedních ústrojů tištěny, jinak a na jiném místě leží, což se ovšem vůbec zřídka přihází; pak jestli měchýř rozšířen a jak velice, anebo jestli stažen. Vždy budiž všeobecně hleděno: jaká jest v měchýři prostrannost, jestli tato značně zmenšena anebo zvětšena; jestli v druhé případnosti měchýř všudy stejně rozšířen a v jakém způsobu jsou při tom jednotlivé jeho blány; aneb jestli rozšíření jenom částečné, způsobené jmenovitě tím, že blána slizná jest chobotnatě vypuklá, i jak veliké jsou choboty a jak jest jich mnoho. Jestli měchýř přirostlý, má se udati, jak jest přirostlý a jaké povahy jest přirostení toto. Taktéž budtež dle všeobecného, opětovaně udaného návodu uváženy všeliké chorobní proměny, ježto se týkají obalu pobřišničného.

Aby se mohlo nahlédnouti, co v měchýři jest a jaké jsou vnitřní vrstvy tkaniny jeho, budiž měchýř, jestliže by nebylo třeba celý jej vydobyti, rozstřihnut aneb nožíkem rozpoltěn a sice po zadní stěně, aby se hned nerozlily moky v něm obsažené. Při udávání toho, co v měchýři jest, budiž zvláště hleděno, jak mnoho jest moče a jaký jest, zdali hledý aneb jinak barevný, vodnatý, jasný nebo kalný, jakou má usedlinu a jak mnoho jí jest, jestli k němu přimícháno krve, tekutých neb tuhých výpotků, močového písku anebo hrubších slitin.

Při kamenech močových budiž poznamenáno: mnoholi jich jest, jakého jsou tvaru a jak jsou veliké, jak se mají k prostrannosti měchýřové, jakou mají barvu, tuhost; zaváníli tekutina, jižto měchýř zároveň obsahuje, amoniakem atd. Potom budiž blána slizná ohledána; jestli bílá, hladká, červenavá, krví nastříknuta, zkypřela: povlečenali jest hojným hlenem a poblanicí; jestli proniknuta výpotky aneb jinak chorobně pokažena; jestli blána slizná aneb i ostatní blány měchýřové od talovu aneb od mrti na obmezených aneb na rozsáhlých místech zničena, a to zdali zavdalo příčinu k natržení a k provalení; při čemž poznamenati sluší: vytekli tudy moč do dutiny břišní aneb zdali vakovitě se nabral a co z toho dále pošlo. Jestli měchýř rozšířen, budiž zvláště na to hleděno: jaká jest blána svalní, zdali zbytná nebo ubytná; jaká toho příčina jest v měchýři, pak jsouli jmenovitě nějaké překážky ve vnitřním otvoru trubice močové.

Jestli měchýř porušen, budtež nejen úrazy popsány, ale i rozlití krve a moče jakož i jiné z toho pocházející chorobní proměny; budiž v jednotlivých případnostech též pozor dán, zdali byl měchýř, v okamžení když úraz na něj působil, přeplněn a rozšířen.

Dle potřeby budiž také mužská trubice močová od ústí žaludového až do krku měchýřového nůžkami rozstřihnuta, a poznamenáno: zdali jest trubice široká, těsná, zanícena, vředy neb jizvami poseta; jestli súžena anebo neprůchodna tím, že jsou v ní jizevnaté úžiny, zbytné výrostky, vklíněné kameny; jestli konečně porušena a zdali co z toho pošlo.

§. 88.

Při vyšetřování mužských údů plodivých budiž napřed hleděno na zevnitřní proměny již dříve udané (§. 54); pak buď vydatnými řezy šourek vyšetřen a poznamenáno: zdali jest v jeho kůži a v podkožní sklípkovatině sýrovatina, krev, výpotky, moč atd., mnoholi toho jest a co z toho pošlo. Na to dlužno rozpoltiti pouzdro vlastně varletní a podívati se: zdali se v něm nenahrnuly látky podobné těm, o nichž bylo nahoře zmíněno, jaké jsou a mnoholi jich jest; zdali jest srostlé s varletem pomocí sklípkovatiny neb fibroidné látky; jsouli zde vápnité usedliny, jakého druhu a v jaké rozsáhlosti; zdali to působilo nějak na varle, a sice jestli tím smačknuté, neb úbytné atd. Pak budiž celé varle obnaženo, bělina buď tak popsána, jako se to dělo při vlastním pouzdru varlete, a vřezáváním budiž hmota varlete i nadvarlete bližeji ohledána; to co bylo nalezeno, budiž zaznamenáno i udáno: jak široké a v jakém spůsobu jsou rourky semenní; jsouli jaké výpotky, vředy, zatvrzelosti atd.; budtež i nadvarlata, ježto jmenovitě při tuberkulosech trpívají, pozorně prohlédnuta.

Když byly prořiznuty všeobecné pokrovy, náleží odhaliti provázek semenní, a zaznamenati o něm, jak již svrchu zmíněno: jaké změny se staly v pošvě a cevách; též náleží udati dle potřeby: jak jest semenovod široký, co v něm obsaženo, zdali jest průchodný čili nic, v jakém spůsobu jsou nalezeny jeho stěny. Aby se mohl další běh semenovodu, míšky semenní i žláza předstojná, kdyby toho třeba bylo, slušně vyšetřovati, dlužno bude, tyto částky i s měchýřem, zevnitřními plodidly, pastelínem s hrází pitevně připraviti a z dutiny pánvice vyndati. K tomu konci budiž svázání stydké rozpoltěno, vrstva popobřišničná odloupnuta a pak budtež přiměřenými řezy ústroje řečené od částek je obkličujících odděleny. Na to jest potřeba obnažiti míšky semenní po obou stranách měchýře ležící, a udati: jaký mají objem; jak se k sobě mají; jsouli rozšířeny, scvrklé, zcela uvnitř srostlé; co v nich obsaženo, zdali hlen, semeno, krev, výpotky; a takto budtež vyšetřovány i průtoky semeno vystřikující až tam, kde se ústí v trubici moční.

Do žlázy předstojné budtež dělány zářezy, aby bylo lze se přesvědčiti, jaká jest její hmota, jsouli v ní výpotky, fibroidy a jiné patvorky, a aby se mohlo udati, zdali se tím změnil její tvar a objem, jmenovitě ale, zdali se tím staly překážky, pro které nemohl moč vycházeti. Kdekoliv by na těchto částkách byl úraz, budiž popsáno, na kterém místě, jakého druhu a jak rozsáhlý jest, i co z toho pošlo.

§. 89.

Když se vyšetřují ženská vnitřní rodidla, budiž hleděno, jsouli těhotná nebo netěhotná, aneb jsouli po porodu. Při tom náleží vždy také blíže vyšetřiti dělohu, vejcevody, vaječníky i svazovité přístroje.

Při prohlížení dělohy má se udati: zdali nepravidelně leží, totiž, jestli vyklopena, skloněna do předu, do zadu aneb na stranu, jak velice, i jaká jest toho příčina, kterážto může záležeti v ochablosti dělohy aneb v tom, že se na ni uložily fibroidy a jiné nové útvary, že děloha přirostla, že se na ni tisknou vedlejší částky atd. Kromě proměn dělohy, kterýchžto základ leží v prvním vyvinování, jako jest děloha z nedostatku jednoroha neb dvojroha, působí vůbec znamenitě na proměnění tvaru jejího nejen fysiologické ale téměř všechny chorobní pochody; pročež budiž, kdykoliv se takového cos naskytne, na tyto okolnosti potřebný zřetel brán. Totéž platí všeobecně o proměnách velikosti dělohy. V této příčině však náleží si zvláště všimnouti, zdali děloha jest větší pouze tím, že hmoty dělohové, co do masy, přibylo, jakož i toho, zdali se zmenšila starobou.

Neníli zvláštní příčiny, bude dosti na tom, když se děloha pozdvihne a rozpolí stejným rovnoměrným řezem ode středu dna až k zevnitřním ústům děložním, čímž bude možno prohlédnouti její tkaninu, dutinu a blánu sliznou. Při důležitějších proměnách ale jest potřeba vypitvati dělohu i s jejími přívěsky, totiž s měchýřem, pastelínem a vyjmouti ji pro důkladnější vyšetření z dutiny pánvice, a sice dle potřeby buď i se zevnitřními rodidly, s hrázi a řití, anebo bez nich.

Zvláště budiž na to hleděno: jestli syrovatečný povlak dělohy stloustlý, zdali, jak se často stává, srostl pomocí sklípkovatiny s vedlejšími útvary; jsouli jaké sledy novějšího vypocování, ježto se, jako na pobřišnici vůbec, též i zde místně usídliti může, a buďtež popsány komplikace další odtud pocházející. O hmotě dělohy budiž kromě tloušťky stěn uvedeno: jak pevná jest, jakou má barvu, jak jest krevnatá; jsouli v ní patvorky, na kterém místě, jaké jsou povahy, jak jsou veliké, zdali jimi přibylo neb ubylo masy hmoty děložní, a jak působily na obsažnost dutiny děložní i zdali překazily spojení této dutiny s vejcevody. Též dlužno hleděti, nejsouli tepny děložní stloustlé, což se vždy udává po přestálém těhotenství a což se dá na řezové ploše přeříznuté dělohy pozorovati. Na krku dělohy nemá býti přehlídnuto: jsouli oboje ústí i průtok stěsnělé aneb zarostlé; a jsouli zvláště v poševní částce rakovité výpotky.

Potom náleží naznačiti: jaké jsou poměry prostorní v dutině děložní a jak působí na povahu stěn; a zároveň budiž, když toho příčina žádá, dodáno, ne jenom proč se dutina neobyčejně rozšířila, jak se to k. p. stává při starobné děloze, při neprůchodnosti i zatvoření krku, o čemž již na hoře zmínka učiněna byla, při fibroidech do dutiny se pnoucích atd., ale i proč se zmenšila k. p. že srostly stěny; konečně potřebí popsati: co v děloze obsaženo, buď si to krev, sýrovatina, hlen rozličného způsobu, výpotky; i jaká jest sama blána slizná.

Při vejcevodech budiž, krom toho, že bývají, jak již udáno, zarostlé a kromě výpotků, hleděno na jejich blánu syrovátečnou, na jejich délku, tloušťku, průchodnost, na to, co v jejich průduchu jest; a budiž jmenovitě na to hleděno: stalyli se neprůchodnými od tuberkulí, rakovitých výpotků, od toho, že k sobě srostla blána slizná, ježto jejich dutinu povléká, od zaklesnutí, od křivolakého běhu anebo konečně od toho, že jest zavřen jejich volný třapečnatý kraj; i budiž při tom, zvláště v poslední případnosti popsáno, jak velice i v jaké podobě jsou rozšířeny, a co v nich obsaženo.

Při ohledávání vaječníků, sluší zření míti kromě jejich zevnitřního povlaku, jak jsou veliké, tuhé aneb ocháblé. Náleží udati: jsouli zde rakovité vcezeniny a útvary boubelkovité; jak jsou veliké a jak vyhlížejí puchýřky Grafovy, jsouli

nabubřelé, jestli to, co v nich obsaženo, vodnaté, krvavé, jsouli puklé, a teklali z nich následkem toho krev, zdali zakrněly tak, že se z nich stala tílka žlutá; zároveň budiž vždy udáno, jak vyhlížejí spojidla svazovitá a zdali jsou též chorobně změněna.

§. 90.

Při těhotenství, aneb možnáli se ho domnívati, budiž děloha na přední ploše ode dna opatrně rozpoltěna, aby ani koláč ani vaječné obaly porušeny nebyly; na to budtež, káželi to potřeba, vaječné obaly otevřeny, a vody plodní popsány, jak jest jich mnoho a jaké jsou; pak budiž důkladně vyšetřováno a v protokolu o sekcí uvedeno: jak leží plod, a když byl vyňat, jak jest veliký, mnoholi váží, jaké jsou na něm známky, větší neb menší zralosti, jak velice jest shnilý a jaké jsou toho známky, a zdali vůbec jakkoliv se uchyluje od pravidelného způsobu. Jestli tu již koláč, sluší podotknouti: na kterém místě jest; dáli se snadně neb nesnadně odloupnouti; jestli nepravidelně srostlý aneb částečně odloupnutý; zdali krvácel; jaké jest barvy a velikosti, jak jest těžký; jsouli ve tkanině koláčové aneb zvláště na místech, kde jest koláč připevněn, boubelky a výpotky, jmenovitě vláknité; konečně, jaké proměny se jeví na místech, kde koláč jest přilepen, a jaké nepravidelnosti v obalech vaječných.

§. 91.

Jestli že ale předcházelo těhotenství, potřebí popsati: jak dalece se děloha navrátila k pravidelnému spůsobu nebo zdali se ještě ani nepočala navracovati; jaké jsou její stěny i jaká její slizná blána, při čemž se má obraceti zvláštní zřetel na místa, na která koláč byl přilepen, pak na ostatky koláče, ježto se dosud neodlepily i na krvácení; a konečně sluší obzvláště náležitě si všimnouti všech chorobních známek, ježto, společně uváženy, svědčí o nemocech omladních, i také proměn pocházejících od porodu samého. Pročež by se mělo v první příčině udati: jestli hmota děložní zřejmě spukřelá; jsouli v miznicích a vénách děložních hnisovité, talovité výpotky, a ty-li se vztahují do dutiny pánvice i jak daleko, zdali z toho vznikly hlízy, výpotky pobřišničné, jak rozšířené a jak silné; jsouli podobné změny na slizné bláně děložní a poševní, aneb zdali se tato již proměnila v talov a mrť. V druhé pak příčině dlužno zaznamenati: nejsouli snad rodidla potrhána, kde a jak velice; jestli při tom podlitá aneb vylitá krev; zdali se děloha na ruby obrátila aneb vyklopila. Také se má uvésti, jak se dotýkají vejcovodů a širokých děložních svazů tyto rozličné neduhy jako jsou: naběhliny, syrovátečně hnisovité vczeneniny, hlízy atd. Naskytneli se kromě děložné těhotenství, náleží míti nejen tentýž zřetel na vnitřní rodidla, nýbrž má se i udati, na kterém místě a jak dalece se vejce vyvinulo, a pak i zdali se tam spolu přihodilo krvácení neb vyvinuly výpotky atd. Jestli těhotenství ve vejcovodech, budiž kromě toho i na to zřetel brán: zdaliž

vejcovody i obaly vaječné snad pukly, což se obyčejně stává; jaké jest krvácení, které obyčejně značné bývá; a zdali bylo možno, zárodek krví obalený nalézti.

Úrazy, na veškerých ženských rodidlech, buďtež pokaždé dle známých pravidel důkladně popsány: taktéž budiž náležitě uváženo: jestli zde jaké z úrazu pocházející krvácení anebo rozlití, vypocení, a jmenovitě, zdali jsou v těhotné děloze poraněny vaječné obaly i dítě.

§. 92.

Jestli potřeba vyšetřiti úrazy aneb choroby na ostatních ústrojích, kromě pobřišnice ležících anebo otevříti páteřnici, náleží, jestli se to již (dle §. 79.) nestalo, vyjmouti útroby hrudní, odloupati branici na místech, kde jest usazena na žebra, a všechny útroby břišní ku předu přehrnouti, postupně pak pomocí nože vybrati veškerou pobřišnici i s útrobami do ní zaobalenými až k pastelínu, ježto dříve podvázati a pak přeříznouti třeba.

Z ústrojů takto obnažených budiž dle toho, jak to výše předepsáno, ohledána srdečnice břišní a véna dutá vzhůru vstupující i se žlázami mizními, ježto je obklíčují, pak teprv véna břišní a pleteň uzlinový sluneční na blízku ní ležící, potom kmeny tepen a vén ledvinových a semenních, tepny kyčelní společní, tepny pánviční a zevnitřní kyčelní i stejnojmenné vény, pletně a provazce nervů; též buďte dle udaných již pravidel popsány úrazy těchto částek, jakož i úrazy svalů bederních čtverhranných, svalů bederních větších i menších, a svalů kyčelních, pak vymknutí a zlomení obratlů hřbetních a bederních i kostí kyčelných.

§. 93.

K potřebě soudu stačívá obyčejně, když se vyšetří jenom porušená a chorobně změněná místa páteřnice, až k nejbližším částkám zdravým. K tomu konci náleží, když byly dříve všechny útroby odstraněny, chrustavky meziobratelní i svazy, jak dalece potřebí, rozříznouti, těla obratlův na blízku jejich oblouků dlátem a kladivem oddlabati a je kleštěmi odstraniti. Jestli ale tělo na hřbetní ploše poraněno, možná-li při chmatání nalezti, že jest některý násadec obratelný zlomen aneb možná-li to alespoň tušiti; dlužno páteřnici otevříti se strany zadní. K tomu konci budiž mrtvola břichem na potřebnou podložku položena, místo porušené se svrchu do spodu až na páteř po vrstvách pitevně připraveno a popsáno, jaké změny se tu nalézly. Jsouli všeobecné krovy tak dalece prořezány, že se může k částce páteřnice, ježto se má ohledávati, snadno přistoupiti, bude třeba svaly a šlachy ležící nad násadci trnovitými a vedlé nich ztuha při kosti odřezati i svazy mezitrnové prořezati, a pak dlátem i kladivem anebo sekátkem páteřným, jestli při ruce, zdola nahoru oblouky obratelné odsekati. Poněvadž jest ale zpředu mnohem snadněji

prodlabati se do páteřnice, a poněvadž při tom zůstane mrtvola na zádech neporušena; má se to všude tímto spůsobem díti, kdekoliv tím lze účele dosáhnouti.

§. 94.

Při vyšetřování páteře budiž podotknuto; jestli zkřivena, jak velice a v jakém směru; stalyli se tím nějaké změny v jednotlivých průměrech dutiny hrudi, břicha a pánvice, a jak působilo toto skřivení na ústroje ležící v těchto dutinách a podél páteře. Potom budiž hleděno, jaké jsou svazy přední a meziobratelní; jestli zde nějaká se neohbitost a jaká, a též, jaká jest hmota obratlů samých. Na to dlužno důkladně popsati: jestli kost nakypřena a prořídlá; jak jest krevnatá; jaký jest morek a blána morková; zdali jsou tu výpotky, prohnil, mrť neb parosty kostné.

Když byla otevřena páteřnice, náleží její vnitřní povrch dle týchž příčin vyšetřiti a udati: jsouli na zevnitřním povrchu míchové podlebice jaké proměny samostatné anebo z jiných pocházející. Podlebici míchovou dlužno rozpoltiti jenom podlé délky, a při tom prohlídnouti, jak mnoho jest tam obsaženo syrovatiny, krve aneb výpotků. Blány míchové vnitřní buďtež zpytovány dle proměn při blanách mozku (§§. 62., 63. a 64.) uvedených; načež budiž mícha i s blanami opatrně z páteřnice vypitvána, aby bylo možné samy provazy míchové důkladněji prohlídnouti. Při provazech těchto k tomu buď zřeno: mnoholi mají v objemu a jak se k sobě mají; jaké jsou barvy; jak jsou pevné; jsouli změklé nebo ztvrdlé; jak jsou provlhlé; jsouli v nich tekuté neb tuhé výpotky; jestli tam krev rozlita; jsouli tam patvorky; vše to budiž jasně udáno dle všeobecných pravidel, jako to již o mozku praveno jest (§§. 65. a 66.), a buďtež týmž spůsobem i šedé míchové provazy i páteřnice popsány.

Při úrazech budiž udáno: zdali jest páteř zlomena, vymknuta; jestli ale páteř na některém místě rozdrcena anebo jestli jiná rána až do vnitř pronikla, budiž podrobně popsáno: v jakém spůsobu jest páteřnice; jsouli dotknuty blány i provazy míchové; jsouli tyto částky potrhány, shmožděny, rozdrmoleny; jestli zde rozlitá krev nebo jsouli tu výpotky atd.

§. 95.

Vnitřní vyšetření okončin bývá potřebné, když jsou na nich úrazy aneb chorobní změny; při tom náleží prohlédnouti kůži, povázky, šlachy, svaly, větší kmeny cev i nervů, klouby a kosti. Vůbec budiž kůže nad místem, ježto náleží vyšetřiti i pod ním přiměřeně rozříznuta, a každá jednotlivá částka dle své pitevní polohy po vrstvách pitevně připravena. Obzvláště dlužno opatrně otevříti dutiny kloubů a udati: jak jsou prostranné; jestli v nich mok tihový, krvavý, tálovitý aneb jiný;

jak mnoho a jaký jest; zdali blány tíhové jsou mnohokrevné, zkypřelé, jestli v nich hnis, talov i mrť; jak dalece jsou povlaky chrustavek rozmočeny a jak dalece se jich nedostává; jsouli kostní konce mnohokrevné, naběhlé, jsouli v nich výpotky, prohnil nebo mrť; jsouli tu propadliny hnisové, píštělní chodby a průvaly; jakož i konečně: jestli kloub vymknut, neohbitý atd. Na kostech potřebí nejen proměny tvaru popisovati ale i hmotu kosti; potřebí poznamenati: jsouli husté a tvrdé, zkypřelé neb prořídlé; jestli na nich zbytnost nebo úbytě; jsouli zatvrdlé, neobyčejně lámavé, křehké, krevnaté; jsouli v nich výpotky a jsouli následkem toho zkaženy od prohnilu neb mrti; aneb zdali se udělal svalec parosty kostné atd.; úrazy budtež popsány dle toho, co předepsáno v §. 44.

§. 96.

Když jest vnitřní vyšetřování ukončeno, bude dobře o tom, co bylo nalezeno, obecně se pronésti i naznačiti věci, o kterýchž se může vynésti úsudek; a to pro to, aby se jednak, dokud to mrtvolou dotvrditi lze, soudci mohlo žádoucího vysvětlení dáti, aneb k otázkám, kterézto by pak soudce ještě dal, zřetel míti; jednak ale také aby bylo lze s druhým lékařem se smluviti v jakém spůsobu by se mělo zdání podati. Po tom budiž protokol o sekci přečten a dle předpisu uzavřen.

§. 97.

Potom má obducent mrtvolu sešiti, totiž částky všeliké z dutin vyňaté zase do nich uložiti, odřezaný vrch lebky, odřezané kosti hrudní i svaly, kam náležejí, položiti, kůži přes ně přehrnouti a ji stehem kožešnickým spojiti. K tomu konci sluší užiti jehel dvousečných, poněkud rovnějších a nití dosti dlouhých, pevných, dvojnásobně složených a dobře navoskovaných. Zašívání se má od jednoho konce řezu započíti, má se jehlou píchati z vnitřku ven, a to do jedné i do druhé strany, a kraje kůže mají se k sobě mírně přitáhnouti. Ostatně bývá příhodno, aby se šešily dříve řezy podél a pak na příč udělané.

Hlava třetí.

Zvláštní pravidla, jak se mají vyšetřovati mrtvoly, při nichž jest podezření, že byl ohledávaný otráven.

§. 98.

Umřelli kdo, a jestli tu podezření, že byl otráven, mají se kromě lékařů dle možnosti přivzíti také dva lučebníci, aby vyhledali skutek zběhlý.

V případnosti takové má se vše to, co se na těle ještě živoucím osoby domněle otrávené objevilo, dle povahy věcí vyhledati, chorobní změny na mrtvole bedlivě zkoušeti a co nejpilněji v mrtvole po jedu pátrati, ku kterémuž konci se mají látky všeliké, v nichžto by mohl jed obsažen býti, shledati a schovati k vyšetřování lučebnímu, kdyby se vidělo zapotřebí je předsevzíti.

§. 99.

Vidíli se soudci vyšetřovacímu, vyhledati skutek sběhlý dříve než nařídí, aby se mrtvola otevřela, budiž k tomu přivzat alespoň jeden z lékařů, jenž mají ohledávání předsebráti. Tento lékař má pak dle pravidel vědeckých zevrubně od příbuzných a domácích nebožtíkových, jakož vůbec ode všech, kteří nebožtíkovi pomoci přispěli, hleděti se dozvěděti, co vše se před smrtí přihodilo, též má bedlivě obydlí otráveného prohledati, zdaliž by se ve sklenicích, krabičkách, papírkách a nádobách, z nichž se jí a pije, v kuchyni, ve sklepě atd. něco nalezlo, což by se dle povahy své za jed považovati mohlo, aneb což by tak podezřelé bylo, že by potřebí bylo, zvláště to vyšetřiti. Možnáli se toho dopíditi, co otrávenec před svou smrtí vydávil, má se i to sebrati, i také to, co by se dalo obdržeti ze šátků, jimiž vydávenina byla vystřebávána nebo utírána; každou věc takovou dlužno zvláště uložiti a náležitě poznamenati. Bylli nebožtík od lékaře aneb od hojiče léčen, má i tento o běhu nemoci a užívaných prostředcích slyšen býti, a předcházelali dlouhá nemoc, má se na něm žádati, aby podal popsání běhu nemoci. Jest každého lékaře zvláštní povinnost, kde jest tu podezření, že byl někdo otráven, aby to co vydávil aneb co stolicí odešlo, do příhodných nádob dal, a náležitě to schoval, aby se to mohlo důkladně vyšetřiti. Rozumí se samo sebou, že se vše to, co se nalezne, má do protokolu, dle předpisu zřízeného zapsati a že mají při tomto vyšetřování, dějeli se na tom místě a toho dne, kde i kdy má býti ohledávání odbýváno, také oba obeslaní lékaři přítomni býti.

§. 100.

Když se vyhledává, jaké úkazy chorobní předcházeli, není na tom dost, aby se jen vyhledala znamení, ježto by vůbec k otrávení ukazovala, nébrž znamení tato mají se tak proskoumati, aby se z nich mohlo ustanoviti, že byl nebožtík otráven látkami žíravími, omamujícími, mámivě ostrými, anebo septickými.

Úkazy, spůsobené žíravými jedy (venena corrosiva), bývají někdy prudké a rychlé, někdy slabší a zdlouhavější. Při větší prudkosti jedu bývá již při polykání cíti pálení v požeráku, na to ale prudkou, palčivou aneb škubavou bolest

v žaludku s nevýslovnou úzkostí a mražením po celém těle. Na to dostane otrávený neuhasitelnou žížeň, bolestí přibývá, přijdou žaludkové křeče, otrávený neustále dáví a vrhne to, co má v žaludku, a později vrhne krev; při tom dostaví se obyčejně: úplavičný průjem s velikým nucením, třesení v údech, studený pot, slabý, tvrdý, rychlý puls, škubání sebou, mluvení z cesty a mdloby. Náhle pak povoluje bolest dosáhnuvši nejvyššího stupně, otrávený tratí vědomí o sobě, slábne a slabě sebou potrhávaje, umře, když se byl 6—24 hodin trápil. Jedy omamující (venena narcotica), s nimiž dle rozličné povahy jich bývají krom toho také zvláštní úkazy spojeny, způsobují vůbec jakousi opilost; při čemž bývá vůbec: závrať, omžení smyslů, strašný nepokoj, žížeň, palčivé horko, hrnutí se krve do hlavy, rozšíření zorničky, skřípání zubů, divost a vzteklost, těžkosti k dávení a vrhnutí, křeče v čelistech, křečnaté hýbání údů, ztrnutí celého těla, úplné omámení i ochrnutí se studeným potem, hraní šlach, chroptivé dýchání, a konečně smrt při bezděčném odcházení lejna.

Jedy mámivě ostré (venena narcotico acria) způsobují úkazy tuto popsané, a však rozličným způsobem spojené. Jedy hnilobní (venena septica) způsobují konečně tlačení v žaludku, křeče žaludkové, prudké hryzení s nesnesitelným řezáním v břiše, nevýslovnou úzkost, škubání, omdlévání a velmi tvrdou zácpu. Z těchto bolestí pochází pak ochrnutí a následuje smrt.

§. 101.

Vypátralli soud, buď z toho, co nebožtík před smrtí vypověděl aneb ze seznání svědkův nebo z protokolů vyslýchacích něco takového, čím se skutek zběhlý povysvětluje, má i to lékařům soudním oznámiti. Vše to, co takto přišlo na jevo, jakož i spůsob, jak to na jevo přišlo, budiž v protokolu o sekci na patřičném místě uvedeno, a pak teprv s ohledáním mrtvoly počátek učiněn.

§. 102.

Při zevnitřním ohledávání mrtvoly takového nebožtíka, o kterém jest podezření že byl otráven, budteż kromě toho, nač se při každé obdukci zření míti má, bedlivě také vyšetřeny všeliké zevnitřní otvory, jakož jsou: nos, uši, dutina ústní, řiť a při ženských i pošva; naleznouli se podezřelé látky, budteż schovány a shledajíli se při nich nějaké organické změny, budiž to připomenuto; pakli by tu byly nějaké rány, vředy, fleky od vesikatorů, neb červeně na kůži, budtéž bedlivě vyšetřeny. Částky organicky změněné anebo poraněné budteż, pokud možná, od vedlejších odděleny a lučebnému vyšetřování odevzdány.

Vůbec budiž pravidlem, aby se vždy ty částky mrtvoly, na kterýchž jest viděti, že na ně jedovatiny nejvíce působily, k tomu konci schovaly, aby byly lučebně rozebrány.

Dále budiž hleděno, jestli tvář oduřalá, červená, modrá, ošklivá; jsouli oči polootevřeny a krví podlity; jsouli vény na krku a na okončinách značně naběhlé; jaké barvy jsou nehty; jaký objem a jakou podobu má břich, neníli příliš nadmutý anebo vtáhlý; jak se srovnávají pihy smrtelné na břichu se shnilobou pokročilou a konečně postoupiloli hnití rychleji nežli obyčejně anebo opozdiloli se, hledíc k tomu, kdy nastala smrt, v jaké části roku a jak byla mrtvola schována.

Při žíravých jedech budiž zvláště na to hleděno, neníli již na povrchu těla patrno, jak působily, jmenovitě okolo úst a rtů, kdežto bývají pruhy a šplechy naleptalé, strupem pokryté neb kornatě zaschlé. V též příčině dlužno i ruce prohlédnouti, jakož i vůbec zevnitřní kůži, jestliže se ji jedy jinak dotknuly.

§. 103.

Při vnitřním vyšetřování potřebí především prohlednouti hltan, chřtán, průdušnici, jícen, žaludek i střevo, též potřebí udati, jaké a jak veliké změny se na nich shledaly. Nikdy pak nemá se, jakož to zákonem předepsáno, zevrubna obdukce celého těla obmeškati, tím méně docela opominouti; poněvadž jed pak nepůsobí jen místně, nébrž často široce a dalece. Jmenovitě budiž při vyšetřování krve v srdci a velikých cevách obsažené, zřetel obrácen k tomu, jak mnoho jest v ní vlákniny krevní a v jaké míře, jak velice stuhlé, a zdali dosáhla tuhosti grafitové. Též potřebí pozornost obrátiti na rozličné, obzvláštní zápachy z jednotlivých dutin pocházející a často významné k. p. na zápach kyselý, líhovitý, na zápach jako od hořkých mandlí atd., kteréžto zápachy se často při otvírání hlavy a při naříznutí jednotlivých ústrojů patrně objevují.

Jestli se domýšleti, že se kdo otrávil nadýcháním do sebe plynů aneb pár, náleží kromě částky plic schovati též mok vypocený, jenžto snad jest v dutině hrudní i krev ze srdce, aby se pak lučebně rozebrala.

§. 104.

Taktéž náleží, když se mrtvola vnitřně vyšetřuje, hleděti, aby se vypátraly proměny ústrojných tkanin, které jsou při každém jedu jinačí, ku kterémuž konci

se má co nejopatrněji vyšetřiti dutina úst, jícen, žaludek a celé střevo. Vůbec budiž zřeno k těmto případnostem:

Předně, co nadřečené dutiny v sobě obsahují; jak velice jest v nich blána slizná promočena aneb zaschlá; jestli zbarvena látkami cizorodými aneb cevami krví nastříknutými; jaká a jak tlustá jest vrstva slizná a poblaničná; jmenovitě zdali se snad vrstva poblaničná objevuje v podobě blány nepravé ohraněné aneb v podobě blány nepravé u veliké rozsáhlosti uložené, sýrovité aneb suché; zdali pod ní blána slizná nevyhlíží tak, jakoby byla od koželuhů vydělána, přihnědle barvená; neníli viděti v bláně slizné a v jiných vrstvách tak nazvané krvácející vyžrání aneb výpotky; jsouli snad blána slizná i všechny její vrstvy aneb snad i sousední ústroje tak zkypřeny, že dělají červenou, přihnědlou, přičernalou, přižloutlou nebo přizelenalou, zlobarevnou kaši, jsouli nadřečené ústroje proděny, v jaké rozsáhlosti a jaké jiné komplikace při tom jsou; zdali se při tom něco rozlilo a co; jsouli v ústrojech těch jizvy, mnoholi jich jest, jak jsou rozšířené a jak působí na světlost ústrojů řečených.

§. 105.

Po otevření břicha seberou se opatrně tekutiny kromě střev a to nejlépe prostředkem čisté lazební houby, poněvadž v nich, zvláště jsouli stěny žaludkové a střevní děravé, často bývají známky jedu.

Když se prohlédlo, jak útroby břišní leží a jak zevnitřně vyhlížejí, podváže se nejprv žaludek dvakrát vedlé sebe na každém ústí (při jícnu a při vrátají); pak se přeřízne každé toto podvázané místo mezi oběma podvazky; odřízne se velké i malé tenetce, vyjme se žaludek z břicha a položí se do nádoby porcelánové, jakožto nejpřihodnější, anebo do skleněné, dříve dobře vyčištěné: na to ohledá se zevnitř po celém povrchu, otevře se na přední čili hoření stěně a vyšetří se důkladně vnitřní plocha jeho i to, co v něm obsaženo jest. Taktéž se podváže střevo tenké a tlusté, každé pro sebe dvojnásobně, jak na hoře podotknuto, přeřízne se mezi podvazkami na dvé, oddělí se od okruží, rozpárá v nádobě nahoře popsané, dle celé délky a vyšetří se zevnitř i vnitř důkladně, přihlížejíc vždy k tomu, aby nepřišlo nic z toho nazmar, co v něm obsaženo.

Takto se má předsejíti i tenkráte, když vzejde podezření, že byl nebožtík otráven, teprvé při otvírání mrtvoly, ač ho dříve nebylo.

§. 106.

Při otvírání žaludku slušno si všimnouti přede vším zápachu zvláštního, který z něho vychází; pak se má popsati, mnoholi toho jest, co v něm obsaženo, jestli

to husté, a jak to ještě jinak vyhlíží; má se co nejpečlivěji po jedovatinách pátrati, a to nejen v tom, co ze žaludku do nádoby vyndáno jest, ale stejnou pečlivostí i ve hlenu žaludečním, jenžto vždy na stěnách žaludek lpí, i v řasách slizné blány žaludkové. Jedy mineralní, ať jsou co prášek nebo v drobných neb hrubých zrnkách přimíšeny, taktéž i věci rostlinné, jedovatostí podezřelé, jako jsou: listy, lodyhy, kořeny, malvice, semena, houby, mají se vybrati i odloučiti, a když byly jejich fysické vlastnosti udány, mají se bedlivě schovati, aby byly lučebně vyšetřeny aneb botanicky důkladně určeny. Docela tak náleží se zachovati při vyšetřování střev.

§. 107.

Jako to, co při otrávených v žaludku obsaženo jest, tak se má také vůbec každá jiná podezřelá látka, která se nalezne a o které se domnívati lze, že na nebožtíka jedovatě působila, důkladně vyšetřiti, a nepodáli toto vyšetřování dostatečného světla, lučebně zkoušeti. K tomu konci náleží:

a) v žaludku neb ve střevách nalezenou hmotu, ať jest na prášek utlučena, aneb ve drobných hrudičkách, pečlivě se stěn střevních seškrábati, vybrati, do skleněné, dříve vodou dobře vyčištěné anebo porcelánové nádoby, ježto se dobře zavříti dá, vložiti, zapečetiti, nápisem: „Číslo I.“ poznamenati a vzíti s sebou k dalšímu vyšetřování, nemůželi se hned vykonati;

b) taktéž se má učiniti se vším, co ještě v žaludku a ve střevách, zvláště tenkých obsaženo jest, ať jest to tekuté, kašovité aneb jakékoliv, i má se to poznamenati nápisem: „Číslo II.“;

c) též se má sebrati voda, kterou byl vymyt žaludek a střeva a má se podobným spůsobem ke zkoušení schovati i nápisem: Číslo III.“ poznamenati;

d) také to, co otrávený před smrtí vydávil, i to, co se může ze šátků, jimiž bylo to utíráno, vařící vodou vymáchati, budiž v zvláštní nádobě schováno, číslem IV. znamenáno a náležitě zapečetěno;

e) taktéž potřebí vše, co se bylo v obydlí otráveného ve sklenicích, krabičkách, papírkách, nádobách, v kuchyni, ve sklepě atd. nalezlo a o čemž podezření jest, že by to jedovaté bylo, sebrati, zapečetiti a číslem V. označiti;

f) konečně náleží nejen žaludek a střeva ale i část jater, sleziny, ledvin, pak i měchýř s tím, co v něm obsaženo, ve zvláštní, dobře zapečetěné nádobě úřadu k dalšímu jednání odeslati.

Všechny věci tyto mají se v protokolu zaznamenati a znamení jejich, ježto se smysly pojmouti dají, popsati.

§. 108.

Co se týče nadřečených nádob, budiž připomenuto, že se mají dle možnosti bráti takové, ježto se mohou dobře zacpati a srovnávají se s velikostí věcí aneb množstvím tekutin, které se do nich vložiti aneb vlíti mají, tak, aby tam vedlé nich co možná nejméně vzduchu místa mělo; též se má hleděti, aby byly nádoby dříve dobře očištěny.

Nádoby mají se zacpati zátkami skleněnými a neníli takových, tedy korkovými dříve ve vodě teplé dobře vymytými; pak se má zátka a otvor nádoby kusem měchýře hovězího neb vepřového aneb kusem kaučukového platu potáhnouti a okolo hrdla obvázati; prvé však má se měchýř i kaučuk v teplé vodě rozmočiti.

Deskami skleněnými není dovolino nádoby zatmelovati aniž užívati nádob hrnčířských bíle polévaných. Nádoby skleněné mějtež přednost přede všemi jinými.

§. 109.

Máli se mrtvola již pochovaná, opět vyhrabati, proto že jest tu podezření, že nebožtík byl otráven, budíž při vykopávání přítomen alespoň jeden z lučebníků, kteří mrtvolu lučebně vyšetřovati budou. Zároveň budiž rozhodnuto, můželi se mrtvola roztokem vápna chlorovitého očistiti aneb zdali by snad takové ničení nákažlivosti způsobilo, že by se potomně jed nemohl nalezti.

Jestli činiti o to, aby se vyšetřilo, staloli se otrávení utrýchem neb olovem, nebo mědí, mají se zvláště když je o utrých, takové částky těla lučebně vyšetřiti, kterých se země v hrobě nejméně dotýkala.

Mimo to má se vždy vzíti trochu té hrobové země, která nejblíže při mrtvole ležela a též trochu země vzdálenější takéž z jiných míst hřbitova, aby pak byly všechny lučebně vyšetřeny. Též se mají vzíti a lučebně vyšetřiti kusy rakve dřevěné zvláště na takových místech, na kterých se více vlhkosti na dřevě okazuje.

§. 110.

Poněvadž lučebné vyšetřování veliké bedlivosti, rozličného nářadí a mnoho času vymáhá; mohou je dle okolnosti lučebníci sami odbývati v místnosti k tomu zcela příhodné.

Při tom budiž té opatrnosti šetřeno, aby se celá zásoba na první zkoušku nespotřebovala, nýbrž aby po každé a od každého druhu něco zůstalo, což se má k budoucí zkoušce, kdyby jí bylo potřeba, dobře schovati, poznamenati a úřadu odevzdati.

Lučební vyšetřování vztahuje se hlavně na jedy při obdukci sebrané, na to co v žaludku a ve střevě obsaženo bylo, pak na blány žaludkové a střevní a dle potřeby též i na jiné ústroje, nahoře jmenované.

Naleznouli se při prohledávání domu věci nějaké, užito jich budiž více k tomu, aby se s nimi porovnalo to, co bylo vyhledáváním objeveno jakož i k tomu, aby se, když byla poznána jejich povaha a jejich vlastnosti, posouditi mohly, zřetel majíc ke znamením při otráveném pozorovaným.

Jak se při vyšetřování předešlo a co při jednom každém výkonu vyhledalo, budiž písemně po sobě zaznamenáno a zevrubně uvedeno, jakých lučebných agencií bylo užito, o nichž sluší zvláště udati, že bylo dříve přesvědčení o jejich ryzosti zkouškami nabyto a též, že bylo užíváno naskrze nových a čistých přístrojů; a to sice pro to, aby se pak mohla sepsati zpráva bezpečná a přílohami náležitě opatřená. Rozumí se samo sebou, že obyčejná místnost v lučebné pracovně, v níž se mnoho s jedy zachází, před takovým soudním vyšetřováním vždy má býti náležitě vyčištěna a pokud vyšetřování trvá, zavřena, aby v ni nikdo jiný vejíti nemohl.

Podařiloli se, k čemuž se má dle možnosti směřovati, z kovového jedu dobyti kovu ryzího anebo ze hmot ohledaných vyvésti rostlinný alkaloid; budiž to, třeba by toho sebe méně bylo, v takovém spůsobu schováno, aby to bylo možna poznati a pak soudu odevzdáno.

§. 111.

Byli kdo otráven látkami rostlinnými a bylyli v žaludku nalezeny zbytky rostlin, ovoce, semena anebo hub, tak že se z toho neomylně může poznati, jakou látku otrávený snědl; nebude žádného lučebného vyšetřování potřeba; nic však méně budtež zbytky sebrány, zapečetěny a ku protokolu přiloženy. Naproti tomu má se lučebné vyšetřování jedů mineralních, ačby jich bylo v mrtvole třeba i veliké množství nalezeno, nicméně předse vzíti, protože je lidé obyčejně polykají na prášek utlučené aneb zdrobnělé a tedy nelze jejich povahy s jistotou určiti.

Hlava čtvrtá.

Zvláštní pravidla, jak se zachovati při soudním vyšetřování mrtvol dětí novorozených.

§. 112.

Při soudním ohledání mrtvých novorozenců má býti kromě předepsaného vyšetřování mrtvoly dětské, zvláště k tomu hleděno, byloli dítě narozeno živé a byloli schopno, aby kromě života mateřského dále žilo. Poněvadž k tomuto konci vyšetřování a posuzování jednotlivých ústrojů novorozence v takové rozsáhlosti a v ta-

kovém spůsobu předsebráti se má, jak toho v pozdějším věku potřeba není, a poněvadž zákonem jest výslovně nařízeno, aby se předsevzala zkouška s plícemi a zkouška v příčině dýchání; pro to se vidí toho potřeba, aby se zřetel obrátil na úkazy k tomu se vztahující a ustanovilo se, jak se zkouška s plícemi a co se týče dýchání předsebráti má.

§. 113.

Aby se ale mohlo dokonale zadost učiniti úkolu vytknutému při otvírání novorozence, potřeba jest některých zvláštních nástrojů a jiných věcí, ježto se mají dle předpisu §. 27. napřed opatřiti. Věci takové jsou: pitevnické nástroje, ježto mají býti vždy v nejlepším spůsobu, podkladky pod mrtvolu, věci k očištění mrtvoly, miskové váhy se závažím až do 10 liber, nádoba dostatečně hluboká, naplněna vodou čistou ne příliš studenou, měřídko palcové, kružidlo hmatací, lupa, bezpečný proštěpec zapádací a více podvazovacích jehel s navléknutými nitmi.

§. 114.

Z toho, co se dosud předběžně vyhledalo, budiž vypátráno: jestli co známo o čase, kdy a o spůsobu, jak se dítě narodilo; bylli porod lehký nebo těžký; trvalli dlouho neb nedlouho; přišelli náhle; na kterém místě byl odbýván a v jakém položení matky; zdali při tom matka mnoho krvácela aneb zdali se jí něco jiného neobyčejného přihodilo; v jakém spůsobu byla po porodu; jestli dokázáno, že dítě po porodu křičelo, očima i údy hýbalo, pokrmu požívalo, močilo a se vykálelo: bylyli při porodu ještě jiné osoby přítomny, zdali tyto při tom jakýmkoliv spůsobem pomáhaly a v jakém postavení neb svazku jsou k matce.

§. 115.

Neníli o narození dítěte nic známo, má lékař zpytovati: kde a kdy byla mrtvola nejdříve nalezena; zdali a jak byla oděna, zahalena aneb jinak zaobalena; jestli dosud v tomtéž stavu aneb zdali a co bylo na ní změněno; bylali nalezena pod širým nebem na místě odlehlém neb takovém, kudy lidé často chodí, v zemi, ve vodě aneb kde jinde a v jakých okolnostech. Krom toho potřebí uvážiti, jaká byla povětrnost a vše to, čím by dítě, kdyby bylo bez pomoci zůstalo, ve větší neb menší nebezpečenství života bylo přivedeno aneb čím by hnití mrtvoly bylo mohlo urychleno aneb zadrženo býti.

§. 116.

Když byly všechny tyto okolnosti do protokolu dány a věci při mrtvole nalezené popsány, dlužno přikročiti k zevnitřnímu prohlížení a po tom ku vnitřnímu

vyšetřování. V paragrafech níže položených budou udána jen taková pravidla, která se týkají těla dítěte a kterých jest potřebí k vyzpytování života kroměděložního a spůsobilosti k živobytí; a protož náleží se v ostatních věcech zachovávati dle předpisů daných v předešlých paragrafech.

§. 117.

Když bylo udáno, jakého pohlaví mrtvola jest, budiž na vahách mískových zvážena pak náležitě natáhnuta a měřítkem palcovým změřena, jak jest dlouhá od temena až k patě. Potom buď popsáno, jestli mrtvola zrůstu pravidelného, úměrného neb od toho se uchylujícího; jestli dobře krmená aneb hubená; jestli tělo vůbec pevné a tuhé, plihé a měkké, bledé, žluté jako vosk, červené, tmavočervené aneb přimodralé; jestli kůže pevná, hladká, jemná, vráskovitá, draslavá (husí kůže), jsouli na ní k vlně podobné chlupy neb maz k sýru podobný; jestli povrch těla zamazán krví, dětskou smolou, zemí, bahnem atd. Při tom budiž též zaznamenána částka těla, na které nadřečené známky jsou; i budteż píhy smrtelné nařezáváním skoumány a dodáno, jaké jsou a jakou mají povahu. Jestli hnití již znamenitě pokročilo, budiž udáno: jaký zápach se rozšiřuje; jak jest tělo nadmutím naběhlé; kterak jest kůže více neb méně zsinalá, zdaliž jest pokožka odloupnuta, dáli se snadně odloupnouti neb zdali se puchýřovitě pozdvihla.

§. 118.

Hlava budiž nejprvé posuzována dle toho: jak jest vůbec veliká a jak se má k ostatnímu tělu; jakou má podobu, zdali jest kulatá, podlouhlá, široká, splesklá atd.; potom budiž kružidlem hmatacím změřen rovný průměr hlavy z prostředku čela do týla, příčný průměr od jedné škráně k druhé a průměr dle délky od špičky brady k temenu; při tom budiž po každé délka průměru na měřítku palcovém odměřena kružidlem, jehož ramena se mají po každé ustáliti. Na to se má připomenouti: jak mnoho jest na hlavě vlasů, jak jsou dlouhé a jaké barvy, zdali jsou suché, mokré, pokrvácené, slepené aneb jinak ještě potřísněné. Na kůži náleží znamenati: jaké jest barvy; dáli se snadně neb nesnadně pošoupávati; jestli vůbec naběhlá; děláli se oteklina předhlavní anebo jiný otok; zdali jest zde podlitina krvavá a jakékoliv rozpojení souvislosti. O fontanelách či pleškách budiž připomenuto, jak jsou veliké; jakou mají podobu a jaké průměry; jsouli vpadlé; jsouli zadní a postranní plešky již zarostlé; jestli snad na nich viděti znamení nějakého úrazu, jenž se na tom místě snadno může přehlédnouti, a jestli na nich viděti nějakou chorobní změnu neb nějaký úraz. Co uší se týče, budiž popsáno: jsouli chrustavky tlusté neb tenké, pevné, pružné, měkké aneb kožnaté, pak: jsouli snad ve zvukovodu zevnitřním znamení nějakého úrazu aneb nějaká cizí tělesa a vytékáli z něho něco a co.

§. 119.

Co obličeje se dotýče, budiž poznamenáno, spatřujeli se na něm nějaká patrná změna, aneb nějaké zjevné poranění; o očích budiž připomenuto, jsouli zavřeny, otevřeny, vpadlé, vypoulené; jsouli na nich obočí a řasy a v jaké hojnosti; po tom buď podotčeno, jak jsou chrustavky na hořejších víčkách vyvinuty; jestli rohúvka jasná a lesklá, nebo kalná a zvadlá; jaké barvy jest duhovka, jestli zornička rozšířena, sůžena a jestli tu ještě blána zornična. Týkajíc se nosu, budiž popsáno, jaké jest formy; jestli chrustavka tlustá a tuhá; jaké jsou chřípě; co jest v dutinách nosu obsaženo, zdali krev, hlen, pěna atd.; jestli nos zevnitř porušen neb jestli jeho forma změněna, jak by se to zevnitřním násilím státi mohlo. Při ústech budiž hleděno na to, jsouli zavřena neb otevřena; jsouli rty červené, bledé, rty skřivené, shmožděné atd.; jestli dolejší čelisť pohyblivá; jestli jazyk krátký, široký, ležíli v zadní částce dutiny úst aneb sevřenli mezi čelistmi a jakou má barvu; zdali jest v dutině úst nějaký mok aneb jsouli tam nějaká tuhá cizorodá tělesa.

§. 120.

Na krku náleží si všímnouti, jestli tenký, dlouhý, krátký, tlustý; máli záhyby v kůži; jestli stuhlý, pohyblivý, oteklý; jsouli na něm skvrny, vmáčknutiny, vyžraná místa, krvavé podlitiny a rány.

Zadní stranu krku potřebí vždy patřičně vyšetřiti a co se nalezlo popsati i kdyby zde žádných změn viděti nebylo.

§. 121.

Na hrudi budiž spůsobem dříve připomenutým nejprve určena šířka v ramenech t. j. jaký jest průměr od jednoho ramene k druhému; na to buď vyměřen rovný průměr hrudi od dolejšího konce kosti hrudní až na protější trnovitý násadec páteře, pak i průměr příčný v téže rovině a však z jednoho boku do druhého běžící; dále budiž hleděno, zdali jest hruď všudy stejně aneb jenom částečně klenuta anebo patrně sploštilá.

§. 122.

Když se prohlíží břich, budiž poznamenáno, zdali jest nadmutý, vpadlý, plochý, napnutý nebo ochablý; jakou má kůže barvu; jestli na něm nějaká podlitina krvavá, nějaký úraz, výklopek atd. Jmenovitě sluší míti zřetel na provázek pupeční, zdali jest ještě při těle čili nic. V oné případnosti budiž měřítkem vyměřeno, jak jest dlouhý; potom budiž popsáno: jaké jest barvy; zdali jest svěží neb zaschlý; jakého jest objemu; jak mnoho v něm jest látky rosolité; jsouli na něm pravé aneb tak zvané nepravé uzly; co v krevnicích jest obsaženo; dále budiž udáno: zdali a jak jest zbývající konec částky provázku pupečního podvázán; jsouli kraje tohoto konce ostré, rovné, nerovné, zubaté, laločnaté, roztrhané, roztřísněné, hadrovité, a jsouli

na něm podlitiny krvavé. Neníli tu již pupečního provázku, budiž vyšetřeno, jak velice jest pupek raněn, jak rána vyhlíží, a jaké má kraje, to vše buď popsáno tak, jako to naznačeno jest při volném konci provázku pupečního, též budiž po každé s tím, co zde nalezeno, porovnáno také to, co se jeví na provázku, který snad visí ještě na koláči.

Při chlapcích buď prohlídnut šourek, by se vidělo, zdali varlata dolů slezla, a jak. Při děvčatech potřebí hleděti, jaké barvy a povahy jsou klapky stydké; jak dalece vystupuje poštěváček i hřebínky stydké; a nebyloli snad skrze pošvu učiněno zranění.

I páteř budiž takto zevrubně prohledána a shledaloli by se na zádech něco nepravidelného neb nějaké poranění, budiž to popsáno. Konečně dlužno i říť vyšetřiti, jestli snad potřísněna odešlou smolou dětskou; a krvácíli, z čehožby vzešlo podezření, že bylo dítěti učiněno násilí; též buď hleděno, jsouli tu nepravidelnosti počaté již v zárodku; jestli totiž říť srostlá aneb zdali se zde udělala stoka atd.

§. 123.

Při okončinách budiž udáno: jsouli pravidelně neb nepravidelně rostlé; jsouli oblé, tuhé; majíli mnoho sádla a následkem toho karby na kůži, aneb jsouli hubené, plihé, vymořené; jsouli nehty na rukou i na nohou pevné, rohovité, klenuté anebo ploché, měkké a kožnaté, sáhajíli přes špičky prstů. Konečně náleží důkladně vyšetřiti místa krví podlitá neb oteklá i také rány, a hleděti, zdali jest nějaká kost zlomena aneb vymknuta.

§. 124.

Byllí také nalezen koláč, budiž vyšetřeno: jestli celý aneb jestli ho jenom část; jak jest těžký a tlustý; jakou má formu a barvu; jestli svěží nebo shnilý; krom toho buď zřetelně popsáno, jaká jest v koláči i v obalech vaječných tkanina; zdali jest koláč krevnatý; jsouli v něm výpotky, boubelky a jiné chorobní útvorky.

Provázek pupeční budiž dle toho ohledán, co nahoře řečeno; při tom buď i to místo popsáno, na které se provázek na koláči usazuje, i buď hleděno, jsouli tu znamení nějaká, z nichž by bylo viděti, že se narodila dvojčata, trojčata atd.

§. 125.

Vnitřní vyšetřování novorozenců má se díti dle pravidel již dříve naznačených; protož náleží kůži na hlavě tak rozpárati a popsati, jako při osobách dospělých. Jenom to buď připomenuto, aby otok předhlavní (caput succedaneum), kterýžto se často vyskytuje, a nádor krevní (trombus, caephalohaematoma) nebyly křivě

za účinek zúmyslného násilí pokládány; pročež sluší při tom uvážiti poměry pitevně chorobní, veliké okolnosti při porodu, velikost hlavy dětské u srovnání s rodidly matky, ač jestli známa. Když byla prohlédnuta kůže na hlavě, dlužno zevrubně vyšetřiti pokostici lebky, plešky, švy a konečně i kosti. Zvláště má se udati, jestli nějaký úraz na pleškách a ve švech, kdežto se snadno může minouti, k. p. nějaká rána tenkými jehlami spůsobena; jsouli na kostech vmačknutiny; jestli kost nějaká popukána, zlámána a roztříštěna. Aby se omyly předešly, náleží na paměti míti, že bývají v tomto věku kosti lebné krevnaté a podlé krajů švů že bývají někdy drobné štěrbinky, podobající se rozpuklinám.

Dutina lebky otevře se nejpříhodněji poněkud silnými nůžkami. Především rozpárají se jimi blánovité švy, pak se v dostatečné hloubce prostříhají kosti lebné, dělající čtyry laloky, a odloží se stranou, zároveň ale se rozpárá podlebice s kostmi pevně srostlá.

Bylyli zevnitř nalezeny znamení nějakého úrazu, budiž přede vším vyšetřeno, zdali jest tu krev podlita, kde a v jaké rozsáhlosti. Další vyšetřování mozku, kterýž bývá mnohdy růžové barvy a míyá v sobě mnoho krve, jakož i vyšetřování mozkových blan předsebráno buď podlé známých již pravidel. Poněvadž pak by se snadno mohl úraz nějaký minouti, buďtež co nejpozorněji prohlídnuty nejen krajiny již připomenuté ale i skráně, kost řešetná, hořejší stěna důlků očních a kost skalní.

§. 126.

Ostatní dutiny těla buďtež otevřeny tak jako u dorostlých, jenom při tom šetřiti jest opatrnosti, aby se neporanily cevy pupkové. K tomu konci náleží prořízuouti stěny břicha v jámě srdeční; dírkou takto udělanou budiž prostrčen do dutiny břicha okazovací a střední prst levé ruky, aby se vidělo, kam jdou a jak leží cevy pupkové, a aby se na těchto místech neporušily. Aby se však daly laloky, ježto se tu udělaly, ohrnouti, potřebí z hořejšího pravého laloku vystříhnouti pupek i cevy neporušené. Poněvadž pak se později vyšetřovati bude dutina úst, tedy bude příhodno, aby se kůže podél kraje dolejší čelisti až k zadním uhlům jejím prořízla a od předního i postranního povrchu krku odloupla.

§. 127.

Částky na krku odkryté buďtež zevrubně popsány a poněvadž bývá v tom věku zapotřebí, aby se vyšetřila dutina úst, budiž k tomu konci brada v prostředku nůžkama prostříhnuta. Na to buďtež částky měkké od krajů kosti sáňkové odříznuty, obě částky sáňky na obě strany přeloženy a zvláště k tomu hleděno: jsouli tu

snad nějaká cizí tělesa, podlitá krev, vmačknutiny, poškrábaniny atd., ježto by snad z toho pocházely, že se hledělo nafoukati vzduchu dítěti do plic.

§. 128.

Na přední straně hrudi, když byla s ní kůže sejmuta, budiž spatřeno, zdali jest kost hrudní z jednoho neb z více kusů; jaký uhel dělají chrustavky žeberní se žebry, s nimiž se spojují; po odřezání branice budtež chrustavky žeberní přestřihnuty a kost hrudní, byvši od kostí klíčkových opatrně odřezána, odstraněna. Když pak byla dutina hrudní otevřena, budiž poznamenáno: jak vysoko leží branice, t. j. ku kterému žebru anebo ku které mezeře mezižeberní dosahuje nejvyšší částka jejího klenutí; a potom buď popsáno, jak jest brzel veliký, jaké formy jest, jak leží; zdali jest rostlý z jednoho kusu aneb máli více laloků; jakou má barvu a tuhost.

§. 129.

Dříve nežli se počne zkouška s plicemi a v příčině dýchání, budiž okem změřeno, jaký objem plíce mají, a jak dle toho leží, a budiž dodáno, zdali a jak dalece vyplňují dutinu hrudní; vyplňujíli jenom zadní prostoru její; kterými místy se dotýkají plíce vedlejších ústrojů; pokrývali spodina plicní celou branici čili nic; zdali a jak dalece přední kraje plic obklíčují osrdce; aneb zdali osrdce docela jest nepřikryt.

Na to budtež plíce i se srdcem a brzlem z dutiny hrudní vyňaty; dříve však budiž, aby se zamezilo krvácení a z toho pocházející potřísnění, srdečnice a véna dutá na horu vzstupující; nad branicí podvázána; a taktéž podvázány budte i větší cevy ze srdce vystupující, po tom budtež tyto útroby vodou omyty, převáženy, aby se vyhledala prostá tíž jejich, a na to zevnitř ohledány. V příčině tohoto zevnitřního ohledání plic budiž udáno: jaký tvar mají plíce vůbec a zvláště jejich jednotlivé laloky; jak vyhlížejí jejich kraje; jakou mají plíce i jejich jednotlivé laloky barvu, a jaké jsou na nich odstíny této barvy, při čemž náleží zřetel míti i k tomu, že se mohou proměny díti i působením zevnitřního vzduchu. Dále dlužno udati: jak tuhé a pružné jsou plíce; jsouli celé a všudy stejně takově aneb na rozličných místech rozličné; zdali se jejich hmota, když se prstem ohmatávají, jeví býti tužší, celistvější aneb kypřejší, měkčí; jak vyhlížejí plíce na povrchu; objevujeli se tkanina, ježto skrze útlou blánu syrovátečnou prohlíží, býti hmotou jednostejnou, jenom krevnicemi protkanou, aneb zdali jsou tu viditelné měchýřky vzdušné, ježto bývají na malá skupení jako ostrůvky rozrůzněny, v jaké rozsáhlosti a na kterých místech; jak velice se plíce těmito měchýřky zedmuly; aneb zdali mezi částkami plic již vzduch v sobě majícími jsou místa beze vzduchu, v jaké rozsáhlosti, a v čem záleží změna tvaru tím spůsobena. Když již bylo hnití plic pokročilo, dlužno náležitě uvážiti, jakou mají barvu, jak jsou tuhé, jak změnily svůj objem a sice pokud by to vše od hnití pocházeti mohlo; jmenovitě budiž, když se již

od hnití vyvinuje vzduch, zřetel obrácen na puchýřky, které kromě drobnějších, bývají často zvící hrachu neb fizole, a ježto, ležíce pod pohrudnicí plicní, bublinkami pozdvíhanou, se dají snadně pošoupnouti.

§. 130.

Po tom se plíce i s útrobami, jak právě připomenuto, na nich visícími, opatrně položí do nádoby dostatečně prostranné a hluboké, čistou, neohřátou vodou tak naplněné, že tam podlé svého objemu a své váhy volně plavati aneb na dno padnouti mohou. Na to se pozoruje, zdali plíce i s útrobami na nich visícími ve vodě plavou aneb na dno padají; padajíli zdlouhavě aneb rychle; aneb snad některá částka jich na vrchu zůstává a která to jest, anebo konečně zdali celé plíce stejně na dno padají; zdali pod povrchem vody u prostřed nádoby se vznášejí aneb zcela až na dno nádoby padají.

§. 131.

Na to se obě křídla plic u kořenu od srdce odříznou, pozoruje se, jak mnoho krve vyteče a učiní se s každým křídlem zvláštní zkouška, zdali může plavati. Po tom se přistoupí k zevrubnému vyšetřování samé tkaniny plicní, při čemž se tato výdatnými řezy obnaží a jsouli jaká místa změněna, do nich zvláštní zářezy se učiní, i udá se, jakou má tkanina barvu, jak jest krevnatá a tuhá, jsouli tu jaké úkazy chorobní, jaké jsou průdušky a co v nich obsaženo atd. Při zařezávání do plic pozoruje se, zdali na místech, kdež se nalézá vzduch, slyšeti jest praskavý chřest, vytékáli spěněný mok; a konečně: mohouli plavati i jednotlivé drobty plic rozkouskováním povstalé; při rozkouskování samém náleží se říditi dle toho, co z vyšetřování na jevo vyšlo a čehož se již napřed nadíti bylo. Ostatek se pokládá za to, že jmenovitě vzduchu prázdná tkanina plic dle pitevních pravidel zevrubně se popíše, aby se již z tohoto popisu snadně poznalo, proč tkanina jest vzduchu prázdná a proč tedy nemohou plíce plavati.

§. 132.

Potom se popíše srdce; nejprv se otevře osrdce a připomene se: co v něm obsaženo, jak jest srdce veliké a jakou má podobu; při čemž se má vždy udati: jak velké jest pravé srdce, jak má mnoho hmoty a jmenovitě, jak mnoho jí mají stěny pravé komory u srovnání s levým srdcem, a jakou špičku srdce má. Po otevření jednotlivých dutin srdce popíše se, co jest v každé obsaženo, a pak se má hlavní zřetel na průchody, ježto věku zárodčímu náleží.

Když bylo popsáno, jaká jest díra vejčitá ve přepážce mezipředsíňové, vypitvuje se průchod Botallův jak velký jest, a připomene se, jak jest dlouhý, tlustý, a jaký má tvar, pak se rozpáře na přední ploše dle celé délky a popíše se: v jakém způsobu jsou oba jeho konce ústní; jaká jest jeho světlost, to, co v něm obsaženo, a jeho vnitřní blána; při čemž jmenovitě, když se popisuje světlost jeho, přihodně se ustanoví, jaké jsou tytéž vlastnosti při kmenu tepny plicní a při jejich obou větvích.

Vyskytnouli se při srdci i při velikých cevách odchylky nějaké od pravidelného způsobu, což se může po otevření dutiny hrudní okem i ohmatáním snadně poznati, jak na obnažených ústrojích krku tak i na položení a podobě srdce, tedy se má, jak se to samo sebou rozumí, způsob vyšetřování zde všeobecně naznačený dle potřeby změniti.

Když hnití již daleko pokročilo a když se již vyvinují plyny, tehdaž mohou plavati nejen plíce, ale i srdce a každý sval i játra, blány střevní atd.; avšak bude potřebí také aby se ve protokolu udalo, jaké zkoušky v příčině plavání byly s jednotlivými částkami učiněny.

§. 133.

Na břiše buďtež přede vším vyšetřeny a popsány cevy pupkové a sice: mnoholi jest v nich krve; jsouli průchodné; jaké jest spojení mezi vénou pupeční a vratní; a jak vyhlíží průchod Arantiův: zdali jest otevřen, zdali jeho světlost sůžena aneb již zavřena. Co jater se týče, budiž hleděno: jak vysoko do dutiny hrudní vystupují a jak působí na položení branice; jsouli červené, tmavěčernohnědé aneb od chorob nějaké jiné barvy; též budiž udáno: jak mnoho jest v nich krve a jakou má krev ta barvu; jsouli játra svěží anebo shnilá; jak jest veliký měchýřek žluční; mnoholi jest v něm žluči a jaká žluč jest.

Týkajíc se žaludka, budiž hleděno: jestli okrouhlý aneb hruškovitý; jestli obrácen dnem nahoru vratajem dolů, malým obloukem na pravo a velikým na levo; co jest v jeho dutině obsaženo, zdali mok hlenovitý, bílkovitý aneb jinaký; jestli v tomto položení od plynů nafouklý; aneb jestli malým obloukem obrácen více nahoru a velikým dolů, a zdali při tom jest v něm něco jiného obsaženo, než o čem již zmíněno a jaké to jest.

Co střev se tkne, náleží hleděti: jestli hořejší část tenkého střeva sůžena a dolejší naplněna smolou dětskou, aneb jestli onano nafouklá a tato vyprázdněna; jestli v tlustém střevě smola dětská více jasně zelená, v levém tlustém střevě a v pastelínu smola více tmavé barvy; zdali a jak mnoho smůly jest již vyprázdněno aneb zdali tam jest lejno jinačí; konečně buď připomenuto: zdali jest měchýř plný neb prázdný.

§. 134.

Shledaloliby se při zevnitřním ohledání páteře, že jest vymknuta aneb poraněna; budiž především vyšetřeno, jsouli poraněná místa podlita krví, načež by nebylo pochybnosti, že úraz takový byl dítěti za živa způsoben; objevilyli se však výpotky na oko sebe nepatrnější, vyšetřeny budtež veškeré měkké částky blíž výpotků i páteřnice sama, poněvadž výpotky takové vzbuzují podezření, že tu jest nějaký úraz. V příčině té ohledány budtež zvláště hořejší částky páteře a částky okolo krku, při čemž se připomíná, že páteřnice novorozenců nejlépe se otvírá nůžkami poněkud silnějšími, když se byly odstranily částky měkké, ježto pokrývají páteř.

Svobodný pán **Bach** mp. Svobodný pán **Krauss** mp.

40.

Nařízení, vydané od ministerium práv dne 12. února 1856,

pro Uhry, Chorvatsko, Slavonsko, vojvodství Srbské a banát Temešský,

jímžto se dává soudům naučení, že není dovoleno, vésti exekuci k vymáhání nezapravených platů a dávek urbářských za náhradu zrušených, ježto vzešly teprv od 1. května 1847.

(V Zák. říš. č. VII. vyd. a rozesl. dne 26. února r. 1856 č. 23.)

41.

Vyhlášení, vydané od ministerium financí dne 11. dubna 1856,

o tom, že se úřad kontrolní ve Vrbně překládá do Cukmantlu.

(V zák. říš. č. XIV. vyd. a rozesl. dne 17. dubna r. 1856. č. 52.)

Úřad kontrolní, který byl posavad ve Vrbně, přeložen bude od 1. května 1856 do Cukmantlu.

Svobodný pán **Bruck** mp.

42.

Nařízení, vydané od ministerium záležitostí vnitřních, práv a financí dne 14. dubna 1856,

jímžto se oznamuje, že dle nejmilostivějšího povolení Jeho c. k. apoštolského Veličenství zřizuje se soud stoličný ve Velkém Kále pro stolici Saboleskou v okršlku vrchního soudu Velkovaradinského.

(V Zák. říš. č. XIV. vyd. a rozesl. dne 17. dubna r. 1856 č. 53.)

Druck von R. Rohrer's Erben in Brünn.

43.

Nařízení, vydané od vrchního velitelství nad armádou, od ministerium financí a od nejvyššího úřadu policejního dne 11. března 1856,

pro veškerou říši,

jímžto se nařízení, dané dne 28. listopadu 1855, zákonníka říšského č. 205, o tom, jaký plat náleží četníkům od strážmistra dolů, když byli ve věcech trestních před civilní soudy trestní za svědky obesláni, rozšiřuje i na to, když byli obesláni před soudy vojenské nebo k řízení týkajícímu se důchodkův.

(V Zák. říš. č. XIV. vyd. a rozel. dne 17. dubna r. 1856 č. 45.)

Jeho c. k. apoštolské Veličenství nejvyšším rozhodnutím od 8. března 1856 naříditi ráčil, že to, co nařízením, daným dne 28. listopadu 1855, zákonníka říšského č. 205, v příčině toho ustanoveno jest, jaký plat náleží četníkům od strážmistra dolů, když byli ve věcech trestních před civilní soudy trestní za svědky obesláni, vztahovati se má v celém císařství i na to, když mají četníci za svědky přijíti před soudy vojenské aneb k řízení, týkajícímu se důchodkův.

Plat svědkům náležitý v případnosti této vydán budiž na účet toho odvětví správního, v jehož oboru byl četník vyslechnut.

Svobodný pán **Kempen** mp. Svobodný pán **Bruck** mp. Svobodný pán **Bamberg** mp.

44.

Nařízení vydané od ministerium obchodu, průmyslu a stavby veřejné dne 27. března 1856,

pro všechny země korunní vyjímajíc Hranici vojenskou,

jímžto se ustanovuje, kdo má dávati povolení k periodickému vožení osob, a jak se má při tom předsejíti.

(V Zák. říš. č. XIV. vyd. a rozesl. dne 17. dubna r. 1856 č. 46.)

Dodatkem k vynešení, vydanému od ministerium obchodu dne 20. prosince 1850 (v částce I. zákonníka říšského r. 1851, číslo 1.) o periodickém vožení osob od podnikatelů soukromých, a k nařízení, vydanému dne 15. ledna 1855 (v částce IV. zákonníka říšského na r. 1855, č. 11.) o tom, jak se má při udělování povolení k takové vozbě předsejíti, a aby se nařízení tato lépe vysvětlila, ustanovuje se po usnešení s ministerium záležitostí vnitřních toto: jen k takovému periodickému vožení osob potřebí jest povolení od řízení zemského, kteréž se díti má na silnicích poštovských a při němž se mají střídati koně.

Povolení k jakému koli jinému periodickému vožení osob udělovati mohou

úřadové první instance, kteří propůjčují obyčejných živností, spravujíce se při tom jediné předpisy obecnými, vydanými v příčině povolování živností povozních.

Za silnice poštovské pokládány tu buďte jen ty, na kterých jsou pošty povozné.

Odepřeloliby se komu povolení tohoto druhého spůsobu, může z toho vzíti rekurs k politickému, řízení zemskému, a v třetí instanci k ministerium obchodu a průmyslu, kteréhož rekursu k ministerium tomuto užiti může v druhé instanci i ten, komuby bylo odepřeno povolení onoho prvního spůsobu; ministerium majíc o rekursech takových rozhodnouti, smluví se prvé s ministerium záležitostí vnitřních.

Rytíř z **Toggenburku** mp.

45.

Vynešení, vydané od ministerií záležitostí duchovních a vyučování dne 3. dubna 1856

pro veškerou říši

jimžto se uvádějí absolutoria za listy, řádný důkaz podávající, že studující fakulty věd právních a státních nebo akademie právnické studia akademická dle zákonů odbyl, a jimž se ustanovuje, kdy se má budoucně užívati obyčejných posud vysvědčení odchodních, a co mají vysvědčení tato obsahovati.

(V Zák. říš. č. XIV. vyd. a rozesl. dne 17. dubna r. 1856 č. 47.)

Aby se budoucně, a to zvláště v první době, kdežto se nový plán studií věd právních a státních ve skutek uvádí, úřadům státním, komisím zkoušek státních a fakultám věd právních a státních podalo určité a jisté pravídko, dle něhož by posouditi mohli, zdaliž kandidát, kterýž se u nich hlásí do praxe konceptní, nebo ke zkoušce, ku kteréž potřebí, aby byl skončil úplně studium akademické, požadování tomuto dle zákonů zadost učinil, to jest, zdaliž své akademické čtyřletí neb potahmo tříletí platně dokonal, za tou příčinou toto se nařizuje:

§. 1.

Ku potřebě řádných posluchačů práv na universitách Vídenské, Pražské, Pešťanské, Krakovské, Lvovské, Hradecké a Inšbrucké, a na c. k. akademiích právnických, kteří letním půlletím 1855—56 nebo později své akademické čtyřletí neb tříletí dokonají, a podlé nařízení za jakou koli příčinou, praktickou nebo akademickou, průkazu o tom potřebí mají, uvádějí se tímto zvláštní absolutoria za řádné listiny průkazní v příčině toho.

§. 2.

Absolutoria tato vydávána budtež veřejným posluchačům práv ve fakultách a veřejným nebo soukromě studujícím žákům c. k. akademií právnických na blanketech zvláště k tomu napřed tištěných.

§. 3.

Aby se absolutoria tato rozeznávala od vysvědčení odchodních (universitních), mají míti

1. nápis: „absolutorium“;
2. mají v sobě obsahovati veškerá kolegia, kteráž kandidát po všechen čas svých studií akademických slyšel na jednom a témž učilišti věd právních a státních, anebo na rozličných učilištech, na nichž studoval, aneb z kterýchž kolegií co soukromý studující na některé c. k. akademii právnické zkoušky odbyl;
3. v úvodu má se v nich výslovně připomenouti, že kandidát studia svá akademická vedlé nařízení o nich vydaných úplně skončil.

Ostatek vydávána budtež absolutoria tato vůbec dle nařízení, ježto posud platí v příčině vysvědčení odchodních.

§. 4.

Zdaliž kandidát po čas studií svých aneb po skončení jich odbyl také theoretických zkoušek státních, jichž odbyti mu náleželo, o tom nebudiž v absolutorium ničeho připomínáno, nébrž o tom buď průkaz podán vysvědčeními o zkouškách státních.

§. 5.

Absolutorií tuto dotčených předkládati povinni nejsou toliko ti kandidáti, kteří se hlásí ku praxi konceptní nebo k poslední zkoušce státní, nenavštěvovavše řádně čtení na universitě, nébrž oddavše se studiím věd právních a státních dle toho, jak to povoleno vynešením zdejším, vydaným dne 2. října 1855 (obs. v zákonníku říšském, č. 172, v post. 7.)

Kandidáti takoví, hlásíce se k praxi konceptní, budou jen povinni, předložiti povolení od ministerium vyučování, k tomu se vztahující, a vysvědčení, že odbyli s dobrým prospěchem theoretických zkoušek státních.

§. 6.

Studující, kteří chtějí absolutorium obdržeti, mohou se o ně již v běhu posledního půlletí studií svých u dekanátu neb ředitelství hlásiti.

Při čemž předložiti mají vysvědčení o veškerých studiích svých (vysvědčení dospělosti, knížku přihlašovací, vysvědčení o zkouškách všelikých atd.) a to buď v originalu nebo v duplikatech.

§. 7.

Zdaliž kandidát studia svá dle předpisů platně skončil, to posuzovati přísluší předkem a nejprvé kolegiím profesorským a ředitelům akademií právnických.

Vzešlaliby však o tom pochybnost nějaká, a týkaloliby se kandidátů zvláště takových, kteří sice řádně a pilně času ke studiím svým užili, a však studia tato

ne dosti dokonale dle nařízení o tom vydaných zařídili, buď co se dotýče pořádku studií, nebo počtu hodin, po kolik kolegia navštěvovali, jmenovitě v době přechodu; vznáší se tímto na komisi zvláštní, aby o tom rozhodla, kterážto komise skládati se má na fakultách věd právních a státních z děkana úřadujícího a ze dvou děkanů z dob děkanských posléz minulých, a na akademiích pak právnických z ředitele a ze dvou řádných profesorů, kteréž ministerium vyučování zvláště k tomu pojmenuje.

Toto druhé ustanovení vztahovati se má také na university Pešťanskou a Krakovskou dotud, až tam budou zřízeni řádní funkcionáři akademičtí, a bude se tam pak moci ustaviti komise týmž spůsobem jako na jiných universitách.

§. 8.

Shledáli komise dotčená, že se absolutorium nemůže vyhotoviti, má to představený komise kandidátovi písemně oznámiti, připoje důvody toho; z kteréhož nálezu může pak kandidát buď k vrchnímu úřadu akademickému anebo k ministerium rekurs vziti dle toho, studovalli v poslední době na fakultě nebo na akademii právnické.

§. 9.

Posavadní vysvědčení odchodní (universitní) vydávána buďte budoucně jen těm posluchačům práv, kteříby chtěli z jednoho oddělení, na němž se vědám právním a státním vyučuje (fakulty neb akademie právnické), na jiné přestoupiti, aby tam ve studiích svých dále postupovali, anebo kteříby chtěli ze studií vystoupiti prvé nežli je skončili.

K vysvědčením těmto vydávají se zároveň nové formuláře. V nich nebuďtež více zevrubně vypočítávány kolegia, kteráž kandidat navštěvoval, nébrž buď v nich toliko potvrzeno, kdy kandidat byl přijat, jak dlouho na učilišti studoval, a jaké bylo jeho chování akademické.

Ostatek vyhotovována buďte vysvědčení tato i budoucně na blanketech k tomu ustanovených a pro lepší rozdíl od absolutorií v menším formátě napřed tištěných, jak to nařízeno vynešeními zdejšími, vydanými dne 10. a 29. března 1850 (zákonníka říšského č. 117 a 144), pokud nařízení tato vyměřeními výše tuto položenými nejsou zrušena neb změněna.

§. 10.

Absolutoria a vysvědčení odchodní universit jmenovaných a akademií právnických vyhotovována buďte budoucně v tom jazyku, v kterém budou vydány formuláře k nim.

§. 11.

Koncept a jedno páre každého vysvědčení odchodního a každého absolutorium schováno buď náležitě v aktách akademických a to ve zvláštních svazcích, aby se dle potřeby mohly duplikáty vyhotovovati.

§. 12.

Na posluchače práv universit Pádovské a Pavianské, kteří studia již skončili, a na fakulty theologickou, lékařskou a filosofickou na ostatních universitách, ustanovení tato prozatím se nevztahují.

Thun mp.

46.

Vynešení, vydané od ministerium financí dne 4. dubna 1856,

jimžto se vyměřují meze bezprostředního úředního okršíku horního hejtmanství zlatenského a úředních okresův komisařů hornich z hejtmanství tohoto vysazených, zření majíc k novému zřízení Sedmihradska politickému i soudnímu.

(V Zák. říšsk. č. XIV. vyd. a rozesl. dne 17. dubna 1856 č. 46.)

47.

Vynešení, vydané od ministerium financí dne 5. dubna 1856,

pro všechny země korunní,

jimžto se z posavadního prozatímního centralního úřadu fiskálního v Temešváře činí prokuratura finanční.

(V zák. říš. č. XIV. vyd. a rozesl. dne 17. dubna r. 1856, č. 49.)

Jeho c. k. apoštolské Veličenství nejvyšším rozhodnutím od 23. března 1856 nejmilostivěji schváliti ráčil, aby se z posavadního prozatímního centrálního úřadu fiskálního v Temešváře učinila prokuratura finanční dle pravidel o prokuraturách finančních vůbec vydaných.

Tato c. k. finanční prokuratura v Temešváře vchází tímto ve skutek.

Svobodný pán **Bruck** mp.

48.

Nařízení, vydané od ministerium financí dne 6. dubna r. 1856,

pro všechny země korunní,

jimžto se dle nejvyššího rozhodnutí od 2. dubna 1856 vyhlašují ustanovení některá vztahující se k zákonům, daným dne 9. února a dne 2. srpna 1850.

(V Zák. říš. č. XIV. vyd. a rozesl. dne 17. dubna r. 1856 č. 50).

Podlé nejvyššího rozhodnutí od 2. dubna 1856 mají níže položená ustanovení vztahující se k zákonům od 9. února a 2. srpna 1856, platnosti nabyti.

1. Nemohouli ti, kdož jsou povinni, poplatek nějaký přímo zapraviti, pomoci a průkazů k vyměření poplatků potřebných předložiti ve lhůtě, v kteréž se jednání právní dle zákona oznámiti má, tedy jsou povinni, žádati za prodloužení lhůty prokázavše okolnosti přihodilé a to, mnoholi času mají potřebí k předložení průkazů potřebných.

Náležíli soudu, aby jednání poplatku poddané oznámil, podána buď žádost tato k soudu tomuto; v jiných případnostech podána buď k úřadu, kterýž poplatky vyměřuje.

Nežádalli někdo za prodloužení lhůty a neobdrželli jí, a přestoupilli lhůtu zákonem vyměřenou nebo prodlouženou, přidržen buď pokutou pořádečnou, aby povinnosti své zadost učinil.

Za pokutu pořádečnou vyměřeno buď 5 až i 50 zl., a bylaliby pokuta tato bez účinku, 50 až i 100 zlatých. Může se ale také pohroziti pokutou, činící tolik co úroky pětiprocentové z poplatku, který se teprv vyměří, za čas přestoupení lhůty, a pakliby poplatkem povinný aneb zástupce jeho, přestoupiv lhůtu neprokázal, že pomoci neb průkazy ve lhůtě položené bez viny jeho nebyly předloženy, může se vyříknouti, že má pokutu tuto zapraviti.

Doba přestoupení lhůty počítá se od toho dne, kdy prošla lhůta k podání pomocí a průkazů vyměřená, až do dne podání průkazů těchto.

Ukládati pokuty pořádečné, přísluší finančním ředitelstvím okresním, jestli však činiti o výkaz pozůstalosti, jakož vůbec, vyhledávajíli soudové to, z čeho se poplatek vyměřiti má, přísluší ukládání pokuty takové soudům.

Když se vykoná pokuta pořádečná, ježto se řídí dle poplatku, který teprv bude vyměřen, poznamenati má soud na výkazu pozůstalosti a vůbec na spise, kterýž se pošle úřadu k vyměřování poplatku ustanovenému, že pokuta pořádečná byla uložena a oč byla lhůta přestoupena.

2. Přestoupilali se lhůta zákonem k placení vyměřená, mají se ode dne po posledním dnu lhůty této nejprvé příštího, zapraviti pětiprocentové úroky prodlecí z poplatku, kterýž se měl zaplatiti, zároveň s poplatkem tímto (v království Lombardsko-Benátském na místě Capo saldo).

Kromě zvláštních případností platiti se mají úroky z prodlení i tehda, když byla lhůta k placení prodloužena.

Svobodný pán **Bruck** mp.

49.

Nařízení, vydané od ministerií financí a obchodu dne 6. dubna 1856,

pro země korunní, obsažené v obecném obvodu celním,

jímžto se některým benátským vedlejším úřadům celním propůjčuje moci, vyclivati vína legitimovaná z výhradků celních.

(V Zák. říš. č. XIV. vyd. a rozesl. dne 17. dubna 1856 č. 51.)

Moc, dle poznamenání 1. k oddělení 27. tarify celní od 5. prosince 1853 toliko hlavním celnicím třídy II. propůjčená, vyclivati za nižší clo jaké koli množství vín legitimovaných, když se dovážejí po moři z Dalmatska aneb vůbec z výhradků celních, uděluje se též tuto jmenovaným benátským vedlejším úřadům celním třídy I., ležícím na řece Padvi, totiž: úřadům v Santa Maria in Punta, Crespino, Polesella, Vallice a Ficarolo.

Ustanovení toto vejde ve skutek od toho dne, kteréhož řečeným vedlejším úřadům celním bude oznámeno.

Svobodný pán **Bruck** mp. Rytíř z **Toggenburku** mp.

50.

Nařízení, dané od ministerium záležitostí duchovních a vyučování dne 16. dubna 1856,

pro veškeré mocnářství,

o tom jak se zařídíti a předsebrati mají theoretické zkoušky státní, kteréž dle nejvyššího rozhodnutí od 25. září 1855 jsou povinni podnikati studující věd právních a státních.

V Zák. říš. č. XV. vyd. a rozesl. dne 26. dubna č. 54.

Aby nejvyšší nařízení, učiněná nejvyšším rozhodnutím od 25. září (vynešením zdejším od 2. října) 1855, zákonníka říšského č. 172, o theoretických zkouškách státních, kteréž studující na fakultách věd právních a státních ve Vídni, v Praze, v Krakově, v Pešti, Lvově, Hradci a Inšbruku, a na c. k. akademiích právnických podnikati mají, k vykonání svému přišla, toto se nařizuje:

I. O zkouškách, kteréž podnikati mají ti, kdož veřejně studují na universitách jmenovaných.

§. 1.

Řádní posluchači na fakultách věd právních a státních, kteří k tomu konci studují, aby se oddali službě státní, nezamýšlejíce nabyti doktorství z věd právních a státních, povinni jsou, ač nemohouli dle vynešení zdejších, vydaných dne 2. října 1855, zákonníka říšského č. 172, a dne 8. února 1856, zákonníka říšského,

č. 22, odbývati theoretických zkoušek státních ještě dle spůsobu zkoušek státních, zavedeného léta 1850, podniknouti tři zkoušky, kteréž se dle povahy předmětů, ježto v nich mají převahu, nazývají: „zkoušky z historie práva, ze soudnictví a z věd státních.“

Zkoušky tyto odbývati se mají v pořádku uvedeném, a co času se týče, vůbec tak, že se zkouška z dějepisu práva může dělati ku konci čtvrtého nebo během pátého půlletí, zkouška judiciální ne dříve než v posledních šesti nedělích osmého půlletí a zkouška z věd státních ne dříve než před úplně dokonaným čtyřletím. Zkoušku z dějepisu práva mají budoucně týmž spůsobem odbývati i ti, kdož zamýšlejí dojíti doktorství.

§. 2.

Předmětové zkoušek těchto jsou:

a) z dějepisu práva:
právo římské, právo církevní a dějepis německé říše a německého práva spojen s dějepisem rakouským;

b) předmětové zkoušky judiciální:
rakouské právo občanské, právo obchodní a směnečné, rakouské soudní řízení civilní ve věcech sporných a mimosporných, rakouské právo trestní a řád trestní;

c) předmětové zkoušky z věd státních:
statistika rakouská, ekonomie národní (náuka o národním hospodářství a o správě národního hospodářství) a věda finanční.

§. 3.

Právem římským rozumí se také dějepis práva římského, a civilním řízením soudním také vypsání organisace soudů a jejich kompetence.

Ze statistiky rakouské nebudiž žádáno takových podrobností, kteréž nazpamět uměti nemělo by stálé ceny, a kteréžby se tedy kandidát učiti musel jedině pro zkoušku.

Naproti tomu budiž na kandidátovi jak při zkoušce z věd státních tak i při zkoušce judiciální, pokud se k tomu podá příčina, žádáno, aby věděl z dějepisu rakouského děje nejdůležitější, vztahující se k dějepisu práva a státu, a aby měl obecnou známost rakouského zřízení a organismu správního, t. j. aby znal v podstatě nejdůležitější zákony politické a finanční.

Tím však nemá dějepis rakouský, a znalost správy a zákonů finančních státi se předmětem zkoušky o sobě.

§. 4.

Ku předsebrání zkoušek zřídí ministerium vyučování komise zvláštní v takových městech, v kterých jsou zároveň university.

§. 5.

Komise pro každé oddělení zkoušek skládati se bude z předsedícího, vedlé okolností z jednoho neb ze dvou náměstků předsedícího (místopředsedících) a z tolika komisařů zkoušecích, kolik se jich bude viděti zapotřebí dle počtu kandidátů a k tomu konci, aby se častěji mohly zřizovati jiné komise speciální. Předsedící, jmenovaní náměstkové jeho a komisařové zkoušecí budou hlavní komisí pro každé oddělení zkoušek.

Z nich složí předsedící dle zdání svého komisí pro jedno každé zkoušení (komisi specialní).

§. 6.

Za komisaře zkoušecí ustanovení budte před jinými profesorové, též ale praktičtí úředníci státní, výteční advokáti a notáři, doktorové práv, neb jiní učení, v tom neb onom předmětu zběhlí. Úředníky může ministerium vyučování jmenovati představenými neb údy komisí zkoušecích jen tehda, když se prvé bylo smluvilo s ministeriemi, pod kterými úředníci tito jsou postaveni. Každý profesor neb úředník, který k funkcem těmto bude povolán, povinen jest je přijmouti.

§. 7.

Předsedící judiciální komise zkoušecí jest zároveň examinátorem.

Co se však dotýče druhých dvou komisí zkoušecích, budiž pravidlem, aby předsedící neměl ve zkoušce účastenství co examinátor.

§. 8.

Zašlaliby předsedícího překážka nějaká, má jej zastupovati místopředsedící a nebylliby pro tu komisi zvláštní místopředsedící jmenován, tedy profesor dle let služby nejstarší, kterýž jest údem komise.

§. 9.

Zkoušky z oddělení judicialního a z věd státních odbývati se budou, když se kandidáti přihlásí, po celý rok, kromě prázdnin podzimních a mezitímních.

§. 10.

K odbývání zkoušky z dějepisu práva však položí se za řádnou lhůtu poslední týdně měsíce července a první týdně měsíce října, za lhůtu mimořádnou poslední týden každého zimního půlletí (lhůta zimní).

Ve lhůtě této mimořádné mohou jen takoví kandidáti ke zkoušce připuštění býti, kteří

a) dle vynešení, vydaného dne 2. října 1855, zákonníka říšského č. 172, §. 7., soukromě studují, nebo

b) kteří při zkoušce, odbývané ve lhůtě červencové nebo říjnové, propadli, ač nebylali jim při tom delší lhůta k opakování zkoušky vyměřena.

§. 11.

Zkoušky z dějepisu práva ve lhůtě červencové zařízeny buďte tak, aby se teprv 30. neb 31. července skončily; ve lhůtě říjnové počínejtež se dne 3. neb 4. října.

Při tom hleděno buď k tomu, aby profesoři zkouškami těmito zaměstnaní nebyli jimi ze svého pravého povolání učitelského déle vytrhování, nežli nevyhnutedlně potřebí jest.

Času ke zkouškám těmto vyměřeného není dovoleno na fakultách věd právních a státních předsebráti ani rigoros ani disputací, v kterýchž by měli účastenství profesoři, jmenovaní za představené neb za údy komise ku předsebrání zkoušek z dějepisu práva.

§. 12.

Zkoušku z dějepisu práva podniknouti může kandidát jen před komisí, zřízenou v sídle té university, na které jest toho času, když zkoušku dělá, imatrikulován.

K ostatním dvěma zkouškám hlásiti se může vůbec u té komise, u které mu libo.

Kdo však byl reprobován, opakovati má zkoušku před tou komisí, která jej reprobovala.

§. 13.

Ministerium vyučování zůstaveno jest povoliti z příčin zvláštního zřetele hodných výmínky z toho, co v paragrafu předešlém ustanoveno.

§. 14.

Když se kandidát hlásí ke zkoušce z dějepisu práva, předložiti má list z matriky, vysvědčení o zkoušce dospělosti,
aneb listinu, která vysvědčení to zastupuje, a
knížku opovědní;
při dalších zkouškách předložiti má kromě toho:
vysvědčení o theoretických zkouškách státních, kterých již odbyl, a zvláště
při poslední zkoušce také
absolutorium.

§. 15.

Všeckny listiny tyto předloženy buďtež v originálu, a komise měj je při zkoušce před sebou.

Bez nich nebudiž žádný kandidát ke zkoušce připouštěn.

§. 16.

Ohlášení ke zkouškám staň se prostředkem krátké žádosti náležitými přílohami opatřené, kteráž se má podati,

jestli činiti o zkoušku z dějepisu práva, děkanovi kolegium profesorského věd právních a státních, jehož se dotýče,

jdeli ale o dvě další zkoušky, podati se má přímo předsedícímu komise zkoušecí, jíž se týče.

§. 17.

Ke zkouškám z dějepisu práva, ježto se odbývají ve lhůtě červencové, hlásiti se mají kandidáti od 15. května až do 15. června, ke zkouškám, které se předseberou ve lhůtě říjnové, mají se hlásiti v měsíci červenci.

Kandidáti zkoušky z dějepisu práva konečně, kteří k ní chtějí ve lhůtě mimořádné připuštěni býti, podati mají žádosti své nejméně tři neděle před skončením půlletí zimního.

§. 18.

Děkan má žádost i přílohy zkoušeti a neníli žádné překážky, aby kandidát ke zkoušce byl připuštěn, má na rubu žádosti povolení zkrátka napsati a tím ji vyříditi. Žádost i s přílohami má se kandidátovi dodati, kterýž ji pak má při zkoušce předsedícím komise předložiti.

§. 19.

Jestli tu nějaká nepatrná závada, kterouž kandidát může ihned zdvihnouti, budiž kandidátovi příhodné naučení s strany toho dáno, bylaliby ale nějaká pochybnost a kandidát by nechtěl od žádosti své upustiti, budiž to předloženo kolegium profesorskému, aby rozhodlo.

§. 20.

Po projití lhůty ohlašovací má děkan kandidáty ke zkoušce připuštěné zapsati do seznamu podlé jmen rodinných dle abecedy spořádaného, a má tento seznam kratičkou cestou předsedícímu komise dodati.

§. 21.

Předsedící komise zkoušecí, smluviv se s děkanem, má podlé počtu kandidátů a podlé počtu komisařů zkoušecích jemu přidaných, uvážiti, aby se čas čtení příliš nezkracoval, zdali jest dosti, aby se zřídila jedna komise zkoušecí, anebo zdali se mají složiti zároveň dvě zvláštní komise. Dle toho má ustanoviti, kolik dní se bude zkoušeti, má v seznamu kandidátů ke jménu jednoho každého kandidáta připsati den, kdy se má ke zkoušce dáti vynajíti, a jsouli zřízeny dvě komise, též číslo komise, před kterou se má dostaviti, a potom má seznam děkanovi odevzdati.

Děkan pak má jej dáti na černé desce fakulty věd právních a státních přibiti a spůsobiti, aby byl v posluchárnách vyhlášen.

§. 22.

Kdy se kandidáti mají k ostatním dvěma zkouškám hlásiti k tomu, není lhůty určité vyměřeno. Den k nim ustanoví v jedné každé případnosti předsedící.

Předsedící má se však při tom vůbec držeti pořádku, v kterém se kandidáti u něho ke zkoušce hlásili.

§. 23.

Kandidátům nepřísluší určovati dne, kteréhoby chtěli zkoušku podniknouti.

Pakliby kandidát při ohlášení v příčině toho žádost svou projevil, záleží jedině na předsedícím komise, zdali a pokud k ní může zřetel míti.

§. 24.

Odepřelli děkan kolegium profesorského nebo předsedící komise zkoušecí kandidátovi povolení ke zkoušce státní, může z toho kandidát rekurs vzíti k ministerium vyučování, jemuž zůstaveno jest, dopustiti v tom výjimky, když odchýlení od přísného zákona důvody patrně slušnými, zvláště k dobrému výtečných studujících, omluviti se může.

§. 25.

Každý kandidát má se v den jemu ustanovený ve zkoušce dáti vynajíti.

Nepřišelliby, ať by se to stalo za jakou koli příčinou, ponese škodu, která z toho vzejde, za následek zavinění svého, anebo za příhodu nešťastnou, která jej potkala.

Všichni kandidáti, jimž byl ke zkoušce z dějepisu práva jeden a týž den ustanoven, mají se toho dne před početím zkoušení dáti vynajíti a býti přítomni dotud, až zkoušky odbudou.

§. 26.

Chtělliby dva nebo více kandidátů dni zkoušecí mezi sebou změniti, může se to státi jedině s přivolením předsedícího; a jestližeby ke zkoušce z dějepisu práva zřízeny byly dvě komise zvláštní, učiniti se to může jen pod tou výmínkou, že se změněním dnů nezmění odbor komise kandidátům napřed určený.

§. 27.

Zkoušky odbývají se ústně a veřejně.

Představení komisí zkoušecích mají užiti všech potřebných prostředkův, aby se zamezilo všeliké přerušování pokoje a pořádku, kteréžby bylo proti vážnosti

a důležitosti výkonu toho, aneb kterýmžby zkoušenci byli míleni buď v upamatování se nebo v svobodném úsudku.

Jim přísluší, buď toho neb onoho rušitele pokoje vyhostiti, aneb dle potřeby celou síň, v které se zkouší, dáti vyklíditi.

§. 28.

Porada a hlasování komise o tom, jak zkouška předsevzatá vypadla, děje se tajně.

Nejprvé hlasují údové komise o tom, zdali kandidát zkouškou osvědčil, že jest způsobilý nebo že „není způsobilý.“

Aby kandidát byl shledán za „způsobilého,“ potřebí, aby to vyřkla absolutní většina hlasujících, v něž se vždy také předsedící komise zvláštní, kteráž zkoušela počítá.

Zdaliž kandidát v jednom, aneb v některých nebo ve všech předmětech zkoušky zvláště výtečné schopnosti na jevo dal, a tudíž výtečný kalkul obdržeti má, o tom hlasovati se může jen tehda, když byl jednomyslně aprobován.

Vypadneli hlasování tak, že jest kandidát reprobován, budiž pak hlasováno o lhůtě, před jížto projitím k opakování zkoušky nemá připuštěn býti.

§. 29.

Jak hlasování vypadlo, zapíše se do protokolu a obecně se oznámí.

§. 30.

Předsedící má vysvědčení vyhotoviti, poznamenaje v něm, jaká zkouška a kdy byla odbyta a jak vypadla; byli kandidát ponejprv reprobován, má v něm položiti lhůtu, v kteréž se mu povoluje zkoušku opakovati; vypadlali zkouška výtečně má připomenouti, z kterých předmětů kandidát obdržel kalkul výtečný, pak má zároveň s ostatními údy komise, kteří spolu zkoušeli, vysvědčení podepsati a vlastní pečetí komise potvrditi.

V zemích korunních, v nichž dovoleno jest, dělati zkoušku z části také v jiném jazyku nežli v německém, budiž ve vysvědčení též připomenuto, v kterém jazyku kandidát zkoušku odbyl, a jakou hbitost v něm dal na jevo.

§. 31.

Kromě toho má předsedící resultát zkoušky kandidátovi také do knížky ohlašovací zapsati a pečeť komise k tomu přitisknouti.

Byli kandidát reprobován, má se mu tam zároveň připsati lhůta k opakování zkoušky snad položená a jiné výmínky pod kterými mu bylo povoleno, znovu zkoušku podniknouti.

§. 32.

Kdykoli byl kandidát reprobován (ponejprv nebo podruhé), budiž o tom týmž způsobem věděti dáno dekanátu té fakulty věd právních a státních, na které kan-

didát dle své knížky ohlašovací posléz studoval, aby to dekanát v katalocích poznamenal, a kdyby se snad později povolilo, aby z ní byl vyhotoven duplikát, aby se zpráva o reprobaci i do duplikátu přenesti mohla.

§. 33.

Bylli kandidát při jedné a též zkoušce státní reprobován podruhé, budiž o tom všem fakultám věd právních a státních v mocnářství a všem c. k. akademiím právnickým věděti dáno, a kandidát takový nebudiž na žádné z nich více za řádného studujícího přijímán.

§. 34.

Zkouška nepodařená může se jen jednou platně opakovati, a to ne před projitím lhůty od komise k tomu ustanovené.

Pakli by byl kandidát i při opakované zkoušce reprobován, nebudiž mu více dovoleno, aby nepodařenou zkoušku opakoval, aniž buď k jiné theoretické zkoušce státní aneb k rigorosům z věd právních a státních připuštěn.

§. 35.

Lhůtu k opakování zkoušky z dějepisu práva, která se kandidátovi nepodařila v červenci neb v říjnu, položiti může komise:

a) buď ke lhůtě mimořádné nejprvé příští (ke konci půlletí zimního);

b) nebo k nejprvé příští lhůtě červencové.

V případnosti druhé má komise vždy zároveň pojmenovati předměty, o kterých kandidát povinen bude během toho roku čtení navštěvovati, aniž pak dovoleno jest, aby se kolegie, kteréž kandidát toho roku navštěvoval, později při počítání času jeho studií akademických, nebo počtu hodin, po kolik dle zákonů akademických kolegia navštěvovati zavázán jest, vpočítávaly. V případnosti první může kandidát reprobovaný sice prozatím v půlletí zimním nejprvé příštím do kolegií obligátních roku třetího přijat býti; toto půlletí může se mu ale do času jeho akademických studií vpočítávati jen tehda, když v mimořádné lhůtě zkoušecí ku konci půlletí zimního zkoušky z dějepisu práva s dostatečným prospěchem odbude.

Jestliže by kandidát do té doby zkoušky této nepodnikl, pokládáno buď prozatímní přijmutí v půlletí zimní v každé příčině za neplatné, a kandidát pozbude na všechen spůsob celého roku, co se týče vpočítávání ho ve čtyřletí jeho.

A však k opětné zkoušce může kandidát takový, když se náležitě přihlásí, v nejprvé příští lhůtě červencové neb říjnové bez překážky připuštěn býti.

§. 36.

Ze lhůty od komise zkoušecí k opakování zkoušky ustanovené nemůže se ani rekurs vzíti aniž se může za jiné vyměření spůsobem milosti žádati.

§. 37.

Jestliže by sobě kandidát reprobovaný jakkoli povolení vyloudil, aby mohl zkoušku buď před časem určeným nebo u jiné komise nežli příslušné opakovati, anebo jestliže by nařízení tuto uvedená jinak obešel, bude netoliko zkouška, kterouby snad s dobrým prospěchem byl odbyl, neplatná, nébrž kandidát takový, jestli ještě ve studiích akademických, bude moci ze všech učilišť věd právních a státních buď na čas nebo navždy vyloučen býti, nehledíc k tomu, jakby jinak dle obecných zákonů trestních za to byl pokutován.

§. 38.

Každá theoretická zkouška státní, kteréž kdo od nynějška s aprobací odbude, zachová plnou platnost svou, byť i od času odbytí jejího až ke druhé zkoušce prošlo více nežli dvě léta, pročež to, co v příčině té ustaveno v §. 27. vynešení zdejšího, vydaného dne 30. července 1850, zákonníka říšského č. 327, tímto moci své pozbývá.

§. 39.

Doktorství práv, jehož kdo na některé universitě rakouské došel, má v celém mocnářství touž platnost, jako úplně odbyté theoretické zkoušky státní.

Osvobození od theoretických zkoušek státních, neníli v tom neb onom odvětví služby něco jiného zákonem ustanoveno, uděliti mohou ministerium příslušná toliko mužům výtečného vědeckého i praktického vzdělání v předmětech, o kteréž činiti jest, kdyžby státu přijetím jich ve službu zvláštní výhoda vzešla.

§. 40.

Jaké taxy se za tyto zkoušky platiti mají, ustanoveno jest ve vynešení zdejším vydaném dne 10. března 1856, zákonníka říšského č. 37.

§. 41.

Zevrubnější ustanovení, jak se mají theoretické zkoušky státní předsebrati a jak se komise při tom mají zachovati, vydána budou ve zvláštní instrukci.

II. O judiciální zkoušce státní, již podniknouti povinni jsou řádní posluchači práv na c. k. akademiích právnických, kteří svá studia skončili.

§. 42.

Ku předsebrání judiciální theoretické zkoušky státní, již podniknouti povinni jsou řádní posluchači práv na c. k. akademiích právnických, kteří studia svá skončili, zřízeny budou v sídlech c. k. akademií právnických zvláštní komise zkoušecí.

§. 43.

Kandidáti mohou zkoušeni býti jenom u komise zkoušecí toho města, v kterémž naposledy na akademii právnické studovali.

Výjímku z toho povoliti zůstaveno jest ministerium vyučování.

§. 44.

Vůbec platí o těchto zkouškách to, co pod č. I. vynešení tohoto o judiciální theoretické zkoušce státní nařízeno jest, ač neníli tuto něco jiného vyměřeno.

§. 45.

Před početím zkoušky má kandidát vždy předložiti absolutorium o studiích svých.

§. 46.

Byllí kandidát při této zkoušce podruhé reprobován, má to předsedící komise zkoušecí na absolutorium kandidátově připomenouti a pečeť komise k tomu přitisknouti, též má o tom ředitelstvím veškerých c. k. akademií právnických a dekanátům veškerých fakult věd právních a státních o tom dáti věděti, aby to ve spisech akademických náležitě poznamenaly. Kromě toho se děkanům a ředitelům, jichž se dotýče tímto nařizuje, kdykoliby měli podezření, že studující některý, jenž z nějaké akademie právnické vystoupil a u nich se o přijetí hlásí, již dvakrát při této zkoušce státní byl reprobován, aby se o to s předsedícím té jisté komise zkoušecí nebo s ředitelem akademie právnické, jak toho potřeba žádá, smluvili.

§. 47.

Zkoušky budtež v místnosti k tomu příhodné v c. k. akademii právnické předsebrány a spisy, pečeti a jiné věci komisi náležité od ředitele akademie právnické ve schování vzaty.

III. Ustanovení zvláštní, týkající se těch kandidátů, kteří se ke zkouškám státním připouštějí dle §. 7. vynešení zdejšího, vydaného dne 2. října 1855, zákonníka říšského č. 172.

§. 48.

Aby kandidát některý, nenavštěvovav řádně čtení na universitě, dle §. 7. vynešení zdejšího, vydaného dne 2. října 1855, zákonníka říšského č. 172, k theoretickým zkouškám státním připuštěn býti mohl, potřebí má zvláštního povolení od ministerium vyučování

1. ke zkoušce z dějepisu práva, a později
2. k oběma ostatním zkouškám.

§. 49.

Povolení toto má kandidát předsedícímu komise v originálu předložiti, když se hlásí ke zkoušce. Komise pak má vše bedlivě zachovávati, co tam vyměřeno o výminkách, pod kterými se kandidát ke zkoušce připouští, co tam zvláště ustanoveno o spůsobu zkoušky, o lhůtě k ní, a o tom, že se snad při ní má jinak než vůbec předsejíti.

§. 50.

Hlášení ke všem zkouškám těmto díti se má písemně u představených oněch komisí zkoušecích, ježto jsou v dekretě, kterým zkouška byla povolena, pojmenováni.

§. 51.

Ku zkoušce z dějepisu práva mohou tito kandidáti dle vůle jejich v kterékoli trojí lhůtě výše v §. 10 dotčené připuštěni býti.

§. 52.

Týden až i 4 neděle před zkouškou ústní mají kandidáti řečení učiniti zkoušku písemnou.

Zkouška tato záleží v práci klausurní, kterouž má kandidát v sedmi hodinách nepřetrženě jdoucích o dvou otázkách, vzatých z předmětů toho oddělení zkoušky, z něhož kandidát žádá zkoušen býti, pod dohledem komisařů zkoušecích bez pomůcek odjinud sepsati.

§. 53.

V den zkoušky písemné mají se komisaři zkoušecí k dohledu při zkoušce ustanovení nějakou chvíli před početím zkoušky sejíti, aby se alespoň o deset vhodných otázek umluvili.

Z otázek těchto se vždy dvě na jeden list napíší, listové tito se svinou, a kandidát si z nich jeden vytáhne (dělaloliby více kandidátů zároveň písemnou zkoušku, táhne ten, který jest dle abecedy první). Otázky dvě na tom listu napsané jsou kandidátům, kteří se toho dne hlásili, předmětem vypracování písemného.

§. 54.

Co se dotýče dohlížení ke zkoušce, učiní to komisaři zkoušecí tak, že vždy jest jeden z nich v místnosti zkoušecí přítomen.

Vypracování k místu přivedená má komisař přítomný přejmouti, hodinu, kdy byla odevzdána, na nich poznamenati, skládajili se z více listů, niti je protáhnouti a tuto zapečetiti, aby se žádného listu do vypracování nevidomě nemohlo ani vložiti ani vyjmouti.

V hodinu určitou mají všichni kandidáti vypracování svá odevzdati, nechať je dokončili čili nic.

§. 55.

Kandidát, kterýby v den jemu určený zkoušky písemné nepodnikl, nebudiž ke zkoušce ústní připuštěn.

§. 56.

Vypracování písemná má předsedící dvěma komisařům odevzdati, aby o nich vydali svá dobrá zdání, na kteráž potom při hlasování o zkoušce ústní sluší náležitý zřetel míti.

§. 57.

Zkouška ústní kandidáta takového trvati má nejméně plné půl druhé hodiny, ač nebyloliby se již dříve zřejmě objevilo, že známosti jeho jsou nedostatečné, a že tedy náleží jej reprobovati.

§. 58.

Kandidátovi, který byl při zkoušce nějaké reprobován, nebudiž v nižádné případnosti dovoleno, aby ji před projitím půlletí opakoval.

§. 59.

Ku konci každého roku studijního má předsedící jedné každé komise, když podává obecnou zprávu o zkouškách k ministerium vyučování poslati zároveň jmenovitý výkaz zkoušek od kandidátů takových odbytých s připomenutím, jak každá vypadla.

V tom výkazu má u těch kandidátů, kteří byli ponejprv reprobování, připsati zvláště lhůtu k opakování zkoušky jim ustanovenou, u oněch pak, kteří byli reprobováni podruhé, má toto podotknouti.

IV. Ustanovení přechodná.

§. 60.

Kteří studující dle vynešení vydaných dne 2. října 1855, zákonníka říšského č. 172, nebo dne 8. února 1856, zákonníka říšského č. 22, buď jsou povinni, podnikati theoretické zkoušky státní dle staršího systemu zkoušek státních, anebo kteří se pronesli, jakož jim to v tomto druhém vynešení, v §. 3., na vůli bylo zůstaveno, že je chtějí dle tohoto systemu odbývati, na ty vztahuje se i budoucně zákon, daný dne 30. července 1850. pokud to, co v něm ustanoveno, pozdějšími nařízeními nebylo zrušeno neb změněno, anebo se to v paragrafech níže položených nezmění.

§. 61.

Paragrafu 27. zákona, daného dne 30. července 1850, odjímá se tímto moc i v příčině kandidátů těchto (viz výše §. 38).

O tom, jak dlouho mají trvati zkoušky kandidátů těchto, budou na místě vyměření, obsažených v. §. 28 zákona výše dotčeného, platnost míti ona ustanovení, ježto se učiní v instrukci nové, kteráž bude vydána.

Konečně sejíti má s toho, jak posud měli kandidáti reprobovaní v přehledu chování býti, a s dopisování sobě komisí zkoušecích, kteréž bylo v příčině toho nařízeno, a platnost míti má, i co se týče těchto kandidátů, to co ustanoveno výše v §§. 30—34 36 a 37.

I také tito kandidáti mají dle toho před zkouškou vždy svou knížku ohlašovací předložiti, a předsedící má do ní napsati, jak zkouška vypadla.

§. 62.

Co nařízeno vynešením, vydaným dne 2. října 1855, zákonníka říšského č. 172, pod č. III. K, že totiž posluchači práv, kteří v roku studijním 1855—56 jsou v druhém roce studií svých, při zkoušce z dějepisu práva mají toliko z římského a církevního práva zkoušeni býti, to vztahuje se na všechny ty, kteří zkoušku tuto podniknou ve lhůtě červencové neb říjnové 1856 aneb v mimořádné lhůtě 1857.

Od lhůty červencové 1857 počínajíc, budou všichni kandidáti, vyjímajíc ty, kteří byli ve lhůtě červencové neb říjnové 1856 reprobováni, a budou ve lhůtě zimní nebo červencové 1857 zkoušku opakovati, povinní, podniknouti také spůsobem předepsaným zkoušku z dějepisu německé říše a německého práva.

§. 63.

Jestliže by posluchači práv, o kterých řeč jest pod č. 2 a 3 vynešení zdejšího vydaného dne 8. února 1856, zákonníka říšského č. 22, zkoušky z dějepisu práva ve lhůtě od děkana jim předepsané nepodnikli, anebo by při ní byli reprobováni, pozbudou na všechen spůsob výhody té, že nebudou moci studií svých v osmi půltletích skončiti, počítajíc tato od půltletí letního, v kterém do studií akademických vstoupili. K tomu prohlíženo má děkan v případnosti takové studujícím ustanoviti, jak mají dále v navštěvování kolegií obligátních předsejíti.

V. Pokud se ustanovení tato vztahují na university Pádevskou a Paviánskou.

§. 64.

Pokud se nařízení tuto učiněná časem svým také budou vztahovati na ty, kteří veřejně neb soukromě studují vědy právní a státní na universitách Pádevské a Paviánské, později se ustanoví.

Thun, mp.

Druck von R. Rohrer's Erben in Brünn.

51.

Vyhlášení, vydané od ministerium financí dne 20. března 1856,

jímžto se vyhlašují statuty a pravidla od Jeho Veličenství schválená, daná odboru privilegovaného rakouského národního banku, zřízenému pro napomáhání úvěru na hypoteky.

(V Zák. říš. č. X. vyd. a rozesl. dne 29. března r. 1856 č. 36.)

Jeho c. k. apoštolské Veličenství ráčil nejvyšším rozhodnutím od 16. března 1856 nejmilostivěji schváliti statuty a pravidla, daná odboru, zřízenému u privilegovaného rakouského banku národního pro napomáhání úvěru na hypoteky.

Statuty a pravidla tato dodatkem k vynešení, vydanému od ministerium financí dne 21. října 1855 (zákonníka říšského, č. 185), v obecnou známost se uvádějí připomínajíc, že řečený odbor banku národního vejde ve skutek dne 1. července 1856.

Svobodný pán **Bruck** mp.

Statuty

odboru, zřízeného u privilegovaného rakouského banku národního pro napomáhání úvěru na hypoteky.

§. 1.

Privilegovaný rakouský bank národní, zmocněn k tomu nejvyšším rozhodnutím od 12. října 1855, rozšiřuje práce své zřízením odboru pro napomáhání úvěru na hypotéky.

K pracem těmto zvláštním ustanovuje se 40 milionů zlatých valuty bankové z fondu národního, a užije se k nim kromě toho těch peněz, ježto se sejdou vydáním listů zástavních (§§. 39 a 41).

§. 2.

Kromě výhod, jichž banku národnímu dopřáno nejvyšším patentem, daným dne 1. července 1841 a nejvyšším rozhodnutím, učiněným dne 13. července 1844 (vyhl. cirkulářem vlády zemské od 14. října 1844), propůjčuje se mu v příčině prací k úvěru hypotečnímu se vztahujících i těchto zvláštních výhod:

a) bank národní zprošťuje se od všelikých zákonů a nařízení, jimiž se obmezuje míra úroků;

b) mnoholi činí pohledávání nějaké v exekuci vzaté, o tom plný důkaz podávají hlavní knihy banku národního, a výtahové z kněh těchto;

c) aby listiny od banku národního vydané mohly do kněh vloženy býti, k tomu netřeba, aby byly zároveň od svědků podepsány;

d) bank národní má právo žádati na list dlužní k rukoum jeho vydaný nebo na jiné prohlášení v příčině nějakého závazku (§. 15) a na výtah či výpis z kněh svých, aby mu na obmeškalého dlužníka nebo držitele statku za hypoteku daného ihned byla povolena exekuce (§§. 21—38), když listina k závazku takovému se vztahující byla od soudu nebo od notáře legalisována;

e) pod výmínkou v postávce předešlé dotčenou má bank národní právo, dáti vymáhati úroků prošlých týmiž prostředky donucovacími, kterýmiž se vymáhává císařská daň z pozemností;

f) upadneli dlužník nebo majitel statku za hypoteku daného v konkurs, může bank národní i před projitím lhůty ediktální žádati, aby byl rozsudek likvidační vynešen, a jak mile rozsudek tento nabude moci práva, může žádati, aby statek za hypoteku daný veřejně byl prodán (§. 35.);

g) byloli nějaké nařízení soudní za nepřítomnosti držitele statku správci neb pachtýři statku za hypoteku daného dodáno, aneb jestliže by i těchto při domě nebylo, u přítomnosti dvou svědků na dveřích příbytku držitele statku, správce neb pachtýře přibito, budiž pokládáno tak, jakoby bylo dodáno k rukoum držitele statku.

§. 3.

Pokud toho k úplnému ukončení prací a jednání hypotečních bude potřebí, mají výhody všeliké banku národnímu propůjčené jíti i přes čas, na kterýž mu výsada udělena jest.

§. 4.

Císařský komisař dvorský pro dohled k banku národnímu zřízený přihlížeti má také k pracem odboru pro napomáhání úvěru na hypoteky zřízeného a bude z toho přísně odpovídati, aby žádná půjčka nebyla dána bez úplné jistoty (§. 6), a aby se při vydávání listů zástavních (§. 39) pilně šetřilo mezí v §. 41. vytknutých.

§. 5.

Operace odboru banku národního k napomáhání úvěru na hypoteky zřízeného vztahují se:

a) na půjčky hypoteční, které sám někomu dá (§§. 6—14) nebo výplatou na sebe převede (§. 6—38), a

b) na listy zástavní, kteréž bude vydávati (§§. 39—55).

O půjčkách na hypoteku.

§. 6.

Bank národní má jen tehda právo, dáti někomu půjčku, když jest hypotekou úplně pojištěna, t. j. když půjčka a závady, které na podané hypotéce snad

již leží, činí nanejvýš polovici hodnoty či ceny hypotéky té; nebo když věřitelové knihami zapsaní a jejich podvěřitelé vydají od sebe pronešení a toto se do kněh vloží, že banku národnímu v příčině půjčky, kterou majiteli hypoteky dá a v příčině práv dle statutů s ní spojených přednosti postupují, aby tak půjčka a práva dle statutů s ní spojená v první polovici hypotéky té úplné jistoty nabyla.

§. 7.

Kromě toho mohou se domy, kteréž by někdo chtěl samy o sobě, a stavení hospodářská, kterážby chtěl co část statku dáti pod hypotéku, jen tehda za hypotéku přijmouti, když jsou domy a stavení taková pojištěna u jedné neb u více spolků domácích, škodu ohněm způsobenou pojišťujících.

§. 8.

Posloupnost, jížto se půjčce od banku národního na hypotéku dané propůjčiti má, prokázáno buď výpisy úředními z kněh veřejných.

Hodnota či cena hypoteky však vyhledati se může odhadem soudním, výkazy mnoholetého užitku nebo smlouvami kupními. Za hodnotu pozemností či gruntů pokládati se může suma stonásobná řádné (prosté) daně z pozemnosti, bez přirážky; za hodnotu pak domů úrokových, o nichž se prokáže, že jsou v dobrém způsobu stavby, pokládati se může ta suma kteráž vyjde, když se z užitku, kterýž dům takový dle průkazu v posledních šesti létech v průměru nesl, třetina odrazí, a to, co zbude, povýší se na kapitál pětiprocentový.

§. 9.

Bank národní, přivezma důvěrníky z držitelů statků a domů, rozhodne, máli se hodnota hypotéky podávané vyhledati toliko pomocí jednoho nebo více prostředků v §. 8. jmenovaných. Zůstaví sobě též právo, přesvědčiti se o hodnotě hypotéky podávané svými orgány. Náklad na takové vyhledání hodnoty, kteréž se vždy díti má jen s přivolením toho, kdo za půjčku žádá, nésti má žadatel tento.

§. 10.

Mnoholi má půjčka činiti, když toliko jest dokonale pojištěna, máli se dáti v hotových penězích nebo v listech zástavních (§. 39.); kdy se má platiti, a máli se toto státi najednou nebo po částkách neb po annuitách; konečně mnoholi se má platiti úroků, to vše zůstavuje se obapolné úmluvě.

§. 11.

List dlužní, též i listiny, ježto se k ruce banku národního v případnostech, jmenovaných v §§. 6 a 15. vydají, mají buď od soudu nebo od notáře legalisovány býti.

V listě dlužním pak má se ten, kdo za půjčku žádá, zavázati:

a) že bude úroky, též i kapitál nebo částky kapitálu, byloli tak umluveno, náležitě a ve lhůtách ustanovených platiti, a to úroky půlletně napřed;

b) že po projití každého roku ve lhůtě přiměřené, pakli se toho požádá, kvitancemi prokáže, že nejen úroky neb důchody z dluhů hypotečních, kteréž půjčku od banku národního danou přecházejí, zapravil, nébrž že také předloží potvrzení, že na statku nemovitém za hypotéku daném není žádného reštu daně;

c) že při zapravování úroků za druhé půlletí každého roku banku národnímu zároveň předloží průkaz, že premie běžícího roku za nemovitosti před ohněm pojištěné jest zaplacena;

d) že chce útraty všeliké, kteréž by nevyplněním závazků přejatých spůsobil, banku národnímu nahraditi;

e) že se poddává pod moc dolnorakouského soudu zemského v každé případnosti, kdyžby se vedla exekuce soudní, i také v rozepřech všelikých, ježto by se vztahovaly na tuto půjčku nebo na hypotéku, ač jestliže by banku národnímu nebylo milejší, pohnati jej před soud řádný v předpisech o jurisdikci ustanovený; anebo nebyloli v statutech samých vyměřeno, že má před soud řádný pohnán býti (§§. 21 a 34);

f) má se zavázati, že se poddává pod statuty jakožto předpis jej zavazující.

§. 12.

V listu dlužním budiž připomenuto, jestliže by vypůjčující některému se závazků v §. 11 *a*) *b*) a *c*) uvedených zadost neučinil, že to má býti výmínkou rušící; a to bude míti za účinek, že bank národní bude moci půjčky na dlužníkovi vydobývati bez výpovědi a nešetře toho, co bylo z strany spůsobu zplacení umluveno.

§. 13.

Valuta půjčky vydá se teprva potom, když byla priorita půjčky v knihách veřejných vyznamenána. Ale i když se toto stalo, není bank povinen valuty umluvené vydávati, když od povolení půjčky hodnota hypotéky i jen náhodou tak se zmenšila, žeby půjčka dle nálezu banku národního nebyla úplně pojištěna (§. 6.), nebo když by ten, kdo za půjčku žádal ve 30 dnech od oznámení jemu učiněného

že valuta půjčky k vydání leží pohotově, půjčky nevyzdvihl, nebo kdyžby smrtí sešel, neboby na jeho jmění byl prohlášen konkurs.

§. 14.

Jakož pak ředitelství rakouského banku národního filiálek svých v zemích korunních zřízených k tomu užije, aby odboru pro úvěr na hypoteky v pracech jeho napomáhala, tedy k žádosti stran, když se o to prvé u ředitelství samého přihlásí, učiní, aby jim valuta půjčky na místě u kasy centrální ve Vídni, byla vydána u jeho kas filiálních. U kas těchto mohou se také když se to podobným spůsobem opoví, úroky zapravovati a půjčka zplatiti.

§. 15.

Bank národní bude také na sebe převáděti kapitály hypotékou pojištěné, které již na nemovitosti leží, když se mu při tom pojistí všechna ta práva, kterýchž mu vedlé statutů těchto při každé půjčce potřebí povoliti. Nebyloliby tedy v prvotním listu dlužním práv těchto propůjčeno, anebo nebylliby list prvotní dlužní od soudu neb od notáře legalisován, potřebí, aby list takový v příčině té příhodným dodatečným prohlášením vlastníka nemovitosti pod hypotéku dané byl doplněn. Též potřebí aby věřitelové hypoteční, kteří jdou za kapitálem, jejž má bank národní na se převésti, jednak prioritu kapitálu tohoto uznali a jednak mu prioritu také v příčině práv v dotčeném prohlášení dodatečném pojištěných povolili. Prohlášení všeliká, kteráž dle toho dlužník nebo vlastník nemovitosti pod hypoteku dané aneb věřitelové, kteří jdou za dotčeným kapitálem, od sebe vydají, mají od soudu neb notáře legalisována a do kněh veřejných zapsána býti.

§. 16.

Dlužník může kapitál celý nebo z části i před projitím lhůty k placení ustanovené zplatiti, když suma, kterou ku zplácení podává, dá se stovkou bez reštu děliti, a když jí nejméně 6 měsíců dříve spisem od soudu nebo od notáře legalisovaným vypoví anebo když za lhůtu k výpovědi vyměřenou, která ještě neprošla, úroky umluvené zapraví.

Nesložíli dlužník kapitálu po prošlé lhůtě výpovědní, budiž k němu tak hleděno, jakoby byl lhůtu v listu dlužním položenou promeškal (§. 20.).

§. 17.

Změníli se hypotéka, co do povahy své, náhodou nebo zaviněním držitelovým tou měrou, že pohledávání banku národního není více podlé statutů pojištěno (§. 6.), má bank národní právo, prokázav hodnověrně tuto změnu v hypotece, dluh 3 mě-

sice napřed prostředkem dolnorakouského soudu zemského vypovědíti, nehledě ke lhůtě k placení umluvené.

§. 18.

Chtělliby ten, komuž dluh byl v případnosti v §. 17 jmenované vypovězen, výpovědi odpírati, může obrany své ve 14 dnech, leží-li ale hypoteka kromě dolních Rakous, tedy ve 30 dnech, od dodání výpovědi soudní počítajíc, k dolnorakouskému soudu zemskému podati, sice by výpověď moci nabyla.

K obranám v pravý čas podaným položí se stání na čas co možná nejkratší a jde se předse dle předpisu, daného o rozepři sumovní v civilních věcech právních. Při kterémžto stání má soud obrany předložené za odpověď pokládati, a po skončeném líčení pře nalezti, máli výpověď účinek právní čili nic.

§. 19.

Jaké závazky má dlužník nebo držitel nemovitosti pod hypoteku dané, viděti z listu dlužního a v případnostech §. 15 z prohlášení dodatečného. Úroky mohou se platně zapravovati a kapitál může se zplatiti dle líbezné vůle dlužníka nebo držitele nemovitosti pod hypoteku dané zcela nebo zčásti v hotových penězích; anebo v listech zástavních banku národního, ježto nejdéle v jednom roce projdou, aneb také v prošlých kuponech listů zástavních (§. 47.).

§. 20.

Nebylyli úroky neb kapitál, ráty kapitálu neb annuity, když prošly, zapraveny, má národní bank právo, zjednati si bez zakročení soudu zaplacení také z takových peněz a věcí osobnímu dlužníkovi náležitých, kteréž za jakým koli jednáním v ruku má. Mať ale také právo, půjčky ihned spůsobem exekuce vydobyti (§. 2, 3).

§. 21.

Exekuce soudní vésti se může také na jiné věci movité dlužníka osobního nežli na ty, ježto jsou v §. 20. jmenovány, anebo na statek nemovitý banku národnímu v zástavu daný. V té i oné případnosti dolnorakouský soud zemský dle průkazů předložených exekuci povolí a vykoná, anebo nebylliby úřadem příslušným, požádá úřadu příslušného, aby ji vykonal.

§. 22.

Vedeli se exekuce na věci movité dlužníka osobního, budiž, když se v základ berou, zároveň i odhad jich předsevzat, aniž potřebí, aby se za tento zvláště žádalo. Nebyloliby ale odhadců spůsobilých na blízku, budiž odhad předsevzat

přímo před prodejem. Nepodalli by nikdo již při první licitaci ceny odhadní, budiž věc i níže ceny odhadní prodána.

§. 23.

Exekuce na zastavený statek nemovitý vykoná se buď sekvestrací nebo prodejem statku. Bank národní má na vůli, vykonati exekuci tím neb oním spůsobem, a může si na všechen spůsob vyvoliti prodej, když by se vidělo, žeby sekvestrace nestačila, aby v pravý čas došel sumy, kterou mu dlužník povinen jest.

§. 24.

Užijeli bank národní sekvestrace statku pod hypoteku daného, může ji buď na všechny příjmy rozšířiti, anebo jen na příjmy jistého spůsobu, a může ustanoviti, máli příjmy sekvestr sám spravovati aneb majili se dáti do pachtu.

§. 25.

Soud má sekvestra, jejž bank národní navrhne, zříditi, však na odpovídání a na nebezpečenství banku (§. 27). Měliby soud proti sekvestrovi navrženému s důvodem co namítati, nechať vyzve bank národní, aby navrhl jiného, však navrženého nechať mezitím zřídí.

§. 26.

Držitel statku pod sekvestraci daného učiň námitky své proti sekvestrovi k návrhu národního banku zřízenému nejdéle ve 14 dnech; na kteréžto námítky soud neprodleně s oběma stranami řízení zavede, a pakliby se neshodly, kdo sekvestrem má býti, sám z úřadu sekvestra ustanoví. Až do toho času má sekvestr k návrhu bánku národního od soudu zřízený nepřerušeně úřad svůj konati.

§. 27.

Nebezpečenství a odpovídání banku národního za sekvestra od něho navrženého (§. 25.) pomine, když lhůta v §. 26. položená prošla, aniž byl držitel statku pod sekvestraci daného proti sekvestrovi jakých námítek činil, aneb od té chvíle, když se obě strany o sekvestra shodly, nebo když soud sekvestra z povinnosti úřadu byl ustanovil.

§. 28.

Sekvestr povinen jest, zapraviti nejprvé pošty, které mají před jinými přednost jakož jsou: daně císařské a jiné věci podobné, na statku záležející, též i úroky z předcházejících dluhů tabulárních a t. d., a odevsti pak náležitosti jak nedoplacené

tak i pořád jdoucí přímo národnímu banku, a jenom to, co potom z příjmu zbude odvesti má tomu, koho soud pokaždé ustanoví.

§. 29.

Sekvestr jest povinen, každého roku, a to nejdéle ve 30 dnech po projití roku slunečního, aneb jestliže by sekvestrace rok netrvala, ve 14 dnech po zrušení sekvestrace, počty s náležitými doklady soudu podati, kterýž vyslyšev v příčině jich držitele statku sekvestrovaného, má je neprodleně vyříditi.

§. 30.

Chtělliby bank národní užitky statku pod sekvestrací postaveného, buď některé nebo všechny, propachtovati, stati se to může toliko spůsobem licitace veřejné. K tomu konci má bank národní navrhnouti výmínky licitace, kteréž soud, neslyšev o nich ani držitele statku pod sekvestrací postaveného, prohlédne, a shledáli je býti nezávadné, schválí.

Dle toho soud licitaci zavede a ustanoví, komu se má odváděti pacht, po srážce pošt v §. 28 jmenovaných, kteréž mají před jinými přednost, a po srážce toho, co se má banku národnímu zaplatiti.

§. 31.

Máli bank národní za potřebné, aby statek pod sekvestraci daný byl prodán (§. 23.), budiž hodnota dle §§. 8 a 9 od něho vyhledaná vzata za hodnotu odhadní a cenu vyvolací. Není tedy potřebí odhadu exekučního.

§. 32.

I také tehda, když se má statek za hypoteku daný k žádosti jiného věřitele prodati, má bank národní právo, navrhnouti výmínky k licitaci a při tom hleděti, aby to co má prohledávati, co nejdříve bylo zaplaceno.

Totéž právo banku národnímu přísluší také tehda, když jiný věřitel žádá, aby statek byl spůsobem sekvestrace zpachtován, anebo když má statek v běhu řízení konkursního býti prodán.

Soud má v každé takové případnosti výmínky licitační, vyslyše vprvé věřitele předcházející, zkoušeti, a neníli žádné závady je schváliti.

§. 33.

Vezmeli jiný věřitel statek banku národnímu za hypoteku daný v exekuci, nejdeli v ní ale po 14 dní předse, má bank národní právo, postupovati v ní ve jménu svém dle toho, co v ní již bylo předsevzato.

§. 34.

Prohlásili se konkurs na jmění dlužníkovo nebo na jmění držitele statku za hypoteku daného; má bank národní sice pohledávání své ve lhůtě ediktální u instance konkursní opovědíti; budiž však o tom, i před projitím lhůty ediktální a prvé než se pojmenuje výbor věřitelů, bez odkladu úsilně líčeno a zástupci masy toliko nařízeno, aby vyslyšel výbor věřitelů, anebo kdyby výbor tento nebyl ještě jmenován aby vyslyšel věřitele jemu známé, kteří bydlí v tom místě, kde soud jest.

V rozsudku likvidačním, kterýž se má co nejrychleji vynésti, rozeznáno buď též o právu hypotečním, banku národnímu náležitém.

§. 35.

Jak mile rozsudek likvidační nabude moci práva, může bank národní i před vynešením rozsudku klasifikačního žádati, aby statek za hypoteku daný ihned byl licitován, při poslední licitaci dle řádu soudního předsevzaté i níže hodnoty odhadní prodán, a bank národní z peněz utržených zaplacen. Pakliby z dalšího běhu řízení konkursního přišlo na jevo, že bylo banku národnímu více dáno, nežli mu náleželo, povinen bude bank to, co více obdržel, kromě úroků čtyřprocentních ihned mase navrátiti.

§. 36.

Kdykoli chce bank národní užiti práva přednosti, (v §. 2. *e*) v příčině úroků nezapravených propůjčeného, má úřadu okresnímu (služnovskému) prokázati (§. 2. *b*), mnoholi úroky nezaplacené činí. Úřad politický pak povinen jest, k výkazu takovému dle předpisu o exekuci daných úřad konati.

§. 37.

Útraty exekuce má sice bank národní způsobem zálohy zapraviti, exekvovaný však povinen jest, bez odporu je nahraditi. Pročež se má exekuce vždy také na to, co útraty tyto činí, rozšíriti, a ku konci exekuce má se o ně vyrovnání učiniti.

§. 38.

Máli ten, proti němuž se exekuce vede, za to, že bank národní dle práva nemá buď ničeho na něm pohledávati, aneb že nemá pohledávati tolik, co udal, a máli o tom v rukou listiny plný důkaz podávající, může k dolnorakouskému soudu zemskému žádost náležitými přílohami opatřenou podati a prositi, aby exekuce byla zastavena; dolnorakouský soud zemský má exekuci prozatím zastaviti, banku národnímu, a bylyli úroky úřadem politickým vymáhány, i tomuto úřadu dáti o tom věděti, stání na kratičký čas ustanoviti, a potom výměrem rozhodnouti, zdaliž s exekuce sejíti má čili nic.

Nemáli ale ten, proti němuž se exekuce vede, v rukou listin, důkaz úplný podávajících; může k dolnorakouskému soudu zemskému žalobu podati, na niž se pak řízení sumovní zavede. Pokud řízení toto trvá, může se exekuce zastaviti jen tehda, když exekvovaný potomně prostředkem žádosti zvláštní předloží listiny plný důkaz podávající, načež se má spůsobem výše řečeným dále předsejíti, nehledíc k řízení, kteréž zavedeno bylo na žalobu.

O listech zástavních.

§. 39.

Listy zástavní jsou listiny, jimiž se bank národní vlastníkovi jich zavazuje, že mu bude dle toho, jako to v samém listu zástavním ustanoveno, z kapitálu úroky platiti a že dle toho i kapitál zaplatí.

§. 40.

Za náležité placení úroků a za zaplacení kapitálu na list zástavní daného zavazeny jsou předkem a nejprvé kapitály banku národního hypotekou zjištěné, a kromě toho veškeré jmění banku, movité i nemovité.

§. 41.

Bank národní má sice právo, vydati listů zástavních až do sumy pětinásobné toho, co činí fond ku pracem odboru pro úvěr na hypoteky určený (§. 1.), a však veškerá suma listů zástavních skutečně vydaných nemá nikdy činiti více, než co činí veškerá suma toho, čeho má bank každého času pod hypotekou pohledávati (§. 4.)

§. 42.

Listů zástavních užití se může k uložení pod úroky kápitálů, náležitých obcím, korporacím, fundacím, ústavům pod dohledem veřejným postaveným, též i k uložení peněz sirotčích a depositních.

§. 43.

Zastaví neb postoupíli se listy zástavní někomu jinému, neplatí se z toho poplatky, nejvyšším patentem od 9. února 1850 vyměřené.

§. 44.

Bank národní má právo, své listy zástavní, pokud fond po umluvení s ministerium financí k tomu ustanovený stačí, eskomptovati nebo peníze zálohou na ně vydávati, šetře při tom toho, co statuty v příčině toho vyměřují. Též má bank národní právo, vyplatiti listy své dříve, než projde čas k placení.

§. 45.

Listové zástavní mohou se na burse prodávati neb zastavovati, a kurs jich v listu bursovním zaznamenávati.

§. 46.

Bez přivolení ministerium financí nemůže se v listech zástavních čas k placení vyměřiti na dobu kratší nežli na dvanáct měsíců.

§. 47.

Listové zástavní vydávati se mohou buď na toho, kdo je donese, anebo na jméno určité. Bylyli vydány na jméno donašitelovo, tedy k nim budtež přidány kupony, kolik jich příhodno, proti jichž navrácení, když projdou, se budou platiti úroky.

§. 48.

Bank národní pokládati bude toho, kdo bude míti list zástavní na donašitele vydaný a kupon k němu náležitý, za vlastníka listu i kuponu. Obstávka soudní bude moci vyplacení listu zástavního a kuponu jen tehda a s tím obmezením na překážku býti, jak to dle zákona předepsáno v příčině státních úpisů dlužních na donašitele vydaných a kuponů k nich náležitých.

§. 49.

Úroky z listů zástavních na určitá jména vydaných vydávati se budou na kvitanci, v kteréž se mají uvésti všechny podstatné známky listu zástavního (číslo, suma kapitálu, míra úroků a datum), též pravý čas k placení a pravá suma úroků, a v kteréž se má ten podepsati, na něhož list zástavní svědčí.

§. 50.

Bank národní uzná sice toho, na koho list zástavní svědčí za vlastníka jeho, a kdykoli činiti bude o přenešení vlastnictví kapitálu na jiného, nebo o placení úroků aneb o vplacení kapitálu, žádati bude, aby se vlastník v cesi a potahmo v kvitanci podepsal; však z toho bank národní práv nebude, zdali podpis jména jest pravý.

§. 51.

Pakliby ale vlastník listu zástavního a žádosti písemné, před přijetím nebo po přijetí listu zástavního podané aneb listem zástavním opatřené žádal, aby jen ten podpis jména za pravý pokládán byl, kterýž by se s podpisem jména od něho předloženým srovnával, nebo kterýžby legalisací od soudu neb notáře byl potvrzen, tehda bank národní práv bude z toho, aby jen tomu úroky byly zapraveny a kapitál vyplacen, nebo aby list zástavní jen na toho byl přepsán aneb jen tomu vyměněn (dle §. 28 pravidel níže položených), kdo přinese podpis, tím neb oním způsobem poznamenaný.

§. 52.

Ku kvitancím, náležitým k listům zástavním, ježto svědčí na jméno obcí neb jiných korporací a ústavů, pod ochranou úřadů postavených, potřebí, aby se přitiskla

pečet vlastníkova. Máli se ale kapitál vyplatiti nebo postoupiti, nebo list zástavní za list na donašitele svědčící vyměniti, k tomu potřebí krom toho povolení úřadu opatrovnického.

§. 53.

Svědčili list zástavní výslovně na jméno osoby nezletilé neb pod opatrováním postavené, podepsána budiž kvitance od poručníka nebo kuratora, kterýž se má legitimovati. V každé pak případnosti v §. 52 jmenované, prokázáno buď povolení úřadu poručenského neb opatrovnického.

§. 54.

Listy zástavní, kupony a kvitance na úroky přinášeti se mohou k placení nejen ku kase centrální banku národního ve Vídni, nébrž také, když se dá prvé výpověď na čtrnácte dní (§. 14), u kas filialních banku národního.

§. 55.

Nevyzdvihnouli se úroky ve 3 létech a kapitály listy zástavními pojištěné ve 30 létech po projití času k placení, tedy zastárnou, a nemůže jich nikdo více žádati.

Pravidla,

daná odboru, zřízenému při privilegovaném rakouském banku narodním pro napomáhání úvěru na hypotéky.

O spravování odboru pro napomáhání úvěru na hypoteky.

§. 1.

Správu odboru, pro úvěr na hypoteky při rakouském banku národním zřízeného povede ředitelstvo banku, jakož vede správu každého oddělení prací banku národního. Ředitelstvo toto ustanoví míru úroků z půjček povolených nebo převedených pohledávání hypotečních, též i z listů zástavních, a krom toho lhůtu nejdelší, v kteréž listové tito k placení dospějí.

§. 2.

Práce odboru, zřízeného pro úvěr na hypoteky, při kterýchž činiti jest o to, jak se má užiti statutů a pravidel v té neb oné případnosti zběhlé, odbývati bude za předsedání guvernéra banku nebo náměstka jeho sbor zvláštní, složený ze dvou údů ředitelstva banku z prostředku jeho vyvolených a ze sekretáře generálního aneb náměstka jeho jakožto referenta, jenž bude míti hlas poradný.

§. 3.

Když bude činiti o to, aby se rozhodlo, jestli půjčka, která se má povoliti, nebo pohledávání hypotekou zjištěné, které se má přejmouti, náležitě pojištěno; přivezmou se do sboru dva důvěrníci z držitelů statků nebo domů (dle toho, jestli za hypoteku dán statek hospodářský nebo dům), kteří v příčině toho budou míti hlas rozhodující.

§. 4.

Ředitelstvo banku navrhne ministrovi financí důvěrníky, kteří budou hotovi a ochotní, tento úřad čestný na 3 léta na se vzíti, a sice tolik jich, kolik bude příhodno; ministr financí je přímo pojmenuje a když byli pojmenováni, vyhlásí, oni pak učiní do rukou jeho slavný slib, že povinnosti úřadu svého, kteréž na se přijali, pilně a svědomitě budou vykonávati.

§. 5.

Důvěrníci mají při konání úřadu jim svěřeného vždy na zřeteli míti, aby mínění své s přísnou nestranností pronášeli, a byliliby v pochybnosti, mají pronésti mínění takové, kterýmžby bank národní nabyl více jistoty jmění svého.

§. 6.

Měliby důvěrník ve věci, o kterouž činiti jest, účastenství buď sám aneb mělyliby v ní účastenství takové osoby, v jichž záležitosti by před soudem nemohl svědectví vydávati, tedy mu není dovoleno, v ní hlasovati.

§. 7.

Sbor bude se ve dni od guvernéra banku ustanovené scházeti, by věci společně na potaz bral a o nich usnešení činil.

Dle okolnosti může se usnešení učiniti také hlasováním písemným, aniž byla předcházela porada, když potřeby a doklady k věci se vztahující údům sboru byly prvé ke zkoušení dodány.

§. 8.

Věci všeliké, o které se sbor po ústní poradě usnese, též hlasy jednoho každého úda a usnešení samo zapíší se do řádného protokolu. Činilli komisař císařský proti nějakému usnešení námitky, požádán buď ministr financí, aby rozhodl.

§. 9.

Přišloli usnešení k místu hlasováním písemným (§. 7.), budtež spisy toho se týkající poslány komisaři císařskému, aby k němu přidal připomenutí svá, ač máli jaká, a v něm se spolu podepsal.

§. 10.

Jak vypadly veškeré práce a jednání odboru pro úvěr na hypoteky, o tom učiní se každý týden oznámení ředitelstvu, a ředitelstvo toto vyhlásí to každý měsíc zároveň s tím, jak vypadly práce a jednání ostatních odborů banku národního.

O půjčkách na hypoteky.

§. 11.

Bank národní nedá žádné půjčky a nepřevede na se žádného pohledávání hypotekou pojištěného, lečby činilo alespoň 5000 zl. a daloby se bez reštu stovkou děliti.

§. 12.

Kdo se chce o půjčku ucházeti nebo chce, aby bank národní nějakou pohledanost hypotekou pojištěnou na sebe převedl, má v žádosti písemné sumu i valutu půjčky neb pohledanosti hypoteční, též i hypoteku na pojištění danou zevrubně pojmenovati, a vše to předložiti, což příhodno jest, by se tím knihovní posloupnost (priorita) kapitálu, kterýž má bank půjčiti neb na se převésti i také hodnota hypotéky vyhledaly.

Jestli činiti o převedení pohledanosti hypotekou pojištěné, potřebí kromě toho, aby se předložily prvotní list dlužní a listiny postupní k němu se vztahující, ač jsouli tu takové.

§. 13.

Sbor, slyšev dle okolností prvé znalce v právích zběhlého, neprodleně rozhodne, zdaliž a pod kterými výmínkami žádosti této se vyhoví.

§. 14.

Nepřivolíli se k žádosti, dá se o tom tomu kdo žádal, věděti, aniž se mu poví, proč se nepřivolilo.

§. 15.

Vyhovíli se žádosti toliko tím spůsobem, že se zapůjčí menší suma nežli se žádalo nebo v jiné valutě anebo proti tomu, že se vyplní jisté výmínky, položí se zároveň lhůta, v kteréž se má ten, kdo za půjčku žádal, pronésti, zdali tu menší sumu neb jinou valutu chce přijmouti, aneb v kteréž má prokázati, že výmínky mu uložené vyplnil. Dalliby lhůtě projíti, neprohlásiv se aneb výmínek nevyplniv, pokládá se to za pronešení mlčky dané, že nechce menší sumy neb jiné valuty přijmouti aneb výmínek uložených vyplniti.

Pronesliby se později naopak ano vyplnilliby později i výmínky mu uložené, nenabývá tím práva, žádati na banku národním, aby slib svůj obmezený aneb pod výmínkou učiněný naplnil.

§. 16.

Pronesliby se bank národní, že půjčku dá aneb kapitál na sebe převede toliko pod tou výmínkou, kdyžby svými vlastními orgány o hodnotě hypotéky podávané jistoty nabyl (dle statutů, §. 9), oznámí se žádajícímu zároveň, mnoholi peněz má na zapravení nákladu na ohledání, ježto se předsevezme, složiti a kdy je má složiti. Dalliby lhůtě projíti, neučiniv toho, má to za účinek to, co dotčeno v §. 15.

§. 17.

Složilli žádající ve lhůtě určité sumu v §. 16. ustanovenou, oznámí se mu, kterého dne ohledání bude předsevzato, aby k němu přijíti a vysvětlení, jichž by snad potřeba bylo, dáti mohl.

To, jak ohledání předsevzaté vypadlo, nedává žádajícímu nikterak práva, žádati, aby mu byla půjčka dána aneb aby byl kapitál na bank převeden, neboť konečně rozhodnutí o tom zůstaveno jest jediné sboru.

§. 18.

Každé povolení k půjčce neb převedení kapitálu, dává se, jakož se samo sebou rozumí, pod tou výmínkou, že prokázáno jest vše to, čeho se dle statutů §. 7. vyhledává, a že listiny ve statutech §§. 11., 12., 13. a 15. jmenované dle toho, jak to ve statutech ustnoveno, jsou vyhotoveny, do kněh vloženy a potahmo na jiný vklad vloženy. Listiny tyto mají se tedy prostředkem zvláštní žádosti předložiti.

§. 19.

Že žádající listiny v §. 18. dotčené předložil, potvrdí se mu listem obdržecím, v němž se zároveň připomene, že mu půjčka neb valuta na bank převedená, kterouž byl listinami svými vysvědčil, vydána bude teprv tehda, když se shledá, že listiny tyto jsou bez závady.

§. 20.

Shledáli se, že listiny jsou bez závady, připíše se k nim vedlé instrukce vidi a odevzdají se pak kase náležité ku schování. Kase, u které žádající chce valutu vyzdvihnouti (v. statuty, §. 14), nařídí se zároveň, aby tomu, kdo přinese list obdržecí v §. 19. dotčený, pakli lhůty ve statutech, §. 13, k vyzdvížení ustanovené nepřestoupí, po srážce úroků, které se napřed zapravovati mají a proti navrácení listu obdržecího valutu vydala. Úroky, ježto se za první lhůtu platiti mají, počítají se však toliko ode dne vyzdvižení valuty až do druhé lhůty prošlosti jich.

§. 21.

O lhůtách, kdy úroky a kapitál se platiti mají, též i o tom, že dlužník zapravil, což dle statutů, §. 11. *b*) a *c*) prokázati povinen jest, vedeny budtež zevrubné zápisy, v nichž se listiny, průkaz podávající, že co náleží, zapraveno jest, zaznamenávati mají, přivedouc datum, kdy jedna každá byla vydána.

§. 22.

Jestliže by majitel hypotéky lhůt ku placení úroků neb kapitálu náležitě nezachovával, aneb listin prokazovacích v §. 21 jmenovaných v pravý čas nepředložil, bude se na něho bez okolků dle §. 20 statutů nastupovati.

§. 23.

Přihodiloli by se, žeby si bank národní dle toho, jak mu to dovoleno (v. statuty, §. 20), bez zakročení soudu, placení vymáhal, předsejíti v tom má dle §. 120 pravidel banku daných.

§. 24.

Na každé úroky a na každý kapitál, kteréž dlužník hypoteční zapraví, nebo které se na něm dobudou, vydá se kvitance, opatřená pečetí banku národního.

Aby však kvitance od kasíra banku vydaná, byla výmazná, potřebí, aby se v ní spolu podepsal guvernér banku neb náměstek jeho a některý direktor banku. Při cesích, ježto bank národní vydá, šetřiti sluší všech těch formálností, kteréž předepsány jsou v příčině kvitancí výmazných.

§. 25.

Výpověď, kterou dlužník hypoteční dle statutů, §. 16., dáti může, má od soudu aneb od notáře legalisována býti, sice by se pokládala tak, jakoby ani nebyla učiněna. Taktéž dalaliby se výpověď na sumu, ježto se stovkou bez reštu děliti nedá, pokládaloby se za to, že na rešt dílčí výpověd se nevztahuje.

O listech zástavních.

§. 26.

Každý list zástavní má buď od guvernéra banku neb jeho náměstka, a od jednoho ředitele a jednoho kasíra banku národního podepsán a pečetí bankovní potvrzen býti. Obsahovati má:

a) sumu kapitálu, na kterou vydán jest;
b) valutu, v které se kapitál zaplatí a v které se budou z něho úroky platiti;
c) míru úroků a lhůty, v kterých se úroky budou potomně platiti?
d) jméno věřitelovo aneb ustanovení, že se kapitál i úroky tomu vydají, kdo list zástavní donese;
e) lhůtu, kdy se kapitál zplatí;

f) to, že bank národní za kapitál i za úroky zavazen jest, a čím za ně ručí; a
g) potvrzení od císařského komisaře dvorského podepsané, že list zástavní vydán jest na základě pohledanosti banku národního náležitě zjištěných a do veřejných kněh zapsaných.

§. 27.

Listy zástavní, svědčící na přinašitele, vydávány budou na 100, 500, 1000 a 5000 zl; mohou se však listy zástavní vyšší kategorie za listy zástavní nižší kategorie vyměniti a listy zástavní, svědčící na přinašitele, na listy zástavní, na určitá jména vydané, přepsati.

§. 28.

Vezmeli se list zástavní, svědčící na přinašitele, nazpět, musí se kupony k němu přidané, které ještě neprošly, vrátiti, anebo se musí jich suma nominální v hotovosti nahraditi.

§. 29.

Listy zástavní, svědčící na určitá jména, vydávány budou na každou sumu která se dá číslem 100 bez reštu děliti. Listy takové budou se moci na jiné jméno přepsati, na listy zástavní, svědčící na menší sumy, nejméně však na 100 zl., rozepsati, v listy zástavní, svědčící na vyšší sumy dohromady sepsati a konečně za listy zástavní, vydané na přinašitele vyměniti.

§. 30.

Ve všech případnostech v §. 29 jmenovaných má vlastník listu zástavního dle toho, jak to ve statutech, v §§. 50., 51 a 52 předepsáno, podpis jména svého indorsovati, podotkna, jak se má list zástavní přepsati, rozepsati nebo sepsati, aneb za kterou kategorii listů zástavních na přinašitele svědčících se má vyměniti.

§. 31.

Listy zástavní, povstalé vyměněním (§. 27), přepsáním, sepsáním neb rozepsáním (§. 29) vydati se mohou toliko s vyměřením té lhůty ku zplacení kapitálu, kteráž byla ustanovena v zástavním listě vyměněném, nebo přepsaném, sepsaném aneb rozepsaném. Jsouli lhůty ku placení úroků v listech zástavních, ježto se vyměniti neb dohromady sepsati mají, rozdílné, nebudiž vyrovnání úroků učiněno tím spůsobem, aby bank národní platil úroky napřed.

§. 32.

Za jeden každý list zástavní, povstalý přepsáním, sepsáním neb rozepsáním zapraven buď poplatek, jejž čas od času ředitelství banku národního vyměří.

§. 33.

Držitel listu zástavního, kterýž ku placení dospívá, má právo, žádati před jinými, aby mu byl vydán nový list zástavní dotuď, pokud se tím nevykročí z mezí, dotčených výše ve statutech, v §. 41.

Bank zvláště jest zavázán, míti stále v patrnosti veškerou sumu kapitálů hypotekami úplně pojištěných a sumu vydaných listů zástavních.

§. 34.

Jestliže by držitel hypoteky kapitál nějaký, který banku národnímu dlužen jest, před časem ke zplacení ustanoveným v hotových penězích zplatil, pečuj bank národní o to, aby se rovná suma v listech zástavních, jako jest kapitál zplacený, vyplatila, ač nebylali suma zplacená mezi tím časem snad jinde s náležitou jistotou na nějaké nemovitosti pod úroky uložena.

52.

Nařízení, vydané od ministerium práv dne 11. dubna 1856,

jímžto se horní moc soudní, přislušející krajskému soudu Deéšskému, spůsobem delegace přenáší na krajský soud Karlsburský.

(V Zák. říšsk. č. XVI. Vyd. a rozesl. 26. dubna 1856 č. 55.)

53.

Nařízení, vydané od ministerií práv a financí a od nejvyššího úřadu policejního dne 12. dubna 1856

pro všechny země korunní,

jímžto se vysvětluje §. 92. zákona organického o četnictvu, vydaného dne 18. ledna 1850, v částce XII. zákonníka říšského, č. 19.

(V Zák říš. č. XVI. vyd. a rozesl. dne 26. dubna r. 1856 č. 56.)

Aby se zdvihla pochybnost, která vzešla o tom, můželi četnictvo žádati taglie či odměny, když byla lapena a odsouzena osoba stavu civilního, stíhaná listy zatykacími, ráčil Jeho c. k. apoštolské Veličenství nejvyšším rozhodnutím od 20. března 1856 ustanoviti, že dle §. 92 zákona organického o četnictvu, vydaného dne 18. ledna 1850, v částce XII. zákonníka říšského, č. 19, náleží četnictvu taglie či odměna také tehda, když dostaví zločince, stíhaného listem zatykacím.

Svobodný pán **Krauss** mp. Svobodný pán **Bruck** mp. **Kempen** mp. p. podm.

54.

Vynešení, vydané od ministerium financí dne 12. dubna 1856,

pro všechny země korunní obecného obvodu celního,

o tom, že amoniak kyseliny sírkové klade se pod položku 37, f) tarify celní.

(V Zák. říš. č. XVI. vyd. a rozesl. dne 26. dubna r. 1856 č. 57).

Amoniak kyseliny sírkové béře se z položky 76, e) tarify celní a klade se

do položky tarifové 37, f), dle čehož se z něho při dovozu platiti bude cla 1 zl. 30 kr. z centnéře váhy hrubé.

Nařízení toto vejde ve skutek od toho dne, kteréhož jednomu každému úřadu bude dodáno.

Svobodný pán **Bruck** mp.

55.

Nařízení, vydané od ministerium obchodu po usnešení s ministerium záležitostí vnitřních a nejvyšším úřadem policejním dne 12. dubna 1856,

pro všechny země korunní, kromě Hranice vojenské,

jímžto se vysvětluje nařízení, dané dne 11. února 1854, v částce XVIII. zákonníka říšského na r. 1854, č. 48, o tom, jaké opatření pro bezpečnost se učiniti má při přenášení aneb prodeji starých kotlů parních, kterých se již užívalo.

V Zák. říš. č. XVI. vyd. a rozesl. dne 26. dubna č. 58.

Pro vysvětlení předpisu, daného dne 11. února 1856, v příčině toho, jaké opatření se učiniti má, aby se předešlo nebezpečenství vybuchnutí všelikerých kotlů parních, vidí se ministerium obchodu, průmyslu a stavby veřejné, po usnešení s ministerium záležitostí vnitřních a s nejvyšším úřadem policejním, nařídit takto: kdykoli se nějaký starý kotel parní, kterého se již užívalo a který jest certifikátem opatřen, že byl při zkoušce za dobrý shledán, na jiné místo přenese neb prodá, povinen jest vlastník pod pokutou zákonem vyměřenou prvé než jej na novém místě postaví neb zazdí, oznámiti to místnímu úřadu politickému, vyslyšev znalce, ustanoví, zdaliž potřebí jest, novou zkoušku s kotlem předsevziti, hledíc k nynějšímu jeho spůsobu.

Tímto oznámením však vlastník neb užívatel kotla parního není sproštěn závazku, uloženého mu v §. 20. zákona o zkoušení kotlů parních, daného dne 11. února 1856.

Rytíř z **Toggenburku** mp.

56.

Vynešení, vydané od ministerium financí dne 20. dubna 1856,

o tom, jaké clo se má platiti z hrubých hospodářských strojů dřevěných, na nichž jest nepatrná část železa.

(V Zák. říš. č. XVI. vyd. a rozesl. dne 26. dubna 1856 č. 59.)

Jeho c. k. apoštolské Veličenství nejvyšším rozhodnutím od 16. dubna 1856 nejmilostivěji povoliti ráčil, když při hrubých hospodářských strojích dřevěných části železné, ježto se počítati mohou (totiž takové, které se dle §. 7, lit. a) připomenutí, předcházejícího tarifu celní od 5. prosince 1853, jakožto pouhé prostředky upevňovací neb spojovací již pro to samo pominouti mají), dle vycenění

úředního nečiní více patnácti procent váhy veškeré, že řídící úřadové finanční povoliti mohou, aby se stroje takové držitelům statků, kteří jich potřebují k rolnictví, propouštěli proti clu dovoznímu, vyměřenému v položce tarifové 64, *a*) za nejsprostší zboží dřevěné.

Toto nejvyšší nařízení má platnosti nabyti v království Lombardsko-Benátském od toho dne, kterýž ustanoví komise mezinárodní jednoty celní v Miláně, v ostatních zemích korunních obecného svazku celního ale má nabyti platnosti ihned.

Svobodný pán **Bruck** mp.

57.

Vynešení, vydané od ministerií záležitostí zahraničných i vnitřních, práv a obchodu, též od vrchního velitelství nad armádou dne 23. dubna 1856,

pro všechny země korunní v mocnářství,

jímžto se odjímá moc předpisům, daným na čas poslední války v příčině obchodu a plavby po moři.

(V Zák. říš. č. XVI. vyd. a rozesl. dne 26. dubna r. 1856, č. 60.)

Jakož dne 30. března 1856 v Paříži pokoj učiněn jest, tedy se s nejvyšším schválením Jeho c. k. apoštolského Veličenství od 22. dubna 1856, ode dne vyhlášení tohoto, odjímá moc všemu tomu, co od ministerií záležitostí zahraničných, záležitostí vnitřních, práv a obchodu, též od vrchního velitelství nad armádou dne 25. května 1854 (v zákonníku říšském č. 127, str. 477—479) veškerým c. k. úřadům civilním i vojenským a veškerým poddaným rakouským, na čas války nyní skončené k zachovávání nařízeno jest.

Hrabě **Buol z Schauensteina** mp. Svobodný pán **Bach** mp. Svobodný pán **Krauss** mp.
Rytíř z **Toggenburku** mp. Svobodný pán **Bamberg** mp. gen. m.

58.

Vynešení, vydané od ministerium obchodu a financí dne 23. dubna 1856.

pro všechny země korunní,

jímžto se odjímá moc zápovědem dosavadním až na další ustanovení daným, vyvážeti a provážeti zbraň a střelivo též sanýtr, síru a olovo, a vyvážeti koně.

(V Zák. říš. č. XVI. vyd. a rozesl. dne 26. dubna r. 1856 č. 61.)

Vedlé nejvyššího schválení Jeho c. k. apoštolského Veličenství od 22. dubna 1856 vůbec známo se činí: ode dne vyhlášení tohoto pozbývají platnosti své:

zápověď, vyvážeti a provážeti zbraň a střelivo přes hranice císařství Rakouského k zemím ruským a osmanským, kteráž zápověď učiněna jest od ministerií obchodu a financí dne 31. března 1854 (v zákonníku říšském, č. 135, str. 494 a 495); jakož i obmezení tamtéž vyřknuté, týkající se vyvážení zbraně a střeliva na loděch odcházejících z námořských přístavů rakouských; mimo to pozbývá platnosti své zápověď, vyvážeti a provážeti sanýtr, síru a olovo přes hranice císařství Rakouského do zemí ruských a do Turek, kteráž zápověď dána jest od ministerií obchodu a financí dne 1. prosince 1855 (v zákonníku říšském č. 208, str. 665); konečně též zápověď, vyvážeti koně přes které koli hranice říšské, kteráž učiněna jest od ministerií obchodu a financí dne 4. prosince 1855 (v zákonníku říšském, č. 209. str. 665); za kteroužto příčinou, ode dne výše dotčeného počínajíc, opět vůbec se dovoluje, věci tuto jmenované dle předpisů o tarifě celní a jinak vydaných vyvážeti i provážeti.

Rytíř z **Toggenburku** mp. Svobodný pán **Bruck** mp.

Oprava.

V českém textu nařízení čísl. 24 věstníka vlády zemské na str. 50 v 3 řádku před: povinnosti své — má státi dvouleté.

Druck von R. Rohrer's Erben in Brünn.

59.

Smlouva státní, učiněná mezi Rakouskem, Francouzskem Velkobritanskem, Pruskem, Ruskem, Sardinskem a Tureckem,

v Paříži dne 30. března 1856.

Ratifikace k ní se vztahující vyměněny jsou tamtéž dne 27. dubna 1856.

(V Zák. říš. č. XVII. vyd. a rozel. dne 30. dubna r. 1856 č. 62.)

Nos Franciscus Josephus Primus,

Divina favente clementia Austriae Imperator; *Rex Hungariae, Bohemiae, Lombardiae et Venetiarum, Dalmatiae, Croatiae, Slavoniae, Galiciae, Lodomeriae et Illiriae; Rex Hierosolimae etc.; Archidux Austriae; Magnus dux Hetruriae et Cracoviae; Dux Lotharingiae, Salisburgi, Styriae, Carinthiae, Carnioliae et Bucovinae, Magnus Princeps Transilvaniae; Marchio Moraviae; Dux superioris et inferioris Silesiae, Mutinae, Parmae, Piacentiae et Quastalae, Osveciniae et Zatoriae, Teschinae, Forogulii Ragusae et Gaderae etc.; Comes Habsburgi, Tirolis, Kyburgi, Goritiae et Gradiscae; Princeps Tridenti et Brixinae etc.; Marchio superioris et inferioris Lusatiae et Istriae; Comes Altae-Amisiae, Feldkirkiae, Brigantiae, Sonnenbergae etc.; Dominus Tergesti, Cattari, Marchiae Slavoniae etc. etc.*

Notum testatumque omnibus et singulis, quorum interest, tenore praesentium facimus:

Posteaquam Nos et Augustissimi ac Potentissimi Principes, Britanniæ Hiberniæque Regina, Francorum nec non Omnium Russiarum Imperatores, porro Sardiniæ Rex atque Magnus Osmanorum Sultanus, desiderati ad reconciliandam certam diuturnamque pacem, quæ bello in Oriente flagrante perturbata erat, consensus causa, Ministros plenipotentiarios nominavimus, qui Lutetiæ Parisiorum in congressum convenerunt; posteaquam porro, consensione feliciter stabilita, Nos æque ac præfati Serenissimi Principes Augustissimum ac Potentissimum Principem, Borussiæ Regem, utpote qui Conventionem Londini 13. Julii 1841 initam simul quoque signaverat in totius Europæ commodum et utilitatem ad participationem in negotiis illis invitavimus, hicque etiam Serenissimus Princeps Mintstros Suos plena potestate munitos ad Congressum miserat, Plenipotentiarii ablegati de sequentibus convenerunt articulis:

Urtext.

Au nom de Dieu Tout-Puissant.

Leurs Majestés l'Empereur des Français, la Reine du Royaume-Uni de la Grande-Bretagne et d'Irlande, l'Empereur de toutes les Russies, le Roi de Sardaigne et l'Empereur des Ottomans, animées du désir de mettre un terme aux calamités de la guerre, et voulant prévenir le retour des complications qui l'ont fait naître, ont résolu de S'entendre avec Sa Majesté l'Empereur d'Autriche sur les bases à donner au rétablissement et à la consolidation de la paix, en assurant, par des garanties efficaces et réciproques, l'indépendance et l'intégrité de l'Empire Ottoman.

A cet effet, Leurs dites Majestés ont nommé pour Leurs Plénipotentiaires, savoir:

Sa Majesté l'Empereur d'Autriche:

Le Sieur Charles Ferdinand Comte de Buol-Schauenstein, Grand' Croix de l'Ordre Impérial de Léopold d'Autriche et Chevalier de l'Ordre de la Couronne de fer de première classe, Grand' Croix de l'Ordre Impérial de la Légion d'honneur, Chevalier des Ordres de l'Aigle noir et de l'Aigle rouge de Prusse, Grand' Croix des Ordres Impériaux d'Alexandre Newski, en brillants, et de l'Aigle blanc de Russie, Grand' Croix de l'Ordre de St. Jean de Jérusalem décoré de l'Ordre Impérial du Medjidyé de première classe, etc. etc. etc., Son Chambellan et Conseiller intime actuel, Son Ministre de la Maison et des affaires étrangères, Président de la Conférence des Ministres, et

le Sieur Joseph Alexandre Baron de Hübner, Chevalier de l'Ordre Impérial

Překlad.

Ve jménu Boha všemohoucího.

Jejich Veličenství císař Francouzský, královna spojeného království Velkobritanského a Irského, císař Ruský, král Sardinský a císař Otomanský, žádajíce toho sobě, aby se nesnázem války konec učinil a chtějíce budoucně předejíti zmatky, ježto byly její příčinou, usnesli se na tom, že se s Jeho Veličenstvím císařem Rakouským smluví o základy, na nichž by se pokoj obnovil i upevnil, a pojistila se zároveň platnými a vzájemnými rukojemstvími nezávislost a celost říše Otomanské.

Za kteroužto příčinou řečená Veličenství jmenovali plnomocníky Svými, a to:

Jeho Veličenství císař Rakouský.

Svého skutečného tajného radu a komorníka, ministra domu a záležitostí zahraničných i presidenta konference ministerské Karla Ferdinanda hraběte Buola z Schauensteina, velkokřižníka c. k. řádu Leopoldova, rytíře řádu železné koruny třídy první, velkokřižníka císařské francouzské legie čestné, rytíře královského pruského řádu černého a červeného orla, velkokřižníka císařského ruského řádu Alexandra Nevského v briliantech a řádu bílého orla, velkokřižníka řádu svatého Jana Jerusalémského, majetníka císařského řádu Medžidyejského třídy první atd. atd., a

Svého skutečného tajného radu a mimořádného vyslance i zmocněného ministra

de la Couronne de fer de première classe, Grand Officier de l'Ordre Impérial de la Légion d'honneur, Son Conseiller intime actuel et Son Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire à la Cour de France;

Sa Majesté l'Empereur des Français:

Le Sieur Alexandre Comte Colonna Walewski, Sénateur de l'Empire, Grand Officier de l'Ordre Impérial de la Légion d'honneur, Chevalier Grand' Croix de l'Ordre équestre des Séraphins, Grand' Croix de l'Ordre des Saints Maurice et Lazare, décoré de l'Ordre Impérial du Medjidyé de première classe, etc. etc. etc., Son Ministre et Secrétaire d'Etat au Département des affaires étrangères, et

le Sieur François Adolphe Baron de Bourqueney, Grand' Croix de l'Ordre Impérial de la Légion d'honneur et de l'Ordre de Léopold d'Autriche, décoré du Portrait du Sultan, en diamants, etc. etc. etc., Son Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire prés Sa Majesté Impériale et Royale Apostolique;

Sa Majesté la Reine du Royaume-Uni de la Grande-Bretagne et d'Irlande:

Le très-honorable George Guillaume Frédéric Comte de Clarendon, Baron Hyde de Hindou, Pair du Royaume-Uni, Conseiller de Sa Majesté Britannique en Son Conseil privé, Chevalier du très-noble Ordre de la Jarretière, Chevalier Grand' Croix du très-honorable Ordre du Bain, Principal Secrétaire d'Etat de Sa Majesté pour les affaires étrangères, et

le très-honorable Henri Richard

při císařském Francouzském dvoře, Josefa Alexandra svobodného pána Hübnera, rytíře řádu železné koruny třídy první, velkodůstojníka císařské francouzské legie čestné atd. atd.

Jeho Veličenství císař Francouzský:

Svého ministra a státního sekretáře v oddělení záležitostí zahraničných Alexandra hraběte Colonnu Valevského, senátora říšského, velkodůstojníka francouzské čestné legie, velkokřížníka řádu Serafinského, řádu svatého Mauricia a Lazara, majetníka císařského řádu Medžidyejského třídy první atd. atd., a

Svého mimořádného vyslance a zplnomocněného ministra při císařském rakouském dvoře Františka Adolfa svobodného pána z Bourqueney, velkokřížníka francouzského řádu čestné legie, velkokřížníka rakouského řádu Leopoldova, majetníka obrazu Sultánova v briliantech atd. atd.

Její Veličenství královna spojeného království Velkobritanského a Irského:

Velmi ctihodného Jiřího Viléma Fridricha hraběte z Clarendonu, barona Hyde de Hindou, péra království spojeného, úda tajné rady Jejího velkobritanského Veličenství, rytíře vysoce šlechetného řádu podvazku, velkokřížníka velmi vzácného řádu Bathského, Jejího Veličenství prvního státního sekretáře v záležitostech zahraničných, a

velmi ctihodného Jindřicha Richarda

Charles Baron Cowley, Pair du Royaume-Uni, Conseiller de Sa Majesté en Son Conseil privé, Chevalier Grand' Croix du très-honorable Ordre du Bain et Ambassadeur extraordinaire et plénipotentiaire de Sa Majesté près Sa Majesté l' Empereur des Français, et

Sa Majesté l'Empereur de toutes les Russies:

Le Sieur Alexis Comte Orloff, Son Aide de Camp général et Général de cavalerie, Commandant du Quartier général de Sa Majesté, Membre du Conseil de l'Empire et du Comité des Ministres; décoré des deux Portraits en diamants de Leurs Majestés feu l'Empereur Nicolas et l'Empereur Alexandre II., Chevalier de l'Ordre de Saint André en diamants et des Ordres de Russie, Grand' Croix de l'Ordre de Saint Etienne d'Autriche, de l'Aigle noir de Prusse en diamants, de l'Annonciade de Sardaigne et de plusieurs autres Ordres èrangers; et

le Sieur Philippe Baron de Brunnow, Son Conseiller privé, Son Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire près la Confédération Germanique et près S. A. R. le Grand Duc de Hesse, Chevalier de l'Ordre de Saint Wladimir de première classe, de Saint Alexandre Newski, enrichi de diamants; de l'Aigle blanc; de Sainte Anne de première classe; de Saint Stanislas de première classe; Grand' Croix de l'Ordre de l'Aigle rouge de Prusse de première classe; Commandeur de l'Ordre de Saint Etienne d'Autriche et de plusieurs autres Ordres étrangers;

Sa Majesté le Roi de Sardaigne:

Le Sieur Camille Benso, Comte de Karla barona Cowleye, péra říše spojené, úda tajné rady Jejího Veličenství, velkokříže-níka velmi vzácného řádu Bathského, mimořádného a zmocněného velvyslance Jejího Veličenství u Jeho Veličenství císaře Francouzského atd. atd.

Jeho Veličenství císař Ruský:

Svého generálního adjutanta a generála jízdy Alexise hraběte Orlova, velitele císařského hlavního bytu, úda rady říšské a odboru ministerského, majetníka dvou obrazů Jejich Veličenství zemřelého císaře Mikuláše a císaře Alexandra II. v briliantech, rytíře řádu svatého Ondřeje v diamantech a řádů ruských, velkokříže-níka císařského rakouského řádu sv. Štěpána, královského pruského řádu černého orla v diamantech, sardinského řádu zvěstování a mnohých jiných cizích řádů, a

Svého tajného radu a mimořádného vyslance a zmocněného ministra při spolku německém a u Jeho královské Vysosti velkovojvody Hesského, Filipa svobodného pána Brunnova, rytíře řádu s. Vladimíra první třídy, řádu sv. Alexandra Nevského v diamantech, řádu bílého orla, řádu sv. Anny třídy první, řádu sv. Stanislava třídy první, velkokříže-níka královského pruského řádu červeného orla třídy první, velitele císařského rakouského řádu s. Štěpána a více jiných cizích řádů;

Jeho Veličenství král Sardinský:

Svého presidenta rady ministerské a

Cavour, Grand' Croix de l'Ordre des Saints Maurice et Lazare, Chevalier de l'Ordre du Mérite civil de Savoie, Grand' Croix de l'Ordre Impérial de la Légion d'honneur, décoré de l'Ordre Impérial du Medjidyé de première classe, Grand' Croix de plusieurs autres Ordres étrangers, Président du Conseil des Ministres et Son Ministre Secrétaire d'Etat pour les Finances, et

ministra sekretáře v oddělení financí Kamila Bensona hraběte Cavoura, velkokřižníka řádu s. Mauricia a Lazara, rytíře savojského řádu za civilní zásluhy, velkokřižníka francouzské čestné legie, majetníka řádu Medžidyejského třídy první, velkokřižníka více jiných cizích řádů, a

le Sieur Salvator, Marquis de Villamarina, Grand' Croix de l'Ordre des Saints Maurice et Lazare, Grand Officier de l'Ordre Impérial de la Légion d'honneur, etc., etc., etc., Son Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire à la Cour de France; et

Svého mimořádného vyslance a zplnomocněného ministra při císařském francouzském dvoře Salvatora marquise de Villamarina, velkokřižníka řádu s. Mauricia a Lazara, velkodůstojníka Francouzské čestné legie atd. atd., konečně

Sa Majesté l'Empereur des Ottomans:

Jeho Veličenství císař Otomanský:

Mouhammed Emin Aali Pacha, Grand-Vézir de l'Empire Ottoman, décoré des Ordres Impériaux du Medjidyé et du mérite de première classe, Grand' Croix de l'Ordre Impérial de la Légion d'honneur, de Saint Etienne d'Autriche, de l'Aigle rouge de Prusse, de Sainte Anne de Russie, des Saints Maurice et Lazare de Sardaigne, de l'Etoile polaire de Suède et de plusieurs autres Ordres étrangers, et

velkovezíra říše otomanské Muhammeda Emina Aali Pašu, majetníka řádu Medžidyejského a řádu za zásluhy třídy první, velkokřižníka císařského řádu čestné legie, císařského rakouského řádu Štěpánského, královského pruského řádu červeného orla, ruského řádu s. Anny, řádu s. Mauricia a Lazara, švédského řádu hvězdy severní a více jiných cizích řádů, a

Mehemmed Djemil Bey, décoré de l'Ordre Impérial du Medjidyé de seconde classe et Grand' Croix de l'Ordre des Saints Maurice et Lazare, Son Ambassadeur extraordinaire et plénipotentiaire près Sa Majesté l'Empereur des Français, accrédité en la même qualité près Sa Majesté le Roi de Sardaigne;

Svého mimořádného a zplnomocněného velvyslance při dvořích Jeho Veličenství císaře Francouzského a Jeho Veličenství krále Sardinského, Mehemmeda Džemila Beye, majetníka řádu Medžidyejského třídy druhé, velkokřižníka řádů s. Mauricia a Lazara;

Lesquels se sont réunis en Congrès à Paris.

kteříž to se sešli ke sjezdu v Paříži.

L'entente ayant été heureusement établie entre eux, Leurs Majestés l'Empereur d'Autriche, l'Empereur des Français, la Reine du Royaume-Uni de la Grande-Bretagne et d'Irlande, l'Empereur de toutes les Russies, le Roi de Sardaigne et l'Empereur des Ottomans, considérant que dans un intérêt européen, Sa Majesté le Roi de Prusse, signataire de la Convention du treize Juillet mil huit cent quarante un, devait être appelée à participer aux nouveaux arrangemens à prendre, et appréciant la valeur qu'ajouterait à une oeuvre de pacification générale le concours de Sadite Majesté l'ont invitée à envoyer des Plénipotentiaires au Congrès.

En conséquence, Sa Majesté le Roi de Prusse a nommé pour Ses Plénipotentiaires, savoir:

Le Sieur Othon Théodore Baron de Manteuffel, Président de Son Conseil et Son Ministre des affaires étrangères; Chevalier de l'Ordre de l'Aigle rouge de Prusse, première classe, avec feuilles de chêne, couronne et sceptre, Grand Commandeur de l'Ordre de Hohenzollern; Chevalier de l'Ordre de Saint Jean de Prusse, Grand' Croix de l'Ordre de Saint Etienne d'Autriche; Chevalier de l'Ordre de Saint Alexandre Newski; Grand' Croix de l'Ordre des Saints Maurice et Lazare et de l'Ordre du Nichan Iftihar de Turquie etc., etc., etc., et

le Sieur Maximilien Frédéric Charles François Comte de Hatzfeldt-Wildenburg-Schönstein, Son Conseiller privé actuel, Son Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire à la Cour de France, Chevalier de l'Ordre de l'Aigle rouge de

Když úmluva mezi nimi šťastně byla k místu přišla, Jejich Veličenství císař Rakouský, císař Francouzský, královna spojeného království Velkobritanského a Irského, císař Ruský, král Sardinský a císař Otomanský, uvažujíce, že za příčinou záležitosti evropejské toho potřebí, aby Jeho Veličenství král Pruský, jsa ve smlouvě, učiněné dne 13. července 1841 podepsán, povolán byl k účastenství v úmluvách, ježto se nyní učiniti mají, a prohlédajíce k tomu, kterakby účastenstvím řečeného Veličenství mír obecný vyšší platnosti nabyl, pozvali jsou jej, aby poslal plnomocníky ke kongresu.

Za kterouž příčinou Jeho Veličenství král Pruský plnomocníky svými jmenoval:

Presidenta ministerstva svého a ministra záležitostí zahraničných Otu svobodného pána Manteuffla, rytíře řádu červeného orla třídy první s listím dubovým, korunou a žezlem, velkokomandéra řádu Hohenzoliernského, rytíře pruského řádu s. Jana, velkokřížníka císařského rakouského řádu Štěpánského, rytíře řádu Alexandra Nevského, velkokřížníka řádu svatých Mauricia a Lazara a tureckého řádu, řeč. Nišan-Iftihar atd., a

Svého tajného radu a mimořádného vyslance i zplnomocněného ministra při dvoře francouzském, Maxa Fridricha Karla Františka hraběte z Hatzfeldtu, Wildenburku a Schönsteina, rytíře královského pruského řádu červeného orla

Prusse, seconde classe, avec feuilles de chêne et plaque, Chevalier de la Croix d'Honneur de Hohenzollern, première classe, etc., etc., etc.

Les Plénipotentiaires, après avoir échangé leurs Pleins-Pouvoirs, trouvés en bonne et due forme, sont convenus des articles suivants:

Article 1.

Il y aura, à dater du jour de l'échange des ratifications du présent traité, paix et amitié entre Sa Majesté l'Empereur des Français, Sa Majesté la Reine du Royaume-Uni de la Grande-Bretagne et d'Irlande, Sa Majesté le Roi de Sardaigne, Sa Majesté Impériale le Sultan, d'une part, et Sa Majesté l'Empereur de toutes les Russies, de l'autre part, ainsi qu'entre Leurs héritiers et successeurs, Leurs états et sujets respectifs à perpétuité.

Article 2.

La paix étant heureusement rétablie entre Leurs dites Majestés, les territoires conquis ou occupés par Leurs armées, pendant la guerre, seront réciproquement évacués.

Des arrangemens spéciaux régleront le mode de l'évacuation, qui devra être aussi prompte que faire se pourra.

Article 3.

Sa Majesté l'Empereur de toutes les Russies S'engage à restituer à Sa Majesté le Sultan la ville et citadelle de Kars, aussi bien que les autres parties du territoire Ottoman dont les troupes russes se trouvent en possession.

Article 4.

Leurs Majestés l'Empereur des Fran-

třídy druhé s listím dubovým a hvězdou, rytíře čestného kříže hohenzollernského třídy první atd. atd.

Plnomocníci tito, vyměnivše si vzájemně plnomocenství svá a shledavše je býti v náležité formě, o tyto články se umluvili:

Článek 1.

Ode dne vyměnění ratifikací smlouvy nynější bude pokoj a přátelství na věčné časy mezi Jeho Veličenstvím císařem Francouzským, Jejím Veličenstvím královnou spojené říše Velkobritanské a Irské, Jeho Veličenstvím králem Sardinským, Jeho Veličenstvím Sultánem se strany jedné, a mezi Jeho Veličenstvím císařem Ruským se strany druhé, též i mezi Jejich dědici a nástupci, i mezi Jejich státy a poddanými.

Článek 2.

Ježto mír a pokoj mezi dotčenými Veličenstvími opět šťastně k místu přiveden jest, odtáhnou vojska Jejich obapolně z těch krajin, kterýchž v čas války byla dobyla aneb je osadila.

Způsob odtažení tohoto, kteréž se co nejrychleji má ve skutek uvésti, ustanoven bude zvláštní úmluvou.

Článek 3.

Jeho Veličenství císař Ruský zavazuje se, že Jeho Veličenství sultánovi vrátí město i tvrz Karsskou, jakož i jiné části zemí otomanských, v jichž držení jest vojsko ruské.

Článek 4.

Jejich Veličenství císař Francouzský,

çais, la Reine du Royaume-Uni de la Grande-Bretagne et d'Irlande, le Roi de Sardaigne et le Sultan S'engagent à restituer à Sa Majesté l'Empereur de toutes les Russies les villes et ports de Sébastopol, Balaklava, Kamiesch, Eupatoria, Kertsch, Jénikale, Kimburn, ainsi que tous autres territoires occupés par les troupes alliées.

Article 5.

Leurs Majestés l'Empereur des Français, la Reine du Royaume-Uni de la Grande-Bretagne et d'Irlande, l'Empereur de toutes les Russies, le Roi de Sardaigne et le Sultan accordent une amnistie pleine et entière à ceux de Leurs sujets qui auraient été compromis par une participation quelconque aux événemens de la guerre en faveur de la cause ennemie.

Il est expressément entendu que cette amnistie s'étendra aux sujets de chacune des parties belligérantes qui auraient continué, pendant la guerre, à être employés dans le service de l'un des autres belligérants.

Article 6.

Les prisonniers de guerre seront immédiatement rendus de part et d'autre.

Article 7.

Sa Majesté l'Empereur d'Autriche, Sa Majesté l'Empereur des Français, Sa Majesté la Reine du Royaume-Uni de la Grande-Bretagne et d'Irlande, Sa Majesté le Roi de Prusse, Sa Majesté l'Empereur de toutes les Russies et Sa Majesté le Roi de Sardaigne déclarent la Sublime Porte admise à participer aux avantages du droit public et du concert européen. Leurs Majestés S'engagent, chacune de

královna spojené říše Velkobritanské a Irské, král Sardinský a Sultán zavazují se, že vrátí Jeho Veličenství císaři Ruskému města a přístavy Sebastopolský, Balaklávský, Kamyšský, Kozlovský, Kerčský, Jenikálský, Kimburnský, též i všeliké jiné části země, jež vojska spojená osadila.

Článek 5.

Jejich Veličenství císař Francouzský, královna spojené říše Velkobritanské a Irské, císař Ruský, král Sardinský a Sultán udělují úplnou amnestii všem těm poddaným Svým, kteříby se jakýmkoli spůsobem byli dopustili účastenství v příhodách války k dobrému strany nepřátelské.

Při tom jmenovitě se rozumí, že amnestie tato vztahuje se také na ty poddané jedné každé mocnosti válku vedoucí, kteříby času války byli zůstali v službě některé jiné mocnosti vojnu vedoucí.

Článek 6.

Zajatí ve válce budou neprodleně s obojí strany navráceni.

Článek 7.

Jeho Veličenství císař Rakouský, Jeho Veličenství císař Francouzský, Její Veličenství královna spojeného království Velkobritanského a Irského, Jeho Veličenství král Pruský, Jeho Veličenství císař Ruský a Jeho Veličenství král Sardinský prohlašují tímto, že se připouští, aby vysoká Porta měla účastenství ve výhodách spolku evropejských států a evropejského práva národního. Jejich Veličenství zavazují Se,

Son côté à respecter l'indépendance et l'intégrité territoriale de l'Empire Ottoman, garantissent en commun la stricte observation de cet engagement, et considéreront, en conséquence, tout acte de nature à y porter atteinte comme une question d'intérêt général.

Article 8.

S'il survenait, entre la Sublime Porte et l'une ou plusieurs des autres Puissances signataires, un dissentiment qui menaçât le maintien de leurs relations, la Sublime Porte et chacune de ces Puissances, avant de recourir à l'emploi de la force, mettront les autres parties contractantes en mesure de prévenir cette extrémité par leur action médiatrice.

Article 9.

Sa Majesté Impériale le Sultan, dans Sa constante sollicitude pour le bien-être de Ses sujets, ayant octroyé un firman qui, en améliorant leur sort, sans distinction de réligion ni de race, consacre Ses généreuses intentions envers les populations chrétiennes de Son Empire, et voulant donner un nouveau témoignage de Ses sentimens à cet égard, a résolu de communiquer aux Puissances contractantes le dit firman, spontanément émané de Sa volonté souveraine.

Les Puissances contractantes constatent la haute valeur de cette communication. Il est bien entendu qu'elle ne saurait, en aucun cas, donner le droit aux dites Puissances de s'immiscer soit collectivement, soit séparément, dans les rapports de Sa Majesté le Sultan avec Ses sujets, ni dans l'administration intérieure de son Empire.

že chtějí každý se Své strany šetřiti nezávislosti a teritoriální celosti říše Otomanské, ručí vespolek za to, že závazek tento pilně budou zachovávati, a pročež budou vše to, co by jej mohlo porušiti, pokládati za věc každého se dotýkající.

Článek 8.

Jestliže by mezi vysokou Portou a jednou neb několika mocnostmi smlouvu činícími vzešlo nedorozumění nějaké, kterýmžby zachování obapolných svazků jejich mohlo v nebezpečenství uvedeno býti, tedy vysoká Porta, a každá z mocností těchto, prvé nežby užila moci zbraně, ostatním mocnostem smlouvajícím se možné učiní, aby to zprostředkovaly, by se tohoto nejposlednějšího prostředku neužilo.

Článek 9.

Ježto Jeho císařské Veličenství Sultán jsa neustále pečliv o dobro poddaných Svých, vydal Ferman, kterýmž zlepšiv postavení jich bez rozdílu náboženství a národnosti, Svou velkou mysl k národům křesťanským říše své osvědčil, a ježto nový důkaz smýšlení Svého v příčině té na jevo dáti zamýšlí, usnesl se na tom, že mocnostem smlouvu činícím ferman dotčený z Jeho vlastní vladařské vůle vyšlý oznámí.

Mocnosti smlouvu činící vysvědčují, kterakou velkou váhu oznámení toto má. Samo sebou zjevno jest, že se oznámením tím mocnostem řečeným, v nižádné případnosti, práva nepropůjčuje, aby se buď společně aneb ta neb ona z nich, míchaly v postavení a svazek Jeho Veličenství Sultana k podaným Jeho, aneb u vnitřní správu Jeho říše.

Article 10.

La Convention du 13. Juillet mil huit cent quarante-un, qui maintient l'antique règle de l'Empire Ottoman relative à la clôture des Détroits du Bosphore et des Dardanelles, a été révisée d'un commun accord.

L'acte conclu à cet effet et conformément à ce principe, entre les Hautes Parties contractantes, est et demeure annexé au présent traité, et aura même force et valeur que s'il en faisait partie intégrante.

Article 11.

La mer Noire est neutralisée: — ouverts à la marine marchande de toutes les nations, ses eaux et ses ports sont, formellement et à perpétuité, interdits au pavillon de guerre soit des Puissances riveraines, soit de toute autre Puissance, sauf les exceptions mentionnées aux articles 14 et 19 du présent traité.

Article 12.

Libre de toute entrave, le commerce, dans les ports et dans les eaux de la mer Noire, ne sera assujetti qu'à des règlemens de santé, de douane, de police, conçus dans un esprit favorable au développement des transactions commerciales.

Pour donner aux intérêts commerciaux et maritimes de toutes les nations la sécurité désirable, la Russie et la Sublime Porte admettront des Consuls dans eurs ports situés sur le littoral de la mer Noire, conformément aux principes du droit international.

Article 13.

La mer Noire étant neutralisée, aux termes de l'article 11, le maintien ou

Článek 10.

Smlouva, učiněná dne 13. července 1841, kterouž se starodávné pravidlo říše Otomanské, týkající se zavření úžin mořských Bosforu a Dardanel v platnosti zachovává, společným usnesením znovu přehlednuta jest.

Spis, o kterýž se k tomu konci a vedlé pravidla tohoto mocnosti smlouvající shodly, jest a zůstane ke smlouvě nynější připojen, maje touž zavazující moc a platnost, jakoby byl částí smlouvy té.

Článek 11.

Černé moře jest zneutralisováno; — vody a přístavy jeho loďstvu obchodnímu všech národů otevřeny jsouce, zůstanou výslovně a na vždy zavřeny loděm válečným, jak států pobřežních tak i každé jiné mocnosti, kromě lodí vyjmutých, připomenutých v článcích 14 a 19 smlouvy této.

Článek 12.

Zproštěn jsa překážek, poddán bude obchod v přístavích a vodách Černého moře toliko předpisům karanténským, celním a policejním, kteří budou sepsáni ve smyslu takovém, aby se svazkové obchodní prospěšně rozvinovali.

Aby pak se obchodu i plavbě všech národů dalo jistoty žádoucí, připustí Rusko i vysoká Porta konsuly do přístavů na pobřeží Černého moře, v srovnalosti s pravidly národního práva.

Článek 13.

Poněvadž Černé moře dle znění článku 11. jest zneutralisováno, byloby

l'établissement sur son littoral d'arsenaux militaires-maritimes devient sans nécessité comme sans objet. En conséquence, Sa Majesté l'Empereur de toutes les Russies et Sa Majesté Impériale le Sultan S'engagent à n'élever et à ne conserver sur ce littoral, aucun arsenal militaire-maritime.

Article 14.

Leurs Majestés l'Empereur de toutes les Russies et le Sultan, ayant conclu une Convention à l'effet de déterminer la force et le nombre des bâtiments légers, nécessaires au service de Leurs côtes, qu'Elles se réservent d'entretenir dans la mer Noire, cette Convention est annexée au présent traité, et aura même force et valeur que si elle en faisait partie intégrante. Elle ne pourra être ni annulée ni modifiée sans l'assentiment des Puissances signataires du présent traité.

Article 15.

L'acte du Congrés de Vienne ayant établi les principes destinés à régler la navigation des fleuves qui séparent ou traversent plusieurs Etats, les Puissances contractantes stipulent entre Elles qu'à l'avenir, ces principes seront également appliqués au Danube et à Ses embouchures. Elles déclarent que cette disposition fait, désormais, partie du droit public de l'Europe, et la prennent sous leur garantie.

La navigation du Danube ne pourra être assujettie à aucune entrave ni redevance qui ne serait pas expressément prévue par les stipulations contenues dans les articles suivants. En consequence il ne sera perçu aucun péage basé unique-

bez potřeby a zbytečno, chovati aneb zřízovati na pobřeží jeho vojenských arsenálů námořských. Pročež se zavazují Jeho Veličenství císař Ruský i Jeho Veličenství Sultán, že na jmenovaném pobřeží vojenských arsenálů námořských ani zřizovati, ani chovati nebudou.

Článek 14.

Jakož Jejich Veličenství císař Ruský a Sultán učinili úmluvu, v níž ustanovili sílu i počet lodí lehkých, ke službě pobřežní potřebných, kteréž v černém moři chovati Sobě zůstavili, tedy se úmluva tato k nynější smlouvě připojí a bude míti touž moc a platnost, jakoby byla doplňující částí její. A protož nebude moci bez přivolení mocností, kteréž se v této smlouvě podepsaly, ani zrušena ani změněna býti.

Článek 15.

Ježto aktou sjezdu Vídenského vyměřena jsou pravidla, jak se spořádati má plavba na řekách, kteréž více států od sebe dělí nebo skrze ně tekou, tedy mocnosti smlouvající se v tom se snášejí, aby se pravidel těchto budoucně užilo touž měrou i v příčině Dunaje a ústí jeho. Mocnosti ty prohlašují že ustanovení toto od nynějška náleží k veřejnému právu evropejskému, berouce je pod ochranu svou.

Plavba po Dunaji nemá budoucně nižádné překážce a nižádnému jinému platu poddána býti, leč o kterých se výslovně opatření učiní v ustanoveních, obsažených ve článcích níže položených. Nebude se tedy ani vybírati cla jakého

ment sur le fait de la navigation du fleuve ni aucun droit sur les marchandises qui se trouvent à bord des navires. Les réglements de police et de quarantaine à établir pour la sureté des Etats séparés ou traversés par ce fleuve, seront conçus de manière à favoriser autant que faire se pourra la circulation des navires. Sauf ces règlements, il ne sera apporté aucun obstacle, quelqu'il soit, à la libre navigation.

Article 16.

Dans le but de réaliser les dispositions de l'article précédent; une commission dans laquelle l'Autriche, la France, la Grande-Bretagne, la Prusse, la Russie, la Sardaigne et la Turquie seront chacune, représentées par un délégué, sera chargée et désigner et de faire exécuter les travaux nécessaires depuis Isatcha, pour dégager les embouchures du Danube, ainsi que les parties de la mer y avoisinantes, des sables et autres obstacles qui les obstruent, afin de mettre cette partie du fleuve et les dites parties de la mer dans les meilleures conditions possibles de navigabilité.

Pour couvrir les frais de ces travaux ainsi que des établissemens ayant pour objet d'assurer et de faciliter la navigation aux bouches du Danube, des droits fixes, d'un taux convenable, arrêtés par la commission à la majorité des voix, pourront être prélevés, à la condition expresse que, sous ce rapport comme sous tous les autres, les pavillons de toutes les nations seront traités sur le pied d'une parfaite égalité.

Article 17.

Une Commission sera établie et se

jediné za to, že se plavba po řece koná, aniž se vybírati bude platu nějakého ze zboží, nacházejícího se na lodi. Předpisové policejní a karanténští, kteří se vydají pro bezpečnost států, jež řeka tato od sebe dělí nebo probíhá, sepsáni budou tak, aby pokud možná nejvíce svobodné plavbě lodí napomáhali. Kromě těchto předpisů nebude svobodné plavbě žádných překážek činěno.

Článek 16.

Aby to, co v článku předešlém ustanoveno, ve skutek se uvedlo, nařídí se komisi, v kteréž bude míti Rakousko, Francouzsko, Velkobritansko, Prusko, Rusko, Sardinsko a Turecko, každé jednoho poslance, aby práce potřebné vyznamenala, a vykonati dala, aby od Isáče počínajíc, ústí Dunaje a přiležící části moře písčin a jiných překážek, ježto plavbu ztěžují, tak zproštěny byly, aby po řečených částech řeky i moře plavba co nejlépe se provozovati mohla.

K zapravení nákladu na práce tyto a na opatření k tomu konci učiněná, aby se plavba při ústích Dunaje zjistila a usnadnila, vybírati se mohou určité přiměřené poplatky, kteréž komise většinou hlasů ustanoví, však s tou výslovnou výmínkou, že se jak v příčině této, tak i v každé jiné, k práporům všech národů úplně stejně jest zachovávati.

Článek 17.

Zřízena bude komise, skládající se

composera des délégués de l'Autriche, de la Bavière, de la Sublime Porte et du Wurtemberg (un pour chacune de ces Puissances) auxquels se réuniront les commissaires de trois Principautés Danubiennes, dont la nomination aura été approuvée par la Porte. Cette commission qui sera permanente:

1°. élaborera les réglements de navigation et de police fluviale;

2°. fera disparaître les entraves de quelque nature qu'elles puissent être, qui s'opposent encore à l'application au Danube des dispositions du Traité de Vienne;

3°. ordonnera et fera exécuter les travaux nécessaires sur tout le parcours du fleuve; et

4°. veillera après la dissolution de la Commission Européenne au maintien de la navigabilité des embouchures du Danube et des parties de la mer y avoisinantes.

Article 18.

Il est entendu que la Commission Européenne aura rempli sa tâche et que la Commission riveraine aura terminé les travaux désignés dans l'article précédent sous les Nrs 1 et 2, dans l'espace de deux ans. Les Puissances signataires réunies en Conférence, informées de ce fait, prononceront après en avoir pris acte, la dissolution de la Commission Européenne, et, dès lors, la commission riveraine permanente jouira des mêmes pouvoirs que ceux dont la Commission Européenne aura été investie jusqu'alors.

Article 19.

Afin d'assurer l'exécution des régle-

z poslanců Rakouského, Bavorského, vysoké Porty a Würtemberského (každá z mocností těchto bude míti po jednom poslanci), s nimiž se spojí komisařové tří knížetství Podunajských, od Porty potvrzení. Komise tato bude stálá a bude míti za úkol:

1. Aby vypracovala předpisy o plavbě a o policii říčné;

2. aby odstranila překážky, jakého koli spůsobu, ježto by posud byly na závadu, žeby se ustanovení, učiněných ve smlouvě Vídenské, v příčině Dunaje nemohlo užiti;

3. aby nařídila a vykonati dala práce, jichž podél celého běhu Dunaje bude potřebí, a

4. aby po rozpuštění komise evropejské k tomu přihlížela, aby jak ústí Dunaje, tak i příležící části moře zachovaly se vždy plavnými.

Článek 18.

Pokládá se za to, že komise evropejská ve dvou rocích úkolu svému dostojí, a že komise států pobřežních práce v č. 1 a 2 předešlého článku jmenované v témž čase dokoná. Jak mile mocnosti v konferenci spojené, které smlouvu tuto podepsaly, o tom, že se tak stalo, známosti nabudou, ihned vzavše toho vědomost vyřknou, že komise evropejská jest zrušena, od kteréhož času stálá komise států pobřežních bude míti touž moc a táž práva, která až do té doby měla komise evropejská.

Článek 19.

Aby se zjistilo vykonání předpisův,

ments qui auront été arrêtés d'un commun accord d'après les principes ci-dessus énoncés, chacune des Puissances contractantes aura le droit de faire stationner, en tout temps, deux bâtiments légers aux embouchures du Danube.

dle výše řečených pravidel společným usnesením umluvených, bude každá mocnost smlouvající se míti právo, postaviti každého času dvě lehké lodě na ústích Dunaje.

Article 20.

En échange des villes, ports et territoires énumérés dans l'article 4 du présent traité, et pour mieux assurer la liberté de la navigation du Danube, Sa Majesté l'Empereur de toutes les Russies consent à la rectification de sa frontière en Bessarabie.

La nouvelle frontière partira de la mer Noire, à un kilomètre à l'Est du lac Bourna-Sola, rejoindra perpendiculairement la route d'Akerman, suivra cette route jusqu'au Val de Trajan, passera au Sud de Bolgrad, remontera le long de la revière de Yalpuck, jusqu'à la hauteur de Saratsika et ira aboutir à Katamori sur le Pruth. En amont de ce point l'ancienne frontière, entre les deux Empires, ne subira aucune modification.

Des délégués des Puissances contractantes fixeront, dans ses détails, le tracé de la nouvelle frontière.

Článek 20.

Za příčinou výměny měst, přístavů a krajin, v článku 4. smlouvy této vypočtených, a aby se svoboda plavby na Dunaji lépe zjistila, svoluje Jeho Veličenství císař Ruský v to, aby se hranice říše Jeho v Besarabii opravily.

Tyto nové hranice počnou na Černém moři 1 kilometr východně od jezera, řečeného Burna-Sola, půjdou kolmo k silnici Akjermanské, a podél silnice této až k valu Trajanskému, dále se potáhnou jižně okolo Bolgradu, vystoupí podél řeky Jalpuku až k výšině Saratsické a dojdou u Katamori řeky Prutu. Po vodě vzhůru od místa tohoto staré hranice obojí říše změněny nebudou.

Poslanci mocností se smlouvajících ustanoví podrobně, kudy se nové hranice potáhnou.

Article 21.

Le territoire, cédé par la Russie, sera annexé à la Principauté de Moldavie, sous la suzeraineté de la Sublime Porte.

Les habitants de ce territoire jouiront des droits et priviléges assurés aux Principautés, et, pendant l'espace de 3 années, il leur sera permis de transporter ailleurs leur domicile, en disposant librement de leurs propriétés.

Článek 21.

Krajina, kterou Rusko odstoupí, spojena bude s knížetstvím Multanským pod suzerenitou vysoké Porty.

Obyvatelé krajiny této účastnými se stanou práv a výsad knížetstvím slíbených, a bude jim dovoleno, ve třech letech jinde se usaditi, vládnouce svobodně jměním svým.

Article 22.

Les Principautés de Valachie et de Moldavie continueront à jouir, sous la suzeraineté de la Porte et sous la garantie des Puissances contractantes, des privilèges et des immunités dont Elles sont en possession. Aucune protection exclusive ne sera exercée sur Elles par une des Puissances garantes. Il n'y aura aucun droit particulier d'ingérence dans leurs affaires intérieures

Článek 22.

Knížetství Valašské a Multanské budou pod suzerenitou Porty a pod ochranou mocností smlouvu činících dále požívati těch svobod a výsad, kteréž mají nyní. Žádná z mocností smlouvajících se nebude nad nimi výhradního práva ochranného vykonávati. Aniž bude jakého práva zvláštního, míchati se do jejich záležitostí vnitřních.

Article 23.

La Sublime Porte s'engage à conserver aux dites Principautés une administration indépendante et nationale, ainsi que la pleine liberté de culte, de législation, de commerce et de navigation.

Les lois et statuts, aujourd'hui en vigueur seront révisés. Pour établir un complet accord sur cette révision, une Commission spéciale, sur la composition de laquelle les Hautes Puissances contractantes s'entendront, se réunira sans délai, à Bucharest, avec un commissaire de la Sublime Porte.

Cette commission aura pour tâche de s'enquérir de l'état actuel des Principautés et de proposer les bases de leur future organisation.

Článek 23.

Vysoká Porta zavazuje se, že řečeným knížetstvím ponechá správy nezávislé a národní, jakož i plné svobody v provozování náboženství, zákonodárství, obchodu a plavby.

Zákony a statuty, ježto nyní mají platnost, budou znovu přehlednuty. Aby pak se v příčině té došlo plného shodnutí spojí se komise zvláštní, o jejíž složení mocnosti smlouvu činící se umluví, bez prodlení v Bukurešti s komisařem vysoké Porty.

Na komisi tuto bude náležeti, aby vyšetřila, v jakém spůsobu se knížetství nacházejí, a navrhla, na kterých základech mají býti znovu zřízena.

Article 24.

Sa Majesté le Sultan promet de convoquer immédiatement, dans chacune des deux Provinces un divan *ad hoc*, composé de manière à constituer la représentation la plus exacte des intérêts de toutes les classes de la société. Ces divans seront appelés à exprimer les voeux des populations relativement à l'organisation définitive des Principautés.

Článek 24.

Jeho Veličenství Sultán slibuje, že v každé z těchto dvou zemí bez odkladu svolá divan *ad hoc*, kterýž bude tak složen, aby v něm byly co nejdokonaleji zastoupeny interesy všech tříd společnosti. Divanové tito ustanoveni budou k tomu, aby vyřknuli, čeho si obyvatelstvo v příčině konečné organisace obojího knížetství žádá.

Une instruction du Congrès règlera les rapports de la commission avec ces Divans.

Article 25.

Prenant en considération l'opinion émise par les deux Divans, la Commission transmettra sans retard au siège actuel des Conférences le résultat de son propre travail.

L'entente finale avec la Puissance suzeraine sera consacrée par une Convention conclue à Paris entre les Hautes Parties contractantes; et un Hatti-Chériff conforme aux stipulations de la Convention, constituera définitivement l'organisation de ces Provinces, placée désormais sous la garantie collective de toutes les Puissances signataires.

Article 26.

Il est convenu qu'il y aura, dans les Principautés, une force armée nationale organisée dans le but de maintenir la sureté de l'intérieur et d'assurer celle des frontières. Aucune entrave ne pourra être apportée aux mesures extraordinaires de défense que, d'accord avec la Sublime Porte, Elles seraient appelées à prendre pour repousser toute agression étrangère.

Article 27.

Si le repos intérieur des Principautés se trouvait menacé ou compromis, la Sublime Porte s'entendra avec les autres Puissances contractantes sur les mesures à prendre pour maintenir ou rétablir l'ordre légal. Une intervention armée ne pourra avoir lieu sans un accord préalable entre ces Puissances.

Article 28.

La Principauté de Servie continuera

Instrukce, kterou sjezd vydá, spořádá postavení komise k divanům těmto.

Článek 25.

Komise, uváživši mínění od obojího divanu pronešené, pošle resultát své vlastní práce bez prodlení do nynějšího sídla konferencí.

Konečné shodnutí, s mocností suzerenskou bude úmluvou, ježto se v Paříži mezi mocnostmi se smlouvajícími učiní, potvrzeno, a hati-šerifem s úmluvou touto se srovnávajícím ustanoví se konečně organisace zemí těchto, kteréž budoucně postaveny budou pod společnou ochranou všech smlouvajících se mocností.

Článek 26.

Stalo se usnešení, že bude v knížetstvích vojsko národní zřízeno k tomu konci, aby se zachovala bezpečnost uvnitř a chránila se bezpečnost hranic. Pakliby se jim toho viděla potřeba, aby, umluviv se s vysokou Portou, užily kromobyčejných prostředkův obranných k odvrácení nějakého útoku od jinud, nemá se jim v tom činiti nižádné překážky.

Článek 27.

Jestliže by vnitřnímu pokoji v knížetstvích nastávalo nebezpečenství nějaké, umluví se Porta vysoká s ostatními smlouvajícími se mocnostmi o prostředky příhodné, aby se řád zákonem ustanovený zachoval nebo zase zavedl. Intervence ozbrojená místa míti nemá, lečby se mocnosti prvé o to byly shodly.

Článek 28.

Knížetství Srbské zůstane ve svazku

à relever de la Sublime Porte, conformément aux Hats Impériaux qui fixent et déterminent ses droits et immunités, placés désormais sous la garantie collective des Puissances contractantes.

En conséquence, la dite Principauté conservera son administration indépendante et nationale, ainsi que la pleine liberté de culte, de législation, de commerce et de navigation.

závislosti k Portě vysoké, dle hatů císařských, jimiž se práva a svobody jeho, od nynějška pod společnou ochranu mocností se smlouvajících postavené, ustanovují a vyměřují.

Knížetství řečené zachová tedy svou správu nezávislou a národní, jakož i úplnou svobodu v provozování náboženství, zákonodárství, obchodu i plavby.

Article 29.

Le droit de garnison de la Sublime Porte, tel qu'il se trouve stipulé par les règlements antérieurs, est maintenu. Aucune intervention armée ne pourra avoir lieu en Servie, sans un accord préalable entre les Hautes Puissances contractantes.

Článek 29.

Právo posádkové vysoké Porty v tom spůsobu, jak bylo předešlými ustanoveními vyměřeno, budiž zachováno. Nižádná intervence ozbrojená nemůže v Srbsku místa míti, ležby mocnosti smlouvající se prvé se o to byly smluvily.

Article 30.

Sa Majesté l'Empereur de toutes les Russies et Sa Majesté le Sultan maintiennent dans son intégrité l'état de leurs possessions en Asie, tel qu'il existait légalement avant la rupture.

Pour prévenir toute contestation locale, le tracé de la frontière sera vérifié, et, s'il y a lieu, rectifié, sans qu'il puisse en résulter un préjudic territorial pour l'une ou l'autre des deux Parties.

A cet effet, une Commission mixte, composée de deux Commissaires Russes, de deux Commissaires Ottomans, d'un Commissaire Français et d'un Commissaire Anglais sera envoyée sur les lieux immédiatement après le rétablissement des relations diplomatiques entre la Cour de Russie et la Sublime Porte. Son travail devra être terminé dans l'espace de huit mois à dater de l'échange des Ratifications du présent Traité.

Článek 30.

Jeho Veličenství císař Ruský a Jeho Veličenství Sultán zachovají všechno to, čehož v držení jsou v Asii, zcela tak, jak to řádně drželi před početím nepřátelství.

Aby pak se všeliká rozepře místní předešla, tedy se běh hranic vyšetří a byloliby toho potřebí, opraví, tak ale, aby tím ani ta ani ona strana, co se týče okršlku země, nebyla zkrácena.

K tomu konci pošle se, jak mile spojení diplomatické mezi císařským dvorem ruským a vysokou Portou se obnoví, na místo samé komise smíšená, složená ze dvou komisařů ruských, dvou tureckých, jednoho francouzského a jednoho anglického. Kterážto komise má práci svou dokonati v osmi měsících, počítajíc od vyměnění ratifikací smlouvy této.

Article 31.

Les territoires occupés pendant la guerre par les troupes de Leurs Majestés l'Empereur d'Autriche, l'Empereur des Français, la Reine du Royaume-Uni de la Grande-Bretagne et d'Irlande et le Roi de Sardaigne, aux termes des Conventions signées à Constantinople le douze Mars mil huit cent cinquante quatre entre la France, la Grande-Bretagne et la Sublime Porte; le quatorze Juin de la même année entre l'Autriche et la Sublime Porte, et le quinze Mars mil huit cent cinquante cinq entre la Sardaigne et la Sublime Porte, seront évacués après l'échange des Ratifications du présent Traité, aussitôt que faire se pourra. Les délais et les moyens d'exécution feront l'objet d'un arrangement entre la Sublime Porte et les Puissances dont les troupes ont occupé son territoire.

Article 32.

Jusqu'à ce que les Traités et Conventions qui existaient avant la guerre entre les Puissances belligérantes aient été ou renouvelés ou remplacés par des actes nouveaux, le commerce d'importation ou d'exportation aura lieu réciproquement sur le pied des règlements en vigueur avant la guerre; et leurs sujets, en toute autre matière, seront respectivement traités sur le pied de la nation la plus favorisée.

Article 33.

La Convention conclue, en ce jour, entre Leurs Majestés l'Empereur des Français, la Reine du Royaume-Uni de la Grande-Bretagne et d'Irlande, d'une part, et Sa Majesté l'Empereur de toutes les Russies, de l'autre part, relativement

Článek 31.

Ze zemí, obsazených vojsky Jejich Veličenství císaře Rakouského, císaře Francouzského, královny spojeného království Velkobritanského a Irského a krále Sardinského dle smluv, učiněných v Cařihradě dne 12. března 1854 mezi Francouzskem, Velkobritanskem a vysokou Portou, dne 14. června téhož roku mezi Rakouskem a vysokou Portou, a dne 15. března 1855 mezi Sardinskem a vysokou Portou vojska tato po vyměnění ratifikací smlouvy nynější co možná nejdříve odtáhnou. V kterém čase se to stane a jakými prostředky se to vykoná, o to usnesou se vysoká Porta a ty mocnosti, jichž vojska země její obsadila.

Článek 32.

Až do té doby, kdežto mocnosti válku vedoucí smlouvy a úmluvy učiněné před válkou, obnoví aneb nová k tomu se vztahující umluvení učiní, provozovati se bude obchod dovozní a vývozní vzájemně dle ustanovení, ježto měla platnost před válkou, a k poddaným jich hleděti se bude vzájemně v každé příčině tak, jako k poddaným národu největších výhod požívajícího.

Článek 33.

Smlouva, kterou tohoto dne učinili mezi sebou Jejich Veličenství císař Francouzský a královna spojeného království Velkobritanského a Irského se strany jedné a Jeho Veličenství císař Ruský se strany druhé, o ostrovy Alandské, jest a zůstane

aux Iles d'Aland, est et demeure annexée au présent Traité et aura même force et valeur que si elle en faisait partie.

Article 34.

Le présent Traité sera ratifié et les Ratifications en seront échangées à Paris dans l'espace de quatre semaines ou plutôt, si faire se peut.

En foi de quoi les Plénipotentiaires respectifs l'ont signé et y ont apposé le sceau de leurs armes.

Fait à Paris le trentième jour du mois de Mars de l'an mil huit cent cinquante six.

(L. S.) **Buol-Schauenstein.**
(L. S.) **Hübner.**
(L. S.) **A. Walewski.**
(L. S.) **Bourqueney.**
(L. S.) **Clarendon.**
(L. S.) **Cowley.**
(L. S.) **Manteuffel.**
(L. S.) **Hatzfeldt.**
(L. S.) **Orloff.**
(L. S.) **Brunnow.**
(L. S.) **C. Cavour.**
(L. S.) **De Villamarina.**
(L. S.) **Aali.**
(L. S.) **Mehemmed Djemil.**

Article additionnel et transitoire.

Les stipulations de la Convention des Détroits, signée en ce jour, ne seront pas applicables aux bâtiments de guerre employés par les Puissances belligérantes pour l'évacuation par Mer des territoires occupés par leurs armées, mais les dites stipulations reprendront leur entier effet, aussitôt que l'évacuation sera terminée.

ke smlouvě nynější připojena a bude míti touž moc a platnost, jakoby byla částí smlouvy této.

Článek 34.

Smlouva tato bude ratifikována a ratifikace budou v Paříži ve čtyřech nedělích, aneb možnáli i dříve vyměněny.

Čemuž na svědomí plnomocníci, jichž se dotýče, ve smlouvě této se podepsali a pečeti s erbem svým k ní přiložili.

Stalo se v Paříži třidcátého dne měsíce března léta tisícího osmistého padesátého šestého.

(L. S.) **Buol z Schauensteina.**
(L. S.) **Hübner.**
(L. S.) **A. Walewski.**
(L. S.) **Bourqueney.**
(L. S.) **Clarendon.**
(L. S.) **Cowley.**
(L. S.) **Manteuffel.**
(L. S.) **Hatzfeldt.**
(L. S.) **Orlov.**
(L. S.) **Brunnov.**
(L. S.) **C. Cavour.**
(L. S.) **De Villamarina.**
(L. S.) **Aali.**
(L. S.) **Mehemmed Džemil.**

Pomíjející článek dodatečný.

Co ve smlouvě dnešního dne podepsané ustanoveno jest o úžinách mořských, nebude se vztahovati na lodě válečné, jichž mocnosti válku vedoucí užijí k vyklidění zemí od vojsk Jejich obsazených; ustanovení řečená však ihned po skončeném vyklízení opět nabudou plné moci.

Fait à Paris, le trentième jour du mois de Mars de l'an mil huit cent cinquante six.

(L. S.) **Buol-Schauenstein.**
(L. S.) **Hübner.**
(L. S.) **A. Walewski.**
(L. S.) **Bourqueney.**
(L. S.) **Clarendon.**
(L. S.) **Cowley.**
(L. S.) **Manteuffel.**
(L. S.) **Hatzfeldt.**
(L. S.) **Orloff.**
(L. S.) **Brunnow.**
(L. S.) **C. Cavour.**
(L. S.) **De Villamarina.**
(L. S.) **Aali.**
(L. S.) **Mehemmed Djemil.**

Stalo se v Paříži třicátého dne měsíce března léta tisícího osmistého padesátého šestého.

(L. S.) **Buol z Schauensteina.**
(L. S.) **Hübner,**
(L. S.) **A. Walewski.**
(L. S.) **Bourqueney.**
(L. S.) **Clarendon.**
(L. S.) **Cowley.**
(L. S.) **Manteuffel.**
(L. S.) **Hatzfeldt.**
(L. S.) **Orlov.**
(L. S.) **Brunnov.**
(L. S.) **C. Cavour.**
(L. S.) **De Villamarina.**
(L. S.) **Aali.**
(L. S.) **Mehemmed Džemil.**

Nos igitur viso et examinato dicto tractatu atque articulo additionali et transitorio, eos approbavimus et approbamus in omnibus et singulis dispositionibus, quae in illis continentur, atque ipsas hisce ratas gratasque habere declaramus, Verbo Nostro Imperatorio adpromittentes Nos eas fideliter adimpleturos esse; in quorum fidem ac robur praesens ratihabitionis Nostrae Instrumentum manu Nostra signavimus sigilloque Nostro majori adpenso firmari jussimus.

Dabantur in urbe Nostra principe Vienna die 15. mensis Aprilis anno Domini millesimo octingentesimo quinquagesimo sexto, Regnorum Nostrorum octavo.

Franciscus Josephus m. p.

(L. S.)

Comes a **Buol-Schauenstein,** m. p.

Ad mandatum Sacrae Caesareae et Regiae Apostolicae Majestatis proprium:
Otto Liber Baro de Meysenbug m. p.

Přílohy.

I.

Au nom de Dieu Tout-Puissant.*)

Leurs Majestés l'Empereur d'Autriche, l'Empereur des Français, la Reine du Royaume-Uni de la Grande-Bretagne et d'Irlande, le Roi de Prusse, l'Empereur de toutes les Russies, signataires de la Convention du treize Juillet mil huit cent quarante un, et Sa Majesté le Roi de Sardaigne, voulant constater en commun leur détermination unanime de se conformer à l'ancienne règle de l'Empire Ottoman, d'après laquelle les Détroits des Dardanelles et du Bosphore sont fermés aux bâtiments de guerre étrangers, tant que la Porte se trouve en paix;

Les dites Majestés, d'une part, et Sa Majesté le Sultan, de l'autre, ont résolu de renouveler la Convention conclue à Londres le treize Juillet mil huit cent quarante un, sauf quelques modifications de détail qui ne portent aucune atteinte au principe sur lequel elle repose.

En conséquence Leurs dites Majestés ont nommé à cet effet pour Leurs Plénipotentiaires, savoir:

Sa Majesté l'Empereur d'Autriche:

Le Sieur Charles Ferdinand Comte de Buol-Schauenstein, Grand' Croix de l'Ordre Impérial de Léopold d'Autriche et Chevalier de l'Ordre de la Couronne de fer de première classe, Grand' Croix de l'Ordre Impérial de la Légion d'honneur, Chevalier des Ordres de l'Aigle

I.

Ve jménu Boha všemohouciho.

Jejich Veličenství císař Rakouský, císař Francouzský, královna spojeného království Velkobritanského a Irského, král Pruský, císař Ruský, kterážto Veličenství se podepsali v úmluvě, učiněné dne třináctého července léta tisícího osmistého čtyřicátého prvního, a Jeho Veličenství král Sardinský, chtějíce společně ztvrditi jednomyslné ustanovení Své, že se budou držeti pravidla říše Otomanské, ode dávna zavedeného, dle něhož jsou mořské úžiny Dardanelské a Bosforus cizím loděm válečným zavřeny, pokud Porta v pokoji se nachází;

Usnesli se Jejich jmenovaná Veličenství se strany jedné a Jeho Veličenství Sultán se strany druhé, že obnoví úmluvu v Londýně dne třináctého července léta tisícího osmistého čtyřidcátého prvního učiněnou s proměnami některými v ustanoveních vedlejších, jimiž se pravidlu, na kterýchž úmluva tato založena jest nižádné ujmy nestane.

Kteřížto plnomocnici, vyměnivše sobě plnomocenství svá v náležité formě shledaná, o tyto články se umluvili:

Jeho Veličenství císař Rakouský:

Svého skutečného tajného radu a komorníka, ministra domu a záležitostí zahraničných i presidenta konference ministerské Karla Ferdinanda hraběte Buola z Schauensteina, velkokřižníka c. k. řádu Leopoldova, rytíře řádu železné koruny třídy první, velkokřižníka císařské francouzské

*) Smlouva tato od Jeho císařského královského Veličenství též zvláštním listem ratifikačním daným ve Vídni dne 15. dubna t. r., ratifikována jest, kterýž za podobnou ratifikaci vysoké Porty dne 27. dubna t. v Paříži jest vyměněn.

noir et de l'Aigle rouge de Prusse, Grand' Croix des Ordres Impériaux d'Alexandre Newski, en brillants, et de l'Aigle blanc de Russie, Grand' Croix de l'Ordre de St. Jean de Jérusalem décoré de l'Ordre Impérial du Medjidyé de première classe, etc. etc. etc., Son Chambellan et Conseiller intime actuel, Son Ministre de la Maison et des affaires étrangères, Président de la Conférence des Ministres, et

legie čestné, rytíře královského pruského řádu černého a červeného orla, velkokřížníka císařského ruského řádu Alexandra Nevského v briliantech a řádu bílého orla, velkokřížníka řádu svatého Jana Jerusalémského, majetníka císařského řádu Medžidyejského třídy první atd. atd., a

le Sieur Joseph Alexandre Baron de Hübner, Chevalier de l'Ordre Impérial de la Couronne de fer de première classe, Grand Officier de l'Ordre Impérial de la Légion d'honneur, Son Conseiller intime actuel et Son Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire à la Cour de France;

Svého skutečného tajného radu a mimořádného vyslance i zmocněného ministra při císařském Francouzském dvoře, Josefa Alexandra svobodného pána Hübnera, rytíře řádu železné koruny třídy první, velkodůstojníka císařské francouzské legie čestné atd. atd.

Sa Majesté l'Empereur des Français:

Jeho Veličenstvi císař Francouzský:

Le Sieur Alexandre Comte Colonna Walewski, Sénateur de l'Empire, Grand Officier de l'Ordre Impérial de la Légion d'honneur, Chevalier Grand' Croix de l'Ordre équestre des Séraphins, Grand' Croix de l'Ordre des Saints Maurice et Lazare, décoré de l'Ordre Impérial du Medjidyé de première classe, etc. etc. etc., Son Ministre et Secrétaire d'Etat au Département des affaires étrangères, et

Svého ministra a státního sekretáře v oddělení záležitostí zahraničných Alexandra hraběte Colonnu Valevského, senátora říšského, velkodůstojníka francouzské čestné legie, velkokřížníka řádu Serafinského, řádu svatého Mauricia a Lazara, majetníka císařského řádu Medžidyejského třídy první atd. atd., a

le Sieur François Adolphe Baron de Bourqueney, Grand' Croix de l'Ordre Impérial de la Légion d'honneur et de l'Ordre de Léopold d'Autriche, décoré du Portrait du Sultan, en diamants, etc. etc. etc., Son Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire prés Sa Majesté Impériale et Royale Apostolique;

Svého mimořádného vyslance a zplnomocněného ministra při císařském rakouském dvoře Františka Adolfa svobodného pána z Bourqueney, velkokřížníka francouzského řádu čestné legie, velkokřížníka rakouského řádu Leopoldova, majetníka obrazu Sultánova v briliantech atd. atd.

Sa Majesté la Reine du Royaume-Uni de la Grande-Bretagne et d'Irlande:

Le très-honorable George Guillaume Frédéric Comte de Clarendon, Baron Hyde de Hindou, Pair du Royaume-Uni, Conseiller de Sa Majesté Britannique en Son Conseil privé, Chevalier du très-noble Ordre de la Jarretière, Chevalier Grand' Croix du très-honorable Ordre du Bain, Principal Secrétaire d'Etat de Sa Majesté pour les affaires étrangères, et

le très-honorable Henri Richard Charles Baron Cowley, Pair du Royaume-Uni, Conseiller de Sa Majesté en Son Conseil privé, Chevalier Grand' Croix du très-honorable Ordre du Bain et Ambassadeur extraordinaire et plénipotentiaire de Sa Majesté près Sa Majesté l'Empereur des Français;

Sa Majesté le Roi de Prusse:

Le Sieur Othon Théodore Baron de Manteuffel, Président de Son Conseil et Son Ministre des affaires étrangères; Chevalier de l'Ordre de l'Aigle rouge de Prusse, première classe, avec feuilles de chêne, couronne et sceptre, Grand Commandeur de l'Ordre de Hohenzollern: Chevalier de l'Ordre de Saint Jean de Prusse, Grand' Croix de l'Ordre de Saint Etienne d'Autriche; Chevalier de l'Ordre de Saint Alexandre Newski; Grand' Croix de l'Ordre des Saints Maurice et Lazare et de l'Ordre du Nichan Iftihar de Turquie etc., etc., etc., et

le Sieur Maximilien Frédéric Charles François Comte de Hatzfeldt-Wildenburg-Schönstein, Son Conseiller privé actuel, Son Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire à la Cour de France'

Její Veličenství královna spojeného království Velkobritanského a Irského;

Velmi ctihodného Jiřího Viléma Fridricha hraběte z Clarendonu, barona Hyde de Hindou, péra království spojeného, úda tajné rady Jejího velkobritanského Veličenství, rytíře vysoce šlechetného řádu podvazku, velkokřížníka velmi vzácného řádu Bathského, Jejího Veličenství prvního státního sekretáře v záležitostech zahraničných, a

velmi ctihodného Jindřicha Richarda Karla barona Cowleye, péra říše spojené, úda tajné rady Jejího Veličenství, velkokřížníka velmi vzácného řádu Bathského, mimořádného a zmocněného velvyslance Jejího Veličenství u Jeho Veličenství císaře Francouzského atd. atd.

Jeho Veličenství král Pruský:

Presidenta ministerstva svého a ministra záležitostí zahraničných Otu svobodného pána Manteuffla, rytíře řádu červeného orla třídy první s listím dubovým, korunou a žezlem, velkokomandéra řádu s. Jana, velkokřížníka císařskéhor akouského řádu Štěpánského, rytíře řádu Alexandra Nevského, velkokřížníka řádu svatých Mauricia a Lazara a tureckého řádu, řeč. Nišan-Iftihar atd., a

Svého tajného radu a mimořádného vyslance i zplnomocněného ministra při dvoře francouzském, Maxa Fridricha Karla Františka hraběte z Hatzfeldtu, Wildenburku a Schönsteina, rytíře krá-

Chevalier de l'Ordre de l'Aigle rouge de Prusse, seconde classe, avec feuilles de chêne et plaque, Chevalier de la Croix d'Honneur de Hohenzollern, première classe, etc., etc., etc.

lovského pruského řádu červeného orla třídy druhé s listím dubovým a hvězdou, rytíře čestného kříže hohenzollernského třídy první atd. atd.

Sa Majesté l'Empereur de toutes les Russies:

Le Sieur Alexis Comte Orloff, Son Aide de Camp général et Général de cavalerie, Commandant du Quartier général de Sa Majesté, Membre du Conseil de l'Empire et du Comité des Ministres; décoré des deux Portraits en diamants de Leurs Majestés feu l'Empereur Nicolas et l'Empereur Alexandre II., Chevalier de l'Ordre de Saint André en diamants et des Ordres de Russie, Grand' Croix de l'Ordre de Saint Etienne d'Autriche, de l'Aigle noir de Prusse en diamants, de l'Annonciade de Sardaigne et de plusieurs autres Ordres ètrangers; et

Jeho Veličenství císař Ruský:

Svého generálního adjutanta a generála jízdy Alexise hraběte Orlova, velitele císařského hlavního bytu, úda rady říšské a odboru ministerského, majetníka dvou obrazů Jejich Veličenství zemřelého císaře Mikuláše a císaře Alexandra II. v briliantech, rytíře řádu svatého Ondřeje v diamantech a řádů ruských, velkokřížníka císařského rakouského řádu sv. Štěpána, královského pruského řádu černého orla v diamantech, sardinského řádu zvěstování a mnohých jiných cizích řádů, a

le Sieur Philippe Baron de Brunnow, Son Conseiller privé, Son Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire près la Confédération Germanique et près S. A. R. le Grand Duc de Hesse, Chevalier de l'Ordre de Saint Wladimir de première classe, de Saint Alexandre Newski, enrichi de diamants; de l'Aigle blanc; de Sainte Anne de première classe; de Saint Stanislas de première classe; Grand' Croix de l'Ordre de l'Aigle rouge de Prusse de première classe; Commandeur de l'Ordre de Saint Etienne d'Autriche et de plusieurs antres Ordres étrangers;

Svého tajného radu a mimořádného vyslance a zmocněného ministra při spolku německém a u Jeho královské Vysosti velkovojvody Hesského, Filipa svobodného pána Brunnova, rytíře řádu s. Vladimíra první třídy, řádu sv. Alexandra Nevského v diamantech, řádu bílého orla, řádu sv. Anny třídy první, řádu sv. Stanislava třídy první, velkokřížníka královského pruského řádu červeného orla třídy první, velitele císařského rakouského řádu s. Štěpána a více jiných cizích řádů;

Sa Majesté le Roi de Sardaigne:

Le Sieur Camille Benso, Comte de Cavour, Grand' Croix de l'Ordre des

Jeho Veličenství král Sardinský:

Svého presidenta rady ministerské a ministra sekretáře v oddělení financí Ka-

Saints Maurice et Lazare, Chevalier de l'Ordre du Mérite civil de Savoie, Grand' Croix de l'Ordre Impérial de la Légion d'honneur, décoré de l'Ordre Impérial du Medjidyé de première classe, Grand' Croix de plusieurs autres Ordres étrangers, Président du Conseil des Ministres et Son Ministre Secrétaire d'Etat pour les Finances, et

le Sieur Salvator, Marquis de Villamarina, Grand' Croix de l'Ordre des Saints Maurice et Lazare, Grand Officier de l'Ordre Impérial de la Légion d'honneur, etc., etc., etc., Son Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire à la Cour de France; et

Sa Majesté Impériale le Sultan:

Mouhammed Emin Aali Pacha, Grand-Vézir de l'Empire Ottoman, décoré des Ordres Impériaux du Medjidyé et du mérite de première classe, Grand' Croix de l'Ordre Impérial de la Légion d'honneur, de Saint Etienne d'Autriche, de l'Aigle rouge de Prusse, de Sainte Anne de Russie, des Saints Maurice et Lazare de Sardaigne, de l'Etoile polaire de Suède et de plusieurs autres Ordres étrangers, et

Mehemmed Djemil Bey, décoré de l'Ordre Impérial du Medjidyé de seconde classe et Grand' Croix de l'Ordre des Saints Maurice et Lazare, Son Ambassadeur extraordinaire et plénipotentiaire près Sa Majesté l'Empereur des Français, accrédité en la même qualité près Sa Majesté le Roi de Sardaigne;

Lesquels, après avoir échangé Leurs Pleins-Pouvoirs, trouvés en bonne et due forme, sont convenus des articles suivants:

mila Bensona hraběte Cavoura, velkokřížníka řádu s. Mauricia a Lazara, rytíře savojského řádu za civilní zásluhy, velkokřížníka francouzské čestné legie, majetníka řádu Medžidyejského třídy první, velkokříže-níka více jiných cizích řádů, a

Svého mimořádného vyslance a zplnomocněného ministra při císařském francouzském dvoře Salvatora marquise de Villamarina, velkokříže-níka řádu s. Mauricia a Lazara, velkodůstojníka Francouzské čestné legie atd. atd., konečně

Jeho Veličenství císař Otomanský

velkovezíra říše otomanské Muhammeda Emina Aali Pašu, majetníka řádu Medžidyejského a řádu za zásluhy třídy první, velkokříže-níka císařského řádu čestné legie, císařského rakouského řádu Štěpánského, královského pruského řádu červeného orla, ruského řádu s. Anny, řádu s. Mauricia a Lazara, švédského řádu hvězdy severní a více jiných cizích řádů, a

Svého mimořádného a zplnomocněného velvyslance při dvořích Jeho Veličenství císaře Francouzského a Jeho Veličenství krále Sardinského, Mehemmeda Džemila Beye, majetníka řádu Medžidyejského třídy druhé, velkokříže-níka řádů s. Mauricia a Lazara;

kteřížto plnomocníci, vyměnivše sobě plnomocenství svá v náležité formě shledaná, o tyto články se umluvili:

Article 1.

Sa Majesté le Sultan, d'une part, déclare qu'il a la ferme résolution de maintenir à l'avernir le principe invariablement établi comme acienne régle de Son Empire, et en vertu duquel il a été de tout temps défendu aux bâtimens de guerre des Puissances étrangères d'entrer dans les détroits des Dardanelles et du Bosphore, et que, tant que la Porte se trouve en paix, Sa Majesté n'admettra aucun bâtiment de guerre étranger dans les dits détroits.

Et Leurs Majestés l'Empereur d'Autriche, l'Empereur des Français, la Reine du Royaume-Uni de la Grande-Bretagne et d'Irlande, le Roi de Prusse, l'Empereur de toutes les Russies et le Roi de Sardaigne, de l'autre part, s'engagent à respecter cette détermination du Sultan et à se conformer au principe ci-dessus énoncé.

Article 2.

Le Sultan se réserve, comme par le passé, de délivrer des firmans de passage aux bâtiments légers sous pavillon de guerre, lesquels seront employés, comme il est d'usage, au service des Légations des Puissances amies.

Article 3.

La même exception s'applique aux bâtiments légers sous pavillon de guerre que chacune des Puissances contractantes est autorisée à faire stationner aux embouchures du Danube, pour assurer l'exécution des règlements relatifs à la liberté du fleuve et dont le nombre ne devra pas excéder deux pour chaque Puissance.

Článek 1.

Jeho Veličenství Sultán se strany jedné, projevuje pevný úmysl Svůj, že chce budoucně v platnosti zachovati zásadu, od starodávna za neproměnné pravidlo říše Své pokládanou, dle kteréž bylo lodím válečným cizích mocností vždy zakázáno, vbíhati do mořských úžin Dardanelských a do Bosforu, a že nižádné cizí lodě válečné do řečených úžin nevpustí, pokud v říši turecké bude pokoj panovati.

S druhé pak strany zavazují Se Jejich Veličenství císař Rakouský, císař Francouzský, královna spojeného království Velkobritanského a Irského, král Pruský, císař Ruský a král Sardinský, že chtějí úmysl tento sultánův v šetrnosti míti a pravidlem výše dotčeným se spravovati.

Článek 2.

Sultán zůstavuje Sobě, jako posud, vydávati dle spůsobu dávného fermany k průjezdu lehkým loďkám válečným, ustanoveným ke službě vyslanství mocností přátelských.

Článek 3.

Tatéž výjimka vztahuje se na loďky lehké pod práporem válečným jezdící, kterýchž každá smlouvající se mocnost má právo, chovati na ústích Dunaje za tou příčinou, aby se předpisové, svobody řeky této se týkající, bezpečně ve skutek uvedli; a kterýchžto loděk žádná mocnost nemá míti více nežli dvě.

Article 4.

La présente Convention, annexée au Traité général, signé à Paris en ce jour, sera ratifiée et les ratifications en seront échangées dons l'espace de quatre semaines ou plus tôt, si faire se peut.

En foi de quoi, les Plénipotentiaires respectifs l'ont signée et y ont apposé le sceau de leurs armes.

Fait à Paris, le trentième jour du mois de Mars de l'an mil huit cent cinquante six.

(L. S.) **Buol-Schauenstein.**
(L. S.) **Hübner.**
(L. S.) **A. Walewski.**
(L. S.) **Bourqueney.**
(L. S.) **Clarendon.**
(L. S.) **Cowley.**
(L. S.) **Manteuffel.**
(L. S.) **Hatzfeldt.**
(L. S.) **Orloff.**
(L. S.) **Brunnow.**
(L. S.) **C. Cavour.**
(L. S.) **De Villamarina.**
(L. S.) **Aali.**
(L. S.) **Mehemmed Djemil.**

II.

Au nom de Dieu Tout-Puissant.

Sa Majesté l'Empereur de toutes les Russies et Sa Majesté Impériale le Sultan prenant en considération le principe de la neutralisation de la mer Noire établi par les préliminaires consignés au Protocole Nr. 1, signé à Paris le 25 Février de la présente année et voulant, en conséquence, régler d'un commun accord le nombre et la force des bâtimens légers qu'Elles se sont réservé d'entretenir dans la mer Noire pour le service de leurs côtes, ont résolu de signer, dans ce but, une Convention spéciale, et ont nommé à cet effet:

Článek 4.

Úmluva tato, ježto se přiloží ke smlouvě hlavní, dnešního dne v Paříži podepsané, bude ratifikována a ratifikace ve čtyřech nedělích, aneb, možnáli, i dříve vyměněny.

Čemuž na svědomí plnomocníci, jichž se dotýče, v úmluvě této se podepsali a pečeti s erbem svým k ní přitiskli.

Stalo se v Paříži, třidcátého dne měsíce března léta tisícího osmistého padesátého šestého.

(L. S.) **Buol z Schauensteina.**
(L. S.) **Hübner.**
(L. S.) **A. Walewski.**
(L. S.) **Bourqueney.**
(L. S.) **Clarendon.**
(L. S.) **Cowley.**
(L. S.) **Manteuffel.**
(L. S.) **Hatzfeld.**
(L. S.) **Orlov.**
(L. S.) **Brunnov.**
(L. S.) **C. Cavour.**
(L. S.) **De Villamarina.**
(L. S.) **Aali.**
(L. S.) **Mehemmed Djemil.**

II.

Ve jménu Boha všemohouciho.

Jeho Veličenství císař Ruský a Jeho císařské Veličenství Sultán, prohlížejice k pravidlu neutralisace Černého moře, kteréž ustanoveno jest v preliminářích, obsažených v protokole č. 1. podepsaném v Paříži dne 25. února tohoto roku, a chtějíce společnou úmluvou ustanoviti počet a sílu loděk lehkých, kteréž v Černém moři ke službě na pobřežích Svých chovati Sobě zůstavili, usnesli jsou se na tom, že k tomu konci zvláštní úmluvu podepíší, a pojmenovali k tomu:

Sa Majesté l'Empereur de toutes les Russies:

Le Sieur Alexis Comte Orloff, Son Aide de Camp général et Général de cavalerie, Commandant du Quartier général de Sa Majesté, Membre du Conseil de l'Empire et du Comité des Ministres; décoré des deux Portraits en diamants de Leurs Majestés feu l'Empereur Nicolas et l'Empereur Alexandre II., Chevalier de l'Ordre de Saint André en diamants et des Ordres de Russie, Grand' Croix de l'Ordre de Saint Etienne d'Autriche, de l'Aigle noir de Prusse en diamants, de l'Annonciade de Sardaigne et de plusieurs autres Ordres étrangers, et

le Sieur Philippe Baron de Brunnow, Son Conseiller privé, Son Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire près la Confédération Germanique et près S. A. R. le Grand Duc de Hesse, Chevalier de l'Ordre de Saint Wladimir de première classe, de Saint Alexandre Newski, enrichi de diamants, de l'Aigle blanc, de Sainte Anne de première classe, de Saint Stanislas de première classe, Grand' Croix de l'Ordre de l'Aigle rouge de Prusse de première classe, Commandeur de l'Ordre de Saint Etienne d'Autriche et de plusieurs autres Ordres étrangers; et

Jeho Veličenství císař Ruský:

Svého generálního adjutanta a generála jízdy Alexise hraběte Orlova, velitele císařského hlavního bytu, úda rady říšské a odboru ministerského, majetníka dvou obrazů Jejich Veličenství zemřelého císaře Mikuláše a císaře Alexandra II. v briliantech, rytíře řádu svatého Ondřeje v diamantech a řádů ruských, velkokřížníka císařského rakouského řádu sv. Štěpána, královského pruského řádu černého orla v diamantech, sardinského řádu zvěstování a mnohých jiných cizích řádů, a

Svého tajného radu a mimořádného vyslance a zmocněného ministra při spolku německém a u Jeho královské Vysosti velkovojvody Hesského, Filipa svobodného pána Brunnova, rytíře řádu sv. Vladimíra první třídy, řádu sv. Alexandra Nevského v diamantech, řádu bílého orla, řádu sv. Anny třídy první, řádu sv. Stanislava třídy první, velkokřížníka královského pruského řádu červeného orla třídy první, velitele císařského rakouského řádu sv. Štěpána a více jiných řádů;

Sa Majesté Impériale le Sultan:

Mouhammed Emin Aali Pacha, Grand-Vézir de l'Empire Ottoman, décoré des Ordres Impériaux du Medjidyé et du mérite de première classe, Grand' Croix de l'Ordre Impérial de la Légion d'honneur, de Saint Etienne d'Autriche, de l'Aigle rouge oe Prusse de Sainte Anne

Jeho Veličenství císař Otomanský;

velkovezíra říše otomanské Muhammeda Emina Aali Pašu, majetníka řádu Medžidyejského a řádu za zásluhy třídy první, velkokřížníka císařského řádu čestné legie, císařského rakouského řádu Štěpánského, královského pruského řádu červeného orla, ruského řádu sv. Anny, řádu sv.

de Russie, des Saints Maurice et Lazare de Sardaigne, de l'Etoile polaire de Suède et de plusieurs autres Ordres étrangers, et

Mehemmed Djemil Bey, décoré de l'Ordre Impérial du Medjidyé de seconde classe et Grand' Croix de l'Ordre des Saints Maurice et Lazare, Son Ambassadeur extraordinaire et plénipotentiaire près Sa Majesté l'Empereur des Français, accrédité en la même qualité près Sa Majesté le Roi de Sardaigne;

Lesquels, après avoir échangé leurs Pleins-Pouvoirs, trouvés en bonne et due forme, sont convenus des articles suivants:

Article 1.

Les Hautes Parties Contractantes s'engagent mutuellement à n'avoir dans la mer Noire d'autres bâtiments de guerre que ceux dont le nombre, la force et les dimensions sont stipulées ci-après.

Article 2.

Les Hautes Parties Contractantes se réservent d'entretenir chacune, dans cette mer, six bâtiments à vapeur de cinquante mètres de longueur à la flottaison, d'un tonnage de huit cents tonneaux au maximum, et quatre bâtiments légers à vapeur ou à voile d'un tonnage qui ne dépassera pas deux cents tonneaux chacun.

Article 3.

La présente Convention, annexée au Traité général, signé à Paris en ce jour, sera ratifiée, et les Ratifications en seront échangées dans l'espace de quatre semaines, ou plus tôt si faire se peut.

En foi de quoi, les plénipotentiaires respectifs l'ont signée et y ont apposé le sceau de leurs armes.

Mauricia a Lazara, švedského řádu hvězdy severní a více jiných cizích řádů a

Svého mimořádného a zplnomocněného velvyslance při dvořích Jeho Veličenství císaře Francouzského a Jeho Veličenství krále Sardinského, Mehemmeda Džemile Beye, majetníka řádu Medžidyejského třídy druhé, velkokřižníka řádu sv. Mauricia a Lazara;

kteřížto vyměnivše Sobě plnomocenství Svá v náležité formě shledaná o tyto články se umluvili:

Článek 1.

Vysoké smlouvající se strany zavazují se obapolně, že nebudou v Černém moři žádných jiných lodí válečných chovati, leč těch, jichž počet, síla a míra tuto níže se ustanovuje.

Článek 2.

Vysoké smlouvající se strany zůstavují Sobě, že bude každá v dotčeném moři chovati šest parních lodí zdělí padesáti métrů nad hladinou vodní a obsahujících nanejvýš osm set tuní, pak čtyři lehké lodky parní nebo plachtové, z nichž žádná nemá obsahovati více dvou set tuní.

Článek 3.

Úmluva tato, ježto se přiloží ke smlouvě hlavní dnešního dne v Paříži podepsané bude ratifikována a ratifikace ve čtyřech nedělích aneb, možnáli, i dříve vyměněny.

Čemuž na svědomí plnomocníci, jichž se dotýče, v úmluvě této se podepsali a pečetí s erbem svým k ni připojili.

Fait à Paris, le trentième jour du mois de Mars de l'an mil huit cent cinquante six.

(L. S.) **Orloff.**
(L. S.) **Brunnow.**
(L. S.) **Aali.**
(L. S.) **Mehemmed Djemil.**

III.
Au nom de Dieu Tout-Puissant.

Sa Majesté l'Empereur des Français, Sa Majesté la Reine du Royaume-Uni de la Grande-Bretagne et d'Irlande et Sa Majesté l'Empereur de toutes les Russies, voulant étendre à la mer Baltique l'accord si heureusement rétabli entre Elles en Orient et consolider par là les bienfaits de la paix générale, ont résolu de conclure une Convention et nommé à cet effet:

Sa Majesté l'Empereur des Français:

Le Sieur Alexandre Comte Colonna Walewski, Sénateur de l'Empire, Grand Officier de l'Ordre Impérial de la Légion d'honneur, Chevalier Grand' Croix de l'Ordre équestre des Séraphins, Grand' Croix de l'Ordre des Saints Maurice et Lazare, décoré de l'Ordre Impérial du Medjidyé de première classe, etc. etc. etc., Son Ministre et Secrétaire d'Etat au Département des affaires étrangères, et

le Sieur François Adolphe Baron de Bourqueney, Grand' Croix de l'Ordre Impérial de la Légion d'honneur et de l'Ordre de Léopold d'Autriche, décoré du Portrait du Sultan, en diamants, etc. etc. etc., Son Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire prés Sa Majesté Impériale et Royale Apostolique;

Stalo se v Paříži, třicátého dne měsíce března léta tisícího osmistého padesátého šestého.

(L. S.) **Orlov.**
(L. S.) **Brunnov.**
(L. S.) **Aali.**
(L. S.) **Mehemmed Džemil.**

III.
Ve jménu Boha všemohouciho.

Jeho Veličenství císař Francouzský, Její Veličenství královna spojeného království Velkobritanského a Irského a Jeho Veličenství císař Ruský, chtějice dobré srozumění v příčině zemí východních šťastně mezi Nimi k místu přivedené na moře Východní rozšířiti a požehnání obecného míru tím utvrditi, usnesli se na tom, že učiní o to úmluvu a k tomu konci jmenovali:

Jeho Veličenství císař Francouzský:

Svého ministra a státního sekretáře v oddělení záležitostí zahraničných Alexandra hraběte Colonnu Valevského, senátora říšského, velkodůstojníka francouzské čestné legie, velkokřížníka řádu Serafinského, řádu svatého Mauricia a Lazara, majetníka císařského řádu Medžidyejského třídy první atd. atd., a

Svého mimořádného vyslance a zplnomocněného ministra při císařském rakouském dvoře Františka Adolfa svobodného pána z Bourqueney, velkokřížníka francouzského řádu čestné legie, velkokřížníka rakouského řádu Leopoldova, majetníka obrazu Sultánova v briliantech atd. atd.

Sa Majesté la Reine du Royaume-Uni de la Grande-Bretagne et d'Irlande:

Le très-honorable George Guillaume Frédéric Comte de Clarendon, Baron Hyde de Hindou, Pair du Royaume-Uni, Conseiller de Sa Majesté Britannique en Son Conseil privé, Chevalier du très-noble Ordre de la Jarretière, Chevalier Grand' Croix du très-honorable Ordre du Bain, Principal Secrétaire d'Etat de Sa Majesté pour les affaires étrangères, et

le très-honorable Henri Richard Charles Baron Cowley, Pair du Royaume-Uni, Conseiller de Sa Majesté en Son Conseil privé, Chevalier Grand' Croix du très-honorable Ordre du Bain et Ambassadeur extraordinaire et plénipotentiaire de Sa Majesté près Sa Majesté l'Empereur des Français, et

Sa Majesté l'Empereur de toutes les Russies:

Le Sieur Alexis Comte Orloff, Son Aide de Camp général et Général de cavalerie, Commandant du Quartier général de Sa Majesté, Membre du Conseil de l'Empire et du Comité des Ministres; décoré des deux Portraits en diamants de Leurs Majestés feu l'Empereur Nicolas et l'Empereur Alexandre II., Chevalier de l'Ordre de Saint André en diamants et des Ordres de Russie, Grand' Croix de l'Ordre de Saint Etienne d'Autriche, de l'Aigle noir de Prusse en diamants, de l'Annonciade de Sardaigne et de plusieurs autres Ordres èstrangers; et

le Sieur Philippe Baron de Brunnow, Son Conseiller privé, Son Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire près la Confédération Germanique et près

Její Veličenství královna spojeného království Velkobritanského a Irského;

Velmi ctihodného Jiřího Viléma Fridricha hraběte z Clarendonu, barona Hyde de Hindou, péra království spojeného, úda tajné rady Jejího velkobritanského Veličenství, rytíře vysoce šlechetného řádu podvazku, velkokřížníka velmi vzácného řádu Bathského, Jejího Veličenství prvního státního sekretáře v záležitostech zahraničných, a

velmi ctihodného Jindřicha Richarda Karla barona Cowleye, péra říše spojené, úda tajné rady Jejího Veličenství, velkokřížníka velmi vzácného řádu Bathského, mimořádného a zmocněného velvyslance Jejího Veličenství u Jeho Veličenství císaře Francouzského atd. atd.

Jeho Veličenství císař Ruský:

Svého generálního adjutanta a generála jízdy Alexise hraběte Orlova, velitele císařského hlavního bytu, úda rady říšské a odboru ministerského, majetníka dvou obrazů Jejich Veličenství zemřelého císaře Mikuláše a císaře Alexandra II. v briliantech, rytíře řádu svatého Ondřeje v diamantech a řádů ruských, velkokřížníka císařského rakouského řádu sv. Štěpána, královského pruského řádu černého orla v diamantech, sardinského řádu zvěstování a mnohých jiných cizích řádů, a

Svého tajného radu a mimořádného vyslance a zmocněného ministra při spolku německém a u Jeho královské Vysosti velkovojvody Hesského, Filipa svobodného

S. A. R. le Grand Duc de Hesse, Chevalier de l'Ordre de Saint Wladimir de première classe, de Saint Alexandre Newski, enrichi de diamants; de l'Aigle blanc; de Sainte Anne de première classe; de Saint Stanislas de première classe; Grand' Croix de l'Ordre de l'Aigle rouge de Prusse de première classe; Commandeur de l'Ordre de Saint Etienne d'Autriche et de plusieurs autres Ordres étrangers;

Lesquels, après avoir échangé leurs Pleins-Pouvoirs, trouvés en bonne et due forme, sont convenus des articles suivants:

Article 1.

Sa Majesté l'Empereur de toutes les Russies, pour réprondre au désir qui Lui a été exprimé par Leurs Majestés l'Empereurs des Français et la Reine du Royaume-Uni de la Grande-Bretagne et d'Irlande, déclare que les Iles d'Aland ne seront pas fortifiées et qu'il n'y sera maintenu ni créé aucun établissement militaire ou naval.

Article 2.

La présente Convention, annexée au Traité général, signé à Paris en ce jour, sera ratifiée, et les Ratifications en seront échangées dans l'espace de quatre semaines ou plutôt, si faire se peut.

En foi de quoi les Plénipotentiaires respectifs l'ont signée et y ont apposé le sceau de leurs armes.

Eait à Paris, le trentième jour du mois de Mars de l'an mil huit cent cinquante six.

(L. S.) **A. Walewski.**
(L. S.) **Bourqueney.**
(L. S.) **Clarendon.**
(L. S.) **Cowley.**
(L. S.) **Orloff.**
(L. S.) **Brunnow.**

pána Brunnova, rytíře řádu s. Vladimíra první třídy, řádu sv. Alexandra Nevského v diamantech, řádu bílého orla, řádu sv. Anny třídy první, řádu sv. Stanislava třídy první, velkokřížníka královského pruského řádu červeného orla třídy první, velitele císařského rakouského řádu s. Štěpána a více jiných cizích řádů;

kteřížto, vyměnivše sobě plnomocenství svá v náležité formě shledaná, o tyto články se umluvili:

Článek 1.

Jeho Veličenství císař Ruský, aby žádosti Jemu od Jejich Veličenství císaře Francouzského a královny spojeného království Velkobritanského a Irského projevené vyhověl, prohlašuje, že ostrovy Alandské nebudou více upevňovány a že na nich nebude nižádné úsady ani vojenské ani námořské chováno neb zřizováno.

Článek 2.

Úmluva tato, ježto se přiloží ke smlouvě hlavní dnešního dne v Paříži podepsané, bude ratifikována a ratifikace ve čtyřech nedělích aneb, možnáli, i dříve vyměněny.

Tomu na svědomí plnomocníci, jichž se dotýče, v úmluvě této se podepsali a pečeti s erbem svým k ní přiložili.

Stalo se v Paříži, třidcátého dne měsíce března léta tisícího osmistého padesátého šestého.

(L. S.) **A. Walewski.**
(L. S.) **Bourqueney.**
(L. S.) **Clarendon.**
(L. S.) **Cowley.**
(L. S.) **Orlow.**
(L. S.) **Brunnov.**

60.

Vynešení, vydané od ministerium záležitostí zahraničných

dne 3. května 1856,

pro všechny země korunní,

jimžto se vyhlašuje deklarace mocností na Pařížském sjezdu o pokoj zestoupených, týkající se práv mocností neutralních.

(V Zák. říš. č. XIX. vyd. a rozekl. dne 6. května 1856. č. 69.)

Urtext.

Déclaration.

Les Plénipotentiaires qui ont signé le Traité de Paris du trente Mars mil huit cent cinquante six, réunis en Conférence, considérant

que le droit maritime, en temps de guerre, a été, pendant longtemps, l'objet de contestations regrettables;

que l'incertitude du droit et des devoirs en pareille matière, donne lieu, entre les neutres et les belligérants, à des divergences d'opinion qui peuvent faire naître des difficultés sérieuses et même des conflits;

qu'il y a avantage, par conséquent, à établir une doctrine uniforme sur un point aussi important;

que les Plénipotentiaires assemblés au Congrès de Paris ne sauraient mieux répondre aux intentions dont Leurs Gouvernements sonts animés qu'en cherchant à introduire dans les rapports internationaux des principes fixes à cet égard;

dûment autorisés, les susdits Plénipotentiaires sont convenus de se concerter sur les moyens d'atteindre ce but et, étant tombés d'accord, ont arrêté la déclaration solennelle ci-après:

1° La course est et demeure abolie;

2° le pavillon neutre couvre la marchandise ennemie, à l'exception de la contrebande de guerre;

Překlad.

Prohlášení.

Plnomocníci, kteří se v smlouvě Pařížské, učiněné dne třidcátého března léta tisícího osmistého padesátého šestého podepsali uvažujíce,

kterak právo námořské času války po delší čas bylo předmětem rozepří politování hodných;

kterak nejistota práva i povinností v záležitosti této dává příčinu k rozličnému mínění mezi mocnostmi neutralními a válku vedoucími, z kterézby opravdové těžkosti ano i spory vzejíti mohly;

Žeby tedy bylo prospěšné, aby se o věci tak důležité ustanovilo jednostejné mínění právnické;

Že plnomocníci na sjezdu v Paříži shromáždění úmyslům, jimiž vlády jejich jsou nadšeny, lépe vyhověti nemohou, nežli když se přičiní, aby u věci této ve svazky mezinárodní uvedli pevná a stálá pravidla;

Usnesli se, náležitým plnomocenstvím k tomu opatřeni jsouce, že se smluví o prostředky k dosažení účelu tohoto, a vydali po učiněné úmluvě toto slavné prohlášení:

1 Lapání lodí zrušuje se a zůstane zrušeno.

2. Prápor neutrální chrání zboží nepřátelské, vyjímajíc kontrabant válečný.

3° la marchandise neutre, à l'exception de la contrebande de guerre, n'est pas saisissable sous pavillon ennemi;

4° les blocus, pour être obligatoires, doivent être effectifs, c'est-à-dire, maintenus par une force suffisante pour interdire réellement l'accés du littoral de l'ennemi.

Les Gouvernemens des Plénipotentiaires soussignés s'engagent à porter cette déclaration à la connaissance des Etats qui n'ont pas été appelés à participer au Congrès de Paris et à les inviter à y accéder.

Convaincus que les Maximes qu'ils viennent de proclamer ne sauraient été accueillies qu'avec gratitude par le monde entier, les Plénipotentiaires soussignés ne doutent pas que les efforts de leurs Gouvernements, pour en généraliser l'adoption, ne soient couronnés d'un plein succès.

La présente déclaration n'est et ne sera obligatoire qu'entre les Puissances qui y ont ou qui y auront accédé.

Fait à Paris le seize Avril mil huit cent cinquante-six.

Signé:

Buol-Schauenstein.
A. Walewski.
Clarendon.
Manteuffel.
Orloff.
C. Cavour.
Aali.
Hübner.
Bourqueney.
Cowley.
Hatzfeldt.
Brunnow.
De Villamarina.
Mehemmed Djémil.

3. Zboží neutrální, vyjímajíc kontrabant válečný, nemůže pod práporem nepřátelským zabaveno býti.

4. Aby blokáda dle práva zavazovala potřebí, aby byla mocná, to jest, aby byla v platnosti chována mocí vojenskou dostatečně silnou, by se nepříteli přiblížení ku břehu skutečně zabránilo.

Vlády plnomocníků podepsaných zavazují se, že prohlášení toto oznámí těm státům, které nebyly pozvány k účastenství ve sjezdu Pařížském, a že je pozvou aby k němu přistoupily.

Jsouce tím jisti, že pravidla právě prohlášená od celého světa vděčně budou přijata, nepochybují plnomocníci níže psaní, že přičinění vlád jejich, aby pravidla tato obecně byla přijata, účelu svého úplně dojde.

Prohlášení toto má a bude míti moc zavazující jen mezi těmi mocnostmi, které k němu přistoupily nebo přistoupí.

Stalo se v Paříži dne 16. dubna 1856.

Podepsání jsou:

Buol z Schauensteina.
A. Walewski.
Clarendon.
Manteuffel.
Orlov.
C. Cavour.
Aali.
Hübner.
Bourqueney.
Cowley.
Hatzfeld.
Brunnov.
De Villamarina.
Mehemmed Džemil.

Prohlášení výše položené tímto vůbec v známost se uvádí.

Hrabě **Buol z Schauensteina** m. p.

61.

Vyhlášení, vydané od ministerium financí dne 3. dubna 1856,

pro všechny země korunní, kromě království Lombardsko-Benátského a Dalmátska,

jímžto se dle nejvyššího rozhodnutí od 31. března 1856, k cenám nynějším, za které se prodává sůl k požívání lidem připravovaná, a tedy i k ceně limitované, tu kde se sůl tato za ni podává, uvádí od 1. května 1856, 25 krejcarů přirážky z centnéře Vídenského.

(V Zák. říš. č. XVIII. vyd. a rozesl. dne 30. dubna r. 1856 č. 63.)

Jeho c. k. apoštolské Veličenství nejvyšším rozhodnutím od 31. března 1856 mne nejmilostivěji zmocniti ráčil, abych pro lepší pojištění nákladu na dobývání soli, kteryž se od roku 1851 znamenitě zvětšil, a pro snadnější zapravení rozmnožených potřeb hospodářství státního, uvedl ve všech korunních zemích v mocnářství, vyjímajíc království Lombardsko-Benátské a Dalmatsko, k cenám, za které se nyní prodává sůl k požívání lidem připravovaná, a tedy i k ceně limitované, tu kde se sůl tato za ni podává, pět a dvadcet (25) krejcarů přirážky z centnéře Vídenského, kterážto přirážka od 1. května 1856 ve skutek vejíti má.

Svobodný pán **Bruck** mp.

62.

Nařízení, vydané od ministerium práv dne 21. dubna 1856,

jímžto se ustanovuje, že se u tří městských delegovaných soudů okresních v Pešti soudní moc trestní odděliti má od soudní moci civilní.

(V Zák. říšsk. č. XVIII. Vyd. a rozesl. 30. dubna 1856 č. 64.)

63.

Vynešení, vydané od ministerium financí dne 21. dubna 1856,

pro všechny země korunní,

jímžto se oznamuje, že moc, vedlejším úřadům třídy I. podél hranic pruského Slezska a hrabství Kladského propůjčená, by propouštěli železo syrové vysvědčením původu opatřené za clo zmírněné, prodlužuje se až do konce června 1857.

(V Zák. říš. č. XVIII. vyd. a rozesl. dne 30. dubna 1856 č. 65.)

K žádosti od královského pruského ministerium financí projevené prodlužuje se moc, vynešením zdejším od 15. června 1855 (v zákonníku říšském č. 103) vedlejším úřadům celním první třídy podél hranic pruského Slezska a hrabství Kladského až do konce června 1856 propůjčená, by propouštěli železo syrové vysvědčením původu od úřadů horních opatřené za clo zmírněné, až do konce června 1857 proti tomu, že i Prusko tak se v tom zachová.

Svobodný pán **Bruck** mp.

Věstník vlády zemské

v

Markrabství Moravském.

Ročník 1856.

Oddělení první.

Částka IX.

Vydána a rozeslána dne 15. července r. 1856.

Landes = Regierungsblatt

für das

Markgrafthum Mähren.

Jahrgang 1856.

Erste Abtheilung.

IX. Stück.

Ausgegeben und versendet am 15. Juli 1856.

64.

Vynešení, vydané od ministerium financí dne 20. dubna 1856,

jímžto se vyhlašuje, že se bude sůl pro dobytek na nižší cenu prodávati také v Uhřich a v Sedmihradsku, a že se zároveň činí opatření, aby tam byla zásoba soli v též ceně také pro Chorvatsko a Slavonsko, pro vývodství Srbské a banát Temešský.

(V Zák. říš. č. XVIII. vyd. a rozesl. dne 30. dubna č. 66.)

65.

Vynešení, vydané od ministerií financí a obchodu dne 23. dubna 1856,

pro země korunní, obsažené v obecném obvodu celním,

o tom, že se dává moc celnici hlavní Cavanella di Pó, propouštěti legitimované uzené a naložené maso z Dalmatska za clo zmírněné.

(V Zák. říš. č. XVIII. vyd. a roz. dne 30. dubna r. 1856, č. 67.)

Moc, daná dle připomenutí 2, k oddělení 19. tarify celní od 5. prosince 1853. celnicím v Benátkách a v Chioggii, by propouštěly legitimované uzené neb naložené maso z Dalmatska, nechatby ho bylo mnoholi koli, za clo zmírněné, propůjčuje se, kdyžby se maso takové dováželo po moři, také Benátské hlavní třídě II. Cavanella di Pó.

Nařízení toto má ve skutek vejíti od toho dne, kteréhož bude jmenované hlavní celnici oznámeno.

Svobodný pán **Bruck** mp. Rytíř z **Toggenburku** mp.

66.

Vynešení, vydané od ministerium záležitostí vnitřních a od vrchního velitelství nad armádou dne 26. dubna 1856,

pro dolní Rakousy, Rakousy nad Enží, Salzbursko, Štýrsko, Čechy, Moravu, Slezsko, Halič, Krakovsko a Bukovinu, Krajinu, Korutany, Gorici, Istriansko, Terst a Tyrolsko s Vorarlberskem,

o tom, že se těm, kdož sami sebe zmrzačí aneb před bráním na vojnu uběhnou, zkracuje čas, po který mají za trest ve vojsku sloužiti.

(V Zák. říš. č. XVIII. vyd. a rozesl. dne 30. dubna č. 68.)

Jeho c. k. apoštolské Veličenství nejvyšším rozhodnutím od 15. března 1856 ustanoviti ráčil, aby sešlo s trestu nejvyšším rozhodnutím od 25. února 1811 vyloženého, dle něhož osoby službou vojenskou povinné, na něž se provedlo, že samy sebe zmrzačely, v tak nazvaných starých konskribovaných zemích, též i v Tyrolsku a Vorarlbersku, úplnou ztrátou dobrodiní kapitulace byly pokutovány a rovněž aby sešlo s prodloužení služby vojenské na tři léta, kteréž nejvyšším rozhodnutím od 11. února 1827 v starých zemích konskribovaných za pokutu vyměřeno bylo těm, kdožby před bráním na vojnu uběhli; na místě toho pak ráčil jest J. V. ustanoviti, aby na obojí přestupek budoucně nastoupilo za trest toliko prodloužení služby vojenské zákonem předepsané o dvě léta, jakož to nyní v ostatních zemích vyměřeno.

Svobodný pán **Bach** mp. Svobodný pán **Bamberg** mp.

67.

Nařízení, vydané od ministerium financí dne 6. května 1856,

jímžto se prohlašuje, že se nedopouští, aby známky kolkové k tomu konci pečeti notářskou se překolkovávaly, aby se tím zadost učinilo povinnosti kolkové.

(V Zák. říš. č. XXII. vyd. a rozesl. dne 16. května č. 80.)

Po usnesení s ministerium práv toto se prohlašuje:

Notáři nepočítají se mezi ty úřady veřejné, na které nařízením od 28. března 1854, zákonníka říšského č. 70, §. 7. vznešeno jest, aby známky kolkové překolkovávaly.

Můželi se tedy při listině některé kolku podrobené, kterou vyhotovil notář, dle §§. 3 a 4 dotčeného nařízení povinnosti kolkové učiniti zadost, když úřad známku překolkuje, a nebyloli povinnosti této tím zadost učiněno, že se psalo po známce, jak to v §. 3. nařízení tohoto předepsáno, tedy potřebí jest, aby listina taková překolkována byla pečetí úřední od některého z orgánů veřejných, v §. 7 řečeného nařízení jmenovaných.

Vytisknutím pečeti notářské na známku kolkovou nemůže se povinnosti kolkové zadost učiniti.

Svobodný pán **Bruck** mp.

68.

Vynešení, vydané od ministerium záležitostí duchovních a vyučování dne 10. května 1856,

pro veškerou říši,

jímžto se po umluvení s ministeriemi záležitostí vnitřních, práv, financí a obchodu, též s vrchním velitelstvím nad armádou a nejvyšším úřadem policejním, činí ustanovení přechodní o tom, pod kterými výminkami mohou ke službě konceptní ti kandidátové přijímáni býti, kteří mají theoretické zkoušky státní odbývati ještě dle spůsobu, založeného na zákoně od 30. července 1850, zákonníka říšského č. 327, a jímžto se ustanovuje čas, kdy mají nová vyměření o zkouškách státních platnosti nabyti.

(V Zák. říš. č. XXII. vyd. a rozesl. dne 16. května r. 1856 č. 81.)

O tom, čeho k tomu potřebí, aby k praxi konceptní připuštěni byli ti posluchači práv, kteří dle vynešení zdejších, vydaných dne 2. října 1855, zákonníka říšského č. 172 a dne 8. února 1856, zákonníka říšského č. 22, povinni jsou odbývati theoretické zkoušky státní dle systému, založeného na zákoně, vydaném dne 30. července 1850, zákonníka říšského, č. 327, činí se po umluvení s ministeriemi záležitostí vnitřních, práv, financí a obchodu, též s vrchním velitelstvím nad armádou a s nejvyšším úřadem policejním, tato ustanovení přechodní, ukazujíc při tom k vynešení zdejšímu, vydaném dne 16. dubna 1856, zákonníka říšského č. 54.

§. 1.

Aby kandidáti takoví do praxe konceptní u některého z jmenovaných úřadů centrálních, nebo z úřadů pod nimi postavených přijati byli, potřebí, aby:

a) odbyli s dostatečným prospěchem zkoušky judiciální a některé z ostatních dvou theoretických zkoušek státních (obecné nebo administrativní) dle systému zavedeného roku 1850;

b) aby prokázali, že dle zákonů skončili studia akademická, což se od konce nynějšího roku studijního činiti má prostředkem absolutorium.

§. 2.

Co se dotýče času, kdy kandidáti mají tyto dvě zkoušky státní podnikati, zůstávají pravidlem vyměření o tom vydaná; aby však kandidát některý připuštěn byl k judiciální zkoušce státní, náleží mu prokázati, že navštěvoval kolegia o veškerých předmětech zkoušky této.

§. 3.

Třetí zkoušku státní odbývati může kandidát, když byl již přijat do praxe konceptní. Zdaliž od ní může býti osvobozen a pod kterými výmínkami, o tom rozhodne ministerium nebo úřad centrální, pod kterýmž kandidát konceptní jest postaven.

§. 4.

Nynější komise ku předsebrání theoretických zkoušek státních oddělení obecného a administrativního, ježto se odbývati mají dle zákona, daného dne 30. července 1850, zůstanou k tomu konci v platnosti až do 30. července 1858.

§. 5.

Od 30. července 1858 nebude nikdo více moci odbývati zkoušky státní oddělení obecného a administrativního dle systému, zavedeného zákonem od 30. července 1850.

§. 6.

Dotčení výše kandidáti služby státní, kteříby do toho času kromě judiciální zkoušky státní neodbyli s prospěchem také té druhé (výše v §. 1.) jim uložené zkoušky státní, budou povinni, podniknouti na místě ní zkoušku z věd státních dle nařízení ministerního vydaného dne 16. dubna 1856, zákonníka říšského č. 54.

§. 7.

Předmětem zkoušky u judiciálního oddělení zkoušky v Pešti, v Záhřebě a Sibině, má býti, rovněž jako u zkoušek judiciálních, odbývaných u jiných komisí zkoušecích, toliko rakouské právo civilní, řád civilní, právo trestní a řád trestní, a právo obchodní i směnečné.

§. 8.

Co tuto o theoretických zkouškách státních vyměřeno, jakož i to, co o nich ustanoveno vynešením zdejším, vydaným dne 16. dubna 1856, zákonníka říšského č. 54, platnosti má nabyti ihned, jak nařízení toto bude vyhlášeno.

§. 9.

K posluchačům práv na universitách Padevské a Pavianské ustanovení tato se nevztahují.

Hrabě **Thun** mp.

69.

Nařízení, vydané od ministerium práv dne 11. května 1856,

pro všechny země korunní kromě Hranice vojenské,

o tom, jaké platy se mají zapravovati za protesty směnečné, předsevzaté od úředníků soudních.

(V Zák. říš. č. XXII. vyd. a rozesl. dne 16. května č. 82.)

Ježto dle článku 87. obecného řádu směnečného, vydaného dne 25. ledna 1850, zákonníka říšského č. 51., také úředníci soudní mohou protesty směnečné předsebráti, vidělo se ministerium práv po umluvení s ministerium financí, vydati níže položené nařízení o tom, co se má platiti za protesty směnečné od úředníků soudních předsevzaté:

1. Kdykoli úředník soudní vezme předse protest směnečný, má zaň od strany vybrati onen plat, kterýž jest v každé zemi korunní zákonem předepsán, aneb není takového předpisu, kterýž jest zvyklostí posavadní ustanoven.

2. Plat vybraný má úředník soudní v jedné každé případnosti odvésti k úřadu berničnému v sídle soudním se nacházejícímu proti tomu, že se mu dá na to kvitance.

Soud má pak ku konci každého čtvrtletí, v kterém nějaké platy za protesty došly, poslati seznam platů těchto v pojmenovaném čtvrtletí odvedených k finančnímu úřadu okresnímu, v jehož okresu jest úřad berničný, kterému platy řečené byly odvedeny. Nebyloli nic odvedeno, nemá se to zvláště oznamovati, nébrž když se v jednom nebo v několika čtvrtletích, v kterých se nic nevybralo, žádného seznamu neodešle, má se na seznamu nejprvé příštím poznamenati čas, který prošel od zaslání předešlého seznamu až do konce toho čtvrtletí, za kteréž byl opět nějaký plat za protesty odveden.

Úředníci soudní nemají tedy tu, kde se to posud dělo, budoucně žádných

platů za protesty sobě brátí, bez ujmy však vyměřených zákonem platů na den a za míli, kteréž jim náležejí tehda, když protest vně místa úředního předseberou.

3. Úředníci soudní jsou povinni, zaznamenávati vybrané platy za protesty do rejstříka, do něhož dle článku 90. obecného řádu směnečného od 25. ledna 1850, zákonníka říšského č. 51, zapisují protesty od nich předsevzaté, a předložiti rejstřík tento i s kvitancemi na odvedené platy za protesty koncem každého měsíce představenému soudnímu.

4. Představený soudu nebo náměstek jeho má rejstřík tento s kvitancemi na odvedené platy porovnati, shledáli, že jest vše dobře, v rejstříku to potvrditi, pakliby ale shledal, že tomu jinak, potřebná další opatření učiniti.

Vůbec náleží na představeného soudu, aby k tomu přihlížel, jak úředníci soudní ku brání protestu zřízení předsejdou, za kterouž příčinou může každé chvíle žádati, aby mu rejstřík předložili.

Svobodný pán **Krauss** mp.

70.

Nařízení císařské, dané dne 19. dubna 1856,

ježto se týče organisace spravy lesní v knížecím hrabstvi Tyrolskem a ve Vorarlbersku.

(V Zák. říš. č. XX. vyd. a rozesl. ne 10. května r. 1856 č. 70.)

71.

Vynešení, vydané od ministerií záležitostí vnitřních a záležitostí

duchovních a veřejného vyučování dne 2. května 1856,

pro všechny země korunní,

o tom, že bratři milosrdní z chirurgie potvrzení, vystoupivše z řádu, co světští nemají práva, provozovati praxi chirurgickou.

(V zák. říš. č. XX. vyd. a rozesl. dne 10. května r. 1856 č. 71.)

Bratří milosrdní z chirurgie zkoušení a potvrzení, vystoupivše z řádu, co osoby světské nemají práva, provozovati praxi chirurgickou, pročež, kdykoli některý takový bratr z řádu vystoupí, úřad příslušný vrátiti má diplom jeho té korporaci, kteráž jej byla vyhotovila.

Svobodný pán **Bach** mp. Hrabě **Thun** mp.

72.

Vynešení, vydané od ministerium financí dne 3. května 1856,

pro země korunní obsažené v obecném svazku celním,

o tom, že se vedlejší celní úřad třídy I. v Pule zřizuje za úřad kontrolní nad zbožím.

(V Zák. říš. č. XX. vyd. a rozesl. dne 10. května č. 72.)

Dodatkem k vynešení, vydanému od ministerium financí dne 4. listopadu 1855 (v zákonníku říšském, částce XLI., č. 192, str. 632) prohlašuje se, že se také

vedlejší celní úřad třídy I. v Pule v Istriansku zřizuje za kontrolní úřad nad zbožím, s tím obmezením, kteréž ku konci dotčeného vynešení připomenuto jest.

Svobodný pán **Bruck** mp.

73.

Vynešení, vydané od ministerium financí dne 3. května 1856,

pro ty země korunní, v kterýchž má platnost zákon o přestupcích důchodkových,

jímžto se oznamuje, že se činí změna v §. 894, č. 2 zákona o přestupcích důchodkových od 11. července 1835, v příčině vymáhání pokut na majetnosti.

(V Zák. říš. č. XX. vyd. a rozesl. dne 10. května r. 1856. č. 73.)

Jeho c. k. apoštolské Veličenství nejvyšším rozhodnutím od 24. dubna 1856, schváliti ráčil, že se pokuty na majetnosti tím spůsobem, jak to s strany nezaplacených daní nepřímých předepsáno a zákonem o přestupcích důchodkových od 11. července 1835. §. 894, č. 2. dovoleno jest, vymáhati mohou i tehdá, když suma, kteréž vykonáním závazku, ležícího na předmětu přestupku a na prostředcích k vyvedení jeho, vymoci nelze, činí více než sto zlatých.

Ustanovení toto má ihned ve skutek vejíti.

Svobodný pán **Bruck** mp.

74.

Nařízení, vydané od ministerií záležitostí vnitřních a obchodu

dne 5. května 1856,

pro všechny země korunní, kromě Hranice vojenské,

o tom, která závaží z litého železa se může cimentovati.

(V Zák. říš. č. XX. vyd. a rozesl. dne 10. května r. 1856 č. 74.)

Ministerium záležitostí vnitřních po umluvení s ministerium obchodu toto nařizuje: závaží z litého železa může se cimentovati jen tehda, když jest justováno kruhem železným, na němž se nalezá kolek potvrzovací; pakliby závaží takové mělo v sobě přísadu buď olověnou nebo jakou koli jinou, nejen se nemá aprobovati, alebrž má se skonfiskovati.

Svobodný pán **Bach** mp. Rytíř z **Toggenburku** mp.

75.

Vynešení, vydané od ministerium práv dne 6. května 1856,

pro všechny země korunní, kromě Hranice vojenské,

jímžto se určitěji vyměřuje §. 41. instrukce, dané soudům trestním dne 16. června 1854, zákonníka říšského č. 165, týkající se toho, kde zastupitelstva státní mají podavati odvolání z nálezů soudů okresních (soudů služnovských, pretur), vynesených v příčině přestupkův.

(V Zák. říš. č. XX. vyd. a rozesl. dne 10. května r. 1856 č. 75).

Poněvadž zastupitelstva státní, jimž dle §. 427 soudního řádu trestního též přísluší, z nálezů v příčině přestupků vydaných se odvolávati, zde onde příliš jsou

vzdálena od sídla úřadů okresních, (soudů okresních, soudů služnovských, pretur) jimž dle téhož řádu trestního náleží řízení v přestupcích předsebrati, vzešly jsou v některých korunních zemích nesnáze, když měla dotčená zastupitelství odvolání v pravý čas ohlásiti, za kteroužto příčinou se ministerium práv vidí, k §. 427 soudního řádu trestního i k §. 41. instrukce, dané soudům trestním dne 16. června 1854, zákonníka říšského, č. 165, takto ustanoviti: Kdykoli-by zástupce státní toho žádal, aby mu dodán byl nález, kterýž se o nějakém vyšetřování již počatém vynesti má, a to k tomu konci, aby se z něho dle potřeby odvolati mohl, má mu soud okresní nález takový i se spisy vyšetřovacími přímo odeslati; obával-liby se zástupce státní, že by opověď odvolání i také dovedení jeho pro přílišnou vzdálenost soudu, který nález vynesl, v pravý čas k soudu tomuto nedošly, tedy může oba spisy ve lhůtě zákonem vyměřené s platností právní podati také k městskému delegovanému soudu okresnímu (městskému delegovanému soudu služnovskému, k městské pretuře), v jeho sídle se nalézajícím, kterýž má moc soudní v příčině přestupků, tento soud pak povinen jest, spis takový, poznamenav na něm, kdy byl protokolu podavacímu u něho odevzdán, bez odkladu odeslati soudu okresnímu, kterýž byl nález vynesl.

Pakliby zástupce státní, nahlednuv v nález, odvolávati se z něho nezamýšlel, má poslané mu spisy vyšetřovací neprodleně nazpět poslati soudu, kterýž byl nález učinil.

Ohlásilli odvolání z nálezu takového již někdo jiný jím dotknutý, a žádalli za tou příčinou dle §. 427 a §§. 302 a 203, aby mu bylo dovoleno, ve spisy vyšetřovací nahlednouti, budiž zástupci státnímu nález i se spisy vyšetřovacími odeslán teprv potom, když všichni ostatní odvolavatelé ve spisy byli nahlédli.

Svobodný pán **Krauss** mp.

76.

Nařízení, vydané od ministerium práv dne 6. května 1856,

pro království Uherské,

jímžto se po usnesení s ministeriemi záležitostí vnitřních a financí vysvětluje §. 28. nejvyššího patentu, daného dne 16. ledna 1854, zákonníka říšského č. 21, jak se mají vyhlašovati edikty, vyšlé v řízení, týkajícím se přidělování kapitalů za pozemnosti vyvazené.

(Zák. říš. č. XX. vyd. a rozesl. dne 10. května č. 76.)

77.

Vynešení, vydané od ministerium financí dne 28. května 1856,

pro všechny země korunní,

o tom, že se zřizuje prokuratura finanční pro obvod správní Krakovského finančního ředitelství zemského.

(V Zák. říš. č. XXIV. vyd. a rozesl. dne 3. června č. 88.)

Jeho c. k. apoštolské Veličenství nejvyšším rozhodnutím od 21. května 1856, nejmilostivěji schváliti ráčil, aby se zřídila prokuratura finanční v Krakově pro

obvod správní krakovského finančního ředitelství zemského dle pravidel v příčině prokuratur finančních vůbec vydaných.

Tato c. k. prokuratura finanční v Krakově vejde ihned ve skutek.

Svobodný pán **Bruck** mp.

78.

Nařízení, vydané od ministerium obchodu, průmyslu a stavby veřejné dne 28. května 1856,

ježto se týče povolení k stavení vlašské železnice centrální.

(Zák. říš. č. XXIV. vyd. a rozesl. dne 3. června č. 89.)

Jakož Jeho c. k. apoštolské Veličenství nejvyšším rozhodnutím od 17. dubna 1856 smlouvu, z příčiny vystavení vlašské železnice centrální od komisařů vlád, jichž se železnice tato dotýče, s marchesem Rafaelem de Ferrari, vojvodou Gallierským dne 17. března 1856 učiněnou schváliti ráčil, podlé kteréžto smlouvy na místě předešlé společnosti akciové, koncesí, danou v Modeně dne 26. června 1852, autorisované nastoupí nové podnikatelstvo k vystavení vlašské železnice centrální, a jakož dle smlouvy této komise mezinárodní pro stavení vlašské železnice centrální zřízená s povolením vlád vysokých, jichž se dotýče, totiž Římské, Rakouské, Modenské, Parmenské a Toskanské vydala vyhlášení níže položené o tom, že se předešlá společnost akciová rozešla, tedy se toto vyhlášení komise mezinárodní vůbec v známost uvádí, aby se každý tím spravoval.

Rytíř z **Toggenburku** mp.

Vyhlášení.

Ve jménu pěti vysokých vlád, které jsou podepsány v úmluvě učiněné v Římě dne 1. května 1851 o vlaškou železnici centrální, uvádějí komisaři nížepsaní náležitě k tomu zmocnění, totiž:

Konte Kajetan Zucchini, komisař svaté stolice;

Konte Antonín Paulovich, komisař Rakouský,

Komtur Sigmund Ferrari, komisař Modenský;

František rytíř Bellini, komisař Parmenský;

Komtur Alexandr Manetti, komisař Toskánský;

vedlé spisů o konferencích ve Vídni odbývaných a vedlé úmluv s hlavními účastníky podniknutí toho učiněných, a prohlížejíc k tomu, že společnost bezejmenná ve Florenci k tomu konci zřízená pro přihody, ježto je z příčin obecných i zvláštních potkaly, není s to, aby více užila povolení k stavbě železnice této a k jezdění po ní, kteréž povolení ji v Modeně dne 26. června 1852 dáno jest, a že se strany druhé jmenovaným pěti státům vysoce na tom záleží, aby účel, pro který k úmluvě dotčené přistoupily, konečně k vyvedení přišel, opatření nížepoložená od vysokých v úmluvě podepsaných vlád schválená, u obecnou vědomost, aby měla plný účinek právní:

Článek 1.

Výsada, kterouž společnosti bezejmenné ve Florenci zřízené propůjčeno jest povolení, stavěti vlašskou železnici centrální, jest zrušena, společnost tato budiž rozpuštěna a v likvidaci postavena.

Článek 2.

Ve Florenci zřizuje se pod dozorstvím komisaře od vlády velkovojvodské delegovaného sbor, skládající se z pánů: profesora Vincence Amici, Karla Schmitze a Simsona d'Ancona.

Článek 3.

Sboru tomuto likvidačnímu dána jest k použití suma šesti milionů osmkrát sto čtyřidceti tisíc lir vlašských; ze sumy této a z toho, co zbylo v kase administrace odstoupilé, všechny dluhy se zapraví, vklady se akcionářům vrátí a sboru k stavení a správě železnice ze společnosti sestavenému dá se náhrada za všechno to, co vynaložil a dal zálohou.

Článek 4.

Akcionářům se slibuje, že jim to, co na akcie vplatili, do konce června 1856 al pari i s úroky bude navráceno. Kromě toho se jim dává lhůta až do konce září 1856, aby v ní u sboru likvidačního ve Florenci žádali, co pohledávati mají. Mohou však jen žádati, aby jim to, co vplatili, bylo vráceno, a to jen potud, pokud práva svého ve lhůtě dotčené vyhledávati budou. Po projití lhůty této pomine i právo jejich.

Článek 5.

Za obligace, vydané od sboru společnosti rozpuštěné (Debentures), jimiž dle zmocnění, od komise mezinárodní daného práce na železnici zhotovené z části zaplaceny jsou, dáno bude 80 procent hodnoty nominální. Obligace ty budou však z oběhu vzaty, a na majetníky jich bude náležeti, aby v řečené lhůtě šestiměsíčné práva svého u sboru likvidačního ve Florenci vyhledávali, sice ho pozbudou.

Článek 6.

Proti tomu, že se v hotovosti složí těch 6,840.000 lir a rešt v kase pozůstalý, připomenutý v článku 3., odevzdá se veškeré aktivní jmění rozpuštěné administrace, záležející v pracech, zaplacených nemovitostech vyvlastněných, studiích přípravných, zásobách atd. stálému sboru komise mezinárodní v Modeně zřízenému aby s ním dále naložil.

Od komise mezinárodní, zřízené ku stavbě vlašské železnice centrální.

V Modeně dne 8. května 1856.

Conte Zucchini mp.
Conte Paulovich mp.
Commendatore Ferrari mp.
Cavaliere Bellini mp.
Commendatore Manetti mp.

Druck von R. Rohrer's Erben in Brünn.

79.

Smlouva dodatečná, učiněná dne 3. září 1855,

vztahující se k přehlednuté smlouvě jednoty poštovní, uzavřené dne 5. prosince 1851.

(V Zák. říš. č. XXI. vyd. a rozesl. dne 14. května r. 1856. č. 77.)

My František Josef První,

z Boží milosti císař Rakouský;

král Uherský a Český, Lombardský a Benátský, Dalmatský, Chorvatský, Slavonský, Haličský, Vladimiřský a Illyrský; arcivojvoda Rakouský; velkovojvoda Krakovský; vojvoda Lotarinský, Salcburský, Štýrský, Korutanský, Krajinský, Bukovinský, Horno- a Dolnoslezský; velkokníže Sedmihradský; markrabě Moravský; hrabě Habsburský a Tyrolský atd. atd.

Vědomo činíme a vysvědčujeme tímto:

Jakož k dalšímu rozšíření německo-rakouské smlouvy poštovní a k uvedení obecných oprav v poštovnictví dle článku 75. přehlednuté smlouvy německo-rakouské jednoty poštovní od 5. prosince 1851, plnomocníci států k jednotě náležitých druhou konferencí ve Vídni měli a k dotčené smlouvě jednoty poštovní dodatek i s přídavkem, obsahujícím ustanovení o zevnitřní spůsobě věcí poštou zasílaných též o jich odbývání, dne 3. září roku minulého ujednali a podepsali, kteréhož podatku a přídavku tištěný exemplář tuto přiložen jest; My všechno, co tímto ujednáním ustanoveno jest, uváživše schválili a potvrdili jsme, slibujíce Svým slovem císařským za Sebe i za nástupce Naše, že dodatek ten v celém znění jeho plniti budeme a plniti dáme.

Čemuž na svědomí jsme se v listu tomto Svou rukou podepsali a pečet Naši císařskou jsme k ní přitisknouti dali.

Jenž se stalo ve Vídni hlavním a sídelním městě Našem, léta Páně tisícího osmistého padesátého šestého, panování našeho roku osmého.

František Josef m. p.

Hrabě Buol z Schauensteina m. p.

Z vlastního nařízení Jeho cís. kr. apoštolského Veličenství:

Rytíř Liehmann z Palmrode m. p.

Dodatek

ku

přehlednuté smlouvě jednoty poštovní od 5. prosince 1851.

Na druhé německé poštovní konferenci nížepsaní plnomocníci, s výhradou ratifikace, umluvili se, aby ku přehlednuté smlouvě poštovní od 5. prosince 1851 toto bylo dodáno:

Článek 1.

Jak mají věci poštovní zasílané zevnitř opatřeny býti a jak se mají odbývati.

Co se týče způsobu zevnitřního jakož i odbývání věcí zasílaných poštou když se na poštu dodávají a dále dopravují, v mezinárodním obchodu poštovním platnost mají zvláštní ustanovení ve příloze obsažená.

Článek 2.

O čísle mincovním, pokud se týče saldování.

Saldování (vyrovnávání) účtů v obchodu vzájemném mezi správami pošt jednotních, pokud jiného zjednání o tom nestává, děje se v zemské minci té správy poštovní, která saldo přijmouti má.

Článek 3.

O poplatcích průchodních.

K věcem, za něž poplatky transitní počítati se nemají (čl. 15. *b.* smlouvy jednotní), náležejí též věci vezené poštou listovní a od porta osvobozené, dále listy zpáteční a listy zaslané na místo nenáležité, věci zasílané pod obálkou křížovou neb pod páskou smyčkou a průby na zboží, ježto v obchodu vnitřním mezi dvěma okresy téhož státu k jednotě náležitého se vyskytují, přecházejíce přes půdu jiných správ pošt jednotních, která mezi těmi okresy leží.

Článek 4.

O dopravování poštou listovní.

Listy portu podrobené, neníli cena jich udána, až do 4 lotův, formátu při tom nešetříce, naskrze jako věci poštou listovní zasílané odbývány buďte; těžší však

listy až do 16 lotův jen tehdy, když ten, kdo je na poštu dává, přípiskem na adrese nebo frankováním prostředkem známky za to žádá.

Co se dotýče věcí od porta osvobozených, dopravují se poštou listovní korespondence vytknuté ve článku 27 přehlednuté smlouvy jednotní jisté váhy jich neobmezujíc; korespondence pak služební udané v článcích 28 a 29 smlouvy té včetně jen až do 1. libry, byť to na adrese výslovně doloženo nebylo.

Mimo to mají věci, které z jiných zemí k jednotě patřících poštou listovní přicházejí, váhy při nich nešetříce, pokud tomu nevadí předpisy o řízení celním vydané, poštou listovní dále dopravovány, a jak co do taxace, tak co do vybírání z nich porta věcem poštou listovní zasílaným za rovné pokládány býti.

Článek 5.

O listech nefrankovaných aneb nedostatečně frankovaných.

Listy nefrankované mají se sice odsílati, avšak má na nich za každý list po 1. groši stříbrném neb po 3 krejcařích k taxe portovní přiráženo býti.

Jestliže listy nedostatečně známkami neb kolkovanými obálkami frankovány jsou, vybírá se za to porto doplňovací a přirážka.

Když se vyhledává cena známek na obálce přilepených, počítají se, groše stříbrné vždy po 3 krejcařích obojího čísla a naopak, jakož i krejcary jednoho čísla za krejcary čísla druhého, dle čehož porto doplňovací bez další redukce vyměřeno budiž.

Přirážka 1. groše stříbrného neb 3 krejcarů za každý lot při listech tak nedostatečně frankovaných počítána buď od celé váhy toho listu jen tehdy, když se cena známek k němu přičiněných jednoduché portovní taxe za ten list vyrovnává, jinak ale jen od lotův (sazeb) neb částek lotových ještě nezapravených.

Kdyby se někdo zpěčoval za porto připlácetí, byloby právě tak, jakoby listu přijmouti nechtěl.

Článek 6.

O věcech zasílaných pod křížovou obálkou neb pod páskou.

Od věcí zasílaných pod obálkou křížovou neb pod páskou, jest-li za ně napřed zaplaceno a jsou-li dle předpisu zprávně opatřeny, vzdálenosti nešetříc, vybírá se vždy stejná sazba 1. krejcaru (4 stříbrných penízků od lotu, jinak ale obyčejné porto listovní.

Za věci zasílané pod křížem neb páskou, když byly známkami nedostatečně frankovány, vyměřuje se obyčejné listovní porto též jen za nezapravené loty neb částky lotů. Zásilky pod obálkou křížovou a páskovou vždy se odbývají a taxují

jakožto věci náležející ku poště listovní, co mohou jen až do váhy 16 lotů přijímány býti.

Článek 7.

Průby na zboží a vzorky.

Za průby na zboží a za vzorky dle předpisu složené vybírá se od každých 2 lotův jednoduché porto listovní podle vzdálenosti.

Zásilkami takovými nakládá se jako zásilkami pošty listovní, jen pokud neváží více 16 lotů.

Článek 8.

O pojištění věci zasilaných.

K doplnění toho, co se určuje ve článku 62. přehlednuté jednotní smlouvy poštovní, ustanovuje se, že za porušení toho, co zásilka v sobě zavírá, správy poštovské státi mají jen když se vztahuje beze vší pochybnosti skutečné zevnitř patrné porušení na skutečné porušení vnitřní.

Mimo to zavázanost k náhradě pro věc zaslanou nalézá se při správě poštovské, jen když se na ni úplně dovede zvláštní vina, a že jí podána byla věc zasílaná neporušená i dobře zapakovaná.

Za ztráty a za porušení, ježto se přihodí na cestě dopravitelstvem k jednotě nenáležejícím, nemá místa právo k žádání náhrady od správ pošt jednotních. Avšak při takových reklamacech především těm ústavům poštovským, od nichž zásilky přímo do ciziny vezeny byly, náleží toho, kdo zásilky na poštu dal, zastupovati a jemu, kdyby práce jejich prospěchu neměla, všechny průvody pohotově jsoucí (listiny o dodání zásilky atd.) poskytnouti, aby mohl sám práva svého na cizozemském dopravitelstvu pohledávati.

Článek 9.

Mnoholi se může za věci zasilané vyplácetí.

Ustanovení v postávce druhé článku 63 přehlednuté smlouvy jednotní změňuje se na ten způsob, že za zaplacení sumy za věci zasílané, v místě kde věc byla na poštu dána, vůbec, ano i když se dosláním listků zpátečních prodlelo, nemůže žádáno býti, dokud se nevrátil listek zpáteční s poznamenáním, že věc zasílaná byla vyplacena.

Článek 10.

Dokud podavatel věci zasilaných poštou nazpět jich žádati může.

Podatel má právo, o věcech poště k dopravení odevzdaných opatření činiti, dokud přijímateli od něho poznamenanému odevzdány nejsou.

Článek 11.

Které články přehlednuté smlouvy jednotné poštovské zrušeny jsou.

Článkové 19, 21, 22, 23, 33 a 71 přehlednuté smlouvy jednotné poštovské zrušují se.

Článek 12.

Kdy bude ratifikována smlouva tato, a jak dlouho má trvati.

Smluvení toto, jež 1. ledna 1856 ve skutek vejíti a tak jako přehlednutá smlouva jednoty poštovské trvati má, bude ratifikováno do 1. prosince 1855.

Ve Vídni, dne 3. září 1855.

Za Rakousko:	(L. S.) Max Löwenthal.
	(L. S.) August Vierthaler.
„ Prusko:	(L. S.) Karel Adolf Metzner.
„ Bavorsko:	(L. S.) Josef Baumann.
„ Sasko:	(L. S.) Anton z Zahnu.
„ Hanoveránsko:	(L. S.) August Friesland.
„ Würtembersko:	(L. S.) Theodor Kapp.
„ Badensko:	(L. S.) Hermann Zimmer.
„ Lucembursko:	(L. S.) Karel Adolf Metzner, vi substitutionis.
„ Brunsvicko:	(L. S.) Bedřich Karel August Ribbentrop.
„ Meklenbursko-Šverinsko:	(L. S.) Bedřich z Pritzbueru.
„ Meklenbursko-Střelicko:	(L. S.) Hermann Lingnau, vi substitutionis.
„ Oldenbursko:	(L. S.) Jan Theodor Gieske.
„ Lubek:	(L. S.) Hermann Lingnau.
„ Bremu:	(L. S.) August Friesland, co zástupce.
„ Hamburk:	(L. S.) Karel Gustav Hencke.
„ za obvod poštovní Thurn- a Taxisský:	(L. S.) Dr. Ludvik Bang.

Ustanovení

o tom,

jak mají věci zasílané poštou zevnitř opatřeny a jak odbývány býti.

§. 1.

Jak se věci zasílané poštou vůbec opatřovati mají.

Psaní, peníze a zboží, ježto se v obchodu jednotním poštou dosílají, mají býti náležitě adresovány a poznamenány, i pevně zapakovány i uzavřeny, jak o tom vyměřují ustanovení tato.

§. 2.

O adrese.

Adresa má určitě udávati místo, kam věc zasílaná jde, jakož i osobu toho, jemuž se dodati má, tak aby všeliká o tom nejistota zamezena byla.

Což platí též o věcech slovy: „*poste restante*“ poznamenaných, za něž pošta státi má. Při psaních obyčejných slovy „*poste restante*“ poznamenaných, na místě jména příjemcova může se užívati jiného pojmenování písmeny, čísly atd.

§. 3.

Jaké má psaní býti zevnitř.

Kromě toho, co se vztahuje k dopravení neb k objednání zásilky, může jenom jméno neb firma zasílatelova, jinak ale nemá nižádná dopisu listovnímu rovná zpráva zevnitř obsažena býti.

Jednáli se proti tomu, může věc výminkou dále dopravena býti, jestliže vedlé uvážení úřadníkova té pošty, která věc přijímá, z té zprávy nepochybně se projevuje, že se tím nesměřuje ani k ukrácení porta, ani k urážce neb k činu jináče trestnému.

§. 4.

O průvodním listu při věcech poštou povozní zasílaných.

Vyjímajíc věci, zasílané ve formě listovní neb listu podobné až do 16 lotů váhy, má každé zásilce poštou povozní vezené přidán býti list průvodní, který ani penězi ani jinými věcmi, jichž cena udána jest, obtížen býti nemá, jinak ale

ve psaní řádně uzavřeném aneb jen v adrese záležeti může, a alespoň na čtvrtce archu vyhotoven býti má.

§. 5.

Jaký má býti list průvodní.

V listu průvodním neb na adrese průvodní obsažena býti má zevnitřní povaha věci zasílané (jest-li to pouhá bedna, bedna v plátně, bečka atd.), pak poznamenání (signatura), a též cena, jestliže se opovídá. List průvodní neb adresa průvodní má opatřena býti otiskem téhož pečetidla, kterým zapečetěna jest věc zasílaná.

§. 6.

Dostačujeli jeden list průvodní k více kusům na poště povozní.

K jednomu listu průvodnímu může sice více kusův náležeti, ale nikoli zároveň kusové s deklarací a kusové bez deklarace ceny.

Náležili více kusův, na kterých jest cena opovězena, k jedno mu listu průvodnímu, má v něm cena každého kusu zvláště udána býti.

§. 7.

O signatuře.

Poznamenání (signatura) věci zasílané záležeti má buď v úplné adrese aneb v několik velikých zřetelných písmenech neb známkách, nikdy ale nemá záležeti v pouhých číslech; místo, kam jest věc určena, v signatuře právě tak jako v listu průvodním udáno býti má.

Při věcech později neb nazpět poštou zasílaných, má poznamenání místa, kam přijíti mají, od úřadu poštovního zdarma dle potřeby změněno býti.

Signatura má býti trvalá i pevná.

§. 8.

O zapakování.

Zapakování věcí zasílaných má dle délky cesty, dle velikosti věci zasílané a podlé toho, co v sobě obsahuje, pevné a bezpečné býti.

Při věcech menší ceny, kterým stlačení neškodí a které nepouštějí mastnosty neb vlhkosti, tedy při spisech též při aktech poštou posílaných, až asi do šesti liber váhy, jestli cesta v porovnání k jiným krátká, vůbec dostačuje obálka z pevného papíru obalovacího náležitě sešněrovaná.

Věci do větších vzdáleností zasílané, jakož i všecky těžší věci na poště povozní, jestliže obsah a hrubost pevnějšího spakování nežádá, alespoň v několikerých obálkách z silného papíru obalovacího zapakovány buďte.

Věci znamenitější ceny, zvláště ty, jimž by mokro, tření, tlačení snadno uškodilo, na př. krajky, zboží hedbávné atd., budtež podlé ceny své, obsahu svého a váhy své spůsobem dosti bezpečným v plátně voskovém, v lepence, (v dektuře), v bednách dobrých a dle potřeby obalených atd. zapakovány.

Věci, kteréby něco takového obsahovaly, coby jiným poštovním zásilkám na škodu býti mohlo, buďte zapakovány tak, aby taková škoda odvrácena byla. Nádoby menší (láhve, džbány atd.) věcmi tekutými naplněné, buďte zvláště ještě v silných bednách, kbelech neb košech chovány. Bečky neb sudy, v nichž se věci tekuté zasílají, mějte obruče silné a jak náleží přikované.

Pijavky buďte zasílány tak, aby z nádoby nic ven nemohlo.

Každé sešněrování buď tak spraveno a zapečetěno, aby se bez porušení věcí zasílaných a pečetí smeknouti neb otevříti nedalo.

§. 9.

Jak mají věci poštou zasílané zavřeny býti.

Každá věc poštou zasílaná má pevně zavřena býti, tak aby se nemohlo jináče k tomu, co obsahuje přijíti, lečby se závěra porušila neb otevřela. (Co se týče věcí zasílaných pod křížem neb páskou, taktéž co se týče vzorků poštou zasílaných, srovnej §§. 13 a 14.

Při každé věci poštou povozní zasílané svůrky upevněny buďte voskem pečetním s otiskem pečeti řádné, z čehož vyňaty jsou věci neopovězené ve formě listovní neb listu podobné až do 16 lotů váhy, jakož i psaní, na něž byla záloha dána a něco vyplaceno.

Psaní s cenou opovězenou, co se týče peněz zasílaných (viz §. 20), zavřena buďte obálkou křížovou a 5 pečetmi.

§. 10.

Jak mají zapakovány a zavřeny býti peníze poštou zasílané.

Psaní s penězi neb s tím, co má hodnotu peněz (zlato, stříbro, papíry atd.) mají trvanlivou obálkou křížovou opatřena a 5 pečetmi dobře uzavřena býti.

Kusy peněz v listech zasílané mají v papír neb v cos podobného zabaleny a ve psaní tak upevněny býti, aby, když se vezou, přesmeknouti se nemohly.

Listy s hotovými penězi nesmějí vážiti více než 8 lotů, listy s penězi papírovými více než 16 lotů.

Těžší peněžné zásilky budtež v balících, měšcích, bednách neb bečkách pevně zapakovány.

Věci až do 3 liber váhy mohou se zasilati v balících z papíru silného několikráte přehnutého a špagátem dobře staženého, jestliže cena peněz papírových neobnáší více než 3000 tol. neb 5000 zl. a peněz hotových více než 300 tol. neb 500 zl.

Vážili peníze více neb jestli jich více, mají se zevnitř zapakovati do pevného plátna, do plátna voskového neb do kůže, mají se dobře sešněrovati a zašíti a šev zevnitřní zapečetiti.

Měšcové, pytlíky, ježto se dále nezapakují, buďte aspoň z dvojnásobného plátna, šev nebudiž zevnitř, hrdlo nebuď příliš krátké a tam, kde je záhrdel (neb klíčka), a kromě toho buď též na obou koncích šňůry pečet zřetelně vytisknuta. Šňůra, která šíji obtáčí, budiž samou šíjí veskrze provlečena. Takové zásilky více než 50 liber vážiti nemají.

Bedny s penězi buďte z dříví silného udělány, dobře složeny a pevně hřebíky zabedněny a nebo s dobrými zámky opatřeny; víko nemá ven čníti a kování má pevné a tak zadělané býti, aby jiných věcí prošoustati nemohlo. Bedny více než 50 liber těžké buďte obručemi dobře pobity a kruhy (držadly) opatřeny.

Bečky s penězi mají obručemi dobře pobity, závorní obruče hřebíky přibity a po obou dýnkách tak sešněrovány a zapečetěny býti, aby se bečka otevříti nemohla, leč by se šněrování neb pečeť porušilo.

Při balících s hotovými penězi v sumách větších mají tyto stočeny býti.

Peníze v bečkách neb v bednách buďtež v měšcích neb v balících zapakovány.

§. 11.

Kterých věcí poštou dopravovati není dovoleno.

K zasílání poštou není dovoleno podávati věcí, jejichž dopravování s nebezpečenstvím spojeno jest, jmenovitě věcí takových, které třením, přistoupením vzduchu neb tlakem a jinak snadno se zapalují, jakož i leptavé tekutiny. Sem náležejí n. p. prach střílecí, věci k sirojení ohňův, třecí zapalovadla, bavlna střílecí, fosfor, třaskavé zlato, třaskavé stříbro, třaskavá rtuť, éter neb klí zemské, kyseliny kovové atd.

Ti, kdo takových věcí s nepravou deklarací neb zamlčením toho, co balík obsahuje, na poštu dají, právi jsou ze škody z toho vzniknoucí a mimo to dle zákonů zemských potrestáni budou.

§. 12.

O věcech, jež poštou dopravovati s výminkou se dovoluje.

Věcí tekutých, taktéž věcí, které v krátkém čase zkaziti se nebo shníti mohou, věcí nemotorně velikých, jakož i stromů, keřů a co více takového, dále zvířat živých pošty přijímati povinny nejsou.

Za věci takové, jestliže nicméně k dopravení přijaty byly, jakož i za věci křehké a za věci ve škatulích složené správa poštovská náhrady nedává, pak-li povahou toho, co se zasílá neb spůsobem, kterým jest to zapakováno, na cestě porušeny neb ztraceny jsou.

Jestliže věci tekuté za tekuté opovězeny nebyly, má zasílatel nahraditi škodu, kterou dopravováním takových věcí jiné poštovní zboží vzalo.

Váha věcí po poště povozné zasílaných vůbec 100 liber znamenitě převyšovati nemá.

Jednotlivým správám poštovním nebrání se, aby se pro vzájemný obchod svůj o přijímání ještě vyšší největší váhy mezi sebou smluvily.

§. 13.

O věcech zasílaných pod obálkou křížovou.

Noviny, denníky, díla periodická, spisy tištěné, musikalie, tiskem, kamenopisem neb kovopisem snásobené, katalogy, prospekty, ohlášení cen, seznamy výher loterních, oznámení a jiná návěští, taktéž korekturní archy, k nimž rukopisu nepřiloženo, máli taxy páskové užito býti, buďte na poštu dávány nevázané neb brožirované přepásané úzkou páskou prostou nebo páskou křížovou.

Ostatně má páska neb obálka křížová tak zřízena býti, aby se mohla smeknouti a mohlo se poznati, že v sobě zavírá věci, jichž pod páskou zasílati dovoleno jest.

Věcí dotčených pod páskou neb pod obálkou křížovou zasílati nedovoluje se, jestliže tiskem atd. vyhotoveny jsouce mimo adresu psaných neb spůsobem jiným na p. kolkem neb tiskem přičiněných cifer neb přídavku obdržely: Jednak ale k ohlášením cen, k cirkulářům a k listům odporoučecím přidati se může adresa, datum a podpis jména, ku vnější adrese na pásku neb na křížové obálce jméno neb firma odsílatelova a k archu korekturnímu změny neb přídavky ke korektuře náležité a nic jiného neobsahující.

Více exemplářů pod jednou páskou neb obálkou křížovou jestli na ní podpis, mají od jednoho a téhož zasílatele (firmy) podepsány, a nesmějí rozličnými adresami neb zvláštními obálkami adresními opatřeny býti.

Cirkuláře domův obchodních mohou podpisem firmy přiloženým rukou více účastníkův obchodu toho opatřeny býti.

Věci pod obálkou křížovou zasílané, na jichž adrese nejen vlastní adresat udán, ale též ustanoveno jest, že zásilky také jiným osobám sděleny býti mají,

jestliže se podávají u přihrádky (přepážky), nebuďte přijímány; najdouli se v truhlici listovní, budiž na ně uloženo úplné porto listovní.

§. 14.

Jak se zasílati mohou průby na zboží a vzorce.

Průby na zboží a vzorky, žádáli se za mírnější porto při nich dovolené, buďte zapakovány tak, aby se snadno uviděti mohlo, že ničeho kromě nich tam není obsaženo.

Máli mírnější taxa místo míti, může se přiložiti neb přivěsiti k věcem těmto jenom psaní jednoduché, které při taxování i s průbou na zboží neb se vzorcem v jednom vážiti se má.

Jest-li psaní těžší, neb jsouli průby na zboží neb vzorce do psaní vloženy, taxuje se zásilka, t. j. psaní spolu s průbou, jako psaní obyčejné.

§. 15.

O listech rekomandovaných.

Jestliže ten, kdo rekomandovaný list poštou listovní odesílá, obdržeti žádá vysvědčení od adresáta napsané, (lístek dodací, recepis zpáteční) že tento zásílku přijal, má žádost taková slovy: „na lístek dodací“ („recepis zpáteční“) vyjádřena býti.

Jestliže psaní, které se za rekomandované beze vší pochyby uznává, jako psaní obyčejné poštou přichází, nakládej s ním pošta, která ho přijímá, jako s rekomandovaným a věc tu poště dosílající zase opověz.

§. 16.

O deklaracech.

Deklarace čili opověd ceny věci zasílané, máli v případnosti ztráty neb porušení věci zasílané při nahražování za pravidlo býti, má se při listech s penězi neb s něčím, co má cenu, na adrese listu, a při jiných věcech jak na adrese průvodního listu tak na zásilce při signatuře udati.

Deklarace, zač se věc zasílaná cení, v každém okresu jednotním ve stříbře podlé tamnějšího čísla činiti se má.

Posílajíli se peníze cizozemské neb mince zlaté, má podavatel (a kde tento nedostačuje, též i poštovní úředník, který je přijímá) redukci předsevzíti a cenu věci zasílané na adrese ve stříbře poznamenati.

Když se zasílají věci drahocenné ze zemí kromě poštovní jednoty, činí se redukce na domácí stříbrné číslo u první pošty na hranicích.

§. 17.

O dodávání listu zvláštními posly (expresy).

Psaní, která hned jak na místo příjdou, adressátovi zvláště dodati se mají, znamenána buďte na adrese slovy: „dodáno buď zvláště.“

§. 18.

O posílání věcí poštou zasílaných za adresátem na jiné místo.

Jestliže adresát změnil místo, kde se zdržoval neb kde přebýval, a jestli známo, kde se zdržuje neb kde přebývá, buďtež věci poštou listovní přišlé za ním posláni, pakli výslovně jinak nenařídil.

Věci poštou povoznou zaslané počítajíc v ně i listy záložní a listy na něž hotovými placeno bylo, posílají se za adresátem jen když za to výslovně žádá odsílatel aneb, jsouli porta a výlohy jisty, když za to žádá též adresát. Tomuto budiž úřadně a bez porta oznámeno, že věc zasílaná na poště leží.

§. 19.

O věcech poštou zasílaných ježto se dodati nemohou.

Listy a jiné věci poštou zaslané za nedodatelné buďte považovány:

1. Když nelze adresáta najíti v místě, kam byly určeny a když za ním dle předešlého §. 18 poslány býti nemohou neb nesmějí;

2. Když jest věc zaslaná slovy: „poste restante“ poznamenána a ve třech měsících, počítajíc ode dne, kdy přivezena byla, nikdo pro ní na poštu nepřijde.

3. Když se ve 14 dnech nevyplatila věc zaslaná, na kterou pošta něco zálohou dala; byť i na ní poste restante bylo napsáno;

4. Když jí adresát přijmouti nechce.

Dříve nežli se v případnosti od 1. věc zaslaná s deklarací neb bez deklarace považuje proto za takovou, která se dostati nemůže, poněvadž jest v místě více osob, které tak jako adresát se jmenují a skutečného příjemce rozeznati nelze, má list průvodní na místo podací zpět odeslán býti, aby odeslatel k bližšímu poznamenání adresáta vybídnut byl, jestliže týž odeslatel z podoby zevnitřní listu průvodního poznán aneb spůsobem jinak příhodným nalezen býti může. Zasílání listu průvodního děje se mezi poštami pod obálkou a jako věc poštovní.

Všeliké jiné věci poštou zaslané, o kterých se uznává, že se patrně dodati nemohou, buďtež bez prodlení na místo podací zpět odeslány. Kteréhož zpět odeslání zanecháno a obsah zásilky na účet podatelův prodán býti má jenom když jde o věci rychlé zkáze podrobené a když dle zdání pošty dodávací obávati se jest, že se věc na cestě zpáteční zkazí.

Ve všech svrchudotčených případnostech na listě průvodním buď poznamenáno proč se věc nazpět posílá, aneb jestliže ku prodeji přijde, že věc byla prodána a proč.

Věci nazpět posílané otevírati se nemají, naopak pečetí od podatele přitištěnou ještě zavřeny býti mají. Z čehož se vyjímají jen ta psaní, jež osoba stejného s adresátem jména z omylu otevřela, a psaní, v kterých jsou losy neb oferty k zapovězeným hrám odvážlivým; jichž adresát vedlé zákonu vlasti své užívati nesmí.

Jestliže osoby stejného jména psaní otevřely, mají samy, pokud možné, na druhé straně listu omluvu s podpisem svým připsati.

§. 20.

Jak se vybírá porto za listy zpáteční.

Pošta podavací, když podateli zpáteční list vydává, porto vybírá v té sumě, jakož tarifa v jejím vlastním čísle vyměřuje, nikoli ale v redukci z čísla cizého.

§. 21.

Jak se vybíra porto z listů zpátečních za podatelem poslaných.

Posílajíli se listy zpáteční z místa podávacího do jiného místa, kde podatel přebývá, nebudiž vyměřováno zvláštní porto za jich dopravení novou cestou až k podateli.

§. 22.

O vplácení hotovém.

K tomu, co se vplácí k tomu konci, aby určitému přijímateli v obvodu jednotním bydlícímu opět vyplaceno bylo (vplácení hotové), přidán budiž jednoduchý obyčejný list aneb prázdný kuvert.

Není dovoleno, něčeho hotově vpláceti k věcem zasílaným pod páskou, k průbám zboží, k listům rekomandovaným, k listům, jichž cena jest deklarována a k listům průvodním náležitým k balíkům nechať hodnota jich jest opovězena čili nic.

Na adrese listu neb obálky budiž příjemce určitě jmenován a suma hotově vplacená slovy:

„na to vplaceno . . . . . .“

poznamenána; suma tolarův neb zlatých též budiž vyjádřena v číslech i v písmenech.

Poplatek vybírá se dle čísla toho místa, kde jest pošta, u které se vplácí. Náhrada za hotové placení od jedné jednotní pošty ke druhé děje se v kartách jako náhrada za další franko.

§. 23.

O zásilkách záložních.

Na psaních a jiných zásilkách, které sumou nějakou zavazeny jsou (zásilky

žáložní, zálohy poštovské), má na adrese napsána býti suma, která zálohou dána a to slovy:

„Zálohou neb napřed dáno . . . . . .“

a suma tolarův neb zlatých má v číslech i v písmenech poznamenána býti.

§. 24.

O listech frankem znamenaných.

Listy a t. d., na jejichž adrese zaznamenání franka (franko, fr. atd.) přetrženo, vyškrabáno neb změněno jest, nebuďte přijímány; jestliže se listy s takovým aneb s nepřetrženým atd. frankem v truhlici listovní najdou, aniž porto za ně známkami frankovními neb kolkovanými obálkami listovními zapraveno bylo, vysvědčí se neplatnost franka na nich zaznamenaného úředně.

§. 25.

O listech opatřených cizími známkami frankovacími.

Jestliže v jednom obvodu jednoty poštovské listové s frankovními známkami neb s obálkami kolkovanými jiného obvodu na poštu přijdou, má se s listy takovými jako s nefrankovanými nakládati a k cizím známkám poznamenati že nic neplatí.

Jdouli ale takové listy do toho obvodu jednotního, jehož ty známky neb kolkované obálky jsou, vybere pošta přijímací od adresata jen to porto, které po srážce cen známek neb obálky zbývá, aneb adresatovi jináče nahradí cenu známek nadarmo přilepených.

§. 26.

O listech, jichž adresy na nějaké pošty svědčí.

Jestliže se listy pod adresem poštám k rozeslání neb k dalšímu dopravení zašlou, takové listy nazpět poslány nebuďte, anobrž budiž na ně uloženo úplné porto listovní, nehledíc k tomu, zdaliž celá zásilka frankována byla čili nic. Porto za listy, ježto od adresata nebyly přijati, podatel zapraviti má.

§. 27.

Když se poplatek dodavací od zasílatele vybírá.

Poplatek dodavací od adresata nezapravený má nazpět počítán býti na toho, kdo věc zaslanou na poštu dal.

Když se ale o to umluvily správy poštovní, mezi nimiž zásilka šla, má býti dovoleno, za listy, jež soukromné osoby k úřadům odeslaly, plat dodavací od toho vybrati, kdo je podal, a nahraditi jej jakožto další franko poštám, kterým dle práva náleží.

§. 28.

Přičítání důchodkův poštovních děje se bez platu.

Za přičtení jakýchkoli důchodkův poštovních, jichž zasílatel napřed nezapravil, není dovoleno vyměřovati a vybírati žádného poplatku za procuru, ani když dle

předpisův dotčení důchodkové, když se věc na poštu dávala, napřed zaplaceni býti měli.

§. 29.

O platu ze složených věcí.

Poštovské správy těch okresů k jednotě náležitých, kde jest předepsáno vybírati skladné za takové věci poštou povozní zaslané, jichžto delší čas na poště chovati třeba, nemohou skladného toho počítati za takové věci poštou povozní zaslané, které dodány býti nemohouce, mají se zase poslati na místo, odkud přišly.

§. 30.

Které věci poštou zaslané se váží.

Věci, které se váží a na nichž váha se znamená jsou tyto:

1. Listy, z nichž se porto vybírá, listy s průbami na zboží neb ve vzorky neb s věcmi pod páskou zaslanými, jestliže více váží nežli jednoduché psaní;
2. Listy s penězi neb s cenou opovězenou, a
3. Jiné jakékoli věci k povozní poště náležející.

Vážením nalezená váha na listu neb na listu průvodním nahoře v levo v úhlu inkoustem se znamená; váha více kusů k listu průvodnímu zapisuje se vedlé sebe neb pod sebou tím pořádkem, kterým odsílatel jednotlivé kusy počítal. Částky liber vyjadřují se v lotech, částky lotů v řádných zlomcích. V těch státech k jednotě náležitých, kde se váhy celní neužívá, uvádí se váha zemská vážením nalezená na adresách na váhu celní (a to co nejurčitěji, když se zasílají peníze neb věci hodnotu mající.)

§. 31.

Jak se kolkují listy a jiné věci.

1. Psaní, psaní s průbami na zboží, věci pod páskou, menší věci, zaslané poštou povozní, bez listu průvodního, a listy průvodní kolkují se

podávacím kolkem, na němž jest místo a den, kde a kdy na poštu dány jsou, na adrese nahoře v pravo;

2. psaní rekomandovaná, psaní s průbami na zboží a věci zaslané pod páskou křížovou kolkují se

kolkem: rekomandováno (chargé, recom.)“

barvou červenou (též když tyto věci z ciziny přicházejí);

3. tytéž věci, jako od 1. i 2. pokud možné, když se přijímají z cizozemska aneb od pošty jiného státu k jednotě náležitého, kolkují se

kolkem, na němž jest místo a datum pošty, která věc přejímá, na straně rubní;

4. známky frankovací kolkují se kolkem v zemi obyčejným, kterým se jim cena odjímá.

Jednotlivým státům k jednotě náležitým nebrání se, by užívaly mimo to barvu modrou), při listech frankovaných kolku frankovacího, a při listech nefrankovaných kolku, kterýby udával, mnoholi porto činí.

§. 32.

Jak se franko poznamenává.

Jestliže věci poštou zasílané známkami neb kolkovanými kuverty frankovány nejsou, budiž franko v hotově vybrané na adrese listův, listův průvodních neb balíků adresovaných dole v levo v koutě malými ciframi červeně poznamenáno, a třebali, na tom místě znamení frankovní přitištěno.

Další franko kromě prvotního vybrané napíše se v tolika částkách, kolik jest pošt v něm díl majících, na spůsob zlomku pod franko.

Jdouli psaní známkami frankovaná do ciziny, napíše se cizí franko dole v levo přídavkem: „další franko“ („d. f.“)

§. 33.

O recepisu zpátečním.

Jenom když odsílatel za to žádá, aby mu na to, že věc skutečně odevzdána byla, lístek (zpáteční recepis) dán byl, přikládá se hned na místě podavacím listům rekomandovaným formulář zpátečního recepisu, dle tohoto vzorce:

Formulář.

(Přední strana)

Příjemcovo

stav jméno byt

Toto vysvědčení podepíše příjemce.

Že já níženpsaný zdejší poštou list rekomandovaný z
od
správně jsem obdržel, tímto vysvědčuji
dne 18

Po dodání budiž na místo podavací zpět odeslán.

(Zadní strana.)

Zpáteční recepis.

do

§. 34.

Jak se nakládá s věcmi zaslanými, na něž byla suma nějaká vydána.

Ku věcem poštou zaslaným na něžto suma nějaká (záloha poštovská) vydána byla, budte v místě podavacím zpáteční listky dle vzoru níženpoloženého přidány, kteréžto listky pošta po vyplacení záloh neprodleně, aneb kdyby vyplaceny nebyly

nejdéle ve čtrnácti dnech zároveň se zaslanou věcí nevyplacenou do místa, kde na poštu dány byly, nazpět odeslati má s poznamenáním toho, zdaliž vyplaceny jsou či nejsou.

Pakliby lístek zpáteční dlouho nepřicházel, má to pošta toho místa, kde věc byla podána, představenému úřadu poštovskému oznámiti, aby taková nepravidelnost přestala.

Formulář.

(Přední strana.)

Lístek zpáteční na věci, na kteréž pošta nějakou zálohu dala.

pošta ve dole poznamenej,

zdaliž dnešní poštou tam zaslaná na

, která zálohy poštovní zavazana jest, vyplacena (vyvezena) byla, či nic?

dne 18

Pošta

Svrchudotčená věc zálohou poštovní zavazená sem přišla a vyplacena jest.

dne 18

Pošta

(zadní strana.)

Zpáteční list na zálohu

do

§. 35.

Jak se poznamenávají věci poštou povozní zaslané.

Věci poštou povozní zasílané, jsouli opatřeny listem průvodním, na poště, na kterou byly dány, jménem místa a číslem podavacím zřetelně poznamenány budte.

Jméno místa podavacího a číslo podavací jakožto příznaky věci zaslané, dokud jdou obvodem k jednotě náležitým, beze změny zachovány a ve všech listech neb kartách poznamenány budte, ve kterých věci zaslané, pokud se dále dopravují, zapisovány býti mají.

Jméno místa podávacího k věcem nákladním poznamenáno budiž přilepením na ně cedulky, na které jméno to vytištěno jest.

Číslo má na ceduli vytištěno a ku věcem povozní poštou zasílaným i k listům jejich průvodním přilepeno býti.

§. 36.

O věcech poštou listovní a o věcech poštou povozní zasílaných.

Věci poštou listovní a věci poštou povozní zasílané dopravují se každé zvláště.

K poště listovní náležejí:

1. Listy, jež zasílají nejvyšší a vysocí členové rodin panujících ve státech jednoty poštovní, a jež zasílá Jeho Jasnost kníže z Thurnu a z Taxisu, jakož i listy jim zasílané;

2. listy, jichž ceny neudáno, až do 4 lotů váhy;

3. listy těžší až do 16 lotů váhy, za jejichž listovní poštou dopravení podatel přípiskem na adrese aneb přilepením frankovacích známek žádá;

4. listy rekomandované;

5. listy s průbami na zboží, věci pod páskou křížovou neb jednoduchou zasílané, noviny, recepisy, ohlášení nazpět jdoucí, dotázky úřadů poštovských, cedule běžící atd.;

6. Korespondence ve službě (úřadní) porta osvobozené, až do 1 libry váhy.

K poště povozní počítají se:

1. Obyčejné listy těžší nad 4 loty, o nichž podatel nežádal, aby listovní poštou dále šly;

2. listy s cenou opovězenou;

3. listy, na něž hotově vyplaceno bylo;

4. listy se zálohou poštovní (a na něž pošta něco vydala);

5. peníze a všelijaké věci zapakované.

§. 37.

Co se do kart zapisuje.

Listy rekomendované zejména do kart se zapisují.

Tak jako listy rekomandované zapisují se do kart zvláště:

1. Listy, o nichž v §. 36 pod č. 1. zmíněno;

2. vyplněné nazpět jdoucí listy odevzdací (recepisy zpáteční) na psaní rekomandovaná;

3. zpáteční lístky o vyplacených zálohách poštovských;

4. nazpět jdoucí ohlášení, aby poplatky v kartách položené opraveny byly;

5. běžící cedule o věcech scházejících neb porušených, a

6. listovní balíky, které k jiným přijaty byly.

§. 38.

Jak se zhotovují a odbírají závěry karet listovních.

Když se karty listovní zavírají, tedy sumy porta a výloh, které jinostranným zprávám poštovským přičísti se mají, modrým inkoustem čísly velikými na adresách se poznamenají, k čemuž i kolkův užíti lze.

Pošta, která od jiné pošty k jednotě náležející, závěrku listovních karet přijímá, má sumy porta a co ještě více v kartě poznamenáno, zkoušeti a chyby snad spozorované v kartách změniti, tak aby viděti bylo, co se změnilo. Příčina změny učiněné budiž v kartě krátce připomenuta, též budiž o změně takto učiněné neprodleně zpráva té poště dána, která kartu poslala. Taková zpáteční ohlášení uznáním pošty, na které svědčí, opatřená buďte té poště, od níž vydána byla, pod rekomandací nazpět odeslána, která je pak přiloží ke kartě, k níž náležejí.

§. 39.

Jak se odbývají a přejímají věci zaslané poštou povozní.

1. Při expedici věcí poštou povozní zasílaných vpisuje se každý kus zvláště do karty nákladní pořádkem dle čísla svého.

Písemnosti průvodní vesměs zapisují se pod číslem kusu, k němuž náležejí.

Kde toho požaduje rozsáhlost obchodu, zapisují se listy s cenou opovězenou, listy, na něž bylo hotově vpláceno, a listy průvodní, k nimž poštovní kusy s cenou deklarovanou náležejí, ve zvláštním oddělení na karty (karty peněžní).

2. Kusové pošty povozní od pošty k poště v jednotě poštovní dodávají se podlé toho, jak kde obchod mezi poštami zřízen jest, buď

a) otevřenými závěrami kartovými,

b) v zavřených měšcích, neb

c) v zavřených koších, bednách neb tlumocích.

3. Když se děje zasílání v zavřených měšcích, berou se do nich:

a) listy a balíky s hotovými penězi, neb s papíry cenu peněz majícími, pokud se k tomu hodí povahou a velikostí svou;

b) věci menší s cenou opovězenou aneb bez ní až do 16 lotů váhy, pokud dle celních předpisů každá zvláště dodána býti nemá:

c) listy průvodní, deklarace, listy s penězi hotově vyplacenými neb listy se zálohou poštovskou atd.

Věci, náležející k závěře kartové, které se nehodí k zaslání v měšcích, poznamenají se na kartě písmenem *W* („vozní kus“), pokud vozní kusy na kartě rubriky zvláštní již nemají.

4. Jestliže se v závěře kartové jen jeden list s penězi nachází, přiloží se ku psaním pod č. 3, *lit. c* uvedeným.

Pakli tu jsou dva neb více listů s cenou opovězenou, udělá se z nich zvláštní peněžný balík a ten se ušněruje a spečetí tak, aby to, co v balíku jest, k porušení nepřišlo, nicméně ale tak jistě opatřeno bylo, aby se k tomu bez porušení obálky neb pečetí nikdo nedostal.

Jestli na peníze karta zvláštní vyhotovena, berou se kromě listů s penězi též všechny v kartě peněžní zapsané listy průvodní atd. do balíku, v němž jsou psaní s penězi, a to v tom pořádku, jak jdou po sobě.

Na balík s penězi napíše se: „Psaní s penězi“, pak se pozorně až na kaž-

dou částku lotu odváží a váha nalezená budiž i s počtem listů, kolik jich v balíku jest, jak na balíku samém nahoře v levo, tak i na závěrce karty poznamenána.

Při odesílání balík listů s penězi spolu s ostatními v měšci zasilanými kusy povozními, jakož i s druhými listy a deklaracemi do zvláštního svazku bez dalšího vážení složenými, jestliže tyto na clech prohlíženy býti nemají, do měšce na poštu povozní určeného se zapakují, hrdlo měšce pevně se zašněruje, a alespoň na obou koncech šňůry zřetelným otiskem služební pečeti zavře a potom odváží.

Tak jako při balících s listy peněžnými zapíše se váha tuto nalezená i s počtem kusův, kolik se jich v měšci zasílá, dole na kartě, a karta k papírům kursním nezapečetěná se přiloží. Kde se ale zvláštních nákladních cedulí užívá, může při tom i dále zůstáno býti.

5. Užívané při tom měšce buďte ze silného plátna neb cvilichu, beze švy, anebo z kůže, a mějte na sobě nápis: „Pošta povozní“ a jména místa, odkud a kam věc jde.

6. Když se měšec přijímá v tom místě, kam přijíti měl, především se ohledává, jaký jest měšec a jaká závěra, potom se bedlivým opětním vážením kontroluje váha a měšec samý tím spůsobem se otevře, aby jedině šňůra při uzlíku prořiznuta byla, uzel pak a pečeť samy celé zůstaly.

Téhož se šetří při balících s listy peněžnými.

Úvazky všeliké, papírové obálky a pečeti při otvírání s měšce neb balíku s peněžnými listy sňaté až do nejdrobnějších kousků pohromadě se chovají a teprva tehdáž se odstraní, když revise všeho, co v nich obsaženo, bez nesnáze dokonána jest.

7. Jestli závěra přejímaného měšce neb balíku s penězi aneb co jiného na něm porušeno, anebo shledáli se z opětného vážení, že se váha od váhy kartou udané liší, měšec neb balík s listy peněžnými, pokud možno, jen před očima přivzatého k tomu konduktora neb jiného průvodce poštovního, jenž měšec odevzdal, jinak ale jen u přítomnosti co možná několika svědků, kterých se věc netýče a kteří by ho zastupovali, a to teprva tehdáž otevřen býti má, když se tito přesvědčili, že se na věcech škoda stala neb že je ve váze rozdíl.

Shledáli se teprv při revisi, že něco toho, co zasláno bylo, chybuje, tedy se ihned revise zastaví, před očima přivzatého k tomu konduktora neb svědků všechno, co v měšci bylo, i se všemi spolu přišlými archy obálkovými, s úvazky atd. zase do měšce se zapakuje, ještě jedním vážením srovnalost ceny skutečné

a ceny udané, jakož i dobrota měšce a závírky na jisto se postaví, a potom teprve v revisi dále pokračuje.

V případnosti této, jakož i v každé jiné, kde se přítom co v měšci jest, nesprávnost najde, úředník, který věci přejímá, konduktora neb svědky přivezma.

a) netoliko opětným vážením váhu každého kusu v měšci zavřeného, jak udáno jest, skoumá, ale též váhu měšce prázdného a všech v něm nalezených obálek bedlivě vyhledá;

b) to co shledal zevrubně zapíše, při čemž udá nalezené snad rozdíly, signaturu na měšci a na jednotlivých částek, z nichž se obálka skládá;

c) o tom, jak se celá věc má, spíše protokol a odešle jej s dotčeným seznamem a se všemi v měšci nalezenými obálkovými archy, s úvazky a se šňurou, kterou byl měšec zavázán, s pečetí i s měšcem k svému vyššímu úřadu odešle.

d) týž úředník učiní pak poště, od které to přišlo, hned první nazpět jedoucí poštou zprávu o tom nedostatku, jejž shledal, aby o tom dále pátrati mohla.

Taktéž pokud možno jest se zachovati při těch měšcích k poště povozní náležitých, ježto jen k dalšímu dopravení na některou poštu přicházejí, když se přejímají a porušení na sobě nesou.

Pakli okolnosti nedopouštějí takového nakládání s měšcemi poštou povozní veskrz vezenými, budiž porušenost neb rozdíl ve váze, tak jak se skutečně má, na jisto postaven, měšec neotevřený v jiný měšec zapakován a pečlivě zapečetěn s protokolem dále zaslán a potřebné o tom ohlášení zpáteční činěno.

Při zasílání v zavřených košech, bednách neb tlumocích vztahují se k těmto tatéž ustanovení, která jsou vydána o měšcech poštou povozní zasílaných.

Dojdouli věci bez obalu odeslané a na vůz poštovní náležité porušeny, aneb spozorujeli se na věcech takových rozdíl ve váze, má se příběh u přítomnosti průvodčího nebo svědkův na jisto postaviti, protokol o tom zepsáti, a potřebné oznámení zpáteční o tom učiniti.

§. 40.

O zavázanosti pošty, která náklady poštovní přejímá.

Když pošta, která náklad přivezený přejímá, ničeho při tom nevytýká, beře se to jako za kvitanci, že náklad zprávně obdržela, pokud se to úplným důkazem proti ní dovedeným nevyvrátí.

V případnostech, kde se váha přejmutých věcí vyhledati nemohla, n. p. při transportech na železnici, jestliže zaslané věci zevnitř porušeny nejsou, pošta, která je odevzdá, za jejich pravou váhu tak dlouho zavázána jest, dokud se převáženi nemohou.

Rozdíly ve váze pozdějším převážením vyskoumané mají na jisto postaveny býti, šetříc předpisův sem náležitých v. §. 39 obsažených, jednak se nebrání, aby na odpor tomu se dokázalo, že zaslané věci byly odevzdány majíce pravé váhy.

§. 41.

Jak se má předsejíti při odevzdání věcí nedostatečně zapakovaných.

Odevzdávajíli se věci nedostatečně zapakované, nemají se proto vracovati.

Máliž pošta, která je přejímá, za to, žeby dále dopravovány jsouce chybným zapakováním škodu vzíti anebo z částky neb docela se zkaziti, anebo jiných ještě zaslaných věcí porušiti mohly, má příběh takový na jisto postaviti, a věci přepakovati, při čemž, pokud možno, prvotní zapakování pod novým zachovati se má.

Poště, od které věc přišla, má nejprvé příští poštou zase oznámeno býti, jaká vada se shledala a kterak odstraněna jest.

Útraty za nové spakování vyberou se od adresáta, jemuž se (z darma) přirazí, a jestliže by jich tento zaplatiti nechtěl, od toho, kdo věc odeslal, jejž adresát jmenovati má.

§. 42.

Po kterých cestách věci poštou povozní zasílané jíti mají.

V případech zvláštních, jestli se zasláním věci jinou nežli obyčejnou cestou prospěchu dojíti lze, ten, kdo věc na poštu povozní dává, toho požíti má, aby cestu spedice podlé své vůle ustanovil.

§. 43.

Jak se vybírá franko další, když se ho nedostává.

Jestliže další franko při zásilkách povozních příliš nízko vybráno a vypočtěno jest, suma chybující k portu se přirazí a od adresáta se vybéře.

Jestliže adresát zaplatiti se zpěčuje, vydá se mu věc zaslaná bez porta, když jméno odeslatelovo oznámí a kuvert neb adresu průvodní, anebo kopii toho, nazpět vzíti dovolí.

Podlé kuvertu atd. chybující porto poště podavací, nazpět se připočítá aniž z něho kdy práva býti má některá z těch pošt k jednotě náležitých, kterými věc k místu svému šla.

§. 44.

Dokud věcí poště k odeslání odevzdaných nazpět vzíti lze.

Věci na poštu dané může zasílatel nazpět vzíti, dokud adresátovi dodány nebudou.

Nazpět bráti jich lze v místě podavacím anebo v místě dodavacím, výmínkou též v místě překladacím na cestě, pokud se tím expedice nepřerušuje.

Kterak ten, kdo zaslané věci nazpět žádá, u odsílací pošty prokázati má, že k tomu má právo a že jest ta pravá osoba, ustanovují předpisy pro každý poštovní obvod v té příčině vydané.

Jestli věc již odešla, ten kdo jí nazpět žádá, má jí poště odkud odešla, písemně co nejzevrubněji poznačiti, aby se nepochybně poznati mohla za tu, která se reklamuje. Dotčená pošta list reklamační vydá, kterým pošty, kudy ta věc běží, spraviti se mají.

Máli věc nějaká telegrafem zpět žádána býti, nemá depeše o tom odeslána anebo ní se říděno býti, jestliže pošta v místě podavacím úředně nevysvědčila, že odesílatel své právo k nazpětvyžádání prokázal, což že se stalo, v depeši poznamenáno budiž.

Jestli věc ještě neodešla, navrátí se franko hotově zaplacené, nikoli ale franko známkami zapravené.

Jestli věc již odešla, má odeslatel porto tak zapraviti jako za věc obyčejně nazpět posílanou, a to při věcech na pošty povozní náležitě až do toho místa a od toho místa, z něhož věc nazpět se posílá.

80.

Vynešení, vydané od ministerium financí dne 7. května 1856,

jímžto se povoluje, aby řízení celní, předepsané v příčině převážení zboží z jedné části obvodu celního do druhé skrz krajinu cizí, mělo také místo u převážení zboží krajinou cizozemskou, vyhraničenou celní linií od Aše až k Labi.

(V Zák. říš. č. XXI. vyd. a rozesl. dne 14. května 1856, č. 78.)

Co nařízeno jest v §. 21 předpisu, daného dne 31. ledna 1836 o vykonání řádu celního a státních monopolů, dle čehož se výrobky tuzemské aneb zboží cizozemské dle předpisu k spotřebování vzaté, krajinou cizozemskou, celní linií od Bregence až k Aši vyhraničenou, beze cla z jedné části obvodu celního do druhé vésti mohou, vztahovati se má také na zboží, ježto-by se posílalo krajinou cizozemskou, vyhraničenou prostředkem linie celní od Aše až k Labi, tak že se budou moci na př. výrobky průmyslové z kraje Chebského v Čechách posílati beze cla skrze Sasy po železnici do Podmokel; při čemž se předejíti má dle toho co předepsáno v §§. 20—25 vynešení, vydaného dne 7. června 1853 (zákonníka říšského č. 104, str. 521).

Svobodný pán **Bruck** mp.

Druck von R. Rohrer's Erben in Brünn.

81.

Nařízení, vydané od ministerium záležitostí vnitřních, záležitostí duchovních a financí, a od vrchního velitelství nad armádou dne 8. května 1856,

pro všechny země korunní, kromě Hranice vojenské,

o tom, že se přibytky duchovenstva osvobozují od ubytování vojska.

(Zák. říš. č. XXI. vyd. a rozesl. dne 14. května č. 78.)

Jeho c. k. apoštolské Veličenství nejvyšším rozhodnutím od 5. května 1856 nejmilostivěji nařídíti ráčil, že osvobození od ubytování vojska, povolené v postávce osmé paragrafu 21. předpisu o ubytování vojska od 15. května 1851 (zák. říšsk. č. 124) toliko s strany některých místností správců duchovních a vyššího duchovenstva veškerých vyznání náboženských od státu uznaných, od toho dne, kteréhož vynešení toto bude vyhlášeno, vztahovati se má na celý příbytek i s příslušenstvím, vyjímajíc tu případnost, žeby měl ubytován býti duchovní vojenský téhož vyznání náboženského, kteréhož jest ten správce duchovní neb vyšší duchovní, kterýž mu má příbytek dáti.

Osvobození toto od ubytování vojska nevztahuje se tedy na stavení majetníků prebend duchovních, k nimž náležejí statky, nejsouli taková stavení určena k tomu aby v nich majetník prebendy duchovní přebýval.

Svobodný pán **Bach** mp. Hrabě **Thun** mp. Svobodný pán **Bruck** mp.
Svobodný pán **Bamberg** mp. gen. maj.

82.

Nařízení, vydané od ministerium práv dne 19. května 1856,

pro Dolní Rakousy, Horní Rakousy, Salcbursko, Štyrsko, Korutany, Krajinu, Gorici, Istriansko a Terstsko, Tyrolsko, Čechy, Moravu, Slezsko, Halič, Krakovsko a Bukovinu,

jimžto se soudům ukládá, aby při soudních licitacích statkův nemovitých z povinnosti úřadu zření měli k tomu, co na nich pohledávati má fond vyvazovací.

(V Zák. říšsk. č. XXIII. Vyd. a rozesl. dne 29. května 1856 č. 83.)

Aby při soudních licitacích statkův vyvazených, při kterýchž z kněh veřejných viděti není, zdaliž a co fond vyvazovací na nich pohledávati má, ti, kdož statek takový koupí, od všeliké škody byli opatrováni a rozepře právní s fondem vyvazovacím se předešly, ukládá se soudům za povinnost, aby při soudních licitacích statkův nemovitých k tomu, co na nich fond vyvazovací pohledávati má, z povinnosti úřadu zření měli, k tomu konci sobě výkaz pohledávání takového od příslušného úřadu berničného zjednali, a k tomu přihlíželi, aby pohledávání buď z ceny trhové bylo zapraveno anebo od toho, kdo statek koupil, dle výmínek placení zákonem ustanovených náležitě převzato; při čemž se soudům ukazuje k §. 22 nejvyššího patentu, daného dne 4. března 1849, zákonníka říšského č. 152, k §. 23 nejvyššího patentu, daného dne 15. srpna 1849, zákonníka říšského č. 361, k §. 59 nejvyššího patentu, daného dne 12. března 1851, zákonníka říšského

23. října 1853, zákonníka říšského č. 234, též i k nařízení vysvětlovacímu, danému dne 29. září 1852, zákonníka říšského č. 198, dle kterýchž nařízení se kapitály vyvazovací pokládati mají za závadu, na statku vyvazeném s předností zákonní před všelikými jinými závadami hypotečními pojištěnou, která požívá takových práv předních jako daň císařská, a dle kterýchž se mají také jako daň tato vymáhati.

Svobodný pán **Krauss** mp.

83.

Vynešení, vydané od ministerium obchodu a financí dne 19. května 1856,

o tom, že se zrušují cla Vltavská na dolní části Vltavy mezi Prahou a Mělníkem.

(V Zák. říš. č. XXIII. vyd. a rozesl. dne 29. května č. 84.)

Jeho c. k. apoštolské Veličenství nejvyšším rozhodnutím, učiněným v Laxenburku dne 15. května 1856, nejmilostivěji schváliti ráčil, aby zrušena byla cla Vltavská na dolní části Vltavy mezi Prahou a Mělníkem, vyjímajíc jediné clo z dříví, kteréž se i budoucně za celou část Vltavy u celnice na Výtoni vybírati má.

Nařízení toto vejde ve skutek od 15. června 1856.

Rytíř z **Toggenburku** mp. Svobodný pán **Bruck** mp.

84.

Nařízení, vydané od ministerium financí dne 20. května 1856,

pro Čechy, Moravu a Slezsko,

jímžto se prozatímní náhrada za desátek horní, bývalým pánům pozemností náležitá, přímo ustanovuje, a komisím pro vyhledání náhrady této zřízeným ukládá, aby vyhledali konečnou náhradu za desátek řečený.

(V Zák říš. č. XXIII. vyd. a rozesl. dne 29. května r. 1856 č. 85.)

Aby se vyhledání náhrady za desátek horní, pánům pozemností v Čechách na Moravě a ve Slezsku, kteří prvé měli právo jej brátí, nejvyšším patentem od 11. července 1850 (zákonníka říšského č. 267) slíbené, zjednodušilo a zrychlilo, činí se tato opatření, nejvyšším rozhodnutím od 13. května 1856 nejmilostivěji schválená:

1. Od 1. února 1856 počínajíc, budiž někdejším pánům pozemností v Čechách, na Moravě a v Slezsku desátek z hor, kterýž dle dřívějších zřízení zemských brali, kterýž ale dle patentu od 11. července 1850 přešel na poklad státní, až

do vyhledání konečné náhrady za něj v té sumě vydáván, v kteréž dle nynějších předpisů o platech a dávkách z hor dojde do kas císařských.

Ze sumy té však sraženo buď 10% jakožto výloh za vybírání k ruce pokladu státního.

2. Desátek horní v hotovosti došlý vydáván buď jen z takových hor, z kterých ho někdejší páni statků až do vyjití patentu od 11. července 1850, měli právo požívati; jak mile by ale hory takové zeměpánu připadly, anebo by práva panská k pozemnosti přešla na nástupce, kteréhyby dle předešlých zákonů nebyl měl práva brátí desátek horní, tehdy desátek nebudiž více vydáván.

Z hor, propůjčených od vyjití patentu, daného dne 11. července 1850, desátek někdejším pánům pozemnosti též dáván nebuď.

3. Hejtmanství horní jsou povinna, nejdéle v 8 nedělích od projití každého čtvrtletí vyhledati, mnoholi činí desátek jednoho každého někdejšího pána pozemnosti, ku brání desátku právo majícího, kteréž v tom čtvrtletí došel, načež mají kase své nařídíti, aby jej vyplatila, a dáti o tom věděti někdejším pánům pozemností, kteří z něho mají něco dostati.

4. Co se týče desátku z hor, prvé od někdejších pánů pozemností vybíraného, kteréž došel do pokladu státního od 1. srpna 1850 až do konce ledna 1856, mohou pánové tito až do vyplacení konečné náhrady žádati, aby jim byly dány zálohy přiměřené, ježto nemají ale činiti více, nežli co vyměřeno v §§. 1 a 2, proti tomu však, že se jim srazí to, co byli napřed na srážku již obdrželi.

Za takové zálohy má se u horních hejtmanství žádati a komise zřízené k vyhledání náhrady za desátek horní, mají se povolati.

5. Vedlé tohoto opatření prozatímního má komise zemská k vyhledání prozatímní náhrady zřízená práci svou, týkající se vyhledání náhrady konečné za desátek horní, neprodleně ke konci přivesti.

6. Ustanovení, učiněná v nařízení ministeriálním, daném dne 6. února 1853 (zákonníka říšského č. 28), ježto by se s nařízením nynějším nesrovnávala, pozbývají tímto platnosti své.

Svobodný pán **Bruck** mp.

85.

Vynešení, vydané od ministerium financí dne 20. května 1856,

pro země korunní, obsažené v obecném obvodu celním,

o uvěřování prošlého cla dovozního.

(V Zák. říš. č. XXIII. vyd. a roz. dne 29. května r. 1856, č. 86.)

Jeho c. k. apoštolské Veličenství nejvyšším rozhodnutím od 12. května 1856 nejmilostivěji povoliti ráčil, aby se pro usnadnění obchodu, od 1. července 1856

počínajíc, kupcům a fabrikantům (jimiž se také rozumí provozovatelé vozictví, vzdělavatelé hor či bání a provozovatelé polního hospodářství), kterýmž se větší množství zboží dovážívá, na zkoušku úvěr cla povoloval. Po dvou létech podlé zkušenosti, kteréž se o tom do té doby nabude, na nejvyšším místě se rozhodne, zdali uvěřování toto trvale zachováno býti má a jakého vyměření zákonního při něm šetřiti bude.

Vedlé tohoto nejvyššího zmocnění bude se tedy osobám řečeným u hlavních celnic: 1. ve Vídni, 2. v Linci, 3. Salcburku, 4. Praze, 5. Liberci, 6. Brně, 7. Olomouci, 8. Opavě, 9. ve Lvově, 10. v Krakově, 11. v Pešti, 12. v Brašově, 13. Řece, 14. v Zemlíně, 15. Hradci, 16. Celovci, 17. Lublaně, 18. Terstu, 19. Inšbruku, 20. Tridentu, 21. v Benátkách *(Salute)*, 22. ve Veroně, 23. Bergamě, 24. Miláně (Sostra Karenna) a 25. v Brešci, k zapravení cla dovozního pod výmínkami níže položenými až na další ustanovení propůjčovati úvěru bez úroků na tři měsíce nebo potahmo na šest měsíců a to tak, že budou povinny, zaplatiti clo dovozní za zboží během jednoho měsíce obdržené vůbec teprv ku konci měsíce třetího nebo potahmo šestého, počítajíc od měsíce nejprvé příštího po tom dni, kteréhož byli zboží obdržely.

Jenom to, co bylo při tříměsíčném úvěru uvěřeno ve čtvrtém čtvrtletí a při šestiměsíčném úvěru v druhém půlletí roku správního, zapraviti se má na všechen spůsob do konce roku správního, tedy až do konce měsíce října, neboť se nedopouští, aby se úvěr přenášel na správní rok nejprvé příští. A pročež se ve správním roce 1856 úvěr cla dáti může toliko na tři měsíce.

Clem dovozním rozumí se tuto jen samo clo dovozní, a nižádné jiné poplatky ani tedy: platy licenční, ani přirážka k dani potravní, ani poplatky vedlejší.

§. 1.

Těmto kupcům a fabrikantům nemůže se cla uvěřovati:

a) těm, kteří byli vinni nalezeni *aa*) zločinem, přečinem neb přestupkem nějakým ze zištnosti pošlým, nebo *bb*) obchodem podloudním aneb těžkým přestoupením důchodků, anebo kteří v případnosti *aa*) byvše obžalováni, toliko pro nedostatečnost průvodů, od žaloby byli osvobozeni a v případnosti *bb*) jich vyšetřování jen z nedostatků důkazů právních bylo zdviženo;

b) těm, na jichž jmění byl konkurs prohlášen (ač nebylli kridatář v zřízení konkursním od činu trestného za vinu jemu položeného osvobozen a nevinen nalezen), aneb na něž by i jinak něco přišlo na jevo, co by jejich správnosti a poctivosti bylo na ujmu a co by spůsobilo domnění o nich že nemohou platiti.

c) těm, kdož u toho úřadu, u něhož jim má býti clo uvěřeno, v roce správním posléz minulém platili cla dovozného méně tří tisíců zlatých.

§. 2.

Právo k úvěru uděluje se vždy na jeden rok správní, a protož každé právo, ježto během roku správního na tento rok někomu bylo propůjčeno, koncem toho roku pomíjí. Výjimkou bude právo k úvěru, kteréhož se někomu ještě během správního roku 1856 propůjčí, platnost míti až do konce správního roku nejprvé příštího, tedy až do konce října 1857.

§. 3.

Právo k úvěru uděluje se tu, kde úřad má ředitele, od úřadu samého, jinak od finančního úřadu okresního, nad oním úřadem postaveného.

§. 4.

Máli se uděliti úvěr na čtvrt nebo na půl roku, záleží na vůli toho, kdo zaň žádá. Taktéž záleží na vůli jeho, mnoholi se mu má uvěřiti (výška úvěru), s tím toliko obmezením, že se mohou vyměřovati sumy jen v částech okrouhlých (zlatých, lírách), ježto se dají desítkou děliti, že se může uvěřiti nanejvýš polovice toho, co žádající v minulém roku platil cla dovozního, a že se nemůže nikdy uvěřiti více než patnáct tisíc zlatých.

Jak čas, na který se úvěr dává, tak i výška úvěru zůstává nezměněna pro ten čas, na kterýž kdo má právo k úvěru.

§. 5.

To co se komu uvěří, má se vždy úplně pojistiti, a sice:

a) rakouskými státními úpisy dlužními neb listy zástavními c. k. privilegovaného národního banku, za kauci oddanými a uloženými, jichž hodnota se počítá dle kursu toho dne:

b) kaucemi hypotečními aneb

c) úpisy dlužními vydanými k ruce společné a nerozdílné alespoň od šesti kupců neb fabrikantů z okresu komory obchodnické, kteří nejsou dle č. 1, lit. *a*) a *b*) vyloučení z práva k úvěru.

§. 6.

Pojištění dáti se může na jednu neb na více dob práva k úvěru.

Ten kdo právo k úvěru má, užíti ho může buď do celé výše úvěru, aneb jen z části a to buď najednou, anebo po částkách jednotlivých, jen když clo do-

vozní, které na jedno brání vyjde, činí alespoň 100 zlatých, a když veškerá suma, která jest již za ním, nečiní více nežli suma nejvyšší, jižto lze uvěřiti.

Clo dovozní, které činí méně sta zlatých, zapraveno buď hotově, a taktéž ta část, o kterou by clo převyšovalo sumu nejvyšší, ježto se může uvěřiti. Podobně placeny budiež hotovými i takové poplatky, ježto za zboží obdržené kromě cla dovozního zapraviti náleží.

§. 7.

Cla uvěřená mají povahu a vlastnost daně císařské. Na ně vztahuje se také nařízení zákonní, že se cla mají platiti ve stříbře a nikoli v penězích papírových.

Ten, kdo má právo k úvěru, povinen jest podati na zboží, na něž se mu má clo dovozní uvěřiti, kromě obyčejné opovědi potvrzení písemné rovněž jako opověď od kolku osvobozené, že mu bylo zboží toto bez cla vydáno, při čemž má zboží dle počtu kolií, dle druhu a množství popsati a to těmi názvy a v těch měrách, jichž užito v tarifě celní.

V potvrzení tomto podepsati se má svou rukou ten, kdo firmu vede, aneb v jeho jméně plnomocník zmocněný k tomu, listem zvláštním, kterýž se u celního úřadu schovati má.

§. 8.

Pakliby ten, komu úvěru propůjčeno, sumy uvěřené do projití lhůty ustanovené nezaplatil, povinen bude zapraviti nejen útraty, kteréby vymáháním na něm sumy té vzešly, nébrž i pětiprocentní úroky z prodlení.

§. 9.

Právo úvěru pomíjí projitím doby, na kterou bylo uděleno, a pominutím neb vzdáním se firmy, které bylo uděleno.

Kromě toho odejme se z poivnnosti úřadu:

a) když by při tom, kdo má právo úvěru, nastala některá z případností v §. 1. *a*) jmenovaných, pro kterou by nebyl mohl úvěru obdržeti;

b) když ten, kdo má právo úvěru, upadne v konkurs aneb přestane platiti, buď navždy nebo na čas;

c) když sumy uvěřené v pravý čas nezapraví.

V těchto třech případnostech zaplaceno buď kromě toho u toho úřadu, u kteréhož byl úvěr udělen, v hotovosti všechno to, co posud bylo uvěřeno a není posud zapraveno, nehledíc k tomu, zdali čas již prošel; a to stať se nejdéle ve třech dnech od toho dne počítajíc, kteréhož bylo od úřadu věděti dáno, že někomu úvěr byl odňat, nechať se o tom věděti dalo prostředkem soudu nebo kromě soudu.

§. 10.

Právo k úvěru se suspenduje, t. j. znovu se ničeho neuvěří, pokud příčina suspense nepomine:

a) když při jednom nebo několika spoludlužních nastane případnost některá v §. 1. jmenovaná, kterou se důvěra v ně zmenší, aneb když hodnota kauce uložené tou měrou se ztenčí, že sumy již uvěřené nejsou více zjištěny.

Suspense trvá dotud, pokud se nepřivedou noví spoludlužníci, kteříby poskytovali jistoty dostatečné, aneb pokud se kauce nedoplní neb nezmění.

b) Když se na toho, kdo má úvěr, zavede vyšetřování pro některý čin trestný v §. 1. lit *a*) jmenovaný, pro kterýž by mu nebylo bývalo úvěru povoleno.

Suspense trvá, až se vyšetřování skončí, načež se vyšetřovanému buď dle §. 9 lit. *a*) úvěr odejme, anebo naopak právo k úvěru opět plné moci nabude.

§. 11.

Rekurs, vzatý z rozhodnutí úřadu celního nebo potahmo z rozhodnutí finančního úřadu okresního, jde k finančnímu úřadu zemskému. Byl-li vzat rekurs z rozhodnutí, kterýmž byl někomu úvěr odňat aneb suspendován, nemá účinku odkládacího. Ze dvou nálezů stejného znění rekurs brátí nelze.

Úřadové nejsou povinni oznámiti příčiny, pro které úvěru nepovolili aneb někomu úvěr odňali neb suspendovali.

§. 12.

Tím, co tuto ustanoveno, nemění se v ničem předpisové, vydaní o uvěřování cla rafinérům cizozemské mouky cukrové.

Formuláře k pronešením, jimiž za uvěřené jednotlivé sumy cla dává se kauce hypotecní, oddávají se papíry úvěrní, a zavazují se k ruce společné spoludlužníci, též i k písemným potvrzením na zboží přijaté, tuto se přidávají.

Svobodný pán **Bruck** m. p.

Formulář I. listiny na kauci hypoteční.

Listina zastavovací.

Ježto mně N. N. (tu se udá charakter a bydliště) c. k. hlavní celnice v . . . jménem c. k. eráru celního povolila úvěru cla dovozního pod výmínkami a výhradami, kteréž v příčině toho nyní předepsány jsou nebo budoucně od příslušných c. k. úřadů finančních předepsány budou, zvláště pak také pod tím závazkem, že každé clo, které se mi uvěří, nejdéle ku konci . . . . měsíce, od měsíce nejprvé příštího po obdrženém zboží, za kteréž se clo uvěřilo, počítajíc, a na všechen spůsob ku konci roku správního, v kterémž zboží bylo doveženo, a nařízení k tomu c. k. kasy celničné v hotovosti zapravím, sice bych povinen byl, platiti pět procent ze cla mi uvěřeného a posud nezapraveného a mohloby se ke mně od soudu i od úřadu celního přikročiti, též pod tím závazkem, že mám dáti c. k. eráru celnímu za tento úvěr přiměřené pojištění: tedy já N. N. pronáším se tímto, že chci právům všelikým, kteráž z uvěření tohoto c. k. eráru celnímu vzejdou, co nejpilněji zadost učiniti, anobrž zastavuji také c. k. eráru celnímu pro zjištění práv dotčených k platům hlavním i vedlejším (§. 912 obecného zákonníka občanského) statek svůj vlastní, v knize pozemností (v deskách zemských) c. k. soudu . . . . v . . . . Tom. . . . fol. . . . zapsaný, to jest (zde se statek zevrubně popíše) i se vším příslušenstvím, a přivoluji výslovně, aby listina tato zastavovací a všeliká práva svrchudotčená, c. k. eráru celnímu v ní propůjčená a vyhražená, k dosažení bezvýminečného práva zástavního v knihách naň byla vložená, však toliko do sumy . . . . (psáno buď písmeny) zlatých konvenční mince ve stříbře.

Zároveň zavazuji se, že chci nésti jak útraty za intabulaci, tak i všeliké jiné útraty, ježto za příčinou tohoto uvěření cla vzejdou, zvláště pak také ty, kteréby povstaly z příčiny vymáhání řečených poplatků hlavních i vedlejších.

Tomu na svědomí jsme se já a dožádaní dva svědkové v listu tomto vlastní rukou podepsali.

(Místo, kde, a den, měsíc a rok obyčejný, kdy listina byla vydána).

N. N.

N. N. jakožto svědek.
N. N. jakožto svědek.

Že výše položení podpisové p. N. N. a pp. svědků N. N. a N. N. jsou praví tímto se potvrzuje.

(L. S.) V . . . dne . . 18 . . N. N. c. k. notář v . .
nebo
(L. S.) V . . . dne . . 18 . . Od c. k. . . soudu N. N.
(Jméno a ckarakter představeného soudního).

Formulář II. listiny, kterou se zastavují papíry úvěrní.

Listina zastavovací.

Ježto mně (a tak dále, jako ve formuláři I. až do slov „obecného zákoníka občanského," tato počítajíc) a odevzdávám tímto zároveň spůsobem zástavy c. k. celnici v . . . . níže položené mně náležité c. k. státní úpisy dlužní, přivoluje, aby ihned byly vinkulovány, a sice:

1. Jeden na . . . . procent (zde budiž úpis dlužní z e v r u b n ě popsán a poznamenána buď suma, číslo, datum atd. s kupony od . . . . tento počítajíc, až do . . . . tento počítajíc.

2. Jeden a t. d.

Dohromady ve veškeré sumě nominální . . . . (psáno buď písmeny) zlatých konvenční mince.

Zároveň se zavazuji, že chci nésti útraty všeliké, ježto za příčinou tohoto uvěření cla (atd., jako ve formuláři I., až do slova „představeného soudního," toto počítajíc.)

Formulář III. listiny závazné k ruce společné a nerozdílné.

Listina závazná k ruce společné a nerozdílné.

Ježto panu N. N. (charakter a bydliště) c. k. hlavní celnice v . . . jménem c. k. eráru celního povolila úvěr cla dovozního pod výmínkami a výhradami, kteréž v příčině toho nyní předepsány jsou nebo budoucně od příslušných c. k. úřadů finančních předepsány budou, zvláště pak také pod tím závazkem, že N. N. každé clo, které se mu uvěří, nejdéle ku konci . . . měsíce, od měsíce nejprvé příštího po obdrženém zboží, za kteréž se clo uvěřilo, počítajíc, a na všechen spůsob ku konci roku správního, v kterémž zboží bylo doveženo, u nařízené k tomu c. k. kasy celničné zaplatí, sice by povinen byl, platiti pět procent ze cla jemu uvěřeného a posud nezapraveného a mohlo by se k němu od soudu i od úřadu celního přikročiti, též pod tím závazkem, že má c. k. eráru celnímu za toto uvěření cla dáti přiměřené pojištění, tedy pronášíme se tímto my nížepsaní, a to já (N. N. udán buď jeho charakter a bydliště), já N. N. atd., že jsme c. k. eráru celnímu k ruce společné, to jest, všichni za jednoho a jeden za všechny z toho právi a závazni, aby k spokojení přišla práva i pohledávání c. k. eráru celního, jak výše dotčená, tak i vůbec všechna ta, nechať jsou jaká koli, kterážby vzešla eráru celnímu z uvěru cla, jehož by c. k. celnice v . . . . ve správních rocích . . . . panu N. N. propůjčila.

Aby pak se všeliká pochybnost odstranila, pronášíme se my nížepsaní kromě toho, že jsme týmž spůsobem k ruce společné a nerozdílné právi z útrat všelikých, ježtoby snad c. k. eráru celnímu vzešly za příčinou vymáhání poplatků celních panu N. N. v řečených správních rocích úvěřených, jichžby buď v pravý čas aneb dle povinnosti nezapravil, jakož i výše připomenutých úroků pětiprocentních, kteréžby z poplatků těch zaplatiti povinen byl.

Tomu na svědomí jsme se jak my sami tak i dva dožádaní svědkové v listu tomto svou rukou podepsali.

V . . . . . dne . . . . . 18 . .

N. N. jakožto svědek. N. N.
N. N. jakožto svědek. N. N.
N. N.
N. N.
N. N.
N. N.

Že výše položení podpisové (atd. jako ve formuláři I.)

Připomenutí. Bylaliby v některém ze 3 formulářů výše položených, mezi zavázanými nějaké firma legální byloby potřebí, učiniti v něm změnu příhodnou.

Formulář IV.

Potvrzení,

že nížepsanému od c. k. hlavní celnice ve Vídni dne níže položeného vydáno jest popsané tuto zboží cizozemské beze cla vchodního za něž náležitého proti tomu, že se zavazuje clo jemu uvěřené později zapraviti.

1	2	3	4	5	6	7		8	9	10
Číslo pořádjdoucí	kolik kolí	zboží: mnoholi váhy hrubé liber celních	mnoholi váhy čisté liber celních	mnoholi kolik kusů	Pojmenování dle tarify celní	Mnoholi náleží platiti cla vchodního zl.	kr.	Zapsáno úředně do knih: do rejstříka příjmů pod č. expeditním.	do knihy kontovní folio	č. pol.
1	6	—	3000	—	příze bavlněná, syrová	184	—	3427	20	3
2	30	3600	—	—	plodiny zvířecí, zvláště nepojmenované					
3	2	—	480	—	Zboží hlíněné spřosté, ze svobodného obchodu německé jednoty celní					
4	1	—	—	1	Vozy na osoby, bez práce z kůže neb polštářů					

Ve Vídni dne 16. srpna 1856. František Kanzler mp.

Připomenutí. Sloupce od č. 1. až do 6. vyplňuje strana, sloupce od č. 7. až do 10. vyplňuje úřad.

86.

Vynešení, vydané od ministerium práv dne 26. května 1856,

pro všechny země korunní kromě Hranice vojenské,

jimžto se vysvětluje §. 238 zákona vydaného dne 3. května 1853, zákonníka říšského č. 81, o vnitřním zřízení a řádu jednacím úřadů soudních, a §. 170 instrukce dané soudům trestním dne 16. června 1854, zákonníka říšského č. 165, kdy se může stranám dovoliti, aby nahlédly ve spisy soudů trestních.

(V Zák. říš. č. XXIII. vyd. a rozesl. dne 29. května 1856. č. 87.)

Jakož vzešly pochybnosti o tom, můželi se dle nynějších předpisů zákonních straně některé kromě případností v §§. 203, 211, 215, 302 a 352 soudního řádu trestního zvláště jmenovaných dovoliti aby nahlédla ve spisy soudů trestních, vidí se ministerium práv toho potřeba prohlásiti se o tom takto: vedlé §. 238 zákona, vydaného dne 3. května 1853, zákonníka říšského č. 81, a vedlé §. 170 instrukce dané soudům trestním dne 16. června 1854, zákonníka říšského č. 165, zůstaveno jest soudům, aby uvážili, máli se straně nějaké nebo jejímu zástupci vysvědčenému když hodnověrně prokáže, že toho má zapotřebí k dosažení náhrady k žádosti za obnovení rozepře trestní nebo z jiných příčin, i kromě případností, v. §§. 203,

211, 215, 302 a 352 soudního řádu trestního zvláště jmenovaných povoliti aby nahlédli ve spisy soudů trestních anebo aby se jim z nich vydali přepisové.

Svobodný pán **Kraus** mp.

87.

Vynešení, vydané od ministerium financí dne 29. května 1856,

pro všechny země korunní obecného obvodu celního,

o tom, jaké clo se platiti má z tabulí vlněných (vaty vlněné), z kali sirnatě kyselého, prostého i dvojnásobného, z připravované terčovky barvířské a z červeného indychu.

(V Zák. říš. č. XXV vyd. a rozesl. dne 12. června r. 1856 č. 90.)

Po usnesení s c. k. ministerium obchodu vyhlašují se tato ustanovení, vztahující se k tarifě celní:

1. Z tabulí vlněných, dělaných z ovčí vlny štětkou česané, když jsou taženy jako vata bavlněná, placeno buď clo dle položky tarifové 51, a jako ze syrové příze vlněné.

2. Z položky tarifové 76, lit. *e*) (obsahující výrobky chemické, zvláště nepojmenované) vyjímají se tyto chemické látky pomocné, potřebné barvírnám a tiskárnám cajku: kali sirnatě kyselé, prosté i dvojnásobné, terčovka barvířská, připravovaná, a persio (červený indych, cudbear).

Z kali sirnatě kyselého, prostého nebo dvojnásobného, placeno buď clo jako ze siřičníka sirnatě kyselého (prostého neb dvojnásobného soli trpké, kyselé soli trpké) podlé položky tarifové 37, *e*) č. 2; z terčovky barvířské a z indychu červeného ale jako z vytaženin z dřeva barvového a látek tříslových dle položky tarifové 34, *g*.

Vyměření toto vejde ve skutek toho dne, kteréhož bude úřadům celním oznámeno.

Svobodný pán **Bruck** mp.

88.

Vynešení, vydané od ministerium financí dne 29. května 1856,

pro země korunní, obsažené v obecném obvodu celním,

o tom, jaké clo se má platiti z plechů a folií zlatých a stříbrných.

(V Zák. říš. č. XXV. vyd. a rozesl. dne 12. června č. 91.)

Po umluvení s c. k. ministerium obchodu na tom se ustanoveno jest, aby plechy i folie či listy zlaté a stříbrné položeny byly mezi pěkné krátké zboží (v položce tarifové 75, *b*), rovněž jako pozlátko a šalbice stříbrná.

Vyměření toto vejde ve skutek toho dne, kteréhož bude úřadům celním oznámeno.

Svobodný pán **Bruck** mp.

89.

Vynešení, vydané od ministerium financí dne 2. června 1856,

pro korunní zemi Dalmatskou,

o tom, jaká náhrada se má dávati svědkům a znalcům v řízení trestním důchodků se týkajícím, v Dalmatsku.

(V Zák. říš. č. XXV. vyd. a rozesl. dne 12. června r. 1856 č. 94.)

90.

Vynešení, vydané od ministerium financí dne 31. května 1856,

pro všechny země korunní,

jimžto se vysvětluji §§. 10 a 11 zákona, daného dne 26. ledna 1856, (zákonníka říšského č. 18.)

(V Zák. říš. č. XXV. vyd. a rozesl. dne 12. června č. 92.)

Jeho c. k. apoštolské Veličenství ráčil nejvyšším rozhodnutím od 24. května 1856 schváliti tato vysvětlení §§. 10 a 11 zákona o poplatcích za schování daného dne 26. ledna 1853, zákonníka říšského č. 18.

1. Když se má ze schování soudního vydati listina nějaká, dle zákonů od 9. února a 2. srpna 1850, zákonníka říšského č. 50 a 329, od poplatku osvobozená, budiž při užívání míry poplatku dle §. 10 zákona od 26. ledna 1853 obmezené, pravidlem onen kolek a poplatek, kterýžby dle zákonů jmenovaných za listinu dotčenou zapraven býti měl, kdyby od poplatku osvobozena nebyla.

2. Vydávajili se zároveň takové věci stejnou dobou složené, z nichžto některé podrobeny jsou poplatku schovacímu dle hodnoty a dle času schování, jiné pak jen dle času schování, vztahuje se to, co §. 11^ého^ zákona od 26. ledna 1853 nařízeno, jen na ty případnosti, když poplatek za věci onoho spůsobu jest stejný neb větší nežli poplatek za věci spůsobu tohoto.

Vyšelliby ale za věci tohoto spůsobu větší poplatek nežli za věci spůsobu onoho, budiž brán jen poplatek, vycházející z věcí spůsobu tohoto.

Nařízení toto nepůsobí nazpět, byllí v té neb oné případnosti poplatek schovací jináč vyměřen.

Svobodný pán **Bruck** mp.

91.

Vynešení, vydané od ministerium obchodu dne 1. června 1856,

jimžto se doba, v kteréž ve skutek vejíti má nařízení císařské o uvedení Vídenské míry a váhy v království českém, dané dne 18. června 1855 zákonníka říšského 127, dle nejvyššího rozhodnutí od 29. května 1856 prodlužuje až do 1. září 1856.

(V zák. říš. č. XXV. vyd. a rozesl. dne 12. června r. 1856 č. 93.)

Jeho c. k. apoštolské Veličenství nejvyšším rozhodnutím od 29. května 1856, schváliti ráčil, aby se doba, v kteréž má ve skutek vejíti nařízení císařské o uvedení Vídenské míry a váhy v království Českém, dané dne 18. června 1855, zákonníka říšského č. 127, prodloužila až do 1. září 1856.

Rytíř **z Toggenburku** mp.

92.

Vynešení, vydané od ministerium financí dne 5. června 1856,

pro všechny země společného svazku celního,

ježto se týče placení cla z kůží kozích a ovčích napolo vydělaných.

(V Zák. říš. č. XXV. vyd. a rozesl. dne 12. června r. 1856 č. 95.)

Po umluvení s ministerium obchodu na tom se ustanoveno jest, že výhoda celní, kteréž v poznamenání 4. k položce 62, *a*) tarify celní od 5. prosince 1853 fabrikám na safian, marokin a podobným pod jistou kontrolu propůjčeno jest, má přestati, za to ale že má clo z kůží kozích a ovčích na polo vydělaných a t. d. vůbec na zlatý třicet krejcarů z centnéře celního váhy čisté sníženo býti.

Dotčené poznamenání má tedy takto zníti:

Z kůží kozích a ovčích napolo vydělaných, jakož i z vydělaných, pokud nejsou barveny neb dále připraveny, z centnéře váhy čisté 1 zl. 30 kr.

Vyměření toto má ve skutek vejíti dne 1. září 1856.

Svobodný pán **Bruck** mp.

93.

Vynešení, vydané od ministerium záležitostí zahraničných

pro všechny země korunní,

jimžto se v známost uvádějí ustanovení dle nových zákonů studijních změněná, jaké zkoušky jsou povinni podniknouti kandidati služby konceptní u ministerium záležitostí zahraničných, než v tuto službu vstoupí.

(V Zák. říš. č. XXV. vyd. a rozesl. dne 12. června r. 1856 č. 96).

Ježto nejvyšším rozhodnutím od 25. září 1855 a vztahujícím se k němu vynešením, vydaným od ministerium záležitostí duchovních a vyučování dne 2. října 1855 (v zákonníku říšském vyšlém 4. října 1855, č. 172, str. 582) studia věd právních a státních na rakouských universitách a akademiích právnických znovu jsou uspořádána, tedy se viděla toho býti potřeba, aby se též změnili předpisové, vyhlášení vynešením, vydaným od ministerium záležitostí zahraničných dne 21. ledna 1851 (v zákonníku říšském, vyšlém 31. ledna 1851, č. 21, str. 94), o tom, jak se mají předsebrati zkoušky diplomatické. Pročež se dotčené nařízení ministerní, dané dne 21. ledna 1851, zrušuje, a aspirantům služby diplomatické budou od toho času, kdy, a v té míře, v kteréž řečení noví předpisové o studiích universitních a theoretických zkouškách státních kandidátů služby státní ve skutek vejdou, pravidlem tato vyměření.

1.

Ke službě konceptní, buď u samého ministerium záležitostí zahraničných, buď u nějaké mise císařské v cizích zemích, nebude nikdo připuštěn, kdo nebyl po

odbyté u řečeného ministerium zkoušce diplomatické k místu takovému za způsobného shledán.

2.

Ke zkoušce této ministerium záležitostí zahraničných vůbec ty připustí, kdož prokáží, že učinili zadost tomu, co zákonem, daným dne 2. října 1855 (zákonníka říšského č. 172, str. 582) vesměs předepsáno jest v příčině vzdělání přípravného ke službě státní, založeného na studiích věd právních, i státních; jmenovitě pak, že odbyli dle předpisu tři theoretické zkoušky státní, a že jsou znalí jazyka francouzského, kromě vlašského neb anglického.

3.

Kandidáti služby diplomatické, kteří řádných studií universitních dle zákona od 2. října 1855 neodbyli, připuštěni býti mohou ke zkoušce diplomatické toliko výjimkou v případnostech zvláštního zřetele hodných a to jen tehda, když prokáží, že odbyli zkoušky dospělosti a nemohou připuštění býti dříve čtyř let, po odbyté zkoušce této. Mimo to má každý takový kandidát, prvé než byl připuštěn ke zkoušce diplomatické, před příslušnou komisí zkoušecí s dobrým prospěchem odbyti zkoušku státní z dějepisu práva a z věd státních jmenovanou v §. 2. lit. *a*) a *c*) nařízení ministeriálního, vydaného dne 16. dubna 1856 (zákonníka říšského č. 54, str. 193), a nad to má vysvědčením prokázati, že kromě kolegií, kteráž dle zákona od 2. října 1855 jakožto soukromá nebo privatissima slyšeti povinen jest, aby mohl ke zkoušce z dějepisu práva připuštěn býti, slyšel také u řádného profesora toho předmětu, na některé universitě rakouské vždy jedno privatissimum o těchto předmětech totiž: o evropejském právu národním a německém právu spolkovém, o rakouském právu civilním a trestním kromě řízení v rozepřech civilních a trestních, o znalosti rakouských zákonů správních a o dějepisu rakouském.

4.

Chceli kandidát služby diplomatické dle toho, co v paragrafu předešlém výjimkou ustanoveno, ke zkoušce státní z dějepisu práva a z věd státních připuštěn býti, podati má k ministerium záležitostí zahraničných v příčině toho žádost svou a má v ní prokázati, že odbyl zkoušku dospělosti, jakých pomůcek literárních užil, kterým studiím se byl veřejně neb soukromě oddal, a pro které jiné zvláštní okolnosti se domýšlí, že by mohl k dotčeným zkouškám státním výjimkou připuštěn býti; ministerium řečené, uváživši všechny okolnosti tyto a jednu každou zvláště, o žádosti takové rozhodne, a přivolivši k ní, další opatření učiní, aby kandidát

ke zkouškám jmenovaným u některé komise ku předsebrání zkoušek státních zřízené byl připuštěn.

5.

Zkouška diplomatická děje se před komisí od ministra záležitostí zahraničných zřízenou, ježto se skládá z jednoho vyššího úředníka ministeria záležitostí zahraničných jakožto předsedícího a ze dvou přísedících. Tito berou se z praktických úředníků státních, z profesorů, doktorů práv aneb jiných učenců, zběhlých v těch předmětech, o kteréž činiti jest. Každý komisař má kandidátovi otázky dávati.

6.

Zkouška diplomatická jest ústní a písemná. Jak má jíti jedna za druhou ustanoví komise zkoušecí, nemá však od jedné k druhé projíti více času nežli čtrnácte dni.

7.

Při zkoušce ústní skoumány budtež vědomosti kandidátovy z veškerého práva národního (z práva pokoje, války, mocností neutrálních, z práva námořského, vyslaneckého a konsulárního, zvláštní zřetel majíc k předpisům v Rakousku o tom vydaným); mimo to z diplomatické historie státní (z toho, jak se uspůsobil a ustálil systém států evropejských od míru westfalského až na naše časy, a z rozboru velikých státních smluv evropejských a zvláště rakouských), z práva spolku německého a z rakouského soukromého práva mezinárodního; co tohoto posledního se týče, díti se má zkoušení z předmětu na konci §. 3. jmenovaných, vztahujících se ku znalosti zákonů soudních a správních zejména rakouských. Alespoň jedna otázka má se dáti v jazyku Francouzském, a má se na ni v témž jazyku odpověděti.

8.

Při zkoušce písemné předloží kandidátovi každý komisař zkoušející písemně jednu otázku o předmětu některém v předešlém paragrafu jmenovaném. Kandidát má na každou učiniti písemné vypracování, a sice alespoň na jednu v jazyku francouzském, kterouž práci dohotoviti má od 9 hodin ráno až nejdéle do 6 hodin na večer, jsa nepřetrženě pod dohledem. Při tom není mu dovoleno užívati nějakých pomůcek odjinud, může se mu však, požádali za to, propůjčiti slovníků, a k vyplnění citátů též zákonníků. O 6 hodinách má kandidát veškerá vypracování nechati jsou skončená čili nic, přítomnému dozorci odevzdati, kterýž podpisem svým potvrdí, že jsou pravá.

9.

Hned po dokonaných obou zkouškách mají se komisařové zkoušecí sejíti, a dle toho, co sobě o ústních odpověděch kandidátových poznamenali, a jak shledali písemné vypracování, jež byli bedlivě pročetli, zdání své pronésti, zdaliž kandidát jak dle na jevo daných vědomostí theoretických i praktických, tak i dle chápavosti i soudnosti své, dle svého ústního přednášení a dle svého slohu prokázal, že jest ke službě diplomatické spůsobilý čili nic.

10.

Komisaři mají potom o usnesení svém, nechať se stalo jednomyslně nebo většinou hlasů, zprávu ministrovi podati, přiložíce k ní práce ke zkoušce uložené a hlasy zvláštní, bylyli tu jaké, ministr pak dá kandidátovi, bylli potvrzen, vysvědčení spůsobilosti vyhotoviti, jinak ale dá mu věděti, že nebyl potvrzen. V případnosti této druhé, shledáli ministr, že jsou tu důvodové zřetele hodní, může se kandidátovi přiměřená lhůta k opakování zkoušky uděliti.

11.

Vysvědčení spůsobilosti nedává kandidátovi práva, aby žádal za přijmutí v službu diplomatickou.

12.

Ministr zůstavuje sobě na vůli, viděloliby se mu zvláště prospěšné, nabýti ke službě státní mužů, jichž výtečná znalost věcí a praktická vzdělanost jsou již uznány, osvoboditi muže takové od zkoušky diplomatické.

13.

Co tuto nařízeno, nevztahuje se k žákům akademie orientálské, jichž spůsobilost stvrzována budiž i budoucně obyčejnými posud zkouškami na řečené akademii.

Hrabě **Buol z Schauensteina** m. p.

94.

Vynešení, vydané od ministerium financí, od 7. června 1856,

pro země korunní veškerého mocnářství,

jímžto se vyhlašuje, kdy počnou úřadovati finanční ředitelstva okresní v úředním obvodu štyrsko-illyrsko-pomořského finančního ředitelství zemského v Hradci.

(V Zák. říš. č. XXV. vyd. a rozesl. dne 12. června 1856, č. 97.)

Táhnouc se k nařízení, vydanému od ministerium financí dne 12. prosince 1855 (obsaž. v zák. říšském, č. XLVI., č. 217), jímž byla vyhlášena ustanovení, dle kterýchž se má uvésti jednostejnost v organismu finančních úřadů okresních,

oznamuje se, že v úředním obvodu štyrsko-illyrsko-pomořského finančního ředitelství zemského v Hradci zůstati má prozatím při dosavádním počtu a dosavádních hranicech okresů finančních.

Vedlé toho bude prozatím v úředním obvodu, dotčeného finančního ředitelstvi zemského, kterýž v sobě obsahuje vojvodství Štyrské, Korutanské, Krajinské a pomoří Illyrské, devatero finančních ředitelství okresních, ježto počnou úřadovati dne 31. července 1856; ředitelství tato budou:

v Hradci pro hlavní město zemské a pro kraj Hradecký;

v Mostě nad Murou pro kraj Mostecký;

v Mariboru pro kraj Mariborský;

v Novém městě pro politické, soudní a berničné okresy vojvodství Krajinského: Kočevský, Velkolažský, Kerčský, Kostajnovský, Metlický, Mokronožský, Novoměstský, Radečský, Rybnický, Žuzemberský, Třebenský, Černomelský a Višňohorský;

v Lublaně pro hlavní město zemské a pro ostatní část vojvodství Krajinského;

v Celovci pro vojvodství Korutanské;

v Terstu pro město Terst vládě říšské přímo podřízené a okršlek jeho, pro politické, soudní a berničné okresy kraje Gorického: Komenský a Sežanský; pro politické, soudní a berničné okresy kraje Istrianského: Novohradský a Volovský a konečně pro obec Dolinu politického, soudního a berničného okresu Koperského, náležitého též ke kraji Istrianského;

v Gorici pro kraj Gorický, vyjímajíc okresy Sežanský a Komenský; konečně

v Kopru pro kraj Istrianský, vyjímajíc okresy: Novohradský a Volovský, a obec Dolinu okresu Koperského.

Svobodný pán **Bruck** mp.

95.

Vynešení, vydané od ministerium práv dne 8. června 1856,

pro všechny země korunní, kromě Hranice vojenské,

jimžto se vysvětluje §. 427, soudního řádu trestního, kdy se počíná lhůta, v které se má ohlásiti a dovésti odvolání z nálezů soudů trestních, vynešených v příčině přestupků.

(V Zák. říš. č. XXV. vyd. a rozesl. dne 12. června 1856, č. 98.)

Jakož vzešly pochybnosti o tom, od které doby počíná jíti lhůta, v kteréž se má odvolání z nálezů soudů trestních v příčině přestupků vynešených ohlásiti i dovésti, vidí se ministerium práv, prohlásiti se o tom takto:

Podlé §. 427 soudního řádu trestního platí v příčině odvolávání se z nálezů, vynesených o přestupcích, totéž, co v §§. 294–307 předepsáno v též příčině,

když jde o zločiny a přečiny, vedlé čehož (§. 302) se má odvolání ve 24 hodinách ode dne písemného dodání nálezu, ohlásiti a v nejprvé příštích osmi dnech dovésti; a pročež, i když činiti jest o přestupky, a obviněnému byl dle §. 419 sice nález ústně ohlášen, od něho ale bylo ve 24 hodinách nejprvé příštích žádáno, aby mu byl písemně vyhotoven, lhůta k ohlášení odvolána, a tudíž i lhůta další k dovedení stížnosti, aneb byllby obviněný odvolání opověděl dříve, než mu byl nález písemný dodán, lhůta k dovedení odvolání, počíná také jíti teprva ode dne dodání písemného nálezu.

Pro uvarování však všelikého průtahu soud povinen jest, o to pečovati, aby písemné vyhotovení nálezu co nejrychleji (§§. 292 a 416) se stalo.

Pakliby ale obviněný v řízení v příčině přestupků vedeném ve 24 hodinách po ústním ohlášení nálezu ani odvolání neopověděl ani za písemné vyhotovení nálezu nežádal, pokládá se právo jeho, podati rekurs, za pominulé, protože ústní ohlášení nálezu, když obviněný za písemné vyhotovení jeho nepožádá, platí tolik co dodání nálezu, a má tudíž i tytéž účinky jako dodání.

Svobodný pán **Krauss** m. p.

96.

Nařízení, vydané od ministerium práv dne 8. června 1856,

pro korunní země Uherskou, Chorvatskou a Slavonskou, pro vojvodství Srbské s banátem Temešským a pro Sedmihradsko,

jimžto se vysvětluje článek IX. úvodního nářízení k prozatímnímu řádu konkursnímu, danému dne 18. července 1853, zákonníka říšského č. 132.

(V Zák. říš. č. XXV. vyd. a rozesl. dne 12. května 1856, č. 99.)

97.

Nařízení, vydané od ministerium záležitostí duchovních a vyučování dne 24. května 1856,

pro všechny země korunní, kromě království Lombardsko-Benátského a Hranice vojenské,

o soukromých zkouškách na školách obecných.

(V Zák. říš. č. XXVII. vyd. a rozesl. dne 28. června 1856 č. 108.)

Od nynějška mějte platnost pravidla níže položená o tom, jak se má předsebráti zkoušení dětí, které se předmětům na školách obecných předepsaným vyučují doma nebo v soukromých ústavech školních (v soukromých školách, v soukromých učilištích a vychovatelnách):

I.

Jestli činiti o vysvědčení školní, že se někdo naučil předmětům školy triviální nebo nižší elementárky, zkoušení soukromě vyučovaného chlapce neb děvčete předsevzíti se může na každé škole fární dle předpisů zřízené.

Máli ale žák soukromý zapotřebí vysvědčení z hlavní školy, zejména vysvědčení z nejvyšší třídy školy hlavní neb vyšší školy elementární k tomu konci, aby buď obdržel stipendium, nebo aby mohl vstoupiti do gymnásium a do nižší reálky, aneb k nějaké jiné potřebě, tehdy mu náleží podstoupiti zkoušku buď na normální hlavní škole zemské aneb na některé jiné veřejné škole hlavní neb vyšší škole elementární, která buď již má právo, žáky soukromě zkoušeti, aneb kterou zřízení zemské, hledíc k tomu, že jest zcela dle předpisu spořádána, k předsebrání zkoušek takových zmocní.

Taktéž privatisté nižších škol reálních, majíce zapotřebí platného vysvědčení školního, podniknouti mohou zkoušku jenom na veřejné nižší reálce.

Co tuto nařízeno, nevztahuje se k žákům takových soukromých ústavů školních, kterýmž výslovně uděleno jest právo, předsebráti zkoušky veřejné a vydávati svým žákům soukromým vysvědčení školní, kteráž by stát uznával za platná.

II.

Zkoušky privatistů na veřejných školách hlavních a na nižších reálkách s hlavními školami spojených odbývají se toliko dvakrát do roka, totiž na konci každého školního půlletí.

III.

Za tou příčinou mají ti, kdož takovou zkoušku podniknouti chtějí, tři neděle před početím obyčejných zkoušek půlletních u ředitele veřejné školy hlavní nebo nižší reálky (u školní představené) se hlásiti, mají své jméno křestné i rodinné, místo, kde se narodili, svůj věk, stav rodičů neb poručníka, svůj byt, třídu, z které, a příčinu, pro kterou chtějí zkoušeni býti, písemně oznámiti a zvláště prokázati, že byli vyučováni v náboženství; několik pak dní před skončením zkoušek na škole veřejné mají se otázati, kterého dne a kterou hodinu mají přijíti. Pakliby některý žák takový v určitý den nemohl přijíti, tedy má žádati, aby mu byl ustanoven den jiný, při čemž mu náleží prokázati, jaká překážka ho zašla.

Ředitelové škol mohou také dni privatistům ke zkoušce ustanovené oznámiti prostředkem obyčejných programů o zkouškách.

IV.

Zkoušky privatistů budtež tak nařízeny, aby ti, kteří náležejí do jedné třídy školní, obesláni byli na jeden a týž den, tak ale, aby jich ke zkoušce nepřišlo příliš mnoho zároveň.

V.

Zkouškám těmto přítomni býti mají katecheta a učitelové ke zkoušení ustanovení, a kromě nich ředitel školy, a neníli tu nějaké zvláštní překážky, též představení školy nejblíže nad ním zřízení.

Na žácích soukromých budiž téhož žádáno, čeho se žádá na veřejných žácích týchž tříd školních, zkouška pak budiž předsebrána tak, aby se důkladně vyskoumalo, jakých vědomostí a spůsobilostí žák vyučováním soukromým nabyl, a aby se vědomosti a spůsobilosti tyto zcela bezpečně klasifikovaly.

VI.

Za každou zkoušku soukromou na škole hlavní aneb na nižší reálce zapraviti má žák čtyři zlaté konvenční mince taxy. Z této taxy náleží řediteli a katechetovi každému zlatý; co zbude náleží učitelovi všechno, aneb zkoušejili dva učitelové, oběma v rovných částkách. Jestli ředitel zároveň katechetou neb učitelem, přísluší mu podíl v jedné každé vlastnosti vyměřený. Zkoušili více učitelů nežli dva, rozdělena buď mezi ně taxa za zkoušku v rovných částkách aneb dle míry s postavením jejich se srovnávající, o čemž rozhodne ředitel.

Za zkoušku soukromou na škole triviální v případnosti pod č. I. řečené zapraveny budtež dva zlaté konvenční mince taxy, ježto náležejí rovnou polovicí katechétovi a učitelovi.

Děti, o nichž uznáno, že jsou chudobné, zvláště děti takové, kteréž chodíce do veřejné školy obecné, byly by nevyhnutelně od platu školního osvobozeny, zkoušeny budtež bez taxy.

VII.

Vysvědčení o zkoušce vyhotovují se privatistům tak jako žákům veřejným, toliko se učiní změny, které se samy sebou rozumí; na ně přijdou i tytéž podpisy a vytiskne se pečet školy veřejné. Jména zkoušených žáků soukromých zapíší se v přídavku do katalogů školy veřejné a zároveň klasy, kteréž obdrželi.

VIII.

Chtělili by se rodičové a poručníci jenom přesvědčiti, jak děti a poručenci jejich prospívají a jak příhodné jest vyučování, které se jim dává buď doma nebo v soukromých ústavech školních, nemajících právo předsebrati zkoušek veřejných; může se zkouška k tomu konci sice v domě jejich, potahmo v soukromém ústavu školním, přivezmouc ředitele a některé učitele školy veřejné, předsevzíti; tito

však nemají v případnostech takových nižádného písemného vysvědčení od sebe vydávati, nébrž mají toliko ústně úsudek svůj o tom, jak zkouška vypadla, pronésti a připomenouti, v čem by se snad vyučování mělo příhodněji zařídíti.

IX.

Orgánové, jimž náleží ke školám obecným dohlížeti a je říditi, mají co nejbedlivější k tomu přihlížeti, aby to, co se tuto nařizuje, pilně bylo zachováváno.

Hrabě **Thun** mp.

80.

Vynešení, vydané od ministerium financí dne 19. června 1856,

jímžto se vyhlašuje určitější vyměření, mnoholi vývažku zavazadel úřednici státní sobě počítati mohou, když se stěhují po železnici a parní lodi.

(V Zák. říš. č. XXVII. vyd. a rozesl. dne 28. června r. 1856 č. 109.)

Pro vysvětlení 3. postávky vynešení, vydaného od ministerium financí dne 2. června 1854 (zákonníka říšského, č. 139), připomíná se toto: když úředník státní, byv z povinnosti úřadu jinam přesazen a ničeho při tom nezískav, stěhuje se po železnici, může se mu povoliti, aby sobě počítal níže položené váhy za nejvyšší vývažek zavazadel, hledíc ke stupňům, ustanoveným v předpise o stěhování od r. 1804, tu kde se jich v příčině úředníkův státních definitivně ustavených může užiti:

a) svobodnému úředníku povoliti se může centnéř;

b) ženatému úředníku půl druhého centnéře;

c) ženatému úředníku, který má více dvou dětí, dva centnéře.

Náhrada za vývažek nejvyšší pod lit. *b*) a *c*) vyměřený, jakož se samo sebou rozumí, místo má jen tehda, když úředník se stěhující svou manželku a své děti tam, kam jest znovu ustanoven, vezme s sebou. Viděloliby se v té neb oné případnosti za slušné, aby se úřednikovi některému pro zvláštní okolnosti a úřední postavení jeho, vyměřil výjimkou větší vývažek zavazadel, ježto by se mu měl nahraditi, žádáno buď v příčině toho za vyšší ministeriální rozhodnutí.

Ostatek vztahuje se jak toto vysvětlení třetí postávky vynešení, vydaného od ministerium financí dne 2. června 1854, tak i to, co nařízeno v postávce druhé téhož vynešení, veskrz také na cesty, ježto se při komisích neb při stěhování konají po parolodi.

Svobodný pán **Bruck** mp.

99.

Nařízení, vydané od ministerium práv dne 20. června 1856,

pro ty země korunní, v kterýchž má platnost obecný zákon horní, vydaný dne 23. května 1854, zák. říšsk. č. 146,

o vedení exekuce na hory.

(V Zák. říš. č. XXVII. vyd. a rozesl. dne 28. června 1856 č. 110.)

Za příčinou učiněného dotazu vidí se ministerium práv po umluvení s ministerium financí toto prohlásiti: předpis předešlý, o řízení ve věcech hor čili báni se týkajících vydaný, dle kteréhož se exekuce na hory jen tehda mohla vésti, když je dlužník za dluh, jehož se prostředkem exekuce dobyti má, výslovně byl zastavil, aneb když žalovaný ničeho jiného nemá, čímby mohl platiti, pokládán buď obecným žákonem horním, vydaným dne 23. května 1854, zák. říšsk. č. 146, za zrušený; a protož kdykoli se bude měti posuzovati, můželi se na hory a příslušenství jejich exekuce povoliti, pravidlem budiž to, co o tom vyměřeno v obecném zákoně horním, vydaném dne 23. května 1854, zák. říšsk. č. 146, a co vůbec předepsáno v civilním řádu soudním, ježto v jedné každé zemi korunní má platnost.

Svobodný pán **Kraus** mp.

100.

Nařízení, vydané od ministerium práv dne 20. června 1856,

pro všechny země korunní, kromě Hranice vojenské,

jimžto se vysvětlují ustanovení, učiněná v §§. 258 a 260, lit. b) zákona trestního o trestu kárání na těle.

(V Zák. říš. č. XXVII. vyd. a rozesl. dne 28. června r. 1856, č. 111.)

Poněvadž se shledalo, že někteří soudové trestní mylně užívají toho, co předepsáno v §§. 258 a 260, lit. *b*) zákona trestního, proto se ministerium práv vidí vydati toto vysvětlení:

a) Podlé toho, co předepsáno v. §§. 258 a 260, lit. *b*) zákonníka trestního, nastoupiti může kárání na těle na místo trestu vězení jen tím spůsobem, aby trest vězení, byv nanejvýš na třidcet dní vyměřen, kárámím tímto na jeho místě uloženým úplně byl nahražen. Kárání na těle užiti vedlé trestu vězení dopouští se tedy dle §. 258 zákonníka trestního jenom co zostření proti osobám zase provinilým;

b) však i co zostření proti osobám zase provinilým užiti se může kárání na těle toliko s obmezeními, předepsanými v §. 248, tedy jen tehda, když byl spáchán nějaký čin trestný v §. 248 zejména vypočtený.

Svobodný pán **Kraus** mp.

Druck von R. Rohrer's Erben in Brünn.

101.

Smlouva státní mezi Rakouskem a Bavorskem, učiněná dne 21. dubna 1856,

o spojení obapolných železnic.

Uzavřena v Mnichově dne 21. dubna 1856, obapolné ratifikace vyměněny tamtéž dne 23. května 1856.

(V Zák. říš. č. XXVI. vyd. a rozesl. dne 24. června r. 1856. č. 100.)

My František Josef První,

z Boží milosti císař Rakouský;

král Uherský a Český, král Lombardský a Benátský, Dalmatský, Chorvatský, Slavonský, Haličský, Vladimířský a Illyrský, arcivojvoda Rakouský; velkovojvoda Krakovský; vojvoda Lotarinský, Salcburský, Štyrský, Korutanský, Krajinský, Bukovinský, Horno- a Dolnoslezský; velkokníže Sedmihradský: markrabě Moravský; knížecí hrabě Habsburský a Tyrolský atd. atd.

vyhlašujeme tímto a vědomo činíme:

Jakož mezi plnomocníkem Naším a plnomocníkem Jeho Veličenství krále Bavorského, k tomu konci, aby se odstranily nesnáze, pro něž se nemohla ve skutek uvésti smlouva, učiněná dne 21. června 1851, ke spojení obapolných železnic směřující v Mnichově dne 21. dubna r. t. uzavřena a podepsána jest smlouva 18. článkův obsahující, kteráž slovo od slova takto zní:

Jeho apoštolské Veličenství císař Rakouský a Jeho Veličenství král Bavorský tím úmyslem vedeni jsouce, aby nesnáze, které se vyskytly, když se vykonávala smlouva státní dne 21. června 1851 v příčině spojení obapolných železnic uzavřená — změněním ustanovení některých v ní obsažených odstranili, k tomu konci plnomocníky jmenovali jsou, a to:

Jeho Veličenství císař Rakouský atd. atd. atd.

Svého mimořádného vyslance a splnomocněného ministra u královského bavorského dvoru, hraběte Rudolfa Apponyiho, c. k. tajného radu a komorníka, velkokřížníka velkovojvodského bádenského domovního řádu věrnosti, komandéra první třídy konstantinského svatojirského řádu parmenského atd. atd.

a

Jeho Veličenství král Bavorský atd. atd. atd.

Svého státního ministra domu královského a věcí zahraničných svobodného pána Ludvíka z Pfordten, velkokřížníka řádu záslužního koruny bavorské, c. k. rakouského řádu sv. Štěpána a c. k. rakouského řádu Leopoldova atd. atd., kteřížto svých plnomocenství platnost obapolně uznavše, sjednali se na článcích těchto:

Článek 1.

Ježto z prací přípravných předsevzatých od c. k. rakouské vlády za příčinou čáry k železnici ze Salcburku do Bruku, ustanovené ve článku 2 smlouvy od 21. června 1851, patrně na jevo vyšlo, žeby vystavění navržené dráhy s nepřiměřenými výlohami, nesnázemi a nebezpečenstvími, co do provozování budoucí jízdy spojeno bylo; tedy zavázanost vlády rakouské ku zřízení dráhy ze Salcburku do Bruku přestati má.

Však c. k. rakouská vláda ve studiích o této dráze pokračovati bude, aby co možná příhodnější čáru vynašla a jestliže by se to podařilo, svým časem o vystavění dotčené dráhy opět vyjednávala.

Článek 2.

Za to zavazuje se c. k. vláda rakouská, že již tohoto času přímou železnici od rakouských hranic a Salcburku do Lince a odtuď do Vídně zříditi dá.

Článek 3.

Celá dráha ze Salcburku přes Linec do Vídně nejdéle v době péti rokův (počítajíc ode dne, kterého ratifikace smlouvy této vyměněny byly) dokonána a k jízdě odevzdána býti má.

Článek 4.

Dále zavazuje se c. k. vláda rakouská, že dráhu z Inšpruku až k bavorským hranicem u Kiefersfeldnu jakož i dráhu z Verony do Botzen až do 1. října 1858 dokoná a ku provozování jízdy přihotoví.

Článek 5.

Za to královská vláda bavorská se zavazuje, že na místě závazků v článku 12. smlouvy od 21. června podniknutých, zřídí a k jízdě přihotoví tyto dráhy:

1. Z Mnichova přes Kosenheim až na hranice u Kiefersfeldnu též až do 1. října 1858;

2. z Kosenheimu do Salcburku v době ustanovené v 3. článku smlouvy této.

Článek 6.

Jakož se ve smlouvě od 21. června 1851 připovědělo, c. k. vláda rakouská zavazuje se ku zřízení železnice z Lince k bavorským hranicem u Pasova; ježto královská vláda bavorská beře na se povinnost, že v přímém spojení s touto drá-

hou rakouskou, vystaví železnici z Normberka přes Řezno do Pasova a až na hranice rakouské.

Článek 7.

C. k. vláda rakouská zavazuje se, že část dráhy železné z Lince na hranice bavorské v též době dostaví a k provozování jízdy odevzdá, v kteréž královská vláda bavorská celou částku z Normberka přes Řezno a přes Pasov k rakouským hranicem dokoná a ku provozování jízdy odevzdá. K tomuto dostavění nebudiž však nikterak položena kratší doba nežli jest doba pětiletá v článku 3. smlouvy této ustanovená, a nikterak delší nežli doba sedmiletá.

Pro jistotu, že se toto ustanovení vykoná, zavazují se obě vlády že sobě od roku 1858 počnouc každého roku sdíleti budou sumovní výkazy, kterak se v práci na železnicech s obou stran pokračuje.

Článek 8.

Zdělaný již návrh o skutečném spojovacím místě obapolných dráh ve článku 6. připomenutých na hranicech zemských u Pasova též o spojení těch železnic směrem horizontálním i vertikálním budiž ihned zkoušce a povolení obou smlouvajících se vlád podroben a rozhodnutí o tom nejdéle do 1. října t. r. s obou stran oznámeno.

Článek 9.

Nádraží, ježto se v Pasově zříditi má, ustanovuje se za jediné a společné stanoviště střídací ku provozování jízdy po železnicech obou států na linii mezi Řeznem, Pasovem a Lincem, od kteréhožto ustanovení jednostranně odstoupiti nelze.

Článek 10.

Královská vláda bavorská ponechává c. k. vládě rakouské a těm, jimž tato práva toho snad postoupí (článek 15), užívání dráhy od Pasova až na rakouské hranice zemské a těch částí střídací štace Pasovské, o kterých se uzná že jich má jedině správa dráhy rakouské zapotřebí, kromě toho této dovoluje, spoluužívati těch částek svrchujmenované střídací štace, které k společnému užívání správ obojí dráhy určeny budou.

Článek 11.

Co do vystavění, zachování, nákladu vedení a súročení kapitálu stavebního, pak co do užívání dráhy z Pasova k rakouským hranicem, jakož i staveb na nádraží střídací štace Pasovské stejným a odměnným s obou stran spůsobem platnost mějte ustanovení ta, která ve státní smlouvě od 21. června 1851 v článku 13 až včetně do 21. a v článku 23 a včetně do 40 — za příčinou té věci při

nádraží Salcburském a při dráze odtamtud až k hranicem zemským u Klesheimu umluvena byla, a tudíž královská vláda bavorská c. k. vládě rakouské a těm, kterým tato práva toho postoupí, co se týče nádraží pasovského a části dráhy z Pasova k rakouským hranicem propůjčuje všech těch práv a všech zvůlí, ježto ve státní smlouvě od 21. června 1851 královské vládě bavorské v příčině nádraží Salcburského a v příčině části železnice odtamtud až na hranice bavorské povolena jsou, jakož z druhé strany c. k. rakouská vláda, co se týče štace Pasovské a dráhy od této štace až k rakouským zemským hranicem podobnou měrou všechny závazky plniti má, ježto na se vzala královská vláda bavorská ve smlouvě od 21. června 1851 v příčině nádraží Salcburského a části dráhy ze Salcburku až k zemským hranicem u Klesheimu.

Taktéž co se týče dráhy mezi Řeznem, Pasovem a Lincem, stejným a s obou stran odměnným spůsobem průchod mějte ta ustanovení, o něž v článcích 42 až včetně do 108 smlouvy od 21. června 1851 bylo se ujednáno v příčině provozování jízdy, vykonávání policie, týkající se pasův a cizinců, spojení poštovního připojení se telegrafův a celnictví.

Článek 12.

C. k. vláda rakouská se nadto zavazuje, že zřídí železnici z Prahy přes Plzeň na hranice českobavorské, začež se své strany královská vláda bavorská se podvoluje že spůsobí, aby železnice z Normberka do Řezna povedoucí s linií svrchu dotčenou spojena byla dráhou, která až k zemským hranicem dosahovati bude.

Článek 13.

Nejdéle v roce, počítajíc ode dne, kterého ratifikace smlouvy této vyměněny budou, stranu obapolných dráh v článku předešlém dotčených, ve srozumění vzájemném c. k. rakouské vlády s královskou vládou bavorskou, po dřívějším technickém vyšetření skrze komisaře s obou stran zřízené, smluvou určiti se má místo na hranicech česko-bavorských, kde se obě dráhy spojí, jakož i doba, kdy obě dvě zároveň hotovy býti mají.

Článek 14.

C. k. rakouská vláda prohlašuje se býti volnou k tomu, aby v příhodném čase železnici od Plzně k severu přes Cheb na hranice bavorské zříditi dala; na tu případnost kralovská vláda bavorská projevuje svou k tomu hotovost, že povolí,

Na tu případnost královská vláda bavorská projevuje svou k tomu hotovost, že povolí, aby se tímtéž časem dráhy bavorské k dotčené dráze rakouské připojily.

Článek 15.

Jak c. k. vláda rakouská tak i královská vláda bavorská strany všech železnic, o kterých se ve státní smlouvě od 21. června 1851 a v této doplňovací smlouvě jednalo a jedná a které se v obapolných částech země zříditi mají, výslovně sobě vyhražují, že vedlé vůle své stavbu železnic, o něž se jedná aneb jízdy po nich provozování, anebo obojí zároveň samy převezmou anebo je osobám soukromým ponechají.

V případu druhém však budiž v listině povolovací, neb v ponechávacích výmínkách náležitě pečováno o to, aby se šetřilo všecko, co svrchupřipomenuté smlouvy ustanovují.

Taktéž obě tyto vlády o koncesích v té věci udělených věděti sobě dají, a potom také se umluví o potřebné snad bližší prostředky, jak se bude měti vykonávati to, co o provozování s obou stran jízdy po železnicech ujednáno jest neb ujednáno bude, a jmenovitě co se týče spolčení se v příčině provozování jízdy a placení s obou stran.

Článek 16.

Všeliká ustanovení, učiněná v smlouvě od 21. června 1851, která se touto doplňovací smluvou výslovně neruší neb nemění, zůstávají v plné moci a platnosti a podobným spůsobem vztahuje se na linie dráhy touto smluvou ustanovené.

Článek 17.

Výhrada vlády bavorské, obsažená v dotatečném článku k smlouvě od 21. června 1851, rozšiřuje se zvláště též na ustanovení smlouvy této tím spůsobem, že se místo lhůty tam určené den 1. srpna r. t. pokládá.

Článek 18.

Smlouva tato s obou stran k Nejvyšší ratifikací předložena a výměna listin ratifikačních ve čtyrech týdnech v Mnichově předsevzata býti má.

Tomu na svědomí podepsali se obapolní plnomocníkové ve smlouvě této ve dvou vyhotoveních stejného znění a své pečeti k tomu přitisknuli.

Tak stalo se v Mnichově dne 21. dubna léta tisícího osmistého padesátého šestého.

(L. S.) Hrabě **Apponyi** m. p.

(L. S.) Svobodný pán z **Pfordten** m. p.

Pročež My proskoumavše veškerá ustanovení smlouvy této oblíbili jsme ji a schválili; přislibujíce též slovem Naším císařským, za Nás a nástupce Naše, že ji dle celého znění jejího věrně zachovávati budeme a zachovávati dáme.

Čemuž na svědomí listinu tuto vlastní rukou podepsali jsme a pečeť Naši císařskou k ní přitisknouti jsme dali.

Dáno ve Vídni, hlavním a sídelním městě Našem dne 18. května léta Páně 1856, panování Našeho roku osmého.

František Josef m. p. (L. S.)

Hrabě Buol z Schauensteina m. p.

Z vlastního nařízení Jeho cís. kr. apoštolského Veličenství:

Rytíř Liehmann z Palmrode m. p.,
c. k. dvorský a ministerní rada.

102.

Vynešení, vydané od ministerium financí dne 8. června 1856,

pro všechny země, obsažené v obecném svazku celním,

o tom, jaké clo se platiti má z kůry olšové a z krpců jistého druhu.

(V Zák. říš. č. XXVI. vyd. a rozesl. dne 24. června 1856, č. 101.)

Kůra olšová klade se do položky tarifové 34, lit. *b*), a budiž teda propouštěna beze cla; — z krpců čili dřevěnek, na kterých jest toliko řemen kožený k upevnění jich na nohu, placeno buď clo dle položek tarifových 64 *c*) a 64 *d*), jako ze zboží dřevěného pěkného nebo nejpěknějšího, dle toho, jestli řemen z kůže sprosté neb pěkné.

Nařízení toto nabýti má platnosti od toho dne, kteréhož bude jednomu každému úřadu dodáno.

Svobodný pán **Bruck** m. p.

103.

Vynešení, vydané od ministerií financí a obchodu dne 12. června 1856,

pro všechny země, obsažené v společném svazku celním,

o tom, jaké clo se platiti má z látek na obložení na krample.

(V Zák. říš. č. XXVI. vyd. a rozesl. dne 24. června 1856, č. 102.)

V tarifě celní, vydané dne 5. prosince 1853, budiž za poznamenáním k položce tarifové 54, *a*) toto přidáno jakožto poznamenání 2.

„Z látek tkaných neb plstěných, ustanovených k dělání obložek na krample, nechať to jsou

a) látky bavlněné vrstvou rozpuštěného kaučuku obložené anebo vrstvy z látky bavlněné a sukna plstěného, spojené kaučukem neb pryskyřicí, anebo ať jest to

b) pouhé sukno plstěné, platiti se má, když se dovážejí, úzké toliko k dotčené potřebě příhodné pruhy látek takových fabrikám na krample či hyžle k provozování živnosti jejich, dle položky tarifové 54, *a*) (obsahující nejsprostší zboží vlněné) cla 7 zl. 30 kr., a k tomu konci opovídati se mají látky jmenované za nejsprostší zboží vlněné na obkládání krampli.“

Vyměření toto nabýti má platnosti od toho dne, kteréhož bude úřadům celním oznámeno.

Svobodný pán **Bruck** m. p. Rytíř z **Toggenburku** m. p.

104.

Nařízení, vydané od ministerium práv dne 13. června 1856,

pro všechny země korunní, kromě Hranice vojenské,

jímžto se vysvětlují vyměření obsažená v §§. 178 a 179 zákona trestního, jak se trestati má zločin krádeže.

(V Zák. říš. č. XXVI. vyd. a rozesl. dne 24. června 1856, č. 103.)

Poněvadž se shledalo, že se §§. 178 a 179 zákona trestního v praxi rozličný smysl přikládá, vidí se ministerium práv vydati toto vysvětlení:

a) Vyšší míra trestu těžkého žaláře od 1 až do 5 let, vyměřená v druhé postávce §. 178, uložena buď na zločin krádeže, jak tehda, když se sejdou dvě nebo více takových okolností, pro které se krádež dle §§. 173—176 stane zločinem, tak i tehda, když jsou při zločinu krádeže vůbec obecné přitěžující okolnosti, jmenované v §§. 43—45 zákona trestního, a když v té i oné případnosti okolnosti přitěžující, srovnány byvše s okolnostmi polehčujícími, ač jsouli tu jaké, dle §. 48 mají převahu.

Náležíli pro okolnosti přitěžující, když mají převahu, vyšší míru trestu uložiti, nemůže více o tom řeči býti, aby se v případnosti takové užilo §. 54.

b) V případnostech, jmenovaných v §. 179, v nichžto krádež již sama o sobě jest zločinem, totiž když to, co bylo ukradeno, činí přes tři sta zlatých (§. 173), když zloděj, byv při krádeži postižen, užije na někoho skutečného násilí nebo nebezpečné pohrůžky, aby se v držení věci ukradené zachoval (§. 174, č. I.), anebo když sobě vzal zloděj kradení ve zvyk, (§. 176, č. I.), uložen buď trest těžkého žaláře od 5 do 10 let, ustanovený v §. 179, i tehda, když k tomu nepřijde žádné jiné okolnosti, pro kterou by se skutek stal zločinem.

Bylali však krádež, jakož připomenuto v §. 179, spáchána se zvláštní odvážlivostí, násilností nebo lstí, má dotčený trest místo jenom tehdy, když

skutek byl vůbec spáchán v takových okolnostech, pro které se dle obecných ustanovení (obsaž. v §§. 173—176) stává zločinem.

Zároveň připomíná ministerium práv, že slovo „ale“ na začátku §. 179 ve vlašském překladu zákona trestního bylo vynecháno, pročež budiž v překladu tohoto paragrafu po slovech: „*si pronuncierá*“ vloženo slovo: „*per altro.*“

Svobodný pán **Kraus** mp.

105.

Vynešení, vydané od ministerií záležitostí zahraničných a financí dne 16. června 1856,

pro všechny země korunní,

ježto se týče čekaného a pensí úředníkův diplomatických.

(V Zák. říš. č. XXVI. vyd. a rozesl. dne 24. června 1856. č. 104.)

Jeho c. k. apoštolské Veličenství nejvyšším rozhodnutím od 30. dubna 1856 ustanoviti ráčil, aby při propůjčování čekaného a pensí úředníkům diplomatickým tito předpisové byli pravidlem:

§. 1.

Správcové stálých misí, totiž velvyslancové, vyslancové a ministři residenti, nejsou spůsobilí dostávati pense, jako nebyli posud, a má v příčině jich v platnosti zachován býti systém čekaného, kdykoli ze služby vystoupí bez zavinění svého pro jiné příčiny, nežli pro svou neschopnost k službě a nežádavše sami, aby byli služby své zproštěni.

§. 2.

Mnoholi čekaného obdržeti má správce některé mise stálé, budiž v jedné každé případnosti Jeho Veličenstvu navrženo, držíc se v mezech platu jeho služebního (bez přídavku funkčního) a zřeníc ku všelikým okolnostem; nemá však od nynějška čekané velvyslanců a vyslanců nikdy činiti více 6000 zl., a čekané ministrů residentů nikdy více 4000 zl.

§. 3.

Správce mise stálé, kterýž z příčiny nějaké, pro kterou vedlé §. 1 může dán býti na čekané, z činnosti služební vystoupil, jest až do poukázání čekaného v stavu příkaznosti, a béře po ten čas plat svůj bez přídavku funkčního.

Příkaznost nemá trvati déle tří let, a pročež má ministr záležitostí zahraničných do projití třetího roku od toho času, co byl správce stálé mise z činnosti

služební vystoupil, vždy žádati Jeho Veličenství za vyměření čekaného a času, na který se mu povolí.

Jestliže by správce nějaké stálé mise, který z činnosti služební vystoupil, buď pro nespůsobilost ke službě nebo pro jiné případnosti nahodilé, bez zavinění svého, služby více konati nemohl, anebo přestoupiv v stav příkaznosti neb v požívání čekaného, ke službě neschopným se stal, a tudíž by platu neb čekaného požívati přestal, může se spůsobem nejvyšší milosti Jeho Veličenství navrhnouti, aby mu byl dán požitek na odpočinutí, se zásluhami nabytými se srovnávající, ač jsouli tu okolnosti, k nimž by náleželo zřetel míti.

§. 4.

Přestoupíli úředník diplomatický, dle §. 1 ku brání čekaného spůsobilý ze služby diplomatické nebo ze stavu příkaznosti aneb z čekaného přímo a bez přetržení v nějakou službu civilní aneb vojenskou, a byliby později dán do kviescence aneb na pensi, budtež jemu počítána léta služby, kteráž byl strávil v službě diplomatické.

§. 5.

Podřízené úřednictvo diplomatické jest od nynějška spůsobilé k pensi, dle pravidel tuto položených.

§. 6.

Byli nějaký podřízený úředník diplomatický bez svého zavinění a sám za zproštění služby nežádav, pro jiné příčiny nežli pro svou ke službě neschopnost od služby své odstraněn, tedy vstoupí v příkaznost a obdrží po ten čas svůj stálý plat služební bez přídavku funkčního a místního. V tomto stavu příkaznosti nemá býti úředník takový déle tří let, počítajíc od toho času, kdy vystoupil ze služby. Nemůželi úředník ten v těchto třech létech zase na aktivní místo služební dosazen býti, budiž dán dle předpisu na stálé nebo na dočasné odpočinutí.

Čas, jejž úředník takový v stavu příkaznosti strávil, připočte se k času služby, kterýž za příčinou vyměření požitku na odpočinutí vpočítati lze, a to i tehda, když úředník, jehož se dotýče, v stavu příkaznosti do jiné služby civilní nebo vojenské přestoupí.

§. 7.

Zdaliž tu jest vše to, čeho potřebí, aby se někomu požitek na odpočinutí povoliti mohl, posuzováno buď dle předpisů, o dávání úředníkův státních na pensi vůbec vydaných, a dle týchž předpisů budiž požitek dotčený vyměřován, přidajíc však třetinu toho požitku na odpočinutí, kterýžby dle předpisů těchto vyšel.

§. 8.

Podřízení úředníci diplomatičtí daní v stav příkaznosti, jsou zavázáni, v sídle ministerium záležitostí zahraničných se zdržovati a ku všelikě službě každé chvíle hotovi býti. Chtěliby v jiném místě přebývati, aneb jen na čas se tam vzdáliti, byloby jim žádati za povolení k tomu u jmenovaného ministerium.

Úředníci řečení jsou kromě toho povinni, každou službu, kterábý jim byla uložena, bez zvláštní odměny za to převzíti, a zvláště u ministerium na učiněné k nim vyzvání pomoc potřebnou konati. Na podřízené úředníky diplomatické na čas na odpočinutí (do kviescence) dané vztahují se předpisové, vydaní o tom, jak se může úředníků na dočasné odpočinutí vůbec daných užívati a potřebovati.

Správcové stálých misí, kteří jsou v stavu příkaznosti nebo požívají čekaného, též jsou povinni, hotovi býti ministrovi záležitostí zahraničných ku všelikým misím neb pracem, kterých by se mu vidělo jim uložiti.

§. 9.

Osoby, které byly z nějaké jiné služby civilní nebo vojenské, služby této úplně se nevzdavše, k nějakému poslanství za hranice povolány, nemají, když poslanství toto pomine, práva žádati čekaného, nébrž vstoupí v případnosti takové v předešlé své postavení služební; a pakliby se jich tam více užiti nemohlo, naloženo buď s nimi, co se týče jich v kviescenci neb na pensi dání, dle předpisů, platnost majících v příčině toho odvětví služby, k němuž dle stálého ustavení svého náležejí, při čemž šetřiti sluší pravidla, že se pomíjející užití úředníka k poslanství zahraničnému, nebyloli při jeho počátku výslovně něco jiného ustanoveno, nemá pokládati za přetržení času služby, kterýž při vyměřování pense počítati lze.

Z příčin zvláštních budiž však čekané vydáno též takovým osobám vojenským v službě zahraničné postaveným, které v čas odvolání svého z ní byly již jinou službou diplomatickou obmyšleny, k níž přechod vyhledává jen krátké lhůty, ježto nemá nikdy činiti přes rok.

Hrabě **Buol z Schauensteina** mp. Svobodný pán **Bruck** mp.

106.

Vynešení, vydané od ministerium financí dne 18. června 1856,

jímžto se vyhlašují nové tarify prodávání tabáku pro království Lombardsko-Benátské.

(V Zák. říš. č. XXVI. vyd. a rozesl. dne 24. června č. 107.)

107.

Vynešení, vydané od ministerium záležitostí vnitřních a práv dne 16. června 1856,

pro korunní země Krajinu, Korutany, Gorici a Gradišťku, Istrii a město Terst s okršlkem jeho, **jimžto se dle nejvyššího zmocnění zvláště ustanovuje, jak se předsejiti má, když činiti jest o vymazání oktavy z takových statků dominikálních, jichž držitelé již před obecným uvedením soudů císařských jurisdikce se vzdali, aneb jen vedli knihy pozemní na nemovitosti jim poddané.**

(V Zák. říš. č. XXVI. vyd. a rozesl. dne 24. června r. 1856 č. 105.)

108.

Nařízení, vydané od ministerií záležitostí vnitřních, práv, financí, obchodu, průmyslu a stavby veřejné, též od nejvyššího úřadu policejního a nejvyššího kontrolního úřadu nad počty dne 2. července 1856,

pro Uhry, Sedmihradsko, Chorvatsko, Slavonsko, a vojvodství Srbské s banátem Temešským, **o tom, jak si mají úředníci civilní na cestách dvorských a úředních opatřovati příležitosti jízdní a jak se jim má povozné nahražovati.**

(V Zák. říš. č. XXVIII. vyd. a rozesl. dne 9. července 1856. č. 117.)

109.

Vynešení, vydané od ministerium financí, dne 5. července 1856,

jimžto se komisařství horní v Lublani povyšuje na hejtmanství horní pro Krajinu a Přímoří.

(V Zák. říš. č. XXVIII. vyd. a rozesl. dne 9. července 1856, č. 118.)

110.

Nařízení císařské, dané dne 12. července 1856,

jimžto se vyhlašují pravidla, dle nichž se má více osobám navrátiti majetnost, kterouž za příčinou zpoury v království Uherském a ve velkoknížetství Sedmihradském v rocích 1848 a 1849 z uložení soudů vojenských propadly, kteréž pak propadení jim nyní prominuto jest.

(V Zák. říš. č. XXX. vyd. a rozesl. dne 15. července r. 1856 č. 123.)

111.

Nařízení, vydané od ministerium záležitostí vnitřních, práv a financí, nejvyššího kontrolního úřadu nad počty, nejvyššího úřadu policejního a vrchního velitelství nad armádou dne 17. června 1856,

pro všechny země korunní, kromě Hranice vojenské,

o tom, co se má platiti, když se užívá asistence vojenské a komanda stráže vojenské ku potřebě zřízení ustavů pod správou civilní postavených.

(V Zák. říš. č. XXVI. vyd. a rozesl. dne 24. června r. 1856 č. 106).

§. 1.

Když se žádá za pomoc (asistenci) vojenskou:

a) ku potřebě služby stráže finanční;

b) ku potřebám veřejným, politickým a bezpečnosti se týkajícím vůbec, na př. ke kordonu, k provázení osob zatčených, vyhubení loupežnictva a p.;

c) k vykonání předpisů a nařízení úředních proti odpůrcům (dle nařízení císařského, vydaného dne 20. dubna 1854, zákonníka říšského č. 96 §. 8. a nařízení, vydaného od ministerií záležitostí vnitřních a práv a od nejvyššího úřadu policejního dne 25. dubna 1854, zákonníka říšského č. 102, §. 3), konečně

d) za komando strážní ke kasám, vězením a jiným zřízením a ústavům pod správou civilní postaveným, měj v příčině toho, jaký plat za to vojsku náleží a kdo ho má dávati, od 1. listopadu 1856 počínajíc, na místě předpisů posavadních platnost to, co tuto se nařizuje:

§. 2.

Každý důstojník komanda v paragrafu předešlém dotčeného obdrží od toho dne, kteréhož na místo svého nového ustanovení odejde, až do svého odvolání a navrácení se k svému voji, jestliže by tento mezitím býval někam dále přeložen, toliko v té míře, jako by byl v předešlém stanovišti, kromě přibytku na průchodu vyměřeného dle nejvyššího předpisu od 15. května 1851, zák. říšsk. č. 124, dvadcet zlatých přídavku měsíčně, aneb netrvaloliby to celý měsíc, čtyřicet krejcarů denně; každý muž pak od šikovatele neb strážmistra dolů obdrží kromě přibytku a stravy na průchodu dle předpisu mu náležité tři krejcary přídavku denně.

§. 3.

Užijeli se v případnosti takové jízdy, spravovati se jest i tu dle toho, co vyměřeno v §§. 1 až 3 nařízení, vydaného dne 20. června 1855, zákonníka říšského č. 110.

§. 4.

Platy v předcházejících §§. 2 a 3 řečené vydá, pokud toho potřebí, fond vojenský zálohou napřed, obdrží však za to náhradu prostředkem půlletního spočtení z nadání toho odvětví správy civilní, jehož se dotýče, nehledíc k tomu, zdali komando se skládalo z pěchoty nebo z jízdy; mimo to obdrží fond vojenský za každého může od šikovatele neb strážmistra dolů, byllí dán

a) ze stavu lokálního, čtyři krejcary úhrnkové náhrady denně, za to, co se více vydá naproti obyčejným náležitostem vojenským, totiž jako ekvivalent za obnošení montury dle systemu vyměřený, jako kvotu za stravu na průchodu, za prostředky dopravovací, za náklady psací a za příbytek na průchodu; byllí však k potřebě takové povolán.

b) ze stavu odpuštěnců, obdrží fond vojenský osmnáct krejcarů úhrnkové náhrady denně, za mzdu, stravu, servis a nocleh, za obnošení montury, za správu zbraně, náklady psací a za přibytek na průchodu.

§. 5.

Za příčinou vyrovnání náhrady této má každý úřad hned v dopise v kterém za pomoc vojenskou žádá, výslovně pojmenovati onen fond, z kteréhož, aneb byloli by tu více potřeb, těch více fondů, z kterýchž ty náklady budou zapraveny.

Početní kancelář každého voje ale má měsíčně pro každý fond, kterýž povinen jest náklady tyto zapraviti, zdělávati dle přiloženého vzoru zvláštní konsignace náhrady, kteréž odbor početní se sumáři jich pošle dvorské účtárně vojenské, kdežto se po projití každého půl léta zase zdělají zvláštní výkazy likvidační dle fondů, a předloží se s výkazem pošt vrchnímu velitelství nad armádou, aby se náhrada pohledávaná vymohla.

§. 6.

V případnosti v §. 1 pod lit. *c*) jmenované povinni jsou ti, jichž vinou byla pomoc vojenská vyslána, nahraditi náklady uvedené v §§. 2, 3 a 4. dotaci správy politické, a sice náklady, jmenované v §. 4. tak, jak to pod lit. *a*) vyměřeno; mimo to jsou povinni dáti a dle potřeby nahraditi přibytek v případu průchodu ustanovený důstojníkům a vojákům komanda na asistenci vyslaného, a konici, potravu a obrok při průchodu vyměřený koňům služebným.

§. 7.

Nádání správy politické povinno jest krom toho nésti náklady za komando, jichž žádají úřadové političtí k potřebám veřejným, politickým a k potřebám bezpečnosti se týkajícím, pokud dle obecných neb zvláštních nařízení zákonních nejsou povinny nésti takové náklady obce, okresy, aneb vůbec fond zemský, jehož se dotýče.

Náklady spůsobu tohoto učiněné ku potřebě trestnic a jiných zřízení správy civilní, zapraveny budtež z fondů zřízení těchto, jichž se týče.

Postavili se komando ku stráži domů vyšetřovacích nebo k průvodu vyšetřovanců, k ochraně práva staného aneb k jiným potřebám soudním, nésti má náklady nadání ministerium práv.

Náklady na komando pomocné neb strážní, postavené k potřebám finančním nahraditi povinno jest nadání finanční.

Žádali konečně za asistenci některý úřad policejní aneb četnictvo, nahraditi

má plat za komando asistence a stráže vojenské nejvyšší úřad policejní z toho nadání, jehož se věc dotýče.

§. 8.

Neníli již činiti o jednotlivá komanda vojenská, přidaná řádně správě civilní, nébrž nařídili se, aby moc vojenská za jakou koli příčinou ve větších komandech sama o sobě působila, tehdy nemá více místa to, co v nařízení tomto ustanoveno.

Taktéž se nařízení toto nevztahuje ke strážím, ježto se v místech, kde jest posádka, ze stavu lokálního postavují proti tomu, že se každodenně vystřídají.

Svobodný pán **Bach** mp. Svobodný pán **Krauss** mp. Svobodný pán **Bruck** mp. Hrabě **Vilček** mp. Svobodný pán **Kempen** mp. p. pod. Svobodný pán **Bamberg** mp. g. m.

Konsignace

náhrady, která se má z nadání správy finanční fondu vojenskému dáti za vojsko ku potřebě správy finanční postavené.

Číslo příloh	a sice	Nalezá se ve spočtení dle přílohy sumáře penežitého.	Náhrady úhrnkové. zl.	kr.	Přídavku zl.	kr.
1	Dle výkazu poštového za asistenci finanční v N . . . za 690 porcí po . . kr. . . .					
2	Dle výkazu poštového za asistenci finanční v N . . . za 60 porcí po . . kr. . . .					
3	Dle konsignace dáno přídavku					
	Suma . . .					

Připomenutí.

1. K výkazům poštovým budiež dopisy úřadů, jimiž žádali, za asistenci vojenskou, poncejprv přiloženy, a pokud pošta některá jest zapsána, budiž se odvoláváno na měsíc, kdy přídavek dán byl.

2. Do rubriky 4. položeny buďte náhrady úhrnkové v §. 4. jmenované, v rubrice 5 pak přídavky v §. 2 předepsané.

V Kroměříži dne 30. listopadu 1853.

N. N.
početvedoucí.

Konsignace od zemského odboru účetního jest zkoušena, a nalezeno, jakož prvé se prokázalo, že jest dobře sepsána.

V Brně dne 30. prosince 1855.

N. N.
představený odboru.

N. N.
revident.

112.

Nařízení císařské, dané dne 15. června 1856,

jímžto se míra a váha dolnorakouská prohlašuje za jedinou zákonní míru a váhu ve vojvodství Slezském.

(V Zák. říš. č. XXXI. vyd. a rozesl. dne 19. července 1856, č. 124.)

Slyšev ministry Moje a vyslyšev Mou radu říšskou na tomto nařízení jsem se ustanovil:

1.

Počínajíc od 1. července 1857, má ve vojvodství Slezském jedinou zákonní měrou a váhou býti dolnorakouská míra dutosti, délky a váhy, jmenovitě: más dolnorakouský, vědro dolnorakouské, měřice dolnorakouská, sáha Vídenská a loket Vídenský, též funt Vídenský a centnéř Vídenský, i také menší oddělení veškerých měr těchto.

2.

Jmenovaná míra dolnorakouská má se takto k míře, posavádě ve vojvodství Slezském obyčejné:

1. měřice dolnorakouská obsahuje v sobě 0.80522 Vratislavského slezského korce;
2. „ „ „ „ 0.4 Opavského slezského korce;
3. „ „ „ „ 1.11871 pruského „ „
4. más dolnorakouský „ „ 1.23535 čtvrt čili kvarty pruské;
5. Vratislavský slezský korec „ „ 1.2419 měřice dolnorakouské;
6. Opavský „ „ „ „ 2.5 „ „
7. pruský „ „ „ „ 0.89389 „ „
8. pruská čtvrtka čili kvarta „ „ 0.80938 másu dolnorakouského.

3.

V trhu a prodeji veřejném zapovězeno jest, ode dne výše jmenovaného jiné míry a váhy užívati nežli té, která v č. 1. položena jest, a to pod pokutou konfiskace míry nebo váhy, pakliby se to ale opakovalo, pod pokutou peněžitou jednoho až i pěti a dvadceti zlatých.

4.

Jestliže by kdo nařízení toto přestoupil, má o tom nález vynésti úřad politický, jemuž náleží v první instanci nad předpisy o živnostech, ruku držeti z kteréhožto nálezu se pak může dle obecných předpisů rekurs vzíti k vrchnímu úřadu politickému.

Mému ministrovi obchodu uloženo jest, aby nařízení toto ve skutek uvedl, smluviv se o to s Mým ministrem záležitostí vnitřních.

V Laksenburku dne 15. června 1856.

František Josef m. p.

Hrabě **Buol z Schauensteina** mp. Svobodný pán **Bach** mp. Rytíř **z Toggenburku** mp.

Z nejvyššího nařízení:

Ransonnet mp.

Oprava.

V Částce XI. str. 255 má státi v čísle 93. po slově „zahraničných“: od 6. června r. 1856, a na str. 263, má státi místo číslo 80. číslo 98.

Druck von R. Rohrer's Erben in Brünn.

113.

Nařízení, vydané od ministerium práv dne 20. června 1856,

jímžto se vysvětluje §. 2. nařízení císařského, daného dne 29. ledna 1855, zákonníka říšského č. 23, a §. 8. nařízení, daného dne 31. března 1855, zákonníka říšského č. 58, zdaliž c. k. soudům konsulským přísluší říditi a rozhodovati o žalobách vzájemných, podaných proti osobám k cizím státům náležitým, a zdaliž se povoliti může exekuce na rozsudky, vynešené od cizích konsulství z příčiny žaloby vzájemné na poddané rakouské nebo na osoby, ochrany rakouské požívající.

(V Zák. říš. č. XXVII. vyd. a rozesl. dne 28. června 1856, č. 112.)

Aby se rozhodla otázka, zdaliž c. k. rakouským soudům konsulským v říši osmanské přísluší vykonávati moc soudní nad osobami k cizím státům náležitými za příčinou žaloby vzájemné, a zdaliž se povoliti může exekuce na nálezy věcí civilních se týkající, jež vydalo konsulství některého cizího státu v říši osmanské za touž příčinou na poddané rakouské nebo na osoby ochrany rakouské požívající; vidí se ministerium práv po umluvení s ministerium záležitostí zahraničných a s vrchním velitelstvím nad armádou vydati naučení toto:

Poněvadž konsulstvím rozličných státův v říši osmanské dle traktátů s portou uzavřených propůjčena jest moc soudní toliko nad poddanými toho státu, k němuž ona náležejí a taktéž nad osobami pod ochranou téhož státu postavenými, a poněvadž dle toho také c. k. konsulští soudové rakouští vedlé §. 2. nařízení císařského od 29. ledna 1855, zákonníka říšského č. 23, civilní moc soudní toliko nad poddanými Rakouského císařství a nad osobami pod ochranou rakouskou postavenými vykonávati, a dle §. 8. nařízení, vydaného dne 31. března 1855, zákonníka říšského č. 58, co se dytýče příslušnosti jejich, toliko v těchto k ním přikázaných věcech právních a s obmezeními tam vyřknutými předpisy v normách o jurisdikci civilní dané za pravidlo pokládati mají, tedy osoby k cizímu státu náležité, nejsouce pod ochranou rakouskou postaveny, z příčiny žaloby vzájemné též před c. k. rakouskými soudy konsulskými poháněny býti nemohou. A protož bylali proti osobě nějaké k cizímu státu náležité taková žaloba vzájemná o sobě podána, rakouští soudové konsulští práva nemají o ni rozhodovati; bylli však v odpovědi, podané v rozepři právní u nich zašlé, pohledáván zároveň dluh vzájemný k tomu konci, aby dluhem žalobou pohledávaným se vyrovnal, mohou soudové dotčení v příčině toho nalézati jen potud, pokud dluh žalobou pohledávaný stačí, a tudíž kompensaci místa se dáti může.

Rozsudky tedy ježto od konsulství některého cizího státu v říši osmanské na poddané neb chráněné rakouské vynešeny byly v právních věcech civilních z příčiny žaloby vzájemné, od osoby k cizímu státu náležející podané, za spůsobné k exekuci pokládány býti nemohou; a pročež byloli by za exekuci rozsudků takových žádáno, žádosti takové nikdy nebudiž povoleno, nechať byl poddaný neb

chráněnec rakouský k nějakému plnění odsouzen jakožto žalovaný anebo jsa sice prvotní žalobník, v následku dluhu vzájemného, od žalovaného v odpovědi zároveň pohledávaného.

Svobodný pán **Kraus** m. p.

114.

Nařízení, vydané od ministerium záležitostí vnitřních a financí dne 6. května 1856,

pro všechny země korunní, kromě Hranice vojenské,

ježto se týče pense, provise a pomoci na vychování, kterou dostávati mají vdovy a sirotci po lékařích, hojičích a hlídačích nemocných, kteří zemřeli ve službě, konané v choleře epidemické.

(V zák. říš. č. XXVIII. vyd. a rozesl. dne 9. července r. 1856 č. 113.)

Co se dotýče pense, provise a pomoci na vychování, kterou dostávati mají vdovy a sirotci po lékařích, hojičích a hlídačích nemocných, kteří zemřeli ve službě, konané za příčinou cholery epidemické, o tom vedlé nejvyššího rozhodnutí Jeho c. k. apoštolského Veličenství od 3. února 1856 platiti mají vyměření níže položená, jak v případnostech, ježto by se snad byly přihodily v čas řečené epidemie roku 1854 a 1855, tak i kdyby taková epidemie vypukla budoucně.

1. Vdovy a sirotci po lékařích, hojičích a hlídačích nemocných, kteří byli ve službě státní nebo ve službě fondů veřejných stále ustavení, a o nichž se náležitě prokáže, že zemřeli za příčinou služby v choleře konané, nechať se stali obětí epidemie samé nebo nějaké jiné nemoci, mají právo, žádati dle normálu pense, provise a pomoci na vychování i tehda, kdyžby zemřelý nebyl ještě dokonal služby desítileté.

2. Vdovy a sirotci po jiných lékařích, hojičích a hlídačích nemocných, kteří konali službu za příčinou cholery, povoláni k tomu bývše od úřadu a o kterých se prokáže, že ve službě této zemřeli, mají právo žádati pense, provise a pomoci na vychování jako vdovy a sirotci po osobách ve službě státní zřízených a sice vdovy a sirotci lékařů a hojičů takových jako vdovy a sirotci lékařů a hojičů okresních ve službě státní ustavených, vdovy a sirotci takových hlídačů nemocných však jako vdovy a sirotci hlídačů nemocných stále zřízených.

3. Pense a pomoc na vychování vyměřována budiž dle předpisů o tom vydaných, provise pak vdovám hlídačů nemocných vyměřeno buď denně šest až i patnáct krejcarů.

4. To, co takto brátí mají vdovy a sirotci po lékařích, hojičích a hlídačích nemocných, kteří byli postaveni ve službě fondů veřejných, zapravováno buď, zemřelli nebožtík ve své vlastní službě, z toho fondu, v jehož službě byl, zemřelli ale ve službě jiné, tedy z pokladu státního, z kteréhožto pokladu se také zapravovati mají příjmy takové vdovám a sirotkům po osobách zdravotních, ježto byly ve službě státní postaveny, i po těch, ježto v ní postaveny nebyly.

Svobodný pán **Bach** mp. Svobodný pán **Bruck** mp.

115.

Vynešení, vydané od ministerium financí a obchodu dne 24. června 1856,

pro všechny země společného svazku celního,

o tom, jaké clo se platiti má z motouzu (špagátu) bíleného nebo barveného.

(V Zák. říš. č. XXVIII. vyd. a rozesl. dne 9. července r. 1856, č. 114.)

Motouz (špagát), bílený nebo barvený, vyjímá se z položek tarifových 53, *b*) a *c*), a klade se do položky tarifové 50, *c*) (k přízi lněné, soukané).

Nařízení toto měj platnost od toho dne, kterého bude úřadům celním dodáno.

Svobodný pán **Bruck** mp. Rytíř z **Toggenburku** mp.

116.

Nařízení, vydané od ministerium práv dne 26. června 1856,

pro veškerou říši, kromě Hranice vojenské,

o tom, jak se nakládati má s movitou pozůstalostí osob zemřelých k spojenému království Velkobritanskému a Irskému náležitých, kteráž se nalézá v císařství Rakouském.

(V Zák. říš. č. XXVIII. vyd. a rozesl. dne 9. července 1856 č. 115.)

Úřadové v spojených královstvích Velkobritanském a Irském, když zemře některý poddaný rakouský, ať v zemích tamějších řádně bydlel nebo se tam jen na čas zdržoval a nechať zemřel tam aneb v nějaké jiné zemi, neuznávají soudy rakouské za příslušné k vyjednávání pozůstalosti movité poddaného takového v jmenovaných královstvích se nacházející a k rozsuzování rozepří o takové dědictví vzešlých, pokládajíce za pravidlo, že v příčině toho, pod kterými výminkami pozůstalost taková na nástupce právní přejíti má, spravovati se jest dle zákonů království spojených.

Vedlé toho mají se soudové ve Velkobritansku a Irsku za příslušné, nalézati v příčině sporů o takové pozůstalosti povstalých, řídíce se při posuzování zákonního práva dědičného, měli poddaný rakouský v tamějších zemích řádné bydlení, tamějšími zákony zemskými, neměli tam ale řádného bydlení, tedy zákony té země kde řádně bydlel.

A pročež nařizuje se soudům dle §. 23 patentu, daného dne 9. srpna 1854, zákonníka říšského č. 208, aby, kdykoli činiti bude o pozůstalost movitou v zdejších zemích se nalézající po osobě nějaké k spojeným královstvím Velkobritanskému a Irskému náležité, nechať by osoba taková v zemích rakouského státu řádně bydlela nebo jen na čas se tu zdržovala, a nechať by zemřela v Rakousku nebo vně Rakouska, spravovali se pravidlem vzájemnosti, předsejdouce u vyjednávání movité v zemích zdejších se nacházející pozůstalosti osoby takové tak, jako

u vyjednávání pozůstalosti jednoho každého občana zdejšího, a řídíce se toliko při posuzování posloupnosti zákonní tehda, kdyžby osoba zemřelá k státu britanskému náležitá nebyla v Rakousku řádně bydlela, dle zákonů té země, v které měla řádné bydlení, pokud ti, jichž se dotýče, zákony takové prokáží.

Svobodný pán **Kraus** mp.

117.

Vynešení, vydané od ministerium financí dne 18. ledna 1856,

pro velkoknížetství Sedmihradské a vojvodství Bukovinské,

jaké clo se má platiti z ryb sumců (Silurus glanis).

(V Zák. říš. č. IV. vyd. a rozesl. dne 31. ledna r. 1856 č. 17.)

118.

Nařízení, vydané od ministerium práv dne 23. ledna 1856,

pro království Lombardsko-Benátské,

o tom, kterému úřadu se má činiti oznámení o dědictvích a odkazech, ježto nařízeno jest v §. 84 nejvyššího patentu, daného dne 9. srpna 1854, zákonníka říšského č. 208.

(V Zák. říš. č. IV. vyd. a rozesl. dne 31. ledna r. 1856 č. 18.)

119.

Nařízení, vydané od ministerium financí dne 27. ledna 1856,

o tom, kdy a jak má obecný zákon horní platnosti nabýti v Hranici vojenské.

(V Zák. říš. č. IV. vyd. a rozesl. dne 31. ledna č. 19.)

120.

Nařízení, vydané od ministerium záležitostí vnitřních a práv dne 2. února 1856,

pro království Uherské, vojvodství Srbské a banát Temešský,

jímžto se uvádí instrukce o zřízení vnitřním a řádu jednacím soudů urbářských.

(V Zák. říš. č. V. vyd. a rozesl. dne 9. února č. 20.)

121.

Nařízení, vydané od ministerium práv dne 29. června 1856,

jímžto se v známost uvádí nově systemisovaný stav úřednictva a služebnictva c. k. nejvyššího soudu i platů jeho.

(V Zák. říš. č. XXVIII. vyd. a rozesl. dne 9. července 1856 č. 116.)

Ježto stav úřednictva a služebnictva nejvyššího soudu i platů jeho, ustanovený patentem císařským, daným dne 7. srpna 1850, zákonníka říšského č. 325, dle nejvyšších rozhodnutí od 24. června 1855 a od 18. května 1856, změněn jest, tedy se nynější stav úřednictva a služebnictva soudu tohoto, též i platů jeho vůbec v známost uvádí.

Svobodný pán **Kraus** mp.

Stav úřednictva a služebnictva

c. k. nejvyššího soudu i platů jeho.

Kolik jest osob	Čím jsou ve službě	Co mají			V které třídě dietní jsou:
		platu	na příbytek	přídavku na funkce	
1	první president	8000	2000	4000	II.
1	druhý „	7000	1000	1000	III.
5	presidentů senátů po	6000	1000	—	IV.
48	radních, z nichž každý má 5000 neb 4000 zl. platu a 600 zl. na příbytek, a kteří jsou postaveni v obecném stavu konkretálním rad dvorských a ministeriálních	—	—	—	V.
1	sekretář presidiální	1800	300	—	VII.
11	sekretářů radních, a to:				
	3 po	1800	300	—	VII.
	4 po	1600			
	4 po	1400			
11	adjunktů sekretářů radních, a to:				
	3 po	1200	200	—	VIII.
	4 po	1100			
	4 po	1000			
3	ředitelové úřadů pomocných, a to:				
	2 po	1800	300	—	VII.
	1 po	1600			
6	adjunktů úřadů pomocných, a to:				
	3 po	1200	200	—	VIII.
	3 po	1000			
22	oficiálů, z nichž má:				
	5 po	900	120	—	X.
	5 po	800			
	6 po	700			
	6 po	600			
4	akcesisté, se	400	100	—	XI.
6	služebníků radních s	500	60	dostávají oděv úřední.	
10	služebníků úředních s	400	50		
1	vrátný s	400	—	—	
6	pacholků domovních s	300	30	—	

Druck von R. Rohrer's Erben in Brünn.

122.

Smlouva o obchod a plavbu, učiněná mezi císařstvím Rakouským a královstvím Nizozemským dne 15. května 1856.

Uzavřena v Hagu dne 29. prosince 1855.

Ratifikace vyměněny tamtéž dne 15. května 1856.

(V Zák. říš. č. XXIX. vyd. a rozes. dne 12. července r. 1856 č. 119.)

Nos Franciscus Josephus Primus,

Divina favente clementia Austriae Imperator; *Hungariae, Bohemiae, Lombardiae et Venetiarum, Dalmatiae, Croatiae, Slavoniae, Galiciae, Lodomeriae et Illiriae Rex; Archidux Austriae; Magnus Dux Cracoviae; Dux Lotharingiae, Salisburgi, Styriae, Carinthiae, Carnioliae, Bucovinae, superioris et inferioris Silesiae; Magnus Princeps Transilvaniae; Marchio Moraviae; Comes Habsburgi et Tirolis etc. etc.*

Notum testatumque omnibus et singulis, quorum interest, tenore praesentium facimus:

Posteaquam a Nostro cum Suæ Majestatis Regis Belgii plenipotentiariis, fine stabiliendarum ac ampliandarum inter Utriusque Nostrum ditiones commercii navigationisque relationum, die vigesima nona mensis Decembris anni elapsi Hagae conventio in viginti tres articulos distributa, inita et signata fuit, tenoris ad verbum sequentis:

Urtext.

Sa Majesté l' Empereur d' Autriche, Roi de Hongrie et de Boheme etc. etc. et

Sa Majesté le Roi des Pays-Bas, etc. etc. etc. également animés du désir de régler par un traité spécial, d'une manière durable et réciproquement avantageuse pour leurs sujets respectifs, les relations de commerce et de navigation entre les deux Pays, qui, jusqu'à ce jour, n'etaint basées que sur de simples déclarations, échangées successivement en 1817, 1837 et 1850 pour l'assimilation des pavillons, de préciser ainsi plus particulièrement les droits réci-

Překlad.

Jeho Veličenstvi císař Rakouský, král Uherský a Český atd. atd. atd.

Jeho Veličenstvi král Nizozemský atd. atd. atd. stejně toho Sobě žádajíce, aby se spojení obou zemí co do obchodu a plavby, kteréž se posud zakládalo toliko na prohlášeních prostých, léta 1817, 1837 a 1850 vyměněných, k rovnosti práporů lodních se vztahujících, zvláštní úmluvou trvale a obapolným poddaným ku stejnému užitku uspořádalo, aby se tím spůsobem práva obapolná poddaných Jejich, kterých se dotýče, určitěji vyměřila, jejich svazky

proques de Leurs sujets respectifs, d'affermir leurs relations commerciales et de leur assurer, par une protection efficace tous les développements dont elles sont susceptibles, et enfin pour resserrer encore davantage les liens d'ancienne et très sincère amitié, qui subsiste si heureusement entre les deux Gouvernements, ont résolu de conclure un traité dans ce but, et ont nommé pour Leurs Plénipotentiaires respectifs, savoir:

Sa Majesté l'Empereur d'Autriche, le Baron Antoine de Doblhoff-Dier, Commandeur de l'Ordre du Lion Neerlandais, et de l'Ordre Royal et distingué de Charles III, d'Espagne, Son Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire à la Cour des Pays-Bas; —

et Sa Majesté le Roi des Pays-Bas, le Sieur Florent Adrien van Hall, Chevalier Grand' Croix de l'Ordre du Lion Neerlandais, de l'Ordre de la Couronne de Chêne, de l'Ordre du Faucon Blanc de Saxe-Weimar, de l'Ordre de Léopold de Belgique, de l'Ordre de la branche Ernestine de la Maison de Saxe, de l'Ordre Impérial Russe de l'Aigle Blanc et de l'Ordre des Guelphes de Hanovre, Son Ministre d'Etat et des Affaires étrangères; —

le Sieur Agnites Vrolik, Commandeur de l'Ordre du Lion Neerlandais, de l'Ordre de la Couronne de Chêne, de l'Ordre de St. Maurice et de St. Lazare de Sardaigne, Chevalier de l'Ordre de l'Etoile Polaire de Suède, Son Ministre des Finances, et le Sieur Charles Ferdinand Pahud, Chevalier Grand' Croix de l'Ordre du Lion Neerlandais, de l'Ordre de Léopold de Belgique, et de l'Ordre de l'Aigle Rouge de Prusse, Son Ministre des Colonies;

obchodní se upevnily a mocnou ochranou co nejvíce možná se vyvinuly, též k tomu prohlížejíce, aby se svazkové starodávného a velmi upřímného přátelství, ježto mezi oběma vládami šťastně trvá, ještě více se stužili, ustanovili se na tom, že k tomu konci vejdou ve smlouvu a v příčině té plnomocníky Svými jmenovali, totiž:

Jeho Veličenství císař Rakouský, svobodného pána Antonína z Doblhoffa-Diera, komandéra nizozemského řádu lva a král. španělského řádu Karla III., Svého mimořádného vyslance a zmocněného ministra při dvoře nizozemském; a

Jeho Veličenství král Nizozemský pana Florenta Hadriana van Halla, velkokřižníka nizozemského řádu lva a řádu koruny dubové, sasovejmarského řádu bílého sokola, belgického řádu Leopoldova a sasoarnoštského řádu domovního, císařského ruského řádu bílého orla a hanoveranského řádu Guelfského, Svého ministra státního a ministra záležitostí zahraničných;

a pana Agnitesa Vrolika, komandéra nizozemského řádu lva, řádu koruny dubové, sardinského řádu sv. Mauricia a Lazara, rytíře švedského řádu hvězdy severní, Svého ministra financí, a pana Karla Ferdinanda Pahuda, velkokřižníka nizozemského řádu lva, belgického řádu Leopoldova a pruského řádu červeného orla, Svého ministra osad;

Lesquels, après avoir échangé leurs pleins-pouvoirs, trouvès en bonne et due forme, sont convenus des articles suivants:

Article 1.

Il y aura liberté réciproque de navigation et de commerce entre les sujets de Sa Majesté Impériale et Royale Apostolique et ceux de Sa Majesté le Roi des Pays-Bas.

Article 2.

En conséquence, les navires des Etats de l' Empire d' Autriche qui arrivent sur lest ou chargés dans les ports Neerlandais, de même les navires du Royaume des Pays-Bas qui arrivens sur lest ou chargés dans les ports Autrichiens, quelle que soit leur provenance ou leur destination, seront traités, tant à leur entrée qu'a leur sortie et pendant leur séjour, sur le même pied que les navires nationaux, et ne seront assujettis à des droits de tonnage, de balisage, de pavillon, de port, d'ancrage, de pilotage, de remorque, de phare, d'écluse, de canaux, de quarantaine, de sauvetage, d'entrepôt, ni à d' autres droits ou charges de quelque nature ou dénomination que se soit, perçus au nom ou au profit du Gouvernement, des fonctionnaires publics, des communes ou d' établissements quelconques, autres ou plus considérables que ceux qui sont actuellement ou pourrons par la suite être imposés aux navires nationaux à leur entrée et pendant leur séjour dans ces ports, ou à leur sortie, soit pour la navigation directe ou indirecte.

Article 3.

En tout se qui concerne le placement des navires, leur chargement ou déchargement dans les ports, rades, havres et bas-

kteřížto plnomocníci, propůjčivše sobě vzájemně plnomocenství svých a shledavše je býti v dobré a náležité způsobě, o tyto články se umluvili:

Článek 1.

Mezi poddanými Jeho c. k. apoštolského Veličenství a mezi poddanými Jeho Veličenství krále Nizozemského má místo míti obapolná svoboda plavby a obchodu.

Článek 2.

Vedlé toho bude k lodím ze zemí císařství Rakouského, které přijedou do přístavů nizozemských toliko s přítěží nebo s nákladem, a taktéž k lodím království Nizozemského, které přijedou do přístavů rakouských toliko s přítěží nebo s nákladem, nechať přijedou odkud koliv a jedou kam koliv, jak když dojedou, tak i když vyjedou a pokud se tu zdržovati budou, hleděno tak jako k lodím národním, a ani ty ani ony lodě nebudou povinny platiti větších poplatků z tuní, z kotevníčků, z práporů, z přístavů, z kotvic, vůdcům lodí, za vlečení, ze světláren, ze stavidel, z průplavů, za karanténu, za zachránění zboží, ze skladišť, ani jakýchkoli a jakkoli jmenovaných jiných dávek a platů, nechať by se vybíraly jménem nebo k ruce vlády, veřejných funkcionářů, obcí neb jakých koli jiných zřízení — nežli ty, ježto jsou nyní nebo budou později uloženy lodím národním, když přijedou a pokud se v přístavech těchto zdržovati budou, nebo když vyjedou, za plavbu přímou neb nepřímou.

Článek 3.

Co se týče toho, jak se mají lodě v přístavích, rejdách, kotvištích a kotlinách morských stavěti, jak se má na ně

sins, et généralement pour toutes les formalités et dispositions quelconques, auxquelles peuvent être soumis les navires de commerce, leur équipage et leur chargement, il est convenu qu'il ne sera accordé aux navires nationaux aucun privilége ni aucune faveur qui ne le soit également à ceux de l'autre partie, la volonté des deux Hautes Parties contractantes étant, que sous ce rapport aussi leurs bâtiments soient traités sur le pied d'une parfaite égalité.

Article 4.

La nationalité des bâtiments sera admise de part et d'autre d'après les lois et règlements particuliers à chaque pays, au moyen de titres et patentes, délivrés par les autorités compétentes aux capitaines, patrons et bateliers. Dans le cas où l'une des Hautes Parties contractantes viendrait à changer les règlements relatifs aux lettres de mer etc. il en sera donné communication à l'autre Partie, autant quel a connaissance de ces changements pourrait être de quelque intérêt pour Elle.

Article 5.

Tous les produits et autres objets de commerce, dont l'importation ou l'exportation pourra légalement avoir lieu dans les Etats des Hautes Parties contractantes par navires nationaux, pourront également y être importés ou en être exportés par navires appartenant à l'autre Partie.

Les marchandises importées dans les ports de l'Empire d'Autriche ou du Royaume des Pays-Bas par des navires appartenant à l'une ou l'autre Partie, pourront y être destinées à la consommation, nakládati a z nich skládati, a co se vůbec týče formálností a nařízení všelikých, jimž lodě obchodní, jejich mužstvo a náklad poddány býti mohou, v příčině toho umluveno jest, aby lodě domácí nepožívaly nijaké přednosti a nijaké výhody, které by se rovnou měrou nepropůjčilo také lodím strany druhé, poněvadž jest vůle obou smlouvajících se stran vysokých, aby se i v této příčině k loděm jejich zcela rovně bylo zachováno.

Článek 4.

Národnost lodí uznávána budiž obapolně dle zvláštních zákonů a nařízení jednoho každého státu, a dle listin a patentů, od příslušných úřadů kapitánům a správcům lodí a členů vydaných. Jestliže by ale ta neb ona vysoká smlouvající se strana změnila ustanovení, k listinám námořským atd. se vztahující, oznámeno to buď straně druhé ač mohloli by ji oznámení o takové změně býti k nějaké platnosti.

Článek 5.

Všeliké plodiny a výrobky a jiné věci, s nimiž se obchod vede, kteréž dle zákona dovoleno jest na lodích národních do zemí smlouvajících se stran vysokých dováželi nebo z nich vyvážeti, budou se tam moci týmž spůsobem dováželi a z nich vyvážeti na lodích, kteréž náležejí straně druhé.

Zboží, dovežené do přístavů císařství Rakouského neb království Nizozemského na lodích, ježto náležejí té neb oné straně, může se tam dle vůle vlastníkovy neb jeho jednatelů buď spotře-

au transit ou à la réexportation, ou enfin être mises en entrepôt, au gré du propriétaire ou de ses ayant cause, le tout aux mêmes conditions et sans être assujetties à des droits de magasinage, de surveillance ou autres de cette nature plus forts que ceux aux quels sont soumises les marchandises apportées par navires nationaux ou entreposées par les sujets du Pays même.

Article 6.

Il ne sera donné directement ou indirectement, par l'un des deux Gouvernements, ni par aucun agent, compagnie ou corporation, agissant en son nom ou sous son autorité, ancune préférence pour l'achat ou la vente des produits bruts ou manufacturés, provenant des possessions de l'une des deux Hautes Parties contractantes, et importés dans le territoire de l'autre, à cause ou en considération de la nationalité du navire; l'intention des Hautes Parties contractantes étant, qu'aucune différence ou distinction quelconque n'ait lieu à cet égard.

Article 7.

Les navires autrichiens, entrant dans un des ports neerlandais, et les navires neerlandais entrant dans un des ports autrichiens, et qui ne voudraient décharger qu'une partie de leur cargaison, pourront en se conformant aux lois et règlements des Etats respectifs, conserver à leur bord la partie de leur cargaison qui serait destinée à un autre port, soit du même pays soit d'un autre, et la réexporter sans être astreints à payer pour cette partie de la cargaison aucun droit de douane sauf les frais de surveillance.

bovati, neb veskrz provésti aneb zase vyvésti anebo konečně tam složiti, a to pod týmiž výmínkami, kterýmž podrobeno jest zboží na lodích národních dovežené aneb od poddaných vlastní země složené a proti zapravení týchž platů z magacínů za dohledání neb jakých koli jiných poplatků, kteréž se zapravují ze zboží posléz řečeného.

Článek 6.

V příčině kupování neb prodávání plodin syrových neb výrobků rukodílných, pocházejících ze zemí té neb oné smlouvající se strany a dovážených do zemí strany druhé, nebudiž za příčinou národnosti lodi ani přímo ani nepřímo, ani od té ani od oné vlády, ani od jakého koli jednatele, společnosti neb korporace, ježto v jejich jméně aneb pod jejich autoritou jednají, nižádné přednosti dávány; neboť vysoké smlouvající se strany tomu chtějí, aby v příčině dotčené žádného rozdílu nebylo.

Článek 7.

Lodě rakouské, kteréž přijedou do některého přístavu cizozemského, a taktéž lodě cizozemské, které přijedou do některého přístavu rakouského a budou chtěti jen část nákladu svého odbyti, budou moci onu část nákladu, která jest určena do některého jiného přístavu této neb jiné země, šetříce zákonů a nařízení zemí, jichž se dotýče, na bortě podržeti a zase vyvésti, nejsouce povinny z této části nákladu nižádného cla platiti, vyjímajíc poplatek za dohled.

Article 8.

Les navires de l'une des Hautes Parties contractantes, entrant en rêlache forcée dans l'un des ports de l'autre, n'y paieront soit pour le navire soit pour son chargement, que les droits auxquels les nationaux sont assujettis dans le même cas, pourvu que la nécessité de la relâche soit légalement constatée, que ces navires ne fassent aucune operation de commerce, et qu'ils ne séjournent pas dans le port plus longtemps que ne l'exige le motif qui a nécessité la relâche.

Les déchargements et rechargements motivés par le besoin de réparer les bâtiments, ne seront point considérés comme opération de commerce.

Article 9.

En cas d'echouement ou de naufrage d'un navire de l'une des Hautes Parties contractantes dans les Etats de l'autre, il sera prêté toute aide et assistance au Capitaine et à l'équipage, tant pour les personnes, que pour le navire et sa cargaison.

Les opérations relatives au sauvetage auront lieu conformement aux lois du Pays, et il ne sera payé de frais de sauvetage plus forts que ceux aux quels les nationaux seraient tenus en pareil cas.

Les marchandises souvées ne seront soumises à aucun droit, à moins qu'elles ne soient livrées à la consommation.

Pour ce qui regarde l'application de cet article au commerce et à la navigation dans les Colonies neerlandaises, il est entendu que selon la législation en vigueur aux colonies, les marchandises sauvées sont soumises au droit d'entrepôt général en cas de réexportation.

Článek 8.

Jestliže by některá loď té neb oné vysoké smlouvající se strany z potřeby nuzné do některého přístavu strany druhé vjeti musela, nebude platiti ani za loď samu ani za náklad nic jiného než to, co v podobné případnosti platí lodě národní; ač prokáželi se dle zákona, že loď taková z potřeby nuzné přistála, neprovozujeli loď taková žádného obchodu a nezdržíli se v přístavu déle, nežli toho žádá příčina, pro kterou tam vjeti musela.

Skládání a překládání zboží, ježto se předsevzíti musí za příčinou spravení lodě, za provozování obchodu se nepokládá.

Článek 9.

Jestliže by loď té neb oné smlouvající se vysoké strany v zemích strany druhé na mělčinu vrazila nebo se ztroskotala, budiž kapitánovi a mužstvu pomoci veliké poskytnuto, jak co se týče osob jich, tak i co se týče lodi a nákladu.

Práce, vztahující se k zachránění zboží, konati se budou dle zákonu té země, v níž se předsebráti budou, aniž se má za zachránění platiti více, nežli by v případnosti podobné platili osoby domácí.

Ze zboží zachráněného nebudiž žádného poplatku zapravováno, leč žeby se tu zboží takové ponechalo ku spotřebování.

Co se tkne toho, pokud se článek tento vztahuje na obchod a plavbu v osadách nizozemských, samo sebou se rozumí, že dle zákonů v osadách těchto platnost mající zboží zachráněné, kdyžby se opět vyváželo, podrobeno jest obecnému skladnému.

Article 10.

Les navires, marchandises, et effets, appartenant aux sujets autrichiens ou neerlandais, qui auraient été pris par des pirates dans les limites de la jurisdiction de l'une des deux Parties contractantes, ou en haute mer, et qui seraient conduits ou trouvés dans les ports, rivières, rades ou baies de la domination de l'autre Partie contractante seront remis á leurs propriétaires, en payant, s'il y a lieu, les frais de reprise, qui seront déterminés par les tribunaux compétents, lorsque le droit de propriété aura été prouvé devant ces tribunaux, et sur la réclamation qui devra en être faite dans le délai d'un an par les intéressés, par leurs fondés de pouvoir, ou par les agents des Gouvernements respectifs.

Article 11.

En ce qui concerne la navigation sur les fleuves, rivières, canaux ou autres voies d'eau navigables, soit naturelles soit artificielles, appartenant à une des Hautes Parties contractantes, ou touchant aux limites de leur Pays, il a été convenu et stipulé que le sujets et les navires des deux Etas respectifs, ainsi que leur cargaison, participeront, sous tous les rapports, aux libertés, franchises, privilèges, exemptions ou réductions de droits quelconques, de quelque nature qu'ils soient, qui auront été accordés, soit par la loi sur la navigation, par des traités spéciaux ou autres, soit par des règlements et ordonnances aux sujets et aux navires de la nation étrangère la plus favorisée, se trouvant en pareille circonstance.

Článek 10.

Lodě, zboží a jiné věci náležité poddaným rakouským neb nizozemským, kteréž by loupežníci mořští v mezech jurisdikce té neb oné smlouvající se vysoké strany, anebo v širém moři pobrali, u kteréžby do přístavů, řek, rejd neb zátok druhé straně náležejících byly doveženy nebo tam nalezeny, mají vlastníkům, když zapraví náklady za polapení od příslušného soudu vyměřené, navráceny býti, potřebí však, aby prvé právo své vlastnické před tímto soudem prokázali a interesenti, jejich plnomocníci aneb jednatelé vlád, jichž se dotýče, do roka reklamaci učinili.

Článek 11.

Co se dotýče jezdění po řekách, průplavech a jiných cestách vodních, přirozených a uměle dělaných, ježto se v obvodu zemí smlouvajících se stran vysokých nalézají nebo se jich dotýkají, o to se usnešeno a ustanoveno jest, aby poddaní obapolní a lodě jejich i s nákladem v každé případnosti účastni byli všech těch jakých koliv svobod, výhod, předností, osvobození od poplatků neb zmírnění jich, jichž dopřáno jest buď zákonem o plavbě, zvláštními neb jinými smluvami aneb pravidlu, a předpisy poddaným a loděm v stejné případnosti se nacházejícím onoho národu cizího, který v příčině toho největších výhod požívá.

Article 12.

Les sujets de chacune des Hautes Parties contractantes se conformeront respectivement en ce qui concerne l'exercice du cabotage et le transport des personnes et des marchandises d'un port à l'autre, dans les Etats respectifs des Hautes Parties contractantes, aux lois qui régissent actuellement, ou qui pourront régir par la suite cette matière, dans chacun des Etats des deux Hautes Parties contractantes et dans les possessions d'outre mer ou colonies neerlandaises.

Článek 12.

Co do provozování plavby na pobřeží a vožení osob a zboží z jednoho přístavu do druhého v zemích smlouvajících se stran vysokých, poddani každé vysoké smlouvající se strany spravovati se budou těmi zákony, jimiž věc tato v státech jedné každé vysoké smlouvající se strany a v zámořských držebnostech neb osadách Nizozemských nyní spořádána jest neb budoucně se spořádá.

Article 13.

Les marchandises de toute espèce sans distinction d'origine, importées de quelque pays que ce soit, par navires de l'Empire d'Autriche dans les ports neerlandais ou par navire du Royaume de Pays-Bas dans les ports autrichiens, de même les marchandises de toute espèce, sans distinction d'origine, exportées pour quelque déstination que ce soit, des ports autrichiens par navires neerlandais, ou des ports neerlandais par navires autrichiens, ne paieront dans les ports respectifs d'autres ni de plus forts droits d'entrée, de sortie ou de transit, imposés actuellement, ou à imposer à l'avenir que si l'importation ou l'exportation avait lieu par navires nationaux.

Článek 13.

Ze zboží jakého koli druhu a pocházejícího odkud koli, ježto se z jaké koli země na lodi císařství Rakouského doveze do přístavů nizozemských anebo na lodi království Nizozemského do přístavů rakouských, a taktéž ze zboží jakého koli druhu a pocházejícího odkud koli, ježto se k jakému koli konci vyveze z přístavů rakouských na lodích nizozemských, nebo z přístavů nizozemských na lodích rakouských, nemá se v přístavech, kam se zboží takové doveze neb vyveze, platiti ani jiných ani větších poplatků dovozních, vývozních neb průvozních, nechať jsou uloženy již nyní nebo budou uloženy budoucně, nežli těch, ježto by se platily, kdyby zboží bylo doveženo neb vyveženo na lodích národních.

Article 14.

Les exemptions, primes, restitutions de droits ou autres faveurs ou avantages de ce genre, qui sont, ou qui pourraient à l'avenir être accordés dans les Etats de l'une des Hautes Parties contractantes aux navires nationaux ou à leur cargai-

Článek 14.

Osvobození, premií a navrácení poplatku aneb jiných výhod a užitku toho způsobu jichž v zemích té neb oné smlouvající se vysoké strany při dovozu neb průvozu buď již dopřáno jest aneb později dopřáno bude lodím národním aneb

son, soit pour l'entrée, soit pour la sortie ou pour le transit, seront également accordés tant aux navires de l'autre Partie qu'à leurs cargaisons, sans égard aux pays d'où ces navires ou leurs cargaisons viennent, ou pour lesquels ces navires ou leurs cargaisons sont destinés.

Ces dispositions ne dérogent pas à l'exemption du droit de tonnage et à autres faveurs spéciales de la même nature, dont jouissent dans chaque Etat les navires employés à la pêche nationale.

Article 15.

Les produits du sol et de l'industrie de l'un des deux Etats ou de leurs colonies ou possessions, ne paieront dans l'autre Etat ni dans ses colonies ou possessions, d'autres ni de plus forts droits d'entrée, de sortie et de transit, que les produits similaires de toute autre nation la plus favorisée; et si une des Hautes Parties contractantes accordait par la suite à quelqu'autre Etat des faveurs spéciales dans cette matière, les mêmes faveurs seront acquises à l'autre Partie gratuitement, si la concession est gratuite, ou en donnant un équivalent, si la concession est conditionelle.

Il est fait exception à cette règle seulement en ce qui concerne les faveurs spéciales, accordées ou à accorder par la suite dans les Colonies Neerlandaises des Indes Orientales, aux nations asiatiques, pour l'importation des produits de leur sol et de leur industrie ou pour leurs exportations.

Egalement tous les produits transatlantiques quelconques, exportés des ports de l'un des deux Etats, et importés dans les ports de l'autre Etat, n'y

nákladu jejich, dopřáti se má touž měrou jak lodím tak i nákladu druhé strany, nechať lodě tyto a náklad na nich přicházejí ze které koli země aneb ať ustanoveny jsou do které koli země.

Tímto ustanovením nečiní se však žádné změny v osvobození od poplatku tunního a v jiných zvláštních výhodách toho spůsobu, jichž v každém státu požívají lodě, určené k národnímu rybářství.

Článek 15.

Z plodin zemských a z výrobků průmyslových toho neb onoho státu aneb jeho osad a držebností, nebudiž v státu druhém aneb v jeho osadách neb držebnostech placeno ani jiných ani větších poplatků dovozních, vývozních a průvozních, nežli se platí z týchž plodin a výrobků národu některého, který nejvíce výhod požívá, a pakliby ta neb ona smlouvající se vysoká strana později některému státu nějakých zvláštních výhod v příčině té propůjčila, tedy má býti týchž výhod také druhé straně popřáno, a to zdarma, byloli ono dopřání učiněno zdarma, anebo za náhradu, jestli to dopřání učiněno pod výminkou.

Výjímka z pravidla tohoto má místo míti jedině s strany těch výhod zvláštních, jichž v osadách nizozemských ve východní Indii buď již nyní dopřano jest neb budoucně dopřáno bude národům asiatickým při dovážení nebo při vyvážení plodin jejich země aneb výrobků jejich průmyslu.

Z jakých koli plodin a výrobků zaatlantických, ježto by se z přístavů jednoho z obou států vyvezly a do přístavů státu druhého dovezly, nebudiž při dovežení

paieront lors de leur importation, d'autres ni de plus forts droits, que si ces produits étaient importés directement des lieux de provenance.

Les dispositions du présent article ne dérogent pas à la faculté que l'Autriche se reserve expressément, de traiter les produits du sol et de l'industrie des Etats de l'union douanière allemande plus favorablement que les produits similaires de toute autre provenance.

Article 16.

Les sujets des deux Hautes Parties contractantes ne paieront point à raison de leur commerce ou de leur industrie dans les ports, villes ou lieux quelconques des Hautes Parties contractantes, soit qu'ils s'y établissent, soit qu'ils y résident ou séjournent temporairement, des droits, taxes ou impôts autres ou plus élevés que ceux qui se percevront sur les nationaux, et les priviléges, immunités et autres faveurs, dont jouiront en matière do commerce ou d'industrie les sujets de l'une des deux Hautes Parties contractantes, seront communs à ceux de l'autre, avec l'obligation de se soumettre aux mêmes lois et règlements.

Article 17.

Les sujets autrichiens jouiront dans les Colonies Neerlandaises de toutes les faveurs qui sont ou qui seront accordées aux sujets de tout autre Etat européen le plus favorisé.

Article 18.

Les navires autrichiens, ainsi que leurs cargaisons, seront traités dans les possessions d'outre mer ou Colonies Neerlandaises sur le même pied que les na-

jich ani jiných ani větších poplatků placeno, nežliby se platilo, kdyby plodiny a výrobky tyto byly doveženy bývaly přímo z místa, odkud pocházejí.

Co v článku tomto ustanoveno, nemá býti na ujmu právu Rakouska, kteréž sobě výslovně zůstavuje, by mohlo plodinám zemským a výrobkům průmyslovým, pocházejícím ze zemí německé jednoty celní větších výhod dopřáti, nežli týmž plodinám a výrobkům všeliké jiné provenience.

Článek 16.

Poddaní obou smlouvajících se vysokých stran nemají povinni býti, v příbytcích, městech neb jiných místech smlouvajících se vysokých stran, nechať by se tam řádně usadili aneb se tam jen na čas zdržovali, z příčiny obchodu neb průmyslu svého platiti jiných neb větších poplatků, tax neb uložení, nežli těch, ježto se vybírají od poddaných domácích, přednosti pak, osvobození a jiných výhod, jichž co do obchodu a průmyslu účastni jsou poddaní jedné z obou smlouvajících se vysokých stran, požívati mají společně také poddaní strany druhé, povinni ale jsouce, podrobiti se týmž zákonům a předpisům.

Článek 17.

Poddaní rakouští požívati mají v osadách nizozemských všech těch výhod, kterýchž buď již nyní dopřáno jest aneb budoucně dopřáno bude poddaným každého jiného státu evropejského, největších výhod požívajícího.

Článek 18.

K lodím rakouským i k nákladu na nich, budiž v nizozemských držebnostech neb osadách zámořských, rovněž hleděno jako k národním lodím a národnímu ná-

vires nationaux et leurs cargaisons, sans égard aux pays d'où les navires ou leurs cargaisons viennent, ou pour lesquel les navires ou leurs cargaisons sont destinés:

1. par rapport aux droits pesant sur la coque des navires à leur entrée, pendant leur séjour ou à leur sortie, nommément tous ceux qui sont désignés à l'article 2 du présent traité;

2. par rapport à la faculté d'importer et d'exporter des produits et objets de commerce, conformément à l'article 5 du présent traité;

3. par rapport aux droits quelconques imposés actuellement ou à imposer à l'avenir aux produits et objets de commerce importés ou exportés, conformément à l'article 13 du présent traitè. De même les stipulations contenues dans les articles 3, 6, 7, 8, 9 et 14 s'appliqueront au commerce et à la navigation avec les possessions d'outre mer et Colonies Neerlandaises et vice versa.

Article 19.

Chacune des Hautes Parties contractantes accorde à l'autre la faculté d'entretenir dans les ports et places maritimes de commerce où d'autres Gouvernements étrangers jouissent déjà de la même prérogative, des Consuls Généraux, Consuls, Vice-Consuls ou Agents commerciaux, qui jouiront de toute la protection et recevront toute l'assistance nécessaire pour remplir dûment leurs fonctions. Les Consuls, de quelque classe qu'ils soient, dûment nommés par leur Gouvernement respectif, et après avoir obtenu l'exéquatur de celui dans le territoire duquel ils doivent résider, jouiront

kladu na nich, nechať lodě onyno a náklad na nich přicházejí ze země jaké koli aneb jdou do země které koli. Rovnost tato zachovávána buď:

1. Co se týče poplatků, ježto se zapravovati mají z těla lodního, když loď dojede, když se tu zdržuje aneb když vyjíždí, zejména co se týče všech těch poplatků, ježto pojmenovány jsou v článku 2. smlouvy této;

2. co se týče práva, dovážeti a vyvážeti plodiny a výrobky a jiné věci, s nimiž se obchod vede, vedlé článku 5. smlouvy této,

3. co se dotýče poplatkův jakých koliv, ježto na plodiny a výrobky, s nimiž se obchod vede, při doveženi neb vyvežení buď již nyní uloženy jsou aneb teprv uloženy budou, vedle článku 13. smlouvy této. Taktéž mají se úmluvy v článcích 3., 6., 7., 8. a 14 obsažené vztahovati na obchod a plavbu do nizozemských držebností a osad zámořských, a naopak.

Článek 19.

Každá vysoká smlouvající se strana straně druhé dovoluje, aby v přístavech obchodních a místech námořských, v kterých jiné cizí vlády přednosti této již požívají, zřizovali generální konsuly, konsuly, místokonsuly neb jednatele obchodní, jimžto se propůjčí ochrany a pomoci všeliké, kteréž by k náležitému vykonávání funkcí svých měli zapotřebí.

Konsulové řádu všelikého od vlády své náležitě jmenovaní, když obdrží *exequatur* od vlády, v jejíž zemi mají sídliti, požívati mají v té i oné zemi, jak co se týče osob jejich, tak i co se dotýče vykonávání jejich funkcí, všech přednosti

dans l'un et l'autre pays, tant dans leurs personnes que pour l'exercice de leurs fonctions des priviléges dont jouissent les Consuls des nations les plus favorisées.

L'exéquatur sera délivré sans prélever une taxe ou autres droits.

Article 20.

Les Consuls respectifs pourront faire arrêter et renvoyer, soit à bord, soit dans leur pays, les matelots qui auraient déserté des bâtiments de leur nation dans un des ports de l'autre. A cet effet ils s'adresseront, par écrit, aux autorités locales compétentes, et justifieront par l'exhibition en original, ou en copie dûment certifiée, des régistres du bâtiment ou du rôle d'équipage ou par d'autres documents officiels, que les individus qu'ils réclament faisaient partie du dit équipage; sur cette demande ainsi justifiée, la remise ne pourra leur être refusée.

Il leur sera donné toute aide pour la recherche et l'arrestation des déserteurs, qui seront même détenus et gardés dans les maisons d'arrêt du pays, à la réquisition et aux frais des Consuls, jusqu'à ce que ces agents aient trouvé une occasion de les faire partir.

Si pourtant cette occasion ne se présentait pas dans un delai de deux mois à compter du jour de l'arrestation, les déserteurs seraient mis en liberté, et ne pourraient plus être arrêtés pour la même cause.

Il est entendu que les marins, sujets de l'autre Partie, seront exceptés de la présente disposition, à moins qu'ils ne soient naturalisés citoyens de l'autre Pays.

Si le déserteur avait commis quelque délit ou crime, son extradition sera différée jusqu'à ce que le tribunal devant lequel l'affaire sera portée ait prononcé son jugement et que celui-ci ait reçu son entière exécution.

jako konsulové těch národů, kteří největších výhod požívají.

Exequatur budiž dáváno bez taxy neb jiných poplatků.

Článek 20.

Konsulové obou stran mohou dáti marinářе, kteří z lodí národních strany jedné uběhli v některém přístavu strany druhé, zatknouti a poslati je nazpět buď na loď nebo do jejich země. K tomu konci mají se písemně k příslušným úřadům místním obrátiti a předloživše originál aneb náležitě legalisovaný přepis rejstříků lodních, aneb roli mužstva neb jiných listin úředních prokázati, že osoby od nich reklamované jsou částí dotčeného mužstva; na kteroužto žádost tímto způsobem odůvodněnou jim mají vydány býti.

Kdyžby činiti bylo o vyhledání a zatčení uběhlíků, má se konsulům všeliká pomoc dáti, a uběhlíci takoví mají se ve vězeních té země k žádosti a na útraty konsulů dotud držeti a ostříhati, pokud jednatelé tito nenaleznou příležitosti, aby je poslali domů.

Pakli by se ale do dvou měsíců ode dne zatčení jich příležitosti takové neudálo, mají uběhlíci na svobodu propuštěni býti, aniž dovoleno jest, z též příčiny zase jich zatýkati.

Rozumí se samo sebou, že marinářі, kteří jsou poddaní strany druhé z toho, co výše ustanoveno, vyjmuti jsou, leč že by byli naturalisovaní občané státu druhého.

Jestliže by se byl uběhlík dopustil nějakého přečinu neb zločinu, nebude

férée jusqu' à ce que le tribunal qui a droit d' en connaître, ait rendu son jugement et que celui-ci ait eu son effet.

Article 21.

Sur l' admission des Consuls Généraux, Consuls, Vice-Consuls ou agents commerciaux et sur leurs attributions dans les Colonies Neerlandaises sera conclu une convention spéciale.

Article 22.

Le présent traité sera en vigueur pendant cinq années, à compter du jour de l'échange des ratifications, et si un an avant l' expiration de ce terme ni l' une ni l'autre de deux Hautes Parties contractantes n' annonce par une déclaration officielle son intention d'en faire cesser les effets, le dit traité restera encore obligatoire pendant une année pour les deux Parties, et ainsi de suite jusqu' à l' expiration des douze mois qui suivront la déclaration officielle en question, à quelque époque qu'elle ait lieu.

Article 23.

Le présent traité sera ratifié par Sa Majesté l'Empereur d'Autriche et par Sa Majesté le Roi des Pays-Bas, et les ratifications en seront échangées à la Haye dans un délai de six mois, ou plus tôt si faire se peut.

En foi de quoi les Plénipotentiaires l' ont signé et y ont apposé le sceau de leurs armes.

Fait à la Haye, en double original le vingt neuvième jour du mois de Décembre de l'an de grâce mil huit cent cinquante cinq.

Doblhoff m. p. **van Vall** m. p. **Vrolik** m. p. **Pahud** m. p.

dříve vydán, než až příslušný soud rozsudek vynese a rozsudek tento objeví účinek.

Článek 21.

Co se tkne připouštění generálních konsulů, konsulů, místokonsulů a jednatelů obchodnických a jejich atribucí v osadách nizozemských, o to učiněna bude smlouva zvláštní.

Článek 22.

Smlouva nynější má moc a platnost míti po pět let, ode dne vyměnění ratifikací, a jestliže by rok před projitím lhůty této ani ta ani ona vysoká smlouvající se strana prohlášením úředním úmyslu svého neprojevila, aby dále účinku neměla, tedy má smlouva tato obě strany o rok dále vázati, a to vždy tak až do projití dvanácti měsíců po takovém prohlášení, ať by se stalo kdy koli.

Článek 23.

Smlouva tato bude skrze Jeho Veličenství císaře Rakouského, a skrze Jeho Veličenství krále Nizozemského ratifikována, a ratifikace mají v Hagu v šesti měsících, a možnáli i dříve, vyměněny býti.

Na potvrzení toho plnomocníci se v ní podepsali a pečeti své k ní přitiskli.

Stalo se v Hágu, v dvojnásobném sepsání dne dvadcátého devátého měsíce prosince, léta Páně tisícího osmistého padesátého pátého.

Doblhoff mp. **van Hall** mp. **Vrolik** mp. **Pahud** mp.

Nos visis et perpensis omnibus et singulis conventionis hujus articulis, illos omnes ratos gratosque habere hisce profitemur; verbo Nostro Caesareo promittentes, Nos ea omnia, quae in illis continentur, fideliter executioni mandaturos, nec, ut iisdem ulla ratione a Nostris contraveniatur, permissuros esse.

In quorum fidem praesentes ratihabitionis tabulas manu Nostra signavimus, sigilloque Nostro Caesareo Regio firmari jussimus.

Dabantur in Imperiali urbe Nostra Vienna, die undecima mensis Martii anno Domini millesimo octingentesimo quinquagesimo sexto, Regnorum Nostrorum octavo.

Franciscus Josephus.

(L. S.)

Comes a Buol-Schauenstein, m. p.

Ad mandatum Sacrae Caesareae
et Regiae Apostolicae Majestatis proprium:

Ig. Eques Lichmann a Palmrode mp.
Cons. Aul. et Ministerialis.

123.

Úmluva, učiněná mezi císařstvím Rakouským a královstvím Nizozemským dne 15. května 1856,

ježto se týče zřízení rakouských úřadů konsulských v osadách nizozemských.

Uzavřena v Hagu dne 29. prosince 1855.

Ratifikace vyměněny tamtéž dne 15. května 1856.

(V Zák. říš. č. XXIX. vyd. a rozesl. dne 12. července r. 1856 č. 119.)

Nos Franciscus Josephus Primus,

Divina favente clementia Austriae Imperator; *Hungariae, Bohemiae, Lombardiae et Venetiarum, Dalmatiae, Croatiae, Slavoniae, Galiciae, Lodomeriae et Illiriae Rex; Archidux Austriae; Magnus Dux Cracoviae; Dux Lotharingiae, Salisburgi, Styriae, Carinthiae, Carnioliae, Bucovinae, superioris et inferioris Silesiae; Magnus Princeps Transilvaniae; Marchio Moraviae; Comes Habsburgi et Tirolis etc. etc.*

Notum testatumque omnibus et singulis, quorum interest, tenore praesentium facimus:

Posteaquam a Nostro et a Suæ Majestatis Regis Belgii Plenipotentiariis, die 29. Decembris anni elapsi specialis, in quindecim articulos distributa, conventio, eo fine, ut res consulares Austriacæ in coloniis Regni Belgii clara et distincta ratione determinarentur, Hagæ inita et signata fuit, tenoris sequentis:

Urtext.

Sa Majesté le Roi des Pays-Bas etc. etc. etc. voulant resserrer les liens d'amitié existants entre le Royaume des Pays-Bas et l'Empire d'Autriche, et assurer aux relations de commerce si heureussement établies entre les deux nations le développement le plus ample possible, a, pour atteindre ce but, et pour satisfaire à un désir itérativement exprimé par le Gouvernement de Sa Majesté l'Empereur d'Autriche, consenti à admettre des consuls autrichiens dans les principaux ports des Colonies Neerlandaises,

Překlad.

Jeho Veličenství král Nizozemský atd. atd. atd., chtěje svazky přátelství mezi královstvím Nizozemským a císařstvím Rakouským trvající, ještě více upevniti a spojení obchodní mezi oběma národy šťastně zavedené co možná nejvíce rozšířiti, a k tomu konci, aby přání od vlády Jeho Veličenství císaře Rakouského opětně projevenému zadost učinil, svolil jest, aby v znamenitějších přístavích osad nizozemských konsulové rakouští připuštěni byli s tím však vyhražením, aby se svolení toto stalo předmětem smluvy

sous la réserve toutefois, de faire de cette Concession l'objet d'une Convention spéciale, qui déterminât d'une manière claire et précise les droits, devoirs et immunitès de ces Consuls dans les dites Colonies.

zvláštní, v nížby se práva, povinnosti a imunity konsulů těchto v osadách dotčených jasně a určitě ustanovily.

A l'effet de négocier et de conclure cette Convention Leurs susdites Majestés ont nommé des plénipotentiaires, savoir:

K vyjednávání v příčině té a k uzavření úmluvy Jejich výše jmenovaná Veličenství plnomocníky jmenovali, a to:

Sa Majesté l'Empereur d'Autriche, le Baron Antoine de Doblhoff-Dier, Commandeur de l'Ordre du Lion Neerlandais et de l'Ordre Royal et distingué des Charles III d'Espagne, son Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire à la Cour des Pays-Bas;

Jeho Veličenství císař Rakouský svobodného pána Antonína Doblhoffa-Diera, komandéra nizozemského řádu lva a král. španělského řádu Karla III., Svého mimořádného vyslance a zmocněného ministra při dvoře nizozemském; a

Sa Majesté le Roi des Pays-Bas, le Sieur Florent Adrien van Hall, Chevalier Grand' Croix de l'Ordre du Lion Neerlandais, de l'Ordre de la Couronne de Chêne, de l'Ordre du Faucon Blanc de Saxe-Weimar, de l'Ordre de Léopold de Belgique, de l'Ordre de la Branche Ernestine de la Maison de Saxe, de l'Ordre Impériale Russe de l'Aigle Blanc et de l'Ordre des Guelphes de Hanovre, Son Ministre d'Etat et des Affaires Etrangères, et le Sieur Charles Ferdinand Pahud Chevalier Grand' Croix de l'Ordre du Lion Neerlandais, de l'Ordre de Léopold de Belgique et de l'Ordre de l'Aigle rouge de Prusse, Son Ministre des Colonies.

Jeho Veličenství král Nizozemský pana Florenta Hadriana van Halla, velkokřížníka nizozemského řádu lva, řádu koruny dubové, sasoveimarského řádu bílého sokola, belgického řádu Leopoldova, sasoarnoštského řádu domovního, císařského ruského řádu bílého orla a hanoveranského řádu Guelfského, Svého ministra státního a ministra záležitostí zahraničných, a pana Karla Ferdinanda Pahuda, velkokřížníka nizozemského řádu lva, belgického řádu Leopoldova a pruského řádu červeného orla, Svého ministra kolonií;

Lequels, après s'être communiqué leurs pleins-pouvoirs, trouvés en bonne et due forme, sont convenus des Articles suivants:

kteřížto plnomocníci propůjčivše sobě plnomocenství svých a shledavše je býti v dobré a náležité spůsobě, o tyto články se umluvili:

Article 1.

Les Consuls-Généraux, Consuls, Vice-Consuls et Agents consulaires Autrichiens seront admis dans tous les ports des Possessions d'outre mer ou Colonies des Pays-Bas, qui sont ouverts aux navires de toutes nations.

Article 2.

Les Consuls-Généraux, Consuls, Vice-Consuls et Agents consulaires Autrichiens, sont considérés comme des Agents commerciaux, Protecteurs du Commerce maritime de leurs nationaux, dans les ports de la circonscription de leur arrodissement nconsulaire.

Ils sont sujets aux lois tant civiles que criminelles du pays où ils résident, sauf les exceptions que la présente Convention établit en leur faveur.

Article 3.

Les Consuls-Généraux, Consuls et Vice-Consuls, avant d'être admis à l'exercice de leurs fonctions, et du jouir des immunités qui y sont attachées doivent produire une Commission en due forme au Gouvernement de Sa Majesté le Roi des Pays-Bas.

Après avoir obtenu l'Exéquatur, qui sera aussi promptement que possible contresigné par le Gouverneur de la Colonie, les dits fonctionnaires consulaires de tout grade auront droit à la protection du Gouvernement et à l'assistance des autorités locales pour le libre exercice des leurs fonctions.

Le Gouvernement, en accordant l'Exequatur se réserve la faculté de le retirer, ou faire retirer par le Gouverneur de la Colonie, en indiquant les motifs de cette mésure.

Článek 1.

Generální konsulové, konsulové, místokonsulové a konsulští jednatelé rakouští připuštěni buďte do všech těch přístavů zámorských držebností neb osad nizozemských, do nichž jest volno vjížděti loděm všech národů.

Článek 2.

Generální konsulové, konsulové a místokonsulové, a konsulští jednatelé rakouští pokládáni budou za jednatele obchodnické a ochrance obchodu námořského národovců svých v přístavech v jejich okresu konsulském se nacházejících.

Oni budou poddáni civilním i trestním zákonům té země, v které budou sídliti, kromě případností vyjmutých, ježto se v úmluvě této k jich dobrému ustanoví.

Článek 3.

Generální konsulové, konsulové a místokonsulové, prvé než k vykonávání funkcí svých budou připuštěni a budou požívati předností s nimi spojených, předložiti mají vládě Jeho Veličenství krále Nizozemského listinu ustavení svého v náležité formě vyhotovenou. Když dotčení konsulští funkcionáři řádu všelikého obdrží *exequatur*, kteréž má guvernér osady co nejrychleji spolupodepsati, budou moci za příčinou svobodného vykonávání funkcí svých žádati za ochranu vlády a za pomoc úřadův místních.

Vládá, udělujíc *exequatur*, zůstavuje sobě právo, aby je mohla odvolati aneb skrze guvernéra osady dáti odvolati, oznámíc příčiny takového prostředku.

Article 4.

Les Consuls-Généraux, Consuls et Vice-Consuls sont autorisés à placer au-dessus de la porte extérieure de leur maison un tableau aux armes de leur Gouvernement avec l'inscription: Consulat ou Vice-Consulat d'Autriche.

Il est bien entendu, que cette marque extérieure ne pourra jamais être considérée comme donnant droit d'asile ni comme pouvant soustraire la maison et ceux qui l'habitent aux poursuites de la Justice territoriale.

Article 5.

Il est nénamoins entendu que les archives et documens relatifs aux affaires consulaires seront protégés contre toute recherche, et qu'aucune autorité ni aucun magistrat ne pourra d'une manière quelconque, et sous aucun prétexte les visiter, les saisir ou s'en enquérir.

Article 6.

Les Consuls-Généraux, Consuls, Vice-Consuls, et Agents consulaires ne sont investi d'aucun caractère diplomatique. Toute demande à adresser au Gouvernement Neerlandais devra avoir lieu par l'entremise de l'agent diplomatique résidant à la Haye. A défaut d'un tel agent et en cas d'urgence, le Consul-Général, Consul et Vice-Consul peut faire lui même la demande au Gouverneur de la Colonie, en prouvant l'urgence, et en exposant les motifs pour lesquels la demande ne saurait être adressée aux autorités subalternes, ou en démontrant que les demandes antérieurement adressées à ces autorités seraient restées sans effet.

Článek 4.

Generální konsulové, konsulové a místokonsulové mohou zevnitř nad vraty domu svého vyvěsiti štít s erbem vlády své a s nápisem dokola: „Rakouské konsulství“ aneb „Rakouské místokonsulství.“

Rozumí se samo sebou, že se nikdy nebude moci pokládati za to, jakoby toto zevnitřní znamení nějakého práva útočištného propůjčovalo, anebo dům a obyvatele osvoboditi mohlo od vkročování spravedlnosti teritoriální.

Článek 5.

Nicméně rozumí se samo sebou, že archivy a spisy k pracem a jednáním konsulským se vztahující od všelikého vyhledávání prosty býti mají, a že ani nižádný úřad, ani nižádná osoba úřední práva nemá, jakým koli spůsobem a pod jakou koli zámínkou je prohlížeti, zabavovati aneb po nich se poptávati.

Článek 6.

Generální konsulové, konsulové, místokonsulové a jednatelé konsulští nemají charakteru diplomatického. Kdykoli by se k vládě nizozemské nějaká žádost podávala, státi se to má skrze jednatele diplomatického, sídlícího v Hágu. Pakliby ale jednatele takového nebylo anebo by věc byla velmi pilná, generální konsul, konsul neb místokonsul obrátiti se může se žádostí svou přímo ke guvernérovi osady, prokázav, že věc jest pilná a předloživ příčiny, pro které nemohl žádosti k úřadům nižším podati, aneb prokázav, že žádosti k úřadům těmto již dříve podané byly bez účinku.

Article 7.

Les Consuls-Généraux, Consuls et Vice-Consuls ont la faculté de nommer des Agents consulaires dans les ports mentionnés à l'article premier.

Les Agents consulaires pourront être indistinctement des sujets Néerlandais, des Autrichiens, ou des nationaux de tout autre pays, résidant, ou pouvant aux termes des lois locales, être admis à fixer leur résidence dans le port, où l'Agent consulaire sera nommé.

Les Agents consulaires, dont la nomination sera soumise à l'approbation du Gouverneur de la colonie, seront munis d'un brevet délivré par le Consul, sous les ordres duquel ils exerceront leurs fonctions.

Le Gouverneur de la Colonie peut en tout cas retirer aux Agents consulaires, en communiquant au Consul Général ou Consul les motifs d'une telle mesure, l'approbation dont il vient d'être parlé.

Article 8.

Les passeports délivrés ou visés par les fonctionnaires consulaires de tout grade, ne dispensent nullement de se munir de tous les actes, requis par les lois locales, pour voyager ou s'établir dans les Colonies.

Au Gouverneur de la Colonie est reservé le droit de défendre le sejour dans la Colonie, ou d'ordonner la sortie de l'individu auquel serait délivré un passeport.

Article 9.

Lorsqu'un navire Autrichien viendra à échouer sur les côtes d'une des Colonies Néerlandaises, le Consul Général, Consul, Vice-Consul ou Agent consulaire

Článek 7.

Generální konsulové, konsulové a místokonsulové mají právo, zřízovati jednatele konsulské v přístavech v článku 1. jmenovaných.

Jednateli konsulskými býti mohou bez rozdílu poddaní nizozemští, rakouští aneb příslušníci některé jiné země, kteří se v místě přístavním, pro kteréž jednatel konsulský jmenován býti má, zdržují aneb kterým se dle zákonů místních povoliti může, aby se tam zdržovali.

Tito jednatelé konsulští mají býti od guvernéra osady potvrzeni, a má se jim dáti listina jmenovací, vyhotovená od konsula, pod jehož rozkazy funkce své vykonávati mají.

Guvernér osady může ve všeliké případnosti jednatelům konsulským potvrzení dotčené odejmouti, oznámě generálnímu konsulovi příčinu, proč to učinil.

Článek 8.

Protože někomu byl od funkcionařů konsulských jakého koli řádu pas vydán neb vidován, není prost povinnosti, opatřiti se listinami dle zákonů místních k cestě aneb k usazení se v osadách předepsanými. Guvernérovi osady zůstavuje se právo, že může tomu, komu byl pas vydán, zakázati, aby se v osadě nezdržoval aneb mu nařiditi, aby z ní odešel.

Článek 9.

Jestliže by se loď rakouská na pobřeží některé osady nizozemské rozbila, učiní generální konsul, konsul, místokonsul aneb jednatel konsulský, nalézající se

présent sur le lieu même du naufrage ou du sauvetage, prendra en l'absence ou du consentement du Capitaine, toutes les mesures nécessaires, propres à sauver le navire, la cargaison et tout ce qui y appartient.

En l'absence du Consul-Général, Consul, Vice-Consul ou Agent consulaire, les autorités Neerlandaises du lieu où le navire aura échoué, prendront les mesures prescrites par les lois de la Colonie.

Article 10.

Les Consuls-Généraux, Consuls, Vice-Consuls et Agents consulaires peuvent, pour autant que l'extradition de déserteurs de navires Autrichiens, marchands ou de guerre a été stipulée par traité, requérir l'assistance des autorités locales pour l'arrestation, la detention et l'emprisonnement des déserteurs de ces navires; ils s'adresseront à cet effet aux fonctionnaires compétents et réclameront les dits déserteurs par écrit, en prouvant par les registres du navire, les rôles d'équipage, ou par tout autre document authentique, que les individus réclamés faisaient partie des équipages.

La réclamation étant appuyée de cette manière, l'extradition sera accordée, à moins que l'individu dont il s'agit ne soit sujet de la nation à laquelle on le réclame. Les autorités seront tenues à exercer toute l'autorité qu'elles possèdent afin que l'arrestation des déserteurs ait lieu.

Ces déserteurs arrêtés seront mis à la disposition des fonctionnaires consulaires et pourront être écroués dans les prisons publiques, à la réquisition et aux frais de ceux qui les réclament, afin d'être

v tom místě, v kterém se rozkotala aneb zachráněna byla, když kapitán není přítomen, nebo když k tomu svolí všeliká opatření potřebná, aby zachována byla jak loď, tak i náklad a vše jiné, co k ní náleží.

Nebylli by generální konsul, konsul, místokonsul aneb jednatel konsulský přítomen, tedy učiní úřadové nizozemští, nacházející se v místě, kde loď se rozbila, opatření dle zákonů osady předepsaná.

Článek 10.

Generální konsulové, konsulové, místokonsulové a jednatelé konsulští, byloli smluvou ustanoveno, aby uběhlíci z rakouských lodí obchodních neb válečných byli vydáváni, žádati mohou na úřadech místních, aby jim dali pomoc k zatknutí, střežení a u vazbě držení uběhlíků z lodí takových; k tomu konci mají se k funkcionářům příslušným obrátiti a dotčených uběhlíků písemně nazpět žádati, prokázavše rejstříky lodními, rolemi mužstva aneb jinými spisy autentickými, že osoby nazpět žádané k mužstvu lodnímu náleží.

K žádosti takto odůvodněné budiž osoba, o kterou činiti jest, vydána, ač nenáležíli k národu, na kterémž se nazpět žádá. Úřadové místní jsou zavázáni, užiti vší moci jim příslušné, aby uběhlíci byli jati.

Když některý uběhlík takový byl zatčen, budiž funkcionáři konsulskému v moc dán, aby s nim dle potřeby naložil a žádajíli za to ti, kteří ho reklamovali, budiž na jejich náklad ve veřejném vě-

dirigés sur les navires auxquels ils appartiennent, ou sur d'autres navires de la même nation. Mais s'ils ne sont pas renvoyés dans les trois mois à partir du jour de leur arrestation, ils seront mis en liberté, et ne pourront plus être arrêtés pour la même cause.

Il est entendu toutefois, que si le déserteur se trouvait avoir commis quelque crime, délit ou contravention, il pourra être sursis à son extradition, jusqu'à ce que le tribunal saisi de l'affaire, ait rendu sa sentence, et que celle-ci ait reçu son exécution.

Article 11.

Lorsqu'un sujet autrichien vient à décéder sans laisser d'héritiers connus, ou d'exécuteurs testamentaires, les autorités Neerlandaises, chargées, selon les lois de la Colonie, de l'administration de la succession, en donneront avis aux fonctionnaires consulaires, afin de transmettre aux intéressés les informations nécessaires.

Article 12.

Les Consuls-Généraux, Consuls, Vice-Consuls et Agents consulaires ont, en cette qualité, pour autant que la législation autrichienne le permet, le droit d'être nommés arbitres dans les differends, qui pourront s'élever entre les capitaines et les équipages des navires Autrichiens, et ce sans l'interventions des autorités locales, à moins que la conduite des équipages ou du capitaine n'ait été de nature á troubler l'ordre et la tranquillité du pays, ou que les Consuls-Généraux, Consuls, Vice-Consuls et Agents consulaires ne requièrent l'assistance des dites autorités, pour mettre leurs décisions à exécution, ou en maintenir l'autorité. Il

zení chován, aby dopraven byl buď na tu loď, ke které náleží nebo na některou jinou rakouskou loď národní. Nebylli by však uběhlík takový ve třech měsících ode dne zatčení nazpět poslán, budiž na svobodu propuštěn, aniž buď kdy za touž příčinou znovu zatčen.

Rozumí se však, kdyby se uběhlík byl dopustil nějakého zločinu, přečinu neb přestupku, že se s vydáním jeho potud odložiti může, až soud u něhož se to vyšetřuje, rozsudek vynese a rozsudek tento k vykonání svému přijde.

Článek 11.

Zemřelliby některý poddaný rakouský nezůstaviv po sobě známých dědiců neb vykonatelů závětu, tedy mají úřadové nizozemští, jimž dle zákonů osady přísluší, pozůstalost spravovati, funkcionářům konsulským o tom dáti věděti, aby tito těm, jichž se dotýče, čeho potřebí, oznámili.

Článek 12.

Generální konsulové, konsulové, místokonsulové a jednatelé konsulští mohou jakožto takoví, pokud zákonové rakouští to dovolují, v rozepřech, vzešlých mezi kapitány a mužstvem lodí rakouských, za rozsudí zvoleni býti, aniž to působiti mají úřadové místní, ač nebyloli by chování mužstva nebo kapitána takové, že by tím řád a pokoj země přerušen býti mohl, aneb nežádalili generální konsulové, konsulové, místokonsulové a jednatelé konsulští úřadův řečených za pomoc k vykonání neb v platnosti zachování nálezů svých. Rozumí se však, že se takovým rozsudkem aneb takovým výrokem rozsudích stranám sporným práva jim pří-

est toutefois entendu que ce jugement ou arbitrage spécial ne privera, pas les parties en litige du droit, d'en appeler à leur tour, aux autorités judiciaires de leur propre pays, quand la législation de ce dernier leur reconnait ce droit.

Article 13.

Les Consuls-Généraux, Consuls, Vice-Consuls et Agents consulaires qui ne sont point sujets des Pays-Bas, qui au moment de leur nomination ne sont point établis comme habitants dans le Royaume des Pays-Bas ou ses Colonies, et qui n'exercent aucune fonction, profession ou commerce, outre leurs fonctions consulaires, sont, pour autant qu'en Autriche les mêmes faveurs seraient accordées aux Consuls Généraux, Consuls, Vice-Consus et Agents consulaires des Pays-Basl, exempts du logement militaire, de l'impôt personnel, et de plus de toutes les impositions publiques ou municipales, qui seraint considérées être d'une nature personnelle. Cette exemption ne peut jamais s'étendre aux droits de douane ou autres impôts indirects ou réels.

Les Consuls-Généraux, Consuls, Vice-Consuls et Agents consulaires qui ne sont point indigènes ou sujets reconnus des Pays-Bas, mais qui exerceraient conjointement avec leurs fonctions consulaires, une profession ou un commerce quelconque, sont tenus de supporter et de payer comme les sujets Neerlandais et autres habitans, les charges, impositions et contributions.

Les Consuls-Généraux, Consuls, Vice-Gonsuls et Agents consulaires, sujets des Pays-Bas, mais auxquels il a été accordé d'exercer des fonctions consulaires, con-

slušného neodjímá, by se obrátily k úřadu soudnímu své země, pokud jim zákonové země této toho práva propůjčují.

Článek 13.

Generální konsulové, konsulové, místokonsulové a jednatelé konsulští, kteří nejsou poddaní nizozemští, kteří v čas jmenování svého nejsou jakožto obyvatelé v království Nizozemském nebo osadách jeho usedlí, a kteří kromě svých funkcí konsulských žádných jiných prací nekonají a žádné živnosti neb obchodu neprovozují, osvobozeni jsou od ubytování vojska, od daně osobní a od všelikých dávek veřejných neb obecních, ježto mají povahu dávek osobních, pokud v Rakousku týchž výhod dopřáno jest generalním konsulům, konsulům, místokonsulům a konsulským jednatelům nizozemským. Osvobození toto ale nevztahuje se v nižádné případnosti na poplatky celní aneb na jiné daně nepřímé neb reální.

Konsulové generální, konsulové, místokonsulové a jednatelé konsulští, kteří nejsou tuzemci nizozemští aneb nejsou za poddané nizozemské uznáni, kteří ale kromě svých funkcí konsulských nějakou živnost neb nějaký obchod provozují, povinni jsou nésti a zapravovati břemena, platy a daně rovněž tak jako poddaní nizozemští a jiní obyvatelé.

Generální konsulové, konsulové, místokonsulové a jednatelé konsulští, kteří jsou poddaní nizozemští, kterým ale bylo povoleno, vykonávati funkce konsulské od

férées par le Gouvernement autrichien, sont obligés d'acquitter toutes les impositions ou contributions de quelque nature qu'elles puissent être.

Article 14.

Les Consuls-Généraux, Consuls, Vice-Consuls et Agents consulaires Autrichiens jouiront de tous les autres privilèges, exemptions et immunités dans les Colonies Neerlandaises qui pourraient par la suite être accordés aux Agents de même rang de la nation la plus favorisée.

Article 15.

La présente Convention restera en vigueur pendant cinq ans, à partir de l'échange des ratifications, lequel aura lieu dans le délai de six mois, ou plutôt, si faire se peut.

Dans le cas où ni l'une ni l'autre des Parties Contractantes n'aurait notifié, douze mois avant l'expiration de la dite période de cinq années, son intention d'en faire cesser les effets, la Convention continuera à rester en vigueur pendant encore une année, à partir du jour où l'une ou l'autre des Parties l'aura dénoncée.

En foi de quoi les Plénipotentiaires respectifs ont signé la présente Convention et y ont apposé le sceau de leurs armes.

Fait à la Haye, en double original, le vingt-neuvième jour du mois de Décembre de l'an de grâce mille huit cent cinquant cinq.

Dobbhoff m. p. Van Hall m. p. F. Pahud m. p.

(L. S.) (L. S.) (L. S.)

vlády rakouské na ně vznešené, zavázání jsou, zapravovati jaké kolivěk platy a daně.

Článek 14.

Generální konsulové, konsulové, místokonsulové a konsulští jednatelé rakouští požívati budou v osadách nizozemských všech ostatních předností, osvobození a imunit, jichž by potomně dopřáno bylo jednatelům téhož řádu onoho národu, kterýž největších výhod požívá.

Článek 15.

Úmluva tato má moc a platnost míti po pět let, ode dne vyměnění ratifikací, kteréž se v šesti měsících, aneb možnáli i dříve státi má.

Jestliže by ani ta ani ona smlouvající se strana dvanáct měsíců před projitím řečené doby pětileté úmyslu svého neprojevila, aby úmluva tato dále účinku neměla, tedy má moc míti ještě rok další od onoho dne, kteréhož by ta neb ona strana z ní výpověď dala.

Na potvrzení toho plnomocníci, jichž se dotýče, ve smlouvě této se podepsali, a pečeti své k ní přitiskli.

Stalo se v Hágu, v dvojnásobném sepsání, dne dvadcátého devátého měsíce prosince léta Páně tisícího osmistého padesátého pátého.

Dobbhoff mp. Van Hall mp. Pahud mp.

(L. S.) (L. S.) (L. S.)

Nos visis et perpensis omnibus et singulis conventionis hujus articulis, illos omnes ratos gratosque habere hisce profitemur ac declaramus, verbo Nostro Cæsareo-Regio spondentes, Nos ea omnia, quae in illis continentur, fideliter executioni mandaturos, nec, ut illis ulla ratione a Nostris contraveniatur, permissuros esse. In quorum fidem praesentes conventionis tabulas manu Nostra signavimus, sigilloque Nostro appenso muniri jussimus.

Dabantur in Imperiali urbe Nostra Vienna, die undecima mensis Martii anno Domini millesimo octingentesimo quinquagesimo sexto, Regnorum Nostrorum octavo.

Franciscus Josephus.

(L. S.)

Comes a Buol-Schauenstein m. p.

Ad mandatum sacrae Caesareae et Regiae Apostolicae Majestatis proprium:

Ig. Eques Liehmann a Palmrode m. p.
Cons. Aul. et Ministerialis.

Gedruckt bei Rudolf Rohrers Erben in Brünn.

124.

Nařízení, vydané od ministerium záležitostí vnitřních dne 28. června 1856,

pro veškerou říši, kromě Hranice vojenské,

o tom, komu přísluší schvalovati a říditi katolické spolky čili bratrstva.

(V Zák. říš. č. XXIX. vyd. a rozesl. dne 12. července 1856 č. 122.)

Dle nejvyššího rozhodnutí od 27. června 1856 činí c. k. ministerium záležitostí vnitřních, smluviv se s c. k. ministerium záležitostí duchovních a vyučování a s c. k. nejvyšším úřadem policejním, tato ustanovení v příčině toho, komu přísluší schvalovati a říditi katolické spolky čili bratrstva:

Ke spolkům katolickým, kteří by se pod správou duchovní zřídili ke skutkům pobožnosti a lásky k bližnímu, nevcházejíce tím v nijaký závazek právní, patent císařský, daný dne 26. listopadu 1852 zákonníka říšského č. 253, se nevztahuje.

Spolky takové schvalovati a vrchní správu nad nimi vésti přísluší biskupovi, v jehož diecési se nacházejí, toliko se má správci zemskému, jehož se dotýče, ihned dáti věděti jak o tom, že spolek byl schválen, tak i o tom, jaký účel spolek má a jak jest zřízen.

Správcům duchovním spolků takových zůstavuje se ostatek na vůli, že mohou k vedení prací spolku se týkajících také světské údy zříditi, aneb osoby světské od údů spolku k tomu zvolené v tom potvrditi, však pod svým odpovídáním a dle pravidel spolku od nich schválených.

Tomu že spolkové takoví svému domácímu biskupovi diecesánskému zcela podřízeni jsou, nemůže nikterak na ujmu býti, kdyby se spojili se stejnými neb podobnými spolky cizozemskými, dopouští se však, aby biskup pod svým dohledem a odpovídáním stýkání se zdejšich spolků církevních s podobnými spolky cizozemskými povolil dotud, pokudby toho potřeby církevní vyhledávaly.

Kdykoli by se nějaké spojení stalo, budiž to též oznámeno správci zemskému, jehož se dotýče.

Svobodný pán **Bach** mp.

125.

Nařízení, vydané od ministerium práv dne 11. července 1856,

pro všechny země korunní, kromě Hranice vojenské,

jimžto se zjednodušují některé výkazy prací, kteréž soudové dle instrukce, dané soudům trestním dne 16. června 1854, zákonníka říšského č. 165, jsou povinni podávati.

(V Zák. říš. č. XXXI. vyd. a rozesl. dne 19. července 1856, č. 125.)

Aby se ušetřilo psaní, vidí se ministerium práv toto nařídíti:

a) Věci trestní, v příčině kterých se řízení nekoná u samého dvoru soudního,

nebuďtež budoucně z měsíčných přehledů prací (ve formuláře II.), kteréž soudové vyšetřovací dle §. 9 dvoru soudnímu zasílají, více opisovány a přenášeny do tabulky prací (v. formulář IV.), kterouž dvorové soudní dle §§. 36 a 37 instrukce, dané soudům trestním dne 16. června 1854, zákonníka říšského č. 165, vrchnímu soudu zemskému předkládají, nébrž tito přehledové prací sami buďtež po projití každého půlletí k tabulce č. IV., ježto se k vrchnímu soudu zemskému posílá přiloženi, a od tohoto soudu po předsevzatém zkoušení půlletní tabulkou č. IV. dle §. 39 instrukce dotčené dvorům soudním navráceni.

Aby však vrchní soud zemský také skoumati mohl jednání úřední, zavedená od dvoru soudního o věcech trestních, v příčině kterých se vyšetřování dělo u soudů vyšetřovacích, buďtež k přehledu prací, obsaženém ve formuláři II. ještě dvě rubriky přidány a prvé než se k vrchnímu soudu zemskému odevzdají, od samého dvoru soudního vyplněny, a to jedna, do kteréž přijde jméno referentovo u dvoru soudního, a druhá, do které se zapíše, v kterém spůsobu věc trestní u samého dvoru soudního se nacházela toho času, když byly tabulky vrchnímu soudu zemskému předloženy, za kterouž příčinou se tedy přehled prací č. II. budoucně zdělávati má dle formuláře, v přídavku k tomuto nařízení přiloženého.

Ostatek, jakož samo sebou se rozumí, sestavovati se mají přehledové sumovní, jež dvůr soudní dle poznamenání 4. k půlletní tabulce č. IV. na konci přiložiti má, i budoucně z toho, co vesměs vychází jak z tabulky č. IV., tak i z přiložených šestiměsíčných přehledů prací soudů vyšetřovacích, (v tabulku č. II.)

b) Na místě hlavního seznamu osob během půlletí k náhradě nákladů nálezem v moc práva vešlým odsouzených a nákladů k nahradění jim uložených, kterýžto seznam soudové trestní dle §. 137, dotčené instrukce a formuláře č. XVI. koncem každého půlletí k účtárně státní posílali, oznamováni buďte účtárně této budoucně jen takové případnosti, o kterých soud trestní již napřed dle §. 343, soudního řádu trestního nebyl vyhledal a rozhodl, že nákladové jsou nedobytní.

Svobodný pán **Krauss** mp.

Přídavek.

Formulář č. II. k §. 9 instrukce pro soudy trestní, dané dne 16. června 1854, zákonníka říšského č. 165.

Formulář měsíčných přehledů práci, ježto soudové vyšetřovací dle §. 62, soudního řádu trestního jsou povinni podávati.

1	2	3	4	5		6		7	8	9	10		11
Číslo pořád jdoucí	Jméno soudce vyšetřovacího	Jméno obviněného	Pojmenování činu trestného	kterého dne		kterého dne byl obviněný vzat		v které dni byl vyšetřovaný vyslýchán	v kterém spůsobu nachází se věc trestní u soudu vyšetřovacího ke konci měsíce. Proč nebylo vyšetřování ještě skončeno, aneb kterého dne byla věc trestní dvoru soudnímu ke konečnému vyřízení předložena	Jméno referentovo u dvoru soudního	v kterém spůsobu nalezá se věc trestní u dvoru soudního. Kterého dne bylo závěrečné líčení přes odbýváno aneb kterým spůsobem byla věc trestní jinak skončena		Připomenutí.
				bylo oznámení podáno	bylo vyšetřování zvláštní zavedeno	v prozatímní střežení	u vazbu vyšetřovací				koncem prvního půlletí	koncem druhého půlletí	

Připomenutí. Věci trestní budtež dle chronologického pořádku do tabulky zapisovány. Číslo pořád jdoucí v sloupci prvním jdi nepřetržitě po celý rok.

Jestli některá věc trestní již v nějaké tabulce zapsána, dosti jest když se v pozdější tabulce, co se týče rubriky 4, 5 a 6 učiní k tabulce předešlé odvolání, a poznamená se jen, jaké změny se snad staly.

Jestli více obviněných, může se v tabulce pozdější toliko jméno jednoho z nich v rubrice 3. uvésti.

Věci trestní, v kterýchž soud vyšetřovací předložil oznámení k rozhodnutí dvoru soudnímu, proto že tu není skutečného zločinu neb přečinu nebo že příčiny podezření jsou nepatrné; též takové věci trestní, v kterýchž soud vyšetřovací dle §§. 190 a 191 soudního řádu trestního vyšetřování uzavřel, a dvoru soudnímu odeslal, pokládány budtež za skončené u soudu vyšetřovacího, a nebudtež více do tabulky příštího měsíce zapisovány. Pakli by ale dvůr soudní nařídil, aby se na takové oznámení zavedlo vyšetřování, anebo aby se vyšetření od soudu vyšetřovacího skončené doplnilo, tedy budiž věc trestní dle toho dne, kteréhož byla prvotně oznámena, ve věci trestní posud neskončené opět zapsána.

Rubriky 10 a 11 vyplniti má dvůr soudní.

126.

Nařízení, vydané od ministerium záležitostí vnitřních dne 14. července 1856,

pro všechny země korunní, kromě Hranice vojenské,

jimžto se pořádá osvobození od služby vojenské kandidátů stavu duchovního a bratří lajiků církvé katolické.

(V zák. říš. č. XXXI. vyd. a rozesl. dne 19. července r. 1856 č. 126.)

Aby to, co posavade nařízeno bylo o osvobození od služby vojenské kandidátů stavu duchovního a bratří lajiků církve katolické, obecně a stejným spůsobem se uspořádalo, ráčil jest Jeho c. k. apoštolské Veličenství nejvyšším rozhodnutím od 9. července 1856 nejmilostivěji schváliti vyměření nižepoložená, kteráž ihned platnosti nabudou:

Kandidáti stavu duchovního církve katolické, ať jsou toho neb onoho obřadu, jsou od služby vojenské osvobozeni:

a) když je *ordinarius* některé diecése do svého semináře za alumny přijal nebo

b) když byli oblečeni v oděv řehole některé od církve stvrzené, anebo

c) když sice nebyli do semináře neb domu řeholního přijati, když se ale (co externisté) na některém veřejném učilišti studiím theologickým oddávají a prokáží, že jim představený diecése slíbil, že je po skončených studiích ve své duchovenstvo diecésanské přijme, a že jakožto externisté v posledním dvojím půlletí studií svých dle předložených vysvědčení studijních kromě dobré třídy z mravů obdrželi ze všech předmětův obligátních, alespoň první třídu prospěchu,

d) téhož osvobození ponechává se budoucně i těm kandidátům duchovního stavu obřadu řeckého, kteří skončivše studia theologická posvěcení ještě neobdrželi, když prokáží vysvědčením ordinariátu svého, že jsou ještě kleriky diecése jeho.

Také bratří lajikové řádů od církve stvrzených, jak po vykonané profesi, tak pokud jsou v noviciátě, osvobozeni jsou od služby vojenské.

Kandidáti stavu duchovního a řeholní bratří lajikové, kteří nedokonavše ještě těch let, v kterých jsou službou vojenskou povinní, oberou sobě jiné povolání, aneb kteří neučiní zadost tomu, čeho se tuto vyhledává, aby byli od služby vojenské osvobozeni, zavázáni jsou k službě vojenské v té třídě let, v kterou by byli potaženi bývali, kdyby pohledávaného titulu osvobozeni nebyli bývali účastní.

Svobodný pán **Bach** mp.

127.

Nařízení, vydané od ministerium záležitostí vnitřních

dne 14. července 1856,

pro všechny země korunní, kromě Hranice vojenské,

jimžto se pořádá osvobození od služby vojenské kandidátů stavu duchovního a bratří lajiků nesjednoceného vyznání řeckého, a kandidátů stavu duchovního vyznání augšpurského a helvetského i vyznání unitářského.

(V Zák: Hš. č. XXXI. vyd. a rozesl. dne 19. června č. 127.)

Aby k uspořádání přišlo to, co posavade nařízeno bylo o osvobození od služby vojenské kandidátů stavu duchovního a bratří lajiků nesjednoceného vyznání řeckého a kandidátů stavu duchovního vyznání augšpurského a helvetského i vyznání unitářského, ráčil jest Jeho c. k. apoštolské Veličenství nejvyšším rozhodnutím od 9. července 1856 nejmilostivěji schváliti vyměření nížepoložená, kteráž ihned platnosti nabudou:

Kandidáti stavu duchovního nesjednoceného vyznání řeckého osvobozeni jsou od služby vojenské pod těmito výmínkami:

a) když je *ordinarius* některé diecése do svého semináře za alumny přijal, nebo

b) když byli oděni v řád některý od církve stvrzený, anebo

c) když sice nebyli do semináře neb domu řeholního přijati, oddávají se ale (co externisté) studiím theologickým na některém veřejném učilišti, a prokáží, že jim představený diecése slíbil, že je po skončených studiích ve své duchovenstvo diecésanské přijme, a že jakožto externisté v posledním dvojím půlletí studií svých kromě dobré třídy z mravů obdrželi ze všech předmětův obligátních alespoň první třídu z prospěchu, což jim prokázati náleží vysvědčeními studijními;

d) téhož osvobození ponechává se budoucně i těm kandidátům stavu duchovního tohoto vyznání, kteří skončivše studia theologická posvěcení ještě neobdrželi, když prokáží vysvědčením ordinariátu svého, že jsou ještě kleriky diecése jeho.

Také bratří lajikové klášterů řeholních od církve stvrzených, jak po vykonané profesi, tak i pokud jsou v noviciátě, osvobozeni jsou od služby vojenské.

Kandidáti stavu duchovního vyznání augšpurského a helvetského i vyznání unitářského jsou od služby vojenské osvobozeni pod těmito výmínkami:

a) když prokáží vysvědčením představeného některého učiliště theologického, potvrzeným od svého superintendenta nebo náměstka jeho, že se s náležitou

pilností a s náležitým prospěchem studiím theologickým oddávají, a že chování jejich jest bez úhony, nebo

b) když prokáží vysvědčením svého superintendenta nebo náměstka jeho, že studia theologická dle předpisu pro tuto superintendenci vydaných nejdéle před třemi roky s dobrým prospěchem skončili, že jsou kandidáti duchovního stavu a že se strany své vše vyplnili, čeho se dle předpisů na ně žádá, aby mohli dosáhnouti místa ve správě duchovní.

Kandidáti stavu duchovního a řeholní bratři lajikové, kteří nedokonavše ještě těch let, v kterých jsou službou vojenskou povinni, oberou sobě jiné povolání, aneb kteří neučiní zadost tomu, čeho se tuto vyhledává, aby byli od vojny osvobozeni, zavázáni jsou k službě vojenské v té třídě let, v kterou by byli potaženi bývali, kdyby pohledávaného titulu osvobození nebyli bývali účastni.

Svobodný pán **Bach** mp.

128.

Nařízení, vydané od ministerium práv dne 14. července 1856,

pro Uhry, Chorvatsko, Slavonsko, vojvodství Srbské s banátem Temešským a pro Sedmihradsko, **jímžto se vysvětluje, v které lhůtě a u kterého úřadu se má podávati rekurs z opatření, učiněných od soudů v disciplinárních záležitostech advokátských.**

(V Zák. říš. č. XXXI. vyd. a rozesl. dne 19. července r. 1856 č. 128.)

Ježto vzešel dotaz, v které lhůtě a u kterého úřadu se má dle řádů advokátských, vydaných dne 24. července 1852, č. 170, a dne 10. října 1853, č. 251 zákonníka říšského, podávati rekurs z opatření, učiněných od soudů v disciplinárních záležitostech advokátských, dává ministerium práv toto vysvětlení: Z opatření všelikých, kteráž učiní některý soud první neb druhé instance v příčině vykonávání příslušejícího jemu dohledu a moci disciplinární nad advokáty, budiž rekurs jak od advokátů, tak i od stran, jichž se snad opatření řečené dotklo, (§§. 26. a 54 řádu advokátského) ve 14 dnech ode dne dodaného opatření k tomu úřadu, kterýmž o tom byli zpraveni, podán a od úřadu tohoto vyššímu úřadu k rozhodnutí předložen.

Nařízení toto vztahuje se také k takovým rekursům, kteréž by snad někdo vzal k nejvyššímu soudu nebo k ministerium práv z rozhodnutí, vynešených na učiněnou stížnost od soudův vrchních.

Svobodný pán **Kraus** mp.

129.

Nařízení, vydané od ministerium práv dne 14. července 1856,

jímžto se soudní moc horní krajskému soudu Stanislavovskému příslušná přenáší spůsobem delegace na zemský soud Černovický.

(V Zák. říš. č. XXXI. vyd. a rozesl. dne 19. července 1856 č. 129.)

130.

Nařízení císařské, dané dne 25. června 1856,

jímžto se v krajinách benátských zrušuje právo pastvy, pod jménem „P e n s i o n a t i c o" tam vykonávané.

(V Zák. říš. č. XXIX. vyd. a rozesl. dne 12. července 1856, č. 121.)

131.

Vynešení, vydané od ministerium financí dne 14. července 1856,

jímžto se ustanovuje, že v království Lombardsko-Benátském a v Tyrolsku i Vorarlbersku daň z lihovin pálených vybírati se má dle týchž pravidel, ježto průchod mají v ostatních zemích korunních.

(V Zák. říš. č. XXXII. vyd. a rozesl. dne 31. července č. 130.)

132.

Vynešení, vydané od ministerium záležitostí vnitřních a práv dne 22. července 1856,

o tom, ku kterému soudu urbářskému příslušeji obce Tarna-Eörs, Pusta-Monostor, Korekudvar, Abattyán a Janoshida, ležící v okršlku Jazyžském a Kumanském.

(V Zák. říš. č. XXXII. vyd. a rozesl. dne 31. července r. 1856 č. 133.)

133.

Nařízení, vydané od ministerium práv dne 25. července 1856,

pro korunní země Uherskou, Chorvatskou, Slavonskou, pro vojvodství Srbské a banát Temešský, i pro Sedmihradsko,

jímžto se ustanovuje, jak se v zemích těchto mají pod přísahu bráti vyznavači víry židovské.

(V Zák. říš. č. XXXII. vyd. a rozesl. dne 31. července 1856, č. 134.)

134.

Nařízení, vydané od ministerium práv, dne 15. července 1856,

pro ty země korunní, v nichž má platnost prozatímní řád advokátský, daný dne 16. srpna 1849, zákonníka říšského č. 364,

o tom, jak se mají dobývati náklady, jichž komory advokátské i výborové jejich k úřadování svému zapotřebí mají.

(V Zák. říš. č. XXXII. vyd. a rozesl. dne 31. července r. 1856 č. 131.)

Aby komory advokátské v těch zemích korunních, v kterýchž uveden jest prozatímní řád advokátský, daný dne 16. srpna 1849, zákonníka říšského č. 364,

nákladů jim i výborům jejich k úřadování potřebných náležitě dobyti mohly, až do vyjití konečného řádu advokátského toto se nařizuje:

§. 1.

Komory advokátské, kterým by budoucně vzešly nesnáze, jak by nákladů řečených dobyti měly, nechať vrchnímu soudu zemskému ke skoušení a potvrzení předloží protokol poradní a usnesení, týkající se předchozího rozpočtu výloh ročních, též toho, mnoholi má každý úd k zapravení výloh těchto přispívati, jak se má kasa vésti, jak se mají účty činiti a kdo v nich má nedostatky vytýkati a je schvalovati. Chtělali by komora potomně v ustanoveních těchto něco změniti, aneb stalyli by se v pozdějších rozpočtech předchozích změny takové, pro které by bylo též potřebí, učiniti změnu v příspěvcích, tedy sobě má komora na vrchním soudu zemském nového povolení k tomu vyžádati.

§. 2.

Vrchní soud zemský, zkoušeje protokol a usnesení dotčené má jak vůbec tak i hledě k námitkám při poradě snad učiněným, k tomu přihlížeti, aby se do rozpočtů zbytečných neb přílišných výloh nebralo, aby se příspěvky, jež mají údové ročně dávati, tak vyměřili, aby se to srovnávalo s výhodami, kterých jim komora poskytuje, aby tedy zvláště takoví advokáti, kteří od komory advokátské daleko bydlejí, přiměřeně méně platili, vůbec pak, aby se k místu přivedla potřebná jistota a kontrola, jak co se týče správy a účtování příjmů, tak i co se týče činění výtek a schvalování počtů. K těmto věcem prohlížeje má vrchní soud zemský usnesení předložená buď schváliti aneb změny příhodné v nich učiniti. Z rozhodnutí vrchního soudu zemského, kterým bylo něco změněno, mohou ti, jichž se dotýče ve 14 dnech k ministerium práv rekurs vzíti, jejž podati náleží ke komoře advokátské.

§. 3.

Jestliže by některý advokát příspěvek roční takto vyměřený zapraviti obmeškal, může mu komora advokátská, aneb výbor, od ní zřízený vydati příkaz od představeného komory podepsaný, aby ten příspěvek ve 14 dnech pod uvarováním exekuce zaplatil. Měliby dlužník za to, že může proti tomu, co se na něm pohledává, něco namítati, má námitky takové v též lhůtě komoře advokátské předložiti, a pakliby jim komora místa nedala, v dalších 14 dnech rekurs k vrchnímu soudu zemskému prostředkem též komory podati. Potvrdíli vrchní soud zemský příkaz od komory vydaný, nelze na to další stížnosti vésti, změníli jej však, tedy

může komora advokatská z rozhodnutí takového ve lhůtě výše jmenované rekurs k ministerium práv vziti.

§. 4.

Vešelli příkaz, kterým bylo dlužníkovi uloženo, aby platil, v moc práva, a neučinilli dlužník povinnosti své zadost, žádati může komora advokátská u dvoru soudního první instance, kde komora sídlo své má, za exekuci k vymožení platu zadrženého, kteréžto exekuce se dle řádu soudního povoliti a předsevzíti má.

§. 5.

Ostatek může vrchní soud zemský každé chvíle skrze některého úda, vyslaného buď ze svého prostředku aneb z prostředku toho dvoru soudního, kde komora své sídlo má, dáti nahlednouti, jak se s příjmy komory advokátské hospodaří, a shledalyli by se vady nějaké, nařídíti, čeho k uvedení pořádku potřebí.

Svobodný pán **Kraus** mp.

135.

Nařízení, vydané od ministerium práv dne 20. července 1856,

pro všechny země korunní, kromě Hranice vojenské,

jimžto se dovoluje, odbývati u soudů okresních (u soudů služnovských, pretur) praxe, potřebné ke zkoušce soudcovské z přestupků k úřadům policejním přikázaných.

(V Zák. říš. č. XXXII. vyd. a rozesl. dne 21. července 1856.č. 132.)

Po usnesení s c. k. nejvyšším úřadem policejním vidí se ministerium práv toto prohlásiti: Úředníci, kteří jsou ve službě u c. k. úřadů policejních, a chtějí podniknouti zkoušku, potřebnou k vykonávání soudcovství v příčině přestupků k úřadům policejním přikázaných, odbývati mohou půlletní cvičení praktické, nařízením od 30. prosince 1854, §. 2., (zákonníka říšského, č. 321) předepsané, také u soudů okresních (soudů služnovských, pretur) nebo u městských delegovaných soudů okresních, kterýmž moc soudní v přestupcích přísluší; může se jich však užívati toliko ku pracem, týkajícím se přestupků. Ku kteréžto praxi netřeba prokazovati studií věd právních a státních.

Svobodný pán **Krauss** mp.

136.

Nařízení, vydané od ministerium záležitostí vnitřních dne 27. července 1856,

pro všechny země korunní, kromě Hranice vojenské,

o tom, jaké opatrnosti šetřiti třeba při zapakování a zasílání třecích výrobků zápalných.

(V Zák. říš. č. XXXII. vyd. a rozesl. dne 31. července r. 1856 č. 135.)

Aby se odvarovalo nebezpečenství, ježto vzejíti může zapálením třecích výrobků zápalných, když se někam zasílají, po umluvení s ministerium obchodu a s nejvyšším úřadem policejním toto se nařizuje:

§. 1.

Všeliké třecí výrobky zápalné, jakož jsou: sirky a svíčičky třecí fidibusy, hubka, zapalovadla a podobné jak koli jmenované výrobky zápalné, planoucí neb doutnající, kdy koli se po vodě neb po zemi někam zasílají, zapakovány buďte nanejvýš po stu balíčcích, z nichž v každém má býti nanejvýš sto kusů, do dřevěných neb plechových bedníčků, tyto pak bedníčky do beden dobře zamčených ze silných prken či desk dřevěných aneb z plechu kovového, kteréž bedny tak opatřeny býti mají, aby když se nakládají a vezou, se nerozpadly.

§. 2.

Na každé takové bedně má býti nápis „Věci zápalné“ a vozkovi má se oponěvěděti, že v ní jsou věci takové.

§. 3.

Zapovídá se, dávati výrobky zápalné do jedné a též bedny k jiným věcem snadno chytlavým; spakovati však výrobky zápalné společně s věcmi, při nichž není nebezpečenství ohně, dovoleno jest, když se to zevnitř na bedně poznamená.

§. 4.

Kdo by nařízení těchto nešetřil, potrestán bude pokutou pořadeční 20 až i 100 zlatých konvenční mince aneb dle okolností vězením osmi dnů až i jednoho měsíce, ač neměli se mu trest nalézti již dle §. 489 zákonníka trestního, daného dne 27. května 1852.

Svobodný pán **Bach** mp.

137.

Nařízení, vydané od ministerium práv dne 27. července 1856,

pro všechny země korunní, kromě hranice vojenské,

o tom, jak se vykonávati mají rozsudky civilní, od soudů velkovojvodství Badenského v právních věcech vynešené.

(V Zák. říšsk. č. XXXII. vyd. a rozesl. dne 31. července 1856 č. 136.)

Císařská vláda rakouská a velkovojvodská vláda badenská usnesly se na tom, aby se umluvení, učiněné v rocích 1819 a 1838 o obapolné vykonávání rozsudků

od civilních soudů vynešených v některých punktech změnilo, a se změnami těmito také na korunní země tehda z něho vyjmuté, totiž na Uhry, Chorvatsko, Slavonsko, vojvodství Srbské a banát Temešský i na Sedmihradsko, rozšířilo; za kteroužto příčinou všem soudům, v císařství se nařízuje, aby u vykonávání rozsudků od soudů velkovojvodství Badenského v právních věcech civilních vynešených, těmito pravidly se spravovali:

Rozsudkové v moc práva vešlí jež příslušní velkovojvodství Badenského soudové v právních věcech civilních vynesli, budtež k požádání soudce, který je vynesl, od soudů rakouských vykonáni.

Zdaliž velkovojvodský soud badenský, jehož rozsudek vykonán býti má, byl příslušný, aby o věci rozhodoval, posuzováno buď dle velkovojvodských zákonů badenských, aniž to buď kromě zvláštních případnosti opět zkoumáno; nébrž v příčině té budiž pravidlem jediné to, jak se o tom výslovně neb mlčky pronesl soud, kterýž za vykonání rozsudku žádal.

Pakli by ale s strany pronešení tohoto nějaké podstatné pochybnosti vzešly, aneb by ten, proti němuž rozsudek vykonán býti má, pochybnosti o tom přednesl, oznámeny budtež pochybnosti takové velkovojvodskému soudu badenskému, kterýž byl za vykonání rozsudku požádal, aniž buď stranám jaké líčení nařízeno.

Jestli vysvětlení, kteréž velkovojvodský soud badenský dá, dostatečné, budiž rozsudek vykonán, neníli ale dostatečné, tedy budtež pochybnosti předepsaným spůsobem ministerium práv předloženy a očekáváno, co ministerium o tom nařídí.

Svobodný pán **Kraus** mp.

138.

Nařízení, vydané od ministerií práv a financí a od nejvyššího kontrolního úřadu nad počty dne 28. července 1856,

pro korunní země Haličsko, Krakovskou a Bukovinskou,

jimžto se vydává instrukce, jak se má spůsobem kasovním spravovati jmění sirotků a opatrovanců i jmění depositní.

(V Zák. říš. č. XXXIII. vyd. a rozesl. dne 5. srpna 1856, č. 137.)

139.

Nařízení, vydané od ministerií práv a financí, a od nejvyššího kontrolního úřadu nad počty dne 28. července 1856,

pro korunní země Uherskou, Chorvatskou, Slavonskou, pro vojvodství Srbské a banát Temešský i pro Sedmihradsko,

ježto se týče lhůty vyměřené v §§. 7. a 27. instrukce, vydané dne 4. listopadu 1854 (zákonníka říšského č. 297) v příčině kasovního spravování majetnosti sirotků a opatrovanců, v kteréž lhůtě se má k účtárně státní zasílati přepis knihy poukazovací o věcech skládati se mající a složených a zároveň žurnál.

(V Zák. říš. č. XXXIII. vyd. a rozesl. dne 5. srpna 1856, č. 138.)

Druck von R. Rohrer's Erben in Brünn.

140.

Nařízení, vydané od vrchního velitelství nad armádou a od ministerií záležitostí vnitřních i financí dne 22. července 1856,

jímžto se vyhlašuje instrukce, jak se ve skutek uvésti má předpis o nahražování osob ke službě vojenské povinných.

(V Zák říš. č. XXXIV. vyd. a rozesl. dne 6. srpna r. 1856 č. 139.)

Jeho c. k. apoštolské Veličenství ráčil nejvyšším rozhodnutím od 6. června 1856 nejmilostivěji schváliti níže položenou instrukci, danou úřadům, jimž náleží ve skutek uvésti předpis o nahražování osob ke službě vojenské povinných, vyhlášený nařízením od 21. února 1856 a obsažený v zákonníku říšském, vydaném dne 26. února 1856, částce VII., č. 27.

Svobodný pán **Bamberg** mp. Svobodný pan **Bach** mp. Svobodný pán **Bruck** mp.

Instrukce,

jak se ve skutek uvésti má předpis o nahražování osob ke službě vojenské povinných.

1. Úřadové okresní (úřadové služnovští, komisařství distriktní, v obcích pak, kteréž pod takovými úřady okresními postaveny nejsou, úřadové obecní ku správě jednání politických zřízení) mají v měsíci říjnu do seznamu (dle vzorce 1.) v pořádku chronologickém zapsati písemné neb ústní, v případnosti této druhé ihned protokolem zapsané opovědi osob dle předpisu od 21. února 1856 právo k tomu majících, kteréž chtějí složiti taxu osvobozovací. V seznamu dotčeném žádný sloupec nezůstaň prázdný.

Seznam tento předložen buď dne 1. listopadu představenému úřadu politickému aby dle vzoru 2. složil a politickému řízení zemskému neprodleně poslal přehled opovědi z celého kraje.

2. Politictí úřadové zemští mají ze všech seznamů dle okresů losovacích podlé vzoru 3. přehledy sestaviti a do 15. prosince k ministerium záležitostí vnitřních předložiti, kteréž je pošle vrchnímu velitelství nad armádou ve dvojím zvláštním sepsání, totiž:

a) v jednom, týkající se Tyrolska a Vorarlberska, a

b) v druhém, týkajícím se ostatních zemí korunních.

Oba úřadové centrální rozhodnou společně, zdaliž ti, kdož jsou poznamenáni, že chtějí taxu složiti, budou k tomu skutečně připuštěni, aby se složením taxy osvobodili a kolik jich bude připuštěno.

Politické řízení zemské v každé zemi korunní dá o tomto rozhodnutí věděti všem nižším úřadům, u kterýchž byly opovědi, že někdo chce taxu složiti, zaznamenány, a oznámí zároveň to rozhodnutí v úředních novinách.

3. Nepovolili se tolika osobám taxu složiti, kolik se jich bylo přihlásilo, rozdělí se v každé korunní zemi počet těch, kteří v ní byli ku složení taxy připuštěni, na jednotlivé kraje v poměru k počtu opovědí v jednom každém kraji zaznamenaných.

V každém kraji rozhoduje pak los, kdo má ku složení taxy připuštěn býti. K losování tomuto přivzíti má úřad krajský představené úřadu okresního a té obce, v které jest úřad.

4. Představený politický úřad okresní má každému, kdo žádal za povolení ke složení taxy osvobozovací, o tom, že žádosti jeho bylo vyhověno, povolením dle vzoru 4. zdělaným dáti věděti, a položiti mu v něm lhůtu i písmeny poznačenou, kdy má taxu osvobozovací u nejbližší kasy (berničné, sběrací, intendanční) složiti.

Kasa povinna jest, vydati tomu, kdo taxu složil, ihned na to list odvodní dle vzoru 5. napsaný, v kterémž obsažena býti mají všechna ta dáta, týkající se nacionálu a příslušnosti toho, kdo za osvobození žádal, ježto jsou poznamenána v povolení ke složení taxy.

5. Ten kdo list odvodní na složenou taxu osvobozovací obdržel, má jej bez odkladu předložiti politickému úřadu dostavovacímu, u kteréhož byly zaznamenány opovědi o složení taxy.

Úřad politický má list odvodní schovati a osobě službou vojenskou povinné ihned vydati listinu dle vzoru 6. napsanou, že jest od služby vojenské zproštěna.

Političtí úřadové dostavovací mají ty, kteří taxu složili, nebyli ale ještě odvedeni, dle třídy let jejich přede všemi jinými zapsati do klasifikačních potahmo oddavacích listů osob bez výmínky službou vojenskou povinných, připomenouce, „že se po složení taxy mají pokládati tak jako by byli odvedeni.

6. Při odvádění předloží političtí úřadové dostavovací veškeré listy odvodní politicko-vojenské komisi asentující, která do kontingentu rekrut, jehož se dotýče, tolik rekrut vpočte, kolik osob službou vojenskou povinných taxu složilo.

Revisor okresu verbovního, který při asentaci přítomen jest aneb důstojník jej zastupující má v listu oddavacím svou rukou potvrditi, že listy odvodní za rekruty dotčené náležitě obdržel.

7. Všickni ti, kteří taxu složili a byli dle ustanovení právě řečeného od kontingentu jistého okresu losovacího odraženi, počítáni budtež na opravený doplňovací kontingent pěšího pluku okresu verbovního (potahmo mysliveckého pluku Císaře Pána aneb 24. práporu mysliveckého).

8. Velitelstva okresů verbovních předloží listy odvodní od nich převzaté hned po skončeném odvádění a zapsavše je do protokolů (dle vzoru 7.) prostředkem seznamu (dle vzoru 8) předepsanou cestou služební představenému zem-

skému generálnímu komandu, kteréž je prostředkem přehledu dle vzoru 9. zdělaného a partikulařemi velitelství okresů verbovních opatřeného, nejdéle ve čtyřech nedělích po skončeném odvádění předloží vrchnímu velitelství nad armádou.

9. Rozhodovati o žádostech za propuštění spůsobem ofertu, kteréž žádosti mají dle předpisu náležitými přílohami opatřeny a úřadům v čísle 1. jmenovaným podávány býti, zůstaveno jest generálním velitelstvím zemským, ježto se v příčině toho s politickým řízením zemským smluviti mají.

Byliliby úřadové tito v mínění svém na rozdílech, předloženo buď jednání takové skrze politické řízení zemské k ministerium záležitostí vnitřních, kteréž se s strany toho umluví s vrchním velitelstvím nad armádou.

10. Vojákům, kteří slouží, mají dáti představení jich úřadové vojenští o tom věděti, že jsou spůsobem ofertu propuštěni. Tomu pak, kdo za takové propuštění žádal, má to oznámiti úřad politický, vydav mu povolení ku složení taxy, zdělané dle vzoru 10.

11. List odvodní na taxu osvobozovací, složenou za příčinou propuštění vojáka sloužícího spůsobem ofertu, vyhotoviti má dle vzoru II. kasa, jíž se dotýče (taxa berničná, sběrací, intendanční).

12. Listy odvodní na taxy, složené od těch, kteří žádali za propuštění spůsobem ofertů, mají úřadové političtí poslati velitelstvím okresů verbovních, kteří je ku konci každého měsíce představenému zemskému generálnímu velitelství, jak dotčeno v č. 7., předloží a zároveň spůsobí, potahmo zavedou, aby se vojákovi dle vzoru 12. listina propouštěcí vyhotovila.

Generální velitelství zemská podávati mají došlé k nim listy odvodní prostředkem přehledu v č. 7. předepsaného, v němž má býti pojmenován měsíc, v kterém bylo propuštění spůsobem ofertu, o kteréž činiti jest, vrchnímu velitelství nad armádou oznámeno, a zároveň s listy těmito mají též podati měsíčné konsignace žádostí ze propuštění spůsobem ofertu, o kterých se jednalo.

13. C. k. kasy vojenské nejsou k tomu ustanoveny, aby taxy osvobozovací přijímaly, ani přímo od těch, kdož je složili (č. 4. a 11.) ani cestou odvodu od c. k. kas (berničných, sběracích neb intendančních).

14. Ministerium financí zůstaveno jest, aby kapitály z tax vzešlými hledíc k tomu, k čemu jsou určeny, vládlo a je spravovalo i míť příjmy z něho jdoucí náměstkům v částkách měsíčných dávati, kapitál pak jim náležitý k dožádání vrchního velitelství nad armádou s obyčejnou dotací vydati.

15. V měsíci červenci každého roku má se u všech oddělení vojů v rozkazu vůbec vyhlásiti, aby se vojáci, kteří až do konce června roku nejprvé příštího povinnost svou služební buď osmiletou anebo dle smlouvy převzatou dokonají, jakož i ti, kteří ji již v předešlých rocích dokonali, a však mlčky dále sloužili, chtělili by se pod výmínkami a s výhodami, v zákoně o nahražování osob službou

vojenskou povinných ustanovenými, znovu zamluviti, v jistý den v srpnu, jejž velitel oddělení voje určí, za příčinou zaznamenání k nové zámluvě přihlásili.

16. Taktéž mají úřadové okresní v červenci každého roku ve všech obcích vyhlásiti, aby se odpuštěnci, kteří koncem června roku nejprvé příštího svou povinnost služební dokonají, jakož i ti vojáci, kteří již náležejí k reservu, anebo kteří dokonavše povinnost služební, zcela byli propuštěni, chtěliliby jako náměstkové s výhodami s tím spojenými ve službě vojenské zůstati, potahmo zase do ní vstoupiti, v měsíci srpnu u velitelství okresu verbovního, v němž se nacházejí, za příčinou zaznamenání přihlásili, předložíce kromě pasu na dovolenou, listu reservního neb výhostního, též vysvědčení představeného obce, v které se posud zdržovali, o tom, že jsou svobodní aneb vdovci bez dětí, a jaké bylo jejich chování, kteréžto vysvědčení, týčeli se reservníků a osob od vojenského stavu propuštěných, má též od příslušného soudu v té příčině potvrzeno býti, zdali v tom času od soudu byli vyšetřováni a trestáni a proč se to stalo.

17. Cizozemci, i kdyby byli v c. k. vojsku kapitulaci dle smlouvy vysloužili, nemohou za náměstky navrhováni býti.

18. Aby se odstranila pochybnost všeliká, jak se vojáci, kteří ze stavu zaopatřovacího vystoupili, ve službě lokální chovali, budiž v pasech na dovolenou, v listech reservních a výhostních výslovně připomenuto, zdaliž chování takového muže po čas služby lokální na jevo dané bylo takové, aby časem svým, když by měl ostatní vlastnosti k tomu předepsané, byl hoden za náměstka přijat býti.

19. Odpuštěnci, a vojáci do reservu rozdělení neb propuštění, kteří žádají, aby byli za náměstky přijati, budtež od velitelství okresů verbovních, v nichž se zdržují, dle těch vojů neb oddělení, do jichž knihy základní posud snad náležeji aneb náleželi, anebo ku kterémuž reservníci nebo zcela propuštění, přidělení býti chtějí, do zvláštních konsignací nominálních, dle vzoru 13 sepsaných, zapsáni a od polního lékaře vyšetřeni.

Lékař vojenský, který muže takové vyšetřuje, má nález svůj vlastní rukou do konsignace takové zapsati, aneb dle okolností své parére přiložiti, připomena v něm zevrubně, zdaliž muž od něho vyšetřený, co do povahy těla, jest úplně spůsobný, aby nový závazek služební u té zbraně, o kterou činiti jest, náležitě dokonal.

Konsignace takto zdělané odeslány budtež nejdéle do konce měsíce září vojům a oddělením vojenským, k nimž náležejí, aby z nich učinily hlavní sestavení.

20. Mužové, kteří již nejsou v zaopatření a hlásí se u velitelství okresů verbovních, aby byli vyšetřeni, jsouli k náměstnictví spůsobilí, budtež bez odkladu

ohledáni a budiž jim do pasů na dovolenou, do listů reservních neb výhostních zapsáno a podpisem velitele okresu verbovního stvrzeno, zdaliž byli prozatím ku přijetí náměstnictví za spůsobilé shledáni a zaznamenáni, aneb z které příčiny spůsobilými nalezeni nebyli.

21. Vojové, branše a oddělení samostatná, obdrževše konsignace dle vzoru 14 sepsané, jichž byly k tomu konci též od svých detašovaných vedlejších oddělení, totiž od 4. batalionu v okresu verbovním ležícího, od setniny zásobní atd. žádaly, mají konsignace nominální osob k náměstnictví spůsobilých, ježto se k tomu byly hlásily dle zemí korunních, ke kterým náležeji, a též dle vzoru 14. *in duplo* sestaviti, a předložiti je do konce října prostředkem sumáře dle vzoru 15. zdělaného tomu vrchnímu úřadu vojenskému, kterémuž dle předpisu předkládají výkazy o rekrutýrce.

Vrchní úřadové vojenští mají sumáře tyto prostředkem přehledu dle vzoru 16. zdělaného, v němž jsou navržení náměstkové podlé vojů, branší, oddělení a zemí korunních sumovně dle šarží sestaveni, až do 15. listopadu předložiti vrchnímu velitelství nad armádou, kteréž je pošle ve dvojím zvláštním sepsání,

a) jednom, týkajícím se Tyrolska a Vorarlberska, a

b) druhém, týkajícím se ostatních zemí korunních, zároveň s přehledem veškerých tax, za příčinou propuštění sloužících vojáků spůsobem ofertu, do té doby v obojích zemích složených, k ministerium záležitostí vnitřních, aby společně s ním rozhodlo, jakož dotčeno v č. 1.

Ke konsignacím nominálním dle vzoru 14. zdělaným přiložiti se mají výpisy z kněh základních, vyhotovených dle předpisu od představeného kanceláře počtní aneb kde kanceláře této není, od velitele oddělení, a potvrzených od komisarství vojenského, v kterýchžto výpisech zevrubně připomenouti se má, kdykoli by se v stavu té neb oné osoby nějaká změna stala; též se k těm konsignacím přiložiti mají listy konduitní řádně zdělané a výpisy trestní.

22. Dle toho, jak společné rozhodnutí obou úřadů centrálních vypadne, oznámí vrchní velitelství nad armádou v měsíci lednu nejprvé příštím vrchním úřadům vojenským, jichž se dotýče, podlé šarší, kolik osob se má za náměstky znovu zamluviti, a vrátí jim konsignace každému voji náležité, vyjímajíc jedno *pare* konsignace nominální, kterouž vrchní velitelství nad armádou k potřebě své podrží.

23. Nemohloli se k někomu, kdo se k nové službě zamlouval, nechat byl šarže jakékoli, toho roku, kdy se hlásil, proto zření míti, že nebylo takových, kteří by byli složili taxu, tedy bude míti u přijímání nejprvé příštím sice přednost mezi stejně hodnými, nikoli ale před hodnějšími, kteří by se zároveň o novou

službu ucházeli. Voják takový může tedy, libo-li mu, mlčky dále sloužiti, ačkoli nejisto jest, budeli budoucně přijat, a však služba, kterou by až do nového zamluvení vykonal, nebude se mu počítati do osmileté služby, v kterou by se pak v nově uvázal.

24. Každý velitel voje a oddělení, když obdrží seznam osob, kterým bylo povoleno za náměstky sloužiti, dodati má výpis z něho od přehlížejícího komisařství vojenského potvrzený, v němž obsaženy jsou osoby, ježto se nacházejí v lokální službě oddělení od řečeného velitele detašovaného, veliteli oddělení tohoto; jiný pak výpis takový, v němž se obsahují osoby v jiném okresu verbovním se nalézající a nejsoucí v zaopatření lokálním, poslati má veliteli příslušného okresu verbovního, nařídě tomu i onomu neb žádaje jich, aby osoby tyto předvolali, u brigady vojové je představili, budouli přijaty, k voji příslušnému je odeslali, a věděti mu dali, jak vše vykonáno.

25. Mužové, kterým bylo povoleno sloužiti za náměstky, buďtež od oddělení, v jichž zaopatření lokálním jsou, aneb od velitelství okresů verbovních, v nichž se zdržují, brigadě jejich vlastního voje představeni, opatřeni jsouce listem zámluvním dle vzoru 17. trojnásobně vyhotoveným a listinami v §§. 16. a 21. jmenovanými; načež je má v jejich přítomnosti lékař plukovní aneb graduovaný vrchní lékař, od brigadýra k tomu jmenovaný, vyšetřiti, zdali jsou ke službě vojenské spůsobilí, a potvrditi vlastní rukou v listech zámluvních každého muže, jak jej shledal; potom se má dáti těm, kteří byli ke službě spůsobilými nalezeni, to, co jim náleží, v přítomnosti jejich na ruku vyplatiti, a v trojnásobném listu zámluvním potvrditi, že byli za náměstky přijati.

Listy zámluvní, svědčící náměstkům, kteří se zamluví ke službě toliko čtyřleté, zdělány buďtež zvlášť o sobě, a taktéž listy, svědčící těm, kteří se uvázali v kapitulaci osmiletou.

26. Náměstkové, kteří byli vzati z vojáků zcela propuštěných, prvé než se jim vydají peníze na ruku, vzati buďtež pod přísahu na korouhev rovně tak, jako rekrutové odvedení, a že se to stalo, budiž v listu zámluvním zvláště připomenuto, jakož i to, že jim byli přečteni a vysvětleni článkové vojenští, k nim se vztahující.

27. Zamlouvání náměstků díti se má 1. července každého roku. Výjimka z toho měj místo jen tehda, když by ten, kdo již obdržel povolení k nové zámluvě, 1. července byl nemocen ve špitále.

Nové zamlouvání osob takových odloženo buď, až se vrátí ze špitálu, a na jisto se postaví, že jsou ještě ke službě spůsobilé, načež jim buď bez překážky čas nové služby od 1. července počítán a od téhož dne i příplatek vydáván.

Jiná osoba zamlouvána buď k nové službě jen tehda, když by ten, kdo prvé za to žádal, spůsobilosti k ní pozbyl.

28. Po učiněné nové zámluvě budiž *páre* listu zámluvního neprodleně vrchnímu úřadu vojenskému, jemuž náleží, odesláno, kterýž listy tyto nejdéle do konce srpna podati má vrchnímu velitelství nad armádou, připomena ve správě k nim přiložené, z jaké příčiny ten neb onen muž, jejž jménem pojmenovati a voj. ku kterému náleží, udati má, k nové službě nebyl zamluven.

29. Osoby za náměstky zamluvené budtež od velitelů vojů, kteří spůsobili, že byly představeny, prostředkem poručení denního, pluku neb oddělení se týkajícího, setnině, škadroně atd. v stav dány neb v něm ponechány, a v základní knize mužstva této setniny, škadrony atd. buď připomenuto, že jsou náměstkové, mnoholi činí taxa za osvobození od služby vojenské, za rok zámluvní, o kterýž činiti jest, vyměřená, a mnoholi jim náleží denního přídavku.

O osobách těchto budiž ve všech listinách jich se týkajících, na př. v listech revisních, přenášecích, a pasech na dovolenou jim daných atd. podotknuto, že jsou náměstkové.

30. Co se týče vyplacení beneficií náměstkům vyměřených, to díti se má tímto spůsobem:

30 zlatých na ruku vydati se jim má dle §. 25. hned, když byli od brigády vojové přijati, a to u přítomnosti komisaře vojenského k tomu vyplacení ustanoveného aneb náměstka jeho, přímo z kasy voje neb okresu verbovního, kteráž kasa má sumu tuto ve svém žurnálu kasovním súčtovati.

31. Přídavek, čili úroky z kapitálu, za osvobození od služby vojenské na ten rok, v kterém byli zamluveni, vyměřeného, mají osobám těmto, pokud jsou v zaopatření, vydávány býti vždy zároveň s platem a na týž čas, jako plat, a to od vedlejších oddělení nebo od zvláštních účetníků, kteří jim plat vydávají.

32. Aby se přídavek tento stejnou měrou počítal, nařizuje se, že se mají úroky pětiprocentní, z kapitálu taxovního každého roku vycházející, na 300 stejných porcí rozděliti, z nichž náměstkovi každý měsíc, nechť má dní kolik koliv, 30 porcí náleží, ježto se mu po 5. porcích vydávati mají, totiž každý z těch 6 dní, když se plat vyplácí. Dle toho buď náměstkovi každý měsíc 30 porcí vyplaceno a súčtováno, nechať má měsíc 31, 30, 29 nebo 28 dní, při čemž se rozumí, že náměstek má právo, přídavku za celý měsíc žádati.

Poněvadž úroky 5procentní z kapitálu taxovního na pr. 1500 zl. činí ročně 75 zl. a měsíčně 6 zl. 15. kr., tedy činí denní přídavek takových náměstků, kteří byli zamluveni na 8 let, $12^1/_8$ kr., náměstků pak, kteří se zavázali toliko ke 4 letě službě, $6^2/_8$ kr.

33. Plat z milosti sirotkům propůjčený, jejž braly osoby k mužstvu náležité, má od toho dne, kteréhož byly z novu k službě zamluveny přestati, a velitelové vojů a oddělení, jichž se dotýče, jsou z toho právi, aby plat dotčený v pravý čas byl zastaven.

34. Osoby k službě znovu zamluvené nebuďtež vůbec na dovolenou pouštění, nébrž jen tehda, když toho žádají příčiny zvláště pilné.

Jdeli náměstek na dovolenou, vyplacen mu buď příplatek na týž čas jako plat vojenský, a buď to připomenuto v pasu neb ceduli na dovolenou mu dané.

Zároveň ale buď každému náměstkovi dán certifikát od velitele voje neb oddělení a od přehlížejícího komisaře vojenského neb náměstka jeho dle vzoru 18. vyhotoveny, v němž má určitě řečeno býti, kolik přídavek denní činí, od kterého času ho může žádati, kdy dovolená jeho dojde, a do kterého času nejdéle se mu přídavek náměstnický dle tohoto certifikátu, tam kde jest, vydávati může; totéž má se i v protokolu vojáků na dovolenou odpuštěných určitě poznamenati.

35. Bylli náměstek takový na místo, kam jde na dovolenou, poslán transportem, mají mu velitelé transportu, kteří jej na cestě zaopatřují, přídavek zároveň s platem vydaný do certifikatu dle vzoru 18. zapsati, a to tak zevrubně a určitě, aby později, když jest na dovolené, po druhé ho bráti nemohl.

36. Na ukázání tohoto certifikátu a cedule na dovolenou mu dané může si náměstek na dovolenou odpuštěný ke konci každého vojenského čtvrtletí, totiž ke konci ledna, dubna, července a října, aneb, liboli mu, též ke konci každého vojenského půlletí, totiž ke konci dubna a října vybrati přídavek do té doby prošlý u vojového oddělení toho místa, v kterém jest na dovolené, nejbližšího, náležitého buď k tomu pluku, u kterého on slouží, aneb k pluku jinému.

37. Každé oddělení vojové, u kterého se náměstek na dovolenou odpuštěný o takový přídavek hlásí, má jej dáti komisaři vojenskému v místě se nalézajícímu, aneb úředníku zaopatřovacímu, který na jeho místě kontrolu místní vykonává, anebo auditorovi představiti, kterýž, shledav po náležitém ohledání cedule na dovolenou mu dané a jeho certifikátu, že v tom není žádné překážky, má jemu poukázání na přídavek, až do konce lhůty v §. 36. vyměřené vycházející a dle vzoru 19. vyhotovené vydati, a na ceduli na dovolenou mu dané i na certifikátu to poznamenati; opomenuloli by se to učiniti, a bylli-by přídavek vyplacen dvakrát, bude z toho práv ten, kdo poukázání vyhotovil.

38. Za příčinou poukázání tohoto nemá žádný odpuštěnec přes půl dne

zdržován býti, a vyplácení na ně má se toliko u kas c. k. oddělení vojových aneb transportních domů shromážděcích díti a v jejich žurnálu kasovním účtovati.

39. Musíli se náměstek na dovolenou odpuštěný k voji svému, dříve vrátiti nežli mu dle §. 36. dovoleno jest, vybrati si přídavek, náležitý za ostatek času na dovolené stráveného, tedy si jej má vyzdvihnouti tu, kde dostane první plat, a kde tedy bude představen, šetře při tom všeho toho, co předepsáno v §§. 37. a 38.; v kteréžto případnosti úředník, který mu na zbytek přídavku poukázání dává, certifikát, jejž má v rukou, odejme, čárou přes kříž jej zmaří, a k poukázání přiloží.

40. Prodloužili se náměstkovi odpuštěnému dovolená přes čas, na který svědčí certifikát prvotně mu daný, má to velitelství okresu verbovního, ježto mu o prodloužení dovolené dá věděti, jak na předešlém pasu neb ceduli na dovolenou dané, tak i na certifikátě v §. 34. dotčeném poznamenati, a kontrola místní má to potvrditi.

Byli ale za příčinou prodloužené dovolené vydán nový pas a nová cedule, tedy potřebí, aby též byl vydán nový certifikát, při jehož dodávání se předešlý certifikát odejme, a náležitě opatřen k velitelství voje příslušného odešle, kdežto se čárou přes kříž zmaří, aby se ho zle neužilo, a dodá vojové kanceláři počtní, aby jej schovala.

41. Jestliže by náměstek onemocněl a dostal se do špitálu vojenského, budiž mu sice přídavek náležitý do listu revisního zapsán, pokud ale požívá zaopatření co nemocný, nebudiž mu ani na ruku vydáván, ani k ruce fondu špitálního účtován. Teprv když vyjde ze zaopatření, kteréž měl jakožto nemocný ve špitále a dostane zase plat svůj, budiž mu přídavek tu, kde ponejprv dostane plat, od přehlížejícího komisařství vojenského vedlé listu revisního, kterýmž přišel ze špitálu, za celý čas, co byl nemocen, dle §. 37. poukázán, z kasy vojové nebo z kasy transportního domu shromážděcího vyplacen, a že se tak stalo, v listu revisním, s kterým se ke svému oddělení vojovému dostaví, poznamenáno.

42. Zemřeli náměstek ve špitále, přídavek, kterýž mu od toho dne, kdy v zaopatření špitální přišel, až do dne úmrtí náleží, vydán budiž jeho dědicům.

43. Vrátíli se náměstek ze zajetí, a prokáže li se, že se do něho dostal bez viny své, budiž mu dodatek přídavku, jakož i přídavek dále jdoucí vydán teprv tehda, když se dostaví k voji svému neb k jinému voji, a když dojde od jeho voje potvrzení, od jeho přehlížejícího komisařství vojenského spolu podepsané, že jest náměstek, jaký má přídavek, kdy přišel v zajetí a do kterého času přídavek již dostal; načež se mu přídavek, potvrzení toto přiložíc, týmž spůsobem poukáže

a v účtování vezme, jako se to činí, když se týče náměstků na dovolenou odpuštěných.

44. Kapitál aneb část kapitálu náměstkům, potahmo dědicům jich náležitá vyplácena buď, když bylo k tomu od komisařství vojenského poukázání dáno, od vojů neb oddělení, v jichž knihu základní náměstkové náležejí aneb náleželi, u přítomnosti přehlížejícího velitelství brigadního, a to, týčeli se náměstků, kteří čas služby své zcela dokonali, ke konci měsíce června každého roku, týčeli se však jiných náměstků, v jedné každé případnosti tehda, když dle zákona mají právo žádati, aby jim kapitál neb část jeho byla vydána.

45. Hned po vyplacení sum náležitých má velitel voje neb oddělení podati výkaz nominální dle vzoru 20. zdělaný vrchnímu úřadu vojenskému, jmenovanému v §. 20., kterýž jej prostředkem přehledu sumovního dle vzoru 21. sepsaného ke konci každého měsíce předloží vrchnímu velitelství nad armádou.

46. Aby se v náležitý čas učinilo opatření, aby kapitály taxovní bez překážky byly vyplaceny, mají vojové a oddělení, jichž se dotýče, v měsíci listopadu každého roku prostředkem vrchních úřadů vojenských v §. 21. jmenovaných vrchnímu velitelství nad armádou podati sepis preliminární dle vzoru 22 zdělaný, obsahující všechny ty náměstky, kteří během druhého na to přištího slunečního roku povinnost služební dokonají.

47. Ti, jimž kapitál taxovní neb částka kapitálu takového byla splacena, mají potvrzení obdržecí, dle vzoru 22. vyhotoviti, komisařství vojenské má potvrzení takové stvrditi a voj neb oddělení příslušné má je k měsíčním spisům zaopatřovacím přiložiti.

48. Náměstkové, nechť jsou na dovolenou odpuštěni nebo k jiným vojům přiděleni, a nechť jsou na delší neb na kratší čas komandováni nebo nepřítomni, vedeni buďte ve spisech o stavu podávaných, v té vlastnosti, v které jsou u svých vojů neb oddělení, a to dotud, pokud do jich knihy základní náležejí.

49. Náměstkové buďtež u vojů neb oddělení dle týchž modalit a formulářů v patrnosti chováni a požitkové jich účtováni, dle kterýchž se to děje při dobrovolnících ve vojště, toliko se mají ve spisech v příčině toho podávaných obě kategorie zvláště poznamenati, jedni pod rubrikou „dobrovolníků," a druzí pod rubrikou „náměstků."

50. Co tuto nařízeno, platnost má pokud se dotýče těch, kteří chtějí za taxu od služby vojenské osvobozeni aneb z ní propuštěni býti, od 15. března 1856, pokud se však dotýče oněch, kteří se zamluvili za náměstky, od 1. července 1856.

Seznam

osob službou vojenskou povinných v okresu N., které chtějí za taxu od služby této osvobozeny býti.

Jméno		kterého roku se narodil	Domov, obec, okres, kraj, země, z které jest	Jakého jest náboženství	Jestli svobodný, ženatý nebo vdovec	Čím se vůbec živí	Žadatele za osvobození					Suma	Připomenutí
toho, kdo jest službou voj. povinen.	otce jeho						1.	2.	3.	4.	5.*		
							třídy let						Tuto poznamenáno buď místo, kde se žadatel za osvobození zdržuje, jestliže by se nezdržoval v obci domova svého.

Od okresního úřadu N. dne . . . 185 . . .

N. N.,
představený úřadu.

* Sloupce, do kterých přijdou třídy let žadatelův, taženy budiž, jak jich potřebí.

Vzor 2.

Přehled

osob službou vojenskou povinných v kraji (stolici, delegaci) N., ježto chtějí za taxu od služby této osvobozeny býti.

Jméno okresu úředního	Žadatele za osvobození					Suma	Připomenutí
	1.	2.	3.	4.	5. *)		
	třídy let						

Od c. k. krajského úřadu (stolice, delegace) v N. dne . . 185 .

N. N.,
představený krajský.

*) Sloupce, do kterých přijdou třídy let žadatelův, taxeny buďte, jak jich potřebí.

Země, místodržitelství (oddělení místodržitelské). Vzor 3.

Přehled

osob službou vojenskou povinných v zemi N.*, ježto chtějí za taxu od služby této osvobozeny býti.

Jméno kraje (stolice, delegace)	**Jméno** okresů úředních	Žadatelé za osvobození					Suma	**Připomenutí.**
		1	2	3	4	5 **)		
		třídy let						

V . . . dne 185

N. N.
místodržící (představený oddělení místodržitelského).

Připomenutí.

*) V království Uherském spisovati má přehledy tyto tamějších patero oddělení místodržitelských, v království Haličském místodržitelství Lvovské a zemské vlády Krakovská a Černovická, v království Lombardsko-Benátském pak místodržitelství Milanské a Benátské.

**) Sloupce, do kterých přijdou třídy let žadatelův, tažený buďte, jak jich potřebí.

Vzor 4.

Číslo jednací . .

Povolení

ke složení taxy za osvobození od služby vojenské.

Dané N. N., synovi . . ., narozenému léta 18 příslušnému k obci . . ., úředního okresu . . ., kraje (delegace stolice) . . ., země . . ., katolického náboženství, svobodnému, řemesla . . . ., jemuž se k žádosti podané, aby za taxu od služby vojenské byl osvobozen, dle vynešení, vydaného od c. k. místodržitelství dne . . . . a od vysokého ministerium dne . . . ., ježto od c. k. krajského úřadu (stolice, delegace) dne . . . sem osnámeno jest, tímto vědětí dává, že se mu povoluje, taxu tuto složiti; má tedy taxu řečenou, činící (suma buď písmeny napsána) zlatých konv. m., nejdéle do (den, který se s sebou počítá, buď písmeny poznamenán) 185 u c. k. kasy berničné (sběrací, intendanční) v N. složiti, a to tím jistěji, sice by po promeškání lhůty této žádná c. k. kasa taxy dotčené nepřijala, a povolení, osvoboditi se od služby vojenské složením taxy, by pominulo.

Od c. k. úřadu okresního v N. dne . . . 185

(Pečeť)

Podpis představeného úřadu.

*) V Uhřich, v Haliči a v království Lombardsko-Benátském budiž krom toho přidány okršlkové politické správy zemské.

Vzor 5.

Od c. k. kasy . .

List odvodní.

Na . . . zl., pravím . . . . . zlatých konv. m., kteréž za N. N. syna . . . . . narozeného léta . . ., příslušného k obci N . . . úředního okresu . . . ., kraje (delegace, stolice *), ... země . . . ., náboženství katolického, stavu svobodného, řemesla . . . . jakožto taxa za osvobození od služby vojenské dle povolení, daného od c. k. úřadu okresního N . . . dne . . . . . 185 č. . . do jmenované svrchu c. k. kasy odvedeny jsou, a pod článkem žurnálovým . . . v příjmu se účtují.

Od c. k. kasy . . . v N . .

N. N.
berník.

N. N.
kontrolor.

*) V Uhřich, v Haliči a v království Lombardsko-Benátském budiž kromě toho přidáni okršlkové politické správy zemské.

Vzor 6.

Číslo jednací . .

Osvobození od služby vojenské.

N. N., syn . . . ., narozen léta 18 , příslušný k obci . . . . úředního okresu . . . ., kraje (delegace, stolice *) . . . . země . . ., katolík, svobodný, řemesla . . . složil jest, když mu bylo vynešením, vydaným od okresního úřadu v N . . . dne . . . . č. . . oznámeno, že obdržel k tomu povolení, dne . . . taxu za osvobození od služby vojenské, činící . . . . zl. (pravím) zl. k. m. . . . . jakož vysvědčuje předložený list odvodní kasy berničné v N od . . . . č. . ., u kteréžto kasy taxa řečená pod článkem žurnálovým . . v příjem vzata jest.

N. N. se tedy tímto navždy od služby vojenské osvobozuje.

Od c. k. úřadu okresního v N . . . dne . . .

(Pečeť.)

Podpis představeného úřadu.

*) V Uhřich, Haliči a v království Lombardsko-Benátském přidáni budiž kromě toho okršlkové politické správy zemské.

Velitelství okresu verbovního N. N.

Vzor 7.

Protokol

na došlé listy odvodní, dle nichž níže jmenovaní žadatelé za osvobození od služby vojenské taxu za to složili.

Číslo pořád jdoucí	Listu odvodního: datum	Listu odvodního: měsíc	Listu odvodního: rok	Listu odvodního: Číslo článku žurnálového	Jméno c. k. kasy, která list odvodní vydala	Žadatelé za osvobození od služby vojenské: Voj č.	Voj: šarže	Jméno	kdy a kde se narodil: rok	místo	okres úřední	kraj, delegace, stolice	Místodržitelské oddělení	země	náboženství	stav	řemeslo	Připomenutí.	Taxa složená v konv. m.: zl.	kr.

Byli ten, kdo za osvobození od služby vojenské žádá, postaven za jiný okres nežli ten, v kterém se narodil, tedy budiž v připomenutí náležité poznamenáno, kam přísluší.

Žádali kdo za propuštění spůsobem ofertu, zapsána buď v rubrikách náležitých šarže jeho, a jméno voje.

Velitelství okresu verbovního N. N.

Vzor 8.

Seznam

listů odvodních za taxy od nížejmenovaných osob za osvobození od služby vojenské složené, kteréž listy se c. k. zemskému generalnímu velitelství v N. předložiti mají.

Listu odvodního			Jméno c. k. kasy, která list odvodní vydala	Jméno povinníka vojenského, za něhož byla taxa osvobozovací složena	Jest příslušný do																										Připomenutí	Kolik jest listů odvodních
										k místodržitelství					Uher					Haliče												
															k oddělení místodržitelstva																	
Datum	město	rok			Dolních Rakous	Horních Rakous	Salcburska	Tirolska a Vorarlberska	Styrska	lombardskému	benátskému	Přímoří	Krajiny	Korutan	Prešpursk.	Soproňsk.	Budinskému	Košickému	Velko-Varad.	Východní	Západní	Bukoviny	Čech	Moravy	Slezska	Sedmihradska	Banatu a vojvodství Srbského	Chorvatska a Slavonska	Dalmatska	Suma		
				Suma . . .																												

V N. . . . dne . . . 185 .

N. N.

Netřeba vyznamemati všech rubrik národnosti, nébrž jen ty, ježto dle partikulářů skutečně tu jsou.

Přehled

listů odvodních na taxy za osvobození od služby vojenské složené, kteréž listy předložila velitelství níže jmenovaných okresů verbovních.

Kolik jest příloh	okresu verbovního pluku (práporu)		Kolik osob taxu složilo	Z těch, co taxu složili, přísluší do																													Připomenutí	Kolik jest listů odvodních
	Číslo	Jméno		Dolních Rakous	Horních Rakous	Salcburska	Tyrolska	Štýrska	k místodržitelství		Uher										Halič		Bukoviny	Čech	Moravy	Slezsku	Sedmihradska	Banatu a vojv. Srbského	Chorvatska a Slovenska	Dalmatska	Suma		
									Lombardskému	Benátskému	Přímoří	Krajiny	Korutan	k oddělení místodržitelskému							Východní	Západní											
														Prešpurskému	Šoproňskému	Budínskému	Košickému	Velko-Varadín.																	

V . . . . dne . . . . . 185 . .

N. N.

Netřeba vyznamenávati všech rubrik národnosti, nébrž jen ty, ježto dle partikulářů skutečně tu jsou.

Číslo jednací . .

Vzor 10.

Povolení

ke složení taxy za propuštění ze služby vojenské způsobem ofertu.

Janovi N. . . . šarže . . . . (u pluku, sboru etc.) narozenému roku 18 příslušnému k obci . . . . , okresu úředního . . . . . , kraje (delegace, stolice) *) . . . . , v zemi . . . . . , katolíkovi, svobodnému, řemesla . . . . vysokým nařízením zemského generálního velitelství, daného dne . . . povoleno jest, aby byl způsobem ofertu ze služby vojenské propuštěn. Dle toho se žadatelu za propuštění nařizuje, aby taxu za osvobození z vojny, jejíž činí . . zl. (poznamenáno buď písmeny) zlatých konvenční mince dozajista do (napsáno buď písmeny) 185 . . do c. k. kasy (berničné sběrací, intendanční) složil, — sice by po promeškání lhůty této žádná c. k. kasa taxy řečené více nepřijala a povolení ke složení jí by pominulo.

Od c. k. úřadu okresního v . . . . dne 185

(Pečeť)

Podpis představeného úřadu.

*) V Uhřích, v Haliči a v království Lombardsko-Benátském budtež kromě toho přidáni okršlkové politické správy zemské.

Od c. k. kasy.

Vzor 11.

List odvodní.

Na . . . . zl. pravím! . . . . . zlatých konvenční mince, jejíž za N. N. (jmenována buď šarže) od (pluku, sboru ect.), narozeného roku . . . , příslušného k obci . . . . . , okresu úředního . . . , kraje (delegace, stolice) *) . . . . v zemi . . . , katolického náboženství, svobodného, řemesla . . . . . jemuž dle nařízení, daného od zemského generálního velitelství N . , dne . . . . povoleno jest, aby byl způsobem ofertu ze služby vojenské propuštěn, — jménem taxy za osvobození z vojny k výše jmenované c. k. kase odvedeny jsou, a pod článkem žurnálovým . . v příjmech se účtují.

V . . . . dne 185

Od c. k. kasy v N.

N. N. berník.

(Kasír).

*) V Uhřích, v Haliči a v království Lombardsko-Benátském budtež kromě toto přidání okršlkové politických správ zemských.

Od voje N. N.

Vzor 12.

Propouštěcí certifikát.

(Šarže) N. N. od (pluku, sboru etc), narozen roku 185 , příslušný k obci . . . okresu úřadního . . . kraje (delegace, stolice) *) . . . . v zemi . . . . . katolického náboženství, svobodný, řemesla . . . . dne . . . . ke (pluku) . . . odveden, obdržel vysokým nařízením zemského generalního velitelství . . . . daným dne . . . povolení, aby byl způsobem ofertu ze služby vojenské propuštěn, a složil na to, jakož předloženým listem odvodním vysvědčeno, dne . . . 185 u c. k. kasy . . . . v N. . . taxu za osvobození z vojny, činící . . . zl. pravím! (. . .) zlatých konvenční mince, kteráž se tam pod článkem žurnálovým . . v příjmech účtuje.

(Šarže) N. N. se tedy certifikátem tímto od . . . . 185 ze svazku vojenského zcela propouští, a zároveň se mu vysvědčuje, že se po čas své služby vojenské dobře choval.

V . . . . . dne 185

N. N.
velitel voje.

N. N.
komisař vojenský.

*) V Uhřích, v Haliči a v království Lombardsko-Benátském budtež kromě této přidání okršlkové politických správ zemských.

Konsignace nominální

osob nižejmenovaných, v okršíku velitelství výše dotčeného okresu verbovních bydlících, kteréž prosí, aby od 1. července 18 byly přijaty za náměstky.

U kterého voje neb oddělení	u které setniny n. skadrony	šarže	Jméno	narodil se: roku	v místě	v okresu úředním	kraji, (delegaci, stolici)	zemi *)	jest náboženství	stavu	řemesla	má mitry v palc. Vid.	Prosí, aby byl za náměstka přijat na 8 let	na 4 léta	Popsání služby	Nález lékaře vojenského	ze stavu: odpuštěnců	reservníků	propuštění	suma	Připomenutí.
			N.																		
			N.																		
			N.																		
																Suma . . .					

V dne 185

Od velitelství okresu verbovního N. N.

*) V Uhřich, v Haliči a v království Lombardsko-Benátském budiž kromě toho přidáni okršíkové politické správy zemské.

Konsignace nominální

osob níže jmenovaných, ježto prosí, aby byly od 1. července 185 za náměstky přijaty.

U které setniny neb skadrony	šarže	Jméno		Narodil se: roku	v místě	v okresu úředním	kraji (delegaci, stolici *)	zemi	jest náboženství	stav	řemesla	má míry v palc. Vid.	Prosí, aby byl přijat za náměstka: na 8 let	na 4 léta	Popsání služby	Nález lékaře polního	ze stavu: lokalního	odpustěncí	reservních	propuštění	suma	Připomenutí.
		N.	N.																		
		N.	N.																		
		N.	N.																		
																Suma . . .					

V dne 185

N. N.

*) V Uhřích, Haliči a v království Lomb.-Benátském budiž kromě toho přidáni okršlkové politické správy zemské.

Od voje N. N.

Vzor 15.

Výkaz sumovní

mužů, kteří se hlásili za náměstky, jichž přijímání jest dne . . . , jsouce k tomu úplně spůsobili a do předepsané konsignace zapsani.

kolik jest příloh	Jsou ze stavu			Mezi nimi jest: šikovatelů	závodčích	desátníků	střídníků	bubeníků	trubačů	tesařů	granátníků	sprostých	služebníků důstojnických	suma	z dolních Rakous	z horních Rakous	ze Salcburska	z Tyrolska a Vorarlbers.	Styrska	z okršlku místodržitelství: Lombards.	Benátského	z Přímoří	z Krajiny	z Korutan	z Uher z místodržitelského oddělení: Přespursk.	Šopronsk.	Budinsk.	Košického	v. Varadins.	z Haliče: východní	západní	z Bukoviny	z Čech	z Moravy	Slezska	ze Sedmihradska	z Banát a vojv. Srbské	z Chorv. a Slavon.	z Dalmatska	suma	Připomenutí.
	lokálního	na	8																																						
			4																																						
	odpuštěnců																																								
	reservníků		8																																						
	propuštění																																								
	Suma		8																																						
			4																																						

V . . . dne 185

N. N. velitel voje.

Připomenutí. Rubrik k zapsání šarží a národností uděláno buď tolik, kolik jich potřebí.

N. zemské generální velitelství (generální ředitelství dělostřelectva) generální dozorství nad četnictvem atd.

Hlavní sumář

mužů, kteří dle výkazů připojených přílohami opatřených navrženi jsou za náměstky, ode dne 185

kolik jest příloh číslo	Voj		ze stavu lokálního: šikovatel	závodčí	desátník	střídník	bubeník	trubač	tesař	granátník	sprostý	ale. dílostřelectvo	suma	ze stavu odpuštěnců: šikovatel	závodčí	desátník	střídník	bubeník	a t. d.	suma	ze stavu reservníků: šikovatel	závodčí	desátník	střídník	bubeník	a t. d.	suma	listem výhostným (certifikatem) propuštění: šikovatel	závodčí	desátník	střídník	a t. d.	suma
	Pěší pluk N. N.	na 8 let																														
		na 4 let																														
		na 8 let																														
		na 4 let																														
		na 8 let																														
		na 4 let																														
		na 8 let																														
		na 4 let																														
	Suma	na 8 let																														
		na 4 let																														

Mezi nimi jsou dle národnosti

ze stavu lokálního: z horních Rakous	ze Salcburska	z Tyrolska	ze Štýrska	lombardsk.	benátského	z Přímoří	z Krajiny	z Korutan	z Uher: z místodržitelského oddělení: Přešpurského	Šopronského	Budínského	Košického	v. Varadínského	z místodržitelství: východní	západní	z Haliče	z Bukoviny	z Čech	z Moravy	ze Slezska	z Sedmihradska	z Banát. a voj. Srbské	z Chorv. u Slavonsk.	z Dalmatska	suma	ze stavu odpuštěnců: z dolních Rakous	z horních Rakous	a t. d.	suma	ze stavu reservníků: z dolních Rakous	z horních Rakous	a t. d.	suma	listem výhostným (certifikátem) propuštění: z dolních Rakous	a t. d.	suma	dohromady	Připomenutí.

V . . . dne 185

N. N.

Netřeba vyznamenávati rubrik všech šarží a národností, nébrž jen ty, ježto dle partikulářů skutečně tu jsou.

Šarže sobě rovné zapsány budte do jedné rubriky.

Vzor 16.

N. Landes-Generalcommando (General-Artilleriedirection), Gensd'armerie-Generalinspection ꝛc.

Haupt-Summar

über jene Mannschaft, welche laut zuliegenden instruirten Ausweisen zur Reengagirung als Stellvertreter mit N. . . . ten . . . . 185 . in Antrag gebracht wird.

Nr.	Truppenkörper	Anzahl der Belagen	Aus dem Locostande: Feldwebel, Führer, Corporal, Gefreiter, Tambour, Hornist, Zimmermann, Grenadier, Grenadier, Offiziersdiener, Summe	Aus dem Urlauberstande: Feldwebel, Führer, Corporal, Gefreiter, Tambour, Hornist, Zimmermann, Grenadier, Grenadier, Offiziersdiener, Summe	Aus dem Reservestande: Feldwebel, Führer, Corporal, Gefreiter, Tambour, Hornist, Zimmermann, Grenadier, Grenadier, Offiziersdiener, Summe	Mit Abschied (Certificat) Entlassene: Feldwebel, Führer, Corporal, Gefreiter, Tambour, Hornist, Zimmermann, Grenadier, Grenadier, Offiziersdiener, Summe
	N. N. Infanterie-Regiment	auf 1 Jahr, 2 Jahre, 3 Jahre, 4 Jahre, 5 Jahre, 6 Jahre, 7 Jahre, 8 Jahre				
	Summe					

Darunter befinden sich nach der Nationalität

aus dem Locostande: Deutsche, Czechen, Polen, Tiroler, Lombardische, Venetianische, Italiener, Kroaten, Slavonier, Ungarn, Siebenbürgen, Galizien, Bukowina, Dalmatien, Summe	aus dem Urlauberstande: Niederösterreich, Oberösterreich, Salzburg, Tirol, ꝛc., Summe	aus dem Reservestande: Niederösterreich, Oberösterreich, Salzburg, Tirol, ꝛc., Summe

N. am . . . ten . . . . 185 . .

Es sind nicht alle Chargen und Nationalitätsrubriken, sondern nur diejenigen aufzunehmen, welche sich nach den Particularien wirklich ergeben. Die fehlenden Chargen sind in eine Rubrik zusammenzufassen.

Od voje N. N.

List zámluvní

Františka N., kterýž dle reskriptu, daného od vrchního velitelství nad armádou dne . . . 185 za náměstka přijat jest.

knihy základní				Jméno a příjmení	Narodil se					jest			Popsání služby jeho	jeho nová povinnost služební počne se	Pod kterými výmínkami se k nové službě zamluvil	na ruku na účet		Připomenutí	kolik osob
svazek	strana	setnina neb skadrona	šarže		léta	v místě	v okresu úředním	v kraji	v zemi	náboženství	stavu	řemesla	měří v palc. Vid.						
2	80	2. polní	desátník	František Dlouhý	1825	Sasině	Krajinském	Mihelském	horních Rakousich	katolického	svobodného	neumí žádného	63½	dne 18. července 1847 odveden jest na 8 let obdržev 3 zl. na ruku, dne 17. srpna 1850 povýšen jest za stídníka a dne 13. června 1853 za desátníka	dne — (v písmenech)	na 8 let (čtyři léta) za 30 zl. na ruku, a proti tomu, že bude bráti 5% úroků z celého kapitálu taxovního (z polovice toho kapt.) — zl. a že obdrží celý kapitál (polovici) aneb vycházející část kapitálu	zl. 30	kr. .	co mu náleží na ruku, dnes mu vydáno jest	1

V . . . . dne 185

N. N. velitel voje neb oddělení.

Po náležitém vyšetření shledáno, že muž tento*) nemá žádných vad na těle a může tedy službu osmi- (čtyř-) letou, v kterou se byl uvázal, vykonati.

V . . . . dne 185

N. N. lékař plukovní (neb vrchní.)

Muž tento,*) jsa představen, pronesl se, že jest hotov za náměstka se zamluviti, načež jsme jej po vyšetření jeho povahy tělesné a jeho chování a zření majíce k času služby, za náměstka způsobilým býti shledali a od (napsáno buď písmeny) 185 na osm let (čtyři léta) za takového přijali.

V N. dne 185

N. N. brigadýr.

N. N. polní komisař vojenský.

*) Byloli-by více mužů zároveň přijato, tedy budiž v klausuli výše postavené písmeny udáno, kolik jich jest.

Od voje N. N.

Vzor 18.

Oddělení N.

Certifikát.

Náměstkovi (tu buď položena šarže, jméno a příjmění), kterýž se do (budiž udáno místo, okres, kraj a země korunní) až do (položen buď den, měsíc a rok, kdy dovolená se skončí) na dovolenou odpouští, a jemuž v tom čase náležitý mu přídavek, denně (položena buď cifra) pravím: (napsáno buď písmeny) krejcarů k. m. kterýž přídavek, když odcházel, až do (dne a měsíce) obdržel, vydáván mu buď u c. k. kasy vojové neb kasy transportního domu shromážděcího, ježto tomu místu, kde bude na dovolené, jest nejbližší.

V N. dne 185

N. N.
velitel voje neb oddělení.

Potvrzuji:

N. N. polní komisař vojenský. (L. S.)

Na to vydáno mu jest:						
U kterého voje, u které branže neb oddělení	místo a datum	Na čas od — až do —	suma zl.	suma kr.	Podpis přítomného polního komisaře vojenského	Podpis důstojníka, který přídavek vyplatil
v domě shromážděcím pěšího pluku č. 14	v Linci dne — tého N. N.	na pochod s platem od 16. do 20. srpna 1850.			N. N. polní komisař vojenský	N. N. velitel transportu
v sběracím domě hlavního transportu ve Vídni	ve Vídni dne — 185 — N. N.	Na dovolené od 20. června do konce září 1853			N. N. asistent zaopatřovací	N. N.

Poznamenání. Certifikaty tyto ke skutečné potřebě určené tištěny buďte na půl arších.

Vzor 19.

Návrh.

Náměstkovi (udána buď šarže, jméno a příjmení) od (pluku, sboru, branže) . . . . , do (místa, okresu úředního, kraje, v zemi) na dovolenou odpuštěnému náleží na čas od . . . do . . . přídavku, denně (N. N.) krejcarů, . . . zl. . . . kr. (suma napsána buď v cifrách i v písmenech ježto se mu z kasy vojenské slavného c. k. pluku N. N. vydati mají, naproti tomu se mu ale poúkaz tento odejme.

V . . .

N. N.
komisař vojenský neb jeho náměstek.

Připomenutí. Máli více na dovolenou odpuštěných zároveň přídavek vybírati, může se jim všem návrh v tomto spůsobu vyhotoviti:

Návrh.

Nížejmenovaným

odpuštěným do		náměstkům		pluku neb sboru	náleží na čas		přídavku				Zde se nechá prázdné místo pro dvorskou účtárnu vojenskou
místo	země	šarže	jméno		od	do	denních kr.	v sumě zl.	kr.	pravím:	
dohromady . .											

kterážto suma výše jmenovaným náměstkům z c. k. kasy atd. jako výše

Výkaz nominální

náměstků a stran, jimž v měsíci N . . . 185 . vyplacen byl kapitál náměstnický neb částka kapitálu toho.

Náměstek												Popisuje se služba jeho	datum, kdy byl za náměstka zamluven a na jaký čas	Taxy osvobozovací toho roku, kdy byl zamluven, vyměřené činily zl.	Náměstkovi bylo vyplaceno kapitálu taxovního neb část jeho zl.	dědicům náměstkovým bylo kapitálu taxovního v částkách vyplaceno. zl.	jméno a charakter strany, které se eventuálně kapitál vyplatil	Připomenutí.	kolik osob
jest dle šarže	jmenuje se	narodil se: roku	v místě	okresu úřed.	v kraji, (delegaci, stolici)	v zemi	jest: náboženství	stavu	řemesla										
													Suma . . .					Suma . . .	

V N. . . . dne . . . 185 .

N. N.

*) V Uhřích, Haliči a v království Lombardsko-Benátském přidání buďte mimo to okršlkové politické správy zemské.

V rubrice „Připomenutí“ položen buď den, kdy byla suma, o kterou jde, vyplacena.

Od zemského generalního velitelství N . . . Vzor 21.

Přehled sumovní

výkazů nominálních od nižepoložených vojů a oddělení zaslaných, ježto obsahují náměstky a strany, kterýmž byly v měsíci N . . 185 vyplaceny kapitály náměstnické neb částky kapitálů těchto.

kolik jest příloh	Jméno voje: číslo	Jméno voje	Připomenutí	vyplacená suma na penězích činí: zl.	kr.
			suma		

V . . dne 185

N. N.

Od voje N. N.

Vzor 22.

Spis preliminární,

jenž obsahuje kapitály taxovní, ježto se vyplatiti mají těm mužům, kteří během slunečního roku 18(60) skončí náměstnickou povinnost služební.

kolik náměstků slunečního roku 18(60) vysloužíí			Toho roku, když byli za náměstky zamluveni, činil kapitál taxovní	suma kapitálů taxovních, ježto se splatiti mají	Připomenutí
			zl.	zl.	
—	osmiletou	náměstnickou povinnost služební	.	.	
4	čtyřletou		1500	3000	
			suma . .	3000	

V . . . dne . . listopadu 18(58)

N. N.

Vzor 23.

Potvrzení obdržecí a).

Na . . . zl., pravím . . . . zlatých konvenční mince, kteréž jsem já nížepsaný jakožto kapitál za vykonanou osmiletou náměstnickou službu vojenskou od (voje N. N. obdržel; což tímto potvrzuje.

V . . . . dne . . . 185

N. N.
(šarže a voj).

Potvrzení obdržecí b).

Na . . . zl., pravím . . . , . zlatých konvenční mince, kteréž jsem já nížepsaný jakožto náměstek zamluvený a dle vysokého nařízení zemského generálního velitelství, daného dne . . . za vysloužilce reálního propuštěný, co dvouletou částku kapitálu . . . zl., a to: od . . . . . až do . . . . od kasy (voje N.) obdržel; což tímto potvrzuji.

V . . . . dne . . . 185

N. N.
(šarže a voj).

Potvrzení obdržecí c).

Na . . . zl., pravím . . . . zlatých konvenční mince, kteréž jsem já nížepsaný jakožto zákonní dědic po N. N. (šarže) od (voje), dne . . . . . léta 185 za náměstka zamluveném a dne . . . . . 185 zemřelém co tříletou částku kapitálu náměstnického k ruce jeho složeného . . . . . zl. konvenční mince od kasy (voje N.) obdržel; což tímto potvrzuji.

V . . . . dne . . . 185

N. N.
(charakter).

Opravy:

K českému textu číslo 139 zák. říšsk. a věstníka vlády zemské.

V postávce 32 místo 300 má státi 360
„ 45 „ 20 „ „ 21
„ 47 „ 22 „ „ 23

Berichtigung.

In dem XXXII. Stücke des Reichs-Geſetz-Blattes vom Jahre 1856, Seite 404, §. 4., und L. Reg. Bl. d. J. Seite 321, Nr. 136, iſt der §. 489 des Strafgeſetzbuches vom 27. Mai 1852 unrichtig bezogen, und es iſt ſtatt desſelben der §. 459 zu ſetzen.

Druck von Rudolf Rohrers Erben in Brünn.

141.

Vynešení, vydané od ministerium záležitostí duchovních a vyučování dne 24. července 1856,

pro veškerou říši,

jímžto se vyhlašuje zákon konečný o zkoušení kandidátů učitelství gymnasiálního, schválený nejvyšším rozhodnutím od 17. dubna 1856.

(V Zák. říš. č. XXXVII. vyd. a rozesl. dne 9. srpna r. 1856 č. 143.)

Dle nejvyššího rozhodnutí od 17. dubna 1856 vyhlašuje se níže položený konečný zákon o zkoušení kandidátů učitelství gymnasiálního, a toto se k němu připomíná.

Tento zákon platnosti nabude od toho času, kdy bude vyhlášen; kandidáti však, kteří se již ke zkoušce hlásili a byli k ní připuštěni, jakož i ti, kteří byli připuštěni ke zkoušce doplňovací neb opakovací, mohou ještě dle posavadních prozatímních nařízení (daných v č. 380 zákonníka říšského na rok 1849) zkoušeni býti, nikoliv ale ti kandidáti, kteří se ke zkoušce takové teprv hlásiti budou.

Kromě posavadního prozatímního zákona o zkouškách pozbývají též platnosti ustanovení přechodná, a jiná vysvětlení a nařízení zvláštní, k zákonu prozatímnímu se vztahující.

Hrabě **Thun** mp.

Předpis

o zkoušení kandidátů učitelství gymnasiálního.

§. 1.

Zřizují se komise zkoušecí.

1. Zdaliž ti, kdož se chtějí ucházeti o místo řádného učitele na gymnásium, sou k tomu vědecky spůsobilí, vyšetří se zkouškou, ku kteréž ministerium záležitostí duchovních a vyučování v rozličných hlavních městech mocnářství zřídí komise zkoušecí.

2. K tomu, zdali kdo spůsobilý jest, aby vyučoval náboženství, zákon tento se nevztahuje.

3. Jak mají spůsobilost svou prokázati učitelé kreslení, krasopsaní, zpěvu a tělocviku, zvláštními nařízeními se vyměří.

4. Komise zkoušecí složeny budou z mužů, kteří v rozličných hlavních odvětvích vyučování gymnasiálního dle nynější organisace vědecky vynikají. Každý úd komise zkoušecí obdrží zmocnění k tomu na rok, kteréž se však po projití tohoto času obnoviti může.

5. Ředitelem komise zkoušecí pojmenuje ministerium krom zvláštních případností některého úda této komise. Na ředitele náleží, aby předsedal zkouškám a jednáním, aby vedl dopisování, jehož potřebí, a měl v schování spisy řádně spořádané.

6. Radové školní, jimž svěřeno jest didaktické řízení gymnasií, jsouce v tom místě, kde jest komise zkoušecí, mají právo, býti přítomni při zkouškách ústních i při čtení průbním, aby poznali učitele, kterýchž gymnásia nabudou, za kteroužto příčinou mají ředitelé komisí zkoušecích jmenovaným radám školním dáti věděti, kdy se zkoušky takové budou předsebráti.

§. 2.

Kde a jak se mají kandidáti ke zkoušce hlásiti.

1. Aby kandidát byl ke zkoušce připuštěn, podati má žádost k ředitelství té komise zkoušecí, před kterou chce zkoušku podniknouti.

V žádosti této má pojmenovati předměty i třídy gymnasiální, s strany kterých chce nabyti práva, aby jim mohl vyučovati, též má pojmenovati jazyk vyučovací, v kterém chce učiti.

K žádosti má přiložiti:

a) vysvědčení, že odbyl zkoušku dospělosti;

b) vysvědčení odchodní, kterýmž by se kromě řádného chování též prokázalo, že byl nejméně tři léta na některé universitě řádným posluchačem. Má se za to, že každý kandidát učitelství po tato tři léta, kteráž na universitě strávil, mimo ty předměty, kterýmž chce vyučovati, oddal se také studium filosofie, jazyka, v kterém chce učiti, i jazyka německého (srovnej §. 11., 1.), aby potřebného vzdělání didaktického i pedagogického nabyl, a tomu, čeho se v §. 4. na něm žádá, zadost učinil.

c) prošlo-li více než rok od toho času, co byl na universitě, předložiti má vysvědčení úřadu veřejného, jak se v tom čase choval;

d) má k žádosti přiložiti popis života svého, vylíče v něm zvláště běh vzdělání svého, směr svých studií speciálních, jich rozsáhlost a pomůcky literární, jichž použil, a to vše má vylíčiti tak důkladně, aby komise zkoušecí rozhodnouti mohla, zdali jest tou měrou vědecky připraven, jak toho zákon vyhledává.

2. Předložili kandidát vysvědčení ze šesti prvních tříd gymnasiálních a z někdejších filosofických kursů obligátních (srovnej výše č. 1. *a* a *b*), nenabývá tím práva žádati, aby byl bez výmínky ke zkoušce připuštěn. V případnostech takových zůstavuje se komisím zkoušecím, aby kandidátovi udělili zvláštní povolení k tomu, zření při tom majíce k přítomným okolnostem zvláštním, jmenovitě když

po delší čas s dobrým prospěchem vyučoval aneb jinak prokázal, že nabyl dalšího vědeckého vzdělání.

3. Nemůželi kandidát předložiti vysvědčení některého v č. 1. jmenovaného aneb dle č. 2. předepsaného, nebo shledáli komise zkoušecí na některém takovém vysvědčení vady nějaké, tedy má komise dotčená, připojíc k dotazu svému zároveň zdání své, ministerium žádati, aby rozhodlo, máli kandidát ke zkoušce připuštěn býti.

§. 3.

Čeho se na každém zkoušenci vůbec žádá.

1. Aby ten, kdo má zkoušen býti, prokázal, že jest k dosažení místa řádného učitele gymnasiálního, co vědeckého vzdělání se týče, vůbec spůsobilý, povinen jest předně, učiniti zadost tomu, čeho se v §. 4 vyhledává jak v příčině jeho filosofického vzdělání přípravného, tak i v příčině jazyka, kteréhož chce při vyučování užívati, a neníli jazyk tento německý, kromě toho i v příčině jazyka německého; za druhé povinen jest zkouškou prokázati, že jest v některém oboru učení gymnasiálního, z něhož se zkoušky odbývají (§. 5.) tak zběhlý a znalý, jak to v §§. 6—10 šíře vytknuto jest.

2. Za učitele může kandidát teprv tehda ustaven býti, když odbude rok průbní a tím prokáže, že jest k učitelství prakticky uspůsoben (§§. 19. 20.).

§. 4.

Jakým obecným studiím kandidát se oddati má.

Každý kandidát povinen jest, osvojiti sobě po čas studií svých takové obecné vzdělání filosofické, jehož učitel jakého koli předmětu nevyhnutelně zapotřebí má (§. 2. 1. *b*.), a jest zavázán, prokázati domácím vypracováním úkolu nějakého (§. 11. 1.), s jakým prospěchem se studiím ku vzdělání takovému se vztahujícím oddával. Mimo to má každý kandidát v ústní zkoušce (§. 14) osvědčiti, že umí správně užívati jazyka, v kterém chce vyučovati, a že zná jeho nejdůležitější pravidla grammatická, nechať chce jazyku tomuto učiti čili nic. Neníli jazykem vyučovacím jazyk německý, má zkoušenec kromě toho tomu, čeho se tuto žádá, zadost učiniti i v příčině jazyka německého. Též šetřiti jest správnosti řeči v těch pracech písemných, ježto zdělány jsou jazykem německým.

V království Lombardsko-Benátském žádati se má v případnosti této na kandidátovi jen tolik, aby německým spisům vědeckým dobře a snadně rozuměl.

§. 5.

Jaká zvláštní studia má kandidát konati, a na kolikero skupení čili oborů dělí se předmětové zkoušky.

1. Předmětové vyučování gymnasiálního dělí se, pokud zkoušky se týče na tyto obory:

a) na obor filologie klasické, t. j. řeči a literatury latinské a řecké dle toho, čeho se v §. 6. k učení na celém gymnásium vyhledává.

b) na obor dějepisu a zeměpisu, dle toho, co v §. 7 k učení na celém gymnásium vyměřeno jest;

c) na obor matematický a přírodovědecký, dle vyměření, učiněném v §. 8.; t. j. buď na matematiku a fysiku na celém gymnásium; nebo na přírodopis na celém gymnásium, a k tomu na matematiku a fysiku, alespoň ve čtyřech nižších třídách gymnasialních;

d) studium filosofie dle toho, čeho se v §. 9 žádá, samo o sobě nepostačuje, aby kdo mohl žádati za připuštění ke zkoušce gymnasiální, nébrž kandidát zavázán jest, oddati se kromě toho studium filologie klasické, nebo zeměpisu a dějepisu, aneb konečně matematiky a fysiky, a to každému tomuto oboru tou měrou, aby mohl vyučovati na nižším gymnásium.

e) aby studium jazyka německého aneb studium některého jazyka zemského udávalo kandidátovi spůsobilosti k dosažení místa řádného učitele gymnasiálního, potřebí, aby činilo zadost tomu, čeho se v příčině toho pro celé gymnásium vyhledává (§. 10), a aby s tím zároveň spojeno bylo studium řeči a literatury jak latinské tak i řecké, při čemž se ale dopouští, aby zkouška z té neb oné těchto řeči vztahovala se toliko na to, čeho se žádá k vyučování jí na nižším gymnásium.

Aby pak někdo mohl na celém gymnásium učiti některému jazyku zemskému, kterýmž není jazyk německý, mimo to se vyhledává, aby podnikl zkoušku z jazyka německého k vyučování na nižším gymnásium (§. 10, 2). V království Lombardsko-Benátském žádati se však má na kandidátovi jen tolik, aby německým spisům vědeckým dobře a snadně rozuměl (§. 4).

2. Učiniti změnu nějakou v oborech těchto kromě případnosti jmenované pod č. 3., dovoleno není, a pročež kandidát, kterýž by méně předmětů vyučovacích studoval, aneb jinak je spojil, než tuto předepsáno, za připuštění ke zkoušce žádati nemůže; a však má kandidát toho vůli, dáti se zkoušeti buď zároveň anebo později, jak z předmětů skupení sobě obraného pro vyšší gymnásium (srovnej č. 1. *c*, *d*, *e*), tak i kromě toho z některého jiného aneb z více předmětů.

Kdyby ale i kandidát ke volenému sobě oboru nějaký jiný předmět přivzal, nedopouští se mu, aby dějepis od zeměpisu oddělował, nébrž povinen bude, podniknouti zkoušku z obojího předmětu zároveň. Mimo to potřebí jest ke zkoušce z fysiky také zkoušky z matematiky pro týž stupeň gymnásium, a však dovoleno jest dělati zkoušku z matematiky bez fysiky, když kandidat podnikne zároveň zkoušku ze samostatného skupení předmětů.

3. Kněží, kteří jsou na gymnásiích ustaveni za učitele náboženství, aneb chtějí spůsobilosti k učitelství takovému dle předpisů o tom vydaných dojíti, mohou netoliko dle vyměření v první postávce tohoto paragrafu obsažených za spůsobilé prohlášeni býti, aby kromě náboženství také jiným předmětům vyučovali, nébrž je prohlížejíc k tomu, že náboženství jest hlavním předmětem jejich činnosti

učitelské, může se k žádosti jich úkol, jemuž mají před komisí zkoušecí dostáti, tímto spůsobem zmírniti:

a) z oboru klasické filologie, aneb z dějepisu a zeměpisu, nebo z matematiky a fysiky postačuje, když odbudou zkoušku k dosažení spůsobilosti, učiti těmto předmětům na nižším gymnásium;

b) odbudouli zkoušku z filosofie, nebudiž na nich žádáno, aby byli zároveň spůsobilí, vyučovati nějakému jinému předmětu;

c) podniknouli zkoušku z jazyka německého nebo z některého jiného jazyka zemského, může se jim prominouti, aby byli zároveň spůsobilí, vyučovati jazykům klasickým.

4. Tomu, co nařízeno jest v postávce 1. paragrafu tohoto, že má kandidát podniknouti zkoušku k vyučování na celém gymnasium, může se v případnostech pod lit. *a*, *b*, *c*, *c*, jmenovaných buď najednou zadost učiniti, anebo ve dvou zkouškách zvláštních a to tak, aby kandidát teprv ve druhé zkoušce vyplnil to, čeho se vyhledává k učení na vyšším gymnásium, v první pak zkoušce aby alespoň učinil zadost tomu, čeho se žádá, aby mohl učiti na nižším gymnásium. Pakli by ale kandidát, kterýž usnadnění tohoto užil, ustaven byl za učitele gymnasialního, nebude ustavení takové pokládáno za definitivní potud, pokud druhé zkoušky s prospěchem nepodnikne a nenabude tím spůsobilosti k vyučování v stupních, ustanovených v postávce 1. pod lit. *a*, *b*, *c*. *c*.

§. 6.

Čeho se na kandidátovi při každé zkoušce zvláště vyhledává.

Při zkoušce z klasické filologie.

1. Aby zkoušenec byl za spůsobilého uznán k vyučování filologie na celém gymnásium, žádáno na něm buď, aby byl netoliko důkladně a bezpečně znalý gramatiky obojího jazyka klasického a prokázal v jazyku latinském písemnými pracemi latinskými (§§. 11—13) hbitost stylistickou, nébrž zvláště aby prokázal, že zná zevrubně klasiky obojího jazyka do gymnasium náležité, tedy, co se týče latiny: že jest zběhlý v Césaru, v Liviovi, Sallustiovi, Ciceronovi, Tacitovi, Ovidiovi, Virgiliovi, Horaciovi; a co týče řečtiny: v Xenofonovi, Herodotovi, v státních řečech Demosthenových, v srozumitelnějších rozpravách Platonových (tedy, kromě menších rozprav jmenovitě v Protagorovi, v Gorgiáši, Fédonovi, Symposionu), v Homerovi a Sofokleovi.

2. V dějepisu řeckém a římském budiž kandidát důkladně zběhlý, co se pak týče náuk filologických: mytologie, starožitností státních a soukromých, dějepisu literatury a metriky, nebudiž sice na něm žádáno systematických obšírných vědomostí, ovšem ale tolik, aby vůbec věděl, co jest v nich podstatného a znal nejlepší pomůcky podlé nynějšího spůsobu vědy, mimo to ale aby v nich, a zejména

v starožitnostech došel takové zběhlosti, aby se nadíti bylo, že u vykládání klasiků, i co věci se dotýče, bude k důkladnosti prohlížeti, a že bude s to, aby z míst jednotlivých učinil obecný obraz antického života.

3. Aby kandikát spůsobilým se stal k vyučování filologie na nižším gymnásium, žádáno na něm buď, aby byl v gramatice tak důkladně zběhlý, jako se toho vyhledává k vyučování na celém gymnásium, kteroužto důkladnost v mluvnici jazyka latinského též pracemi latinskými prokázati má; však co se dotýče hbitosti stylistické, v té budiž na něm méně žádáno.

Co se tkne známosti klasiků, netřeba, aby byl zběhlý v Tacitovi, Virgiliovi, Horaciovi, Herodotovi, Demosthenovi, Platonovi a Sofokleovi.

V náukách v čísle 2. jmenovaných žádáno buď též vědomostí méně rozsáhlých.

§. 7.

Při zkoušce z dějepisu a zeměpisu.

1. Aby zkoušenec spůsobilosti nabyl k vyučování dějepisu na celém gymnásium, povinen jest prokázati, že má, co do chronologie, důkladný přehled dějepisu obecného, že ví, v jakém pragmatickém spojení jsou hlavní příběhové, a co se dotýče některé hlavní části dějepisu, že zná nejlepší pomůcky historické k nabytí známosti, části té potřebné, kteréž znalosti došel sám pilným jich užíváním, mimo to že jest obšírně a důkladně zběhlý, v starém dějepisu a zeměpisu a ve filologii že jest tak vzdělán, že umí správně překládati taková místa v dějepiscích římských a řeckých, ježto co do jazyka, zvláštních obtíží v sobě neobsahují. Kromě toho budiž v dějepisu a znalosti zemí státu rakouského zvláštní váha kladena na to, aby byl v tom i onom důkladně i zevrubně zběhlý a věděl to nejvýtečnější, co se v nové době v obojím vyzpytovalo.

2. V zeměpisu má dáti zkoušenec na jevo, že má bezpečný přehled veškeré země dle přirozené její povahy a dle politického rozdělení, že zná důkladně země evropejské a že jest zevrubně zběhlý v zeměpisu Rakouském.

Aby zkoušenec budoucně s dobrým prospěchem zeměpisu vyučoval, záleží zvláště mnoho na tom, aby studia svá geografická na takových spisech založil, jichž metoda by činila zadost tomu, čeho se nyní na vědě této vyhledává.

3. Aby kdo mohl vyučovati dějepisu na nižším gymnásium, netřeba na něm žádati tak zevrubných vědomostí, jak výše vyměřeno; co se však dotýče zeměpisu a vědomostí filologických, potřebí, aby uměl tolik, co předepsáno výše.

§. 8.

c. Při zkoušce z matematiky, fysiky a přírodopisu.

1. Na zkoušenci, kterýž chce dojíti spůsobilosti k vyučování matematiky na celém gymnásium, žádáno buď, aby měl důkladnou známost a vycvičenost ve veškeré matematice elementarní, jak co se tkne aritmetiky tak i geometrie; aby byl vycvičen v geometrii analytické a znalý počtu diferenciálního i počátků počtu integralního tou měrou, jak toho potřebí, aby počtů těchto jmenovitě při fysice užíti měl, a v matematiku elementární hloub pronikl.

2. K vyučování matematiky na nižším gymnásium jest dosti, když kandidát vyplní to, čeho se žádá v příčině matematiky elementární.

3. Aby někdo byl za spůsobilého pokládán k vyučování fysiky na celém gymnásium, žádáno buď na něm, aby znal důkladně případnosti skutečné vědy této, a uměl je zkouškami a matematikou odůvodniti, aby znal hlavní pravidla chemie a rozuměl obyčejnějšímu a srozumitelnějšímu technickému jich užívání, konečně aby byl znalý hlavních náuk hvězdářství a matematického zeměpisu.

4. K vyučování fysiky na nižším gymnásium netřeba, aby kandidát znal matematické důkazy ve fysice a byl zběhlý ve hvězdářství a v zeměpisu matematickém.

5. Co přírodopisu se dotýče, žádá se na kandidátovi, kterýž by mu chtěl na celém gymnásium učiti: aby byl znalý těch plodin přírodních, kterých se buď v živobytí lidském k důležitým potřebám užívá, nebo které jsou výtečné zvláště znamenitými vlastnostmi, anebo konečně které se v našem obyčejném okolí zvláště zhusta nalézají. Kandidát má býti s to, aby předložené mu plodiny přírodní takového spůsobu poznal a určil. Kromě toho buď na něm žádáno, aby důkladně znal starší i novější soustavy přírodopisu, ježto došly obecné platnosti, aby znal nejdůležitější případnosti skutečné z anatomie a fysiologie bylin a živočichů, jmenovitě pokud jsou základem jich systematického pořádku, a aby věděl, jak jsou po zemi rozšířeny; konečně aby znal hlavní mínění o geologii, ježto průchod mají, a na jakých pozorováních se mínění tato zakládají.

6. Na kandidátovi, který by chtěl učiti přírodopisu na nižším gymnásium, žádáno buď vědomostí méně zevrubných.

§. 9.

d. Při zkoušce z filosofie.

Na kandidátech, kteří by zamýšleli vyučovati filosofii, žádáno buď, aby studovali zvláště hlavní spisy některého znamenitějšího filosofa starého neb novějšího věku, a aby znali kromě toho hlavní punkty z dějepisu filosofie. Co se pak týče

předmětů propedeutických (logiky a empirické psychologie), jsou mimo to povinni prokázati, že umějí nejpodstatnější pravidla předmětů těchto ku potřebě vyučování jasně a srozumitelně rozbírati.

§. 10.

Při zkoušce z jazyka německého a z jazyků zemských.

1. Aby zkoušenec mohl na celém gymnásium učiti jazyku německému tu, kde jest jazykem vyučovacím, aneb některému jazyku zemskému, žádáno na něm buď kromě toho, čeho se s strany jazyka německého a s strany jazyka zemského, jehož se při vyučování užívá, dle §. 4 na každém zkoušenci žádá, aby znal literaturu a dějepis literatury, jmenovitě jak jest spojen dějepis tento s dějepisem politickým a s dějepisem vzdělanosti toho národu, jehož se dotýče, pak aby znal starší příběhy a nejdůležitější starší památky jazyka, nad to pak aby byl znalý takových esteticko-kritických prací spisovatelů za klasické pokládaných, jimiž se prakticky napomáhá, aby se vniklo v organickou stavbu a v uměleckou cenu spisů k pěkné literatuře náležitých. Tím způsobem žádáno buď na kandidatovi, kterýž by chtěl vyučovati jazyku německému tu, kde jest jazykem vyučovacím, aby znal důkladně dle gramatiky střední vysokou němčinu, a jmenovitě aby uměl v jazyku původním čísti snadněji srozumitelné básně středověké, na př. píseň o Nibeluncích, Gudrun a jiné a aby básním těmto důkladně rozuměl. — Zvláštní však váha kladena buď na to, aby kandidát znal novější klasickou literaturu. Zkoušenec má tedy býti s to, aby uměl nejznamenitější díla literatury této co do jazyka a do obsahu vysvětlovati a běh vzdělanosti nejvýtečnějších spisovatelů rozbírati i vyvinovati. K těmto dvěma věcem má se zvláštní zřetel míti, když zkoušenec, jakož mu uloženo, vykládá díla prosaická a básnická nebo místa jednotlivá z nich. Když pak kandidát u vykládání jich co do jazyka i co do věci tomu, čeho se na něm žádá, zadost učiní, tehdy přikročeno buď k analysi estetické, kteréž za základ položena buďte díla spisovatelů za výtečné pokládaných, zvláště pojednání a připomenutí Lessingova, Herderova, Göthova, Schillerova, Humboldtova a A. W. i Fr. Schlegla.

Co vlaštiny se dotýče, žádáno buď na kandidátovi, poněvadž starší jazyk vlašský od novějšího, co do skladby gramatické i ve stylu důkladněji vzdělán, aby důkladně znal starší i novější klasiky a dějepis literatury a uměl vědomostí nabytých k vykládání vzorů klasických tím způsobem užíti, jak se to výše vyhledává s strany jazyka německého.

Aby kandidát mohl vyučovati kterému koli jazyku slovanskému, budiž na něm žádáno, aby v příčině toho jazyka slovanského, kterémuž chce učiti, tomu učinil zadost, čeho se vyhledává na začátku postávky 1., kromě toho ale aby byl

zběhlý v gramatice staroslovenské, a uměl text staroslovenský kriticky opravený přeložiti.

K vyučování maďarčině a rumunčině žádano buď toho, co výše vůbec vytknuto.

2. Aby zkoušenec tomu jazyku, v kterém chce vyučovati, také mohl na nižším gymnásium učiti, potřebí, aby kromě té známosti tohoto jazyka vyučovacího, ježto se na každém zkoušenci vyhledává, prokázal též, že zná z vlastního čtení výtečnější díla novější pěkné literatury (v němčině na př. od Klopstocka) tou měrou, aby je mohl náležitě vysvětlovati, a aby co do vykládání a estetického rozbírání jich zadost učinil tomu, čeho se žádá v předešlé postávce.

3. Na gymnásiích, kde němčina není jazykem vyučovacím, aneb kde se jí toliko ve vyšších třídach za jazyk vyučovací užívá, může jí kandidát ve všech osmi třídách vyučovati, když vyplní to, čeho se v postávce 1. a 2. žádá v příčině nižšího gymnásium.

§. 11.

V jaké formě se zkoušky odbývají.

Každá zkouška obsahuje v sobě čtvero oddělení:

I. práce domácí,
II. práce klausurní,
III. zkoušku ústní,
IV. čtení na průbu.

I. Jaké práce domácí se ukládají.

1. Když kandidát učiní zadost tomu, co vyplniti má dle §. 2., aby byl ke zkoušce připuštěn, dodá mu komise zkoušecí úkoly k domácímu vypracování, ježto vůbec bývají tři.

Za jeden úkol obráno buď téma obsahu obecnějšího, jmenovitě didaktického neb pédagogického, jehož vypracováním by kandidát mohl jednak na jevo dáti, jakého filosofického přípravného vzdělání nabyl (§. 2. 1. *b*), jednak zvláště prokázati, že náležitě pochopil, kterak se předmět jeho má k úkolu vzdělanosti obecné a že s prospěchem přemyslil, jak mu má ve škole vyučovati.

V druhých dvou úkolech domácích mají zvláště předmětové zkoušky tím spůsobem obsaženi býti, aby v nich mohl prokázati, jak důkladně jest v nich zběhlý. Kandidáti, kteří chtějí dojíti spůsobilosti k vyučování filologii klasické, povinni jsou, jeden z úkolů těchto vypracovati v jazyku latinském. Kandidáti pak, kteří chtějí učiti některému jazyku živému, mají prácí domácí, aneb viděloli by se příhodněji býti, na všechen spůsob práci klausurní vypracovati v tom jazyku zemském, z něhož zkoušku podnikají.

2. K vypracování úkolů těchto dává se zkoušenci dvanáct neděl času. Lhůtu tuto může však komise zkoušecí prodloužiti, požádáli za to kandidát dříve než projde.

3. Při vypracování úkolů domácích kandidátovi nejen dovoleno jest, aby užil pomůcek literárních jemu známých, nébrž žádáno na něm buď, aby měl potřebnou známost literatury toho předmětu a užil všech pomůcek, jichž dojíti může. Když tedy práce tyto podá, má svědomitě a zevrubně udati, kterých pomůcek k vypracování jich užil.

4. Podáli zkoušenec s popisem života svého zároveň práci nějakou od něho sepsanou, která již tiskem vyšla, zůstavuje se komisi zkoušecí, aby uvážila, můželi se práce tato pokládati za domácí práci ke zkoušce uloženou, a aby ji dle toho posoudila, aneb máli zůstati při tom, čeho se dle zákona jinak na kandidátovi žádá.

§. 12.

1. Práce podané odevzdati má ředitel těm údům komise, k jichž předmětům se vztahují, aby údové tito o nich vynesli úsudek, načež se i s úsudkem tímto ostatním údům komise pošlou, aby vědomost jich vzali. To i ono skončeno budiž ve lhůtě co nejkratší.

Při posuzování prací těch hleděno buď jednak k tomu, máli kandidát tak důkladných vědomostí, jak se toho dle §§. 6—10 žádá, jednak hleděno buď k jasnosti myšlének a vylíčení i ke správnosti a hbitosti ve stylu. Co se dotýče práce v jazyku latinském, o tom srovnej §. 6.

2. Jestli z prací těchto písemných patrně viděti, že kandidát tomu, čeho zákon žádá, zadost nečiní, má mu komise zkoušecí dáti vysvědčení, kterýmž jej od pokračování ve zkoušce vylučuje a na určitý čas mu ji odloží (§. 16, 3), o čemž má ostatním komisím zkoušecím v císařství úředně dáti věděti.

Jsouli písemné práce domácí takové, že není příčiny kandidáta odvrhovati, tedy se mu dá pozvání k práci klausurní a ke zkoušce ústní.

§. 13.

II. V čem záleží práce klausurní.

1. Z každého předmětu zkoušky má kandidát podniknouti práci klausurní, kterouž vykonati má ve dvanácti hodinách a pod nepřetrženým přísným dohledem. Práce klausurní jsou nejvíce k tomu, aby se vidělo, pokud zkoušenec v oboru studií svých i bez všelikých pomůcek má hbité a bezpečné vědomosti.

Co se týče zeměpisu a rakouského dějepisu, pravidlem jest, aby každý z předmětů těchto přišel v jednom z obou stadií zkoušky písemné, buď v práci domácí nebo v klausurní, kromě toho ale (srovnej §. 14) i ve zkoušce ústní.

2. Poněvadž se při ustanovování úkolů hledí k času vyměřenému a k tomu, že při nich není dovoleno pomůcek literárních užiti, tedy se žádá, aby myšlénky a vylíčení v pracech klausurních byly tak jasné, jako v pracech domácích; co se ale tkne formy stylistické, v té může se pro krátkost času něco prominouti.

Kandidáti filologie mají jednu práci klausurní vypracovati v jazyku latinském bez slovníka a bez gramatiky.

3. V příčině korektury prací klausurních platí táž ustanovení, jako v příčině písemných prací domácích, zvláště také když činiti jest o vysvědčení, kterým se kandidát pro nedostatečné práce odvrhuje.

4. Kolik kandidátů může zkoušku klausurní odbývati zároveň, záleží na tom, ku kolika se zároveň může s plnou bezpečností dohlížeti.

§. 14.

III. Nač se vztahuje zkouška ústní.

1. Zkouška ústní vztahuje se hlavně k těm předmětům, z kterých chce kandidát nabyti spůsobilosti k vyučování, a má se skrze ni výpadek předešlých stadií zkoušky v předmětech dotčených zdokonaliti a zjistiti. Kromě toho povinni jsou všichni kandidáti, podniknouti ústní zkoušku z jazyka německého a vyučovacího (§. 10), kandidáti oboru filologického zavázáni jsou, podniknouti ji z dějepisu řeckého a římského (§. 6) a kandidáti oboru historicko-geografického z filologie, ti i oni v míře v §. 7 ustanovené. Zkoušky z předmětů jmenovaných předsebráti mají údové komise v předmětech těchto zběhlí, totiž údové zřízení pro jazyk německý, jazyk vyučovací, pro dějepis a filologii.

2. Komise zkoušecí mohou dovoliti, aby také více kandidátů nežli jeden touž dobou zkoušky ústní odbývalo, i kdyby kandidátové tito nežádali za spůsobilost k učení v jednom a témž oboru vyučování gymnasiálního, a však více než tři kandidátů není dovoleno zároveň ústně zkoušeti.

3. Při zkoušce ústní přítomen býti má nepřetrženě ředitel komise zkoušecí, a kromě něho vždy alespoň dva jiní údové. O veškeré zkoušce ústní má se vésti protokol, a to, byloli více kandidatů zkoušeno zároveň, o jednom každém zvláště.

§. 15.

IV. V čem záleží čtení na průbu.

1. Když zkoušenec ve všech posavadních stupních zkoušky dobře obstál, dá se mu ke zdravému uvážení úkol ke čtení na průbu, alespoň den před čtením tímto, kteréž odbývati má na některém gymnásium toho místa, kde se zkouší; úkol tento určiti se má dle obsahu a dle výšky tříd gymnasiálních podobným spůsobem, jako při pracech klausurních.

V tomto čtení má zkoušenec dáti na jevo, pokud má přirozený dar učení a zdaliž jej počal vzdělávati.

2. Při čtení průbním přítomni býti mají se strany komise zkoušecí: ředitel komise a onen úd, v jehož obor úkol náleží; oni mají ke spisům o zkoušce přiložiti písemný úsudek, kterak čtení průbní shledali.

Se strany gymnásium mají čtení přítomni býti ředitel a třídní učitel té třídy, v kteréž se čtení odbývá, aby školu i zkoušence od přerušení disciplinárního chráníli, ač přihodiloliby se co takového.

3. Zaměstnávalli se zkoušenec některý již před zkouškou na gymnásium, má, když se hlásí ke zkoušce, předložiti zároveň vysvědčení ředitele toho gymnásium, že na něm vyučoval a jak se přičinil. Komise zkoušecí může pak kandidáta takového vedle toho, jak vysvědčení zní, od čtení průbního osvoboditi, odvolajíc se v případnosti takové ve vysvědčení o zkoušce k vysvědčení ředitele gymnasiálního.

Děláli zkoušku učitel náboženství na gymnásium zřízený k tomu konci, aby mohl i jiným předmětům na gymnásiích vyučovati, nebudiž ke čtení průbnímu přidržován, poněvadž svůj spůsob vyučování ústního již jinak byl prokázal.

4. Komise zkoušecí mají hleděti, aby zkoušenci, kteří v tom místě, kde zkouška se odbývá, nebydlí, tři poslední části zkoušky, počínajíc od prací klausurních, během jednoho týdně skončiti mohli.

§. 16.

Jak se rozhoduje, zdali zkoušenec v zkoušce zadost učinil.

1. Po dokonání všech částek zkoušky má komise zkoušecí, umluviviši se prvé o to, dle úsudků o jednom každém úkolu vynešených rozhodnouti, zdali kandidát v zkoušce zadost učinil čili nic, a má rozhodnutí toto, dle potřeby i s důvody, k protokolu (§. 14, 3.) přiložiti.

Že kandidát v zkoušce zadost učinil, za to pokládá se tehda, když dostál tomu, čeho se v §§. 3—10 v příčině každého v obor zkoušky jeho náležitého předmětu vyhledává. Jestliže by kandidát v jednom předmětu vynikal, nemůže se tím v nižádném stadium zkoušky nahraditi to, čeho se mu nedostává v předmětu jiném.

2. Bylli by kandidát dostatečně vzdělán, dalli by ale v čtení průbním patrné vady na jevo, buďtež sice vady takové ve vysvědčení určitě připomenuty, proto ale nebudiž o zkoušce úsudek zavrhující vynášen, pakli se naditi jest, že zkoušenec pozorností na sebe a cvičením vady dotčené odstraní.

3. Nečiníli práce a výkony zkoušencovy, co vždy se dotýče, zadost tomu, čeho zákon žádá, jestli se však z nich naditi, že po dalším studium požadování tomu zadost učiní, má mu komise zkoušecí uděliti vysvědčení určité o tom, co

Tato strana není k dispozici.

Diese Seite steht nicht zur Verfügung.

Tato strana není k dispozici.

Diese Seite steht nicht zur Verfügung.

Tato strana není k dispozici.

Diese Seite steht nicht zur Verfügung.

Berichtigung.

In dem XV. Stücke des L. R. Bl. I. Abth. ist im §. 1 der auf Seite 319 unter Nr. 134 erscheinenden Verordnung des Justizministeriums vom 15. Juli 1856 in der 5. Zeile nach den Worten: „von den Mitgliedern zu leistenden Beiträge“ ein Beistrich (,) einzuschalten.

Druck von Rudolf Rohrers Erben in Brünn.

2. Ředitel každé komise zkoušecí má korespondenci s ministerium i s kandidáty vésti a akta komise zkoušecí v náležitém pořádku chovati.

3. Akta tato jsou:

a) obecná, ježto obsahují obecná nařízení, od ministerium k dotazům komise zkoušecí vydaná, a podobná akta;

b) akta, týkající se osob.

O každém kandidátovi, kterýž před komisí zkoušecí zkoušku podnikne, založí se zvláštní svazeček akt, kterýž v sobě má obsahovati: žádost kandidátovu, pojmenování vysvědčení jeho a vytknutí obsahu jich; životopis jeho; rozhodnutí, vydaná od ministerium v pochybnostech, máli ke zkoušce připuštěn býti, ač vyšlali jaká rozhodnutí taková; přípisy komise zkoušecí kandidátovi dané; písemné práce kandidátovy; úsudek komise zkoušecí o pracech písemných a o čtení průbním; protokol o zkoušce ústní a o závěrečné poradě komise zkoušecí, konečně vysvědčení kandidátovi vydané.

4. Akta, osob se týkající, poslána buďtež ke konci každého školního roku k ministerium vyučování, aby v ně nahledlo.

142.

Vynešení, vydané od ministerium financí dne 30. července 1856,

pro všechny země korunní, vyjímajíc Uhry, Sedmihradsko, Chorvatsko a Slavonsko, vojvodství Srbské, banát Temešský, Království Lombardsko-Benátské, Tyrolsko a Vorarlbersko, Hranici vojenskou a Dalmatsko,

jimžto se činí některé změny v předpisech o dani z kořalky v srovnalosti s lihoměry dne 1. dubna 1853 zavedenými.

(V Zák. říš. č. XXXVII. vyd. a rozesl. dne 9. srpna r. 1856 č. 144.)

Lihoměry úředně zkoušenými, ježto dle nejvyššího rozhodnutí Jeho c. k. apoštolského Veličenství od 16. března 1853 nařízením, vydaným od ministerium obchodu, průmyslu a stavby veřejné dne 1. dubna 1853 (zákonníka říšského, částka XXI., str. 66.), k tomu konci předepsány jsou, aby se jimi vyměřovala síla kořalky neb líhu vinného ku potřebám úředním a ku koupi a prodeji tekutin těchto, udávají se procenta objemová v tekutosti takové obsažená, t. j. grády nalezající se na škále lihoměru ukazují, kolik másů líhu obsahuje v sobě 100 másů tekutosti, když jest tu temperatura + 12° Réaumurových; aby se tedy všeliká pochybnost předešla, připomíná se toto:

a) postávka druhá paragrafu 1., lit. *d*.) vynešení, vydaného od ministerium financí dne 21. října 1849 (zákonníka říšského č. 426), kdežto řeč jest o vybírání daně potravní z pálených lihovin v té případnosti, když se daň vyměřuje dle stupňů líhu v lihovině obsažených, mění se a zníti má po opravení omylu tisku tam zběhlého, a když se užije lihoměrů výše dotčených, takto:

„Poplatek tento platiti se má jen tehda, když tekutina lihová obsahuje v sobě méně lihu než $52^1/_2{}^0$ stadilné škály lihoměru úředně zkoušeného při temperatuře + 12^0 Réaumurových.“

Obsahujeli tekutina v sobě více lihu, počítá se poplatek takto:

Obsahujeli lihu od	$52^1/_2{}^0$	a níže	65^0,	činí poplatek . .	3	zl.	45	kr.
„ „ „	65^0	a „	$77^1/_2{}^0$	„ „ . .	4	„	30	„
„ „ „	$77^1/_2{}^0$	a „	90^0	„ „ . .	5	„	15	„
„ „ „	90^0	a „	100^0	„ „ . .	6	„	—	„

b) Když činiti bude o nahražení daně za vyvežené pálené tekutosti lihové, pokládati se bude za to, že tekutost taková obsahuje nejméně 75^0 svrchu řečené škály stodílné při temperatuře + 12^0 Réaumurových, a vydávati se bude suma, vyměřená posud za náhradu za každé dolnorakouské vědro kořalky 30 grádové, budoucně za každé dolnorakouské vědro kořalky 75 grádové dle nové škály při temperatuře + 12^0 Réaumurových.

Svobodný pán **Bruck** mp.

143.

Nařízení, vydané od ministerium práv dne 2. srpna 1856,

pro všechny země korunní, kromě Hranice vojenské,

o tom, jak se zapakovati mají věci, náležité k vyšetřování trestnímu.

(Zák. říš. č. XXXVII. vyd. a rozesl. dne 9. srpna č. 145.)

Aby se předešlo všeliké zlé, ježto vzejíti může, když se věci k vyšetřování trestnímu náležité špatně zapakují, vidí se ministerium práv toto nařídíti:

1. Každá věc, kteráž se k soudu odesílá k tomu konci, aby byla chemicky vyšetřena, na př. nějaký orgán, část orgánu, látka jedová, jedonoš a podobné věci, budiž sama o sobě, oddělena jsouc od jiných, do zvláštní nádoby zapakována.

2. K tomu hodí se před jinými nádoby skleněné neb porcelánové, ježto se mají zevnitř přihodně zapakovati, aby nedošly porušení.

3. Nádoby tyto budtež třenou zátkou skleněnou nebo očištěnou zátkou korkovou zacpány, a zátky voskem pečetním tím spůsobem neprůdušně zakytovány, aby nic ani z nich vyjíti, ani do nich vniknouti nemohlo.

4. Vůbec potřebí, aby i všechno jiné čeho se k zapakování užije, bylo úplně čisté a zvláště povahy takové, aby věc, která se má chemicky vyšetřovati, snad se tím neznečistila nebo jedem nenakazila.

5. Věci toho spůsobu, ježto se zasílati mají, pakovati má pokaždé znalec, a pokud možná, chemik zkušený.

Svobodný pán **Kraus** mp.

144.

Nařízení, vydané od vrchního velitelství nad armádon a od ministerií záležitostí vnitřních a financí dne 23. července 1856,

pro všechny země korunní, kromě Hranice vojenské,

ježto se týče povolení, daného nejvyšším rozhodnutím od 13. února 1856 dobrovolníkům dle zákona od 23. prosince 1849 k nové službě zamluveným, aby mohli odbyti býti kapitálem.

(V Zák. říš. č. XXXIV. vyd. a rozesl. dne 6. srpna r. 1856 č. 140).

Jeho c. k. apoštolské Veličenství nejvyšším rozhodnutím od 9. května 1856 nejmilostivěji nařídíti ráčil, že povolení, dané nejvyšším rozhodnutím od 13. února 1856 dobrovolníkům dle zákona od roku 1849 k nové službě zamluveným, aby byli odbyti kapitálem, když se vzdají přídavku doživotního a práva, pořizovati závětem o třídceti zlatých, vztahovati se má na všechny náměstky, posud ve službě aktivní postavené, nechať v nový závazek služební vejdou čili nic, toliko když ostatní výmínky vyplní.

Kteréžto nejvyšší rozhodnutí tímto vůbec v známost se uvádí, a ukazuje při tom k nařízení od 21. února 1856, obsaženému v zákonníku říšském, vydaném dne 26. února 1856, v částce VII., č. 27.

Svobodný pán **Bamberg** mp. g. m. Svobodný pán **Bach** mp. Svobodný pán **Bruck** mp.

145.

Nařízení, vydané od ministerií záležitostí vnitřních, práv a financí dne 28. července 1856,

pro království Haličské a Vladimiřské, velkovojvodství Krakovské a vojvodství Bukovinské,

jimžto se dle nejvyššího schválení od 16. července 1856 ustanovuje, jak se předsejíti má v příčině pohledávání a rozepří, z bývalého postavení k pánům pozemnosti pocházejících, ježto při vyvazování pozemnosti k vyřízení nepřišly.

(V Zák. říš. č. XXXV. vyd. a rozesl. dne 7. srpna r. 1856, č. 141.)

146.

Vynešení, vydané od ministerium financí, dne 23. července 1856,

pro království Lombardsko-Benátské a pro Tyrolsko i Vorarlbersko,

o tom, jak se ve skutek uvésti má vynešení. vydané dne 14. července 1856 (zákonníka říšského č. 130) o vybírání daně potravní z lihovin pálených.

(V Zák. říš. č. XXXVI. vyd. a rozesl. dne 7. srpna r. 1856 č. 142.)

Věstník vlády zemské

v

Markrabství Moravském.

Ročník 1856.

Oddělení první.

Částka XVIII.

Vydána a rozeslána dne 10. října r. 1856.

Landes-Regierungsblatt

für das

Markgrafthum Mähren.

Jahrgang 1856.

Erste Abtheilung.

XVIII. Stück.

Ausgegeben und versendet am 10. October 1856.

146.

Nařízení, vydané od ministerium záležitostí duchovních a vyučování dne 19. července 1856,

pro všechny země korunní, kromě království Lombardsko-Benátského,

o postavení učitelů katolického náboženství na gymnasiích.

(V Zák. říš. č. XXXVIII. vyd. a rozesl. dne 27. srpna 1856, č. 146.)

Jeho c. k. apoštolské Veličenství nejvyššími rozhodnutími ode dne 6. dubna a dne 7. července 1856, nejmilostivěji schváliti ráčil počet učitelů katolického náboženství na gymnásiích, na něžto se platí z eráru aneb z fondů nadaných, a taktéž platy učitelův těchto.

Vedlé těchto nejvyšších rozhodnutí, a vedlé konkordátu od 18. srpna 1855, článku VII., dle něhož v příčině postavení učitelů náboženství na gymnásiích v platnosti zůstávají vyměření, ježto k návrhu biskupů léta 1849 ve Vídni shromážděných časem svým vydána jsou, činí se vyměření nížepoložená, jimiž se doplňuje nařízení, vydané dne 16. září 1855 o tom, jak sborové učitelští na gymnásiích složeni býti mají (zákonníka říšského č. 180. článek 1.); zároveň pak se jim odjímá platnost nařízení, vydanému dne 28. června 1850 (zákonníka říšského č. 265).

1.

Náboženství na gymnásium o osmi třídách vyučovati může buď katecheta jeden aneb vyučovati mohou katechetové dva, a to jeden v třídách gymnásium nižšího a druhý v třídách gymnásium vyššího.

V této druhé případnosti mohou oba katechetové buď jenom náboženství vyučovati, aneb každý z nich, byv k tomu uspůsoben, uvázati se může kromě toho v částečné vyučování jiným předmětům obligátním.

Tu kde jsou zřízeni dva učitelové náboženství, mají též v dni nedělní a sváteční míti exhorty, a to k žákům gymnásium vyššího a nižšího o sobě.

Jestli toliko jeden katecheta na gymnásium o osmi třídách ustaven, vyměřuje se 150 zl. remunerace k tomu konci, aby jiný kněz byl zřízen za exhortatora žákům gymnásium vyššího nebo nižšího.

Na gymnásium o čtyřech třídách zřizuje se toliko jeden učitel náboženství, kterýž také povinen jest míti k žákům exhorty, nechať zároveň jiným předmětům vyučuje čili nic.

2.

Jestli toliko jeden učitel náboženství na gymnásium o osmi třídách zřízen, náleží mu úplný plat učitele gymnasiálního na témž gymnásium systemysovaný a kromě toho má právo postupovati dle normálu u vyšší stupně platu a žádati přídavku decenalního a platu na odpočinutí.

Totéž vyměření platu má místo i tehda, když jsou zřízeni dva učitelové náboženství, z nichž každý kromě náboženství vyučuje též jiným předmětům obligátním.

Jsouli zřízeni dva učitelé náboženství a vyučujíli jediné náboženství, tedy každý dostane plat stálý, jenž byl prvé systemisován katechetům na gymnásiích o šesti třídách, totiž 500 zlatých na gymnásiích třídy třetí, — 600 zlatých na gymnásiích třídy druhé, — a 700 zlatých na gymnásiích třídy první, konečně 800 zlatých na gymnásiích teresianském a akademickém ve Vídni, oba katechetové mají kromě toho právo, žádati dle systému přídavku decenalního a platu na odpočinutí, nemají ale právo, postupovati u vyšší stupně platu.

Na gymnásium o čtyřech třídách obdrží učitel náboženství platu buď 500 aneb 700 zlatých, dle toho, vyučujeli jediné náboženství, aneb vezmeli na se dle své spůsobilosti učitelské také vyučování jiným předmětům.

Co se týče řádu a postavení ve sboru učitelském, není mezi učiteli náboženství a ostatními učiteli gymnasiálními rozdílu žádného.

3.

Který z jmenovaných tří spůsobů zřizování učitelů náboženství (§. 1.) na každém gymnásium místo míti má, ustanoví v jedné každé případnosti ministerium záležitostí duchovních a vyučování, řídíc se v tom okolnostmi a potřebami a majíc zření k návrhu, jejž v té příčině učiní ordinariát biskupský; při čemž připomenouti sluší, že dva učitelé náboženství na gymnásium o osmi třídách jen tehda budou moci také jiným předmětům vyučovati a plat dle toho vyměřený bráti (§. 2.), když oba dle zákona o zkouškách nabudou spůsobilosti k vyučování předmětům těmto (§. 4.), a když se jich k předmětům řečeným na tom gymnásium bude moci užíti, prohlížejíc k potřebám vyučování a zachovajíc systemisovaný počet učitelů a systemisovanou míru platů. A protož i tu, kde jeden učitel náboženství k vyučování ve všech osmi třídách ustaven jest, později vedlé něho druhý učitel jen tehda ustaven býti může, když se prokáže, že zachováno jest vše to, co právě dotčeno.

4.

Zdaliž kdo k vyučování náboženství jest spůsobilý, zkoušeti bude písemnou i ústní zkouškou konkursní biskupský ordinariát té diecese, v kteréž jest gymnásium, o kteréž činiti jest; zkouška tato se prvé v diécesi rozepíše, bude se odbývati u ordinariátu a biskup k ní dá otázky.

Zdali katecheta spůsobilý jest vyučovati jiným předmětům, prokázati mu náleží dle nařízení o tom vydaných před některou komisí, zřízenou ke zkoušení kandidátů učitelství gymnasiálního.

Rozumí se samo sebou i z toho, co ustanoveno v §. 3., že záleží na svolení biskupově, aby učitelové náboženství i jiným předmětům obligátním stále vyučovati mohli.

5.

Když místo některého učitele náboženství se uprázdní, má to ředitel gymnásium řízení zemskému a zároveň příslušnému ordinariátu biskupskému oznámiti a připomenouti, v kterých třídách učitel náboženství, jenž odstoupil, byl ustaven, a zdaliž byl povinen, také jiným předmětům vyučovati, a kterým.

6.

Biskup příslušný pojmenuje toho, koho dle zkoušky konkursní shledal k vyučování náboženství nejspůsobilejším býti, prostředkem řízení zemského ministerium za učitele náboženství, předloží mu zároveň spisy o zkoušce. Neníli proti ustanovení osoby pojmenované žádné námitky, ministerium od návrhu biskupova se neuchýlí, pakli by ale zvláštní případnosti toho žádaly, aby se od zvolení biskupova uchýlilo, tedy se o to s biskupem smluví, vždy ale ustaviti může za učitele náboženství jen kněze takového, jejž biskup za schopného uzná.

7.

Na učitele náboženství, co se dotýče postavení jich k ředitelům a k řízení zemskému a povinností i práv, z postavení jich pocházejících, vztahují se předpisové v příčině učitelů gymnasiálních vůbec vydaní, pokud v tom některá nařízení výslovně výjimky nečiní. Učitelové náboženství mají tedy také prvé odbýti tříleté provisorium, učitelům gymnasiálním předepsané, než mohou účastnými býti oněch práv, ježto vzcházejí jediné z definitivního ustavení. Koncem tříletí tohoto má řízení zemské k dobrému zdání, od ředitele gymnásium podaného, biskupa požádati, aby své mínění pronesl, a dle zdání i mínění tohoto, jakož i dle vědomosti, kteréž samo nabylo, má vedlé předpisu návrh učiniti.

Odejmeli biskup učiteli náboženství moc k vyučování náboženství, nemůže v něm dále předsejíti.

8.

Poněvadž jest nevyhnutedlno, aby vyučování náboženství, co se tkne rozvržení hlavních jeho částí, rozdělení částí těchto na jednotlivé třídy, a knih vyučovacích, jichž se užívati má, tak bylo zřízeno, aby se s veškerým plánem vyučování srovnávalo, a poněvadž se za tou příčinou obapolným umluvením biskupa a úřadů vládních ustanovuje, jak vyučování toto zařízeno býti má, tedy mají ředitelové gymnasií k tomu přihlížeti, aby se od předepsaného zřízení, co do jmenovaných punktů, o své ujmě žádného odchýlení nečinilo.

V mezech těchto mají učitelové náboženství, co se dotýče přednášení tohoto předmětu, přímo biskupa za naučení žádati, a toliko v příčině šetření obecných pravidel didaktických postaveni jsou pod kontrolou ředitelovou. Poněvadž pak di-

daktický a pédagogický prospěch veškerého vyučování vysoce toho vyhledává, aby s ostatními učiteli jednomyslně spolupůsobili, tedy se k tomu mají dle sil svých přičiňovati a k tomu napomáhati.

9.

Šloli by o to, aby v ustanoveném anebo obvyklém cvičení se v pobožnosti učinila se změna nějaká, ježto by v zevnitřní pořádek gymnásium působila, má se biskup s řízením zemským o to umluviti, a toto má řediteli gymnásium příhodné nařízení dáti. Pakli by ale řízení zemské mělo pochybnost, máli žádosti biskupově u věci té vyhověti, nechať o tom podá zprávu k ministerium záležitostí duchovních a vyučování.

Ani učitel náboženství ani ředitel gymnásium nemá právo, v ustanoveném nebo obvyklém cvičení se v pobožnosti bez nařízení představených svých něčeho změniti aneb k nějaké změně svoliti.

10.

Dle toho, co výše vyměřeno, zachovati se jest, co postavení jich se týče, i k učitelům náboženství, zřízeným od roku 1850 dle nařízení, vydaného 28. června 1850. Počítán jim tedy buď, kdyžby budoucně žádali za přídavek decenální a za plat na odpočinutí, také ten čas služby, který strávili jako učitelé náboženství, ačkoli byli posud ustaveni jen prozatím; těm pak učitelům náboženství, kteří za příčinou funkcí konaných mají právo, postupovati u vyšší stupeň platu (§. 2.), počítán budiž čas služby, i když činiti bude o toto postoupení, od té chvíle, kdy funkce tyto na se vzali.

Hrabě **Thun** mp.

147.

Nařízení, vydané od ministerium práv dne 5. srpna 1856,

pro všechny země korunní, kromě Hranice vojenské,

o tom, jak předsjití má předsedící soudu, když má dle §. 216. trestního řádu soudního vyslýchán býti obžalovaný, kterýž posud jest bez vazby a bydlí daleko od místa, v němž se odbývá líčení závěrečné.

(V Zák. říš. č. XXXVIII. vyd. a rozesl. dne 26. srpna č. 147.)

Za příčinou dotazů učiněných vidí se ministerium práv toto ustanoviti: Vyslýchání obžalovaného, nařízené v §. 216 trestního řádu soudního, předsebráti má úd dvoru soudního, kterýž líčení závěrečné řídí, když obžalovaný posud nebyl zatčen, a má daleko k dvoru soudnímu, buď toho dne, na kterýž jest líčení závěrečné položeno aneb den před tím, na všechen spůsob ale tak, aby obžalovaný neměl zapotřebí, ještě jednou zpáteční cesty konati; leč že by seznání jeho žádalo nového vyhledávání, pro které by samo sebou nastala potřeba, aby se ústní líčení závěrečné odložilo.

V nižádné případnosti však dovoleno není, aby toto vyslýchání obžalovaného předepsané v §. 216, předsebral soud jiný, neboť výslech tento nařízen jest hlavně z té příčiny, aby předsedící dvoru soudního, obžalovaného osobně bliže poznav, líčení tím snáze říditi mohl.

Svobodný pán **Krauss** mp.

148.

Vynešení, vydané od ministerium financí dne 8. srpna 1856,

o tom, kde má sídlo své posavadní oddělení Pešťansko-Budinské prokuratury finanční.

(V Zák. říš. č. XXXVIII. vyd. a rozesl. dne 27. srpna č. 148.)

Táhnouc se k §. 23. normy jurisdikční, pro Uhry vydané dne 16. února 1853, (zákonníka říšského č. 30.), připomíná se, že oddělení uherské prokuratury finanční, o kterémž ve vynešení, vydaném od ministerium financí dne 26. října 1854 (zákonníka říšského č. 291), dotčeno jest, že sídlo má v Pešti a Budíně, má sídlo své v Pešti.

Svobodný pán **Bruck** m. p.

149.

Vynešení, vydané od ministerium financí dne 9. srpna 1856,

pro všechny země korunní, obsažené v obecném svazku celním,

o tom, že se hlavní celnice třídy II. v Budíně zrušuje a v řízení hlavní celnice třídy I. v Pešti změna činí.

(V Zák. říš. č. XXXVIII. vyd. a rozesl. 27. srpna č. 149.)

Dne 1. srpna 1856 hlavní celnice třídy II., která posavade byla v Budíně, jest zrušena, a hlavní celnice třídy I. v Pešti postavena pod správu ředitele vrchního úřadu, jemuž propůjčena jest vyšší moc úřední.

Svobodný pán **Bruck** mp.

150.

Vynešení, vydané od ministerium práv dne 21. srpna 1856,

pro všechny země korunní, kromě Hranice vojenské,

o tom, pod kterou moc soudní příslušejí děti nemanželské a nalezené, když vyjdou ze zaopatření ústavu veřejného.

(V Zák. říš. č. XXXVIII. vyd. a rozesl. dne 27. srpna 1856, č. 150.)

K dotazu vzešlému, pod kterou moc soudní příslušejí děti nemanželské nebo nalezené, když vyjdou ze zaopatření ústavu veřejného, ministerium práv vydává toto vysvětlení:

Děti nemanželské nebo nalezené, ježto nákladem ústavu veřejného buď v něm anebo vně něho opatřeny jsou, podlé normy jurisdikční jen dotud náležejí pod moc soudní, pod kterou přísluší ústav tento, pokud se nacházejí v jeho opatření. Když tedy dítě nemanželské nebo nalezené ze zaopatření ústavu takového vystoupí, a činiti jest o to, aby mu zřízen byl poručník, přísluší jej zřizovati a práce všeliké úřadu po-

ručenskému dle zákona náležité vykonávati, jestli známo, kdo jest matka dítěte nemanželského, tomu soudu, pod kterýž přísluší matka, nevíli se ale, kdo matka jest, a jdeli vůbec o děti nalezené, tedy přísluší to i ono řádnému soudu toho okresu, v kterém se dítě toho času zdržuje, když se mu má poručník zříditi.

Svobodný pán **Kraus** mp.

151.

Nařízení, vydané od ministerium financí dne 21. srpna 1856,

pro všechny korunní země v mocnářství,

jimžto se oznamuje, kdy počnou úřadovati finanční ředitelstva okresní ve správním okršlku krakovského finančního ředitelství zemského.

(V Zák. říš. č. XXXVIII. vyd. a rozesl. dne 27. srpna 1856, č. 151.)

Táhnouc se k nařízení, vydanému od ministerium financí dne 12. prosince 1855, (zákonníka říšského částka XLVI, č. 217), jímžto vyhlášeno jest, jak se k místu přivésti má jednostejnost v organismu finančních úřadů okresních, vědomo se činí, že finanční ředitelstva okresní v správním okršlku krakovského finančního ředitelství zemského úřadovati počnou dne 30. září 1856.

Tato finanční ředitelstva okresní, jichž na počet jest sedm, zřízena jsou v Krakově, ve Vadovicích, v Novém Sandci, v Jasle, v Bochni, v Tarnově a v Řešově, každé pro kraj téhož jména.

Svobodný pán **Bruck** mp.

152.

Vynešení, vydané od ministerium obchodu dne 24. srpna 1856,

jimžto se nová organisace rakouského státního ústavu telegrafického, schválená nejvyšším rozhodnutím od 6. července 1856, vyhlašuje, a ustanovuje, že nově zřízené ředitelství telegrafické počíti se má dne 1. září 1856.

(V Zák. říš. č. XXXVIII. vyd. a rozesl. dne 27. srpna r. 1856 č. 152.)

Jeho c. k. Apoštolské Veličenství ráčil nejvyšším rozhodnutím od 6. července 1856 nejmilostivěji schváliti, aby se rakouský státní ústav telegrafický reorganisoval, a ráčil k tomu konci rozkázati, aby se zřídilo zvláštní ředitelství telegrafické ve Vídni, kteréž by službu telegrafickou v celém mocnářství spravovalo, jsouc přímo postaveno pod ministrem obchodu, a aby se zřídila dozorství telegrafická v zemích korunních.

Ředitelství telegrafické počne se dne 1. září 1856.

Ustanovení o organisaci obsažena jsou v příloze.

Rytíř z **Toggenburku** mp.

Organisace

císařských královských rakouských telegrafů státních.

Částka první.

O zřízení úřadův telegrafických.

Článek 1.

Telegrafství císařství Rakouského postaveno jest pod ministerium obchodu, průmyslu a stavby veřejné.

Článek 2.

Ministerium obchodu náleží, činiti smlouvy k telegrafství se vztahující z cizími zeměmi a se společnostmi železničnými; ustanovovati, kudy mají jíti linie telegrafické, a v kterých místech mají zřízena býti stanoviště;

ono má ustanovovati tarify za dopravování depeší;

má každý rok učiniti předchozí rozvrh vydání a příjmů správy telegrafické;

má jmenovati veškeré úředníky ředitelství telegrafického (vyjímajíc ředitele telegrafického, jejž pojmenuje Jeho Veličenství), též inspektory, komisaře a správce stanovišť.

Článek 3.

Bezprostřední vrchní dozorství k veškerému telegrafství a vykonávání k němu se vztahující vznešeno jest na ředitelství c. k. telegrafů státních.

Článek 4.

Ředitelství má ministerium navrhovati, jaká příhodná opatření by se v telegrafství učiniti měla;

má dávati dobrá zdání o věcech, které jemu ministerium přikáže (v článku 2) a má pečovati, aby věci tyto k vykonání přišly;

má vydávati naučení úřední v mezech svého oboru působnosti;

má obsazovati místa služební, jichž obsazování není zůstaveno ministerium;

má právo, suspendovati úředníky a služebníky pod ním postavené, oznámíc to zároveň ministerium;

má právo, trestati je pokutami peněžitými, uloženými na zavinění ve službě;

má moc, úředníky a služebníky, kteréž má právo jmenovati, z trestu jinam přesazovati;

má moc, úředníky a služebníky podřízené až na 6 neděl na dovolenou odpouštěti.

Článek 5.

V čele ředitelství telegrafického jest ředitel. Náměstkem jeho pojmenuje ministerium toho neb onoho radu ředitelského.

Článek 6.

Ředitelství telegrafické dělí se na dvoje oddělení:

1. k vedení administrace,

2. k řízení věcí technických.

Každému oddělení představen jest rada ředitelský.

Článek 7.

Radové ředitelští mají jednání a práce jim uložené pod rozkazem samého ředitele říditi, a návrhy příhodné, týkající se věcí do jejich oddělení náležitých, jemu předkládati.

Článek 8.

Oddělení k vedení administrace ustanovenému náleží dopisovati si s úřady cizozemskými i domácími, pokud dopisování takové k působnosti ředitelství telegrafického přísluší. Oddělení toto má též říditi záležitosti, týkající se osob a správy.

Článek 9.

Oddělení technickému náleží, říditi stavbu linií, přihlížeti k liniím již zřízeným a zhotovovati i chovati přístroje.

Pod oddělením technickým postavena jest dílna telegrafická a centrální sklad materiálií a rekvisit.

Článek 10.

Početnictví správy telegrafické postaveno jest pod centrální účtárnou komunikací, u kteréž jest zvláštní oddělení pro ně.

Oddělení toto má veškeré počty příjmů a vydání zkoušeti a počty měsíční i roční sestavovati. Ono má ustanovovati tarify, na jisto stavěti účty s cizozemskem a dávati dobrá zdání o věcech, ježto mu k tomu konci od ředitelství telegrafického nebo od ministerium byly dodány.

Článek 11.

Pro bezprostřední přihlížení ke službě telegrafické a řízení služby této ustanoveno bude devět inspektorů c. k. telegrafů státních, jimž budou přidány tyto linie telegrafické:

Jednomu inspektorovi, kterýž bude sídlo úřední míti ve Vídni, přidány budou veškeré linie a stanoviště telegrafická v korunních zemích Dolních Rakousích a ve Štyrsku;

jednomu inspektorovi, jehož sídlo úřední bude v Terstu, budou přidány linie a stanoviště v korunních zemích Korutanech, Krajině a Přímoří;

jednomu inspektorovi, jenž bude sídlo úřední míti ve Veroně, budou přidány linie a stanoviště v království Lombardsko-Benátském;

jednomu inspektorovi, jehož sídlo úřední bude v Insbruku, přidány budou linie a stanoviště v Tyrolsku, Salcbursku a v Horních Rakousích;

jednomu inspektorovi, jehož sídlo úřední bude v Praze, přidány budou linie a stanoviště v Čechách, v Moravě a Slezsku;

jednomu inspektorovi, jenž bude sídlo úřední míti ve Lvově, budou přidány linie a stanoviště v Krakovsku, v Haliči a Bukovině;

jednomu inspektorovi, jehož sídlo úřední bude v Pešti, budou přidány linie a stanoviště v Uhřích;

jednomu inspektorovi, jenž bude sídlo úřední míti v Temešváru, budou přidány linie a stanoviště v Sedmihradsku, ve vojvodství Srbském, v Banátě a v Pomezí banátsko-srbském;

jednomu inspektorovi konečně, jehož sídlo úřední bude v Zadře, přidány budou linie a stanoviště v Chorvatsku, Slavonsku, v Pomezí chorvatsko-slavonském a v Dalmatsku.

Článek 12.

Inspektorové dostávati budou od ředitelství telegrafického nařízení, kteráž budou měti ve skutek uváděti.

Jim bude náležeti, aby činili návrhy, kteréž budou míti za potřebné, aby telegrafství v okresu jejich dobře šlo před se; aby stavěli a v dobrém spůsobu chovali linie jim přikázané a dohlíželi k stanovištím jim přidaným;

oni budou povinni vésti zevrubné rejstříky materiálií, v okresu jejich eráru náležitých;

oni budou míti právo, ukládati úředníkům a služebníkům pod nimi postaveným pokuty peněžité až do desíti zlatých (10 zl.), oznámíce to zároveň ředitelství telegrafickému;

oni budou moci úředníky a služebníky v okresu svém až na dvě neděle na dovolenou odpouštěti;

oni budou míti moc, přijímati a propouštěti v případnostech pilných osoby pomocné, jichž k dohlížení k linim potřebí, oznámíce to zároveň ředitelství.

Článek 13.

Inspektorům budou ku pomoci a k zastupování jich dle potřeby komisaři přidáni, kteří budou vykonávati práce od inspektorů jim uložené.

Článek 14.

Práce kasíra telegrafického konati bude kasír ředitelství poštovského v úředním sídle inspektorově se nalézajícího.

Článek 15.

Stanoviště telegrafická jmenovati se budou dle znamenitosti své buď stanoviště hlavní nebo stanoviště mezitímní.

Hlavní stanoviště budou: ve Vídni, v Linci, v Terstu, ve Veroně, v Miláně, v Inšbruku, v Salcburku, v Praze, ve Lvově, v Pešti a v Temešváře.

Článek 16.

Na každém hlavním stanovišti bude správce stanoviště míti vrchní dozorství a bude odpovídati ze služby.

Na ostatních stanovištích, při kterých bude více telegrafistů zřízeno, bude vrchní telegrafista ředitelem úřadu. Správce stanoviště a ředitel úřadu povedou

počty kasovní, žurnály a protokoly stanoviště svého, a taktéž korespondenci s inspektorem.

Správcové stanovišť a ředitelé úřadu mají právo, ukládati úředníkům a služebníkům pod nimi postaveným pokuty peněžité až do pěti zlatých (5 zl.), oznámíce to ihned inspektorovi.

Článek 17.

Manipulaci depeší obstarávati budou vrchní telegrafisté a telegrafisté.

Článek 18.

Na některých stanovištích přijímáni budou praktikanti, aby se službě telegrafické naučili.

Článek 19.

Pro dodávání depeší zřízeni budou na stanovištěch poslové úřední.

Článek 20.

Pro zachování linií v dobrém spůsobu a pro dohlížení k nim zřízeni budou dohlížitelé k liniím, pod jichž řízením se užije podél železnic hlídačů železnic, a podél silnic oněch osob, ježto dohlížejí k silnicím.

Článek 21.

Místa služebnická, poslovská, jakož i místa dohlížitelů k liniím náležejí v kategorii služeb, ježto dle nařízení císařského, daného dne 19. prosince 1853, zůstaveny jsou vojákům vysloužilým.

Částka druhá.

O platech.

Článek 22.

Každý úředník a služebník dostávati bude měsíčně stálý plat.

Článek 23.

Kromě tohoto stálého platu obdrží každé stanoviště za každou depeši soukromou, která jemu svědčiti bude nebo z něho vyjde, dva krejcary náhrady, ježto se stejným dílem rozdělí mezi správce úřadu, ředitele úřadu a mezi vrchní telegrafisty a telegrafisty na stanovišti zřízené.

Za depeše, ježto se odejmou a dále telegrafovati budou, nemá se tedy žádné náhrady počítati.

Článek 24.

Na cestách úředních počítati může:

ředitel:

a) za výlohy transportní na železnici I. třídu, na jiných silnicích tři zlaté (3 zl.) za míli;

b) za stravu počítati může diéty dle normálu vyměřené.

Ostatní úředníci počítati mohou:

a) za výlohy transportní na železnici třídu II., na jiných silnicích mílné, a to úředníci VII. třídy diétní dva zlaté (2 zl.) za míli, úředníci nižší třídy diétní zlatý dvadcet krejcarů (1 zl. 20 kr.)

b) za stravu počítati mohou diéty dle normálu vyměřené.

Článek 25.

Platy a třídy diét takto jsou ustanoveny:

úřad	platu zl.	platu na byt	třída diétní
Ředitel	3000 přídavku na funkce 500	400 zl.	VI.
Radové ředitelští po	1800	300 „	VII.
Tajemník „ „	1400	240 „	VIII.
Koncipisté	800	200 „	IX.
„	700		
Adjunktové konceptní	500	120 „	X.
„ „	400		
Inspektorové	1400	Ve Vídni a v Terstu 240 zl.	VIII.
„	1300		
„	1200		
Správce stanoviště ve Vídni	1200	240 zl.	VIII.
Kontrolor ve Vídni	1100	240 „	IX
Komisaři a správcové stanovišť	1000	Komisaři ve Vídni a v Terstu 200 zl.	IX.
	900	Správcové stanoviště v Terstu byt naturální nebo 240 zl., na ostatních stanovištích byt naturální nebo 120 zl.	IX.
Vrchní telegrafisté	800	Ve Vídni a v Terstu 120 zl.	X.
	700		
Telegrafisté	600	Ve Vídni a v Terstu 120 zl. (Vrchní telegrafisté a telegrafisté, kteří jsou řediteli úřadu, mají byt naturální nebo 80 zl.	VI.
	500		
	400		

Všichni:

a) inspektorové;

b) komisaři a správcové stanovišť, vyjímajíc správce stanoviště a jeho náměstka ve Vídni;

c) vrchní telegrafisté;

d) telegrafisté

činí mezi sebou vždy status konkretální v celém mocnářství.

Částka třetí.

O početnictví.

Článek 26.

Každé stanoviště má počty vésti na peníze, které se sejdou, a na to, co se z nich k poukázaní inspektora neb ředitelství vyplatilo, peníze pak, které se sešly, odvésti má kase telegrafické toho okresu, v němž se stanoviště nalézá.

Hlavní stanoviště má peníze odváděti, když jest v kase pět set zlatých; stanoviště mezitímní mají je odváděti, když se sejde sto zlatých.

Článek 27.

Ke konci každého měsíce mají stanoviště poslati inspektorovi představenému opis svých protokolů o depeších kromě všech účtů.

Článek 28.

Inspektor má účty, které ho dojdou, co do formy, vyšetřiti a odevzdati je kasírovi svého okresu.

Článek 29.

Kasír má si z účtů poznamenati, čeho má zapotřebí věděti, má podpisem svým potvrditi, že účty se sumami došlými se srovnávají a má je pak i se svým žurnálem kasovním poslati ředitelství.

Článek 30.

Ředitel má účty prohlédnouti a odevzdati je centrální účtárně komunikací k dalšímu řízení.

Článek 31.

Centrální účtárna komunikací má veškeré účty vyšetřiti, má vytknouti vady, ježto se dodají inspektorovi, jehož se dotýče, aby je oznámil těm, kdož účty kladli, a má zdělati spočtení s cizozemskem.

Ke konci každého měsíce složiti má přehled hospodaření s penězi při celém telegrafství.

Částka čtvrtá.

O předpisech disciplinárních a trestech.

Článek 32.

Řád služby, vydaný dne 16. prosince 1852 úředníkům a služebníkům zřízení komunikačních, vztahuje se též veskrz k úředníkům a služebníkům telegrafickým.

Mimo to platí ještě tato zvláštní ustanovení:

Článek 33.

Tajnost depeší neporušitelná jest; kdoby někomu, na něhož depeše není adresována, oznámil obsah depeše aneb i jen jméno dopisovatele, porušil by tajnost

depeší (proto však mohou úřadové k tomu zmocnění ovšem v depeši nahlížeti.

Článek 34.

Telegrafistům zakázáno jest, ve věcech soukromých mezi sebou zdarma si telegrafovati.

Článek 35.

Telegrafisté a poslové úřední mají se k stranám zdvořile a přívětivě chovati.

Článek 36.

Úředníci a služebníci, kteří mají co činiti s obecenstvem, mají u vykonávání úřadu vždy míti na sobě oděv úřední.

Veškerým úředníkům a služebníkům za pilnou povinnost se ukládá, aby v místnostech úředních co největší pořádek a čistotu zachovávali, neboť toho i onoho nevyhnutelně jest potřeba, aby práce řádně šly předse a aparáty se zachovaly.

Článek 37.

Všichni úředníci na stanovištích povinni jsou, zachovávati bedlivě hodiny služební jim předepsané.

Článek 38.

Úředníci telegrafičtí, kteří spolu co činiti mají, mají obapolně v dobré umluvení vejíti, aby depeše rychle a na náležité místo se dopravovaly.

Článek 39.

Úředníci a služebníci, kteří by se proti povinnostem, jmenovaným v článcích 33—38, něčeho dopustili, potrestáni budtež dle řádu služebního, vydaného dne 16. prosince 1852.

153.

Nařízení, vydané od ministerií práv, financí a záležitostí duchovních i vyučování dne 7. srpna 1856,

pro Halič a Bukovinu,

o tom, dle kterých nařízení se vybírati a účtovati mají příspěvky k fondu normálních škol, zákonem vyměřené i dobrovolné.

(V Zák. říš. XL. vyd. a rozesl. dne 10. září r. 1856 č. 155.)

154.

Nařízení císařské, dané dne 14. srpna 1856,

jímžto se míra a váha dolnorakouská prohlašuje za jedinou zákonní míru a váhu v Dalmatsku.

(V Zák. říš. č. XL. vyd. a rozesl. dne 10. září 1856, č. 156.)

155.

Vynešení, vydané od ministerium financí dne 23. srpna 1856,

pro všechny země korunní, obsažené v obvodu celním,

o tom, že se osvobozuje od cla zboží průvozní, ježto po řece Pádví vcházejíc a u Cavanella di Po z řeky této vycházejíc, po průplavech vnitřních do Chioggie neb Benátek dále se veze.

(V Zák. říš. č. XL. vyd. a rozesl. dne 10. září č. 157.)

Co vyměřeno v §. 22., č. 30. připomenutí, předcházejícího tarifu celní od 5. prosince 1853, vztahuje se též ke zboží průvoznímu, ježto po řece Pádví vchází, a u Cavanella di Po z řeky této vycházejíc po průplavech di Loreo, di Valle a. t. d. do Chioggie neb do Benátek dále se veze, pročež jest zboží, které jde touto stranou, od cla průvozního osvobozeno.

Vyměření toto od 15. září 1856 tím spůsobem v platnost vejíti má, že se má zboží průvozní, ježto od tohoto dne z Cavanelly jmenovanou cestou dále se poveze, bez cla průvozního propouštěti.

Svobodný pán **Bruck** mp.

156.

Vynešení, vydané od ministerium obchodu, průmyslu a stavby

veřejné dne 29. srpna 1856,

jimžto se dle nejvyššího rozhodnutí od 13. srpna 1856 prodlužuje až do 1. ledna 1857, lhůta, v kteréž se má ve skutek uvésti nařízení císařské od 6. srpna 1855 (zákonníka říšského č. 145), týkající se uvedení míry a váhy dolnorakouské v Haliči, Bukovině a v okršlku Krakovském.

(V Zák. říš. č. XL. vyd. a rozesl. dne 10. září r. 1856 č. 158.)

157.

Vynešení, vydané od ministerium práv dne 31. srpna 1856,

jimžto se vyhlašuje, že se pretura I. třídy z Brivia (provincie Komské) do Merate přenáší, a ustanovuje, kdy na tomto novém místě počne úřadovati.

(V Zák. říš. č. XL. vyd. a rozesl. dne 10. září r. 1856 č. 159).

158.

Nařízení, vydané od ministerium financí, dne 2. září 1856,

jimžto se zrušuje monopol v Dalmatsku, dělati koule olověné.

(V Zák. říš. č. XL. vyd. a rozesl. dne 10. září r. 1856 č. 160.)

159.

Vyhlášení, vydané od ministerium financí dne 3. září 1856,

o tom, že se zrušuje několik celnic vedlejších třídy II. v okršlku c. k. finančního ředitelství zemského v Záhřebě.

(V Zák. říš. č. XL. vyd. a rozesl. dne 10. září r. 1856, č. 162.)

160.

Nařízení, vydané od ministerium financí dne 2. září 1856,

pro země korunní obecného svazku celního,

ježto se týče rozšíření působnosti hlavní celnice třídy II. v Schaerdinsku.

(V Zák. říš. č. XL. vyd. a rozesl. dne 10. září r. 1856 č. 161.)

Hlavní celnici třídy II. v Schærdinku v Horních Rakousích propůjčuje se moc, že může při odpravování zboží, kteréž živnostníci neb obchodníci z Bavor neb vůbec ze zemí k jednotě celní náležitých, dle usnadnění obchodu povoleného v článku 6. smlouvy obchodní a celní od 19. února 1853, na zdejší trhy neb k upravení atd. dovezou, výjimkou vykonávati práva hlavní celnice I. třídy, kteráž v sobě obsahují také právo, přikládati kolek výcelní.

Svobodný pán **Bruck** mp.

161.

Nařízení, vydané od ministerií záležitostí vnitřních, práv a obchodu dne 2. září 1856,

pro správní okršlek Krakovské vlády zemské,

o tom, jak se předsejíti má, když činiti jest o zbourení stavení chatrných, životu neb pro oheň nebezpečných.

(Zák. říš. č. XLI. vyd. a rozesl. dne 20. září r. 1856, č. 164.)

162.

Nařízení, vydané od ministerium záležitostí duchovních a vyučování dne 4. září 1856,

pro university Vídeňskou, Pražskou, Lvovskou, Krakovskou, Hradeckou a Inšbruckou.

(V Zák. říš. č. XLI. vyd. a rozesl. dne 20. září r. 1856 č. 165.)

Dle zmocnění, od Jeho c. k. apoštolského Veličenství nejvyšším rozhodnutím od 28. července 1856 k tomu uděleného, zákon prozatímní o zřízení úřadů akademických, daný dne 27. září 1849, i také v příštím školním roce 1856—57 v platnosti se zachovává dotud, pokud by se během toho roku něco jiného v příčině toho nenařídilo.

Hrabě **Thun** mp.

163.

Vynešení, vydané od ministerium financí dne 9. září 1856,

pro korunní země Uherskou, Chorvatskou a Slavonskou, Sedmihradsko, pro vojvodství Srbské a banát Temešský,

o tom, že se zvyšuje plat za dovolení k sázení tabáku ku vlastní potřebě.

(V Zák. říš. č. XLI. vyd. a rozesl. dne 20. září 1856 č. 166.)

Berichtigung.

Im XXXIV. Stücke des Reichs-Geſetz-Blattes vom Jahre 1856, Seite 435, und im L. Reg. Bl. XVI. Stück pag. 326 iſt im Puncte 12, irrig der Punct 7 bezogen, und es ſoll daſelbſt Punct 8 heißen.

Druck von Rudolf Rohrers Erben in Brünn.

164.

Smlouva státní, učiněná mezi Rakouskem a Modenskem dne 23. června 1856,

za příčinou obapolného vydávání zločinců, desertérů a uběhlíků před konskripcí a rekrutýrkou.

Ratifikace obapolné vyměněny jsou v Modeně dne 31. července 1856.

(V Zák. říš. č. XXXIX. vyd. a rozesl. dne 5. září r. 1856 č. 153.)

Nos Franciscus Josephus Primus,

Divina favente clementia Austriae Imperator; *Hungariae, Bohemiae, Lombardiae et Venetiarum, Dalmatiae, Croatiae, Slavoniae, Galiciae, Lodomeriae et Illiriae Rex; Archidux Austriae; Magnus Dux Cracoviae; Dux Lotharingiae, Salisburgi, Styriae, Carinthiae, Carnioliae, Bucovinae, superioris et inferioris Silesiae; Magnus Princeps Transilvaniae; Marchio Moraviae; Comes Habsburgi et Tirolis etc. etc.*

Notum testatumque omnibus et singulis, quorum interest, tenore praesentium facimus:

Postquam inter Nostrum et Plenipotentiarium Regiæ Suæ Celsitudinis, Serenissimi Mutinæ Ducis, de mutua extraditione tam maleficorum, quam desertorum et aliorum muneri militari sese subducentium, Conventio Mutinæ die vigesimo tertio mensis Junii anni currentis inita et signata est tenoris sequentis:

Urtext.

Sua Maestà l' Imperatore d' Austria ecc. ecc. ecc.

Sua Altezza Reale l' Arciduca Duca di Modena ecc. ecc. ecc.

Convinti che la facilità che trovano i deliquenti di uno Stato di rifuggirsi in un altro limitrofo, sottraendosi in questo modo al rigore delle Leggi, produce una maggior frequenza di reati; e volendo provvedere ad un oggeto tanto importante alla pubblica tranquillità ed al vantaggio

Překlad.

Jeho Veličenství císař Rakouský, král Uherský, Český, Lombardský a Benátský etc. etc. a

Jeho královská Vysost arcivojvoda, vojvoda Modenský, uvažujíce, kterak se činové trestní množí, když provinilci jednoho státu útěkem do státu sousedního přísnému zákonu snadno ujíti mohou, k věci této pro veřejný pokoj i pro blaho obou států velmi důležité, péči Svou obrátili, a se usnesli: že učiní úmluvu o zatýkání a vydávání provinilců jmenova-

de due Stati, hanno determinato di conchiudere una Convenzione per l' arresto e reciproca consegna dei delinquenti medesimi; nella quale Convenzione hanno pure trovato opportuno di comprendere le disposizioni risguardanti l' arresto e la consegna scambievole dei disertori e dei refrattarj, stabilite già fra i due Governi col Cartello 24 Ottobre 1818, introducendovi soltanto alcune lievi modificazioni che l' esperienza ha mostrato essere opportune.

Hanno quindi a tale effetto rispettivamente nominati i Loro Plenipotenziarj cioè:

Sua Maestà Imperiale e Reale Apostolica, l' Illustrissimo Signor Barone Edoardo di Lebzeltern, Cavaliere dell' I. R. Ordine Austriaco di Leopoldo, Commendatore del R. Ordine dell' Aquila Estense, Cavaliere dell' Ordine I. Russo di S. Stanislao di I.ª Classe e Cavaliere di I.ª Classe dell' Ordine Constantiniano di S. Giorgio di Parma, decorato dell' Ordine Ottomano pel merito, e Suo Ministro Residente presso le Corti di Modena e di Parma; e

Sua Altezza Reale, Sua Eccellenza il Signor Conte Giuseppe Forni, Consigliere di Stato della R. A. S., I. R. Ciamberlano, Cavaliere Gran Croce del R. Ordine dell' Aquila Estense, Commendatore dell' Ordine del merito della Corona di Baviera, Cavaliere Gran Croce dell' Ordine d' Isabella la Cattolica, Commendatore dell' I. Ordine della Corona di Ferro, Cavaliere Gran Croce dell' Ordine Pontificio di S. Gregorio Magno, Cavaliere Gran Croce dell' Ordine Portoghese di Cristo, Senatore Gran Croce del S. A. I.

ných, a že pojmou v úmluvu tuto zároveň ustanovení, zatýkání a vydávání obapolných desertérů a uběhlíků před konskripcí neb rekrutýrkou se týkající, ježto již kartelem od 24. října 1818 mezi obojí vládou umluvena jsou, učiníce v nich toliko některé snadné změny, kteréž vedlé zkušenosti příhodnými se býti prokázaly.

K tomu konci Jejich Milosti plnomocenstvími Svými opatřili, a to: Jeho Veličenství císař Rakouský pana Eduarda svobodného pána z Lebzeltern, rytíře c. k. rakouského řádu Leopoldova, komandéra vojvodského estenského řádu orla, rytíře císařského ruského řádu s. Stanislava třídy I. a rytíře I. třídy Konstantinského řádu Parmenského s. Jiří, majetníka otomanského řádu za zásluhy, Jeho Veličenství ministra residenta při dvořích Modenském a Parmenském, a

Jeho královská Vysost arcivojvoda, vojvoda Modenský Jeho Excelencí Josefa hraběte z Forni, Jeho královské Vysosti státního radu a komorníka, velkokřížníka vojvodského estenského řádu orla, komandéra záslužného řádu koruny bavorské, velkokřížníka řádu Isabely Katolické, rytíře císařského řádu železné koruny třídy II., velkokřížníka papežského řádu s. Řehoře Velkého a portugalského řádu Kristova, senatora velkokřížníka Konstantinského řádu Parmenského s. Jiří, velkokřížníka královského záslužného řádu pod

Ordine Constantiniano di S. Giorgio di Parma, Cavaliere Gran Croce del R. Ordine del merito sotto il titolo di S. Giuseppe di Toscana, Cavaliere Gran Croce dell' Ordine Imperiale di Francesco Giuseppe, Commendatore dell' Ordine Portoghese di Nostra Signora della Concezione, e Suo Ministro degli affari esteri.

I quali in virtù dei lero pienipoteri hanno convenuto e convengono nei seguenti Articoli:

Articolo 1.

Ogni individuo che imputato o condannato negli Stati di una delle due Alte Parti contraenti per reato espresso nell' Articolo 2.º della presente Convenzione si rifugiasse negli Stati dell' altra, sulla dimanda che in via diplomatica ne sarà fatta dol Governo nel di cui territorio il reato è stato commenso, dovrà essere arrestato e consegnato al Governo richiedente.

Articolo 2.

Il reato pel quale, a norma del precedente Articolo 1.º, l' estradizione sarà concesso dal Governo Austriaco deve essere uno di quelli che, giusta le Leggi penali degli Stati Estensi, venga dichiarato punibile bon pena non minore di un anno di carcere. In contrario l' estradizione da parte del Governo Estense sarà accordata per quei reati che sono qualificati di crimine dal Codice penale Austriaco.

Articolo 3.

L' arresto e la consegna di un imputato suddito del Governo richiedente si eseguirà anche per un reato commesso fuori degli Stati delle due Alte Parti contraenti, quando esso sia della natura dei

titulem s. Josefa Toskanského, velkokřížníka císařského řádu Františka Josefa, komandéra portugalského řádu nepoškvrněného početí, Jeho královské Vysosti ministra záležitostí zahraničných.

Kteřížto plnomocníci mocí plnomocenství svých o tyto články se usnesli, a sjednotili:

Článek 1.

Každý, kdo v zemích jedné z obou vysokých smlouvajících se stran pro nějaký čin trestný v článku 2. úmluvy této jmenovaný byl obviněn neb odsouzen, a utekl by se do zemí druhé smlouvající se strany; budiž k žádosti, učiněné cestou diplomatickou od oné vlády, v jejíž zemi čin trestný byl spáchán, zatčen a vládě této vydán.

Článek 2.

Aby c. k. vláda rakouská pro čin trestný dle článku 1 ve vydání páchatele svolila, potřebí, aby to byl některý z oněch přestupkův, na kteréž dle trestních zákonů zemí estenských uložen jest alespoň trest žaláře jednoho roku. Na proti tomu svolí vláda Modenská u vydání pachatele, když se dopustí nějakého činu trestného, kterýž v rakouském zákonníku trestním výslovně prohlášen jest za zločin.

Článek 3.

Žádalli by stát některý za zatčení a vydání poddaného svého, kterýž obviněn jest ze zločinu, jejž spáchal vně zemí obou smlouvajících se stran, staň se tak, když zločin ten náleží mezi činy trestné

contemplati nel precedente Articolo 2.°, equando non faccia ostacolo alla estradizione un Trattato esistente fra lo Stato richiesto e quello nel quale sia stato commesso il reato.

Ciò avrà luogo anche per un imputato non suddito dei due Stati contraenti, quando l' imputazione sia di alto tradimento ovvero di falsificazione di carte di credito pubblico o di moneta in danno dello Stato richiedente la consegna, e sempre quando non formino impedimento a concederla Trattati esistenti fra lo Stato richiesto e quello di cui l' imputato è suddito o nel territorio del quale ha delinquito.

Articolo 4.

Non è ammessa l' estradizione a carico dell' individuo che per origine o per naturalizzazione anteriore al misfatto sia suddito del Governo negli Stati del quale si è ricoverato. Procederanno in tali casi a norma delle patrie Leggi le Autorità del Governo richiesto, cui si farà pervenire nelle vie diplomatiche copie degli atti compilati.

Sulla sudditanza del deliquente decidonno le leggi dello Stato a cui è chiesta l' estradizione.

Articolo 5.

Qualora l' individuo di cui si domanda l' estradizione si trovasse imputato di reato anche nel territorio del Governo richiesto, la consegna sarà differita sino all' esito del giudizio, ed in caso di condanna, sino al tempo in cui sarà compiuta la espiazione della pena. Rimane però nella facoltà del

v předešlém článku 2 jmenované, a když tomu vydání není na odpor smlouva nějaká, učiněná mezi státem, kterýž byl za vydání zločince toho požádán, a tím státem, v kterémž zločin spáchán jest.

Totéž vztahovati se má též na takové obviněnce, kteří nejsou poddanými jedné z obou stran se smlouvajících, když obvinění směřuje k velezrádě aneb k falšování veřejných papírů úvěrečních nebo mincí, učiněnému na škodu toho státu, kterýž za vydání zločince žádá; při čemž se pokládá za to, že vydání tomuto není na odpor smlouva nějaká, uzavřená mezi státem, kterýž za vydání byl žádán a tím státem, jehož poddaným obviněný jest aneb v jehož zemi zločin byl spáchán.

Článek 4.

Jestli ten, za jehož vydání se žádalo, buď narozením aneb naturalisací, ježto se stala před spácháním zločinu, poddaným toho státu, v jehož zemi byl objeven, tehda vydán býti nemá. V případnosti takové půjdou úřadové toho státu, jehož poddaným obviněný jest, dle zákonů vlastenských předse a pošlou se jim cestou diplomatickou opisy spisů v příčině té zdělaných.

Ke kterému státu provinilec co poddaný přísluší, o tom rozhodnou zákonové toho státu, kterýž byl za vydání jeho dožádán.

Článek 5.

Bylli ten, za jehož vydání se žádá, obviněn také z nějakého činu trestného, kteréhož se dopustil v zemi té vlády, ježto byla za vydání jeho dožádána, nebuď prvé vydáván, než až se vyšetření skončí a pakli byl odsouzen, až trest přetrpí. Vláda za vydání dožádaná nemusí však s vydáním

Governo richiesto di non differire la consegna dell' imputato o condannato quando il reato avvenuto ne' suoi Stati fosse notabilmente meno grave di quello commesso negli Stati dell' altro.

Articolo 6.

Per reato avvenuto negli Stati di uno dei due Governi contraenti e appartenente alle categorie indicate nell' Articolo 2.° della presente Convenzione, non concederà l' altro Governo grazia nè permetterà che l' imputato o condannato sia munito di salvo – condotto il quale porti ostacolo al suo arresto ed alla sua estradizione.

Articolo 7.

La domanda per arresto e per estradizione, da farsi sempre come si disse per la via diplomatica, dovrà essere accompagnata da una copia autentica della sentenza o dal mandato di arresto o da altro documento che ad esso equivalga, spedito in forza di decisione delle Autorità competenti. Nel mandato o nel documento equivalente, dovrà essere designato il misfatto pel quale si domanda la estradizione e la pena corrispondente secondo le Leggi dello Stato richiedente. Si aggiungeranno anche i connotati per facilitare le ricerche e l' arresto del delinquente e stabilirne l' identità.

Limitativamente però al solo arresto le competenti Autorità giudiziarie ed anche gli Ufficiali di Polizia dei due Stati potranno intendersi fra loro e farlo eseguire, ma coll' obbligo di renderne immediatamente avvertito il Governo da cui dipendono, affinchè si possa procedere nel modo anzidetto a domandare e ad accor-

obviněného neb odsouzeného tak dlouho odkládati, když čin trestný v její zemi spáchaný jest znamenitě menší nežli ten, kterýž spáchán byl v cizí zemi.

Článek 6.

Dopustilli se kdo v zemi té neb oné vlády se smlouvající nějakého činu trestného, náležitého do kategorie některé, v článku 2. úmluvy této ustanovené, tehdy mu vláda druhá ani toho nemá prominouti ani nemá propůjčením průvodu svobodného zatčení neb vydání obviněného neb odsouzeného na překážku býti.

Článek 7.

Žádost za zatčení a vydání obviněného činiti se má, jakož řečeno, vždy cestou diplomatickou, a má se k ní přiložiti věrou opatřený opis rozsudku od příslušného úřadu vynešeného aneb vydaného rozkazu zatykacího nebo listiny rozkazu tomuto rovné. V tomto rozkazu zatykacím aneb v listině jemu rovné pojmenován býti má zločin, pro kterýž se za vydání pachatele žádá, jakož i trest, uložený naň dle zákonů toho státu, kterýž za vydání žádá. Též se přiložiti má, pokud možné, popsání osoby obviněného, aby se snadněji vyhledati a zatknouti mohl, a mohlo se na jisto postaviti, že jest to ta pravá osoba.

Co se dotýče zatčení samého, mají příslušní soudové a policejní úředníci obou států moc míti, smluviti se o to obapolně a uvěznění obviněného ve skutek uvésti, povinni jsouce, oznámiti to přímo té vládě, pod kterou náležejí, aby vláda tato připomenutou cestou za vydání za-

dare, se vi ha luogo, la consegna dell' arrestato.

Articolo 8.

Nel caso di estradizione, l' imputato o condannato si consegnerà unitamente alle carte a lui sorprese o compilate in occasione del suo arresto dalle Autorità del Governo richiesto ed agli oggetti che, come relativi al misfatto, si trovassero assicurati dalle Autorità medesime.

Articolo 9.

Nel caso di non estradizione (perchè l' imputato o condannato è suddito del Governo richiesto), gli oggetti, come nel precedente Articolo assicurati, si restituiranno al proprietario, tostochè di essi non abbiasi più bisogno in giudizio,

Articolo 10.

Ciascuno dei Governi contraenti seconderà la domanda che pel ricevimento di testimonianza in materia penale di persone esistenti ne' suoi Stati riceverà dall' altro Governo.

Disporrà all' effetto che l' Autorità, nel cui territorio giurisdizionale trovasi il testimonio, ne riceva la dichiarazione sul prospetto di fatti inviato nelle vie diplomatiche dal Governo richiedente.

Si riceverà con giuramento la dichiarazione del testimonio purchè non sia egli minore d' anni quattordici.

Gli atti relativamente assunti si faranno giungere al Governo richiedente senza porre a suo carico le spese occorse per la loro compilazione.

Articolo 11.

Andranno a carico del Governo richiesto le spese fatte ne' suoi Stati così per compilazione di carte, come per arresto, detenzione, mantenimento del detenèho žádati, a v příhodné případnosti vydání povoliti mohla.

Článek 8.

Vydáli se obviněný neb odsouzený vládě, která za to žádá, mají se jí zároveň s ním odevzdati papíry, které se u něho našly, spisy, od úřadů toho státu, který za vydání jeho byl dožádán, za příčinou jeho zatčení sepsané, a věci ke zločinu se vztahující a prozatím u úřadů schované.

Článek 9.

Nevydáli se obviněný neb odsouzený (protože jest poddaný toho státu, který za jeho vydání byl dožádán), tedy se mají věci schované v článku předešlém jmenované majetníkovi vrátiti, neníli jich k vyšetřování soudnímu více potřebí.

Článek 10.

Ta i ona smlouvající se vláda učiní zadost požádání, učiněnému pro případ trestní od strany druhé za vyslechnutí svědků, kteří se zdržují v zemi toho státu, který za vyslyšení jich dožádán jest.

Ta i ona vláda opatří, čeho potřebí, aby úřad, v jehož okresu jurisdikčním svědek se zdržuje, sepsal výpovědi jeho k otázkám cestou diplomatickou od vlády žádající zaslaným.

Svědkové mají výpovědi své přísahou potvrditi, ač nemajíli méně 14 let věku svého.

Spisy o tom zdělané odeslati se mají vládě, která za to žádala, aniž se jí mají počítati náklady v příčině toho zběhlé.

Článek 11.

Náklady, vzešlé zděláním spisů, zatčením a vězněním, též i stravováním zločince, kterýž jmění nemá, jakož i dopravením jeho na místo, kde odevzdán

tenuto povero non che pel trasporto dell' imputato o condannato sino al luogo destinato per farne la consegna. Entrano in questa disposizione anche le spese pel trasporto nel suddetto luogo degli oggetti assicurati come relativi al misfatto, e di quelli che sarebbero da restituirsi al proprietario a procedura ultimata.

Articolo 12.

Se in una procedura criminale aperta negli Stati d' uno dei Governi contraenti fosse implicato alcun suddito dell' altro Governo, e nel corso del giudizio sorgesse il bisogno di sentire il correo o complice, lo Stato richiesto dovrà prestarsi alla dimanda che gli venisse diretta di tale individuo, affinchè il confronto abbia luogo nel territorio dello Stato richiedente; a condizione però che, cessato il bisogno, l' individuo venga restituito al proprio Governo onde essere giudicato dalle patrie Autorità. In tal caso lo Stato richiedente dovrà sopportare le spese per la conduzione del correo o complice arrestato sino al luogo della confrontazione, per la sua dimora in luogo, e per la sua restituzione in patria, e dovrà avere cura di farne sorvegliare la sicurezza.

Articolo 13.

Oltre ai casi contemplati nell' Articolo 2.° di questa Convenzione avrà luogo ancora la estradizione a carico dei disertori da qualunque corpo di Truppe del Governo richiedente. Sono anche compresi in questa categoria coloro che per coscrizione o per leva destinati alla milizia si rendessero refrattarj.

Ogni individuo quindi appartenente a fanteria od a cavalleria, od a qualunque Corpo e Ramo militare delle Truppe Au-

býti má, kteréž náklady zapravil stát dožádaný, nese stát tento sám jediný.

V to počítají se i náklady za dopravení věcí všelikých k činu trestnému se vztahujících, jakož i věcí, kteréž se po skončeném procesu vlastníkovi vrátiti mají.

Článek 12.

Bylli by ve vyšetřování trestní, počaté v zemi jedné z vlád se smlouvajících, zapleten poddaný druhé smlouvající se strany a nastalali by v běhu vyšetřování potřeba vyslechnouti spoluvinníka, má vláda za to dožádaná žádosti státu druhého, aby spoluvinník tento za přičinou konfrontace v zemi státu toho tam byl dostaven, pod tou výmínkou učiniti zadost, aby dotčený spoluvinník, když by ho tam více nebylo potřebí, vládě, pod kterou náleží, k tomu konci byl navrácen, aby jej úřadové vlastenští odsoudili. V případnosti takové má vláda, která za dostavení jeho žádala, náklad za dopravení jeho, až na místo konfrontace, za stravování jeho, pokud se tam zdržuje, a za jeho nazpět odeslání do vlasti zapraviti a o to pečovati, aby k němu bylo náležitě dohlíženo.

Článek 13.

Kromě případností, obsažených v článku 2. úmluvy této, povoliti se má také té vládě, která by za to žádala, aby ji vydán byl každý desertér, náležející k jakému koli sboru vojska zemského nebo námorského.

V kategorii tuto náležejí i všichni ti, kdož konskripcí nebo verbováním službou vojenskou jsou povinni a uprchnou.

striache od Estensi che passase sul territorio dell' altro Governo senza essere munito di passaporto o di regolare foglio di via, deve essere immediatamente fermato successivamente consegnato, quando anche non fosse stato ancora richiesto, unitamente alle armi, oggetti di abbigliamento, bagaglio, cavalli e qualunque altra cosa che avesse seco trasportato.

Articolo 14.

Tutte le Autorità civili e militari ed in particolare i Comandanti militari più vicini alle frontiere dei due Stati, sono obbligati di invigilare colla massima attenzione onde nessun disertore dalle Truppe di una delle due Alte Parti contraenti passi le frontiere nè trovi assistenza od asilo negli Stati dell' altra. Appena che sarà loro pervenuto l' avviso da parte delle Autorità del vicino Governo di un caso di diserzione, seranno esse obbligate di corrispondere nel più breve spazio di tempo a tale reclamo e far conoscere alle Autorità che si sono alle medesime dirette le disposizioni prese per ritrovare il disertore.

Articolo 15.

Seguito l' arresto del disertore, ne sarà dato avviso dentro ventiquattro ore, o quanto più presto potrà farsi, al Comandante del posto militare il più vicino alla frontiera colle possibili indicazioni del Reggimento o Corpo dal quale avrà disertato, e con quelle del giorno del di lui arresto e degli effetti che avrà presso di sè. Questo Comandante, appena ricevutone l' avviso, spedirà un distaccamento alla frontiera per ricevere dal distacca-

A protož má každý, kdožby, náležeje k pěchotě, k jízdě nebo k jakému koli sboru neb branži vojska císařského rakouského nebo vojvodského modenského, a nemaje pasu neb jiného řádného listu pocestního, do země druhého státu vešel, ihned zadržen, a třeba nebyl ještě reklamován, i se zbraní, monturou, úpravou vojenskou, náčiním konským, s koněm a vůbec vším tím, co by u sebe měl, vládě příslušné vydán býti.

Článek 14.

Pročež povinni jsou všichni úřadové civilní i vojenští, zvláště pak velitelé hlídek vojenských blíž hranic postavených, co nejbedlivěji k tomu přihlížeti, aby žádný desertér z vojska té neb oné smlouvající se strany hranic nepřekročoval, aneb aby se mu v zemi druhého státu ani pomoci nečinilo, ani útočiště nedávalo.

Jak mile úřadové tito od úřadu státu sousedního zprávu obdrží, že některý voják uprchl, povinni jsou ve lhůtě co nejkratší reklamaci zadost učiniti, a úřadu reklamujícímu oznámiti, jakých opatření k vypátrání desertéra učinili.

Článek 15.

Jak mile desertér jest zatčen, má se to veliteli hlídky vojenské nejblíže hranic postavené ve 24 hodinách, aneb alespoň co nejdříve možná, oznámiti, a zároveň, pokud možné, připomenouti, od kterého pluku neb voje desertér uprchl, kterého dne byl zatčen, a jaké věci se u něho nalezly.

Velitel tento má ihned po obdržené zprávě oddělení vojska na hranice poslati, aby desertéra od oddělení té branže, vo-

mento della Forza arrestante in consegna il disertore e per rimborsare, dietro le norme fissate dall' Articolo 24, le spese che avesse causate durante l' arresto pel proprio mantenimento come pure per quello del cavallo, se l' avesse seco condotto, e supplire altresi alla ricompensa o taglia stabilita all' Articolo 25.

In difetto di particolare designazione di luogo per parte del Comandante suddetto varrà sempre lo stabilito nell' Articolo 30.° per le località ove debbono seguire le ordinarie consegne.

Si redigerà poi dai due Comandanti processo verbale dell' avvenuta consegna del disertore, e si rilascieranno rispettivamente dai medesimi le quietanze degli effetti tutti rinvenuti presso di lui e consegnati, non che dell' eseguito pagamento della ricompensa e delle spese come sopra occasionate dallo stesso.

Articolo 16.

Se fosse riconnosciuto che l' individuo fermato avesse anche disertato dalle Truppe di un altro Sovrano, col quale sussista una Convenzione per la reciproca consegna dei disertori, dovrà non ostante venir esso restituito a quella Truppa dalla quale è in ultimo luogo fuggito.

Articolo 17.

Ogni distaccamento spedito ad inseguire un disertore dovrà fermarsi alla frontiera, e non potrà mandare entro lo Stato vicino che un uomo munito di apposito foglio di via fino al luogo più prossimo per far richiesta del disertore a quelle Autorità civili e militari.

Articolo 18.

Se un disertore per mezzo di travestimento, falsi passaporti o in altra ma-

jenské, která jej zatknula převzalo, a zároveň má zapraviti útraty za stravování vojáka i koně v článku 24. vyměřené, a odměnu v článku 25. ustanovenou.

Jestliže by velitel dotčený místa k odevzdání desertéra neudal, má se odevzdání státi v tom místě, kde se dle umluvení v článku 30. učiněného osoby takové vůbec odevzdávati mají.

Oba velitelové mají pak sepsati protokol, že desertér byl odevzdán, a vyhotoviti potvrzení, že obdrželi věci u něho nalezené a seznamenané, a že byla zaplacena odměna i útraty, jak připomenuto, desertérem spůsobené.

Článek 16.

Přišloli by na jevo, že desertér zadržený utekl také od vojska jiného suveréna, s kterým též učiněn jest kartel o vydávání obapolné desertérů, má zadržený desertér nic méně navrácen býti té vládě, od jejíhož vojska posléz uprchl.

Článek 17.

Oddělení vojska, kteréž vysláno jest, aby stíhalo desertéra, má zůstati na hranicích státi, a má do nejbližšího místa v zemi státu sousedního odeslati jen jednoho muže náležitými průkazy opatřeného, aby tamějšího úřadu civilního neb vojenského požádal, aby desertér byl vydán.

Článek 18.

Jestliže by se desertérovi podařilo, že by přeoděním, falešným pasem neb

niera qualunque pervenisse, ad onta di tutte le misure di precauzione prese, ad eludere la vigilanza della Autorità confinaria e furtivamente passare nello Stato dell' altro Governo' o farsi arrolare nelle sue Truppe in qualsivoglia Reggimento o Corpo, una volta che sia riconosciuto dovrà tosto essere restituito al Governo dalle cui Truppe è fuggito.

Articolo 19.

In ogni caso l' estradizione non avrà luogo pel disertore suddito del Governo richiesto, ed in tale circostanza si restituiranno al Governo richiedente soltanto le armi, i cavalli e gli oggetti qualunque militari, non che tutto ciò che questo disertore avesse seco asportato e non fosse di sua proprietà, ma pur fosse stato provvisoriamente posto in sicurezza nel territorio del Governo richiesto.

L' individuo però disertato e non restituito, sulla requisitoria del Governo dalle cui Truppe è fuggito e dietro la consegna degli Atti relativamente compilati, verra invece dal proprio Governo processato e condannato ad una pena più mite di quella comminata dalle patrie Leggi nei casi analoghi, ed esclusa quindi sempre la pena di morte.

Qualora però il disertore abbia nello stesso tempo commesso un reato al quale le Leggi appongano la pena di morte, in tal caso l' applicazione de questa non resta esclusa.

Articolo 20.

Se all' atto del reclamo di un disertore si elevassero dei dubbii sopra le precise circostanze della di lui diserzione, questi dubbii non potranno in verun modo servir di pretesto per rifiutarne la con-

jakým koli jiným spůsobem, ač bylo učiněno, čeho opatrnost žádala, úřady pomezní při vší bedlivosti oklamal a do země státu cizího se vloudil aneb se tam k jakému koli voji zamluviti dal, tedy budiž desertér takový, jak mile bude poznán, ihned vydán vládě té, z jejíhož vojska byl uprchl.

Článek 19.

Desertéři však, kteří jsou poddaní toho státu, do jehož země se utekli, nebudtež nikdy vydáváni, nébrž v případnosti takové budiž zbraň, zbroj, montura, kůň a vůbec všechno, co desertér s sebou přinesl, a co není jeho, co ale nicméně v zemi té vlády, která za vydání jeho byla dožádána, prozatím bylo v schování vzato, vládě, ježto za vydání žádá, navráceno, desertér sám však budiž k žádosti té vlády, z jejíhož vojska uprchl, po odevzdání spisů k tomu se vztahujících od jeho vlastní vlády dle zákonů vlastenských v příčině podobných případností vydaných odsouzen, vždy ale o stupeň níže potrestán, ke smrti však nebudiž nikdy odsuzován.

Pakliby ale desertér touž dobou byl spáchal zločin nějaký, na kterýž v zákonech vyměřen jest trest smrti, v případu takovém budiž k němu i odsouzen.

Článek 20.

Vzešlali by při reklamování desertéra pochybnost nějaká o tom, v jakých okolnostech právě utekl, nebudiž to nikdy příčinou, pro kterouž by se vydání odepřelo. Pakli by se ale pochybnosti tyto

segna. Se il dubbio poi cadesse sopra la sudditanza si seguiranno le norme indicate all' Art. 4.°

Articolo 21.

Anche quegli individui che, non essendo ancora formalmente arrolati nel militare, avessero tentato di sottrarsi alla coscrizione o alla leva fuggendo nel territorio dell' altra Parte contraente, dovranno, sopra la domando del rispettivo loro Governo o del Comandante della Provincia alla quale essi appartengono, essere arrestati, consegnati e trattati secondo le loro patrie Leggi riferibili alla coscrizione o alla leva.

Alla lettera requisitoria saranno possibilmente unlti i connotati personali del reclamato, come viene stabilito nell' antecendente Art. 7.° relativamente ai delinquenti; e quanto alle modalità della consegna si avranno in vista le indicate all' Art. 15.° rapporto ai disertori colla differenza però che in questo caso spettino all' Autorità più prossima, da designarsi dall' Autoritè richiesta quelle obbligazioni che nel citato Articolo incombono al Comandante del posto militare più vicino alla frontiera.

I due Stati contraenti però reciprocamente convengono che i giovani che si fossero sottratti come sopra, e che saranno restituti al seguito di questa Convenzione, non andranno soggetti ad alcuna pena afflittiva.

A completamento poi delle disposizioni portate dal presente Articolo, i due Stati suddetti s' impegnano di non ricevere rispettivamente nelle proprie Truppe nessun suddito dell' altra Parte contraente,

týkaly toho, ke které vládě jako poddaný přísluší, tedy šetřeno budiž pravidel, daných v článku 4.

Článek 21.

I také ti, kdož by se do země jedné z obou stran se smlouvajících utekli, aby ušli stavění se na vojnu, ačkoli nebyli posud řádně k vojsku přivtěleni, budtež k žádosti vlády příslušné aneb velitele té země, ke které náležejí, zatčeni, vydáni a dle jejich zákonů vlastenských, k stavění se na vojnu se vztahujících potrestáni.

K listu dožadacímu budiž, pokud možná, popsání osoby přiloženo, jakož to nařízeno v článku 7. o desertérích. Co se pak týče spůsobu vydání osoby takové, budiž pravidlem to, co vyměřeno v článku 15. v přičině desertérů, toliko že povinnosti, kteréž dle dotčeného článku má na sobě velitel hlídky vojenské, nejbližší od hranic, v případnosti nynější vztahují se k tomu úřadu, jejž vláda dožádaná za nejbližší pojmenuje.

Obě smlouvající se strany o tom se však obapolně shodují, aby mladíci, kteří, jak řečeno, před dostavením se na vojnu utekli, a vedlé úmluvy této byli vydáni, nebyli trestáni na těle.

Pro doplnění toho, co v přítomném článku ustanoveno, zavazují se oba výše jmenovaní státové, že nepřijmou do obapolných vojsk svých žádného poddaného druhé smlouvající se strany, pokud pod-

qualora questi non provi, mediante formale certificato delle competenti Autorità, ch' esso ha già soddisfatto alle Leggi militari della sua patria, od ha ottenuto l' esenzione dalla coscrizione, oppure qualora il medesimo non produca regolare permesso di entrare al servigio militare dell' altro Stato.

daný takový řádným certifikatem úřadu příslušného neprokáže, že již zákonům vojenským vlasti své zadost učinil, aneb že byl od služby vojenské osvobozen, anebo pokud řádným povolením neprokáže, že může vstoupiti v službu vojenskou druhého státu.

Articolo 22.

A nessuno dei disertori reciprocamente restituti sarà inflitta la pena capitale purchè non abbia effettuata la propria diserzione in tempo di guerra, o che non siasi reso colpevole di alcun altro delitto contro di cui le Leggi prescrivessero una tal pena.

Článek 22.

Žádný desertér obapolně vydaný nebude smrtí potrestán, leč by uprchl času války aneb by vinen byl jiným zločinem, na kterýž v zákonech tento trest jest uložen.

Articolo 23.

Se un disertore dopo la sua diserzione avesse commesso un delitto o se ne fosse reso complice nel paese ove è fuggitto, egli sarà ciò non ostante restituito al Governo alla cui Truppa appartiene. In tal caso le Autorità di questo Governo, sopra comunicazione da farsi ad esse di tutte le carte relative al delitto commesso, faranno giudicare e punire il disertore conformemente alle Leggi vigenti in tale Stato, e sarà loro cura di comunicare copia del giudizio criminale che verrà poi pronunziato, alle Autorità del luogo ove ha commesso il delitto.

Článek 23.

Jestliže by desertér po uprchnutí svém v té zemi, do kteréž se utekl, nějaký zločin spáchal aneb se zločinu nějakého učinil spoluvinným, vydán budiž nicméně té vládě, k jejímuž vojsku náleží. V případnosti takové pošlou se spisy všeliké ke spáchanému zločinu se vztahující úřadům vlády této, kteříž desertéra dle zákonů té země odsoudí a potrestají, propůjčíce opis rozsudku trestního úřadům toho místa, kde zločin byl spáchán.

Articolo 24.

Sarà corrisposto a ciascun disertore, qualunque sia la di lui qualità, a titolo di giornaliero mantenimento, una razione di pane, e 25 centesimi di Lira austriaca o simili 22 di Lira italiana, e pel cavallo,

Článek 24.

Každému desertérovi, nechť jest jaký koliv, dá se na stravu denně porce chleba a 25 centesim liry rakouské nebo 22 centesim liry vlašské, a pro koně, přivedl-li jakého, race obyčejná. Race po-

qualora ne avesse seco trasportato, una solita razione. Le razioni verrano conteggiate secondo i prezzi correnti nei mercati del luogo ove il disertore sarà stato custodito.

počítají se dle běžných cen toho místa, v kterém jest desertér zatčen.

Articolo 25.

Quelli che arrestassero e consegnassero un disertore, avranno una ricompensa ossia taglia di otto fiorini moneta di convenzione pari ad It. L. 20. 88 in moneta corrente per ogni uomo a piedi, e di dodici fiorini o di It. L. 31. 32 per ogni uomo di cavalleria unitamente al cavallo.

Pari premio riceverrano pure coloro che indicassero un disertore, dopo per altro che sarà stato arrestato e che il fermo di questo avesse avuto effettivamente luogo in conseguenza di una tale indicazione.

Článek 25.

Ti, kdož desertéra zatknou a odevzdají, obdrží, jestli pěšák, odměny čili talie 8 zl. konvenční mince, ježto činí 20.88 lir vlašských v hotové běžné mince, jestli ale jezdec a má koně, obdrží 12 zl. konv. mince aneb 31.32 lir vlašských.

Touž odměnu obdrží též ti, kdož desertéra udají, však teprv tehda, když byl zatčen, a toto zatčení stalo se v následku učiněného udání.

Articolo 26.

Le prescrizioni e le norme fin qui stabilite dovranno pure essere osservate relativamente alle persone di servizio degli Ufficial le quali ricevessero soldo dallo Stato e che passassero sul territorio di una delle due Alte Parti contraenti, semprechè però vi sia una preventiva reclamazione.

Článek 26.

Předpisové a pravidla až potud daná mají se ostatek vztahovati také na ty služebné osoby oficírské, ježto mzdu dostávají od státu a přejdou do země té neb oné smlouvající se strany, pokud totiž v příčině jich byla prvé učiněna reklamace.

Articolo 27.

I sudditi di una delle due Parti contraenti che nel territorio dell' altra si rendessero in qualsivoglia modo rei di tentato od eseguito arrolamento, di induzione a disertare o di tentativo verso i sottoposti alla coscrizione o alla leva, onde persuaderli a sottrarsi agli effetti delle medesime, e che fuggendo in patria si sottraessero alla punizione; ed anche i

Článek 27.

Poddaní jedné smlouvající se strany, kteří by se v zemi strany druhé jakým koli spůsobem o to pokoušeli, aby někoho zverbovali aneb by skutečně někoho zverbovali, kteří by někoho k deserci svedli, anebo by někoho, kdo povinen jest dostaviti se ke konskripci neb k rekrutýrce, k tomu přemlouvali, aby se účinkům povinnosti vojenské vyhnul, a

sudditi come sopra che dalla patria tentassero di agire nei modi summentovati sopra i sudditi dell' altro Governo, saranno dietro analoga requisitoria processati nel proprio Stato, e condannati giusta quanto dispongono le leggi del medesimo, e come se il reato fosse stato commesso verso i militari, od i sottoposti alla coscrizione o alla leva del proprio paese.

Articolo 28.

Resta severamente proibito a tuti i sudditi dei due Governi contraenti di comprare dai disertori dalle Truppe dell' altro Stato la minima cosa attenente a vestiario, abbigliamento, cavalli, armi ed altro. In qualunque luogo simili effetti fossero ritrovati, saranno considerati come proprietà rubata, e verranno restituite al Reggimento e Corpo a cui appartiene il disertore, ed il possessore dei medesimi non potrà mai avere in nessun tempo o caso diritto ad indennizzazione di sorte alcuna. Chiunque si permettesse di trasgredire a tale divieto sarà inoltre punito con una multa di 10 fiorini pari ad It. L. 26. 10, tostocchè fosse provato che il compratore non ignorava, o per la natura o provenienza dell' effetto comprato o altrimenti, che quello proveniva da un disertoro.

Articolo 29.

Qualora in forza della Convenzione militare stipulata tra S. M. I. e R. Ap. e S. A. R. l' Arciduca Duca di Modena il 24 Dicembre 1847le Truppe di una delle Alte Parti operassero o stanziassero nei Dominii dell' altra, verrà provveduto,

kteří útěkem do vlasti své trestu ušli, též poddaní kategorie řečené, kteří z vlasti své spůsobem dotčeným na poddané vlády druhé působiti se pokoušeli, budou k žádosti v příčině toho učiněné od své vlastní vlády u vyšetřování vzati a dle zákonů vlastenských tak odsouzeni, jako by se byli provinění toho dopustili na osobách vojenských své vlastní země aneb na takových osobách, konskripcí a rekrutýrkou povinných.

Článek 28.

Poddaným obapolným přísně zakázáno jest, kupovati od desertérů mocnosti druhé i sebe menších věcí, ke zbroji, armatuře neb montuře náležitých, aneb zbraně, koňů a jiných věcí. Kde koliv by se věci takové nalezly, budiž s nimi naloženo jako s věcmi ukradenými, a budtež navráceny vojsku, k němuž desertér náleží, při čemž držitel jich nikdy práva nemá, žádati za ně nějaké náhrady. Kdokoliv by zápověď tuto přestoupil, a dokázalo by se naň, že z povahy věci koupené nebo z provenience její neb jinak poznati mohl, že pochází od desertéra, potrestán budiž nad to pokutou 10 zl. konvenční mince nebo 26 lirami vlašskými a 10 čentesimami.

Článek 29.

Jestliže by vojsko jedné smlouvající se mocnosti dle úmluvy vojenské, učiněné mezi Jeho c. k. ap. Veličenstvím a Jeho k. Vysosti vojvodou Modenským dne 24. prosince 1847, v zemi mocnosti druhé operovalo aneb bylo ubytováno,

mediante separata e transitoria Convenzione alle variazioni che la straordinarietà delle circostanze consiglierà di indurre agli Articoli 14, 15 e 17 della presente Convenzione.

učiní se dočasnou zvláštní úmluvou v článcích 14., 15. a 17. nynější úmluvy změny příhodné, jichž kromobyčejná povaha okolností žádati budou.

Articolo 30.

Il luogo destinato a consegnare l'imputato o condannato, ed in mancanza d'altra più speciale designazione, anche il disertore od il refrattario, è Novi o Brescello per l'individuo chiesto dal Governo Austriaco, e la Moglia di Gonzaga o Viadana per l'altro domandato dal Governo Estense.

Článek 30.

Za místo, kde mají obviněnci neb odsouzenci, a pakli by nic jiného zvláštního nebylo určeno, i také desertéři odevzdáni býti, ustanovuje se, když činiti bude o osobu nějakou od vlády rakouské žádanou — Novi a Brescello, budeli ale činiti o nějakou osobu, žádanou od vlády estenské — tedy Moglia di Gonzága aneb Viadana.

Articolo 31.

La presente Convenzione si pubblicherà negli Stati dei Governi contraenti dopo il cambio delle ratifiche, che avrà luogo entro un mese o più presto se si può, e sarà in osservanza dopo giorni quindici da quello in cui verrà eseguito il cambio suddetto.

Článek 31.

Smlouva tato vyhlášena bude v zemích stran se smlouvajících, jak mile ratifikace budou vyměněny, což stane se za měsíc a možnáli i dříve; v 15 dnech pak po učiněném vyměnění ratifikací vejde úmluva ve skutek.

Articolo 32.

Verificatosi il cambio stesso cesserà quindi d'essere in vigore la Convenzione stipulata il 24 Ottobre 1818 tra i Plenipotenziari di S. M. I. e R. Ap. e di S. A. R. l'Arciduca Duca di Modena per l'arresto e la reciproca consegna dei disertori.

Článek 32.

Jak mile toto vyměnění bude úředně oznámeno, pozbude platnosti smlouva, dne 24. října 1818 mezi plnomocníky Jeho Veličenství císaře Rakouského a Jeho královskou Vysostí arcivojvodou, vojvodou Modenským o obapolné vydávání desertérů učiněná.

Articolo 33.

La Convenzione presente avrà la durata di cinque anni, e si intenderà come rinnovata di quinquennio in quinquennio sino alla dichiarazione in contrario di uno dei due Governi.

Článek 33.

Smlouva tato platiti má na pět let a má se od pěti do pěti let pokládati za obnovenou dotuď, pokud jedna z obou vlád naopak se neprohlásí.

Fatto a Modena questo giorno ventitrè 23 Giugno mille ottocento cinquantasei.

(L. S.) **E. Lebzeltern** m. p.

(L. S.) **G. Forni** m. p.

Stalo se v Modeně dne 23. června léta Páně tisícího osmistého padesátého šestého.

(L. S.) **E. Lebzeltern** m. p.

(L. S.) **J. Forni** m. p.

Nos visis et perpensis omnibus et singulis conventionis hujus articulis, illos omnes gratos acceptosque habere hisce declaramus, verbo Nostro Caesareo-Regio spondentes, Nos ea omnia, quae in illis continentur, fideliter, executioni mandaturos esse. In quorum fidem majusque robur praesentes ratihabitionis Nostrae tabulas manu Nostra signavimus, sigilloque Nostro Caesareo-Regio adpresso firmari jussimus.

Dabantur in Imperiali urbe Nostra Vienna, die 12. mensis Julii anno 1856 Regnorum Nostrorum octavo.

Franciscus Josephus m. p. **(L. S.)**

Comes a Buol-Schauenstein. m. p.

Ad mandatum Sacrae Caesareae et Regiae Apostolicae Majestatis proprium:

Joannes Vesque de Püttlingen m. p.
Consiliarius aulicus et ministerialis

165.

Smlouva státní, učiněná mezi Rakouskem a Modenskem dne 23. června 1856,

o tom, jak se má průchod dáti učiněné zároveň smlouvě o obapolné vydávání zločinců, desertérů a uběhlíků před konskripcí a rekrutýrkou v té případnosti, když vojsko té neb oné smlouvající se strany operuje neb jest ubytováno v zemi strany druhé.

Ratifikace obapolné vyměněny jsou v Modeně dne 31. července 1856.

(V Zák. říš. č. XXXIX. vyd. a rozesl. dne 5. září r. 1856 č. 154.)

Nos Franciscus Josephus Primus,

Divina favente clementia Austriae Imperator; *Hungariae, Bohemiae, Lombardiae et Venetiarum, Dalmatiae, Croatiae, Slavoniae, Galiciae, Lodomeriae et Illiriae Rex; Archidux Austriae; Magnus Dux Cracoviae; Dux Lotharingiae, Salisburgi, Styriae, Carinthiae, Carnioliae, Bucovinae, superioris et inferioris Silesiae; Magnus Princeps Transilvaniae; Marchio Moraviae; Comes Habsburgi et Tirolis etc. etc.*

Notum testatumque omnibus et singulis, quorum interest, tenore praesentium facimus:

Postquam inter Nostrum et Plenipotentiarium Regiæ Suæ Celsitudinis, Serenissimi Mutinæ Ducis, die vigesimo tertio mensis Junii anni currentis Conventione de mutua extraditione maleficorum, desertorum et aliorum muneri militari sese subducentium conclusa, eodem die alia etiam Conventio in hunc finem inita et signata est, ut normae constituerentur, quibus haec praefata tum quoque ad executionem manderetur, si aliquando copiae unius ambarum contrahentium partium in Dominiis alterius juxta conventionem militarem ddo. 24. Decembris 1847 operarentur aut stationes haberent, tenoris sequentis:

Urtext.

Il Governo Austriaco ed il Governo Estense avendo sentita la convenienza di regolare di comune accordo le modificazioni da apportarsi ad alcuni Articoli della Convenzione stipulata oggi stesso per

Překlad.

C. k. vláda Rakouská a vojvodská vláda Modenská uváživše, že potřebí v některých článcích smlouvy, uzavřené dnešního dne o zadržování a obapolné vydávání zločinců, desertérů a uběhlíků

l'arresto e la reciproca consegna dei malfattori, dei disertori e dei refrattarj, ogni qualvolta, in forza della Convenzione militare conchiusa il 24 Dicembre 1847 tra S. M. I. e R. Apostolica e S. A. R. l'Arciduca Duca di Modena, le Truppe di una delle due Alte Parti contraenti operino o stanziino nei Dominii dell'altra;

I Plenipotenziarii dei due Governi predetti, cioè per Sua Maestà Imperiale e Reale Apostolica l'Illustrissimo Signor Barone Edoardo di Lebzeltern, Cavaliere dell'I. R. Ordine Austriaco di Leopoldo, Commendatore del R. Ordine dell'Aquila Estense, Cavaliere dell'Ordine I. Russo di S. Stanislao di I. Classe, e Cavaliero di prima Classe dell'Ordine Constantiniano di S. Giorgio di Parma, decorato dell'Ordine Ottomano pel merito, e Suo Ministro residente presso le Corti di Modena e di Parma; e

per S. A. R. l'Arciduca Duca di Modena Sua Eccellenza il Signor Conte Giuseppe Forni Consigliere di Stato della Reale Altezza Sua, I. R. Ciamberlano, Cavaliere Gran Croce del R. Ordine dell'Aquila Estense, Commendatore dell'Ordine del merito della Corona di Baviera, Cavaliere Gran Croce dell'Ordine d'Isabella la Cattolica, Commendatore dell'I. Ordine della Corona di Ferro, Cavaliere Gran Croce dell'Ordine Pontificio di S. Gregorio Magno, Cavaliere Gran Croce dell'Ordine Portoghese di Cristo, Senatore Gran Croce del S. A. I. Ordine Constantiniano di S. Giorgio di Parma, Cavaliere Gran Croce del R. Ordine del merito sotto il titolo di S. Guiseppe di Toscana, Cavaliere Gran Croce dell'Ordine Imperiale di Francesco Guiseppe,

před konskripcí změnu učiniti v té případnosti, kdyžby vedlé úmluvy vojenské, mezi Jeho Veličenstvím císařem Rakouským a Jeho královskou Vysostí arcivojvodou, vojvodou Modenským dne 24. prosince 1847 učiněné, vojsko té neb oné smlouvající se strany operovalo neb ubytováno bylo v zemi strany druhé, tedy plnomocníci obou vlád jmenovaných, a to, jménem Jeho císařsko-královského Veličenství, pan Eduard svobodný pán z Lebzeltern, rytíř císařského rakouského řádu Leopoldova, komandér vojvodského estenského řádu orla, rytíř císařského ruského řádu sv. Stanislava třídy I. a rytíř I. třídy Konstantinského řádu Parmenského sv. Jiří, majetník otomanského řádu za zásluhy, Jeho Veličenství ministr resident při dvořích Modenském a Parmenském, a

jménem Jeho královské Vysosti arcivojvody, vojvody Modenského, Jeho Excelencí Josef hrabě z Forni, Jeho královské Vysosti státní rada a komorník, velkokřižník vojvodského estenského řádu orla, komandér záslužného řádu koruny bavorské, velkokřižník řádu Isabely Katolické, rytíř císařského řádu železné koruny třídy II., velkokřižník papežského řádu sv. Řehoře Velkého a portugalského řádu Kristova, senátor velkokřižník Konstantinského řádu Parmenského sv. Jiří, velkokřižník královského řádu záslužného pod titulem sv. Josefa Toskanského, velkokřižník císařského řádu Františka Josefa, komandér portugalského řádu nepoškvrněného početí, Jeho královské Vysosti min istrzáležitostí zevnitřních, zmocněni jsouce instrukcemi a jinými plno-

Commendatore dell' Ordine Portoghese di Nostra Signora della Concezione, e Suo Ministro degli affari esteri,

Chiamati dalle loro istruzioni e dai loro poteri a redigere per ciò altra Convenzione separata e transitoria, valevole cioè soltanto nelle circostanze suddette, dipendentemente dal portato nell' Articolo 29 della Convenzione prima nominata, sotto riserva delle Sovrane Ratifiche, hanno adottate le massime seguenti:

1. Nei casi eccezionali di operazione e di stanza come sopra avvertiti, delle Truppe di una Parte nei Dominii dell' altra, la vigilanza che nell' Articolo 14 è rispetivamente ingiunta a tutte le Autorità civili e militari, massimamente di frontiera, perchè un disertore dalle Truppe di una delle due Alte Parti non passi i confini né trovi asilo od assistenza nello Stato limitrofo, viene estensivamente attribuita anche a quelle Autorità militari che temporariamente operino o stanziino entro i Dominii dell' altra.

2. L' avvisso del seguito arresto del disertore che, a norma dell' Articolo 15 si dee dare nei casi ordinarii il più presto possibil al Comandante del posto militare più vicino alla frontiera, nel caso eccezionale ora contemplato, potrà non aver luogo quando si trovi più spediente farne immediata consegna al Comando del Corpo militare operante o stanziante entro lo Stato in cui è accaduto il fermo del disertore suddetto.

3. In tal caso si adempiranno col Comando medesimo quelle reciproche formalità che dallo stesso Articolo 15 sono ingiunte per la consegna del disertore al Comandante del posto di frontiera.

mocenstvími, aby učinili jinou dočasnou smlouvu zvláštní, ježto by v okolnostech výše dotčených platnost měla, a hledíce k obsahu článku 29. smlouvy právě řečené, s výhradou nejvyšších ratifikací v příčině té tato pravidla ustanovili:

1. V případech kromobyčejných výše dotčených, že by vojsko té neb oné smlouvající se strany v zemi strany druhé operovalo nebo bylo ubytováno, ukládá se bedlivost v článku 14. úřadům civilním a vojenským zvláště na hranicích nařízená, aby totiž žádný desertér z vojska té neb oné mocnosti ani hranic překročiti, ani v státu sousedním útočiště neb pomoci dojíti nemohl, též oněm úřadům vojenským, kteří dočasně v zemi druhé mocnosti operují, aneb jsou ubytováni.

2. Oznámení, že desertér byl zatčen, ježto se dle článku 15. v případnostech obyčejných co nejrychleji veliteli hlídky vojenské na straně druhé nejblíže hranic postavené učiniti má, nebude v připomenuté kromobyčejné případnosti tehda potřebí učiniti, když by se vidělo býti příhodnější, aby desertér ihned odevzdán byl veliteli toho sboru, kterýž v zemi toho státu, kde desertér byl zatčen, operuje nebo jest ubytován.

3. V případnosti této zachovávati se budou formálnosti vzájemné, předepsané v článku 15. v příčině toho, když se odevzdati má desertér veliteli hlídky pohraničné, společně s velitelstvem v pře-

tiera, ed il Comando suddetto rimborserà le spese in contrate e curerà il pagamento della taglia di cui agli Articoli 24 e 25.

4. La disposizione contenuta nell'Articolo 17 che i distaccamenti spediti alle frontiere per inseguire un disertore debbano fermarsi ai confini, e che soltanto un uomo munito di un foglio di via si possa spedire all'Autorità più vicina dell' altra Parte, viene dichiarata sospesa limitativamente allo stato transitorio ed eccezionale ora contemplato. Ai distaccamenti quindi che dalla Parte operante o stanziante negli Stati dell' altra venissero spediti per la insecuzione dei disertori rimane, durante il tempo delle operazioni o stanza suddette, permesso di varcare la frontiera alle seguenti condizioni:

a) Ogni Comandante di tali distaccamenti appena avrà passato il confine sarà obbligato di presentarsi alle Autorità locali più prossime dell' altra Parte per far conoscere, anche ove occorra con opportuna dichiarazione, lo scopo della sua spedizione, e per chiedere ogni possibile appoggio alla migliore e più regolare riuscita della medesima.

b) A tale intento verrà destinato dall'Autorità suddetta un individuo, possibilmente appartenente alla Forza militare locale, che unito al distaccamento serva ad integrarlo per ogni effetto di ragione.

c) Ogni Comandante come sopra dovrà soddisfare a pronti contanti le spese che per ciò incontrasse negli Stati dell'altra Parte. Ove per caso eccedešlém paragrafu jmenovaným, kteréž velitelství útraty vzešlé zapraví, a učiní, aby odměna v článcích 24. a 25. připomenutá k zaplacení přišla.

4. To, co nařízeno v článku 17., že oddělení vojska ke stíhání desertéra na hranice vyslané má na hranicích zůstati státi, a že má toliko jednoho muže, opatřeného náležitými výkazy k nejbližšímu úřadu na druhou stranu vyslati, na čas pomíjejícího výše řečeného případu kromobyčejného se suspenduje. Když se tedy takové oddělení vojska té mocnosti, jejíž vojsko v zemi mocnosti druhé operuje neb jest ubytováno, ke stíhání desertéra do země této vyšle, dovoluje se mu na čas operací takových neb takového ubytování, že může pod těmito výmínkami přejíti přes hranice:

a) Každý velitel oddělení takového povinen jest, jak mile přejde přes hranice, ihned nejbližšímu tamnímu úřadu se představiti, jemu příčinu, proč jest vyslán, dle potřeby i zvláštním prohlášením oznámiti, a žádati ho, aby mu pro lepší a pravidelnější dosažení toho, proč vyslán jest, všelikým spůsobem byl napomocen.

b) K tomu konci má úřad řečený oddělení takovému někoho přidati, pokud možná z vojska v místě samém ležícího, kdožby společně s oddělením jmenovaným o to se přičinil, aby se toho dosáhlo, proč oddělení to vysláno jest.

c) Každý takový velitel má v hotovosti zapraviti výlohy, jež za touto příčinou v zemích druhé strany spůsobil. Pakliby ale v případnosti kromobyčejné

zionale il pronto pagamento non potesse aver luogo, i boni che esso rilascierà alle Autorità locali verranno alle medesime, immediatamente e senza bisogno di qualsivoglia interposizione, soddisfatti dal Comandante il Corpo più vicino allo frontiera, da cui è partito il distaccamento che l'ha oltrepassata.

5. Il cambio delle Ratifiche avrà luogo in Modena nello spazio di trenta giorni o più presto se po trà farsi.

Fatto a Modena questo giorno ventitrè 23 Giugno mille ottocento cinquantasci.

(L. S.) **E. Lebzeltern** m. p.
(L. S.) **G. Forni** m. p.

výloh těchto v hotovosti zapraviti nemohl, tedy vydá od sebe úřadům místním bóny čili úpisy prozatímní, a velitel sboru nejblíže hranic postaveného, kterýž byl ono oddělení vyslal, úřadům těmto přímo je vyplatí, aniž má potřebí v příčině toho jinam se obráceti.

5. Ratifikace vyměněny budou v Modeně ve 30 dnech, a možnáli i dříve.

Tak učiněno jest v Modeně dne 23. června 1856 léta Páně tisícího osmistého padesátého šestého.

(L. S.) **E. Lebzeltern** m. p.
(L. S.) **J. Forni** m. p.

Nos visis et perpensis hujus conventionis articulis illos omnes gratos acceptosque habere hisce declaramus et fideliter executioni mandaturos esse verbo Nostro Cæsareo-Regio spondemus. In quorum fidem majusque robur praesentes ratihabitionis Nostrae tabulas manu Nostra signavimus, sigilloque Nostro Caesareo-Regio adpresso firmari jussimus.

Dabantur in Imperiali urbe Nostra Vienna, die 12. mensis Julii anno 1856 Regnorum Nostrorum octavo.

Franciscus Josephus m. p. **(L. S.)**

Comes a Buol-Schauenstein m. p.

Ad mandatum sacrae Caesareae et Regiae Apostolicae Majestatis proprium:

Joannes Vesque de Püttlingen m. p.
Consiliarius aulicus et ministerialis.

Oprava:

V čísle 162 částky XVIII. věstníka toho budiž po slově „Inšpruckou“ přisazeno: „jimžto se prozatímní zákon o organisaci úřadů akademických dále v platnosti zachovává.“

Druck von R. Rohrer's Erben in Brünn.

166.

Článek adicionální ku smlouvě, mezi Rakouskem a Řeckem dne 4. března 1835 o obchod a plavbu učiněné, umluvený dne 12. června 1856, o tom, jak se předsejíti má u vyjednávání movitých pozůstalostí poddaných obapolných.

Ratifikace obapolné vyměněny jsou v Aténách dne 22. srpna 1856.

(V Zák. říš. č. XLII. vyd. a rozesl. dne 27. září 1856, č. 169.)

Nos Franciscus Josephus Primus,

Divina favente clementia Austriae Imperator; *Hungariae, Bohemiae, Lombardiae et Venetiarum, Dalmatiae, Croatiae, Slavoniae, Galiciae, Lodomeriae et Illiriae Rex; Archidux Austriae; Magnus Dux Cracoviae; Dux Lotharingiae, Salisburgi, Styriae, Carinthiae, Carnioliae, Bucovinae, superioris et inferioris Silesiae; Magnus Princeps Transilvaniae; Marchio Moraviae; Comes Habsburgi et Tirolis etc. etc.*

Notum testatumque omnibus et singulis, quorum interest, tenore praesentium facimus:

Posteaquam inter Nostrum ad regiam aulam graecam Ministrum residentem et Majestatis Suae Regis Graeciae Plenipotentiarium ad conventionem nauticam atque mercatoriam Nostras ditiones inter atque Regnum Graeciae $\frac{\text{4. Martii}}{\text{20. Februarii}}$ 1835 initam, articulus additionalis in hunc finem, ut mutuae tractationes judiciales, quae bona mobilia relicta utriusque subditorum concernunt, regulentur, Athenis die $\frac{\text{12. Junii}}{\text{31. Maji}}$ anni currentis conciliatus fuit, tenoris sequentis:

Urtext.

Monsieur le Baron de Walter, Ministre Résident de Sa Majesté l'Empereur d'Autriche, Roi de Hongrie et de Bohême etc. etc., d'une part, et Monsieur Alexander Rizo-Rangabé,

Překlad.

Pan baron Walter, ministr resident Jeho Veličenství císaře Rakouského, krále Uherského a Českého, atd. atd., se strany jedné, a pan Alexander Rizo-Rangabé, ministr královského domu a zahra-

Ministre de la Maison Royale et des Relations Extérieures de Sa Majesté le Roi de Grèce, d'autre part, spécialement autorisés par leurs Gouvernements à l'effet de s'entendre sur les attributions des Autorités judiciaires respectives des deux États par rapport aux successions mobilières des sujets Autrichiens décédés en Grèce ou des sujets Grecs décédés en Autriche, ont arrêté ce qui suit:

Article unique.

Le Gouvernement Impérial d'Autriche et le Gouvernement Royal de Grèce sont convenus que les actes de procédure, en matière de succession mobilière et la décision de toutes les contestations ayant pour objet des réclamations de droit de succession sur les effets mobiliers laissés dans l'un des deux États par des sujets de l'autre, soit qu'à l'époque de leur décès ils y fussent établis ou simplement de passage, seront déférés aux Tribunaux de l'État dont le défunt avait été le sujet.

En conséquence les Autorités judiciaires de celui des deux États où se trouve la succession auront seulement le droit:

1. De procéder aux mesures prescrites par les lois de leur pays pour la conservation et l'administration de la succession. Dans le cas cependant où il y aurait au lieu du décés, ou assez près, pour pouvoir prendre part à l'apposition et à la levée des scellés, ainsi qu'à la confection de l'inventaire, un Consulat du pays dont le défunt était le sujet, elles devront appeller, pour participer à ces actes comme témoin, un délégué de ce Consulat;

ničných záležitostí Jeho Veličenství krále Řeckého, se strany druhé, od svých vlád zvláště k tomu splnomocněni jsouce, aby se o to sjednotili, jakou působnost soudové obojího státu v příčině movitých pozůstalostí poddaných rakouských v Řecku zemřelých, nebo poddaných řeckých v Rakousku zemřelých, míti mají, toto jsou ustanovili:

Článek jediný.

Císařská vláda rakouská a královská vláda řecká shodly se o to, že mají pozůstalosti movité, nalézající se v zemích jejich po poddaných druhého státu, vyjednávány a všeliké spory dědické k těmto pozůstalostem se vztahující rozhodovány býti od soudů toho státu, ke kterémuž zemřelý jakožto poddaný náležel, nechať by se poddaný takový v druhém státu v čas smrti své zdržoval dočasně nebo stále. Dle toho mají soudové toho z obou států, v jehož zemi se pozůstalost movitá nalézá:

1. učiniti jen taková opatření, která v zákonech toho státu nařízena jsou za příčinou schování a spravování pozůstalosti; tu pak, kdeby konsulství toho státu, k němuž zemřelý jakožto poddaný náležel, jsouc v místě, kde nebožtík zemřel, v přikládání a snímání pečetí soudních, též i ve spisování inventáře mohlo přítomno býti, mají osobu od konsulství toho vyslanou za svědka k výkonům těmto přizíti.

2. de prendre toutes les mesures conservatoires autorisées par les lois du pays dans l' intérêt de ceux des héritiers ou légataires qui sont sujets ou habitants du pays jusqu'à la décision de leurs réclamations par les Tribunaux compétents de l' État dont le défunt avait été le sujet. Elles ne pourront, par conséquent, prononcer sur la validité de ces réclamations et devront les renvoyer aux dits Tribunaux, qui seront seuls compétents pour statuer;

2. Mají soudové tito pohledávání dědiců neb odkazovníků, kteříjsou vlastní poddaní toho státu aneb cizinci v zemi jeho se zdržující, do té doby, až příslušní soudové toho státu, k němuž nebožtík jako poddaný náležel, o prohledávání takovém s platností konečnou rozhodnou, dle zákonů zemských pojistiti, v rozhodování však, zdali prohledávání dotčené dle práva platné jest, nemají se pouštěti, nébrž mají soudům toho státu, k němuž zemřelý poddaný náležel, jakožto jediné k tomu příslušným zůstaviti, aby to provedli a o tom rozhodli.

3. de faire droit, conformément aux lois du pays, à toutes les demandes intentées contre la succession à d' autres titres que celui d' héritier ou légataire, par des sujets du pays ou par des étrangers qui y résideraient, et à satisfaire les créanciers, s' il y a lieu, conformément aux lois du pays.

3. Mají soudové tito o takových pohledáváních, kterýchž se vlastni poddaní neb cizinci v zemi toho státu se nacházející z titulu jiného práva soukromého, nežli práva dědičného neb odkazu proti pozůstalosti právně domáhají, dle zákonů zemských rozhodnouti a dle týchž zákonů o to péči míti, aby poddaní neb cizinci dotčení k uspokojení svému přišli.

Apres avoir satisfait à ces demandes et pourvu à la conservation des droits des héritiers, légataires ou créanciers cidessus, la succession mobilière, c' est-à-dire ce qui en restera, déduction faite de la partie applicable aux susdites reclamations, sera envoye, par l' entremise, soit du Consulat le plus voisin, soit de la Légation de l' État dont le défunt avait été le sujet, à l' Autorité competent de cet État.

Po uspokojení dědiců, odkazovníků a věřitelů v zemi toho státu se zdržujících a po pojištění pohledanosti jejich, odeslána budiž pozůstalost movitá, potahmo to, co po srážce části k zapravení pohledávání těchto potřebné z pozůstalosti zbylo, prostředkem nejbližšího konsulství aneb skrze vyslanství toho státu, k němuž zemřelý náležel, tomu úřadu, k němuž nebožtík příslušel.

La présente Convention aura, à dater de sa publication, la même force qui si elle si trouvait insérée textuellement dans le Traité de commerce et de navigation entre l' Autriche et la Gréce du $\frac{4.\ \text{Mars}}{20.\ \text{Février}}$

Úmluva tato měj od času vyhlášení jejího touž platnost, jako by slovo od slova vložena byla ve smlouvu obchodní a plavební, učiněnou mezi Rakouskem a Řeckem dne $\frac{4.\ \text{března}}{20.\ \text{února}}$ 1835. Ona buď ratifi-

1835. Elle sera ratifiée et les ratifications seront échangées à Athènes dans l'espace d'un mois, on plutôt si faire se peut.

Fait et signeé en double à Athènes le $\frac{\text{douze Juin}}{\text{trent-un Mai}}$ mil-huit cent-cinquante six.

(L. S.) **Walter** m. p.
(L. S.) **Rangabé** m. p.

kována a ratifikace buďte za měsíc, aneb možnáli i dříve, v Aténách vyměněny.

Stalo se a podepsáno jest v dvojím sepsání v Aténách dne $\frac{\text{12. června}}{\text{31. května}}$ léta tisícího osmistého padesátého šestého.

(L. S.) **Walter** m. p.
(L. S.) **A. R. Rangabé** m. p.

Nos visis et perpensis hujus articuli additionalis dispositionibus, illas omnes ratas gratasque habere hisce profitemur, verbo Nostro Caesareo-Regio spondentes, Nos illas fideliter executioni mandaturos esse. In quorum fidem praesentes ratihabitionis Nostrae tabulas manu Nostra signavimus, sigilloque Nostro appresso muniri jussimus.

Dabantur in Imperiali urbe Nostra Vienna, die quinta mensis Augusti anno millesimo octingentesimo quinquagesimo sexto, Regnorum Nostrorum octavo.

Franciscus Josephus. **(L. S.)**

Comes a Buol-Schauenstein m. p.

Ad mandatum sacrae Caesareae et Regiae Apostolicae Majestatis proprium:

Joannes Vesque de Püttlingen m. p.
C. R. Consiliarius aulicus ac ministerialis.

167.

Nařízení, vydané od ministra obchodu, průmyslu a stavby veřejné dne 15. září 1856,

jímžto se nařízení ministeriální, dané dne 1. dubna 1853 (zákonníka říšského č. 66.) v příčině uvedení lihoměrů od úřadů zkoušených a za takové poznamenaných, kterýmiž se síla kořalky a vinného lihu v obchodu určovati má, rozšiřuje na Uhry, Sedmihradsko, Chorvatsko, Slavonsko, vojvodství Srbské a banát Temešský.

(V Zák. říš. č. XLII. vyd. a rozesl. dne 27. září r. 1856 č. 170.)

Nařízení ministeriální od 1. dubna 1853, vedlé nejvyššího rozhodnutí od 16. března 1853 vyhlášené (zákonníka říšského částka XXI. č. 66.), jímž bylo ustanoveno, že se má ve všech zemích korunních, vyjímajíc Uhry, Sedmihradsko, Chorvatsko, Slavonsko, vojvodství Srbské, banát Temešský a Hranici vojenskou, síla kořalky a vinného lihu ku potřebě obchodu důkladnými nástroji určovati, rozšiřuje se tímto na země korunní právě jmenované, vyjímajíc toliko Hranici vojenskou, a nařizuje se, že lhůta šestiměsíčná v §. 1. nařízení výše řečeného vy-

měřená, v kteréž si má každý zjednati lihoměr od úřadu zkoušený, počítati se má od toho dne, kteréhož bude nynější nařízení vyhlášeno.

Rytíř z **Toggenburku** mp.

168.

Vynešení, vydané od ministerium financí dne 20. září 1856,

jímžto se ustanovuje, kdy se počne úřadování vysazeného komisaře horního v Pěti Kostelích.

(V Zák. říš. č. XLII. vyd. a rozesl. dne 27. září č. 171.)

Dodavkem k nařízení, vydanému od ministerium financí dne 16. února 1856, post. 4. (zákonníka říšského, částka VII., č. 25.), ustanovuje se, že úřadování vysazeného komisaře horního, zřízeného v Pěti Kostelích pro stolice Baraňskou, Šomoďskou, Tolnanskou, Vesprímskou a Zaladskou ve správním okršlku Šoproňském, počíti se má dne 1. října 1856.

Od tohoto dne přestane okršlek tohoto komisařství horního postaven býti přímo pod horním hejtmanstvím Štávnickým, a co se dotýče služebního postavení komisaře horního v Pěti Kostelích vysazeného k jmenovanému hejtmanství hornímu, nabude platnosti nařízení, vydané od ministerium financí dne 19. dubna 1855 (zákonníka říšského částka XX., č. 76.)

Svobodný pán **Bruck** mp.

169.

Nařízení, vydané od ministerium financí, dne 20. září 1856,

pro všechny země korunní,

jímžto se oznamuje, kdy počnou úřadovati finanční okresní ředitelstva v Moravě a Slezsku, a jaké budou jejich okršlky správní.

(V Zák. říš. č. XLII. vyd. a rozesl. dne 27. září r. 1856, č. 172.)

Táhnouc se k nařízení, vydanému od ministerium financí dne 12. prosince 1855 (zákonníka říšského částka XLVI., č. 217), oznamuje se, že finanční okresní ředitelstva ve správním okršlku moravsko-slezského finančního ředitelství zemského úřadovati počnou dne 31. října 1856.

Tato finanční okresní ředitelstva, jichž bude šest, zřízena budou:

1. v Brně, pro hlavní město zemské a pro kraj Brněnský, též pro sklad tabáku na prodej v Hodoníně;
2. v Olomouci, pro kraj Olomoucký a část kraje Novojičínského, kteráž náležela k posavádní Olomoucké komorní správě okresní;
3. v Jihlavě, pro kraje Jihlavský a Znojemský;
4. v Hradišti, pro kraj Hradišťský, vyjímajíc jmenovaný v č. 1. sklad tabáku na prodej v Hodoníně;
5. v Opavě, pro správní okršlek posavádní tamější komorní správy okresní,

přidajíc k němu berničný okres Klimkovický, kterýž posud náležel k Těšínskému komornímu okresu;

6. v Těšíně, pro posavádní tamější okres komorní, vyjímajíc komorní okres Klimkovický, přidajíc ale za to k němu Vsetínský okres berničný z části kraje Novojičínského, kteráž posud náležela ke komorní okresní správě v Hradišti.

Svobodný pán **Bruck** mp.

170.

Vyhlášení, vydané od ministerium financí dne 21. září 1856,

pro korunní země, obsažené v obecném svazku celním,

o tom, že Vilská vedlejší celnice třídy I. v Tyrolsku povyšuje se na hlavní celnici třídy II., přenáší se na jiné stanoviště a v Schönbichlu že se zřizuje místo opovídací.

(V Zák. říš. XLII. vyd. a rozesl. dne 27. září r. 1856 č. 173.)

Vilská vedlejší celnice třídy I. v Tyrolsku přenáší se z posavádního stanoviště svého Schönbichlu do Vilsu, povyšuje se prozatím na hlavní celnici třídy II., a v Schönbichlu zřizuje se místo opovídací, ježto bude míti práva vedlejší celnice třídy II.

Ustanovení toto vejde ve skutek dne 1. října 1856.

Svobodný pán **Bruck** m. p.

171.

Vynešení, vydané od ministerium financí dne 4. září 1856,

pro všechny země korunní, kromě Dalmatska a celního výhradku Brodského,

o tom, jaká daň se vybírati má z pálených tekutostí lihovitých při pálení jich.

(V Zák. říš. č. XL. vyd. a rozesl. dne 10. září r. 1856 č. 163.)

Jeho c. k. apoštolské Veličenství nejvyšším rozhodnutím od 29. srpna 1856 naříditi ráčil, aby se daň potravní z pálených tekutostí lihovitých při pálení jich touto měrou vybírala:

a) Když se k nim užije látek moučnatých, jakož jsou zemiáky, brambory či hrušky židovské, všeliké obilí a všeliké luštěniny, též řepa k nim přihodná a melasa cviklová, vybírati se má v království Lombardsko-Benátském jedna rakouská lira a 60 čentesim z každé somy metrické prostory břečkové, v ostatních pak zemích korunních osmnáct krejcarů konvenční mince z dolnorakouského vědra prostory břečkové;

b) užijeli se k nim ovoce jádrového, jakož jsou: jablka, hrušky, jahody a jiná zrnka, dřínky a podobné ovoce, též kořínků a odpadků od vaření piva, vybírati se má v království Lombardsko-Benátském jedna lira rakouská a 6 čentesim z každé somy metrické prostory břečkové, a v ostatních zemích korunních dvanácte krejcarů konvenční mince z dolnorakouského vědra prostory břečkové;

c) když se k nim užije mláta vinného, vybírati se má v království Lombardsko-Benátském osmdesát čentesim z každé somy metrické prostory břečkové a v ostatních zemích korunních devět krejcarů konvenční mince z dolnorakouského vědra prostory břečkové;

d) užijeli se k nim ovoce peckového, jakož jsou: střešně, karlátky atd., též vína, kvasnic vinných, mestu vinného a ovocného, vybírati se má v království Lombardsko-Benátském jedna lira rakouská a 60 čentesim z každé metrické prostory břečkové, a v ostatních zemích korunních osmnáct krejcarů konvenční mince z každého vědra dolnorakouského;

e) užijeli se k nim odpadků z rafinerií cukrových (vyjímajíc melasu cviklovou) syrobu z cukru, zemiáků a z obilí, aneb jiných tekutostí shuštěných, obsahujících v sobě více cukroviny, nežli obsahují látky od lit. *a*) až do *d*) jmenované, konečně užijeli se škroboviny, vybírati se má v království Lombardsko-Benátském patnáct lir rakouských a 90 čentesim z každé somy metrické, v ostatních pak zemích korunních tři zlaté konvenční mince z vědra dolnorakouského po 40 másich Vídenských napálené tekutosti lihovité; tento poplatek má se však vybírati jen tehda, když lihovina v tekutosti obsažená má méně než $52^1/_2$ stupně na lihoměru se škálou 100dílnou, od úřadu zkoušeném, dle nejvyššího rozhodnutí od 16. března 1853 uvedeném, při prostřední temperatuře + 12^0 Réaumurových.

Obsahujeli tekutost v sobě více stupňů lihoviny, poplatek takto se vyměřuje:

			v království Lomb. Benát.	v ostatních zemích korunních
Máli tekutost v sobě lihoviny	$52^1/_2{}^0$	a méně 65^0	19.85 l. r.	3 zl. 45 kr. k. m.
„ „	65^0	„ $77^1/_2{}^0$	23.82 „	4 „ 30 „ „
„ „	$77^1/_2{}^0$	„ 90^0	27.79 „	5 „ 15 „ „
„ „	90^0	až do 100^0	31.76 „	6 „ — „

Vyměření tato platnosti nabudou v království Lombardsko-Benátském, a v Tyrolsku i Vorarlbersku dne 1. listopadu 1856, v ostatních zemích korunních ale dne 1. října 1856.

Svobodný pán **Bruck** m. p.

172.

Vynešení, vydané od ministerium financí dne 10. září 1856,

pro země korunní, obsažené v obecném svazku celním,

o tom, že se zmocňují vedlejší úřadové celní třídy II., aby při dovozu odbývali galety hedbávní (kokony).

(V Zák. říš. č. XLI. vyd. a rozesl. dne 20. září r. 1856 č. 168).

Moc, odbývati při dovozu galety hedbávní čili kokony (v položce tarify celní 48, *a*), kterážto moc dle §. 29, připomenutí, předcházejícího tarifu celní od 5. prosince 1853, kromě hlavních celnic příslušela nyní toliko vedlejším celnicím třídy I., uděluje se též vedlejším celnicím třídy II. Svobodný pán **Bruck** m. p.

Druck von R. Rohrer's Erben in Brünn.

173.

Vynešení, vydané od ministerií záležitostí vnitřních, po usnešení s ministerium práv a s vrchním velitelstvím nad armádou dne 10. září 1856,

pro všechny země korunní,

o tom, kdy civilní lékařové jsou povinni, soudní vyšetřování těl mrtvých v c. k. vojsku i v Hranici vojenské předsebrati, a jaká odměna dávati se má jak lékařům těmto, tak i lékařům vojenským, když jich soudové civilní k soudnímu vyšetřování těl mrtvých užijí.

(V Zák. říš. č. XLI. vyd. a rozesl. 20. září č. 167.)

Táhnouc se k §. 6 předpisu o soudním vyšetřování těl mrtvých v c. k. vojsku a v Hranici vojenské, vydaného oběžným nařízením vrchního velitelství nad armádou od 13. března 1856, č. 217, v srovnalosti s nařízením ministerií záležitostí vnitřních a práv od 28. ledna 1855, a vyhlášeného úřadům vojenským dne 28. března 1856, č. 698, po usnešení s ministerium práv a s vrchním velitelstvím nad armádou takto se nařizuje: Když tu není lékařů vojenských, jsou lékařové civilní, dožádáni byvše za to od úřadů vojenských, povinni, soudní vyšetřování těl mrtvých v c. k. vojště a v Hranici vojenské předsebrati, jakož zase lékařové vojenští vedlé nařízení, vydaného od vrchního velitelství nad armádou dne 28. března 1856, č. 698 povinni jsou, když tu není lékařů civilních, a když byli za to od úřadů civilních dožádáni, dáti se potřebovati při vyšetřování těl mrtvých, příslušném k soudům civilním.

Ostatek buďtež lékařům civilním k vyšetřování takovému přivzatým, dle nařízení, od vrchního velitelství nad armádou dne 17. června 1856, č. 1469, k veškerým zemským velitelstvím generálním vydaného, dáváni za to platové, vyměřeni v nařízení, vyšlém od ministerií záležitostí vnitřních, práv a financí dne 17. února 1855, a titéž platové zapravováni buďte s druhé strany za taková vyšetřování také lékařům vojenským, když k tomu byli od úřadů civilních přivzati.

Svobodný pán **Bach** m. p. Svobodný pán **Krauss** m. p. Svobodný pán **Bamberg** m. p.

174.

Vynešení, vydané od ministerium financí dne 5. října 1856,

pro země korunní obsažené v obecném svazku celním,

o tom, že se zvyšuje, potahmo vyměřuje clo průvozní z galet hedbávních, ze syrového hedbáví nenitovaného a ze zboží vlněného nejsprostšího i sprostého.

(V Zák. říš. č. XLV. vyd. a rozesl. dne 11. října č. 183.)

Aby se průchod zjednal pravidlům, jimiž se při vyměřování cla průvozního spravováno, ustanovuje se obecné clo průvozní

z galet hedbávných (kokonů) . . . . v pol. tarif. 48, *a*,
z hedbáví, syrového, nenitovaného . . „ „ „ 48, *b*,

ze zboží vlněného, nejsprostšího . . . v pol. tarif. 54, *a*,
ze zboží vlněného, sprostého . . . . „ „ „ 54, *b*,
na patnáct krejcarů z centnéře váhy hrubé.

Osvobození od cla průvozního a výhody v příčině jeho vůbec povolené vztahují te také na toto zboží.

Ustanovení toto má ve skutek vejíti dne 1. listopadu 1856, nemá však vztahováno býti k takovému zboží, které před tímto časem za příčinou průvozu do okršlku celního vešlo a teprv po tomto čase z něho vyšlo, když ani v průvozu nenastalo přetržení ani zboží nebylo skládáno.

Svobodný pán **Bruck** mp.

175.

Vynešení, vydané od ministerium záležitostí duchovních a vyučování dne 8. října 1856,

pro veškerou říši,

o změnách, ježto v nynějším plánu studií jurídicko-politických na universitách Padovské a Paviánské počátkem roku 1856-57 zavésti se mají, aby se tam mohlo přejíti k novému zřízení studií věd právních a státních.

(Zák. říš. č. XLV. vyd. a rozesl. dne 11. října r. 1856, č. 184.)

Nejvyšším rozhodnutím od 25. září 1855 (vyhláš. dne 2. října 1855, zákonníka říšského č. 172), jímž studia věd právních a státních na universitách rakouských definitivně uspořádána jsou, Jeho c. k. apoštolské Veličenství nejmilostivěji nařídíti ráčil, aby také na universitách Padovské a Pavianské studia tato tak zařízena byla, aby se co do podstaty s týmiž studiemi na ostatních nniversitách srovnávala, hledíc však ku zvláštním okolnostem tamějším.

Nejvyšším rozhodnutím od 9. září 1856 Jeho c. k. apoštolské Veličenství tedy ona opatření schváliti ráčil, jichž předkem a nejprvé potřebí, aby se od spůsobu a zřízení studií věd právních a státních, ježto posud na universitách Padovské a Paviánské průchod má, k novému jich zřízení přejíti mohlo, a pročež se vedlé tohoto nejvyššího rozhodnutí toto nařizuje a vyhlašuje:

I.

Počínajíc od nejprvé příštího roku studií 1856-57 učiti se bude v prvním roku studií věd právních a státních na místě předmětů posaváde předepsaných těmto předmětům:

a) římskému právu,
b) dějepisu mocnářství Rakouského, při čemž se hleděti bude ke spojení jeho s dějepisem Německým a Vlašským,

c) praktické filosofii.

V druhém roce přednášeti se bude, od studií 1857–58 počínajíc:
právo církevní a
dějepis práva;
ostatek se budoucně zevrubněji ustanoví, jak tento rok zřízen bude.

II.

Všichni ti, kdož budou chtíti do služby státní vstoupiti aneb se budou připravovati k doktorství práv, povinni budou, oba tyto roky veřejně studovati a ku konci druhého roku zkoušku před komisí podniknouti, ježto se vztahovati má na právo římské a církevní a na dějepis práva, a o níž vydáno bude zevrubnější vyměření.

Toliko ti, kteří zkoušky této s dobrým prospěchem odbudou, budou moci ve studiích svých pokračovati veřejně aneb pod přiměřenými vymínkami soukromě.

III.

Ke studujícím, kteří roku prvního dle předpisů posavádních řádně odbyli, a roku studií 1856–57 vstoupí do roku druhého, třetího neb čtvrtého, vyměření výše položená se nevztahují, nébrž k nim vztahují se, pokud činiti jest o pokračování v jich studium veřejném nebo soukromém aneb o dokonání studium tohoto v každé příčině předpisové posavádní.

IV.

Co se však dotýče studujících, kteří v roku studií 1856–57 buď do prvního roku vnově vstoupí aneb jej budou opakovati, platnost mají tato vyměření:

1. Studující takoví povinni jsou slyšeti v tomto roce
a) na fakultě juridické římské právo týdně deset hodin,
b) na fakultě filosofické dějepis rakouský a praktickou filosofii týdně čtyry hodiny každý předmět.

2. Mimo to budou povinni, podniknouti ku konci roku zkoušku z předmětů jmenovaných, ježto se odbývati bude jako posavade a pod sankcemi s strany ní předepsanými.

V.

C. k. místodržitelstvím dává se moc, že mohou v roce studií nejprvé příštím těm studujícím roku prvního, kteří z příčin zvláštního zřetele hodných university navštěvovati nemohou, dle Regulamento od roku 1835 povolení dáti, aby studovali soukromě. Studující tito soukromí budou však jako ti, kteří studují veřejně, povinni, podniknouti ku konci roku zkoušky z předmětů pod č. IV. jmenovaných.

Ostatek co se dotýče studium soukromého jim povoleného, zachovávají se v moci své předpisové o tom vydaní. Aby však prokázali, že byli soukromě vyučováni od docenta k tomu zmocněného, žádati se bude toliko v příčině římského práva, nikoliv ale v příčině dějepisu rakouského a praktické filosofie.

Studující, kteří obdrží povolení, aby v roku studií 1856–57 první rok studovali soukromě, budou nicméně povinni, studovati rok druhý co posluchači veřejní.

Hrabě **Thun** m. p.

176.

Nařízení, vydané od ministerium práv dne 24. září 1856,

pro všechny země korunní, kromě Hranice vojenské,

o tom, že dovoleno jest rozepisovati konkurs k obsazení služeb civilních, vojákům vysloužilým výhradně zůstavených.

(V Zák. říš. č. XLIII. vyd. a rozesl. dne 8. října r. 1856 č. 175.)

Za příčinou dotazu učiněného ministerium práv s vrchním velitelstvím nad armádou v toto se usneslo: K obsazení služeb civilních vojákům vysloužilým výhradně zůstavených rozepsati se může konkurs tehdy, když činiti jest o přesazení nebo o výhodnější postavení osob ve službě císařské již zřízených, aneb o nové ustavení kviescentův.

Aby se však neucházely osoby, k nimž se dle předpisu zření míti nemůže, tedy budiž při rozepsání konkursů takových výslovně připomenuto, že jen ty osoby za propůjčení prázdného místa žádati mohou, majíce naději, že ho dosáhnou, které jsou již ve službě správy státní aneb v kviescenci.

Jestli ale činiti o jaké koli jiné nové ustavení, šetřeno budiž bedlivě nařízení císařského, vydaného dne 19. prosince 1853, v němž určitě předepsáno jest, jak se při osazování míst služebních předsejíti má.

Svobodný pán **Krauss** mp.

177.

Vynešení, vydané od ministerium záležitostí duchovních a vyučování dne 29. září 1856,

pro všechny země korunní.

jimžto se vyhlašuje, že podlé nejvyššího rozhodnutí od 17. září 1856 úředníci neb praktikanti u veřejných úřadů službu konající připuštěni býti mohou za řádné neb mimořádné posluchače veřejných čtení o předmětech věd právních a statních se týkajících, též i o předmětech technických.

(V Zák. říš. č. XLIII. vyd. a rozesl. dne 8. října r. 1856 č. 177.)

Jeho c. k. apoštolské Veličenství nejvyšším rozhodnutím od 17. září 1856 nejmilostivěji ustanoviti ráčil, zrušiv předpisy starší v příčině toho vydané, že

úředníci u jakého koliv veřejného úřadu stále neb na čas, s platem nebo bez platu zřízení a službu konající, jakož i osoby praxi odbývající mohou za řádné neb mimořádné posluchače přijímáni a tedy k navštěvování čtení o studiích věd právních a státních se týkajících na universitách a akademiích právnických, též i o studiích technických na vyšších reálkách a vyšších učilištěch technických připuštěni býti, když dle toho, co se obecnými zákony o studiích k tomu vyhledává, jsou k tomu spůsobilí, a navštěvování přednášek není povinnostem jich úředního postavení na ujmu.

Za příčinou této druhé věci, když se budou hlásiti k immatrikulaci neb k zapsání, povinni budou, předložiti úřední povolení správce úřadu zemského, pod kterýmž jsou postaveni, pakliby ale byli ustaveni v gremium učjakého úřadu centrálního, aneb by tam službu konali neb v praxi byli, tedy povinni budou předložiti povolení správce úřadu centrálního, pod kterýmž slouží.

Povolení takové má vždy předkem svědčiti toliko na jeden rok studií.

Jestliže by služba toho žádala, bude se moci povolení udělené každé chvíle zase odvolati.

Pakliby kdo bez dotčeného úředního povolení došel immatrikulace, zápisu neb vysvědčení studijního, tedy budiž immatrikulace, zápis neb vysvědčení takové neplatné a ničímž.

Představení učilišť neb oddělení vyučovacích, a taktéž docenti, mají sobě dáta k tomu se vztahující ve svých rejstřících neb katalocích bedlivě zaznamenávati.

Nařízení toto platnosti nabude počátkem roku studií 1856–57.

Hrabě **Thun** mp.

178.

Vynešení, vydané od ministerium záležitostí duchovních a vyučování dne 20. září 1856,

pro Uhry, pro vojvodství Srbské a banát Temešský a pro Chorvatsko i Slavonsko,

jimžto se nařizuje, že se při katolických, řeckých nesjednocených a židovských školách obecných v těchto korunních zemích mají spisovati fase školní.

(V Zák. říš. č. XLIII. vyd. a rozesl. dne 8. října 1856, č. 174.)

179.

Nařízení, vydané od ministerium financí dne 24. září 1856,

pro království Lombardsko-Benátské a pro Tyrolsko i Vorarlbersko,

v jaké lhůtě mají palenici tekutosti lihovitých rejstříky předkládati.

(V Zák. říš. č. XLIII. vyd. a rozesl. dne 8. října 1856 č. 176.)

180.

Nařízení, vydané od ministerium práv dne 30. září 1856,

pro veškerou říši,

jímžto se určitěji vyměřuje §. 1. nařízení, vydaného od ministerium vojenství dne 1. září 1852, zákonníka říšského č. 176, o obapolné příslušnosti soudů civilních a vojenských, když se žaluje ze směnky.

(V Zák. říš. č. XLIII. vyd. a rozesl. dne 8. října 1856, č. 178.)

Aby se zdvihla pochybnost vzešlá, jak se rozuměti a užívati má §. 1. nařízení, vydaného od bývalého ministerium vojenství dne 1. září 1852, zákonníka říšského č. 176, vidí se ministerium práv po usnešení s vrchním velitelstvím nad armádou toto naříditi:

Žaloby ze směnky, směřující proti obyvatelům komunit vojenských a proti obchodníkům a živnostníkům Hranice vojenské, chceli je žalobník vznésti na soud toho místa, kde se směnka má platiti, též ležili místo, kde se směnka platiti má, vně Hranice vojenské, podávány budtež k tomu civilnímu dvoru soudnímu první instance, k vykonávání obchodní moci soudní ustanovenému, pod kterýž by žalovaný příslušel, kdyby řádně bydlel v místě, kde směnka se platiti má; naproti tomu budtež ale také žaloby ze směnky, směřující proti osobám pod civilní mocí soudní postaveným, kteréž osoby chce někdo jakožto dlužníky směnky, ježto má na některém místě v Hranici vojenské zaplacena býti, pohnati před soud místa k placení určeného, — podávány k tomu soudu vojenskému, pod kterýž by žalovaný příslušel, kdyby řádně bydlel v tom místě, kde směnka se platiti má.

Svobodný pán **Krauss** mp.

181.

Vynešení, vydané od ministerium záležitostí vnitřních, vrchního velitelství nad armádou a od ministerium financí dne 16. října 1856,

pro všechny země korunní, kromě Hranice vojenské,

o tom, jaká náhrada se má dávati za stravování vojska na průchodu od 1. listopadu 1856 až do 30. dubna 1857.

(V Zák. říš. č. XLVIII. vyd. a rozesl. dne 21. října r. 1856, č. 196.)

Za oběd, kterýž dávají ubytovatelé vojákům od šikovatele a šarží šikovateli rovných dolů, když jsou na průchodu, a za kterýž dle §. 31, předpisu o ubytování vojska, daného dne 15. května 1851, z pokladu státního (fondu vojenského) náhrada se činí, hledíc k ceně, kterou dle vyhledání předsevzatého mělo v korunních zemích maso od 1. srpna 1855 až do konce července 1856, v půlleti příštím od 1. listopadu 1856 až do 30. dubna 1857, za den tato náhrada se vyměřuje:

v Dolních Rakousích deset krejcarů konvenční mince,

„ Rakousích nad Enží sedm „ „ „

v Salcbursku osm krejcarů konvenční mince,
„ Štyrsku sedm a půl krejcarů „ „
„ Tyrolsku devět „ „ „
„ Čechách osm a čtvrť „ „ „
„ Moravě devět „ „ „
„ Slezsku osm a půl „ „ „
„ okršlku správním vlády zemské Krakovské šest a tři čtvrti krejcarů,
„ okršlku správním místodržitelství Lvovského v městě Lvově šest a tři čtvrti krejcarů,
„ ostatních obcích tohoto okršlku správního šest a čtvrť krejcarů,
„ Bukovině šest krejcarů,
„ Krajinsku sedm „
„ Korutanech sedm „
„ Přímoří devět „
„ Dalmatsku pět a půl krejcarů,
„ království Lombardsko-Benátském devět krejcarů,
„ okršlku správním místodržitelského oddělení uherského v Budíně sedm a čtvrť krejcarů,
„ okršlku správním místodržitelského oddělení Prešpurského a Šopronského sedm krejcarů,
„ okršlku správním místodržitelského oddělení Košického a Velkovaradínského šest krejcarů,
ve vojvodství Srbském a banátě Temešském šest a půl krejcarů,
v Chorvatsku a Slavonsku šest a půl krejcarů,
„ Sedmihradsku pět a čtvrt krejcarů.

Svobodný pán **Bach** m. p. Svobodný pán **Bamberk** m. p. Svobodný pán **Bruck** m. p.

182.

Vynešení, vydané od ministerium financí dne 16. října 1856,

jímžto se vyměřuje plat, náležitý c. k. sensálům a jednatelům bursy Vídenské za jednání prostředkem jich k místu přivedená.

(V Zák. říš. č. XLVIII. vyd. a rozesl. dne 21. října r. 1856, č. 197.)

183.

Vynešení, vydané od ministerium financí dne 5. října 1856,

jímžto se vyhlašuje, že jest zapovězeno, přenášeti některé druhy tabáku z Tyrolska a z illyrského Přímoří do království Lombardsko-Benátského.

(V Zák. říš. č. XLVIII. vyd. a rozesl. dne 21. října r. 1856 č. 189.)

Opravy.

V česko-slov. textu čísla 174. v 4. řádku od dola má státi po slově „pravidlům“: — „obecným“, a v č. 175 na konci 1. postávky má se vložiti mezi: universitách a srovnávala „tohoto mocnářství.“

Druck von R. Rohrers Erben in Brünn.

184.

Smlouva, učiněná dne 5. května 1856,

mezi státem církevním a mezi Rakouskem,

za příčinou uspořádání dopisování telegrafického.

(V obapolných ratifikacech vyměněna prohlášeními ministerialními ddo. ve Vídni dne 29. července 1856, a v Římě dne 15. července 1856.)

(V Zák. říš. č. XLVIII. vyd. a rozesl. dne 21. října r. 1856, č. 193.)

Urtext.

Il Governo della Sant: Sede ed il Governo Austriaco sentita la necessità di regolare i rapporti telegrafici da stabilirsi fra i due Stati, i Plenipotenziarii dei medesimi cioè:

pel Governo della Santa Sede Sua Eccellenza Rma Monsignor Giuseppe Berardi, Sostituto della Segreteria di Stato ecc. ecc.

pel Governo Austriaco Sua Eccellenza il Signor Conte Maurizio Nicola Esterházy-Galantha-Forchtenstein, Gran Croce dell' Ordine Pontificio Piano, di quello Granducale di S. Giuseppe di Toscana, di quello Reale di S. Gennaro delle due Sicilie, e dell' Ordine Constantiniano di St. Giorgio di Parma, Ciamberlano Consigliere intimo di Sua Majestà Imp. e Reale Apostolica Suo Inviato straordinario e Ministro Plenipotenziario presso la Santa Sede;

chiamati a stipolare una Convenzione, sotto riserva delle Ratifiche, hanno adottate le seguenti massime:

Art. 1.

Il Governo Imperiale Austriaco condurrà la sua linea telegrafica elettro-magnetica da Padova per Rovigo sino alla riva sinistra del Po, dirimpetto ad un punto della opposta riva, che verrà di commune accordo designato nella direzione di Ferrara.

Překlad.

Ježto vláda papežská a vláda rakouská potřebu toho uznaly, aby dalekopisectví mezi oběma státy uspořádáno bylo, plnomocníci jejich, totiž:

pro vládu papežskou Jeho Excelenci Josef Berardi, náměstek sekretáře státního atd. atd.

pro vládu rakouskou Jeho Excelenci hrabě Mauric Mikuláš Esterhazy-Galantha-Forchtenstein, velkokřižník papežského řádu Piova, velkovojvodského toskanského řádu sv. Josefa, královského sicilského řádu sv. Januária a parmenského konstantinského řádu sv. Jiří, komorník a tajný rada Jeho cís. král. apoštolského Veličenství, mimořádný vyslanec a zplnomocněný ministr při Stolici svaté;

k ujednání úmluvy povoláni byvše, pod výhradou ratifikace o tato ustanovení se usnesli:

Článek 1.

Císařská rakouská vláda povede telegrafickou elektro-magnetickou linii z Padovy přes Rovigo až k levému břehu řeky Pádvi, proti některému místu druhého břehu, kteréž stranou do Ferary společným usnesením určeno bude.

Art. 2.

Il Governo Pontificio condurrà la propria linea telegrafica elettro-magnetica, da Bologna per Ferrara sino alla riva destra del Po, di fronte al punto sum-menzionato.

Art. 3.

L' attraversamento del Po verrà eseguito d' accordo dei due Governi contraenti. I due Governi contribuiranno in parti eguali alle spese relative alla costruzione ed al mantenimento.

Art. 4.

Il Governo Pontificio dichiara di osservare le massime e i principii sanzionati dalla Convenzione per la Lega telegrafica Austro-Tedesca del 25 luglio 1850, e dei successivi supplementi del 14 ottobre 1851, del 23 settembre 1853 e del 29 maggio 1855, nonché di riconoscere le tariffe e le massime amministrative presso gli altri Stati collegati coll' Austria, e colla Lega Austro-Tedesca.

Art. 5.

Egualmente il Governo Austriaco dichiara di riconoscere e di osservare le tariffe e le massime amministrative in corso negli Stati collegati col Pontificio.

Art. 6.

Le tariffe per la percorrenza in ciascuno dei due Stati contraenti, verranno fissate dal punto in cui accadrà la congiunzione delle linee.

Art. 7.

Il Governo Austriaco farà riconoscere agli altri Stati coi quali è in relazione, la seguita unione telegrafica delle sue linee col Governo Pontificio e così qualunque altra unione che in seguito si facesse fra il Governo Pontificio e gli Stati

Článek 2.

Vláda papežská svou telegrafickou elektro-magnetickou linii povede z Bologne přes Feraru až ku pravému břehu řeky Pádvi, naproti místu svrchu dotčenému.

Článek 3.

Přechod přes řeku Pádev společně od obou smlouvajících se vlád vyveden bude. Obě vlády částkami rovnými přispějí k nákladům na vystavění a vydržování.

Článek 4.

Vláda papežská prohlašuje, že bude šetřiti ustanovení a pravidel stvrzených v úmluvě rakousko-německé telegrafické jednoty od 25. července 1850 a v potomních dodatcích od 14. října 1851, od 23. září 1853 a od 29. května 1855, taktéž že uznávati bude tarify a správní ustanovení, ježto mají platnost v druhých státech sjednocených s Rakouskem a s jednotou rakousko-německou.

Článek 5.

Rovněž vláda rakouská prohlašuje, že bude uznávati a šetřiti tarif a správních ustanovení, které průchod mají ve státech s papežským sjednocených.

Článek 6.

Tarify pro obvod v každém z obou smlouvajících se státův budou vyměřeny z místa, v něž připadne spojení obapolných linií.

Článek 7.

Vláda rakouská druhým státům, s nimiž je v závazku, věděti dá o tomto telegrafickém sjednocení svých linií s liniemi vlády papežské a taktéž o každém jiném sjednocení telegrafickém, ježto by se potomně stalo mezi vládou papežskou

ad esso limitrofi, ogni qualvolta ne riceva officiale partezipazione, accompagnando la relativa tariffa e qualunque regolamento suppletorio in caso.

Art. 8.

Egualmente il Governo Pontificio riconoscerà ed accettera e farà riconoscere ed accettare agli Stati limitrofi, con cui si collegasse, la spedizione dei dispacci per qualunque località si trovi presentemente o venisse in seguito riunita colle linee Austriache, ed officialmente partecipata, come all' antecedente articolo.

Art. 9.

Il Governo Austriaco darà sollecita ed esetta communicazione delle stazioni che cambiasse o aggiungesse nel proprio territorio, e così dei cambiamenti che succedessero negli Stati collegati col medesimo; la stessa communicazione sarà data a parità di trattamento dalla Direzione pontificia riguardo alle Stazioni che accrescesse o variasse nel suo Stato, o riguardo a quelle degli altri Stati che sono con lui collegati per la corrispondenza telegrafica o che si riunissero in seguito. E tutto questo perchè si dia luogo ai necessarii avvisi per parte delle direzioni dei telegrafi, onde le stazioni dipendenti, o quelle degli Stati come sopra collegati, non abbiano mai a trovarsi incerte nella trasmissione dei dispacci, a, o da qualunque siasi stazione anche estera, per mancanza delle debite comunicazioni.

Art. 10.

L' ufficio Austriaco di Rovigo, e l' ufficio Pontificio di Ferrara, come stazioni di confine, saranno muniti di macchine telegrafiche di Morsè, e mediante di essi avrà luogo in regula lo scambio delle

a státy k ní soumeznými, jak mile o tom úřadní správy obdrží, a přiloží k tomu tarifu náležitou a dodatečné uspořádání, učiníli se jaké.

Článek 8.

Rovněž vláda papežská uzná a přijme a sousedním státům, s nimiž by se sjednotila, uznati a přijmouti dá dopravování depeší na kterékoli místo, které buď nyní s liniemi rakouskými spojeno jest, aneb potomně spojeno bude, jak mile o tom obdrží zprávu úřední, jak v předešlém článku dotčeno.

Článek 9.

Vláda rakouská dá bedlivou i zevrubnou správu o štacích, jež změní nebo znovu zřídí ve svých zemích a taktéž o změnách, které nastanou ve státech s ní sjednocených; taktéž dána bude zpráva týmž spůsobem od ředitelství papežského vzhledem štací, ježto by se změnily neb znovu zřídily buď ve státu církevním aneb v státech druhých, které co do korespondencí telegrafické s ním sjednoceny jsou neb napotom budou; a vše to z té příčiny, aby telegrafická ředitelství potřebných návěští dávati mohla, tak aby se podřízené štace neb štace států, jak svrchu praveno sjednocených nikda neoctnuly v nejistotě v dopravování depeší ke štaci neb od štace jakékoliv ano i cizozemské, z nedostatku náležitých návěští.

Článek 10.

Telegrafický úřad rakouský v Rovigu a telegrafický úřad papežský v Feraře jakožto štace na hranicech, budou opatřeni Morsé-ovými telegrafickými stroji, a prostředkem těchto pravidelně místo

corrispondenze telegrafiche fra i due Stati; però non sarà impedita la corrispondenza diretta con mezzo di traslatori a maggiori distanze e con altri Stati.

míti bude výměna korespondencí telegrafických mezi oběma státy; jednak překáženi se nebude korespondencí přímé prostředkem strojů přenášecích s místy vzdálenějšími a s druhými státy.

Art. 11.

Il regolamento reciproco dei conti avrà luogo alla scadenza di ciascun mese.

Il deconto e la liquidazione del saldo saranno fatti al fine di ciascun trimestre.

Il Governo Austriaco si accrediterà verso il Governo Pontificio di tutte le partite che riguardano il suo territorio e gli Stati coi quali è già unito, non che per quelli che a questi ultimi si collegassero, facendo esso centro delle contabilità per tutti verso il Governo Pontificio: egualmente il Governo Pontificio si accrediterà verso l' Austriaco per quello che riguarda le sue stazioni e gli altri stati con cui è collegato, o che in seguito passassero con esso lui a congiungersi, facendosi egli centro egualmente per gli altri delle contabilità relative verso il Governo Austriaco.

I Conti saranno compilati dall' Amministrazione Austriaca in moneta Austriaca con riduzione dei totali in moneta Pontificia, e dall' Amministrazione Pontificia in moneta pontificia con riduzione dei totali in moneta Austriaca.

Nella riduzione delle monete, uno scudo romano sarà ragguagliato a fiorini due e carantani cinque, ossiano Lire Austriache sei e centesimi venticinque.

Článek 11.

Vzájemné pořádání účtův míti bude místo po projití každého měsíce.

Odečtení a likvidace sumy na počtu zůstalé díti se bude koncem každého čtvrtletí.

Vláda rakouská bude věřitelem ku vládě papežské za všecky platy, které náležejí do zemiště jejího a do státův, s nimiž jest již spojena, taktéž za ty, které se s těmito sjednotí, činíc sebe středištěm účtování za všecky tyto státy ku vládě papežské: rovněž vláda papežská bude věřitelem k rakouské za to, co se dotýče jejich štací telegrafických a druhých států s nimiž sjednocena jest, aneb které se s ní potomně spojí, činíc se za ně rovněž takovým středištěm v účtování, vztahujícím se ku vládě rakouské.

Počty konány budou od správy rakouské v minci rakouské s uvedením celých sum na minci papežskou, a od správy papežské konány budou v minci papežské s uvedením celých sum na minci rakouskou.

V redukci mince skudo římské bude za rovné pokládáno zlatým dvěma a krejcarům pěti, neboli rakouským lirám šesti a centesimům dvadceti pěti.

Art. 12.

Il saldo risultante dalla liquidazione trimestrale seguirà per parte dell' Amministrazione che risulterà debitrice all' Am-

Článek 12.

Saldo neb suma v dluhu zůstalá, která se z likvidace čtvrtletní vyskytne, ode správy, která dlužnicí zůstane, správě

ministrazione creditrice, in moneta fina metallica sonante; e questa o in scudi romani effettivi, o in altra valuta come sopra, equivalente ai medesimi, ove il credito sia per parte dell' amministrazione pontificia; e parimente o in fiorini di Convenzione effettivi o in altra valuta, sempre come sopra, ad essi equivalente, ove il credito sia per parte dell' amministrazione Austriaca. Le spedizioni di danaro si faranno esenti da qualsivoglia tassa per competenza dei Governi.

Art. 13.

Nella corrispondenza telegrafica internazionale, si trasmetteranno gratis reciprocamento i dispacci riguardanti il servizio telegrafico.

Art. 14.

Tutti i pieghi degli Ufficii telegrafici e delle Direzioni, contrasegnati coi rispettivi timbri, sono esenti da spese postali.

Art. 15.

Questa Convenzione andrà in attività tostochè le linee telegrafiche dei due Stati contraenti si troveranno congiunte, e durerà fino a che dall' uno o dall' altro degli stessi due Governi non si disdica formalmente, premesso l'avviso di un anno.

Art. 16.

La presente Convenzione verrà ratificata, e lo scambio delle rispettive ratifiche verrà eseguito in Roma, mediante Note ministeriali, nel termine di due mesi, e più presto se sarà possibile.

In fede di che i sottoscritti Plenipotenziarii hanno firmato il presente atto in doppio originale, e vi hanno apposto il sigillo delle Loro armi.

věřící placena bude v minci bílé kovové, a to v římských skutečných skudech anebo v jiné kovové minci jako svrchu praveno, jim rovné, když bude věřitelem správa papežská: a taktéž buď ve skutečných konvenčních zlatých aneb v jiné valutě vždy, jako svrchu, těmto rovné, bude-li věřitelem správa rakouská. Spedice peněz bude se díti všelijak bezplatně, jak každá své vládě náležeti bude.

Článek 13.

V telegrafické mezinárodní korespondencí s obou stran bezplatně odsílány budou depeše, ježto se dotýkají služby telegrafické.

Článek 14.

Všechny balíky spisů úřadův a ředitelství telegrafických náležitými pečetmi jsouce poznamenány, platů poštovních prosty jsou.

Článek 15.

Tato smlouva vejde ve skutečnost jak mile telegrafické linie obou smlouvajících se států spojeny budou, a potrvá dotud, dokud od jedné s obou vlád a to rok napřed řádně vypovězena nebude.

Článek 16.

Tato smlouva bude ratifikována a výměna náležitých ratifikací bude vykonána v Římě prostředkem prohlášení ministeriálních, ve lhůtě dvou měsícův, i dříve, jestliže bude možná.

Na svědomí čehož nížepsaní plnomocníci potvrdili tento spis v orginále dvojnásobném a přiložili k němu pečet erbů svých.

Roma questo di cinque maggio Milleottocentocinquantasei.

M. Esterházy mp. (L. S.) **Guiseppe Berardi** mp. (L. S.)

Stalo se v Římě pátého dne měsíce května léta tisícího osmistého padesátého šestého.

M. Esterházy mp. (L. S.) **Giuseppe Berardi** mp. (L. S.)

185.

Nařízení, vydané od ministerium práv dne 5. října 1856,

pro celou říši, vyjímajíc Hranici vojenskou,

ježto se dotýče obapolného dopisování rakouských a švýcarských úřadů soudních.

(V Zák. říš. č. XLVIII. vyd. a rozesl. dne 21. října r. 1856 č. 195.)

Jakož císařská vláda rakouská navrhla, aby s pominutím cesty diplomatické obapolným úřadům soudním stejné neb rozličné důstojnosti přímé sobě dopisování povoleno bylo, pokud by zvláštní případnosti prostředku cesty diplomatické nežádaly, jmenovitě v případech smluvami státními vytknulých; k návrhu tomuto vláda jednoty švejcarské přistoupila s tou modifikací od jednotlivých vlád kantonských žádanou, aby se rakouští soudní úřadové v těch pádech neobraceli k jednotlivým nižším soudům, nébrž k některému úřadu centrálnímu.

K usnadnění přímého dopisování s úřady švýcarskými, kteréž od 1. ledna 1857 počíti má, položen jest níže jí doslaný sem od vlády jednoty švýcarské přehled švýcarských úřadův kantonských, k nimž c. k. soudové rakouští obraceti se mají.

C. k. soudním úřadům ostatně se nařizuje, když jich dojdou rekvisice soudních úřadů švýcarských, aby vždy bedlivě zkoušeli, zdaliž cizozemskému soudnímu úřadu přísluší, nařízení, za jichž vykonání žádá, vydávati, a zdali žádosti jeho dlé zákonů našich místa dáti lze. O čemž vzejdeli pochybnost, instance první soudů vrchních, a této dle potřeby ministerium práv dotázati se mají; jestliže pak nic nevadí, budiž tomu dožádání vždy co nejspěšněji za dost činěno, aby nebylo dáno příčiny ke stížnostem, že se jednání protahuje.

Svobodný pán **Krauss** mp.

Přehled

ſſwýcarſkých úřadům kantonſkých, k nimž c. k. rakouſſtí ſoudowé obraceti ſe maji.

V Kantoně Curišském.

Vrchní soud Curišský.

V Kantoně Bernském.

1. Vrchní soud Bernský.

2. Třidcatero kantonských úřadův soudcovských, totiž v místech: Aarberg, Aarmangen, Bern, Biel, Büren, Burgdorf, Courtelary, Delémont (Delsberg), Erlach, Franches-Montagnes (Freibergen), Fraubrunnen, Frutigen, Interlaken, Konolfingen, Lubno, Laupen, Münster, Neuenstadt, Nidau, Oberhasle. Pruntrut, Saanen, Schwarzenburg, Seftigen, Signau, Horní Simmenthal, Dolní Simmenthal, Thun, Trachselwald, Wangen.

V Kantoně Luzernském.

1. Vrchní soud Luzernský, jakožto nejvyšší instance u věcech civilních i trestních, z nichž se odvolati lze.

2. Justiční komise vrchního soudu, jakožto dozorní úřad v pobídkách, v konkursech, v hypotékách, v koupích a v platech soudních.

3. Kriminální soud Luzernský v trestních věcech kriminálních.

4. Oba (I. a II.) vyslýchací úřady ve vyšetřování kriminálním.

5. Státní zástupnictví v případech policie soudní.

6. Místodržitelské úřady v policejním vyšetřování a v přípravném vyšetřování při věcech kriminálních.

7. Soudové okresní v civilních a policejních přech instance první anebo kde apelace místa nemá.

8. Soudní presidenti k vynášení rozkazův a zákazův, v úředních insinuacích, v dohledání ke dlužnictví.

Poznamenání: Okresy, k nimž se vztahují č. 6, 7, 8, slovou: Luzernský, Entlebušský, Hochdorfský, Sursejský, Willisavský.

V Kantoně Uri.

1. Soud kantonský.
2. Soud kriminální.
3. Okresní soudy v Uri a v Urserenu.
4. Úřad policejní.
5. Úřad vyslýchací.

V kantoně Šwyckém.

1. Komise justičná.
2. Soud kantonský.
3. Kantonský úřad vyslýchací.

} vše ve Švycu.

V Kantoně Unterwaldském nad Lesem.

Landaman a vládní rada kantonská.

V kantoně Unterwalden pod Lesem.

Porotní soud kantonu Unterwaldenského pod Lesem ve Stanzi.

V kantoně Glaruském.

Apellační soud kantonský v Glarusu.

V kantoně Zugském.

Kantonský soud v Zugu.

V kantoně Freiburském.

Vládní rada (Conseil d'Etat) ve Freiburku ve všech případech, když se žádá, aby se některý obyvatel kantonu svou osobou dostavil k úřadu cizozemskému.

2. Le Tribunal cantonal à Freibourg.
3. Le Tribunal de commerce à Freibourg.
4. Les tribunaux d'arrondissement savsin:

Tribunal de l'arrondissement de la Sarine à Freibourg.
" " " de la Singine à Tavel.
" " " de la Broye à Estavayer.
" " " de la Glâne à Romont.
" " " de la Gruyer à Bulle.
" " " du Lac à Morat.
" " " de la Veveyse à Châtel.

V kantoně Solothurnském.

1. Vrchní soud kantonský u věcech civilních, policejních a kriminálních.
2. Kriminální soud instance první.
3. Vyslýchací úřad kantonský.
4. Okresní úřady ve věcech civilních a trestních jsou:

Soudcovství neb úřední soud Solothurnský, Läbernský.
" " " Bucheggberský, Kriegstettenský.
" " " Balsthalský.
" " " Oltenský, Gösgenský.
" " " Dornekský, Thiersteinský,

V kantoně Basilejském městském.

1. Civilní soud v Basileji.
2. Kriminální soud kantonu Basilejského městského.

V kantoně Basilejském krajinském.

Justiční ředitelství kantonské v Liestalu.

V kantoně Schafhausském.

1. Soud vrchní.
2. Soud kantonský, co nižší instance v případech práva manželského, kázné policie a v případech kriminálních.
3. Co nižší instance v civilních věcech úřadův okresních:

Schaffhausského, Steinského, Reiathského, Horno-Klettgovského, Dolno-Klettgovského, Schleitheimského.

V Kantoně Appenzellském vně-Rhodenu.

Kancelář kantonská v Herisově.

V kantoně Appenzellském uvnitř Rhodenu.

Komise justiční a policejní v Appenzellu.

V kantoně Svato-Havelském.

1. Justiční oddělení v Sv. Havle v důležitějších věcech trestních.
2. V civilních věcech a v menších věcech trestních okresní úřadové:

Sv. Havelský, Tablatský, Rorschašský, Dolní-Rheinthalský, Horní-Rheinthalský, Werdenberský, Sarganský, Gasterský, Seebezirkský, Horní Toggenburský, Nový Toggenburský, Starý Toggenburský, Dolní Toggenburský, Wylský, Gosovský.

Poznamenání. K justičnímu oddělení jest se také obrátiti, když nižší úřad žádosti náležitě nevyhověl, aneb když žádajícímu úřadu příslušný úřad okresní povědom není.

V kantoně Graubündském.

Vládě kantonu tohoto vidí se vůbec býti nejvhodnější, když by se c. kr. rakouští soudové k ní obrátili pod adresou: „Menší radě kantonu Graubündského v Churu.

39 soudů krajských:

1. Co jedinou instanci v sumách sporných až do 200 fr.
2. Co první instanci ve sporných sumách od 200 fr. do 1500 fr.

Soudu (neb úřadu) krajskému v místech, ježto slovou:

1. Chur.
2. Schanfigg.
3. Churwalden.
4. Rhäzüns.
5. Trins.
6. Maienfeld.
7. Fünf-Dörfer.
8. Seevis.
9. Schiers.
10. Jenaz.
11. Luzein.
12. Kublis.
13. Klosters.
14. Davos.
15. Horní Halbstein.
16. Alvaschein.
17. Belfort.
18. Bergrün.
19. Domleschg.
20. Thusis.
21. Safien.
22. Avers.
23. Schams.
24. Rheinwald.
25. Mison.
26. Roveredo.
27. Calanca.
28. Dissentis.
29. Ruis.
30. Ilanz.
31. Lungnez.
32. Bergell.
33. Horní Engadin.
34. Poschiavo.
35. Brusis.
36. Horní Tasna.
37. Dolní Tasna.
38. Remus.
39. Münsterthal.

14. soudův okresních:

1. Co druhou instanci ve sporných sumách od 200 fr. do 1500 fr.
2. Co první instanci ve sporných sumách od 1500 fr. a více.

K presidium okresních soudů:

1. Plessurského.
2. Bodenského.
3. Horního Landquartského.
4. Dolního Landquartského.
5. Albulského.
6. Heinzenberského.
7. Zadního Rýnského.
8. Moesaského.
9. Předního Rýnského.
10. Glennerského.
11. Malojského.
12. Berninského.
13. Inského.
14. Münsterthalského.

1. Kantonský soud co druhá instance ve sporných sumách od 1500 fr. neb více.

K presidium (neb aktuariatu) kantonského soudu Graubündenského v Churu.

V poručenských věcech každý kraj má úřad poručenský.

K úřadu poručenskému kraj Churského atd. (jako svrchu).

O vykonávání práva trestního.

Ze zákona o zřízení trestním.

§. 1. K přečinům a zločinům, jenž jdou pod zákon trestní a proti státu nesměřují, soudové krajští jsou příslušnými soudy trestními. Odkázání věci k soudu kantonskému místo má v mezech §. 5. vytknutých.

§. 5. Zločiny dle zákona trestního vypovězením ze země, pokutou na cti, pokutou peněžitou a vězením stížené, jakož i krádež, něčeho za sebou podržení a podvod až do 100 fr., budte od samého příslušného soudu krajského vyšetřovány a souzeny; všeliké těžší zločiny mohou k soudu kantonskému k vyšetření a k odsouzení podány býti.

V kantoně Aravském.

1. Vrchní soud kantonský v Aravě.

2. Okresní soudy v Aravě, Badenu, Bremgartnu, Bruggu, Kulmu, Laufenberku, Lenzburku, Muri, Rheinfeldenu, Zofingu, Zurzachu.

V kantoně Thurgavském.

1. Vrchní soud kantonský ve Frauenfeldu.

2. Okresní soudové Arbonský, Bischofszellský, Diesenhofský, Frauenfeldský, Gottliebenský, Steckbornský, Tobelský, Weinfeldenský.

V kantoně Tessinském.

1. La presidenza del Tribunale Supremo del Canton di Ticina (ora a Lugano) u věcech civilních.

2. Ve věcech trestních.

La presidenza (come retro).

L' Istruttore Giudiziario del Cantone di Ticino (a Bellinzona).

V kantoně Waadtském.

Le Département de Justice et Police du Canton de Vaud à Lausanne.

V kantoně Wallisském.

1. Le tribunal d'appel du Canton du Valais à Sion.

1. Les tribunaux des districts suivans:

Partie allemande du Canton.

a) le tribunal du district de Conches.
b) „ „ „ „ de Brigue.
c) „ „ „ „ de Viége.
d) „ „ „ „ de Barogne-oriental (Moerel).
e) „ „ „ „ de Barogne-occidental.
f) „ „ „ „ de Loëche.
g) „ „ „ „ de Sierre.

Partie française

h) „ „ „ „ de Sion.
i) „ „ „ „ de Hérens.
k) „ „ „ „ de Conthey.
l) „ „ „ „ de Martigny.
m) „ „ „ „ d'Entremont.
n) „ „ „ „ de St. Maurice.
o) „ „ „ „ de Monthey.

V kantoně Neuenburském.

La Direction de Justice du Canton à Neuchâtel.

V kantoně Ženevském.

Le Conseil d'Etat du Canton de Genève.

186.

Nařízení oběžné, vydané od vrchního velitelství nad armádou dne 29. srpna 1856,

o tom, že se rozpouští zemský soud vojenský v Hradci.

(V Zák. říš. č. XLVII. vyd. a rozesl. dne 18. října č. 186.)

Jeho c. k. apoštolské Veličenství nejvyšším listem poroučecím, daným dne 14. ledna 1856 nařídíti ráčil, aby zemský soud vojenský v Hradci byl rozpuštěn, nejvyšším pak rozhodnutím od 15. srpna 1856 schváliti ráčil, aby se rozpuštění toto koncem solárního roku 1856 stalo, a práce tohoto zemského soudu vojenského aby přešly na zemské soudy vojenské ve Vídni a ve Veroně, a to tímto spůsobem: veškeré práce, ježto až do 31. prosince 1856 u zemského soudu vojenského v Hradci zajdou, nechať se týkají které koliv země, mají se na zemský soud vojenský ve Vídni přenésti, a u něho až do definitivního skončení říditi, věci však nové, ježto dojdou od 1. ledna 1857, podávati, říditi a vyřizovati se mají, týčíli se zemí Štyrské a Tyrolské i Vorarlberské, u zemského soudu vojenského ve Vídni, týkajíli se ale Korutan, Krajinska, Přímoří a Furlanska, tedy u zemského soudu vojenského ve Veroně.

Arcivojvoda Vilém mp.
polní podmaršálek.

187.

Patent císařský, daný dne 14. října 1856,

pro veškerou říši,

jímžto se rozepisují daně přímé na rok správní 1857.

(V Zák. říš. č. XLIX. vyd. a rozesl. dne 25. října r. 1856. č. 198.)

My František Josef První,

z Boží milosti císař Rakouský;

král Uherský a Český, král Lombardský a Benátský, Dalmatský, Chorvatský, Slavonský, Haličský, Vladimiřský a Illyrský, král Jerusalémský, atd.: arcivojvoda Rakouský; velkovojvoda Toskanský a Krakovský; vojvoda Lotarinský, Salcburský, Štyrský, Korutanský, Krajinský, Bukovinský; velkokníže Sedmihradský; markrabě Moravský; vojvoda Horno- a Dolnoslezský, Modenský, Parmenský, Piacenzský a Quastallský, Osvětimský a Zátorský, Těšínský, Dubrovnický a Zadersky; okněžněný hrabě Habsburský a Tyrolský, Kyburský, Gorický a Gradištský; kníže Trientský a Brixenský; markrabě Horno- a Dolno-Lužický a Istrianský; hrabě Hohenembský, Feldkirchenský, Bregenzský, Sonnenberský; pán Terstský, Kotorský a na slovinském krajišti; velkovojvoda vojvodství Srbského atd. atd.

Za příčinou pojištění potřeb státních v roce správním 1857 vidí se Nám po slyšení ministrů Našich a po vyslyšení Naší rady říšské takto nařídíti:

1. V roce správním 1857 budtež daně z pozemností či z gruntů, ze stavení, z výdělku a z příjmů, i s přirážkami císařskými k daním těmto, v té míře a dle toho zapravovány, jak to předepsáno bylo v správním roce 1856, pokud se níže v patentu tomto něco jiného nenařizuje.

2. K zemím korunním a částem zemí, v nichž se daň z pozemností vedlé stálého katastru na šestnáct zlatých čistého užitku co řádná daň rozvrhnouti má, počítá se od správního roku 1857 také ta část Našeho království Českého, v kteréž reklamace dle obcí ukončeny jsou.

3. V království Uherském, Chorvatském a Slavonském, též ve vojvodství Srbském a banátě Temešském, rozvrženo bude daně z pozemností v správním roce 1857 šestnáct zlatých ze sto zlatých užitku čistého, podlé prozatímního katastru vyměřeného a reklamacemi dle obcí vyhledaného.

4. Zůstavujeme však Sobě, učiniti v přímých daních ještě během správního roku 1857 ony změny, jichž by se snad viděla býti potřeba.

5. Toto Sobě vyhražujíce, rozšiřujeme to, co jsme patentem Naším, daným dne 27. září 1854, v §. 4., zákonníka říšského, č. 256, v příčině daní přímých v Našem velkoknížetství Sedmihradském nařídili, na správní rok 1857.

Našemu ministrovi financí uloženo jest, aby tato nařízení ve skutek uvedl.

Dali jsme, dvorem jsouce v Išlu, dne čtrnáctého října léta tisícího osmistého padesátého šestého, panování Našeho roku osmého.

František Josef m. p. (L. S.)

Hrabě **Buol z Schauenstein** m. p. Svobodný pán **Bruck** mp.

Z nejvyššího nařízení:

Ransonnet m. p.

188.

Vynešení, vydané od ministerií záležitostí vnitřních, dne 20. října 1856,

pro všechny země korunní, kromě království Lombardsko-Benátského a Hranice vojenské, **o tom, kdo má zapravovati útraty za provázení vyšetřovanců a zločinců četnictvem.**

(V Zák. říš. č. XLIX. vyd. a rozesl. dne 25. října r. 1856 č. 199.)

Z příčiny návrhu, o kterém jednáno, kdo zapravovati má útraty za provázení vyšetřovanců a zločinců c. k. četnictvem, ministerium práv, umluviv se s ministeriemi záležitostí vnitřních a financí, též s nejvyšším úřadem policejním a s nejvyšším kontrolním úřadem nad počty, vynešením, vydaným dne 26. září 1856, č. 19.554, veškerým vrchním soudům zemským připomenulo, aby útraty za provázení a dostavování vyšetřovanců a zločinců četnictvem vykonané rovněž jako za svědectví od četnictva vydané, ihned od soudu (dvoru soudního první instance, soudu okresního, úřadu okresního neb služnovského), kterýž vyšetřovance neb zločince četnictvem provoděné přejal, oddělení četnictva z peněz na vyšetřování založených proti řádnému výkazu útrat, od velitele oddělení potvrzenému, vydány byly, poněvadž se tím nejen toho dosáhne, že útraty takové u smíšených úřadů okresních a služnovských z jich dotace se nahradí a úřadům vyšetřujícím a nalézajícím, aby jich na obviněncích dobyli, v pravý čas vykáží, nébrž že se tím mimo to také jednání zjednoduší.

Nařízení toto platnosti nabude počátkem nového roku správního, totiž 1. listopadu 1856.

Svobodný pán **Bach** m. p.

189.

Vynešení, vydané od ministerium financí dne 9. října 1856,

o tom, že se zmocňují c. k. celnice Luvinská a k. sardinské celnice Aronská a Intranská, aby sobě obapolně přikazovaly zboží průvozní.

(V Zák. říš. č. XLVII. vyd. a rozesl. dne 18. října r. 1856 č. 190.)

190.

Nařízení, vydané od ministerium práv dne 11. října 1856,

pro všechny země korunní, v kterýchž má moc zákon trestní o přestupcích důchodkových, daný dne 11. července 1835,

o tom, kdy se užívati může káraní na těle za zostření trestu v přestupcích důchodkových.

(V Zák. říš. č. XLVII. vyd. a rozesl. dne 18. října r. 1856, č. 191.)

Aby se zdvihla pochybnost, vzešlá o tom, můželi se kárání na těle užívati za zostření trestu v přestupcích důchodkových, vidí se ministerium práv po usnesení s ministerium financí toto poučení vydati, ježto v §§. 253. a 258. obecného zákona trestního, daného dne 27. května 1852 opět zavedeno jest, že se vězení, uložené za příčinou přečinů a přestupků, může káráním na těle zostřovati, tedy se může kárání na těle vedlé toho, co vyměřeno v §. 66 důchodkového zákona trestního, daného dne 11. července 1855, zase užíti také za zostření trestu vězení v přestupcích důchodkových, a však dle §. 258 obecného zákona trestního toliko proti osobám zase provinilým a jenom s obmezením, ustanoveným v §. 248 obecného zákona trestního.

Svobodný pán **Krauss** mp.

191.

Nařízení, vydané od ministerium práv dne 24. října 1856,

jimžto se ustanovuje, kdy počne úřadovati stoličný soud Solnocký v okršlku Pešťanského vrchního soudu zemského.

(V Zák. říš. č. L. vyd. a rozesl. dne 31. října 1856, č. 200.)

Táhnouc se k nařízení, vydanému od ministerií záležitostí vnitřních, práv a financí dne 6. dubna 1854, zákonníka říšského č. 80, jímž zřízení soudů v Uhřích od Jeho Veličenství schválené vyhlášeno jest, též k nařízení, vydanému od ministerium práv dne 9. září 1854, zákonníka říšského č. 228, jímž určeno jest, kdy pouzí úřadové soudní v okršlku Pešťanského vrchního soudu zemského úřadovati počnou, vědomo se činí, že stoličný soud Solnocký, jehož moc soudní v obvodu stolice Solnocké posavade stoličný soud Kečkemetský spůsobem delegace vykonával, též i městský delegovaný okresní soud Solnocký, od 30. listopadu 1856, vedlé působnosti zákonem jim vyměřené mají počnouti úřadovati.

Téhož dne rozpuštěn bude také soud okresní, až do toho času, když stoličný soud Solnocký ve skutek vejde, prozatím tam zřízený.

Svobodný pán **Kraus** mp.

192.

Nařízení, vydané od ministerium záležitostí vnitřních

dne 13. října 1856,

pro velkoknížetství Sedmihradské,

jimžto se povoluje, že se mohou spláceti po částkách prosté důchody náhrady za vyvazení pozemností.

(V Zák. říš. č. XLVII. vyd. a rozesl. dne 18. října č. 192.)

193.

Vynešení, vydané od ministerium financí a obchodu dne 25. října 1856,

pro země společného svazku celního,

o tom, jaké clo se vybírati má z některých bylin a částí bylin.

(V Zák. říš. č. L. vyd. a rozesl. dne 31. října č. 201.)

Nížejmenované věci buďtež z položky 13, *h* tarify celní (byliny a části bylin zvláště nepojmenované) vyňaty a do položky tarifové 13, *e* (semeno olejové) vloženy, totiž:

a) pecky merunkové, broskvové a švestkové;

b) semeno byliny *Ricinus* (*semen cataputiae majoris*);

c) bobky, a

d) semeno z rostlin bavlněných, t. j. zrnka semenná z bavlníka (*bombax pentandrum*), ze stromovitého keře bavlnového (*gossypium arboreum*) a zelenitého keře bavlnového (*gossypium herbaceum*).

Poznamenání k položce tarifové 13, *e* k věcem těmto nebuď vztahováno.

Ustanovení toto měj platnost od toho dne, kteréhož bude úřadům celním oznámeno.

Svobodný pán **Bruck** mp. Rytíř z **Toggenburku** mp.

194.

Nařízení, vydané od ministerium práv dne 27. října 1856,

pro všechny země korunní, kromě Hranice vojenské,

o tom, jak si mají u věcech trestních dopisovati c. k. soudové první instance s c. k. úřady konsulskými v Turecku.

(V Zák. říš. č. L. vyd. a rozesl. dne 31. října r. 1856 č. 202).

Po usnesení s ministerium záležitostí zahraničných vidí se ministerium práv dodavkem k vynešení, vydanému dne 14. října 1850, zákonníka říšského č. 393 prohlásiti toto: soudům první instance dovoleno jest, i se žádostmi u věcech trestních vůbec přímo k c. k. úřadům konsulským v říši otomanské se obráceti, a prostředkem jich, když činiti jest o vyslýchání poddaných tureckých, s úřady tureckými sobě dopisovati.

Toliko když by věc byla zvláště důležitá aneb by nastalo potahování, zůstati má při tom, aby se učinila zpráva k vrchnímu soudu zemskému (tabuli banální) a potahmo k ministerium práv.

Svobodný pán **Krauss** m. p.

Druck von R. Rohrers Erben in Brünn.

195.

Vynešení, vydané od ministerium financí dne 5. října 1856,

jimžto se vyhlašují nové tarify na prodávání tabáku, platné ve všech zemích korunních, vyjímajíc království Lombardsko-Benátské a Dalmatsko.

(V Zák. říš. č. XLVII. vyd. a rozesl. dne 18. října r. 1856, č. 188.)

Aby se znenáhla ve všech zemích korunních stalo přiblížení k jednotě cen, za které se domácí výrobky tabákové prodávají, a tím, pokud možné, aby k místu se přivedlo, aby ve veškeré říši na požívání této věci monopolní stejná daň se vyměřila, ráčil jest Jeho c. k. apoštolské Veličenství nejvyššími rozhodnutími od 17. února a 30. srpna 1856 povoliti, aby se prodejní ceny tabáku takto zvýšily:

v korunních zemích Uherské, Chorvatské a Slavonské, ve vojvodství Srbském a banátě Temešském, též v Sedmihradsku:

za libru (funt) černě mořeného čili pácovaného tabáku šňupavého v pykslách na 1 zl. 28 kr. a bez pyksel na 1 zl. 22 kr.;

za libru sprostě mořeného tabáku šňupavého, jehož prodávání se zároveň zavádí, v pykslách na 57 kr., bez pyksel na 55 kr.;

libra spravedlivého uherského kuřlavého tabáku v paklících na 54 kr., v páčkách ale, do nichž jest o $1^5/_8$ lotu více dáno, z 2 kr. na 3 kr. za každou páčku;

libra prostředně fajnového uherského tabáku kuřlavého na 36 kr.;

a vně Hranice vojenské:

libra sprostého řezaného tabáku kuřlavého za 24 kr.;

mimo to v Tyrolsku a Vorarlbersku:

libra šňupavého tabáku, řečeného Scaglia naturale a Scaglia fermentata na 40 kr.;

libra tabáku, zvaného Scaglia paesana fina, a Correra grossetta a sottile na 1 zl. 26 kr.;

libra tabáku žvacího v Severním Tyrolsku na 24 kr., a $^1/_4$ libry na 7 kr., ve Vorarlbersku však libra na 15 kr. a $^1/_4$ libry na $4^1/_2$ kr.; libra kbelového tabáku na 13 kr. a $^1/_4$ libry na 4 kr.;

dále, co se týče rulí a pňoví, ve všech zemích korunních, v kterýchž jsou na prodej, vyjímajíc Dalmatsko, zvýšiti se má:

libra sprostých rulí, též libra pňoví na 36 kr.; libra pak rulí hanavských na 40 kr.; konečně povoliti ráčil Jeho c. k. apoštolské Veličenství, aby

v Haliči

posavadní krejcarové uherské páčky více se neprodavaly, a váha krejcarových páček krajinských, v kterýchž jest sprostý řezaný tabák kuřlavý, aby se zmenšila na $1^1/_4$ lotu; váha pak dvoukrejcarových páček uherských na $1^6/_8$ lotů.

Vedlé těchto změn v tarifě učiněných a vedlé usnesení, aby se několikero druhů tabáku šňupavého, které již nejdou, více nepřipravovalo, budou od 1. listopadu 1856, níže položené tarify na prodávání tabáku platnost míti.

Svobodný pán **Bruck** m. p.

I. Pro Rakousy nad Enží a pod Enží a pro Salcbursko.

Číslo	druh tabáku	Když jej prodávají: velcí prodavači konsumentům ve velkém množství za	zl.	kr.	velcí prodavači a trafikanti konsumentům v malých částkách za	zl.	kr.
	A. Tabáky šňupavé.						
1	*Rapé Area Preta*, v pykslách po 14 a 7 lotech	28 lotů	4	30	—	—	—
		7 „	1	7½	—	—	—
2	Pařížský *Rapé*, spravedlivý, v pykslách po 28 lotech	28 „	4	30	—	—	—
3	*Façon d' Espagne*, v pykslách plechových po ¼ libře	32 „	3	24	1 lot	—	7
4	Vídenský *Rapé*, 1. druhu, v pykslách liberních .	32 „	2	54	1 „	—	6
5	„ „ 2. „ „ „ „	32 „	2	22	1 „	—	5
6	*Façon St. Omer*, v pykslách liberních	32 „	2	24	1 „	—	5
7	*Gingé*, v pykslách půlliberních	32 „	2	24	1 „	—	5
8	Radica paesana grosseta e sottile v kartách půlliberních	32 „	2	24	1 „	—	5
9	*Rapé punta Virginia*, v pykslách po 28 lotech .	28 „	2	—	1 „	—	—
10	*Scaglia di lusso grossetta e sottile* v pykslách půlliberních	32 „	1	56	1 „	—	4
11	Debröský) v kartách ½liberních	32 „	1	28	1 „	—	3
12	Levantský)	32 „	1	28	1 „	—	3
13	Sanspareil) v pykslách liberních	32 „	1	28	1 „	—	3
14	Tyrolský, fajnový a rapovaný)	32 „	1	28	1 „	—	3
15	Extra mořený) v pykslách ½liberních a liberních	32 „	1	28	1 „	—	3
16	Černě „)	32 „	1	22	1 „	—	3
17	„ „ bez pyksel	32 „	1	34	1 „	—	3
18	Haličský (Albanský), v pykslách liberních a ½li-	32 „	1	34	1 „	—	3
19	„ rapovaný) berních	32 „	1	26	1 „	—	3
20	„ mořený, bez pyksel	32 „	—	55	1 „	—	2
21	Sprostě mořený, bez pyksel.						
	B. Řezané tabáky kuřlavé.						
	a) V paklících.						
1	Nejfajnější spravedlivý turecký	32 lotů	5	—	—	—	—
		8 „	1	15	—	—	—
2	Fajnový spravedlivý turecký	32 „	3	—	—	—	—
		8 „	—	45	—	—	—
3	Spravedlivý turecký	32 „	1	12	8 lotů	—	20
4	Řezaný knastr	32 „	3	16	8 „	—	49
5	Portorico knastr.	32 „	2	30	8 „	—	40
6	Holandský Krul	32 „	1	48	8 „	—	30
7	Extra fajnový tříkrálový, 1. druhu	32 „	1	42	8 „	—	28
8	„ „ 2. „	32 „	1	12	8 „	—	20
9	Prostředně fajnový tříkrálový	32 „	—	40	8 „	—	11
10	Spravedlivý uherský	32 „	—	54	8 „	—	15

Číslo	druh tabáku	Když jej prodávají: velcí prodavači konsumentům ve velkém množství — za	zl.	kr.	velcí prodavači a trafikanti konsumentům v malých částkách — za	zl.	kr.
	b) V páčkách.						
11	Holandský Krul po $1^3/_8$ lotů	100 kusů	7	50	1 kus	—	5
12	Portorico knastr po $1^3/_8$ „	100 „	6	10	1 „	—	4
13	Spravedlivý turecký po $1^3/_8$ lotů	100 „	4	44	1 „	—	3
14	Extra fajnový tříkrálový po $1^3/_8$ lotů	100 „	4	44	1 „	—	3
15	Prostředně fajnový tříkrálový po $1^3/_8$ lotů	100 „	3	6	1 „	—	2
	c) Řezaný bez obálky.						
16	Sprostě řezaný	1 libra	–	29	1 lot	—	1
	C. Točené tabáky kuřlavé.						
1	Varinas-Knastr v rulích	32 lotů	4	30	8 loty	1	14
2	Hanavské rule	32 „	–	40	8 „	—	11
3	Sprosté rule	32 „	–	36	8 „	—	10
4	„ pňoví	32 „	–	36	8 „	—	10
	D. Cigara.						
	Dělaná v c. k. fabrikách na tabák.						
1	*Lit. A. Cabanos,* $5^1/_3$ palce dlouhá ve skřínkách (formy Panetelasské)	100 kusů	4	30	1 kus	—	3
	Lit. A. Cabanos, 5 palců dlouhá ve skřínkách	100 „	4	30	1 „	—	3
	„ 5 „ „ „ „ „	50 „	2	15			
2	*Lit. B. Cuba,* $4^1/_2$ palce dlouhá v paklících	100 „	3	50	1 „	—	$2^1/_2$
	„ $4^1/_2$ „ „ „ „ „	50 „	1	55			
3	*Lit. C. Havana,* $4^1/_2$ „ „ „ „ „	100 „	3	50	1 „	—	$2^1/_2$
	„ $4^1/_2$ „ „ „ „ „	50 „	1	55			
4	*Lit. D. Cuba,* $4^1/_4$ „ „ „ „ „	100 „	3	—	1 „	—	2
	„ $4^1/_4$ „ „ „ „ „	50 „	1	30			
5	*Lit. E. Havana,* $4^1/_4$ „ „ „ „ „	100 „	3	—	1 „	—	2
	„ $4^1/_4$ „ „ „ „ „	50 „	1	30			
6	*Lit. F. Portorico,* $3^3/_4$ „ „ „ „ „	100 „	2	—	1 „	—	$1^1/_2$
	„ $3^3/_4$ „ „ „ „ „	50 „	1	—			
7	*Lit. G. Marilandská,* $3^3/_4$ „ „ „ „ „	100 „	2	—	1 „	—	$1^1/_2$
	„ $3^3/_4$ „ „ „ „ „	50 „	1	—			
8	*Lit. H. smíšená,* $3^3/_4$ „ „ „ „ „	100 „	2	—	1 „	—	$1^1/_2$
	„ $3^3/_4$ „ „ „ „ „	50 „	1	—			
9	*Lit I. Domingo,* $3^3/_4$ „ „ „ „ „	100 „	2	—	1 „	—	$1^1/_2$
	„ $3^3/_4$ „ „ „ „ „	50 „	1	—			
10	*Lit. K.* Sprostá cizozemská, 4 palce dlouhá v paklících	100 „	1	28	1 „	—	1
11	*Lit. L.* Sprostá zdejší, $4^3/_4$ palce dlouhá v paklících	100 „	1	28	1 „	—	1
12	*Lit. M.* „ „ $3^2/_3$ „ „ „ „	100 „	–	42	1 „	—	$^1/_2$
13	*Lit. N.* Virginská cigara v paklících po 50 kusech	100 „	2	18	1 „	—	$1^1/_2$
	„ „ „ „ „ „ „	50 „	1	9			

Číslo	druh tabáku	Když se prodávají konsumentům u velkém množství: kusů v paklících	kusů v skřínkách	Cena za sto kusů zl.	kr.	Když se prodávají konsumentům v malých částkách po 1 kusu zl.	kr.
	E. Spravedlivá cigara Havanská.						
1	Lanzas	—	50	28	—	—	17
2	Caballeros	—	50	20	—	—	13
3	Cazadores	—	50.100	16	30	—	10
4	Regalias č. 1.	25	100.250	10	30	—	7
„	„ „ 2.	25	125	12	—	—	8
„	„ „ 3.	25	100	14	—	—	9
„	„ „ 4.	25	100	16	—	—	10½
5	Panetelas	25	100.250	8	—	—	5½
6	Damas	25	100.250	6	30	—	4½
7	Millares Communes č. 1	25	100.250 / 500	8	—	—	5½
„	„ „ „ 2	25	100.250 / 500	8	30	—	—

Cigara tato prodávají se jen v místech k tomu ustanovených.

Připomenutí. 1. Když se odebere 25 neb 50 kusů spravedlivých cigar Havanských, zapraví se cena pro velký prodej určená v míře k tomu, mnoholi cigar bylo odebráno.

2. Malí prodavači dostávají vůbec fabrikáty od prodavačů velkých za tytéž ceny, jako konsumenti, kteří berou od velkých prodavačů tolik tabáku, kolik ho pro velký prodej určeno, při čemž mají místo jen tyto výjimky:

V dolních a horních Rakousích a Salcburku.

Velcí prodavači počítají malým prodavačům a taktéž důchodek tabákový velkým prodavačům:

Libru o 32 lotech řezaného knastru v paklících za	3 zl. 2 kr.
Libru sprostého řezaného, bez obálky, za	– „ 28 „
Libru o 32 lotech rapovaného Haličského v pykslách liberních a půlliberních za	1 „ 28 „
Libru o 32 lotech černě mořeného v pykslách za	1 zl. 26 „

3. Zcela fajnový druh tureckého tabáku kuřlavého, jmenovaný pod lit. *B.* a v položce 2., jest dvojí, lehčejší a silnější a prodává se konsumentům dle žádosti; druh lehčejší má etikety červené, silnější druh modré.

4. Prodavači jsou povinni, tabák kuřlavý pod lit. *B. c)* č. 16 jmenovaný, kupujícím *netto* odvažovati, a jen tehda, když by kdo žádal, aby mu byl dán v papíře, mohou papír spolu vážili, a to, co papír váží, do váhy čisté vpočítati.

Tarifa poplatků licenčních za věci monopolu tabákového.

Míra	Suma zl.	kr.
1. Za cizozemské syrové listí tabákové, ježto řádně bylo doveženo, též za zdejší syrové listí tabákové a za zdejší fabrikáty tabáku kuřlavého a šňupavého	1 libra netto	2 —
2. Za cizozemské syrové listí tabákové, které nebylo způsobem řádným doveženo, též za cizozemské fabrikáty tabáku kuřlavého a šňupavého	1 „ „	2 30

II. Pro Čechy.

Číslo	druh tabáku	Když jej prodávají velcí prodavači konsumentům ve velkém množství			velcí prodavači a trafikanti konsumentům v malých částkách		
		za	zl.	kr.	za	zl.	kr.
	A. Tabáky šňupavé.						
1	*Rapé Area Preta*, v pykslách po 14 a 7 lotech	28 lotů	4	30	—	—	—
		7 „	1	7½	—	—	—
2	Pařížský *Rapé*, spravedlivý, v pykslách po 28 lotech	28 „	4	30	—	—	—
3	*Façon d' Espagne*, v pykslách plechových po¼ libře	32 „	3	24	1 lot	—	7
4	Vídenský *Rapé*, 1. druhu, v pykslách libernich	32 „	2	54	1 „	—	6
5	„ „ 2. „ „ „	32 „	2	22	1 „	—	5
6	*Façon St. Omer*, v pykslách libernich	32 „	2	24	1 „	—	5
7	*Gingé*, v pykslách půllibernich	32 „	2	24	1 „	—	5
8	Radica paesana grosseta e sottile v kartách půl-liberních	32 „	2	24	1 „	—	5
9	*Rapé punta Virginia*, v pyslách po 28 lotech	28 „	2	—	1 „	—	—
10	*Scaglia di lusso grossetta e sottile* v pykslach půlliberních	32 „	1	56	1 „	—	4
11	Debroský	32 „	1	28	1 „	—	3
12	Levantský) v kartách ½liberních	32 „	1	28	1 „	—	3
13	Sanspareil)	32 „	1	28	1 „	—	3
14	Tyrolský, fajnový a rapovaný) v pykslách libernich	32 „	1	28	1 „	—	3
15	Extra mořený)	32 „	1	28	1 „	—	3
16	Černě „) v pykslach libernich a ½li-	32 „	1	28	1 „	—	3
17	Haličský (Albanský,) berních	32 „	1	34	1 „	—	3
18	„ rapovaný)	32 „	1	34	1 „	—	3
19	„ mořený, bez pyksel	32 „	1	26	1 „	—	3
20	Sprostě mořený, v pykslách libernich a ½liber-ních nebo bez pyksel	32 „	—	55	1 „	—	2
	B. Řezané tabáky kuřlavé.						
	a) V paklicích.						
1	Nejfajnější spravedlivý turecký	32 lotů	5	—	—	—	—
		8 „	1	15	—	—	—
2	Fajnový spravedlivý turecký	32 „	3	—	—	—	—
		8 „	—	45	—	—	—
3	Spravedlivý turecký	32 „	1	12	8 lotů	—	20
4	Řezaný knastr	32 „	3	16	8 „	—	49
5	Portorico knastr	32 „	2	30	8 „	—	40
6	Holandský Krul	32 „	1	48	8 „	—	30
7	Extra fajnový tříkrálový, 1. druhu	32 „	1	42	8 „	—	28
8	„ „ „ 2. „	32 „	1	12	8 „	—	20
9	Prostředně fajnový tříkrálový	32 „	—	40	8 „	—	11
10	Spravedlivý uherský	32 „	—	54	8 „	—	15

Číslo	druh tabáku	Když jej prodávají: velcí prodavači konsumentům ve velkém množství — za	z.	kr.	velcí prodavači a trafikanti konsumentům v malých částkách — za	zl.	kr.
	b) V páčkách.						
11	Holandský Krul po $1^3/_8$ lotů	100 kusů	7	50	1 kus	—	5
12	Portorico knastr po $1^3/_8$ „	100 „	6	10	1 „	—	4
13	Spravedlivý turecký po $1^3/_8$ lotů	100 „	4	44	1 „	—	3
14	Extra fajnový tříkrálový po $1^3/_8$ lotů	100 „	4	44	1 „	—	3
15	Prostředně fajnový tříkrálový po $1^3/_8$ lotů	100 „	3	6	1 „	—	2
	c) Řezaný bez obálky.						
16	Sprostě řezaný	1 libra po 32 lotech	–	29	1 lot	—	1
	C. Točené tabáky kuřlavé.						
1	Varinas-Knastr v rulích	32 lotů	4	30	8 loty	1	14
2	Hanavské rule	32 „	–	40	8 „	—	11
3	Sprosté rule	32 „	–	36	8 „	—	10
4	„ půvoří	32 „	–	36	8 „	—	10
	D. Cigara.						
	Dělaná v c. k. fabrikách na tabák.						
1	*Lit. A Cabanos,* $5^1/_2$ palce dlouhá ve skřínkách (formy Panetelasské)	100 kusů	4	30	1 kus	—	3
	Lit. A Cabanos, 5 palců dlouhá ve skřínkách	100 „	4	30	1 „		3
	„ „ 5 „ „ „ „	50 „	2	15		—	
2	*Lit. B. Cuba,* $4^1/_2$ palce dlouhá v paklících	100 „	3	50	1 „	—	$2^1/_2$
	„ $4^1/_2$ „ „ „ „	50 „	1	55			
3	*Lit. C. Havana,* $4^1/_2$ „ „ „ „	100 „	3	50	1 „	—	$2^1/_2$
	„ $4^1/_2$ „ „ „ „	50 „	1	55			
4	*Lit. D. Cuba,* $4^1/_4$ „ „ „ „	100 „	3	—	1 „	—	2
	„ $4^1/_4$ „ „ „ „	50 „	1	30			
5	*Lit. E. Havana,* $4^1/_4$ „ „ „ „	100 „	3	—	1 „	—	2
	„ $4^1/_4$ „ „ „ „	50 „	1	30			
6	*Lit. F. Portorico,* $3^3/_4$ „ „ „ „	100 „	2	—	1 „	—	$1^1/_2$
	„ $3^3/_4$ „ „ „ „	50 „	1	—			
7	*Lit. G. Marilandská,* $3^3/_4$ „ „ „ „	100 „	2	—	1 „	—	$1^1/_2$
	„ $3^3/_4$ „ „ „ „	50 „	1	—			
8	*Lit. H. smíšená,* $3^3/_4$ „ „ „ „	100 „	2	—	1 „	—	$1^1/_2$
	„ $3^3/_4$ „ „ „ „	50 „	1	—			
9	*Lit I. Domingo,* $3^3/_4$ „ „ „ „	100 „	2	—	1 „	—	$1^1/_2$
	„ $3^3/_4$ „ „ „ „	50 „	1	—			
10	*Lit. K.* Sprostá cizozemská, 4 palce dlouhá v paklících	100 „	1	28	1 „	—	1
11	*Lit. L.* Sprostá zdejší, $4^3/_4$ palce dlouhá v paklících	100 „	1	28	1 „	—	1
12	*Lit. M.* „ „ $3^2/_3$ „ „ „ „	100 „	–	42	1 „	—	$^1/_2$
13	*Lit. N.* Virginská cigara v paklících po 50 kusech	100 „	2	18	1 „	—	$1^1/_2$
	„ „ „ „ „ „ „	50 „	1	9			

Číslo	druh tabáku	Když se prodávají konsumentům u velkém množství: kusů v paklících	kusů v skřínkách	Cena za sto kusů zl.	Cena za sto kusů kr.	Když se prodávají konsumentům v malých částkách po 1 kusu zl.	po 1 kusu kr.
	E. Spravedlivá cigara Havanská.						
1	Lanzas	—	50	28	—	—	17
2	Caballeros	—	50	20	—	—	13
3	Cazadores	—	50.100	16	30	—	10
4	Regalias č. 1.	25	100.250	10	30	—	7
„	„ „ 2.	25	125	12	—	—	8
„	„ „ 3.	25	100	14	—	—	9
„	„ „ 4.	25	100	16	—	—	10½
5	Panetelas	25	100.250	8	—	—	5½
6	Damas	25	100.250	6	30	—	4½
7	Millares Communes č. 1	25	100.250 / 500	8	—	—	5½
„	„ „ „ 2	25	100.250 / 500	8	30	—	—

Cigara tato prodávají se jen v místech k tomu ustanovených.

Připomenutí. 1. Když se odebéře 25 neb 50 kusů spravedlivých cigar Havanských, zapraví se cena pro velký prodej určená v míře k tomu, mnoholi cigar bylo odebráno.

2. Malí prodavači dostávají vůbec fabrikáty od prodavačů velkých za tytéž ceny, jako konsumenti, kteří berou od velkých prodavačů tolik tabáku, kolik ho pro velký prodej určeno, při čemž mají místo jen tyto výjimky:

Velcí prodavači počítají malým prodavačům a taktéž důchodek tabákový velkým prodavačům:

- Libru o 32 lotech černě mořeného v pykslách za . . . . . 1 zl. 26 kr.
- Libru o 32 lotech rapovaného Haličského v pykslách liberních a půliberních za 1 „ 28 „
- Libru o 32 lotech řezaného knastru v paklících za . . . . . 3 zl. 2 „
- Libru sprostého řezaného, bez obálky, za – „ 28 „

3. Zcela fajnový druh tureckého tabáku kuřlavého, jmenovaný pod lit. *B.* a v položce 2., jest dvojí, lehčejší a silnější a prodává se konsumentům dle žádosti; druh lehčejší má etikety červené, silnější druh modré.

4. Prodavači jsou povinni, tabák kuřlavý pod lit. *B. c)* č. 16 jmenovaný, kupujícím *netto* odvažovati, a jen tehda, když by kdo žádal, aby mu byl dán v papíře, mohou papír, spolu vážiti, a to, co papír váží, do váhy čisté vpočítati.

Tarifa poplatků licenčních za věci monopolu tabákového.

	Míra	Suma zl.	Suma kr.
1. Za cizozemské syrové listí tabákové, ježto řádně bylo doveženo, též za zdejší syrové listí tabákové a za zdejší fabrikáty tabáku kuřlavého a šňupavého	1 libra netto	2	—
2. Za cizozemské syrové listí tabákové, které nebylo spůsobem řádným doveženo, též za cizozemské fabrikáty tabáku kuřlavého a šňupavého	1 „ „	2	30

III. Pro Uhry, Chorvatsko, Slavonsko, Sedmihradsko a pro vojvodství Srbské s banátem Temešským.

Číslo	druh tabáku	Když jej prodávají: velcí prodavači konsumentům ve velkém množství — za	zl.	kr.	velcí prodavači a trafikanti konsumentům v malých částkách — za	zl.	kr.
	A. Tabáky šňupavé.						
1	*Rapé Area Preta*, v pykslách po 14 a 7 lotech	28 lotů	4	30	—	—	—
		7 „	1	7½	—	—	—
2	Pařížský *Rapé*, spravedlivý, v pykslách po 28 lotech	28 „	4	30	—	—	—
3	*Façon d'Espagne*, v pykslách plechových po ¼ libře	32 „	3	24	1 lot	—	7
4	Vídenský *Rapé*, 1. druhu v pykslách liberních	32 „	2	54	1 „	—	6
5	„ „ 2. „ „ „ „	32 „	2	22	1 „	—	5
6	Debröský) v kartách ½liberních	32 „	1	28	1 „	—	3
7	Levantský)	32 „	1	28	1 „	—	3
8	Haličský (Albanský),) v pykslách liberních a ½li-	32 „	1	34	1 „	—	3
9	„ rapovaný,) berních	32 „	1	34	1 „	—	3
10	„ mořený, bez pyksel	32 „	1	26	1 „	—	3
11	Černě mořený, v pykslách půliberních a liberních	32 „	1	28	1 „	—	3
12	„ „ bez pyksel	32 „	1	22	1 „	—	3
13	Sprostý mořený, v pykslách liberních (fajnového nebo hrubého zrna)	32 „	1	55	1 „	—	2
14	Sprostý mořený, bez pyksel (fajnového nebo hrubého zrna	32 „	1	57	1 „	—	2
	B. Řezané tabáky kuřlavé.						
	a) V paklících.						
1	Nejfajnější spravedlivý turecký	32 lotů	5	—	—	—	—
		8 „	1	15	—	—	—
2	Fajnový spravedlivý turecký	32 „	3	—	—	—	—
		8 „	—	45	—	—	—
3	Spravedlivý turecký	32 „	1	12	8 lotů	—	20
4	Řezaný knastr	32 „	3	16	8 „	—	49
5	Portorico knastr	32 „	2	30	8 „	—	40
6	Holandský Krul	32 „	1	48	8 „	—	30
7	Extra fajnový třikrálový 1. druhu	32 „	1	42	8 „	—	28
8	„ „ „ 2. „	32 „	1	12	8 „	—	20
9	Prostředně fajnový třikrálový	32 „	—	40	8 „	—	11
10	Nejfajnější uherský (Fadský, Letinský, Četnecký(	32 „	2	—	—	—	—
	Muškatelský, Verpelétský, Végský a Andrašský(	8 „	—	30	—	—	—
11	Spravedlivý uherský, na dlouho nebo na krátko řezaný	32 „	—	54	8 „	—	15
12	Prostředně fajnový uherský, v modrém papíru	32 „	—	36	8 „	—	10

Číslo	druh tabáku	Když jej prodávají: velcí prodavači konsumentům ve velkém množství — za	zl.	kr.	velcí prodavači a trafikanti konsumentům v malých částkách — za	zl.	kr.
	b) V páčkách.						
13	Holandský Krul po $1^3/_8$ lotů	100 kusů	7	50	1 kus	—	5
14	Portorico knastr po $1^3/_8$ „	100 „	6	10	1 „	—	4
15	Spravedlivý turecký po $1^3/_8$ lotů	100 „	4	44	1 „	—	3
16	Extra fajnový tříkrálový po $1^3/_8$ lotů	100 „	4	44	1 „	—	3
17	Prostředně fajnový tříkrálový po $1^3/_8$ lotů	100 „	3	6	1 „	—	2
18	Spravedlivý uherský po $1^3/_8$ lotů na dlouho nebo na krátko řezaný	100 „	4	44	1 „	—	3
	c) Sprostě řezaný bez obálky.						
19	1. druh: na krátko řezaný pro Hranici vojenskou	32 lotů	-	14	2 loty	—	1
20	2. druh: na dlouho řezaný pro Hranici vojenskou	32 „	-	19	$1^1/_2$ „	—	1
21	3. druh: tabák Krajinský v ostatních částech Uher, Chorvatska, Slavonska, Sedmihradska, vojvodství Srbského a banátu Temešského	32 „	-	24	$1^1/_4$ „	—	1
	C. Cigara.						
	Dělaná v c. k. fabrikách na tabák.						
1	*Lit. A. Cabanos*, $5^1/_3$ palce dlouhá ve skřínkách (formy Panetelasské)	100 kusů	4	30	1 kus	—	3
	Lit. A. Cabanos, 5 palců dlouhá ve skřínkách	100 „	4	30	1 „	—	3
	„ „ 5 „ „ „ „ „	50 „	2	15			
2	*Lit. B. Cuba*, $4^1/_2$ palce dlouhá v paklících	100 „	3	50	1 „	—	$2^1/_2$
	„ $4^1/_2$ „ „ „ „ „	50 „	1	55			
3	*Lit. C. Havana*, $4^1/_2$ „ „ „ „	100 „	3	50	1 „	—	$2^1/_2$
	„ $4^1/_2$ „ „ „ „ „	50 „	1	55			
4	*Lit. D. Cuba*, $4^1/_4$ „ „ „ „	100 „	3	—	1 „	—	2
	„ $4^1/_4$ „ „ „ „ „	50 „	1	30			
5	*Lit. E. Havana*, $4^1/_4$ „ „ „ „	100 „	3	—	1 „	—	2
	„ $4^1/_4$ „ „ „ „ „	50 „	1	30			
6	*Lit. F. Portorico*, $3^3/_4$ „ „ „ „	100 „	2	—	1 „	—	$1^1/_2$
	„ $3^3/_4$ „ „ „ „ „	50 „	1	—			
7	*Lit. G. Marilandská*, $3^3/_4$ „ „ „ „	100 „	2	—	1 „	—	$1^1/_2$
	„ $3^3/_4$ „ „ „ „ „	50 „	1	—			
8	*Lit. H. smíšená*, $3^3/_4$ „ „ „ „	100 „	2	—	1 „	—	$1^1/_2$
	„ $3^3/_4$ „ „ „ „ „	50 „	1	—			
9	*Lit I. Domingo*, $3^3/_4$ „ „ „ „	100 „	2	—	1 „	—	$1^1/_2$
	„ $3^3/_4$ „ „ „ „ „	50 „	1	—			
10	*Lit. K.* Sprostá cizozemská, 4 palce dlouhá v paklících	100 „	1	28	1 „	—	1
11	*Lit. L.* Sprostá zdejší, $4^3/_4$ palce dlouhá v paklících	100 „	1	28	1 „	—	1
12	*Lit. M.* „ „ $3^2/_3$ „ „ „ „	100 „	-	42	1 „	—	$^1/_2$

Číslo	druh tabáku	Když se prodávají konsumentům u velkém množství: kusů v paklících	kusů v skřínkách	Cena za sto kusů zl.	Cena za sto kusů kr.	Když se prodávají konsumentům v malých částkách po 1 kusu zl.	po 1 kusu kr.
	E. Spravedlivá cigara Havanská.						
1	Lanzas	—	50	28	—	—	17
2	Caballeros	—	50	20	—	—	13
3	Cazadores	—	50.100	16	30	—	10
4	Regalias č. 1.	25	100.250	10	30	—	7
„	„ „ 2.	25	125	12	—	—	8
„	„ „ 3.	25	100	14	—	—	9
„	„ „ 4.	25	100	16	—	—	$10^1/_2$
5	Panetelas	25	100.250	8	—	—	$5^1/_2$
6	Damas	25	100.250	6	30	—	$4^1/_2$
7	Millares Communes č. 1	25	100.250 / 500	8	—	—	$5^1/_2$
„	„ „ „ 2	25	100.250 / 500	8	30	—	—

Cigara tato prodávají se jen v místech k tomu ustanovených.

Připomenutí. 1. Zcela fajnový druh tureckého tabáku kuřlavého, jmenovaný pod lit. *B.* a v položce 2., jest dvojí, lehčejší a silnější a prodává se konsumentům dle žádosti; druh lehčejší má etikety červené, silnější druh modré.

2. Nejfajnovější uherské tabáky kuřlavé pod *B. a)* v pol. 10. jmenované vydávají se jen potud, pokud stačí nejfajnovější původní listí tabákové, jehož k nim potřebí.

3. Když se odebéře 25 neb 50 kusů spravedlivých cigar Havanských, zapraví se cena pro velký prodej určená v míře k tomu, mnoholi cigar bylo odebráno.

4. Malí prodavači dostávají vůbec fabrikáty od prodavačů velkých za tytéž ceny, jako konsumenti, kteří berou od velkých prodavačů tolik tabáku, kolik ho pro velký prodej určeno, při čemž mají místo jen tyto výjimky:

Velcí prodavači počítají malým prodavačům a taktéž důchodek tabákový velkým prodavačům:

Libru o 32 lotech černě mořeného v pykslách za . . . . . 1 zl. 26 kr.
Libru o 32 lotech rapovaného Haličského v pykslách liberních a půliberních za 1 zl. 28 „
Libru o 32 lotech řezaného knastru v paklících za . . . . . 3 „ 2 „
Libru sprostého řezaného, bez obálky, za – „ 28 „

5. Prodavači jsou povinni, tabák kuřlavý pod lit. *B. c)* č. 16 jmenovaný, kupujícím *netto* odvažovati, a jen tehda, když by kdo žádal, aby mu byl dán v papíře, mohou papír spolu vážiti, a to, co papír váží, do váhy čisté vpočítati.

6. Druh tabáku kuřlavého, jmenovaný pod lit. *B. c)*. č. pol. 29 vydává se toliko v množství limitovaném na prodej v Hranici vojenské.

7. Co se týče druhu tabáku kuřlavého, jmenovaného pod lit. *B c)* č. pol. 20, prodavačům za povinnost se neukládá, aby se jím opatřovali.

Tarifa poplatků licenčních za věci monopolu tabákového.

	Míra	Suma zl.	Suma kr.
1.	Za cizozemské syrové listí tabákové, ježto řádně bylo doveženo, též za zdejší syrové listí tabákové a za zdejší fabrikáty tabáku kuřlavého a šňupavého	1 libra netto	2 —
2.	Za cizozemské syrové listí tabákové, které nebylo způsobem řádným doveženo, též za cizozemské fabrikáty tabáku kuřlavého a šňupavého	1 „ „	2 30

IV. Pro Halič západní a východní.

Číslo	druh tabáku	Když jej prodávají: velcí prodavači konsumentům ve velkém množství za	zl.	kr.	velcí prodavači a trafikanti konsumentům v malých částkách za	zl.	kr.
	A. Tabáky šňupavé.						
1	*Rapé Area Preta*, v pykslách po 14 a 7 lotech	28 lotů	4	30	—	—	—
		7 „	1	7½	—	—	—
2	Pařížský *Rapé*, spravedlivý, v pykslách po 28 lotech	28 „	4	30	—	—	—
3	*Façon d' Espagne*, v pykslách plechových po 1¼ libře	32 „	3	24	1 lot	—	7
4	Vídenský *Rapé*, 1. druhu, v pykslách liberních	32 „	2	54	1 „	—	6
5	„ „ 2. „ „	32 „	2	22	1 „	—	5
6	Debröský) v kartách ½liberních	32 „	1	28	1 „	—	3
7	Levantský)	32 „	1	28	1 „	—	3
8	Haličský (Albanský), v pykslách liberních a ½li-	28 „	1	26	1 „	—	3
9	„ rapovaný) berních	32 „	1	26	1 „	—	3
10	„ mořený, bez pyksel	32 „	1	26	1 „	—	2
	B. Řezané tabáky kuřlavé.						
	a) V paklících.						
1	Nejfajnější spravedlivý turecký	32 lotů	5	—	—	—	—
		8 „	1	15	—	—	—
2	Fajnový spravedlivý turecký	32 „	3	—	—	—	—
		8 „	—	45	—	—	—
3	Spravedlivý turecký	32 „	1	12	8 lotů	—	20
4	Řezaný knastr	32 „	3	16	8 „	—	49
5	Portorico knastr	32 „	2	30	8 „	—	40
6	Holandský Krul	32 „	1	48	8 „	—	03
7	Extra fajnový tříkrálový, 1. druhu	32 „	1	42	8 „	—	28
8	„ „ „ 2. „	32 „	1	12	8 „	—	20
9	Prostředně fajnový tříkrálový	32 „	—	40	8 „	—	11
10	Spravedlivý uherský	32 „	—	54	8 „	—	15
	b) V páčkách.						
11	Holandský Krul po 1⅜ lotu	100 kusů	7	50	1 kus	—	5
12	Portorico knastr po 1⅜ „	100 „	6	10	1 „	—	4
13	Spravedlivý turecký po 1⅜ lotu	100 „	4	44	1 „	—	3
14	Extrafajnový tříkrálový po 1⅜ lotu	100 „	4	44	1 „	—	3
15	Prostředně fajnový tříkrálový po 1⅜ lotu	100 „	3	6	1 „	—	2
16	Uherský řezaný po 1⅜ lotu	100 „	3	—	1 „	—	2
17	Sprostě řezaný po 1⅜	100 „	1	30	1 „	—	1
	C. Točené tabáky kuřlavé.						
1	Varinas Knastr v rulích	32 lotů	4	30	8 lotů	1	14
2	Hanavské rule	32 „	—	40	8 „	—	11

Číslo	druh tabáku	Když jej prodávají velcí prodavači konsumentům ve velkém množství za	zl.	kr.	velcí prodavači a trafikanti konsumentům v malých částkách za	zl.	kr.
	D. Cigara. Dělaná v c. k. fabrikách na tabák.						
	Lit. *A. Cabanos*, $1^1/_3$ palce dlouhá ve skřínkách (formy Panetelasské)	100 Stůň	4	30	1 Stůň	—	3
1	Lit. *A. Cabanos*, 5 palců dlouhá ve skřínkách	100 „	4	30	1 „	—	3
	„ 5 „ „ „ „	50 „	2	15			
2	Lit. *B. Cuba*, $4^1/_2$ palce dlouhá v paklících	100 „	3	50	1 „	—	$2^1/_2$
	„ $4^1/_2$ „ „ „ „	50 „	1	55			
3	Lit. *C. Havana*, $4^1/_2$ „ „ „ „	100 „	3	50	1 „	—	$2^1/_2$
	„ $4^1/_2$ „ „ „ „	50 „	1	55			
4	Lit. *D. Cuba*, $4^1/_4$ „ „ „ „	100 „	3	—	1 „	—	2
	„ $4^1/_4$ „ „ „ „	50 „	1	30			
5	Lit. *E. Havana*, $4^1/_4$ „ „ „ „	100 „	3	—	1 „	—	2
	„ $4^1/_4$ „ „ „ „	50 „	1	30			
6	Lit. *F. Portorico*, $3^3/_4$ „ „ „ „	100 „	2	—	1 „	—	$1^1/_2$
	„ $3^3/_4$ „ „ „ „	50 „	1	—			
7	Lit *G. Marilandská*, $3^3/_4$ „ „ „ „	100 „	2	—	1 „	—	$1^1/_2$
	„ $3^3/_4$ „ „ „ „	50 „	1	—			
8	Lit. *H.* smíšená, $3^3/_4$ „ „ „ „	100 „	2	—	1 „	—	$1^1/_2$
	„ $3^3/_4$ „ „ „ „	50 „	1	—			
9	Lit. *I. Domingo*, $3^3/_4$ „ „ „ „	100 „	2	—	1 „	—	$1^1/_2$
	„ $3^3/_4$ „ „ „ „	50 „	1	—			
10	Lit. *K.* Sprostá cizozemská, 4 palce dlouhá v paklících	100 „	1	28	1 „	—	1
11	Lit. *L.* „ zdejší $4^3/_4$ „ „ „ „	100 „	1	28	1 „	—	1
12	Lit. *M* „ „ „ $3^2/_3$ „ „ „ „	100 „	—	42	1 „	—	$^1/_2$
13	*Lit. N.* Virginská cigara v paklících po 50 kusech	100 „	2	18	1 „	—	$1^1/_2$
	„ „ „ „ „ 50 „	50 „	1	9			

Číslo	druh tabáku	Když se prodávají konsumentům u velkém množství kusů v paklících	kusů v skřínkách	Cena za sto kusů zl.	kr.	Když se prodávají konsumentům v malých částkách po 1 kusy zl.	kr.
	E. Spravedlivá cigara Havanská.						
1	Lanzas	—	50	28	—	—	17
2	Caballeros	—	50	20	—	—	13
3	Cazadores	—	50.100	16	30	—	10
4	Régalias č. 1	25	150.250	10	30	—	7
„	„ „ 2	25	125	12	—	—	8
„	„ „ 3	25	100	14	—	—	9
„	„ „ 4	25	100	16	—	—	$10^1/_2$
5	Panetelas	25	100.250	8	—	—	$5^1/_2$
6	Damas	25	100.250	6	30	—	$4^1/_2$
7	Millares Communes č. 1	25	100.250 / 500	8	—	—	$5^1/_2$
	„ „ „ 2	25	100.250 / 500	8	30	—	—

Cigara tato prodávají se jen v místech k tomu ustanovených.

Připomenutí. 1. Když se odebere 25 neb 50 kusů spravedlivých cigar Havanských, zapraví se cena pro velký prodej určená v míře k tomu, mnoholi cigar bylo odebráno.

2. Malí prodavači dostávají vůbec fabrikáty od prodavačů velkých za tytéž ceny, jako konsumenti, kteří berou od velkých prodavačů tolik tabáku, kolik ho pro velký prodej určeno, při čemž mají místo jen tyto výjimky:

Velcí prodavači počítají malým prodavačům a taktéž důchodek tabákový velkým prodavačům:	Libru o 32 lotech řezaného knastru v paklících za . . . . . 3 zl. 2 kr.

3. Zcela fajnový druh tureckého tabáku kuřlavého, jmenovaný pod lit. *B.* a v položce 2., jest dvojí, lehčejší a silnější, a prodává se konsumentům dle žádosti; druh lehčejší má etykety červené, silnější druh modré.

Tarifa poplatků licenčních za věci monopolu tabákového.

	Míra	Suma zl.	Suma kr.
1. Za cizozemské syrové listí tabákové, ježto řádně bylo doveženo, též za zdejší syrové listí tabákové a za zdejší fabrikáty tabáku kuřlavého a šňupavého	1 libra netto	2	—
2. Za cizozemské syrové listí tabákové, které nebylo způsobem řádným doveženo, též za cizozemské fabrikáty tabáku kuřlavého a šňupavého	1 „ „	2	30

V. Pro Štyrsko, Korutansko a Krajinsko.

Číslo	druh tabáku	Když jej prodávají: velcí prodavači konsumentům ve velkém množství za	zl.	kr.	velcí prodavači a trafikanti konsumentům v malých částkách za	zl.	kr.
	A. Tabáky šňupavé.						
1	*Rapé Area Preta*, v pykslách po 14 a 7 lotech	28 lotů	4	30	—	—	—
		7 „	1	7½	—	—	—
2	Pařížský *Rapé*, spravedlivý, v pykslách po 28 lotech	28 „	4	30	—	—	—
3	*Façon d' Espagne*, v pykslách plechových po ¼ libře	32 „	3	24	1 lot	—	7
4	Vídeňský *Rapé*, 1. druhu, v pykslách liberních	32 „	2	54	1 „	—	6
5	„ „ 2. „ „ „	32 „	2	22	1 „	—	5
6	*Gingé*, v pykslách půlliberních	32 „	2	24	1 „	—	5
7	Radica paesana grosseta e sottile v kartách půlliberních	32 „	2	24	1 „	—	5
8	*Rapé punta Virginia*, v pykslách po 28 lotech	28 „	2	—	1 „	—	—
9	*Scaglia di lusso grossetta e sottile* v pykslách půlliberních	32 „	1	56	1 „	—	4
10	Debrôský	32 „	1	28	1 „	—	3
11	Levantský } v kartách ½liberních	32 „	1	28	1 „	—	3
12	Sanspareil,	32 „	1	28	1 „	—	3
13	Fourland } v pykslách půlliberních	32 „	1	28	1 „	—	3
14	Tyrolský, fajnový a rapovaný	32 „	1	28	1 „	—	3
15	Extra mořený	32 „	1	28	1 „	—	3
16	Černě } v pykslách liberních a ½liberních	32 „	1	28	1 „	—	3
17	Haličský (Albanský),	32 „	1	34	1 „	—	3
18	„ rapovaný	32 „	1	34	1 „	—	3
19	„ mořený, bez pyksel	32 „	1	26	1 „	—	3
20	Sprostě mořený	32 „	–	55	1 „	—	2
21	Radica sprostá	32 „	–	56	1 „	—	2
	B. Řezané tabáky kuřlavé.						
	a) V paklících.						
1	Nejfajnější spravedlivý turecký	32 lotů	5	—	—	—	—
		8 „	1	15	—	—	—
2	Fajnový spravedlivý turecký	32 „	3	—	—	—	—
		8 „	–	45	—	—	—
3	Spravedlivý turecký	32 „	1	12	8 lotů	—	20
4	Řezaný knastr	32 „	3	16	8 „	—	49
5	Portorico knastr	32 „	2	30	8 „	—	40
6	Holandský Krul	32 „	1	48	8 „	—	30
7	Extra fajnový tříkrálový, 1. druhu	32 „	1	42	8 „	—	28
8	„ „ „ 2. „	32 „	1	12	8 „	—	20
9	Prostředně fajnový tříkrálový	32 „	–	40	8 „	—	11
10	Spravedlivý uherský	32 „	–	54	8 „	—	15

Číslo	druh tabáku	Když jej prodávají: velcí prodavači konsumentům ve velkém množství za	zl.	kr.	velcí prodavači a trafikanti konsumentům v malých částkách za	zl.	kr.
	b) V páčkách.						
11	Holandský Krul po $1^3/_8$ lotů	100 kusů	7	50	1 kus	—	5
12	Portorico knastr po $1^3/_8$ „	100 „	6	10	1 „	—	4
13	Spravedlivý turecký po $1^3/_8$ lotů	100 „	4	44	1 „	—	3
14	Extra fajnový tříkrálový po $1^3/_8$ lotů	100 „	4	44	1 „	—	3
15	Prostředně fajnový tříkrálový po $1^3/_8$ lotů	100 „	3	6	1 „	—	2
	c) Řezaný bez obálky.						
16	Sprostě řezaný	1 libra po 32 lotech	–	29	1 lot	—	1
	C. Točené tabáky kuřlavé.						
1	Varinas-Knastr v rulích	32 lotů	4	30	8 loty	1	14
2	Hanavské rule	32 „	–	40	8 „	—	11
3	Sprosté rule	32 „	–	36	8 „	—	10
4	„ pňoví	32 „	–	36	8 „	—	10
	D. Cigara.						
	Dělaná v c. k. fabrikách na tabák.						
1	*Lit. A. Cabanos,* $5^1/_3$ palce dlouhá ve skřínkách (formy Panetelasské)	100 kusů	4	30	1 kus	—	3
	Lit. A Cabanos, 5 palců dlouhá ve skřínkách	100 „	4	30	1 „		3
	„ 5 „ „ „ „	50 „	2	15		—	
2	*Lit. B. Cuba,* $4^1/_2$ palce dlouhá v paklících	100 „	3	50	1 „	—	$2^1/_2$
	„ $4^1/_2$ „ „ „ „	50 „	1	55			
3	*Lit. C. Havana,* $4^1/_2$ „ „ „ „	100 „	3	50	1 „	—	$2^1/_2$
	„ $4^1/_2$ „ „ „ „	50 „	1	55			
4	*Lit. D. Cuba,* $4^1/_4$ „ „ „ „	100 „	3	—	1 „	—	2
	„ $4^1/_4$ „ „ „ „	50 „	1	30			
5	*Lit. E. Havana,* $4^1/_4$ „ „ „ „	100 „	3	—	1 „	—	2
	„ $4^1/_4$ „ „ „ „	50 „	1	30			
6	*Lit. F. Portorico,* $3^3/_4$ „ „ „ „	100 „	2	—	1 „	—	$1^1/_2$
	„ $3^3/_4$ „ „ „ „	50 „	1	—			
7	*Lit. G. Marilandská,* $3^3/_4$ „ „ „ „	100 „	2	—	1 „	—	$1^1/_2$
	„ $3^3/_4$ „ „ „ „	50 „	1	—			
8	*Lit. H. smíšená,* $3^3/_4$ „ „ „ „	100 „	2	—	1 „	—	$1^1/_2$
	„ $3^3/_4$ „ „ „ „	50 „	1	—			
9	*Lit I. Domingo,* $3^3/_4$ „ „ „ „	100 „	2	—	1 „	—	$1^1/_2$
	„ $3^3/_4$ „ „ „ „	50 „	1	—			
10	*Lit. K.* Sprostá cizozemská, 4 palce dlouhá v paklících	100 „	1	28	1 „	—	1
11	*Lit. L.* Sprostá zdejší, $4^3/_8$ palce dlouhá v paklících	100 „	1	28	1 „	—	1
12	*Lit. M.* „ „ $3^2/_3$ „ „ „ „	100 „	–	42	1 „	—	$^1/_2$
13	*Lit. N.* Virginská cigara v paklících po 50 kusech	100 „	2	18	1 „	—	$1^1/_2$
	„ „ „ „ „ „ „	50 „	1	9			

Číslo	druh tabáku	Když se prodávají konsumentům u velkém množství: kusů v paklících	kusů v skřínkách	Cena za sto kusů zl.	kr.	Když se prodávají konsumentům v malých částkách po 1 kusu zl.	kr.
	E. Spravedlivá cigara Havanská.						
1	Lanzas	—	50	28	—	—	17
2	Caballeros	—	50	20	—	—	13
3	Cazadores	—	50.100	16	30	—	10
4	Regalias č. 1.	25	100.250	10	30	—	7
„	„ „ 2.	25	125	12	—	—	8
„	„ „ 3.	25	100	14	—	—	9
„	„ „ 4.	25	100	16	—	—	$10^1/_2$
5	Panetelas	25	100.250	8	—	—	$5^1/_2$
6	Damas	25	100.250	6	30	—	$4^1/_2$
7	Millares Communes č. 1	25	100.250 / 500	8	—	—	$5^1/_2$
„	„ „ „ 2	25	100.250 / 500	8	30	—	—

Cigara tato prodávají se jen v místech k tomu ustanovených.

Připomenutí. 1. Když se odebéře 25 neb 50 kusů spravedlivých cigar Havanských, zapraví se cena pro velký prodej určená v míře k tomu, mnoholi cigar bylo odebráno.

2. Malí prodavači dostávají vůbec fabrikáty od prodavačů velkých za tytéž ceny, jako konsumenti, kteří berou od velkých prodavačů tolik tabáku, kolik ho pro velký prodej určeno, při čemž mají místo jen tyto výjimky:

Velcí prodavači počítají malým prodavačům a taktéž důchodek tabákový velkým prodavačům:

Libru o 32 lotech rapovaného Haličského v pykslách liberních a půliberních za 1 zl. 28 kr.
Libru o 32 lotech řezaného knastru v paklících za . . . . . 3 „ 2 „
Libru sprostého řezaného, bez obálky, za – „ 28 „

V Korutansku a Krajinsku.

Libru o 32 lotech černě mořeného v pykslách za. . . . . 1 zl. 26 „

3. Zcela fajnový druh tureckého tabáku kuřlavého, jmenovaný pod lit. *B.* a v položce 2., jest dvojí, lehčejší a silnější a prodává se konsumentům dle žádosti; druh lehčejší má etikety červené, silnější druh modré.

4. Prodavači jsou povinni, tabák kuřlavý pod lit. *B. c)* č. 16 jmenovaný, kupujícím *netto* odvažovati, a jen tehda, když by kdo žádal, aby mu byl dán v papíře, mohou papír spolu vážiti, a to, co papír váží, do váhy čisté vpočítati.

Tarifa poplatků licenčních za věci monopolu tabákového.

	Míra	Suma zl.	kr.
1.	Za cizozemské syrové listí tabákové, ježto řádně bylo doveženo, též za zdejší syrové listí tabákové a za zdejší fabrikáty tabáku kuřlavého a šňupavého	1 libra netto	2	—
2.	Za cizozemské syrové listí tabákové, které nebylo způsobem řádným doveženo, též za cizozemské fabrikáty tabáku kuřlavého a šňupavého	1 „ „	2	30

VI. Pro Přímoří.

Číslo	druh tabáku	Když jej prodávají: velcí prodavači konsumentům ve velkém množství za	zl.	kr.	velcí prodavači a trafikanti konsumentům v malých částkách za	zl.	kr.
	A. Tabáky šňupavé.						
1	*Rapé Area Preta*, v pykslách po 14 a 7 lotech	28 lotů	4	30	—	—	—
		7 „	1	7½	—	—	—
2	Pařížský *Rapé*, spravedlivý, v pykslách po 28 lotech	28 „	4	30	—	—	—
3	*Façon d'Espagne*, v pykslách plechových po 1/4 libře	32 „	3	24	1 lot	—	7
4	Vídeňský *Rapé*, 1. druhu v pykslách liberních	32 „	2	54	1 „	—	6
5	„ „ 2. „ „ „ „	32 „	2	22	1 „	—	5
6	*Façon St. Omer*, v pykslách liberních	32 „	2	24	1 „	—	5
7	*Gingé*, v pykslách půlliberních	32 „	2	24	1 „	—	5
8	*Radica paesana grossetta e sottile* v kartách půlliberních	32 „	2	24	1 „	—	5
9	*Rapé punta Virginia*, v pykslách po 28 lotech	28 „	2	—	1 „	—	—
10	*Scaglia di lusso grossetta e sottile* v pykslách půlliberních	32 „	1	56	1 „	—	4
11	Haličský (Albanský,) v pykslách liberních a 1/2 liberních	32 „	1	34	1 „	—	3
12	„ rapovaný,	32 „	1	34	1 „	—	3
13	„ mořený, bez pyksel	32 „	1	26	1 „	—	3
14	Sanspareil,	32 „	1	28	1 „	—	3
15	Fourland	32 „	1	28	1 „	—	3
16	Tyrolský, fajnový a rapovaný	32 „	1	28	1 „	—	3
17	Debrôsky	32 „	1	28	1 „	—	3
18	Levantský	32 „	1	28	1 „	—	3
19	Černé mořený, v pykslách půlliberních a liberních	32 „	1	22	1 „	—	3
20	„ „ bez pyksel	32 „	—	55	1 „	—	2
21	Sprostě mořený	32 „	—	56	1 „	—	2
22	Scaglia sprostá	32 „	—	56	1 „	—	2
23	Radica sprostá						
	B. Řezané tabáky kuřlavé.						
	a) V paklících.						
1	Nejfajnější spravedlivý turecký	32 lotů	5	—	—	—	—
		8 „	1	15	—	—	—
2	Fajnový spravedlivý turecký	32 „	3	—	—	—	—
		8 „	—	45	—	—	—
3	Spravedlivý turecký	32 „	1	12	8 lotů	—	20
4	Řezaný knastr	32 „	3	16	8 „	—	49
5	Portoriko knastr	32 „	2	30	8 „	—	40
6	Holandský Krul	32 „	1	48	8 „	—	30
7	Extra fajnový tříkrálový 1. druhu	32 „	1	42	8 „	—	28
8	„ „ „ 2. „	32 „	1	12	8 „	—	20
9	Prostředně fajnový tříkrálový	32 „	—	40	8 „	—	11
10	Spravedlivý uherský	32 „	—	54	8 „	—	15

Číslo	druh tabáku	Když jej prodávají: velcí prodavači konsumentům ve velkém množství — za	zl.	kr.	velcí prodavači a trafikanti konsumentům v malých částkách — za	zl.	kr.
	b) V páčkách.						
11	Holandský Krul po $1^3/_8$ lotů	100 kusů	7	50	1 kus	—	5
12	Portorico knastr po $1^3/_8$ „	100 „	6	10	1 „	—	4
13	Spravedlivý turecký po $1^3/_8$ lotů	100 „	4	44	1 „	—	3
14	Extra fajnový tříkrálový po $1^3/_8$ lotů	100 „	4	44	1 „	—	3
15	Prostředně fajnový tříkrálový po $1^3/_8$ lotů	100 „	3	6	1 „	—	2
	c) Řezaný bez obálky.						
16	Sprostě řezaný	1 libra po 32 lotech	—	29	1 lot	—	1
	C. Točené tabáky kuřlavé.						
1	Varinas Knastr v rulích	32 lotů	4	30	8 loty	1	14
2	Hanavské rule	32 „	—	40	8 „	—	11
3	Sprosté rule	32 „	—	36	8 „	—	10
4	„ pňoví	32 „	—	36	8 „	—	10
	D. Cigara.						
	Dělaná v c. k. fabrikách na tabák.						
1	*Lit. A. Cabanos*, $5^1/_2$ palce dlouhá ve skřínkách (formy Panetelasské)	100 kusů	4	30	1 kus	—	3
	Lit. A. Cabanos, 5 palců dlouhá ve skřínkách	100 „	4	30	1 „	—	3
	„ 5 „ „ „ „ „	50 „	2	15			
2	*Lit. B. Cuba*, $4^1/_2$ palce dlouhá v paklících	100 „	3	50	1 „	—	$2^1/_2$
	„ $4^1/_2$ „ „ „ „ „	50 „	1	55			
3	*Lit. C. Havana*, $4^1/_2$ „ „ „ „ „	100 „	3	50	1 „	—	$2^1/_2$
	„ $4^1/_2$ „ „ „ „ „	50 „	1	55			
4	*Lit. D. Cuba*, $4^1/_4$ „ „ „ „ „	100 „	3	—	1 „	—	2
	„ $4^1/_4$ „ „ „ „ „	50 „	1	30			
5	*Lit. E. Havana*, $4^1/_4$ „ „ „ „ „	100 „	3	—	1 „	—	2
	„ $4^1/_4$ „ „ „ „ „	50 „	1	30			
6	*Lit. F. Portorico*, $3^3/_4$ „ „ „ „ „	100 „	2	—	1 „	—	$1^1/_2$
	„ $3^3/_4$ „ „ „ „ „	50 „	1	—			
7	*Lit. G. Marilandská*, $3^3/_4$ „ „ „ „ „	100 „	2	—	1 „	—	$1^1/_2$
	„ $3^3/_4$ „ „ „ „ „	50 „	1	—			
8	*Lit. H. smíšená*, $3^3/_4$ „ „ „ „ „	100 „	2	—	1 „	—	$1^1/_2$
	„ $3^3/_4$ „ „ „ „ „	50 „	1	—			
9	*Lit. I. Domingo*, $3^3/_4$ „ „ „ „ „	100 „	2	—	1 „	—	$1^1/_2$
	„ $3^3/_4$ „ „ „ „ „	50 „	1	—			
10	*Lit. K.* Sprostá cizozemská, 4 palce dlouhá v paklících	100 „	1	28	1 „	—	1
11	*Lit. L.* Sprostá zdejší, $4^3/_4$ palce dlouhá v paklících	100 „	1	28	1 „	—	1
12	*Lit. M.* „ „ $3^2/_3$ „ „ „ „ „	100 „	—	42	1 „	—	$^1/_2$
13	*Lit. N.* Virginská cigara v paklících po 50 kusech	100 „	2	18	1 „	—	$1^1/_2$
	„ „ „ „ „ „ „	50 „	1	9			

Číslo	druh tabáku	Když se prodávají konsumentům u velkém množství: kusů v paklících	kusů v skřínkách	Cena za sto kusů zl.	kr.	Když se prodávají konsumentům v malých částkách po 1 kusu zl.	kr.
	E. Spravedlivá cigara Havanská.						
1	Lanzas	—	50	28	—	—	17
2	Caballeros	—	50	20	—	—	13
3	Cazadores	—	50.100	16	30	—	10
4	Regalias č. 1.	25	100.250	10	30	—	7
„	„ „ 2.	25	125	12	—	—	8
„	„ „ 3.	25	100	14	—	—	9
„	„ „ 4.	25	100	16	—	—	10½
5	Panetelas	25	100.250	8	—	—	5½
6	Damas	25	100.250	6	30	—	4½
7	Millares Communes č. 1	25	100.250 / 500	8	—	—	5½
„	„ „ „ 2	25	100.250 / 500	8	30	—	—

Cigara tato prodávají se jen v místech k tomu ustanovených.

Připomenutí. 1. Když se odebere 25 neb 50 kusů spravedlivých cigar Havanských, zapraví se cena pro velký prodej určená v míře k tomu, mnoholi cigar bylo odebráno.

2. Malí prodavači dostávají vůbec fabrikáty od prodavačů velkých za tytéž ceny, jako konsumenti, kteří berou od velkých prodavačů tolik tabáku, kolik ho pro velký prodej určeno, při čemž mají místo jen tyto výjimky:

Velcí prodavači počítají malým prodavačům a taktéž důchodek tabákový velkým prodavačům:

Libru o 32 lotech rapovaného Haličského v pykslách liberních a půliberních za 1 zl. 28 kr.

Libru o 32 lotech řezaného knastru v paklících za . . . . . 3 zl. 2 „

Libru o 32 lotech sprostého řezaného kuřlavého tabáku bez obálky, za . - „ 28 „

3. Zcela fajnový druh tureckého tabáku kuřlavého, jmenovaný pod lit. *B.* a v položce 2., jest dvojí, lehčejší a silnější a prodává se konsumentům dle žádosti; druh lehčejší má etikety červené, silnější druh modré.

4. Prodavači jsou povinni, tabák kuřlavý pod lit. *B. c)* č. 16 jmenovaný, kupujícím *netto* odvažovati, a jen tehda, když by kdo žádal, aby mu byl dán v papíře, mohou papír, spolu vážiti, a to, co papír váží, do váhy čisté vpočítati.

Tarifa poplatků licenčních za věci monopolu tabákového.

	Míra	Suma zl.	kr.
1.	Za cizozemské syrové listí tabákové, ježto řádně bylo doveženo, též za zdejší syrové listí tabákové a za zdejší fabrikáty tabáku kuřlavého a šňupavého	1 libra netto	2 —
2.	Za cizozemské syrové listí tabákové, které nebylo způsobem řádným doveženo, též za cizozemské fabrikáty tabáku kuřlavého a šňupavého	1 „ „	2 30

VII. Pro Moravu a Slezsko.

Číslo	druh tabáku	Když jej prodávají: velcí prodavači konsumentům ve velkém množství za	zl.	kr.	velcí prodavači a trafikanti konsumentům v malých částkách za	zl.	kr.
	A. Tabáky šňupavé.						
1	*Rapé Area Preta*, v pykslách po 14 a 7 lotech	28 lotů	4	30	—	—	—
		7 „	1	7½	—	—	—
2	Pařížský *Rapé*, spravedlivý, v pykslách po 28 lotech	28 „	4	30	—	—	—
3	*Façon d' Espagne*, v pykslách plechových po ¼ libře	32 „	3	24	1 lot	—	7
4	Vídenský *Rapé*, 1. druhu, v pykslách liberních	32 „	2	54	1 „	—	6
5	„ „ 2. „ „ „	32 „	2	22	1 „	—	5
6	*Façon St. Omer*, v pykslách liberních	32 „	2	24	1 „	—	5
7	*Gingé*, v pykslách půlliberních	32 „	2	24	1 „	—	5
8	Radica paesana grosseta e sottile v kartách půlliberních	32 „	2	24	1 „	—	5
9	*Rapé punta Virginia*, v pyslách po 28 lotech	28 „	2	—	1 „	—	—
10	*Scaglia di lusso grossetta e sottile* v pykslách půlliberních	32 „	1	56	1 „	—	4
11	Debrösský	32 „	1	28	1 „	—	3
12	Levantský	32 „	1	28	1 „	—	3
13	Sanspareil	32 „	1	28	1 „	—	3
14	Tyrolský, fajnový a rapovaný	32 „	1	28	1 „	—	3
15	Extra mořený	32 „	1	28	1 „	—	3
16	Černě „	32 „	1	28	1 „	—	3
17	„ „ bez pyksel	32 „	1	22	1 „	—	3
18	Haličský (Albanský),	32 „	1	34	1 „	—	3
19	„ rapovaný	32 „	1	34	1 „	—	3
20	„ mořený, bez pyksel	32 „	1	26	1 „	—	3
21	Sprostě černě nebo světle mořený, bez pyksel	32 „	—	55	1 „	—	2
22	„ světle mořený, v pykslách	32 „	—	55	1 „	—	2
	B. Řezané tabáky kuřlavé.						
	a) V paklících.						
1	Nejfajnější spravedlivý turecký	32 lotů	5	—	—	—	—
		8 „	1	15	—	—	—
2	Fajnový spravedlivý turecký	32 „	3	—	—	—	—
		8 „	—	45	—	—	—
3	Spravedlivý turecký	32 „	1	12	8 lotů	—	20
4	Řezaný knastr	32 „	3	16	8 „	—	49
5	Portorico knastr	32 „	2	30	8 „	—	40
6	Holandský Krul	32 „	1	48	8 „	—	30
7	Extra fajnový tříkrálový, 1. druhu	32 „	1	42	8 „	—	28
8	„ „ „ 2. „	32 „	1	12	8 „	—	20
9	Prostředně fajnový tříkrálový	32 „	—	40	8 „	—	11
10	Spravedlivý ubersky	32 „	—	54	8 „	—	15

Číslo	druh tabáku	Když jej prodávají: velcí prodavači konsumentům ve velkém množství — za	zl.	kr.	velcí prodavači a trafikanti konsumentům v malých částkách — za	zl.	kr.
	b) V páčkách.						
11	Holandský Krul po $1^3/_8$ lotů	100 kusů	7	50	1 kus	—	5
12	Portorico knastr po $1^3/_8$ „	100 „	6	10	1 „	—	4
13	Spravedlivý turecký po $1^3/_8$ lotů	100 „	4	44	1 „	—	3
14	Extra fajnový tříkrálový po $1^3/_8$ lotů	100 „	4	44	1 „	—	3
15	Prostředně fajnový tříkrálový po $1^3/_8$ lotů	100 „	3	6	1 „	—	2
	c) Řezaný bez obálky.						
16	Sprostě řezaný	1 libra po 32 lotech	–	29	1 lot	—	1
	C. **Točené tabáky kuřlavé.**						
1	Varinas-Knastr v rulích	32 lotů	4	30	8 loty	1	14
2	Hanavské rule	32 „	–	40	8 „	—	11
3	Sprosté rule	32 „	–	36	8 „	—	10
4	„ pňoví	32 „	–	36	8 „	—	10
	D. **Cigara.**						
	Dělaná v c. k. fabrikách na tabák.						
1	*Lit. A. Cabanos,* $5^1/_3$ palce dlouhá ve skřínkách (formy Panetelasské)	100 kusů	4	30	1 kus	—	3
	Lit. A. Cabanos, 5 palců dlouhá ve skřínkách	100 „	4	30	1 „	—	3
	„ 5 „ „ „ „	50 „	2	15			
2	*Lit. B. Cuba,* $4^1/_2$ palce dlouhá v paklících	100 „	3	50	1 „	—	$2^1/_2$
	„ $4^1/_2$ „ „ „ „	50 „	1	55			
3	*Lit. C. Havana,* $4^1/_2$ „ „ „ „	100 „	3	50	1 „	—	$2^1/_2$
	„ $4^1/_2$ „ „ „ „	50 „	1	55			
4	*Lit. D. Cuba,* $4^1/_4$ „ „ „ „	100 „	3	—	1 „	—	2
	„ $4^1/_4$ „ „ „ „	50 „	1	30			
5	*Lit. E. Havana,* $4^1/_4$ „ „ „ „	100 „	3	—	1 „	—	2
	„ $4^1/_4$ „ „ „ „	50 „	1	30			
6	*Lit. F. Portorico,* $3^3/_4$ „ „ „ „	100 „	2	—	1 „	—	$1^1/_2$
	„ $3^3/_4$ „ „ „ „	50 „	1	—			
7	*Lit. G. Marilandská,* $3^3/_4$ „ „ „ „	100 „	2	—	1 „	—	$1^1/_2$
	„ $3^3/_4$ „ „ „ „	50 „	1	—			
8	*Lit. H. smíšená,* $3^3/_4$ „ „ „ „	100 „	2	—	1 „	—	$1^1/_2$
	„ $3^3/_4$ „ „ „ „	50 „	1	—			
9	*Lit I. Domingo,* $3^3/_4$ „ „ „ „	100 „	2	—	1 „	—	$1^1/_2$
	„ $3^3/_4$ „ „ „ „	50 „	1	—			
10	*Lit. K.* Sprostá cizozemská, 4 palce dlouhá v paklících	100 „	1	28	1 „	—	1
11	*Lit. L.* Sprostá zdejší, $4^3/_4$ palce dlouhá v paklících	100 „	1	28	1 „	—	1
12	*Lit. M.* „ „ $3^2/_3$ „ „ „ „	100 „	–	42	1 „	—	$^1/_2$
13	*Lit. N.* Virginská cigara v paklících po 50 kusech	100 „	2	18	1 „	—	$1^1/_2$
	„ „ „ „ „ „ „	50 „	1	9			

Číslo	druh tabáku	Když se prodávají konsumentům u velkém množství: kusů v paklících	kusů v skřínkách	Cena za sto kusů zl.	Cena za sto kusů kr.	Když se prodávají konsumentům v malých částkách po 1 kusu zl.	po 1 kusu kr.
	E. Spravedlivá cigara Havanská.						
1	Lanzas	—	50	28	—	—	17
2	Caballeros	—	50	20	—	—	13
3	Cazadores	—	50.100	16	30	—	10
4	Regalias č. 1.	25	100.250	10	30	—	7
„	„ „ 2.	25	125	12	—	—	8
„	„ „ 3.	25	100	14	—	—	9
„	„ „ 4.	25	100	16	—	—	$10^1/_2$
„	„ „	25	100.250	8	—	—	$5^1/_2$
5	Panetelas	25	100.250	6	30	—	$4^1/_2$
6	Damas	25	100.250	8	—	—	$5^1/_2$
7	Millares Communes č. 1	25	500				
„	„ „ „ 2	25	100.250	8	30	—	—
			500				

Cigara tato prodávají se jen v místech k tomu ustanovených.

Připomenutí. 1. Když se odebere 25 neb 50 kusů spravedlivých cigar Havanských, zapraví se cena pro velký prodej určená v míře k tomu, mnoholi cigar bylo odebráno.

2. Malí prodavači dostávají vůbec fabrikáty od prodavačů velkých za tytéž ceny, jako konsumenti, kteří berou od velkých prodavačů tolik tabáku, kolik ho pro velký prodej určeno, při čemž mají místo jen tyto výjimky:

Velcí prodavači počítají malým prodavačům a taktéž důchodek tabákový velkým prodavačům:

- Libru o 32 lotech řezaného knastru v paklících za . . . . . 3 zl. 2 „
- Libru sprostě řezaného, za . . . . . – „ 28 „
- Libru o 32 lotech rapovaného Haličského v pykslách liberních a půlliberních za 1 zl. 28 kr.

3. Zcela fajnový druh tureckého tabáku kuřlavého, jmenovaný pod lit. *B.* a v položce 2., jest dvojí, lehčejší a silnější a prodává se konsumentům dle žádosti; druh lehčejší má etikety červené, silnější druh modré.

4. Prodavači jsou povinni, tabák kuřlavý pod lit. *B. c)* č. 16 jmenovaný, kupujícím *netto* odvažovati, a jen tehda, když by kdo žádal, aby mu byl dán v papíře, mohou papír, jehož ke kartování fabrikátu potřeba, spolu vážiti, a to, co papír váží, do váhy čisté vpočítati.

Tarifa poplatků licenčních za věci monopolu tabákového.

1. Za cizozemské syrové listí tabákové, ježto řádně bylo doveženo, též za zdejší syrové listí tabákové a za zdejší fabrikáty tabáku kuřlavého a šňupavého . . . . . .
2. Za cizozemské syrové listí tabákové, které nebylo způsobem řádným doveženo, též za cizozemské fabrikáty tabáku kuřlavého a šňupavého . . . . . .

Míra	Suma zl.	Suma kr.
1 libra netto	2	—
1 „ „	2	30

VIII. Pro Tyrolsko a Vorarlbersko.

Číslo	druh tabáku	Když jej prodávají: velcí prodavači konsumentům ve velkém množství za	zl.	kr.	velcí prodavači a trafikanti konsumentům v malých částkách za	zl.	kr.
	A. Tabáky šňupavé.						
1	*Rapé Area Preta*, v pykslách po 14 a 7 lotech	28 lotů	4	30	—	—	—
		7 „	1	7½	—	—	—
2	Pařížský *Rapé*, spravedlivý, v pykslách po 28 lotech	28 „	4	30	—	—	—
3	*Façon d'Espagne*, v pykslách plechových po ¼ libře	32 „	3	24	1 lot	—	7
4	Vídenský *Rapé*, 1. druhu v pykslách liberních	32 „	2	54	1 „	—	6
5	*Scaglia sopraffina di lusso scieltissima*, v láhvích liberních	32 „	2	54	—	—	—
6	*Scaglia sopraffina di lusso dulce*, v láhvích liberních	32 „	2	24	—	—	—
7	*Radica sopraffina di lusso asciutta grosseta e sottile* v láhvích liberních	32 „	2	24	—	—	—
8	*Façon St. Omer*, v pykslách liberních	32 „	2	24	1 „	—	5
9	*Gingé*, v pykslách půlliberních	32 „	1	50	1 „	—	4
10	*Scaglia di lusso grossetta e sottile* v pykslách půlliberních	32 „	1	50	1 „	—	4
11	*Radica di lusso grossetta e sottile* v pykslách půlliberních	32 „	1	50	1 „	—	4
12	Haličský (Albanský,) v pykslách liberních a ½li-	32 „	1	26	1 „	—	3
13	„ rapovaný,) berních	32 „	1	26	1 „	—	3
14	„ mořený, bez pyksel	32 „	1	26	1 „	—	3
15	Černě mořený, v pykslách liberních a ½liberních a bez pyksel	32 „	1	26	1 „	—	3
16	*Scaglia paesana fina*, v kartách půlliberních	32 „	1	26	1 „	—	3
17	*Radica correra grossetta e sottile*, v kartách půlliberních	32 „	1	26	1 „	—	3
18	*Scaglia paesana*, 2. druhu, v kartách půlliberních a bez kart	32 „	–	55	1 „	—	2
19	*Scaglia paesana mischiata*, v kartách půlliberních	32 „	–	55	1 „	—	2
20	„ „ *grossetta e sottile*, v kartách a „ „ bez kart	32 „	–	40	1 „	—	1½
21	*Foglia di Levante*, v kartách a bez kart	32 „	–	40	1 „	—	1½
22	Sprostě mořený, bez kart	32 „	–	40	1 „	—	1½
23	*Scaglia naturale*, bez kart	32 „	–	40	1 „	—	1½
24	*Scaglia fermentata*, bez kart	32 „	–	50	1 „	—	1½
	B. Řezané tabáky kuřlavé.						
	a) V paklících.	32 lotů	5	—	—	—	—
1	Nejfajnější spravedlivý turecký	8 „	1	15	—	—	—
		32 „	3	—	—	—	—
2	Fajnový spravedlivý turecký	8 „	–	45	—	—	—
		32 „	1	12	8 lotů	—	20
3	Spravedlivý turecký	32 „	3	16	8 „	—	49
4	Řezaný knastr	32 „	2	30	8 „	—	40
5	Portorico knastr	32 „	1	48	8 „	—	30
6	Holandský Krul	32 „	1	42	8 „	—	28
7	Extra fajnový tříkrálový 1. druhu	32 „	1	12	8 „	—	20
8	„ „ „ 2. „	32 „	–	40	8 „	—	11
9	Prostředně fajnový tříkrálový	32 „	–	54	8 „	—	15
10	Spravedlivý uherský						

Číslo	druh tabáku	Když jej prodávají: velcí prodavači konsumentům ve velkém množství — za	zl.	kr.	velcí prodavači a trafikanti konsumentům v malých částkách — za	zl.	kr.
	b) V páčkách.						
11	Holandský Krul po $1^3/_8$ lotu	100 kusů	7	50	1 kus	—	5
12	Portorico knastr po $1^3/_8$ „	100 „	6	10	1 „	—	4
13	Spravedlivý turecký po $1^3/_8$ lotu	100 „	4	44	1 „	—	3
14	Extrafajnový třikrálový po $1^3/_8$ lotu	100 „	4	44	1 „	—	3
15	Prostředně fajnový třikrálový po $1^3/_8$ lotu	100 „	3	6	1 „	—	2
	c) Řezaný bez obálky.						
16	Sprostě řezaný	1 libra	–	29	1 lot	—	1
	C. Točené tabáky kuřlavé.						
1	Varinas Knastr v rulích	32 lotů	4	30	8 lotů	1	14
2	Tabák žvací pro severní Tyrolsko	32 „	–	24	8 „	—	7
3	„ „ „ Vorarlbersko	32 „	–	15	1 „	—	$4^1/_2$
4	Tabák kbelový	32 „	–	13	1 „	—	4
	D. Cigara.						
	Dělaná v c. k. fabrikách na tabák.						
1	Lit. *A. Cabanos*, $1^1/_3$ palce dlouhá ve skřínkách (formy Panetelasské)	100 kusů	4	30	1 kus	—	3
	Lit. *A. Cabanos*, 5 palců dlouhá ve skřínkách	100 „	4	30	1 „	—	3
	„ 5 „ „ „ „	50 „	2	15			
2	Lit. *B. Cuba*, $4^1/_2$ palce dlouhá v paklících	100 „	3	50	1 „	—	$2^1/_2$
	„ $4^1/_2$ „ „ „ „	50 „	1	55			
3	Lit. *C. Havana*, $4^1/_2$ „ „ „ „	100 „	3	50	1 „	—	$2^1/_2$
	„ $4^1/_2$ „ „ „ „	50 „	1	55			
4	Lit. *D. Cuba*, $4^1/_4$ „ „ „ „	100 „	3	—	1 „	—	2
	„ $4^1/_4$ „ „ „ „	50 „	1	30			
5	Lit. *E. Havana*, $4^1/_4$ „ „ „ „	100 „	3	—	1 „	—	2
	„ $4^1/_4$ „ „ „ „	50 „	1	30			
6	Lit. *F. Portorico*, $3^3/_4$ „ „ „ „	100 „	2	—	1 „	—	$1^1/_2$
	„ $3^3/_4$ „ „ „ „	50 „	1	—			
7	Lit *G. Marilandská*, $3^3/_4$ „ „ „ „	100 „	2	—	1 „	—	$1^1/_2$
	„ $3^3/_4$ „ „ „ „	50 „	1	—			
8	Lit. *H.* smíšená, $3^3/_4$ „ „ „ „	100 „	2	—	1 „	—	$1^1/_2$
	„ $3^3/_4$ „ „ „ „	50 „	1	—			
9	Lit. *I. Domingo*, $3^3/_4$ „ „ „ „	100 „	2	—	1 „	—	$1^1/_2$
	„ $3^3/_4$ „ „ „ „	50 „	1	—			
10	Lit. *K.* Sprostá cizozemská, 4 palce dlouhá v paklících	100 „	1	28	1 „	—	1
11	Lit. *L.* „ zdejší $4^3/_4$ „ „ „ „	100 „	1	28	1 „	—	1
12	Lit. *M* „ „ $3^2/_3$ „ „ „ „	100 „	–	42	1 „	—	$^1/_2$
13	*Lit. N.* Virginská cigara v paklících po 50 kusech	100 „	2	18	1 „	—	$1^1/_2$
	„ „ „ „ „ 50 „	50 „	1	9			

Číslo	druh tabáku	Když se prodávají konsumentům u velkém množství: kusů v paklících	kusů v skřínkách	Cena za sto kusů zl.	Cena za sto kusů kr.	Když se prodávají konsumentům v malých částkách po 1 kusu zl.	po 1 kusu kr.
	E. Spravedlivá cigara Havanská.						
1	Lanzas	—	50	28	—	—	17
2	Caballeros	—	50	20	—	—	13
3	Cazadores	—	50.100	16	30	—	10
4	Regalias č. 1.	25	100.250	10	30	—	7
„	„ „ 2.	25	125	12	—	—	8
„	„ „ 3.	25	100	14	—	—	9
„	„ „ 4.	25	100	16	—	—	10½
5	Panetelas	25	100.250	8	—	—	5½
6	Damas	25	100.250	6	30	—	4½
7	Millares Communes č. 1	25	100.250 500	8	—	—	5½
„	„ „ „ 2	25	100.250 500	8	30	—	—

Cigara tato prodávají se jen v místech k tomu ustanovených.

Připomenutí. 1. Když se odebere 25 neb 50 kusů spravedlivých cigar Havanských, zapraví se cena pro velký prodej určená v míře k tomu, mnoholi cigar bylo odebráno.

2. Malí prodavači dostávají vůbec fabrikáty od prodavačů velkých za tytéž ceny, jako konsumenti, kteří berou od velkých prodavačů tolik tabáku jednoho druhu, kolik ho pro velký prodej určeno, při čemž mají místo jen tyto výjimky:

Velcí prodavači počítají malým prodavačům a taktéž důchodek tabákový velkým prodavačům:

Libru o 32 lotech řezaného knastru v paklících za . . . . . 3 zl. 2 „

Libru sprostého řezaného, bez obálky, za — „ 28 „

3. Zcela fajnový druh tureckého tabáku kuřlavého, jmenovaný pod lit. *B.* a v položce 2., jest dvojí, lehčejší a silnější a prodává se konsumentům dle žádosti; druh lehčejší má etikety červené, silnější druh modré.

4. Prodavači jsou povinni, tabák kuřlavý pod lit. *B.* c) č. 16 jmenovaný, kupujícím *netto* odvažovati, a jen tehda, když by kdo žádal, aby mu byl dán v papíře, mohou papír, jehož ke kartování fabrikátu potřeba, spolu vážiti, a to, co papír váží, do váhy čisté vpočítati.

Tarifa poplatků licenčních za věci monopolu tabákového.

Míra	Suma zl.	Suma kr.
1 libra netto	2	—
1 „ „	2	30

1. Za cizozemské syrové listí tabákové, ježto řádně bylo doveženo, též za zdejší syrové listí tabákové a za zdejší fabrikáty tabáku kuřlavého a šňupavého . . . . . .
2. Za cizozemské syrové listí tabákové, které nebylo způsobem řádným doveženo, též za cizozemské fabrikáty tabáku kuřlavého a šňupavého . . . . . .

196.

Nařízení, vydané od nejvyššího úřadu policejního dne 3. října 1856,

jímžto se obecně zapovídá spis tištěný: The Austrian Dungeons in Italy by F. Orsini.

(V Zák. říš. č. XLIV. vyd. a rozesl. dne 9. října 1856, č. 179.)

Nejvyššímu úřadu policejnímu vidí se dle §. 15. instrukce uvedení ve skutek řádu tiskového obecně zapovědíti spis tištěný: The Austrian Dungeons in Italy. A Narrative of 15 Months Imprisonment and Final Escape from the Fortress of S. Giorgio, by Felice Orsini, London G. Routledge 1856."

Zápověď tato vztahuje se také na všeliká jiná vydání spisu tohoto, učiněná v kterém koliv jazyku.

Svobodný pán **Kempen** mp. pol. podm.

197.

Vyhlášení, vydané od ministerií financí a obchodu

dne 5. října 1856,

o tom, že se spojený úřad celní a zdravotní z Lovrany přenáší do Iky, a že se zřizuje prozatímní úřad celní a zdravotní v Draze-Moštěnici.

(V Zák. říš. č. XLIV. vyd. a rozesl. dne 9. října 1856 č. 181.)

Spojený úřad celní a zdravotní v Lovraně v Istriansku přeložen bude do Iky, podrží však posavadní svá práva výcelní, expositura pak zdravotní, zřízená v Ice, přeložena bude do Lovrany; mimo to zřízen bude v Draze-Moštěnici prozatímní spojený úřad celní a zdravotní, kteryž bude míti práva jako každá vedlejší celnice třídy II. v Istriansku, a expositura zdravotní v témž místě zřízená, se rozpustí.

Změny tyto vejdou ve skutek dne 1. listopadu 1856.

Svobodný pán **Bruck** mp. Rytíř z **Toggenburku** mp.

198.

Nařízení, vydané od vrchního velitelství nad armádou, od ministerium záležitostí vnitřních a od ministerium financí dne 7. října 1856,

pro všechny země korunní, kromě Hranice vojenské,

jímžto se oznamuje, jaká taxa se ustanovuje za osvobození od služby vojenské na rok 1857.

(V Zák. říš. č. XLIV. vyd. a rozesl. dne 9. října r. 1856 č. 182).

Vrchní velitelství nad armádou, ministerium záležitostí vnitřních a ministerium financí v tom usnešení se shodly, že taxa jednoho tisíce pěti set zlatých konvenční mince, za osvobození od služby vojenské na rok 1856 vyměřená, zachována býti má bez změny také na rok 1857.

Což se tímto v obecnou vědomost uvádí.

Svobodný pán **Bach** m. p. Svobodný pán **Bamberk** m. p. Svobodný pán **Bruck** m. p.

199.

Vynešení, vydané od ministerium financí dne 4. listopadu 1856,

pro všechny země korunní,

jimžto se činí změna v povolení daném, že se mohou některé cizozemské mince zlaté a stříbrné při placení cla přijímati, a jimžto se ustanovuje, zač se mají zlaté mince domáci při zapravování cla počítati.

(V Zák. říš. č. LI. vyd. a rozesl. dne 8. listopadu r. 1856 č. 207.)

Vynešením, vydaným dne 9. července 1854 (zákonníka říšského částka LXII. č. 175, str. 727), povoleno jest výjimkou, že se mohou při placení cla některé cizozemské mince zlaté a stříbrné přijímati; v kterémžto ustanovení se nyní tato změna činí: Po projití měsíce prosince 1856 není více dovoleno, cizozemských mincí zlatých vůbec, a pětifrančáků, jmenovaných v tarifě k dotčenému vynešení přidané, v položce 7., přijímati; však stříbrné mince německé jednoty celní, jmenované v položkách č. 8, 9 a 10, totiž dvoutolary a tolary rázu 14tolarového, a dvourenčníky, a renčníky rázu $24^1/_2$zlatového, mohou i dále při placení cla za to, co v položkách řečených vyměřeno, přijímány býti.

Domácí mince zlaté počítány budtež od téhož času, při placení cla jediné za to, co v tarifě mincí, vydané dne 1. listopadu 1823, ustanoveno, tedy jednoduchý dukát za 4 zl. 30 kr. a suveréndor za 13 zl. 20 kr.

Pokud u celnic v království Lombardsko-Benátském dle článku 5 a přílohy A. smlouvy o sjednocení cla dne 9. srpna 1852 uzavřené, dovoleno bylo, i před vyjitím vynešení, vydaného 9. července 1854, jisté cizozemské mince zlaté a stříbrné za to, co v příloze dotčené vyměřeno, přijímati, tedy, pokud smlouva tato trvati bude, při tom zůstati má.

Svobodný pán **Bruck** mp.

200.

Vynešení, vydané od ministerium financí dne 3. listopadu 1856,

pro vojvodství Srbské a banát Temešský,

o tom, že se zřizuje úřad loterní třídy třetí v Temešváře.

(V Zák. říš. č. LI. vyd. a rozesl. dne 8. listopadu r. 1856, č. 206.)

201.

Vyhlášení, vydané od ministerium financí dne 4. října 1856,

pro okršlek svobodného přístavu Benátského,

o tom, kolik se má z pálených tekutostí lihovitých na místě daně potravní platiti, když se dováží do okršlku svobodného přístavu Benátského.

(V Zák. říš. č. XLIV. vyd. a rozesl. dne 9. října r. 1856 č. 180.)

Druck von R. Rohrers Erben in Brünn.

Tato strana není k dispozici.

Diese Seite steht nicht zur Verfügung.

Tato strana není k dispozici.

Diese Seite steht nicht zur Verfügung.

202.

Prohlášení ministerní, vydané dne 22. září 1856,

vyměněné v Drážďanech za královské saské prohlášení ministerní stejného znění, vydané dne 1. října 1856,

jimžto se činí některá doplňující ustanovení ke smlouvě, uzavřené mezi Rakouskem a královstvím Saským dne 30. července 1852, zákonníka říšského č. 171, za příčinou pomoci obapolné, ježto se činiti má četnictvu, když stíhá uprchlé zločince v zemi druhého státu, též v nebezpečenství ohně, povodně a v podobných případnostech.

(V Zák. říš. č. XLVII. vyd. a rozesl. 18. října č. 187.)

Císařská vláda rakouská a královská vláda saská, za to majíce, že smlouva mezi nimi dne 30. července 1852 (zákonníka říšského č. 171) učiněná, týkající se obapolné pomoci, ježto se poskytnouti má četnictvu, když by stíhalo uprchlé zločince v zemi druhého státu, též v nebezpečenství ohně, povodně a v podobných případnostech, k dosažení větší bezpečnosti toho vyhledává, aby se práva četnictva na hranicích zemských rozšířila, shodly jsou se o níže položená ustanovení, jimiž se články, k tomu se vztahující, obsažené v úmluvě svrchu dotčené od roku 1852, doplňují:

K článku 1

dává se tento přídavek:

„četnictvu obojího státu dovoleno buď jíti přes hranice i také k tomu konci, aby v pohraničném okršlku druhého státu v příčině osob nebezpečných neb stíhaných obapolně vyzvídalo, a pokud by k tomu zvláštní příčiny bylo, dále je stíhalo, oznámiv to zároveň nejbližšímu úřadu bezpečnosti atd. a vyzvouc jej, aby mu byl pomocen aneb další příhodné jednání úřední předsevzal.“

Článek 7

takto se změňuje:

„Žádali se v čas nebezpečenství ohně nebo povodně nebo jiné události živelní, ježto se za hranicemi zemskými přihodila, sousedstvo za opatření ochrany, má obapolnému četnictvu dovoleno býti, nečekajíc ani na požádání úřadu bezpečnosti druhé strany, přes hranice jíti, a, můželi se to bez podstatné ujmy vlastní služby státi, v plném vypravení na místo, kde jest nebezpečenství, se odebrati, aby postaviv se pod rozkazy řídícího úřadu místního spolupůsobilo k ochraně majetnosti, kteráž v takových případnostech u velké nebezpečenství přichází, a k ochraně veřejné bezpečnosti. I o tomto konání služby má sobě četnictvo v knize služební opatřiti potvrzení.“

Za Článek 8

vloží se toto:

„Požádali nějaký úřad pohraničný státu jednoho, aby četnictvo státu druhého pro bezpečnost s ním prošlo okršlek pohraničný, má četnictvo toto, pokud toho vlastní jeho služba dopouští, žádosti té ochotně vyhověti, a při tom jest mu dovoleno, vyhledáváli toho potřeba, přejíti do země státu druhého.

Článkem 9.

jest pak bez proměny článek 8. úmluvy, učiněné roku 1852.

Tomu na potvrzení se toto prohlášení ministerní od nížepsaného císařského ministerium záležitostí zahraničných a císařského domu vydává a za podobné královské saské prohlášení vyměňuje, připomínajíc, že to, co v něm ustanoveno, od 1. října 1856 ve skutek vejde, co se pak dotýče případností, v příčině kterých tuto není zvláštního opatření učiněno, že to zůstati má při tom, co ustanoveno v úmluvě, učiněné roku 1852.

Ve Vídni dne 22. září 1856.

Jeho c. k. apoštolského Veličenství ministr záležitostí zahraničných a domu císařského:
Hrabě **Buol z Schauensteina** m. p.

203.

Nařízení, vydané od ministerium práv a obchodu dne 31. října 1856,

pro veškerou říši, vyjímajíc království Lombardsko-Benátské, Dalmatsko a Hranici vojenskou,

o tom, jak předsejíti náleží, když se má na jisto postaviti, zdali živnost v knihách pozemnosti za radikovanou zapsaná, ma povahu realní.

(V Zák. říš. č. LI. vyd. a rozesl. dne 8. listopadu r. 1856 č. 204.)

Aby se řádně a pravidelně předsešlo, když činiti jest o postavení na jisto, zdali živnost nějaká, v řádných knihách pozemností za radikovanou zapsaná, má povahu reální, vidí se ministerium práv a obchodu takto naříditi:

§. 1. Zdaliž živnost nějaká v knihách veřejných za radikovanou zapsaná skutečně má povahu reální, posuzováno a rozhodováno buď jediné od úřadů živnosti propůjčujících.

§. 2. Když činiti jest o rozhodnutí takové, má úřad živnosti propůjčující vlastníka živnosti vyzvati, aby předložil průkazy, že živnost jeho má povahu reální; k tomu konci má jemu lhůtu příhodnou položiti a připomenouti, že po projití lhůty té se rozhodne, a živnost, neshledáli se, že radikována jest, z kněh veřejných se vymaže.

Zároveň má úřad živnosti propůjčující požádati soudu, kterýž spravuje knihy veřejné, v nichž ona živnost zapsána jest, aby těm, kteří by k živnosti té měli

nějaké právo hypotekární, o nařízení vlastníkovi daném věděti dal, podotkna, že mají na vůli, buď sami o sobě, aneb společně s vlastníkem živnosti, ve lhůtě, úřadem živnosti propůjčujícím vyměřené, úřadu tomuto předložiti průkazy, jichž snad mají před rukama, že živnost ta má povahu reální.

§. 3. Soud má o tom osobám řečeným tím spůsobem dáti věděti, jak předepsáno ve věcech kněh pozemností se týkajících, zároveň pak má dáti v knihách veřejných poznamenati, že se počalo jednání k tomu konci, aby se rozhodlo, zdali živnost má povahu reální.

Poznamenání toto má ten účinek, že věřitelové hypotekární později zapsaní z jednání jsou vyloučeni a nemají práva, proti nálezu, který vyjde, námitky činiti.

Před projitím lhůty má soud úřadu živnosti propůjčujícímu poslati výkaz, že věřitelům hypotekárním v nařízení, vlastníkovi živnosti daném bylo náležitě věděti dáno, kterýžto úřad, vzešlyli by nějaké překážky, lhůtu přihodně prodlouží.

§. 4. Když lhůta projde, má úřad živnosti propůjčující průkazy, předložené zkoušeti, a zřetel maje k vyjádřením na to podaným, má dle předpisů rozhodnouti, zdali živnost za radikovanou zapsaná má povahu reální čili nic; rozhodnutí toto státi se má, nehledíc k tomu, jsouli tu jaké dluhy hypotekární neb nejsou.

§. 5. Rozhodloli se, že živnost do kněh zapsaná jest radikovaná, budiž rozhodnutí ihned soudu posláno, kterýž je z povinnosti úřadu do kněh veřejných zapíše a poznamenání dle §. 3. učiněné vymaže. Rozhodloli by se ale naopak, budiž rozhodnutí, jak proti vlastníkovi živnosti, tak i proti věřitelům hypotekárním směřující, předběžně oběma dáno a na vůli jim ponecháno, chtějili se z něho k vyššímu úřadu odvolati.

Z pouhého titulu práva zástavního aneb pro zmenšení neb ujití věci v zástavu dané proti rozhodnutí námitek činiti nelze. Jak mile rozhodnutí v moc práva vejde, budiž živnost k žádosti úřadu živnosti propůjčujícího z kněh veřejných vymazána.

§. 6. Nařízení toto k rozhodnutím v moc práva již vešlým, kteráž úřadové živnosti propůjčující již prvé vynesli, se nevztahuje; rozhodnutí taková budtež tedy k žádosti úřadův těchto do kněh veřejných zapsána.

Bylali však v následku toho vymazána živnost nějaká, ježto byla za radikovanou zapsána, budiž o tom věřitelům hypotekárním věděti dáno, aby dle potřeby práva svá opatřili.

§. 7. Předpisové o věcech v nařízení tomto obsažených posud vydaní, kteří by se s tím, co výše tuto ustanoveno, nesrovnávali, tímto za zrušené se prohlašují.

Svobodný pán **Kraus** mp. Rytíř z **Toggenburku** mp.

Druck von R. Rohrers Erben in Brünn.

204.

Patent císařský, daný dne 8. října 1856,

pro veškerou říši,

jímžto se za příčinou ve skutek uvedení X. článku konkordátního, nový zákon vydává o věcech, týkajících se manželství katolických v císařství Rakouském, pokud se k nim zákonové občanští vztahují, a ustanovuje se, že zákon tento má od 1. ledna 1857 dle plného znění svého platnosti nabyti.

(V Zák. říš. č. XLVI. vyd. a rozesl. dne 17. října r. 1856. č. 185.)

My František Josef První,

z Boží milosti císař Rakouský;

král Uherský a Český, král Lombardský a Benátský, Dalmatský, Chorvatský, Slavonský, Haličský, Vladimiřský a Illyrský, král Jerusalémský, atd.; arcivojvoda Rakouský; velkovojvoda Toskanský a Krakovský; vojvoda Lotarinský, Salcburský, Štyrský, Korutanský, Krajinský, Bukovinský; velkokníže Sedmihradský; markrabě Moravský; vojvoda Horno- a Dolnoslezský, Modenský, Parmenský, Piačenzský a Quastallský, Osvětimský a Zátorský, Těšínský, Furlanský, Dubrovnický a Zaderský; kníže hrabě Habsburský a Tyrolský, Kyburský, Gorický a Gradištský; kníže Tridentský a Brixenský; markrabě Horno- a Dolno-Lužický a Istriánský; hrabě Hohenembský, Feldkirchenský, Bregenecký, Sonnenberský; pán Terstský, Kotorský a na Slovinském krajišti; velkovojvoda vojvodství Srbského atd. atd.

Aby předpisové práva občanského o manželstvích katolických s nařízeními církve katolické v srovnalost se přivedli, podlé patentu Našeho, daného dne 5. listopadu 1855 (zákonníka říšského č. 195) a pro uvedení ve skutek článku X. úmluvy Naší se svatou stolicí učiněné, po vyslyšení ministrů Našich a po slyšení Naší rady říšské na tom jsme se ustanovili, že vydáme o záležitostech manželských Našich poddaných katolických, pokud se k nim zákonové občanští vztahují, pro veškerou říši Naši zákon níže položený (v přídavku I.), i nařizujeme k tomu konci, aby se každý dle toho spravoval, toto:

Článek I.

Dne 1. ledna 1857, kteréhož dne duchovní soudové manželští, tu kde jich posud nebylo, úřadovati počnou, také zákon tento dle plného znění svého nabude platnosti.

Soudům však církevním v příčině manželství nekatolických zřízeným, kteří v některých částech říše Naší patenty Našimi, danými dne 16. února a 3. července 1853 (zákonníka říšského č. 30 a 129), v moci své zachováni jsou, nejsou paragrafové 56. a 57. tohoto zákona až na další ustanovení na překážku, aby šli předse dle předpisů jim vydaných a dle jejich zvyklostí právních.

Článek II.

Soudové světští (civilní i vojenští) mají od toho dne, kteréhož zákon tento platnosti nabude, v jednáních dle něho jim přikázaných šetřiti toho, co v zákoně tomto předepsáno. Když by však činiti bylo o manželství nějaké, do 1. ledna 1857 od katolíků uzavřené, náleží jim zachovávati vyměření zevrubnější, v příčině té v tomto patentě daná.

Článek III.

Pokuty a škody právní, jimiž se trestá přestoupení zápovědí s strany manželství v zákoně tomto daných, k manželstvím, v kteréž někdo vešel do 1. ledna 1857, se nevztahují, nébrž byli by se snad kdo, vcházeje v tom čase v manželství, přestupku nějakého dopustil, předsejíti se má v příčině toho dle zákonů posavadních. Výjímku z toho činí ale ustanovení, obsažené v §. 34., kterýž paragraf také platí tehda, když jde o manželství, v kteréž kdo vešel toho času, pokud průchod mělo občanské právo manželské.

Článek IV.

Zdaliž manželství toho času, když průchod mělo občanské právo manželské, uzavřená, dříve však, nežli zákon nynější ve skutek vešel, smrtí rozloučená, jsou platná, to mají i budoucně soudové světští dle zákonů posavadních rozhodovati; účinek pak právní rozsudků takových má dle týchž zákonů stanoven býti.

Článek V.

Byloli od soudu světského nalezeno, že manželství neplatné jest, účinkové právní dle posavadního zákona z rozsudku takového vycházející sice dále trvají; jestliže by ale překážky té, pro kterouž manželství bylo neplatné nalezeno, dle zákona církevního nestávalo, tedy katolík, prvé než strana druhá smrtí sejde, pod trestem v §. 35. vyřknutým, v nové manželství naprosto vejíti nemůže, křesťan pak nekatolický vejíti v ně může toliko s osobou nekatolickou.

Článek VI.

Aby manželé, jichž manželství, od církve za platné uznané, soudem světským neplatné nalezeno jest, řádně zase byli spojeni, netřeba jim v nové manželství vcházeti. Jak mile se ale zase spojí, tedy účinkové manželstva, týkající se práv občanských, obnovují se, smlouvy svadební však tím platnosti nenabývají.

Aby ale zasespojení manželů za řádné se pokládalo, potřebí,

a) aby soud církevní prohlásil manželství za trvající;

b) aby oba manželé před řádným soudcem prostředkem protokolu se pronesli, že mají úmysl se zase spojiti;

c) aby zdvižena byla příčina, pro kterou manželství dle práva občanského bylo nalezeno neplatné.

Spisy budtež z povinnosti úřadu předloženy nejvyššímu soudu, kterémuž náleží, předešlý rozsudek zrušiti, ač nebyloli by tomu nic na závadu.

Teprv tímto rozhodnutím zasespojení manželů za řádné se pokládá. Účinkové jeho nastanou však od toho dne, kteréhož se manželé před soudem pronesli, že se chtějí zase spojiti. Zemřelili by manželé mezi tím, není to na závadu ani nálezu nejvyššího soudu ani účinkům jeho.

Článek VII.

Zákon nižepoložený nevztahuje se k takovým spojením, v kteráž manželé vešli dle zákonů, ježto v některých částech mocnářství v příčině tak zvaného manželství civilního platnost měly, ve spůsobu takovém, kterýž se nesrovnává s výmínkami, pod nimiž manželství dle zákona církevního platnost má. To také platí o těch manželstvích, v kteráž poddaní Naši katoličtí, prvé než zákon tento moci nabude, v cizích zemích vejdou v spůsobu takovém, ježto se sice srovnává se zákony té země, kde manželství k místu přišlo, nesrovnává se ale s předpisy církevními. Manželství tato zůstanou i dále pod mocí soudů občanských. Rozsudek soudu duchovního, kterýmž by manželství taková byla prohlášena za neplatná, není pravidlem, když jde o účinky, jež manželství má v příčině práv občanských.

Článek VIII.

Vyžádáli sobě někdo, jenž spůsobem jmenovaným (v článku VII.) v manželství vešel, na církevním soudu manželském prohlášení, že spojení, v kterém trvá, dle zákona církevního není manželstvím, a že on se strany své není tím vinen, že spojení toto k požehnání nepřišlo, tedy má soud světský k požádání jeho vyříknouti, že manželství občanské jest rozloučeno.

Záležitosti, jmění se týkající, nebyloli o ně učiněno narovnání, spořádány budte v případnosti té dle §. 48. zákona tohoto.

Článek IX.

Bylali by manželství nějakému, ježto uzavřeno bylo dle zákona občanského, pokud zákon tento platnost měl, na závadu překážka nějaká zákonem církevním stanovená, kteréž zdvihnouti nelze, a prohlásilli by soud duchovní za tou příčinou manželství takové za neplatné, bude rozsudek tento v příčině práv pouze občanských účinek míti teprv tehda, kdyžby ten neb onen manžel na příslušném soudu světském žádal, aby byl vykonán. O tom, zdali manželství, o něž činiti jest, dle předpisů obecného zákonníka občanského uzavřeno jest, rozhodovati náleží soudu občanskému. V případnosti takové budte práva vzájemná manželů a dětí, zakládající se na zákoně občanském, též uspořádána dle toho, co vyměřeno v §. 48.

Článek X.

Byloli manželství mezi křesťany katolickými a nekatolickými uzavřeno toho času, když platnost mělo manželské právo občanské, tedy může manžel nekatolický

pro překážky zákona občanského, jichž církev katolická neuznává, když jsou tu výminky, pod kterýmiž mu zákon dotčený uděloval právo, platnosti manželství odpírati, na soudu světském žádati, aby manželství bylo rozloučeno.

Vyrkneli soud, že manželství jest rozloučeno, jest žalobníkovi dovoleno, s osobou nekatolickou v manželství vejíti; s osobou však katolickou, pokud manžel katolický jest na živě, nesmí pod pokutou v §. 35. vyměřenou v manželství vstoupiti.

Co se dotýče rozdělení majetnosti mezi manžely, v tom má se předsejíti dle pravidel, daných v §§. 102. a 1265. obecného zákonníka občanského v té příčině, když manželství se prohlásí za neplatné.

Děti v manželství tom splozené pokládány však buďte za manželské.

Článek XI.

Soudové světští mají se až do toho dne, kteréhož zákon tento platnosti nabude, v pře líčeních předsejdoucích spravovati tím, co ustanoveno v patentě Našem, daném dne 5. listopadu 1855 (zákonníka říšského č. 195.) Pře líčení však, vztahující se k platnosti manželství, o kterých do 1. ledna 1857 nevyjde rozsudek dle práva platný, postoupiti mají příslušnému duchovnímu soudu manželskému, aby v příčině jich nález vynesl.

Článek XII.

Jestliže duchovní soud manželský žalobu k neplatnosti manželství směřující, kterouž byl manžel nekatolický naň vznesl, zavrhne proto, že zákon církevní nezná překážky přivedené, tedy šetřiti jest toho, co nařízeno v článku X.

Pře líčení, v nichž činiti jest o rozvedení manželů od stolu a lože, mají soudové světští, u kterýchž do dne jmenovaného zajdou, dle posavadních zákonů ukončiti.

Článek XIII.

Od toho dne, kteréhož zákon tento platnosti nabude, pozbudou moci své nařízení o manželstvích katolických, jež v sobě obsahuje obecný zákonník občanský, a taktéž předpisové, vydaní Našimi normami jurisdikčními od 22. prosince 1851, od 30. listopadu 1852, od 16. února 1853 a od 3. července 1853 o příslušnosti soudů světských u věcech manželství se týkajících, pokud předpisové tito s nynějším zákonem se nesrovnávají.

Článek XIV.

Našemu ministrovi práv uloženo jest, aby ustanovení tato ve skutek uvedl, smluviv se o to s Naším ministrem záležitostí duchovních a vyučování, a s Naším vrchním velitelstvím nad armádou.

Dáno v Išlu osmého dne měsíce října, léta tisícího osmistého padesátého šestého, panování Našeho roku osmého.

František Josef m. p. (L. S.)

Hrabě **Buol z Schauensteina** mp. Svobodný pán **Krauss** mp. Hrabě **Thun** mp. Svobodný p. **Bamberg** mp.

Z nejvyššího nařízení:

Ransonnet m. p.

Přídavek I.

Zákon

o manželstvích katolických v císařství Rakouském.

§. 1. V manželství vcházejí dvě osoby rozdílného pohlaví řádným projevením vůle své, že se chtějí manželsky spojiti.

§. 2. Zdaliž tu jest zasnoubení k manželství a pokud spůsobuje překážku v manželství, rozhodovati má soud duchovní. Zdali a pokud ze zasnoubení k manželství pochází závazek právní, škodu nahraditi, má rozeznávati řádný soudce dle §§. 45. a 46. obecného zákonníka občanského, maje též zřetel k zápovědem v zákoně tomto daným.

§. 3. Katolikům dovoleno není, vcházeti v císařství Rakouském v manželství jináč, leč když zachovají předpisy zákonem církevním o platnosti manželství vyměřené. Co církevní zákon o manželství ustanovuje, vyrozuměti lze z naučení, soudům církevním v císařství daného, ježto k zákonu tomuto (v přídavku II.) přiloženo jest.

§. 4. Osobám, které ještě čtrnáctého roku věku svého nedokonaly, a tedy dle práva občanského jsou ještě nedospělé, nemůže se dopustiti, aby vešly v manželství.

§. 5. Osoby nezletilé aneb i zletilé, kteréž samy o sobě nemohou v závazky právní vcházeti, nemohou bez přivolení svého otce manželského vcházeti v manželství. Neníli otec více na živě anebo neníli k zastupování spůsobilý, tedy mají zapotřebí, aby se za ně prohlásil řádný zástupce a aby soud k tomu přivolil.

§. 6. Nezletilé osoby nemanželské, chtějíce vejíti v manželství, potřebí mají, by se poručník jejich s strany toho prohlásil a soud k tomu přivolil.

§. 7. Čí přivolení předložiti má cizozemec nezletilý, aby v manželství vejíti mohl, posuzováno buď dle zákonů té země, ku které náleží.

§. 8. Nebyloli nezletilému neb opatrovanci přivolení k manželství dáno, a pokládajíli sebe ti, kdož v manželství vejíti chtějí, věcí touto za stíženy, mají právo, žádati pomoci řádného soudce.

§. 9. Jestli ten, s kým nezletilý chce v manželství vejíti, jakož dokázáno neb vůbec známo, špatných mravů neb špatného smýšlení, máli nějakou nákažlivou nemoc aneb nějakou vadu na těle, která by účelu manželství byla na překážku, též nemáli potřebných příjmů, vše to jsou spravedlivé příčiny, pro které se přivolení k manželství může odepříti.

§. 10. Které osoby k vojsku náležité aneb jinak pod úřady vojenskými postavené bez předepsaného povolení v manželství vcházeti nemohou, ustanovují zákonové vojenští.

§. 11. Pokud ten, kdo v manželství vejíti chce, potřebí k tomu má povolení od vrchnosti politické aneb od představeného úřadu svého, tomu vyrozuměti lze z nařízení politických a předpisův úředních.

§. 12. Zločinci na smrt nebo k těžkému žaláři odsouzenému od času prohlášeného jemu rozsudku až do té chvíle, kdež se mu snad milost udělí, aneb potahmo, když mu čas trestu projde, dovoleno není v manželství vcházeti.

§. 13. Dvě osoby, o nichž před soudem dokázáno, že se spolu dopustily cizoložství, nemohou spolu v manželství vejíti.

§. 14. V manželství nelze vcházeti leč po prošlých ohláškách.

§. 15. Ohlášení, že někdo v manželství vstoupiti míní, státi se má po tři dni nedělní neb sváteční o slavných službách božích, a bydlelli by ženich i nevěsta každý v jiné osadě farní, tedy se to státi má v obou osadách farních. Manželství mezi křesťany katolickými a nekatolickými ohlášena býti mají netoliko ve farním chrámě strany katolické a nekatolické, nébrž, nenili v té neb oné zemi něco zvláštního nařízeno, i v katolickém chrámě farním, v jehož osadě bydlí strana nekatolická.

§. 16. Jestliže zasnoubenci, nebo jeden z nich, v osadě farní, v kteréž v manželství vejíti mají, ještě šest neděl nebydlí, ohlášky státi se mají také v tom místě, v kterém se posléz zdržovali a v kterém bydleli déle nežli po čas tuto vyměřený, anebo mají v tom místě, v kterém jsou, ještě šest neděl dále bydleti, aby ohlášení manželství jejich, tam učiněné, postačovalo.

§. 17. Nepřijdeli manželství v šesti měsících po prošlých ohláškách k místu, potřebí, aby se všechny tři ohlášky opakovaly.

§. 18. Prohlášení, že se k manželství přivoluje, státi se má před farářem ženichovým nebo nevěstiným, jeho náměstkem, aneb knězem od biskupa k tomu zmocněným a u přítomnosti dvou svědkův.

§. 19. Vcházejíli v manželství křesťané katoličtí s nekatolickými, má se přivolení k němu prohlásiti před duchovním správcem katolickým. Výjimka z toho má místo v těch částech císařství, pro něž Stolice svatá vydala naučení od 30. dubna 1841; v kterýchžto částech má se též takové přivolení k manželství za řádné pokládati, kteréž manželé nastávající vydali před duchovním správcem strany nekatolické a v nepřítomnosti faráře katolického.

§. 20. Prohlášení, že se k manželství přivoluje, učiniti se může skrze plnomocníka; potřebí však, aby se k tomu vyžádalo povolení řízení zemského, a vydalo plnomocenství zvláštní, v němž by osoba, s kterouž v manželství vejíti se

má, dostatečně byla poznamenána. Odvolaloli by se plnomocenství prvé, nežby manželství k místu přišlo, pozbylo by tím sice moci své, zplnomocnitel ale byl by práv ze škody, kterou by svým odvoláním způsobil.

§. 21. Jestliže by zasnoubenci nemohli předložiti křtícího listu a vysvědčení písemného, že ohlášky řádně šly předse, anebo dovolení, jehož dle §§. 5., 6., 7., 8., 10., 11. a 20. k manželství potřebí mají, aneb vzešlali by jaká koliv překážka dovoleného a platného manželství; správci duchovnímu pod těžkým trestem zapovězeno jest, zasnoubenců oddávati, pokud vysvědčení potřebných nepředloží a pochybností všelikých nezdvihnou; aby však předložili křtící list, může jim řízení zemské neb úřad krajský, smluviv se o to s úřadem duchovním, z důležitých příčin a s náležitou opatrností prominouti.

§. 22. Kdo byl v svazku manželském, nemůže k novému manželství připuštěn býti, pokud neprokáže, že předešlý svazek manželský jest rozvázán. Na důkaz, že manželství rozvázáno jest smrtí druhého manžela, vésti se může důkaz prohlášením manžela za mrtvého.

§. 23. Byllí by manžel po čas v §. 24. občanského zákonníka vyměřený vzdálen a bylyli by při tom okolnosti takové, že by nebylo o smrti jeho pochybnosti, tedy může manžel zanechaný k tomu konci, by mohl vejíti v nové manželství, u dvoru soudního, v jehož okresu bydlí, žádati, aby manžel vzdálený za mrtvého byl prohlášen.

§. 24. Po této žádosti budiž k vyhledání manžela vzdáleného kurátor zřízen a manžel tento ediktem obeslán, v němž se mu má připomenouti, že, nepřišelli by v položeném čase aneb nedalli by jiným spůsobem soudu věděti, že na živě jest, soud jej za mrtvého prohlásí. Edikt tento má se na celý rok vydati, a vložiti nejméně po třikráte do veřejných novin domácích, podlé okolností i také do cizozemských.

§. 25. Prošelli by tento čas nadarmo, má soud, když manžel zanechaný opět za to požádá, po skončeném líčení rozepře nalézti, zdali žádosti se povoluje čili nic; nález tento má pak vrchnímu soudu předložiti, kterýž jej i se spisy pošle biskupovi té diecése, v níž bydlí manžel, kterýž za prohlášení za mrtvého žádal.

Nalezneli první instance i soud vrchní, že žádosti za prohlášení za mrtvého místa dáti nelze, a proneseli se biskup, že se s tím snáší, tehdy budiž žádost odvržena.

Z rozhodnutí takového další odvolání místa nemá.

§. 26. V každé jiné případnosti předloženi budtež nálezové první i druhé instance i se spisy příslušnými nejvyššímu soudu.

§. 27. Vyřkneli biskup, že prohlášení za mrtvého má místo, náleží nejvyššímu soudu nález konečně platný vynésti.

Vyřkneli ale biskup, nesrovnávaje se s nálezy nižších instancí, že prohlášení za mrtvého místa nemá, tedy nejvyšší soud, přidáli se k výroku biskupovu, nalezti má, že žádost se zavrhuje; nepřidáli se však k mínění biskupovu, tedy poslati má spisy soudu metropolitanskému.

Snášelli by se soud metropolitanský s míněním biskupovým, má nejvyšší soud žádost, aby manžel za mrtvého byl prohlášen, zavrhnouti.

Pakliby se ale soud metropolitanský s míněním biskupovým nesnášel, tedy má záležitost tuto předložiti třetí instanci církevní u věcech manželských zřízené, jejíž výrok pak pravidlem býti má nejvyššímu soudu, když bude nález činiti.

§. 28. Aby tu bylo trvalého důkazu, že manželství k místu přišlo, povinni jsou představení far, vlastní rukou do knihy sňatků zapsati, že sňatek byl vykonán. Do knihy té mají zřetedlně zapsati jméno a příjmění manželů, jich náboženství, věk, obydlí, a stav, připomenouce, bylili již prvé v svazku manželském čili nic; též mají zapsati jméno a příjmění jejich rodičů a svědků, jakož i náboženství a stav jejich; pak den, kterého byl sňatek vykonán, konečně i jméno duchovního, před kterým bylo přivolení k manželství projeveno. Mimo to pojmenovati se mají listiny, jimiž byly pochybnosti vzešlé zdviženy. Měloli by se přivolení k manželství projeviti před biskupem samým, nebo před knězem od samého biskupa zmocněným, tedy budiž o tom faráři věděti dáno, aby dle předpisu do knihy sňatků zapsal, že sňatek byl vykonán.

§. 29. Zmocníli řádný správce duchovní některého kněze, aby sňatek vykonal v místě, k němuž ani jeden ani druhý zasnoubený farou nenáleží, má to bez odkladu v knize sňatků své fary poznamenati, a zároveň pojmenovati jak kněze, kteréhož za náměstka svého zřídil, tak i místo, kde sňatek vykonán býti má.

§. 30. Správce duchovní toho místa, kde manželství bylo uzavřeno, má také do knihy sňatků fary své zapsati, že sňatek byl vykonán, připomena, který farář jej k tomu zmocnil; tomuto faráři má pak v osmi dnech oznámiti, že oddávky (sobáš) byly vykonány.

§. 31. Účinkové manželství, vztahující se k právům občanským, posuzováni budtež dle obecného zákonníka občanského, pokud v příčině toho v zákoně nynějším něco jiného nařízeno není.

§. 32. Vejdeli nezletilý v manželství, neobdržev k němu od otce neb od soudu (§§. 5., 8.) potřebného přivolení, jsou oba rodičové závazku zproštěni, věno neb výpravu mu dáti, otec pak má právo, jej vyděditi.

Právo, nezletilého takového vydědíti, však toliko do polovice dílu povinného, má také matka i děd a bába, pod jichž poručenstvím toho času byl, když vešel bez svolení soudu v manželství, k němuž oni přivolení nedali.

Dáli se přivolení později, zdvihne se tím jak právo vydědovací, tak i vydědění učiněné tehda, když bylo projeveno písemně aneb když se šetřilo formy, k tomu konci předepsané, aby platnost mělo poslední pořízení (§§. 719. a 772. obecného zákonníka občanského).

Pouhé smíření nemůže se pokládati tak, jako by se jím manželství schválilo aneb vydědění odvolalo.

§. 33. Nedospělý, kterýž vejde v manželství, budiž od druhého manžela až do času dospělosti oddělen.

§. 34. Jestliže by spojení, při němž přestoupen byl předpis v §. 13. obsažený, podlé zákona církevního pokládáno bylo za platné manželství, jsou smlouvy svadební neplatné, manželé nemohou se táhnouti k právům dědickým v §§. 757—759. obecného zákonníka občanského ustanoveným, manželka a děti nemají práva ku šlechtictví mužovu ani k jiným právům stavu jeho; děti v manželství takovém zplozené, aneb skrze ně manželskými učiněné, nemohou dojíti toho jmění, kteréž nařízeními rodinnými potomstvu manželskému zvláště zůstaveno jest, a nemají práva nápadu po příbuzných rodičů svých, jakož naopak příbuzní tito nemají práva nápadu po dětech takových.

§. 35. Pro přestoupení zápovědí v příčině manželství v zákoně tomto daných, vyjímajíc zápovědi v §. 11. dotčené, s strany kterých i dále šetřiti bude předpisů zvláštních posud o nich vyšlých, potrestán budiž jak hlavní vinník, tak i všichni ti, kdož k tomu vědomě přičinili, týmiž pokutami, kteréž zákonové trestní (§. 507. obecného zákonníka trestního a §§. 780. a 781. vojenského zákona trestního) vyměřují těm, kdož proti zákonu v manželství vejdou, ač nebylli vykonán čin nějaký, na kterýž uložen jest trest těžší.

Dopustilli se přestupku toho poddaný zdejší v zemi cizí, jde mu čas, jehož k promíčení přestupku i trestu potřebí, teprv od toho dne, kteréhož se vrátí do zemí rakouských.

§. 36. Za prominutí překážek manželských zákonem církevním stanovených žádána budiž mocnost církevní. Zdaliž potřebí jest manželství konvalidovati, posuzujte úřadové církevní. Manželství konvalidované, co se dotýče účinků práva občanského, pokládáno buď tak, jakoby bylo hned prvotně platně uzavřeno.

§. 37. Promíjeti zápovědi v §§. 4., 12. a 13. přivedené, zůstaveno jest zeměpánu. Také mohou manželstvu, kteréž uzavřeno bylo, nešetříc §. 13., účinkové, k právu občanskému se vztahující, zákonem manželstvu takovému odejmutí jediné milostí zeměpána zcela neb z části potomně přiřknuti býti.

§. 38. Prokážíli ti, kdož v manželství vejíti chtějí, že jim úřad církevní druhé a třetí ohlášky prominul, může úřad krajský, a v místech, kde úřadu krajského není, také úřad okresní, druhé a třetí ohlášení v tomto zákoně nařízené prominouti.

§. 39. Z příčin velmi důležitých může řízení zemské, jestli věc zvláště náhlá, také úřad krajský, a dokáželi se blízké nebezpečenství smrti, kteréž průtahu nedopouští, též úřad okresní, aneb úřad obecní místo jeho zastupující, ohlášky zcela prominouti, pokud jich zákon tento předpisuje. Zasnoubenci jsou však povinni, před farářem, a pokud možná u přítomnosti úředníka politického přísahou potvrditi, že o ničem nevědí, co by manželství jejich bylo na překážku.

§. 40. Když se řečená přísaha vykoná, mohou se všechny tři ohlášky prominouti také tehda, když chtějí oddány býti dvě osoby, o kterýchž se vůbec má za to, že spolu již jsou oddány.

§. 41. Manželům, byť se i o to sjednotili, není dovoleno, aby svazek manželský o své ujmě zrušili, nechať by dovozovali, že manželství jest neplatné, anebo by se chtěli jen dáti od stolu a lože rozvésti.

§. 42. O tom, zdali manželství osob katolických platné jest, rozhodovati má soud duchovní, dle zákonů církve katolické k tomu příslušný.

§. 43. O platnosti manželství křesťanů katolických a nekatolických, pokud jeden manžel k církvi katolické náleží, rozhodovati sluší jedině manželskému soudu katolickému.

§. 44. Přejdeli jeden ze dvou manželů, kteří spolu jako křesťané nekatoličtí oddáni byli, k církvi katolické, není to manželovi nekatolickému na překážku, aby dle práva jemu náležitého platnosti manželství dle toho zákona o manželství a před tím soudem manželským odporoval, pod kterým dle svého náboženství postaven jest; také může týž soud dle téhož zákona z povinnosti úřadu vyšetřovati, zdali manželství platné jest. Nález o platnosti manželství vynešený pravidlem buď v posuzování vzájemných práv občanských z manželství pocházejících. Zněli by nález, že manželství neplatné jest, dodán buď prostředkem řízení zemského církevnímu soudu manžela katolického, aby rozhodl, pokud manžel dotčený výrokem vydaným v svědomí svém vázán jest.

§. 45. Manžel, který se stal katolikem, může práva odpíracího zákonem církevním mu propůjčeného, před svým soudem církevním užíti. Též může soud tento platnost manželství z povinnosti úřadu vyšetřovati. Zněli by rozsudek ko-

nečný, že manželství neplatné jest, dodán buď prostředkem řízení zemského manželskému soudu manžela nekatolického, aby v příčině jeho příhodné řízení zavedl.

§. 46. Nalezneli soud manžela nekatolického, že manželství jest platné, může manžel tento žádati, aby svazek manželský byl rozloučen. Rozsudek od katolického soudu manželského vynešený, že manželství neplatné jest, pokládán buď za řádný důvod rozloučení, a líčení rozepře buď vedeno, aniž byl ustanoven obhájce manželství. Nežádáli manžel nekatolický za rozloučení manželství, může manžel katolický u řádného soudu žádati za nález, aby vzájemná práva občanská z manželství jeho pocházející, tak se uspořádala, jako kdyby svazek manželský byl rozloučen. Pokud se nevyřklo, že manželství jest rozloučeno, aneb pokud nebyl vydán nález právě řečený, nemůže ani ta ani ona strana v nové manželství vejíti.

§. 47. Ode dne výroku (§. 46.) počínajíc, budiž manželství, co se dotýče účinků jeho občanských, pokládáno za rozloučené. Vzejdeli o to spor nějaký, spravuj se v něm řádný soudce tím, co předepsáno v §§. 117. a 142. obecného zákonníka občanského.

Nepřijdeli mezi manžely s strany jmění narovnání k místu, rozdělí se jmění společné tak, jako kdyby jeden manžel zemřel, a smlouvy svadební pokládají se vůbec za pominulé.

Jestliže však manžel nekatolický ničeho neučinil, proč by manžel katolický, kdyby byl zůstal při náboženství nekatolickém, mohl se žalobou táhnouti na rozloučení manželství nebo na rozvedení, tedy má k jeho dobrému z pravidla výš dotčeného ta výmínka místo, že se mu práva, na tu případnost, že by manžela druhého přečkal, v smluvách svadebních aneb ve smlouvě dědičné pojištěná zůstavují dotud, pokud by po čas života druhého manžela v nové manželství nevešel.

Kromě toho má řádný soudce, jestliže by jmění, kteréž manželovi nekatolickému po rozloučení manželství zůstalo, ke slušné výživě jeho nestačilo, manželovi tomuto, hledě k jmění manžela druhého, jistou sumu vyměřiti, kterouž manžel druhý povinen bude zapravovati. Tato povinnost však přestane, jak mile by manžel nekatolický pomoci té potřebí neměl, aneb vešel v nové manželství.

§. 48. Přejdouli dvě osoby, ježto se jako křesťané nekatoličtí za manžely pojaly, k církvi katolické, rozhodovati má, když by činiti bylo o platnost neb neplatnost manželství jejich, manželský soud katolický. Pakli by ale v tom zákoně, který toho času, když manželství uzavřeno bylo, průchod měl, překážky vytknuté nestávalo, a výrok zněl by, že manželství jest neplatné, tedy výrok takový na občanská práva dětem náležitá tou měrou působí nazpět, jako by manželství bylo rozloučeno; a neměliby jeden manžel slušné výživy, povinen bude manžel druhý,

jehož jmění toho dopouští, jistý plat ročně mu dávati, kterýž se vyměří narovnáním, aneb nepřišloliby narovnání k místu, výrokem řádného soudce. Povinnost dávati plat tento, přestane, když by ho manžel, jemuž náleží, k slušné výživě své více potřebí neměl aneb vešel v nové manželství.

§. 49. Každý rozsudek, týkající se platnosti manželství, poslati má biskup, jehož soud manželský jej vynesl, politickému správci zemskému; na něhož náleží, aby podlé okolností, čehož potřebí, způsobil a zavedl.

§. 50. Děti, splozené z manželství neplatného, po vyhlášení zákona tohoto uzavřeného, aneb z manželství takového, kteréž sice dříve bylo uzavřeno, v němž ale rodiče jejich přes tento čas dále žili, nechať by se neplatnost manželství na čem koli zakládala, pokládány buďte za manželské, když alespoň jeden z rodičů bez své viny o překážce manželské nevěděl. Pokud děti takové z onoho jmění jsou vyloučeny, kteréž dle ustanovení rodinných zůstaveno jest zvláště potomstvu manželskému, posuzováno buď dle zákona obecného.

§. 51. Rozsudek konečný od příslušného soudu církevního o platnosti manželství vynešený pravidlem buď, když jde o účinky manželství, vztahující se k právům občanským.

Byloli však nalezeno, že manželství neplatné jest pro překážku některou, jmenovanou v §. 80. naučení soudům duchovním daného, tedy budtež práva dětem náležitá tak spořádána, jakoby svazek manželský byl rozloučen.

Také může manžel, který jest bez viny, na manželovi vinném žádati, aby mu učinil náhradu.

§. 52. O tom, zdaliž manžel vinný nevinnému náhradu učiniti má, a jakou, kterak se mají děti opatřiti a vůbec o všech neshodnostech jmění se týkajících, ježto pocházejí z toho, že bylo manželství prohlášeno za neplatné, jakož i o tom, zdaliž ten neb onen manžel bez viny své o překážce v manželství nevěděl, pokud na tom práva občanská záležejí, rozhodovati má soud světský.

§. 53. Když bylo manželství za neplatné prohlášeno, budiž to v knize sňatků poznamenáno a sice, byli sňatek vykonán v takovém místě, k němuž ani ženich ani nevěsta farou nenáležel, nejen v knize sňatků té fary, kde sňatek byl vykonán, alebrž i v knize sňatků onoho faráře, kterýž jiného k oddávání zmocnil.

§. 54. Jestliže by kdo, třeba jen k tomu konci, aby tím dovedl práv pouze občanských, dokázati chtěl, že rozsudek, jejž manželský soud katolický o platnosti manželství za živobytí obou manželů, aneb alespoň po vyšetření za živobytí obou manželů počatém vynesl, neplatný jest, obrať se v příčině toho k soudu duchovnímu.

§. 55. Odpíraloli by se platnosti manželství před soudem církevním teprv tehda, když bylo skrze smrť rozloučeno, a nalezlli by soud církevní, že manželství jest neplatné, nepůsobí rozsudek tento na účinky manželství, vztahující se k právům občanským. Dokazovalli by tedy kdo pro dovedení práv občanských, že neplatné jest takové manželství, jemuž prvé, než bylo skrze smrt rozloučeno, buď naprosto nikdo neodporoval, aneb mu odporoval bez účinku, tedy má soud, jemuž přísluší o právech sporných rozhodovati, k tomu konci také posouditi, zdaliž manželství platné jest, a rozhodnutí jeho jest pak pravidlem, když jde o účinky, které manželství má v příčině práv pouze občanských.

Byloli manželství uzavřeno po vyhlášení zákona tohoto, aneb byloli sice uzavřeno dříve, trvalili v něm ale manželé přes čas dotčený, posuzována budiž v jednání tom platnost jeho dle zákona církevního; a však k překážkám, ježto se jmenují v §. 80. naučení církevním soudům manželským daného, pak k překážkám za živobytí manželův buď skutečně nebo prominutím jich zdviženým, konečně k těm, jimž průchod zjednati mohou toliko manželé aneb jeden z nich, v jednání tomto táhnouti se nelze.

§. 56. Přiznávajíli se oba manželé k náboženství nekatolickému, rozhodovati má o platnosti manželství jejich onen soud, jemuž přísluší rozhodovati o věcech, týkajících se manželství jich spoluvěrců. Náleželli však toho času, když v manželství vcházeli, alespoň jeden manžel k církvi katolické, anebo přešlili oba manželé k církvi katolické a opustili ji později zase, tehdy překážek takových, jichž v zákoně církevním neslává, za důvod neplatného manželství přiváděti nelze.

§. 57. Svazek manželství, při jehož uzavírání alespoň jedna strana náležela k církvi katolické, ani tehda rozloučen býti nemůže, když by obě strany, proměnivše náboženství, náležely k církvi nekatolické nebo k nekatolické společnosti náboženské. Taktéž nemůže manželství rozloučeno býti, když by dvě osoby, které co křesťané nekatoličtí spolu v manželství vešly, přestoupily k církvi katolické, byť i později oba zase obrátily se k náboženství nekatolickému.

§. 58. Byloli manželství tím rozloučeno, že jeden manžel, prvé než bylo vykonáno, slavný slib učinil, může druhý manžel, pokud by v nové manželství nevešel, na něm žádati, aby mu dal slušnou výživu. Smlouvy svadební, nepřijdeli o ně narovnání k místu, oběma stranám tím pominou.

§. 59. Jsouli oba manželé katolíci, též jestli jeden manžel katolík a druhý nekatolík, byli ale alespoň jeden z nich toho času, když v manželství vcházeli, náboženství katolického, tedy ten manžel, kterýž spravedlivé příčiny míti se domnívá, pro něž by mohl žádati za rozvedení od stolu a lože, žalobu svou podati má k manželskému soudu katolickému.

§. 60. Osobní instance manžela žalovaného má k požádání soudu manželského manželce a dětem až do rozhodnutí rozepře slušnou výživu opatřiti. Pakli by manžel jeden tím, že by s manželem druhým společně žil, kde a kdykoli v zjevné nebezpečenství byl uveden, může mu řádný soudce, a vedlé případnosti i také úřad bezpečnosti k žádosti jeho zvlaštní byt povoliti; o čemž však má soudu manželskému ihned dáti věděti.

§. 61. Příslušný soud manželský má v každém nálezu, kterým se manželé rozvádějí, vyříknouti, zdaliž a pokud oba manželé rozvedením vinni jsou, aneb jeden z nich.

§. 62. Soud duchovní má nález, jímž se manželé rozvádějí, osobní instanci jich oznámiti, kterýžto nález má pak všechny ty účinky právní, jež dle zákonů spůsobuje rozvedení soudem vyříknuté.

§. 63. Když bylo nalezeno, že manželé jsou rozvedeni, má soudce k tomu se přičiniti, aby rozepře, ježto vzešly o oddělení majetnosti, o zaopatření dětí aneb o jiná pohledávání, přátelsky porovnal. Nechtějili se strany porovnati, má jim k řádnému řízení ukázati, zatím ale manželce a dětem slušnou výživu vyměřiti, aneb vyměření již učiněné až do skončení rozepře právní prodloužiti.

§. 64. V rozepřech, náhrady a vůbec jmění se týkajících, ježto vzejdou za tou příčinou, že bylo manželství prohlášeno za neplatné aneb že byli manželé rozvedeni, mají strany na vůli zvoliti si soud manželský za rozsudího.

Na takové porovnání má se vždy listina vzdělati, což když se stane, nemůže žádná strana bez povolení druhé od něho odstoupiti. Činíli však narovnání osoby nezletilé, potřebí, aby od otce neb poručníka jejich a od úřadu poručenského schváleno bylo. Z výroku rozsudího odvolání místa nemá; může se však na řádného soudce žaloba vznésti, že jest zmatečný.

§. 65. Spojili se rozloučení manželé zase, má soud duchovní jejich instanci osobní o tom dáti věděti.

§. 66. Přejdeli jedna z osob, ježto jako křesťané nekatoličtí v manželství spolu vešly, k církvi katolické, a chceli ta neb ona strana žalovati, aby byly rozvedeny, tedy má žalobu svou podati k tomu soudu manželskému, pod nímž vedlé náboženství svého postavena jest. Strana nekatolická může také podlé zákona manželského, jemuž poddána jest, na svém soudu manželském žádati, aby svazek manželský byl rozloučen. Stížnosti, že manžel jeden nechtěl aneb že o své ujmě přestal s druhým společně žíti, náležejí před soud manželský, pod kterýž sluší žalovaný.

§. 67. Rozsudek od manželského soudu manžela jednoho vynešený a v moc práva vešlý, že manželé jsou rozvedeni aneb že manželství jest rozloučeno, váže obě strany. Vyřkneli však manželský soud manžela nekatolického, že manželství co do svazku jest rozloučeno, má výrok takový na manžela katolického v příčině manželského společenství života jen takový účinek, jako má výrok, že manželé jsou do života od stolu a lože rozvedeni.

§. 68. Nalezneli manželský soud katolický, že manželé jsou do života od stolu a lože rozvedeni, může manžel nekatolický vedlé rozsudku tohoto na svém soudu manželském žádati, aby svazek manželský byl rozloučen. Pokud však tento soud nevyřkne, že manželství rozloučeno jest, nemůže v nové manželství vejíti.

§. 69. Byloli v rozsudku katolického soudu manželského připomenuto, že manžel nekatolický rozvedením vinen jest, tedy má k žádosti jeho o tom, že skutečně toho vinu nese, řádný soudce rozhodnouti, pokud se na tom nějaké právo k jmění zakládá.

To státi se má i tehda, kdyžby k žalobě manžela nekatolického duchovní soud manželský, k němuž on přísluší, vyřknul, že manžel katolický rozvedením aneb rozloučením manželství vinen jest.

§. 70. Nepřijdeli mezi manžely, co se dotýče jmění jejich, narovnání k místu, platnost má to, co vyměřeno v §. 1264. nebo v §. 1266. obecného zákona občanského, dle toho, majíli se oba manželé toliko za rozvedené pokládati, anebo jestli manželství potahmo k manželovi nekatolickému rozloučeno. V případnosti této druhé ani manžel katolický, ač byl bez viny nalezen, k posloupnosti v dědictví ze zákona (§§. 757—759. obecného zákonníka občanského) táhnouti se nemůže.

§. 71. Nalezlli soud duchovní k požádání manžela katolického, že manželé mají na neurčitý čas rozvedeni býti, a neníli se po projití více než tří let nadíti, že by manžel tento zase v spojení svolil, tedy manžel nekatolický na svém soudu manželském žádati může, aby manželství bylo rozloučeno. Pakli by ale manžel nekatolický k rozvedení byl nějakou příčinu dal, pro kterouž by nevinný manžel katolický, kdyby byl nepřestoupil k církvi katolické, byl mohl žádati, aby manželství bylo rozloučeno nebo aby byl rozveden, tedy budtež po vykonaném rozloučení záležitosti jmění se týkající tak uspořádány, jako by manžel nekatolický rozloučením manželství vinen byl. Jinak spravovati se jest, co jmění se dotýče, dle první postávky §. 1266. obecného zákonníka občanského; pakli by tu ale byly okolnosti, pro něž by se manžel katolický zase spojiti spravedlivě zdráhal, a nemělli by manžel tento jmění ke slušné výživě dostatečného, povinen bude manžel nekatolický, dávati mu podlé jmění svého jistý plat roční, jejž řádný soudce dle slušného uvážení vyměří.

§. 72. Chtělili by se manželé, když soud manželský strany nekatolické by vyřknul, že manželství rozloučeno jest, zase spojiti, mají úmysl svůj manželskému

soudu strany katolické oznámiti a na tom soudu manželském, který vyřkl, že manželství jest rozloučeno, žádati, aby ten nález byl zdvižen. Jak mile toto se stane, všichni občanští účinkové manželství znovu v moc vejdou; toliko předešlé smlouvy svadební platnosti více nenabudou.

O tom, že se manželé zase spojili, budiž řádnému soudci věděti dáno.

§. 73. Shledáli manžel kromě případnosti, jmenované v §. 121 obecného zákonníka občanského, že jeho manželka od jiného jest těhotna, a podáli, přestana ihned po objevení toho manželsky s ní obcovati, do měsíce žalobu k tomu konci, aby s ní byl rozveden, tedy, nebyloli by vyřknuto, že rozvedení má místo, práva pouze občanská z manželství toho pošlá k žádosti jeho řádnému soudu podané tak uspořádána buďte, jako by místo mělo rozvedení od stolu a lože, kterýmž vina byla manželka.

Totéž staň se k dobrému manžela nevinného v případnosti §. 12.

§. 74. Katolický občan rakouský, kterýž by chtěl v zemi cizí v manželství vejíti, může to tím spůsobem čili v té formě, jak to v zákonech té země předepsáno neb dovoleno, učiniti jen potud, pokud se spůsob ten srovnává s tím, čehož katolický zákon církevní vyhledává, aby manželství v zemi té uzavřené bylo platné. Ve všem jiném, co se netýče toliko spůsobu, jak se v manželství vcházeti má, povinen jest šetřiti toho, co v tomto zákoně předepsáno. Pakli by občan takový ještě celý rok v cizí zemi nebydlel, má dáti nastávající manželství své také v zemi zdejší a to v tom místě třikrát ohlásiti, kde posléze bydlel.

§. 75. Vrátíli se občan rakouský, který v zemi cizí v manželství vešel, do císařství, má učiniti, aby manželství jeho zaznamenáno bylo v knize sňatků té fary, v které se usadí.

§. 76. Byloli manželství za neplatné prohlášeno, nebo smrtí mužovou rozvázáno, žena, jsouc těhotna, nemůže před slehnutím, a vzejdeli pochybnost o její těhotnosti, před projitím šestého měsíce v nové manželství vejíti. Neníli však podlé okolnosti, nebo podlé svědectví znalcův pravdě podobno, že by byla těhotna, tedy se jí může po třech měsících prominutí uděliti, a to, byloli manželství za neplatné prohlášeno, od řízení zemského, v místech pak, kde řízení zemského není, od úřadu krajského, byloli ale manželství rozvázáno smrtí mužovou, jediné od řízení zemského, a toliko z příčin nanejvýš pilných.

§. 77. Nešetřiloli by se předpisu tohoto, pozbude žena práva, žádati toho, co jí od předešlého může smluvami svadebními, smluvou dědickou nebo poslední volí

brému jejímu bylo pojištěno, a oba manželé budou podlé okolností potrestání; muž pak pozbude práva, vyhraženého mu v případnosti §. 73.

Narodiloli by se v manželství takovém dítě, a byloli by alespoň pochybno, jestli od předešlého muže splozeno, má se mu pro obhájení práv zříditi kurátor.

Přídavek II.

Naučení,

dané soudům duchovním v císařství Rakouském v příčině věcí manželství se týkajících.

Částka první.

O manželství.

O povaze a posvěcení spolku manželského.

§. 1. Manželství jest spojení osoby mužské s osobou ženskou, pro rozplemenění pokolení lidského a obapolnou pomoc vůlí Božskou zřízené; kteréžto, hned od počátku svého za nerozlučné byvši ustanoveno a obdrževši za pravidlo, že manželé jsou dvě osoby v jednom těle, od Krista Pána k prvotnímu důstojenství navráceno a na svátost nového zákona povýšeno jest.

Co jest zasnoubení k manželství.

§. 2. Zasnoubení k manželství jest úmluva osoby mužské s osobou ženskou, v kteréž sobě připovídají, že se za manžely pojmou.

Čeho potřebí, aby zasnoubení k manželství bylo platné.

§. 3. Jen ti mohou se platně k manželství zasnoubiti, kdož spolu mohou v platné a dovolené manželství vejíti, když vůli svou svobodně a s náležitým rozmyslem projeví. Zasnoubení, učiněná jménem nedospělých, zavazují nedospělé k manželství jen tehda, když nedospělí došedše dospělosti slib při zasnoubení učiněný potvrdí.

Zasnoubení k manželství může se úmluvou obapolnou zrušiti.

§. 4. Zasnoubení k manželství, by bylo i přísahou stvrzeno, obapolným přivolením zdvihnouti se může.

Kdy se zasnoubení k manželství bez obapolného přivolení zrušiti může.

§. 5. Zasnoubení k manželství, učiněné od osob, ježto jsou postaveny pod mocí otcovskou, budiž rozvázáno, když mu rodiče z příčin spravedlivých odpírají.

§. 6. Porušilali by strana jedna věrnost zasnoubenci povinnou, strana druhá slibu svého prosta jest. Pakli by po učiněném zasnoubení takovú změna nastala,

že by se za pravé pokládati mohlo, že by v tomto spůsobu věcí nebylo k místu přišlo, tedy ta strana, v kteréž změna taková se nestala, slibem, při zasnoubení učiněným déle vázána není. A jestliže by takové případnosti byly tu již toho času bývaly, když zasnoubení se stalo, má ta strana, kteráž o nich tehda nevěděla, právo, od zasnoubení odstoupiti.

§. 7. Zasnoubencům zavázek, který na se přijali, na překážku není, aby se oddali životu řeholnímu neb stavu duchovnímu. Vykonáním slavného slibu řeholního aneb obdržením svatého posvěcení zasnoubení se rozvazuje.

§. 8. Tím, že jedna strana v manželství vejde s osobou jinou, zasnoubení sice se zrušuje; strana druhá však může vedlé případností žádati, aby jí byla škoda nahražena.

Kdo povinen jest škodu nahraditi.

§. 9. Kdo bez spravedlivé příčiny od zasnoubení odstoupí nebo spravedlivou příčinu k odstoupení zamlčí aneb svou vinou k odstoupení příčinu dá, povinen jest, dle toho, jak to osoby a případnosti vyhledávají, straně druhé škodu odstoupením vzešlou nahraditi.

§. 10. Povinnost, vyplniti slib při zasnoubení daný, přestává také tehda, když po uvážení všech okolností s důvodem naditi se jest, že by manželství, v které by zasnoubenci vešli, bylo nešťastné. Pakli by ale okolnosti, na nichž domnění toto se zakládá, povstaly zaviněním strany jedné, jest strana tato povinna, straně druhé dle síly své nahraditi škodu, která jí sklamáním spravedlivé naděje své vzešla.

Čeho k platnému manželství potřebí.

§. 11. Manželství přijde k místu obapolným přivolením, prohlášeným od osob k manželství spůsobilých a potahmo ve formě předepsané.

§. 12. Ve spojení, kteréž jest pravé manželství, jenom ti vcházeti nemohou, jež zákon božský a církevní za nespůsobilé k tomu prohlašuje.

Které jsou zrušující překážky manželství:

1. Nespůsobilost k přivolení.

§. 13. Zuřiví, šílení, děti a vůbec všichni ti, kdož nemohou dáti přivolení, kteréhož povaha věci žádá, nemohou vejíti v manželství.

2. Omyl v osobě.

§. 14. Byli by tu omyl, kterýž by se dotýkal osoby budoucího manžela aneb by na osobu jeho nazpět padal, nebylo by přivolení dáno, a pročež ani manželství uzavřeno. Na osobu padá omyl nazpět, jen když se vztahuje k takové vlastnosti, kteroužto jedinou se osoba budoucího manžela vyznačuje.

3. Omyl, týkající se otroctví.

§. 15. Přihodiloli by se, že by osoba volná v manželství vešla s otrokem neb otrokyní, majíc je za osoby volné, bylo by manželství neplatné.

4. Nemohoucnost, konati povinnost manželskou.

§. 16. Nemohoucnost, konati povinnost manželskou, jestli nezhojitelná a bylali tu již před manželstvím, překážkou jest, že nemůže platné manželství k místu přijíti.

5. Nedospělost.

§. 17. Ježto chlapci, kteří čtrnáctého, a děvčata, kteráž dvanáctého roku věku svého ještě nedokonala, vůbec ani tělesně k manželství spůsobilí nejsou, aniž důležitosti svazku manželského náležitě rozuměti mohou, tedy se dle práva pokládají k manželství za nespůsobilé. Jestliže by se ale kdy přihodilo, že by osoby, které věku toho ještě nedošly, tělesně i mravně k manželství spůsobilé byly, nemohou nicméně v manželství vejíti, pokud od biskupa diecesanského aneb od samé Stolice apoštolské výroku stvrzujícího neobdrží.

6. Nespravedlivé nucení.

§. 18. Bylli by kdo od koho koliv k přivolení připuzen zlým nějakým velkým a nevyhnutelným, kteréž by mu buď nespravedlivě spůsobeno aneb jímž by mu pohroženo bylo, tedy přivolení takové k upevnění svazku manželského nestačí.

7. Unešení.

§. 19. Osoba ženská, která za příčinou manželství byla unešena, s tím, kdo ji unesl, pokud v jeho moci jest, v platné manželství vejíti nemůže. Za unešenou pokládána buď taková osoba ženská, kteráž mocí na ní vykonanou buď odvedena, aneb v místě nějakém držena jest, kamž byla lstí přivábena; též taková ženská, která od muže, jemuž již před tímto skutkem nebyla řádně zasnoubena, s přivolením jejím, však bez vědomí neb proti vůli rodičův neb poručníkův odvedena jest.

8. Trvající svazek manželský.

§. 20. Kdo svazkem manželským již svázán jest, nemůže v jiné manželství vejíti.

§. 21. Svazek manželství platně uzavřeného, však posud nevykonaného rozlučuje se, když jeden z manželů slavný slib řeholní učiní aneb když papež prominutí udělí. Manželství od křesťanů uzavřené, jak mile bylo vykonáno, nejinak než smrtí rozvázáno býti může.

§. 22. Majili křesťané nekatoličtí za to, že svazek manželský rozloučen býti může, tedy jich církev co bloudících lituje, však dopustiti nemůže, aby blud na svátost zákona jejího působil. Mezi katolíkem a křesťanem nekatolickým, jehož manžel ještě jest na živě, nemůže manželství k místu přijíti, třebať soud, kterýž rozepře manželské křesťanů nekatolických rozsuzuje, byl vyřknul, že manželství co do svazku jest rozloučeno.

§. 23. Poněvadž skrze svátost křtu manželství se nerozvazují, anobrž hříchové odpouštějí, tedy manželství od nevěřících uzavřené po obrácení manželů na víru v platnosti zůstává, a překážky zákonem církevním stanovené nejsou mu na závadu. Pakli by se ale jen jeden manžel na víru obrátil, druhý však, trvaje v nevěře, ač byl k tomu vyzván, zdráhal by se s ním společně žíti, aneb by s ním bez pohanění křesťanství žíti nechtěl, tedy tomuto k žádosti jeho dovoleno

budiž, aby v nové manželství vstoupil, což když řádně se stane, svazek manželský v nevěře učiněný rozvázán bude.

9. Svaté posvěcení a slavný slib řeholní.

§. 24. Duchovní, kteří obdrželi vyšší posvěcení, a řeholníci, kteří učinili slib slavný, v manželství vejíti nemohou. Pokud slib prostý v některém tovaryšstvu řeholním učiněný činí výjimkou manželství neplatným, posuzováno buď dle statutů řeholních od Stolice svaté schválených.

10. Rozdílnost náboženství mezi osobami křtěnými a nekřtěnými.

§. 25. Mezi osobami křtěnými a takovými, ježto svátosti znovurození nepřijali, manželství k místu přijíti nemůže.

11. Příbuzenství pokrevní.

§. 26. Ti, kdož v pokolení přímém aneb ve čtvrtém nebo bližším koleně pokolení pobočného jsou sobě pokrevní, v platné manželství spolu vejíti nemohou. Zdaliž příbuzenství pokrevní pochází z rodu manželského nebo nemanželského, to rozdílu nečiní.

12. Příbuzenství duchovní.

§. 27. Příbuzenství duchovní, ježto pochází ze křtu a biřmování, na překážku jest manželství mezi udělovatelem svátosti a osobou křtěnou neb biřmovanou, též i mezi rodiči osoby takové, jakož i mezi kmotrem a osobou křtěnou neb biřmovanou, a rodiči osoby této.

13. Příbuzenství občanské.

§. 28. Adopce čili přijmutí někoho za vlastní dítě, ježto v podstatě srovnává se s arogací či dokonalou adopcí římského práva, podlé nynější zvyklosti v církvi, i když byla zdvižena, na závadu jest manželství mezi tím, kdo koho za vlastního přijal a osobou přijatou, též i mezi potomky tohoto přijatého, kteří času adopce byli pod jeho mocí otcovskou; kromě toho mezi přijímajícím a mezi manželkou přijatého, jakož i mezi přijatým a manželkou přijímajícího. Nad to, pokud adopce trvá, mezi přijatým a mezi vlastními, pořádnými pod mocí otcovskou postavenými dětmi přijímajícího platné manželství uzavřeno býti nemůže.

Pokud jest překážkou adopce, učiněná dle zákona rakouského.

§. 29. Byli kdo dle zákona rakouského za vlastní dítě přijat, jest přijmutí takové v mezech dotčených platnosti manželství na překážku, když dítě za vlastní přijaté pod moc otcovskou přijímajícího se postaví aneb se do jeho domu přijme, aby s ním jako dítě s rodiči společně bydlelo. Nepřijdeli však dítě takové pod otcovskou moc přijímajícího, a nebyloli do domu jeho k společnému bydlení přijato, tedy adopce dle zákona rakouského učiněná za adopci nedokonalou se pokládá a překážky v manželství s sebou nepřináší.

14. Švakrovství z obcování dovoleného.

§. 30. Manželství vykonané činí švakrovství mezi jedním manželem a příbuznými pokrevnými manžela druhého až do čtvrtého kolena, toto počítajíc, kterýmžto švakrovstvím manželství mezi nimi neplatným se stává.

15. Švakrovství z obcování nedovoleného.

§. 31. Smíšení krve, ježto by se stalo mimo manželství, překážkou jest, že mezi stranou jednou a pokrevnými strany druhé v prvním a druhém koleně manželství k místu přijíti nemůže.

Když k tomu přistoupí švakrovství.

§. 32. Manžel, kterýžby s pokrevnými manžela druhého v prvním neb druhém koleně způsobem nedovoleným obcoval, pozbyl by tím práva, žádati povinnosti manželské dotud, pokud prominutí neobdrží.

16. Zřetel k mravopočestnosti veřejné, když manželství jest platné, však nevykonané,

§. 33. Manželství platné, však nevykonané činí manžela, který druhého životem přečká neb světským zůstane, nespůsobilým, že nemůže s pokrevnými manžela druhého až do čtvrtého kolena, toto počítajíc, v manželství vejíti.

když manželství jest neplatné a nevykonané,

§. 34. Manželství neplatně uzavřené a nevykonané, ač nenili neplatné pro nepřivolení, na závadu jest, že nemůže strana jedna s pokrevnými strany druhé až do čtvrtého kolena, toto počítajíc v manželství vejíti.

když se stalo zasnoubení k manželství.

§. 35. Zasnoubilyli se dvě osoby platně a bez výmínky k manželství, tedy jest to překážkou, že jeden zasnoubenec s pokrevnými druhého v prvním koleně nemůže v manželství vejíti. Týž účinek má zasnoubení pod výmínkou počestnou učiněné, jak mile se výmínce zadost učiní.

17. Cizoložství.

§. 36. Ti, kdož se spolu cizoložství dopustili, nemohou spolu v manželství vejíti, když sobě za života druhého manžela manželství připověděli aneb spolu skutkem v manželství vejíti se osmělili, aneb pokud i jen jedna strana, aby si druhou vzíti mohla, životu manžela, jehož práva cizoložstvím porušila, s účinkem úklady kladla.

18. Zavraždění manžela.

§. 37. Zavraždění manžela překážkou jest manželství mezi manželem vraždou touto vinným a mezi osobou, s kterou k vykonání zločinu spolupůsobil, pokud i jen jedna strana skutek ten tím úmyslem spáchala, aby pak s druhou v manželství vejíti mohla.

19. Pokoutnost.

§. 38. K platnosti manželství potřebí, aby ženich a nevěsta před vlastním farářem obou aneb jednoho z nich, nebo před knězem, jejž farář anebo biskup té diecése k tomu zmocní, a před dvěma neb třemi svědky přivolení k němu projevili. V těch však částech císařství, pro které Stolice svatá dne 30. dubna 1841 naučení vydala, nepřítomnost faráře katolického při sňatku katolíků a křesťanů nekatolických té váhy do sebe nemá, aby vadila platnosti manželství.

O řádném a mimořádném bydlení.

§. 39. Vlastní farář ženicha a nevěsty jest ten, v jehož osadě farní řádně neb mimořádně bydlejí.

§. 40. Řádně bydlí každý v tom místě, kde jediné aneb hlavně bytem jest, pročež se o něm říci nemůže, že by byl doma, když by se tam nezdržoval. Pokud v tomto místě sobě aneb lidem svým domácím byt podrží, nepřítomnost jeho, byť i déle trvala, sama o sobě nečiní, aby se proto bydlení jeho pokládalo za přenešené. Kde však se někdo trvale sice usaditi nemíní, nicméně ale za

takovou příčinou tam bydlí, za kterouž mu tam déle pobyti potřebí, v místě takovém má bydlení mimořádné.

§. 41. Manželka má řádné bydlení tu, kde je má manžel její, osoby nezletilé mají je tam, kde je mají jejich vlastní rodiče, zvolitelé, chovatelé aneb poručník. V místě, kde na př. manželka jest v službě, kde nezletilý za příčinou studií se zdržuje aneb jako voják své stanoviště má, mají oba mimořádné bydlení. Kdo za nezletilého aneb v příčině práv jemu za rovného pokládán býti má, posuzováno buď při tom dle zákona rakouského.

§. 42. Úředníci státní aneb ti, kdož v jakou koli veřejnou službu na čas života vstoupí, mají řádné bydlení tu, kde jsou bytem za příčinou vykonávání povinností úřadu svého aneb služby své. Bylili však z příčiny služby mimořádné na jiné místo posláni, kteráž dle povahy své delšího času požaduje, tedy nabudou v místě tom mimořádného bydlení.

§. 43. Kdo k nějaké osobě soukromé, k nějakému ústavu neb společnosti na delší neb neurčitý čas v službu vstoupí, má z té příčiny na tom místě, kde se za službou touto zdržuje, mimořádné bydlení. Služba tato jen taková býti nemůže, že by se pro ni ten, kdo ji má konati, vždy jinde zdržovati musel; také nemůže nikdo takovou službou, pro kterou za pánem svým do toho místa jíti musí, kde pán se zdržuje, tu, kdež pán bydlení nemá, bydlení dojíti.

§. 44. Měli by kdo kromě místa, kde řádně bydlí, také v jiných farách domy k tomu zřízené, aby v nich bydlel, má toliko v onom z míst těchto mimořádné bydlení, kde se každý rok po delší čas zdržuje, aneb kde toho času, když dovozuje, že v místě tom má se bydlení, alespoň šest neděl bytem jest.

§. 45. Kdo nemá ani řádného ani mimořádného bydlení, přísluší k tomu faráři, v jehož faře se právě zdržuje.

Ku kterému faráři přísluší osoby vojenské.

§. 46. Příslušný farář osob, náležitých k vojsku řečenému *militia vaga*, jest polní kaplan a potahmo polní superior dle plnomocenství od Svaté stolice propůjčených. Ti, kteří náležejí k vojsku, zvanému *militia stabilis*, obrafte se k faráři, k němuž přísluší dle svého bydlení.

Jaký účinek má dovolení mlčky dané a toliko domnělé.

§. 47. Platnosti svazku manželského na závadu není, když ten, komu to přísluší (§. 38), zmocnění k oddávkám mlčky udělil. A však kromě potřeby nanejvýš pilné nikdo oddávek nevykonávej, kdo k tomu od faráře neb biskupa samého výslovně zmocnění neobdržel. Dovolení pouze domnělé k tomu nestačí, aniž

dosti jest, když by ten, komu oddávati přísluší k žádosti učiněné skutečně dovolení udělil, aneb potomně oddávky schválil.

Kdo má právo dále delegovati.

§. 48. Kdo obdržel dovolení, oddávati ve veškerých případnostech, může je v té neb oné případnosti na jiného kněze přenésti. Kdo však dovolení toto obdržel toliko v některé případnosti zvláštní, nemá práva, jiného kněze dále delegovati, leč by mu to právo bylo výslovně uděleno.

Komu náleží o příslušnosti farářové rozhodovati.

§. 49. Vzejdeli z jaké koliv příčiny pochybnost, kterému správci duchovnímu oddávati přísluší, budiž věc na biskupa vznešena a očekáváno, co biskup rozhodne neb nařídí.

Pokud kdo může skrze plnomocníka v manželství vejíti.

§. 50. Přivolení, projevené skrze plnomocníka, platné jest, když mu k tomu bylo dáno plnomocenství zvláštní, když osoba manžela budoucího byla v něm dostatečně určena, a když plnomocenství toho času, kdežto se jménem zmocnitelovým v manželství vcházelo, nebylo snad již odvoláno. Farář však nemá nikdy dopouštěti, aby se v manželství skrze plnomocníka vcházelo, leč když biskup k tomu výslovně dovolení dá.

20. Výmínka.

§. 51. Zdali přivolení pod výmínkou dané činí, aby manželství k místu přišlo, záleží na vyplnění výmínky.

§. 52. Byloli za výmínku manželství položeno, jestli se něco času budoucího přihodí neb nepřihodí, odložen buď sňatek, až se výmínka vyplní. Nevyplnili se výmínka, pozbude přivolení dané moci své. Dáli se přivolení pod výmínkou, staneli se něco nyní aneb staloli se něco, tedy manželství jest platné neb neplatné dle toho, vyplnilali se již výmínka čili nic.

§. 53. Přivolení, které by se dalo pod výmínkou podstatě manželství odpornou, jest neplatné. Výmínky, ježto by v sobě obsahovaly něco nemožného neb nemravného, co by však podstatě manželství na odpor nebylo, pokládány budte tak, jako by nebyly přiloženy.

§. 54. Kdo manželství vykoná, prvé než výmínka přiložená se vyplnila, vzdává se tím výmínky.

§. 55. Aby se přivoleni k manželství mohlo dáti pod výmínkou, potřebí výslovného povolení biskupova. Výmínky, ježto se u přivolování k manželství nevyřknou, pokládají se tak, jako by nebyly přidány.

Které jsou vadící překážky manželství.

§. 56. Církev, péči majíc o to, aby se důstojenství a čistota manželství v každé příčině zachovala, a nemajíc za dobré, aby překážky rozlučující příliš se rozmnožily, vydala jest o manželství ustanovení taková, s strany kterých poslušenství žádá, jichž přestoupení ale nepřináší s sebou neplatnost manželství.

1. Zasnoubení k manželství.

§. 57. Jelikož a pokud zasnoubení spůsobuje závazek k manželství, tedy se jím každé manželství činí neplatným, v kteréž by ten neb onen zasnoubenec s nějakou jinou osobou vešel.

2. Prosté sliby.

§. 58. Prosté sliby poslušenství, chudoby a čistoty, ježto učiněny byly v některém tovaryšstvu řeholním, též slib prostý, že někdo chce stálou čistotu zachovávati, v duchovní řád vejíti, vyšší posvěcení přijmouti, nikdy se neženiti neb nevdávati, nedopouštěji, aby ti, kdož jimi jsou vázáni, dovoleným spůsobem v manželství vešli.

3. Čas zasvěcený.

§. 59. Od první neděle adventní až do svátku zjevení Páně, tento počítajíc, a od popeleční středy až do první neděle po velkonocích, tuto počítajíc, zapovězeno jest, v manželství vcházeti.

4. Ohlášky.

§. 60. Prvé než kdo v manželství vstoupí, má to farář ženichův i nevěstin po tři dni nedělní neb sváteční při slavnosti mše svaté veřejně ohlásiti, a každého, kdo by o nějaké překážce věděl, vyzvati, aby to oznámil. Při tom má se ženich i nevěsta jménem a příjmením pojmenovati, a náležitě udati jejich místo narození, věk, stav a místo, kde bydlejí.

§. 61. Měli by ženich neb nevěsta bydlení řádné i mimořádné, má jak farář toho místa, kde řádně bydlejí, tak i onen, v jehož osadě bydlejí mimořádně, manželství jejich třikrát ohlásiti. Pakli by se ale přihodilo, že by někdo kromě řádného bydlení měl více nežli jedno bydlení, mimořádné, tedy dosti bude, když ohlášky náležitě vykoná farář toho místa, kde ženich neb nevěsta řádně bydlí, a jeden z těch farářů, v jichž osadách bydlí mimořádně.

§. 62. Jestliže by ženich neb nevěsta v žádné z těch far, kde dle předpisů výše položených ohlášky předsejíti mají, alespoň šest neděl nebydleli, tedy potřebí, aby se ohlášky kromě toho vykonaly také v chrámě farním toho místa, kde ženich neb nevěsta, jichž se týče, posléze alespoň šest neděl bytem byli. Pakli by ale zvláštní případnosti tomu překážely, že by se to příhodně státi nemohlo, budiž o tom zpráva učiněna biskupovi.

§. 63. Nemělili by ti, kdož v manželství vstoupiti chtějí, ani bydlení řádného, aniž by v tom místě, kde bydlejí mimořádně, již alespoň rok přebývali, tedy potřebí, aby se ohlášky předsevzaly také tam, kde mají právo domovské, aneb jestli by práva tohoto nikde neměli, vedlé možnosti i ve faře toho místa, kde se narodili. Pakli by ale ten, kdo v manželství vejíti chce, neměl bydlení ani řádného ani mimořádného, tedy se staň ohlášení jak v té osadě farní, kde se právě zdržuje, tak i v oné, kde má právo domovské, aneb neměli by práva tohoto nikde, vedlé možnosti v chrámě farním toho místa, kde se narodil.

§. 64. Ohlášky mají se opakovati, kdyžby manželství v šesti měsících po projití jich k místu nepřišlo, aneb když by biskup i po projití kratšího času nařídil, aby se obnovily.

§. 65. Pokud ohlášky nejsou náležitě vykonány, nikdo spůsobem dovoleným v manželství vejíti nemůže.

5. Rozdílnost náboženství mezi křesťany a odpadlci, též mezi křesťany katolickými a nekatolickými.

§. 66. Církev má v ošklivosti manželství mezi křesťany s opadlci; též neschvaluje manželství mezi křesťany katolickými i nekatolickými a zrazuje synům a dcerám svým, aby v ně nevcházeli.

6. Zápověď církevní.

§. 67. Jestli tu příčiny domnívati se, že těm, kdož v manželství vejíti chtějí, překážka nějaká jest na závadu, aneb byloli by se obávati, žeby manželství jejich dalo příčinu k velkým rozbrojům a k velkému pohoršení aneb k jinému zlému, má biskup právo a potahmo povinen jest, manželství také zapovědíti. Pokud zápovědi té nezdvihne, není dovoleno, v manželství to vejíti.

Přivolení rodičů.

§. 68. Také při vázání svazku manželského budež synové a dcery pamětlivi slov Hospodinových: „Cti otce svého i matku svou!“ Nad to bývá mládež k předsevzetím přenáhleným nakloněna, neníli vedena zkušenými osobami staršími, manželství pak bez náležitého rozmyslu uzavřená bývají úrodným semenem neštěstí. Taková manželství tedy, k nimž rodičové svolení svého z příčin spravedlivých odeprou, jsou nedovolená.

Zápovědi, dané zákonem rakouským.

§. 69. Jest svatá povinnost křesťanská, aby se moci státní vzdávalo poslušenství, k němuž nás Pán sám skrze apoštola svého vede. Tím pilněji šetřiti má každý křesťan oněch zákonů občanských, jimiž se bedlivě k tomu přihlíží, aby mravní řád byl zachován. Ačkoli tedy moc státní nařízeními svými překaziti nemůže, aby křesťané mezi sebou v platná manželství vcházeli, nicméně občanu rakouskému dovoleno není, aby zanedbával toho, co nařizuje zákon rakouský v příčině účinků občanských z manželství pocházejících.

Kdy mohou ženich a nevěsta k oddávkám připuštěni býti. Kterých průkazů k tomu potřebí.

§. 70. Ti, kdož v manželství vejíti chtějí, mohou jen tehda k oddávkám připuštěni býti, když spojení jejich, pokud se toho dověděti lze, žádná překážka není na závadu, a když vše vykonali, co zákonové církevní nařizují, aby se neplatné neb nedovolené manželství odvarovalo. Zvláště mají prokázati, že ohlášky náležitě šly předse, mají předložiti vysvědčení, že jsou svobodní, a pakli by z kněžských farních nebylo patrno, kolik jim jest let a odkud jsou, povinni jsou křtící list předložiti. Nemohlli by ženich neb nevěsta vysvědčení křestního naprosto sobě opatřiti, nechať se farář v příčině toho obrátí k biskupovi. Co se pak dotýče předpisů výše dotčených, obsažených v zákoně rakouském, pilně k tomu přihlížeti jest, aby je ti, kdož v manželství vcházejí, bedlivě zachovávali. Přihodiloli by se, že by napomenutí farářova nic neprospívala, budiž to vznešeno na biskupa, což staň se také tehda, když by z jaké koli jiné příčiny nějaké nesnáze neb pochybnosti vzešly.

Pokud se cizozemci k oddávkám připouštěti mohou.

§. 71. Budiž k tomu přihlíženo, aby cizozemci k oddávkám připouštěni nebyli, leč když zachovají vše to, čeho k řádnému vejíti v manželství potřebí. Pokud

farář u věci této předsejíti může, nepředloživ ji kurii biskupské k uvážení, biskup podlé okolností ustanoví.

Manželství příliš časná budtež odvracována.

§. 72. Hleděno budiž k tomu, aby se odvrátila manželství osob takových, ježto sice dokonaly rok čtrnáctý potahmo dvanáctý, nedošly ale ještě toho věku, v kterémž dle povahy země a kmene stávají se spůsobilými, aby s náležitým rozmyslem v manželství vešly a v kterémž nabývají dospělosti tělesné.

Čeho potřebí, aby se oddávati mohli ti, kteří nemají bydlení.

§. 73. Ti, kdož nemají ani řádného ani mimořádného bydlení, nemohou oddáváni býti, leč když k tomu prvé biskup dovolení dá.

Ženich a nevěsta mají v náboženství vycvičeni býti.

§. 74. Poněvadž manželství jest svátost nového zákona, a těm, kdož se svazkem manželským spojí, svaté a velmi těžké povinnosti ukládá, tedy ti, kteří počátků víry křesťanské neznají, k oddávkám připouštěni býti nemají, anobrž pokud o Bohu a vůli jeho alespoň nejpotřebnějších vědomostí nenabyli, farář manželství jejich ani ohlašovati nemá.

Mají přijímati svátost pokání a svátost oltářní.

§. 75. Slušno jest, aby ženich a nevěsta, prvé než se před tváří církve spojí svazkem až do smrti trvajícím, svědomí své svátostí pokání očistili a tělo Páně nábožně přijali. Také nemají, pokud požehnání kněžského v chrámu Páně neobdrželi, v jednom a témž domě bydleti. S strany toho a všeho jiného, co by jinak přičiniti mohlo, aby se v manželství s bázní Boží a slušností křesťanskou vcházelo, šetřeno budiž nařízení a chvalitebných zvyklostí jedné každé diecése.

Jak se mají knihy sňatků vésti.

§. 76. Farář, jemuž přísluší zasnoubence oddávati, povinen jest, do knihy sňatků fary své vlastní rukou zapsati, že sňatek byl vykonán, a to se všemi okolnostmi, ježto k prokázání sňatku jsou potřebné aneb přihodné. Má tedy zřetedlně zapsati: jméno a příjmení novomanželů, jich věk, náboženství, byt a stav; též i to, zdali již prvé byli v svazku manželském čili nic; kromě toho má zapsati jméno, náboženství a stav jejich rodičů a svědků, pak den, kteréhož byl sňatek vykonán a jméno kněze, který jej vykonal. Vzešlyli nesnáze nějaké, tedy má připomenouti, jak byly zdviženy.

§. 77. Zmocnilli farář jiného kněze, aby zasnoubence oddal v místě, kde ani jeden ani druhý bydlení svého nemá, má to v knize sňatků fary své poznamenati. Farář toho místa, kde oddávky šly předse, má spůsobem výše dotčeným vlastní rukou do knihy sňatků fary své zapsati, že byly vykonány, a má připomenouti, od kterého faráře k tomu bylo dáno plnomocenství. Též má faráři tomuto v osmi dnech o vykonaném sňatku dáti věděti, aby on to též ve své knize sňatků poznamenal.

§. 78. Žádalli by občan rakouský, aby manželství jeho, v kteréž vešel v zemi cizí, do knihy sňatků té fary bylo zapsáno, kde se nyní bytem usadil, má farář žádost takovou i s průkazy přiloženými, že manželství řádně k místu přišlo, biskupovi předložiti a očekávati, co mu biskup nařídí.

O promíjení překážek v manželství.

§. 79. Překážky v manželství, ježto se zakládají na ustanoveních zákona církevního, přestávají v té neb oné případnosti, když si strany prominutí jich řádně vymohou a vyplní výmínky, bylyli jaké přidány. Překážky rozlučující z vlastní moci promíjeti přísluší jediné Svaté stolici, které také zůstaveno jest, promíjeti prostý slib stálé čistoty a rozdílnost náboženství mezi katolíky a křesťany nekatolickými.

V kterých překážkách se má prominutí bez nesnáze uděl ovati.

§. 80. Biskupové, když se nebude nedostávati příčin řádných, povolně užívati budou plnomocenství od Svaté stolice jim propůjčených v těchto překážkách:

1. V třetím a čtvrtém koleně pokrevenství a švakrovství, pocházejícího z obcování dovoleného.

2. V příbuzenství duchovním.

3. V švakrovství, pocházejícím z obcování nedovoleného, leč žeby se obávati bylo, že by ti, kdož se vzíti chtějí, v následku nečistého obcování v přímém pokolení spolu byli příbuzni.

4. V třetím a čtvrtém koleně zřetele k mravopočestnosti veřejné, pocházejícího z manželství platného a však nevykonaného.

5. V zřeteli k mravopočestnosti veřejné, pocházejícím z manželství neplatného a nevykonaného aneb ze zasnoubení k manželství.

Dle kterých pravidel má se předsejíti při promíjení ostatních překážek.

§. 81. Co se dotýče ostatních překážek rozlučujících, budiž jednomyslně k tomu hleděno, aby v plné moci zachovány nebo obnoveny byly. Kde blízcí příbuzní častěji v manželství vcházejí, kazí a ruší se vroucí obcování rodinné, poněvadž se jimi vzbuzuje žádost smyslná a podezření žádosti takové.

Kdy se mohou ohlášky prominouti.

§. 82. Prominutí všech tří ohlášek uděleno budiž toliko v případnostech nanejvýš pilných, prominutí ohlášek druhých a třetích toliko z příčin podstatných a náležitě prokázaných.

§. 83. Poněvadž se přihoditi může, že by pro blízké nebezpečenství smrti nebylo lze oddávek odložiti, zmocní biskupové v každém okršlku dle okolnosti místa jednoho neb více kněží, aby v případnostech takových jejich jménem všechny tři ohlášky promíjeli.

§. 84. Jestliže by dvě osoby v manželství spolu vejíti chtěly, ježto se nepravdivě za manžely vydávají, a o nichž se v tom místě, kde bydlejí, vůbec za to pokládá, že jsou manželé, tedy jim prominutí všech tří ohlášek bez příčiny

nanejvýš důležité odepíráno nebuď. Budiž ale důkladně vyšetřeno, zdaliž to skutečně pravda, že se vůbec za manžely pokládají.

§. 85. Ženich a nevěsta, jimž se ohlášky zcela prominou, povinni jsou, před farářem, jemuž náleží je oddávati, po každé přísahou potvrditi, že o žádné překážce nevědí, kteráž by manželství jejich byla na závadu.

Jak má zřízena býti žádost za prominutí překážky.

§. 86. V žádosti za prominutí překážky budiž zřetedlně rozložena překážka i všechny případnosti, na nichž povaha její záleží, též buďte přiloženy průkazy potřebné k dovedení příčin, na nichž se žádost zakládá. S strany příběhů skutečných, na nichž má založeno býti rozhodnutí biskupovo aneb zdání jeho, kteréž Svaté stolici předloží, vezme biskup vyšetření předse, jehož bude potřebí.

Kdy a pokud se udělití může prominutí pro uspokojení svědomí.

§. 87. Když překážka jest tajná a není se obávati, že by v obecnost vešla, může se pro upokojení svědomí za prominutí překážky žádati a prominutí obdržeti tím spůsobem, že se manželé jménem nepojmenují; též se to státi může skrze zpovědníka neb skrze jinou osobu k tomu spůsobilou. A však prominutí takové před právem žádného užitku nenese; přišlali by tedy překážka mimo nadání na jevo, a neměloli by manželství před soudem lidským v nebezpečenství uvedeno býti, muselo by se náležitým spůsobem žádati za prominutí, ježto by platnost mělo před právem.

Kdy jest potřebí manželství konvalidovati

§. 88. Bylli by sňatek náležitým spůsobem vykonaný proto neplatný, že tu byla překážka v manželství, tedy potřebí, aby se po obdrženém prominutí překážky manželství skonvalidovalo.

pro upokojení svědomí;

§. 89. Bylali překážka jen pro upokojení svědomí prominuta, tedy manželství platnosti nabude, když oba manželé přivolení k němu v nepřítomnosti faráře a svědků obnoví.

pro soud zevnitřní;

§. 90. Když manželé neplatně oddaní obdrželi prominutí, kteréž platiti má před právem, tedy potřebí, aby přivolení k manželství obnovili před farářem, v jehož osadě farní bydlejí a před dvěma svědky. Farář má vždy konvalidaci takovou do knihy sňatků zapsati; a jestliže by se takový neplatný sňatek byl stal ve faře jiné, tedy má kromě toho onomu faráři, v jehož osadě byl vykonán, k tomu konci o tom dáti věděti, aby na tom místě, kde manželství neplatné bylo zapsáno, náležitě poznamenal, že skrze konvalidaci platným učiněno jest.

§. 91. Ohlášek v případnosti takové opakovati netřeba. Sňatek vykonán buď soukromě a před svědky důvěrnými. Výjímka místo míti může tehda, když by překážka v tom místě, kde by se konvalidace předsevzíti měla, vůbec byla známa.

když překážka změnou případností přestala;

§. 92. Když překážka, nebyvši prominuta, toliko změnou případností skutečných přestala, budiž manželům uloženo, aby přivolení k manželství před farářem a dvěma svědky obnovili; jen tehda, když by o tom, že v čas oddávek překážka

byla manželství na závadu, naprosto nikdo nevěděl, a nebylo by se obávati, že by se toho mohlo dokázati, může se manželům dovoliti, aby přivolení k manželství mezi sebou obnovili.

když jest tu překážka přivolení na oko daného, překážka nucení a omylu.

§. 93. Manželství, kteréž neplatné jest proto, že přivolení bylo jen na oko dáno, pokládáno buď za skonvalidované, když ten, kdo na oko přivolil, skutečně přivolí. Totéž měj místo, když manželstvu vadil omyl, nucení neb bázeň, jak mile ta strana, která omylu nebo nespravedlivému nucení poddána byla, poznavši omyl aneb nabyvši plné svobody, slovem neb skutkem k manželství přivolí. Nicméně, aby přestala pochybnost všeliká, že přivolení bylo dáno, i v těchto případnostech radno jest, aby manželé přivolení před farářem a dvěma svědky obnovili; a pročež budiž k tomu hleděno, aby se to stalo, leč že by se bylo s příčinou obávati, že by tím vzešlo nějaké pohoršení aneb že by manželství bylo v nebezpečenství uvedeno.

Jaké účinky má konvalidace.

§. 94. Po vykonané konvalidaci budiž manželství co do účinků občanských tak pokládáno, jako by bylo s počátku platně uzavřeno. Totéž platí i o účincích církevních, když i jen jedna strana v čas vykonaného sňatku podjata byla v nevědomosti skutku neb práva. Jinak potřebí bude, aby se žádalo za prominutí.

Částka druhá.

O řízení u věcech manželství se týkajících.

Komu náleží moc soudní u věcech manželství se týkajících.

§. 95. Věci manželství se týkající náležejí před soudce církevního, kterémuž jediné přísluší, o platnosti manželství a o povinnostech z manželství pocházejících rozsudek vynášeti. O účincích manželství pouze občanských soudití sluší mocnosti státní.

Pod čí moc soudní slušejí manželé u věcech manželství se týkajících.

§. 96. Manželé postaveni jsou u věcech manželství se týkajících pod tím biskupem, v jehož diecési muž bydlí. Výjímka z toho má místo, když společenství manželské buď rozvedením od stolu a lože anebo zlomyslným opuštěním se strany muže bylo zdviženo. V oné případnosti má každá strana právu svému k žalobě, proti straně druhé jí náležitému před biskupem té dicése průchod zjednávati, kde strana tato bydlí. V případnosti druhé může manželka žalobu podati k biskupovi, v jehož diecési bydlí.

Jak mile obsílka soudní dodána jest, nemůže se příslušnost více tím změniti, že manželé jinam se přestěhují.

Z kolika údů skládati se má soud manželský.

§. 97. Biskup v jednání o věcech manželských užívá soudu, kterýž skládati se má z předsedícího a nejméně ze čtyř radních. Více však než šest radních bez příčiny býti nemá. K nim přidán budiž zapisovatel a muž takový, kterýž by radního některého tehdy zastupoval, když by tento pro překážku úřadu svého konati

nemohl. Příhodno též bude, aby náměstek takový připouštěn byl za přísedícího k seděním, v nichž by ho k doplnění potřebí nebylo, tak ale, aby práva hlasovacího neměl. Pakli by pro velikost diecése nebylo lze, aby předsedící sám spravoval práce vedlé naučení tohoto jemu uložené, budiž mu přidán náměstek.

§. 98. Biskup má právo, údy soudu manželského jmenovati, a viděloli by se mu příhodno, úřad svěřený na čas jim zastaviti aneb odejmouti. Má však voliti jen muže takové, kteří mají vlastnosti k tomu potřebné a proti nimž z nižádné strany ničeho namítati nelze.

§. 99. Věci, ježto se mají přednášeti, má předsedící mezi radní rozděliti, jestliže biskup v příčině toho nic zvláštního nenařídí. Nález má se vynášeti absolutní většinou hlasů. Předsedící má mínění své naposledy vyříknouti, a pakli by vpočtením hlasu jeho vzešla rovnost hlasů, tedy on rozhodne, leč že by šlo o rozsudek, týkající se platnosti manželství, v kteréžto případnosti, když hlasové jsou sobě rovni, vždy nalézti se má, že manželství jest platné. Shledáli biskup za příhodné, aby předsedícímu náměstka přidal, nařídí dle potřeby, které práce se mu přiděliti mají.

§. 100. Bylli by některý rada soudu manželského se stranami v takovém svazku neb v takovém k nim postavení, že by, maje býti svědkem, byl podezřelý ano i nespůsobilý, zdržeti se má u této věci úřad svůj vykonávati.

Který jest pořad instancí.

§. 101. Odvolání jde od biskupa diecésanského k metropolitovi provincie církevní, od metropolity pak k Svaté stolici. Totéž místo má, když by se věc vedlé zákonů církevních mohla neb měla vznésti na čtvrtou instanci. O věcech právních, o nichž metropolita neb biskup vyjmutý v první instanci nález učinil, rozhoduje také v druhé instanci Stolice apoštolská.

V které lhůtě se má odvolání opověděti a podati.

§. 102. Odvolání opovězeno buď v desíti dnech od dodání rozsudku u toho soudu, z jehož výroku se kdo odvolává; soud pak odešliž ve třidceti dnech, též od dodání rozsudku počítajíc, spisy k vyšší instanci. Straně odvolávající se budiž o tom věděti dáno, a jí připomenuto, aby ve třidceti dnech od dodání příkazu tohoto stížnost k tomu soudci podala, k němuž dle zákona odvolávati se náleží. Žádost za prodloužení thůty podána buď k tomu soudu, jehož rozsudku se odporuje, a přivoleno k ní budiž toliko z příčin velmi důležitých. Byloli by dle případností potřebí, aby se na Svatou stolici vznesla prosba o pojmenování plnomocníka, tedy soud, jak mile úředně se doví, že plnomocník jmenován jest, bez odkladu spisy mu odešle.

1. Kdy a kde se mohou námitky činiti proti příslušnosti soudu.

§. 103. Majíli manželé aneb ženich a nevěsta, byvše u věcech manželských obesláni, za to, že k tomu soudu nepříslušejí, tedy mají k němu v desíti dnech po učiněných obsílkách obrany své podati. Vyřkneli soud, že zdvižené námitky jsou nedůvodné, odvolati se mohou k instanci nejblíže vyšší.

§. 104. Potvrdili soud vyšší, že soud, v příčině kterého strany námitky činily, příslušný jest, tedy mají strany rozepři před tím soudem vésti, od kteréhož byly obeslány.

II. Kde se může stižnost vésti v příčině oddávek.

Když jich farář odepře,

§. 105. Ženich a nevěsta, jimžby farář s oddávkami odkládal aneb jim jich odepřel, mohou se za příčinou toho ke kurii biskupské obrátiti, kteráž dle případností buď se přičiní, aby závadu odstranila, anebo stížnost pošle soudu manželskému, aby ji na úvahu vzal a o ní rozhodl.

pro překážku zrušující.

§. 106. Bylali by nesnáze v tom, že se objevila nějaká překážka zrušující, tedy má soud manželský, uváživ okolnosti všeliké, posouditi, jestli tu příčiny dostatečné, aby se oddávky odepřely. Při čemž se ale bude říditi pravidlem, že lépe jest, aby se oddávky k platnému manželství protáhly, než aby se spůsobilo manželství neplatné a s ním vše to zlé, ježto s manželstvím takovým spojeno bývá. Seznání jediného víry hodného svědka, též i pověst, ježto by i na zkušené a svědomité muže působila, postačuje v každé případnosti, aby se žádost ženicha a nevěsty až na další vysvětlení věci oslyšela.

Jak se má předsejíti, když se manželství odporuje odvoláváním se k zasnoubení.

§. 107. Odporujeli kdo manželství proto, že ta neb ona strana vešla již v zasnoubení s jiným, má farář, jestli zasnoubení k manželství neplatné, strany v tom poučiti; pakli by ale měl zasnoubení za platné, tedy má hleděti, aby k místu přivedl přátelské narovnání. Odporujeli kdo manželství u samého soudu manželského, a neníli na jevě, že zasnoubení jest neplatné, má se předkem a nejprvé faráři uložiti, aby stranám domlouval a otcovsky je napomenul.

§. 108. Domnění jest, že každý má svobodnou vůli manžela si voliti; pročež budiž rozhodnuto, že zasnoubení neplatné jest, kdy koli platnost jeho dokonale prokázána není.

§. 109. Na ty, kdož slovu v zasnoubení danému dostáti nechtějí, působeno budiž spíše napomínáním nežli nucením. Umluvení všeliké o náhradu, ježto by se zapraviti měla, kdyby se od zasnoubení odstoupilo, netoliko jest nedovolené, alebrž i neplatné.

§. 110. Nalezneli soud manželský, že zasnoubení jest neplatné, tedy budiž učiněno, čeho potřebí, aby oddávky nebyly déle protahovány.

§. 111. Byloli zasnoubení prohlášeno za platné, tedy má soud manželský skrze zmocněnce o to se pokusiti, aby strany přiměl k přátelskému narovnání. Co se nahražení škody dotýče, budiž k tomu působeno, aby se strany pod slušnými vý-

mínkami o to smluvily. K žádosti i jenom jedné strany může se také vyříknouti, jaká náhrada se má dáti. Neníli žalobník s tím spokojen, má sice toho vůli, u soudu světského k náhradě škody žalobou se táhnouti, však k námítkám jeho činěným proti oddávkám nebudiž více hleděno.

§. 112. Nebyloli by lze, úmluvy o to k místu přivésti, aby buď zasnoubení bylo zdviženo, anebo aby byla slušná náhrada dána, tedy nezbude, než aby se manželství zamýšlené jakožto menší zlé povolilo.

Jak se děti má vyhledávání v příčině oddávek domnělých manželů.

§. 113. Jestliže by osoby, kteréž se nepravdivě vydávají za oddané, řádnou cestou k uzavření manželství jíti nemohly, nechtějíce sobě nebo dětem svým velkých škod spůsobiti, tedy mohou věc buď sami nebo skrze správce duchovního na předsedícího soudu manželského vznésti, kterýž pak má, čeho potřebí, vyšetřiti aneb dáti vyšetřiti, aby se toho zle neužilo. Kromě zvláštních případností má k tomu dva radní přivzíti, jestliže by ale okolnosti toho žádaly, aby se toho co nejpřísnější tajnost zachovala, tedy mu biskup může dovoliti, aby sám o věci jednal.

III. Kdy se může manželství za neplatné prohlásiti.

§. 114. Církev, jako strážce víry a čistoty mravů, bdí nad svatostí manželství a nad nerozlučností svazku jeho. Jestliže by katolík žil ve spojení, kterému by překážka rušící vadila, a kteréž by tedy neprávě manželstvím se nazývalo, tedy má spojení takové na důstojenství pravého manželství povýšeno, anebo nebyloli by to možné, za neplatné prohlášeno a rozloučeno býti. Naproti tomu však budiž nerozlučný svazek manželství, nechať by se kdo koli o to pokoušel, aby pod zámínkou neplatnosti k zrušení jej přivedl, vší moci v platnosti zachován.

Kdo má vůbec právo, platnosti manželství odpírati.

§. 115. Právo, platnosti manželství odpírati, pokud výslovně nepřísluší toliko manželům, mají všichni údové církve katolické, vyjímajíc ty, kteří jsou podezřelí, že by v tom užitku svého hledali, aneb kteří, ač o manželství nastávajícím věděli a ohlášky řádně šly před se, překážku bez spravedlivé příčiny zamlčeli.

Z kterých příčin mají jedině manželé právo, platnost manželství odpírati:
1. Pro omyl a nespravedlivé nucení.

§. 116. Pro omyl a nespravedlivé nucení odpírati může platnosti manželství toliko ten manžel, kterýž v omylu byl aneb jemuž přivolení nespravedlivě vynuceno bylo. Právo jeho odpírací ale pomine, když omyl pozná, aneb když přestane bázeň, pro kterouž přivolení moci pozbývá, on pak nicméně povinnost manželskou samochtě a vědomě koná, aneb také, jestliže by se i této věci prokázati nemohlo, když v společenství manželském šest měsíců dobrovolně dále trvá.

2. Pro nevyplnění výmínky.

§. 117. Povoliloli by se z příčin zvláštních, aby manželství pod výmínkou bylo uzavřeno, manželství takovému pro nevyplnění výmínky toliko ten manžel odpírati může, kterýž ani nepravdivě nepředstíral, že to, co vymíněno bylo, tu

jest, aniž zúmyslně zamlčel, že to tu není, aniž konečně vinou svou překazil, aby výmínka k vyplnění nepřišla. Vzdáli se výmínky, odřekne se práva odpíracího.

3. Pro nemohoucnost.

§. 118. Pro nemohoucnost, vykonati manželství, neníli zjevná, mohou toliko manželé žádati, aby manželství bylo za neplatné prohlášeno.

4. Pro nedospělost.

§. 119. Zdaliž platné jest manželství, jemuž vadí překážka nedospělosti, vyšetřováno buď jen k žádosti toho manžela, který v čas vykonaného sňatku nedospělý byl, když dojde dospělosti.

Kterak obmezeno jest odpírací právo manželů:

1. V překážce unesení.

§. 120. Pro překážku unesení únosce platnosti manželství odporovati nemůže. Osoba unešená, kteráž v únos svolila, má práva odpíracího jí příslušného ihned užíti, jak mile plné svobody nabude; sice nebude více slyšena.

2. V překážce trvajícího svazku manželského.

§. 121. Když překážka trvajícího svazku manželského změnou příběhu skutečného pominula, a strana jedna, vcházejíc v manželství neplatné, bez viny své nevěděla, že tu překážka tato byla, tedy strana druhá, kteráž překážky té vědomost měla, práva nemá, aby platnosti manželství odpírala.

Kdy se má z povinnosti úřadu předsejíti.

§. 122. V jedné každé připadnosti a pro každou překážku, pro kterouž výhradně manželům aneb jednomu z nich nepřísluší platnosti manželství odpírati, má soud manželský z povinnosti úřadu vyšetřování zavésti, jak mile se k tomu skrze zjevnost případu, oznámením aneb jiným spůsobem dostatečné příčiny podá.

§. 123. Nechať manželství odpírá ten, kdo k tomu právo má, aneb se vyšetřování z povinnosti úřadu zavede, má soud manželský vždy z povinnosti vše to nařídíti a vykonati, co k dokonalému vyskoumání pravdy příhodno býti může.

Má se zříditi obhájce manželství, a které jsou povinnosti jeho.

§. 124. Každý biskup má pro obhájení manželství zříditi muže nábožnosti výtečného a práv znalého, kterýž, možnáli, duchovní býti má; a jestliže by obhájce tento pro překážku nějakou úřadu svého spravovati nemohl, má mu biskup spůsobilého náměstka pojmenovati.

§. 125. Obhájce manželství jak při uvazování se v úřad, tak i pokaždé, když na se vezme povinnost zastupovati platnost manželství, zavázán jest přísahou slíbiti, že všechno to, co by k zachování svazku manželského příhodno býti mohlo, pilně chce vyskoumati a k obhájení jeho věrně užíti. On má seděním soudu manželského, věci té se týkajícím, přítomen a též ke slyšení stran, k vyslýchání svědků a vůbec ke každému jednání soudnímu přivzat býti. Všeliké jednání soudní, jemuž by buď on sám aneb náměstek jeho od biskupa zřízený přítomen nebyl, pokládáno buď za neplatné a zmatečné.

Jak se má k soudu podávati žádost, aby manželství prohlášeno bylo za neplatné.

§. 126. Kdo platnosti manželství odpírati chce, má žalobu, potahmo žádost svou, aby manželství za neplatné prohlášeno bylo, buď písemně podati aneb ústně do protokolu dáti. Příběhové, na nichž se zakládá domnění jeho, že manželství ne-

platné jest, buďtež zřetedlně a úplně rozloženi, a průvodové, kterýchž se míti domýšlí, pojmenováni.

§. 127. Kdo manželství písemně odpírá, má se před soudem manželským aneb jeho plnomocníkem osobou svou dostaviti, a na to, čeho věděti třeba, odpovídati, sice bude žaloba od něho učiněná za pouhé udání pokládána a dle toho s ní naloženo.

Jak se má předsejíti, když se učiní oznámení o překážce v manželství.

§. 128. Oznámili kdo ústně, že tu jest překážka v manželství, má se oznámení takové protokolem zapsati; staneli se to písemně, tedy má původce spisu ústně vyslyšen býti. Při tom mají se mu dáti všechny ty otázky, které by k důkladnému vyhledání skutku vésti mohly.

§. 129. Oznámení písemná, jichž původcové ústně slyšeni býti nemohou, jsou toliko ve zvláštních případnostech dostatečná, aby se na ně řízení právní zavésti mohlo. A však toho, co v nich obsaženo, vedlé okolností k tomu konci užito budiž, aby se dle toho dále vyhledávalo.

§. 130. Oznámení písemná, v nichž původce jméno zatají, sama o sobě nikdy nestačí, aby se na ně vyšetřování o platnosti manželství zavésti mohlo.

§. 131. Rozneseli se pověst, že jest tu nějaká překážka v manželství, a jestli pověst taková vedlé uvážení okolností povšimnutí hodna, má soud manželský přezvěděti, na čem se hlasy neb řeči takové zakládají, a má uvážiti, zdali potřebí, aby se v příčině toho, čeho se dověděl, zavedlo vyšetřování.

§. 132. Oznámilli by kdo, že jest tu překážka, pro kterouž jediné manželé platnosti manželství odporovati mohou, netřeba vůbec k oznámení takovému zřetele míti, a však byloli by z udání učiněného patrno, že manželství pro takovou překážku neplatné jest, budiž z povinnosti úřadu k tomu přihlíženo, aby se buď manželství skonvalidovalo, anebo aby manžel, který má právo platnosti jeho odpírati, proti manželství se ozval.

Správce duchovní má se přičiniti, aby věc napomínáním narovnal.

§. 133. Jestli překážka, kteréž se průchod zjednává, taková, že by ovšem byla zdvižena, kdyby manžel žalující k manželství přivolil, tedy budiž řádnému správci duchovnímu, pod kterého manželé náležejí, aneb dle případnosti i jinému knězi uloženo, aby příhodným napomínáním stranu, která manželství odporuje, k tomu přiměl, by přivolení k manželství obnovila, anebo aby vedlé okolností spůsobil, by se přivolení před farářem a dvěma svědky opakovalo.

§. 134. Duchovní, jemuž toto uloženo bylo, má k předsedícímu soudu manželského zprávu učiniti, jak přičinění jeho vypadlo, a jestliže by strana, která manželství odporuje, v úmyslu svém setrvala, má vše to ke zprávě té přidati, čeho se o příbězích dověděti mohl, na nichž závisí platnost manželství, kteréž se odporuje.

§. 135. Pokud se v překážkách, ježto přivolením manželů zdviženy býti ne-

mohou, nejprvé správce duchovního užiti má, aby k odstranění jich působil, záležeti bude na povaze případností a na uvážení soudu manželského.

§. 136. Odporujeli platnosti manželství jeden z manželů, vyšetřeno buď nejprvé, jsouli tu takové případnosti, že by žalobník, měli kdy právo, manželství odpírati, nyní zajisté ho byl zbaven; a jestli by se toto na jisto postavilo, žaloba nebuď připuštěna.

§. 137. Jestliže by odpor proti manželství činěný zakládal se na skutku nějakém, kterýž, byť i zcela pravdivý byl, nemohl by buď naprosto aneb alespoň v okolnostech žalobníkem samým vylíčených překážky rozlučující způsobiti, tedy budiž žaloba bez dalšího vyšetřování zavržena.

§. 138. Mohlo by se státi, že by skutek, na němž se odpor zakládá, jsa pravdivý, manželství činil neplatné, že by však bylo patrno, že to, co se udává, nepravdivé jest. V případnosti takové budiž žalobník o tom poučen a vyzván, aby od žaloby upustil. Nechtělli by toho učiniti a nebyloli by to, co by přednesl, patrně směšné neb nesmyslné, budiž žaloba jeho řádným usnešením soudu manželského zavržena.

Co činiti, když by se hnulo překážkou některou, jmenovanou v §. 80.

§. 139. Jestliže by se hnulo překážkou některou, vyčtenou v §. 80., soud manželský, pokud možná, nemá zaváděti řádného vyšetřování. U velmi mnoha případnostech bude lze skutek prostředkem duchovenstva farního na jisto postaviti. Prokáželi se překážka knihami farními neb seznáním osob víry hodných, udělí biskup potřebné prominutí, a bude míti o to péči, aby se konvalidace beze všeho hluku vykonala. Byloli by se velice obávati, že by manželé překážky objevené zle užili, aby tím společenství života k rozvázání přišlo, aneb že by jí k tomu užil jeden manžel, tedy by bylo potřebí u Svaté stolice žádati, aby se manželství od kořene uzdravilo.

K vyhledání příběhu skutečného má se komisař vyšetřovací jmenovati.

§. 140. Kdykoli se má platnost manželství vyšetřovati, potřebí, aby soud manželský k vyhledání příběhu skutečného komisaře pojmenoval.

Jak má komisař vyšetřovací přípravné vyšetřování zavésti.

§. 141. Prvé než komisař vyšetřovací průvodní řízení zavede, má hleděti, aby všeho toho náležité vědomosti nabyl, čím by se platnost neb neplatnost manželství na jisto postavila. K tomu konci má dle povahy případnosti a osob, čeho potřebí, vyzvěděti, a manžely, jakož i ty, kteří manželství odporují aneb překážku oznámili, a dle možnosti i svědky, kteří se pro zachování manželství aneb proti němu vedou, u přítomnosti obhájce manželství přípravně vyslechnouti.

§. 142. O tom, jak vyšetřování přípravné vypadlo, budiž soudu manželskému zpráva předložena, kterýž nařídí, co by se dle zdání jeho ještě mělo učiniti. Načež buď bez odkladu zavedeno řízení průvodní.

Manželé povinni jsou osobně k soudu se dostaviti.

§. 143. Manželé mají jak u vyšetřování přípravném tak i za příčinou řízení průvodního osobně k soudu přijíti. Nezabraňuje se jim sice, aby s sebou zástupce přivedli, a prvé než se o něčem pronesou, s ním se poradili; a však jen vyjádření od nich samých vydaná mohou za jejich vlastní protokolem zapsána býti. Jestliže by se zástupce svým jménem o věci nějaké manželství se týkající pronesl, buď to tak pokládáno a s tím naloženo, jak by to pokládáno a s tím naloženo bylo, kdyby nebyl přišel jako zástupce. Pakli by zástupce jednání nějak přerušoval, má komisař vyšetřovací spůsobiti, aby se vzdálil.

Co se činiti má, kdyby manželé k soudu nepřišli.

§. 144. Jestliže by manželé obeslaní pravili, že soud u věci té jest nepříslušný, předsejíti se má dle §§. 103. a 104.

§. 145. Jestliže by manželé, na učiněné obeslání k soudu nepřišedše, jinou toho příčinu předstírali, nežli nepříslušnost soudu, tedy soud manželský vezmi na potaz, máli se příčině té místa dáti nebo máli se zavrhnouti. Z důvodů hodných může se též delší lhůta povoliti. Shledaloli by se, že příčiny uvedené jsou nepodstatné, aneb nepřišlali by strana některá, neomluviviši se, tedy se jí má dle vzdálenosti bytu příhodná lhůta položiti, a prošlali by lhůta tato marně, má se na soudu světském žádati, aby byla k dostavení přidržena. Pakli by požádání toto z jaké koli příčiny bylo bez účinku, má se řízení i v nepřítomnosti obeslaných předsevzíti.

Pokud manželé skrze plnomocníka vyslýchání býti mohou.

§. 146. Úsilně působiti se má k tomu, aby manželé za příčinou vyhledání příběhu skutečného osobně před komisařem vyšetřovacím vynajíti se dali. Zachovalili se dle toho a bydlejili daleko od sídla soudu manželského, tedy může k žádosti jejich v tom místě, v kterémž jsou bytem, aneb blíže něho plnomocník jmenován býti, který by je dále vyslýchal. Obhájce manželství může sice vyslýchání takovému vždy a všude přítomen býti; může ale také žádati, aby mu k tomu byl dán náměstek. Kteryžto náměstek bude povinen přísahou slíbiti, že chce u vyslýchání záležitost svazku manželského, jak nejlépe bude věděti a moci, obhajovati, za kterouž potřebou mu obhájce manželství má potřebné naučení a vysvětlení dáti. Plnomocníkovi samému mají se netoliko otázky poslati, kteréž manželům dávati má, nébrž má se mu dáti i naučení o všem tom, čeho mu věděti třeba, aby vyhledávání, jež má předsebráti, náležitě říditi mohl. Zdržujili se manželé v jiné diecési, tedy buď tamější soud manželský požádán, aby v dalším vyslýchání byl nápomocen.

Překážky náleží dokázati.

§. 147. Domnění jest, že manželství jest platné; kdo by pravil, že tu jest překážka, tomu náleží úplně jí dokázati.

Jakou moc důkazu má přiznání manželů.

§. 148. Přiznání, kteréž manželé u vyšetřování učiní aneb již dříve, a však po uzavřeném manželství, jehož platnosti se odpírá, učinili, pokud zní v ten

smysl, že manželství jest neplatné, nemá moci důkazu. Přiznání, kteréž manželé učinili prvé, než vešli v manželství, jemuž se odporuje, nebuď co prostředek k dokázání neplatnosti zavrhováno.

§. 149. Přiznání manželů, kteréž zní v ten smysl, že manželství jest platné, má moc důkazu tehda, když jediné manželé mají právo platnosti manželství odpírati; jinak jest pouhou domněnkou.

§. 150. Že manželé nebo jeden z nich nepřišli k soudu, to proti platnosti manželství ničeho nedokazuje, a pročež tím tomu, kdo platnosti svazku manželského odporuje, povinnost důkaz vésti usnadněna býti nemá.

Jakou moc důkazu mají svědkové.

§. 151. Majili svědkové připuštěni neb zavrženi býti, jaké víry jim náleží přiložiti a jakou váhu mají obrany proti nim činěné, rozhodne soud manželský v jedné každé případnosti dle toho, co v zákoně církevním vůbec s strany toho předepsáno a dle příčin zvláštních, jichž povaha jednání vyhledává.

Co zvláště předepsáno o hodnověrnosti svědků.

§. 152. Nenamítáli manžel, který platnosti manželství odporuje, ničeho proti svědku, jejž za podezřelého aneb potahmo i za nespůsobilého pokládati náleží, tedy může svědek takový ke svědectví, že manželství platné jest, připuštěn býti. To však, že manželé proti svědku ničeho nenamítají, není důvodem, aby seznání jeho proti manželství směřující za hodnověrné se pokládalo.

§. 153. Postavení svědka k některému manželovi, z něhož by pošlo domnění, že by stál při jednom nebo proti jednomu z manželů, činí jej podezřelým jen v příčině onoho seznání, kteréž by svědčilo k dobrému neb na škodu toho manžela, k němuž by svědek tak postaven byl.

§. 154. Jestli svědek s oběma manžely v postavení nebo svazku takovém, že by z toho vzešlo domnění, že bude asi stejnou měrou stranný, tedy případnosti takové samy o sobě nestačí, aby seznání od svědka k dobrému manžela jednoho, však na škodu manžela druhého učiněné pokládáno bylo za podezřelé.

§. 155. Příbuzní manželů ze svědectví pro zachování manželství nebo proti němu jen tehda vyloučeni budte, kdyžby ze zvláštní povahy případu zvláštní příčiny vzcházely, aby pokládáni byli za stranné.

§. 156. U posuzování hodnověrnosti příbuzných a všech těch, jichž postavení k manželům přináší s sebou podezření strannosti, hleděno buď hlavně k tomu, zdali manželé si toho žádají, aby manželství za neplatné prohlášeno bylo čili nic.

§. 157. Všichni ti, o nichž se domýšleti jest, že dobře znají okolnosti, ježto budou míti váhu v rozhodování otázky o platnosti manželství, mají i tehda slyšeni býti, když by se jako svědci měli zavrhnouti, poněvadž z výpovědí jejich mohou domněnky povstati a věc se tím může lépe vysvětliti.

Které námitky se proti svědkům činiti mohou.

§. 158. Jak strany tak i obhájce manželství mají právo, proti svědkům pro zachování manželství nebo proti němu vedeným obrany čili námitky činiti.

Svědectví má se osobně vydávati.

§. 159. Svědectví má se vydávati osobně; svédectví písemná osob nepřítomných nejsou důkazem, anobrž spůsobují toliko domněnku.

Kdy mohou svědkové skrze plnomocníka vyslyšeni býti.

§. 160. Nemohouli svědkové pro přílišnou vzdálenost v sídle soudu manželského vyslýchání býti, předsejíti se má dle toho, co ustanoveno v §. 146. o pozdějším vyslýchání manželů.

Kdo má vzdělávati otázky.

§. 161. Otázky, ježto se svědkům dávati mají, vzdělávati má komisař vyšetřující, zřetel maje k tomu, co z posavadního líčení pře na jevo přišlo, jakož i k dotázkám, kteréž snad podali manželé aneb odpůrce svazku manželského, a smluvě se o věc tu s obhájcem manželství. Obhájce tento může přidati, co by se mu příhodno býti vidělo, aneb i žádati, aby se otázky soudu manželskému ke schválení předložily.

Svědkové mají se vzíti pod přísahu.

§. 162. Toliko seznání svědka přísežného jest řádným důkazem. Svědkové, proti nimž není ničeho namítati, mají před vyslýcháním na Božské svaté evangelium přísahu vykonati, že o věci, na kterou budou tázáni, pravdu seznati chtějí, jak jí sobě před Bohem a v svědomí svém povědomi jsou, že ji chtějí seznati dokonalou a pouhou, ničeho nepřidajíce, neopominouce neb nezměníce. Prvé má se jim příhodné napomenutí o svatosti přísahy učiniti.

§. 163. Když se svědkové pod přísahu berou, buďtež k tomu manželové obesláni, a pakli by manželství odporoval někdo jiný, budiž i on obeslán. Nepřišlili by, nemůže to přijímání přísahy na závadu býti.

Jak se má u vyslýchání svědků předsejíti.

§. 164. Svědkové vyslýcháni buďte v nepřítomnosti stran a každý zvlášť o sobě. Nežli výslech úplně jest skončen, není dovoleno, seznání svědků vyhlašovati.

Jakou moc důkazu má svědectví.

§. 165. Co dva svědkové přísežní, proti nimž nijaké námitky dle zákona činiti nelze, zřejmě a jednomyslně seznají, pokud jiná hodnověrná svědectví neb okolnosti, ježto by silnější domněnku působily, nejsou tomu na odpor, o tom vůbec pokládati náleží, že jest dokázáno. Byloli by ale činiti o okolnost, na níž by se zakládala platnost manželství, není na tom dosti, když [by se ukázalo, že tu není žádného takového postavení, svazku neb skutku, jímžby se pravdivost seznání svědkův v pochybnost uvedla, nébrž potřebí, aby se dokázalo, že svědkové jsou mužové osvědčené počestnosti, a že nelze domněnce místa dáti, že by svědomí své křivou přísahou stížili.

Jak se má vésti vyšetření skrze znalce.

§. 166. Jestli k dovedení důkazu potřebí, aby se znalci přivzali, tedy má soud manželský alespoň dva a to takové zvoliti, kteří by vědomostmi a počestností výteční a všeliké strannosti prázdni byli; kteřížto znalcové mají pak dle

naučení od komisaře vyšetřujícího jim daného a od obhájce manželství schváleného potřebné vyhledávání předsevzíti a dobré zdání písemně od sebe vydati. Co strannosti se dotýče, mají v příčině znalců tytéž námitky místa, ježto by se proti nim mohly činiti, kdyby byli svědky.

§. 167. Znalcové mají se vzíti pod přísahu. Šloli by o skutek nějaký, na němž by se zakládala platnost manželství, tedy jim buď uloženo, aby přísahu vykonali, i tehda, když by se byli již přísahou úřední zavázali, že chtějí svá dobrá zdání svědomitě vydávati.

Jak se má vésti důkaz o pravosti listin.

§. 168. Že listiny, ježto platnosti manželství odporují, pravé jsou, dokázati nelze seznáním manželů aneb osob takových, které majíce býti svědky proti manželství, byly by nespůsobilé nebo podezřelé.

Jakou moc důkazu má přísaha manželů.

§. 169. Ani přísaha od manželů vykonaná ani přiznání jich důkazem není, že tu jest překážka, aniž může důkazu k tomu doplniti.

§. 170. Pokud k dovedení okolnosti nějaké, na níž se právo odpírací zakládá, manžel, který manželství odporuje, ku přísaze připuštěn býti může, má soud manželský v jedné každé případnosti zvláště uvážiti a o tom rozhodnouti.

§. 171. Jestli překážka taková, že se nemůže z povinnosti úřadu proti manželství předsejíti, tedy přísaha manžela dovozujícího, že manželství platné jest, za důkaz platného manželství připuštěna býti může.

Jak se má zvláště předsejíti, když se odpírá platnosti manželství pro nespravedlivé nucení,

§. 172. Odpírali některý manžel platnosti manželství, proto že k němu byl nespravedlivě přinucen, tedy obesláni a slyšeni buďtež ti, o nichž jistí, že se nespravedlivého nucení dopustili. Svědčili žaloba proti manželovi druhému, přiznáním jeho důkaz k místu přiveden býti nemůže. Pakli by ale rodičové k skutku nějakému se přiznali, z něhož by vyrozuměti bylo, že tu bylo nějaké nucení nespravedlivé, kteréž by manželství platnosti odjímalo, tedy budiž po uvážení všech okolností hleděno, jestli tu snad nějaké srozumění s dítětem, žádajícím sobě, aby manželství k rozvázání přišlo. Ostatek, netýčeli se žaloba manžela druhého, předsejíti se má dle obecného řízení průvodního, ježto průchod má, když jde o přečiny.

pro unešení.

§. 173. O osobě unešené, kteráž s tím, kdo ji unesl, jsouc v moci jeho, v manželství vešla, domnívati se jest, že byla k tomu konci unešena, aby jej za manžela pojala. Bylli opak toho prokázán, trvá nicméně domnění, že byla nespravedlivým nucením ke svolení připuzena. Tatéž domněnka místo má v příčině každého manželství, v kterémž by jaká koli osoba, z jaké koli příčiny unešená vešla dříve, nežli by nabyla úplné svobody.

pro překážku nemohoucnosti.

§. 174. I také, když by se platnost manželství pro překážku nemohoucnosti vyšetřovala, držeti se jest co pravidla týchž vyměření, kteráž dána jsou o přiznání a přísaze manželů. Pakli by dva znalcové, v jichž znalost věci a nestrannost

soud manželský úplně důvěřuje, jednomyslně nalezli, že jest tu nemohoucnost nevyhojitelná a absolutní, a že tu byla již dříve, nežli strana, jejíž nemohoucnost se dovozuje, v manželství vešla, může nicméně strana tato žádati, aby věc třetím znalcem byla vyšetřena. Shledaloli by se, že nemohoucnost jest pouze relativní, tedy k úplnému důkazu nevyhnutelně potřebí, aby nejméně tři znalcové jednomyslně dobré zdání o tom vydali. Zůstaloli by pochybno, jestli nemohoucnost nevyhojitelná a bylali tu již před manželstvím, budiž žádost, aby manželství prohlášeno bylo za neplatné, zavržena.

§. 175. Výjimka z toho má místo, když se buď dokáže, že manželství ještě vykonáno není, anebo když se ve třech létech po sňatku podá žaloba, aby manželství bylo za neplatné prohlášeno, a když netoliko oba manželé praví, že nemohoucnost tu jest, nébrž když kromě toho alespoň dva hodnověrní znalcové seznají, že se to velmi pravdě podobá. V případnosti této mají manželé v obcování manželském po takový čas vytrvati, který jim soud manželský vyměří, vždy však alespoň tři léta. Pakli by ale, když by tento čas prošel, znovu žádost podali, aby manželství bylo za neplatné prohlášeno, má si soud manželský nejprvé jistotu zjednati, že se nic nezměnilo v příbězích skutečných, z nichž vycházelo, že dle podobnosti k pravdě nemohoucnost tu jest a potahmo že manželství vykonáno nebylo. Potom může se manželům dopustiti, aby přísahou stvrdili, že nemohoucnost trvá, kterážto přísaha má moc úplného důkazu.

Co se má učiniti po skončeném vyhledávání.

§. 176. Po skončeném řízení průvodním připomenuto buď oběma manželům a kdo koli platnosti manželství odporuje, též i obhájci manželství, že mají právo, o tom, co posud jednáno, mínění své pronésti. Mají-li námítky nějaké, nechať je v osmi dnech předloží. Hledíc k vzdálenosti bytu těch, jimž na věci záleží, může se lhůta tato prodloužiti, nemá se v tom ale vykročovati z mezí nevyhnutelné potřeby.

§. 177. Jak soud manželský tak i obhájce manželství mohou z povinnosti úřadu naříditi, aby se vše vyhledalo, čeho se jim k doplnění řízení průvodního vidí býti potřeba.

Výrok, o který se soud usnese, předložen buď biskupovi.

§. 178. Prvé nežli soud manželský rozsudek vynese, má výpověď, o kterou se usnesl i s příčinami rozhodovacími biskupovi předložiti. Shledalli by biskup, že výrok, který vynešen býti má, není dosti odůvodněn, tedy soudu manželskému uloží, aby okolnosti od něho vytknuté opět v zdravé uvážení vzal a o tom, jak porady vypadnou, zprávu mu učinil.

Čeho potřebí, aby výrok byl konečně platný.

§. 179. Odvolávati se dovoleno jest, pokud vyříknuto není dvěma rozsudky, že manželství jest platné, aneb třemi rozsudky stejného znění, že jest neplatné.

Vyšlili dva rozsudkové, že manželství jest platné, a dva, že jest neplatné, pokládáno buď manželství za platné.

Jak jde odvolání k vyšším instancím.

§. 180. Vyřkneli instance první, že manželství jest platné, může se odpůrce svazku manželského k druhé instanci odvolati. Potvrdíli se platnost manželství v instanci druhé, další odvolání místa nemá. Byloli by v instanci druhé manželství prohlášeno za neplatné, má se obhájce manželství z povinnosti úřadu obrátiti k instanci třetí. Vyřkneli instance třetí že manželství platné jest, není dovoleno, dále se odvolávati. Pakli by ale rozhodla, že jest neplatné, žádati má obhájce svazku manželského, aby zřízena byla instance čtvrtá, a dle toho, jaký rozsudek tato vynese, pokládáno pak buď manželství za platné nebo za neplatné.

§. 181. Prohlásili první instance manželství za neplatné, má obhájce manželství z povinnosti z toho odvolání vziti. Zněli by rozsudek instance druhé taktéž, že manželství jest neplatné, má týž obhájce, nejsouli důvodové neplatnosti nade všechnu pochybnost zřejmí, věc na třetí instanci vznésti. Rozhodlali by ale také instance třetí, že manželství jest neplatné, tedy se další odvolání nepřipouští. Pakli by ale instance tato vyřkla, že manželství platné jest, může žalobník žádati, aby se zřídila instance čtvrtá, jejížto rozsudek buď za konečně platný pokládán.

§. 182. Vyřklali by instance první a třetí, že manželství jest neplatné, druhá instance ale, že jest platné, žádati má obhájce manželství za zřízení instance čtvrté.

§. 183. Odvolání, kteréž vezme obhájce manželství, užívá dle povahy jeho také ta strana, která dovozuje, že manželství jest platné. Nicméně má strana tato toho vůli, sama o sobě a nezávisejíc na obhájci manželství odvolání vziti; učiní však dobře, když se s ním prvé o to umluví.

§. 184. K odvolání, kteréž obhájce manželství úřadem svým zavázán jest bráti, žádné lhůty překlusivní není vyměřeno. Neopovědělli by obhájce odvolání ve lhůtě předepsané, má jej soud, z jehož rozsudku by se odvolati měl, pohnati, aby povinnost svou vyplnil anebo má dle povahy případnosti i biskupovi zprávu o tom učiniti a navrhnouti, aby se hájení manželství svěřilo muži jinému úplně k tomu způsobilému.

Jak se předsejíti má v instanci vyšší.

§. 185. Soudce, který nález činí v instanci vyšší, má nejen líčení pře v instancích nižších předsevzaté bedlivě zkoušeti, nébrž i všechno to učiniti, čeho se mu vidí býti potřeba, aby to, co schází doplnil, co pochybného jest, na jisto postavil a co chybného, opravil. K tomu konci může manžely vyslechnouti, v příčině listin za důkaz užitých vyhledávání zavésti a vyslyšeti svědky, od nichž se něčeho nového dověděti domnívá. Vyšetřování skrze znalce budiž však jen tehda

opakováno, když by z půtahů, ježto by činily silnou domněnku, s podobností k pravdě vycházelo, že bylo v něčem pochybeno aneb že se stranně předsešlo.

§. 186. Jak strany tak i obhájce manželství mají právo, vyšší instanci nové důkazy předložiti.

Kdy jest rozsudek zmatečný a ničímž.

§. 187. Rozsudek jest zmatečný a ničímž, když byl od nepříslušného soudce vynešen, nebo když podstatná část řízení soudního byla vynechána aneb když byla sice předsevzata, nebyl ale k ní přivzat obhájce manželství. A však platnosti rozsudku od vyššího soudce vyneseného odpírati nelze z té příčiny, že se soudci tomuto nevidělo toho býti potřeba, aby se dále něco vyšetřilo, a že rozhodl dle spisů jemu předložených.

Jak se předsejíti má v příčině zmatečnosti rozsudku.

§. 188. Žaloba, že rozsudek jest zmatečný, vznešena budiž ve lhůtě k odvolání vyměřené na soudce nejbliže vyššího.

§. 189. Poněvadž manželé, majíce za to, že k soudu nepříslušejí, obranu v příčině toho v desíti dnech po dodaných obsílkách podati mají (§. 103.), tedy proti vydanému rozsudku nepříslušnosti soudu více namítati nemohou; vyšší soudce však bylli soud nepříslušný, rozsudek z povinnosti za neplatný prohlásiti může.

§. 190. Rozsudek na žalobu zmatečnosti vynešený žádného odvolání nepřipouští.

§. 191. Přeličení, prohlášené za zmatečné, náležitě opakováno buď před týmž soudcem, kterýž je byl řídil, aneb jestli neplatné pro nepříslušnost soudu, před oním soudcem, kterýž příslušný nalezen jest.

Kdy se má hleděti, aby manželství bylo skonvalidováno.

§. 192. Byloli trojím rozsudkem stejného znění nalezeno, že manželství jest neplatné, jestli ale překážka taková, že by mohla přivolením se strany jednoho manžela aneb prominutím zdvižena býti, tedy má biskup, nezrážejíli jej z toho hodné příčiny, k tomu působiti, aby manželství bylo skonvalidováno.

Kdy se má rozsudek konečný vyhlásiti.

§. 193. Jestli překážka taková, že nemůže prominuta býti aneb byloli přičinění, aby se manželství skonvalidovalo, marné, tedy budiž stranám ohlášeno, že manželství jest neplatné a budiž jim zakázáno, aby spolu déle neobcovaly.

Co má rozsudek v sobě obsahovati a jak má vzdělán býti.

§. 194. Každému rozsudku přidány buďtež příčiny, na nichž se zakládá, krátce sice, ale tak, aby se nic podstatného neopominulo. Zníli rozsudek konečný, že manželství jest neplatné, budiž výslovně připomenuto, že předešlý sňatek není více překážkou, aby manželé v nové manželství vstoupili. V každém rozsudku mají se soudcové i zapisovatel podepsati a má se k němu přiložiti pečeť kurie biskupské.

Jak se má rozsudek dodávati, a že se má poslati místodržícímu.

§. 195. Rozsudek budiž stranám skrze služebníka radního dodán a opis doručen; načež vydáno buď písemné potvrzení. O každém rozsudku v příčině platnosti manželství vynešeném má biskup dáti věděti místodržícímu aneb presidentovi zemskému.

Kdy rozsudek konečný vejde v moc práva.

§. 196. Rozsudek v příčině platnosti manželství vynešený nikdy nevejde v plnou moc práva. Dokázaloli by se později, že založen byl na mylných domněnkách, budiž líčení pře obnoveno a ve formě předepsané provedeno. Přihodiloli by se, že by rozsudek, jímž manželství bylo prohlášeno za neplatné, byl odvolán, tedy manželství, v kteráž by manželé snad mezi tím časem byli vešli, jsou tím sama sebou prohlášena za neplatná.

§. 197. Vyšetřování, vztahující se k platnosti manželství, jen tehda znovu počíti se může, když rozsudek první instance byl za zmatečný prohlášen; vyjmuta z toho jest jen případnost, jmenovaná v §. 196.

Jaký účinek má rozsudek, vynešený v příčině nemohoucnosti.

§. 198. Zakládáli se rozsudek neplatnosti na tom, že manžel některý byl naprosto a nevyhojitelně nemohoucí nalezen, tedy nemůže manžel takový více k manželství připuštěn býti. Pakli by se ale později jak koli událo, že by k vykonání manželství spůsoben byl, předešlé manželství jeho opět platnosti nabude.

§. 199. Samo sebou patrno, že manželé prvé nežli se rozsudek konečný o platnosti manželství vynese, k manželství novému naprosto připuštěni býti nemohou. Ačkoli však spojení, v kteréž by před vynešením konečného rozsudku vešli, vždy nanejvýš nedovolené, anobrž týmž trestům církevním poddáno jest, jako mnohoženství, nicméně, jestliže by pře líčení předsejdoucí k tomu vedlo, že by manželství bylo prohlášeno za neplatné, a nebylali by manželům přenáhleně oddaným jiná překážka na závadu, spojení takové za pravé manželství buď pokládáno.

Věci manželství se týkající ani narovnáním ani výrokem rozsudího rozeznávati se nemohou.

§. 200. Věci, manželství se týkající, ani narovnáním ani výrokem rozsudího rozsouzeny býti nemohou. Pod kterými výmínkami soud manželský zmocněn jest, rozepře manželů o jmění prostředkem výroku rozsudího rozhodovati, ustanoveno jest v zákoně od státu vydaném.

IV. Kdy může manželství vykonáním slibu řeholního rozloučeno býti.

§. 201. Vedlli by manžel jeden stížnost, že manžel druhý se zdráhá manželství vykonati, tento by ale se pronesl, že se chce světa odříci, tedy budiž přede vším uváženo, zdali na jisto postaveno jest, že manželství nevykonal. Jestli o tom důkazu dostatečného před rukama, budiž tomu, kterýž u zdráhání svém trvá, uloženo, aby ve dvou měsících buď manželství vykonal, anebo vešel v řád od Stolice svaté schválený. Z příčin hodných může však i kratší neb delší lhůta položena býti.

§. 202. Jdeli ze dvou manželů, kteří jistí, že manželství nevykonali, jeden do kláštera, a druhý tomu neodporuje, tedy, aby se dorozumění předešlo, tím přísněji vyšetřiti třeba, zdaliž pravda jest, že manželství ještě není vykonáno.

§. 203. Jak mile manžel, který světa se odříci chce, slavným slibem se zaváže, budiž manželovi druhému listem vysvědčeno, že manželství jeho platné sice uzavřené, a však nevykonané, rozvázáno jest, a že není překážky, aby k jinému svazku přikročil.

§. 204. Jak to, že manželství bylo za neplatné prohlášeno, tak i to, že svazek manželský byl slavným slibem rozvázán, má se v knize sňatků poznamenati. Byloli manželství uzavřeno v místě, kde ani ženich ani nevěsta nebydleli, stať se poznamenání toto nejen v knize sňatků té fary, kde v manželství vešli, nébrž i v knize sňatků toho faráře, kterýž dal plnomocenství k oddávkám.

V. Kdy mohou manželé od stolu a lože rozvedeni býti.

§. 205. Bez manželského společenství života povinnosti manželstvím převzaté vyplněny býti nemohou; společenství toto tedy jen v případech zákonem církevním stanovených a potahmo spůsobem v zákoně církevním předepsaným zrušeno býti může.

Manželé mohou se obapolnou úmluvou dáti rozvésti, aby mohli vejíti v řeholi neb v stav duchovní.

§. 206. Manželé mohou přivolením obapolným společenství života k tomu konci zrušiti, aby vešli oba aneb jeden z nich v řád od Stolice svaté schválený anebo aby muž obdržel svaté posvěcení. Zdaliž a pod kterými výmínkami strana druhá v stavu světském dále trvati může, ustanoveno buď dle zákonů církevních.

Kdy mohou manželé do života rozvedeni býti pro cizoložství.

§. 207. Dopustilli se manžel jeden cizoložství, může manžel druhý žádati, aby s ním byl do života od stolu a lože rozveden; leč že by cizoložství byl schválil, dovolil neb vinou svou spůsobil, anebo že by se sám cizoložství byl dopustil. Práva toho však pozbude, když straně druhé vinu výslovně aneb mlčky promine.

Z kterých příčin mohou manželé na čas rozvedeni býti.

§. 208. Manželé k společnému životu jen dotud zavázáni jsou, pokud v něm bez nebezpečenství spasení duše své, života neb zdraví svého setrvati mohou. Odpadlli by jeden manžel od křesťanství, sváděli by druhého k odpadnutí od víry křesťanské, k nepravostem neb zločinům, uvedli by krutým nakládáním neb úklady zdraví nebo život jeho v nebezpečenství, ubližovali by mu po delší čas spůsobem citedlným, též dle okolností, měli by nákažlivý neb dlouho trvající neduh na těle, tedy budiž straně druhé, když za to požádá, povoleno, aby byla rozvedena od stolu a lože dotud, až by s manželem takovým bez nebezpečenství věčného a časného spasení svého znovu v společenství manželské vejíti mohla.

§. 209. Manžel, od něhož strana druhá zlomyslně ušla, žádati může, aby s ní byl od stolu a lože rozveden dotud, až by strana tato vinná dostatečně prokázala, že hotova jest, povinnosti manželské zase konati.

§. 210. I také pro takové porušení povinností, kterým by se manželovi druhému v právích majetnosti se týkajících neb ve cti občanské velká ujma spůsobila aneb zjevné nebezpečenství připravilo, nalezti se může, aby manželé byli na čas od stolu a lože rozvedeni.

Co má činiti ten, kdo chce rozveden býti. Farář má hleděti, aby manžely smířil.

§. 211. Manžel, který si žádá rozveden býti, obrátiti se má nejprvé k svému faráři. Tento má obě strany předvolati a důvodů všelikých, jež zákon Božský a

důstojnost svazku manželského podává, vážně i laskavě užíti, aby společenství manželské neporušené zachoval. Nepodařili se to, pokus se o to po druhé a po třetí, vždy po projití mezi tím alespoň osmi dnů. Po třetí však se to může opominouti, když by rozhořčenost myslí na jevo daná nedávala naději místa, že by to prospělo, aneb když by patrno bylo, že strana žalující v společenství života nemůže déle setrvati, nechtějíc spasení svého věčného i časného v zjevné nebezpečenství vydati.

§. 212. Nepřišelli by žalovaný, má farář právo, skrze úřad světský k poslušenství jej pohnati. Zdali však přítomnost jeho vynucená věci prospěti může, dle okolností posouzeno budiž.

§. 213. Byloli by přičinění farářovo marné, má o tom předsedícímu soudu manželského zprávu učiniti, a obeslalli manžely toliko dvakrát, má zevrubně rozložiti, proč opominul po třetí je smiřovati. Nad to připomenouti má, zdaliž a pokud se mu stížnosti předložené vidí odůvodněny býti.

Biskup má zříditi komisaře vyšetřovací.

§. 214. Biskup má ve vzdálenějších částech své diecése komisaře zříditi, kteří by měli moc, na žaloby v příčině rozvedení od stolu a lože podané vyšetřování konati, a má jim přidati zapisovatele ku spisování protokolů.

Kde se mají žaloby o rozvedení manželů podávati.

§. 215. Žalobník může žádost svou buď k samému soudu manželskému aneb ke komisaři, v jehož okresu bydlí, a to buď písemně podati, anebo ústně dáti do protokolu. V žádosti té má zevrubně rozložiti příčinu, z které se domnívá míti právo, společenství manželské zrušiti, a má pojmenovati průvody své. Též má podotknouti, jak dlouho již jest v manželství, a jsouli tu děti z toho manželství, tedy má připomenouti, kolik jich jest a kolik jest jim let. Pokud manželé, kteří se chtějí dáti od stolu a lože rozvésti, ke kurii biskupské obrátiti se mohou aneb k ní se obrátiti povinni jsou, záležeti bude na nařízení biskupově.

Jak se má na žalobu takovou vyšetření zavésti.

§. 216. Žádost za rozvedení manželů předložena budiž soudu manželskému, kterýž, nejsouli příčiny patrně nedostatečné, k vyšetření věci té přikročí. Vedeli se líčení pře v sídle soudu manželského, budiž jeden z radních komisařem vyšetřovacím jmenován.

Manželé mají se osobně dostaviti.

§. 217. Ku potřebě vyšetřování povinni jsou oba manželé osobou svou se dostaviti. Co se dotýče zástupců a vyjádření neb dovozování od nich přednešených, v tom spravovati se jest tím, co nařízeno v §. 143.

Jak se má díti vyšetřování přípravné.

§. 218. Nejprvé buď hleděno, aby věc bez řízení průvodního ku konci se přivedla. Manželé buďte každý zvlášť o sobě vyslyšeni a potom v oči sobě postaveni. Každé straně buď to, co strana druhá pověděla, jedno po druhém, v tom

pořádku, jak to dle času jde po sobě, aneb jak to spojení mezi příčinou a účinkem vyhledává, předloženo a na ni naléháno, aby k tomu určitě odpověděla. Táhlali by se strana jedna k listinám soukromým, tázána buď strana druhá, zdali je uznává za pravé? Svědkové od stran pojmenovaní, pokud jich přivzíti lze, budtež u přítomnosti obou stran vyslyšeni, a potřebíli toho, sobě vespolek i manželům v oči postaveni.

§. 219. V tomto vyšetřování předcházejícím připuštěny buďte za svědky i osoby takové, jichž seznání by před soudem nebylo důkazem, o nichž se ale domýšleti jest, že důkladně znají příběhy, o kteréž běží.

§. 220. Komisař vyšetřovací může osoby, od nichž se nějakého vysvětlení skutku zběhlého naděje, vyslechnouti i tehda, když jich strany za svědky nepojmenovaly. Zdali by se manželům v oči postaviti měly, nechať komisař opatrně uváží.

Co se učiniti má po vyšetřování přípravném.

§. 221. Protokol v příčině vyšetřování přípravného sepsaný budiž soudu manželskému předložen, a bylyli by věci skutečné, k nimž žalobník se táhne, přiznáním obžalovaného aneb listinami, proti nimž se ničeho namítati nemůže, již nad všelikou pochybnost vyvýšeny, tedy budiž k vynešení výroku přikročeno. Máli se věc tomu naopak, zavedeno buď řízení průvodní.

§. 222. Žalovanému, požádáli za to, dodán budiž opis žádosti žalobníkovy písemně předložené aneb protokolu na žalobu ústní sepsaného, a buď mu lhůta položena, v kteréž má odpověď buď písemně podati aneb ústně protokolem dáti zapsati. Jinak buď mu žádost za rozvedení přečtena, a to, co pro obhájení společenství manželského uvede, protokolem zapsáno.

Jak se má předsejíti v řízení průvodním: U vyslýchání svědků.

§. 223. Svědkové, proti nimž manžel, jemuž na ujmu seznávají, ničeho nenamítá, i tehda připuštěni buďte, kdyžby jinak třeba bylo, za podezřelé neb nespůsobilé je zavrhnouti.

§. 224. Bydlelili by svědkové od místa vyšetřování příliš daleko, zřízen buď k vyslechnutí jich zmocněnec, možnáli, duchovní v místě takovém, kam by snadněji přijíti mohli. Pakli by přebývali vně diecése, požádán buď biskup, pod nímž jsou postaveni, aby opatřil, čeho k zapsání výpovědí jich potřebí. Svědci, kteří bydlejí blíž soudu manželského, buďte vždy u soudu manželského vyslýcháni.

§. 225. Otázky vzdělávej komisař k vyšetřování zřízený, hledě k dotázkám od stran podaným, ač podalyli jakých. Co se dotýče svědků pod přísahu brání, šetřeno buď toho, co předepsáno v §. 162.

§. 226. Když se svědkové pod přísahu berou, budtež k tomu strany obeslány; nepřišlyli by však, nebude to vykonání přísahy na překážku. Při vyslýchání svědků

není stranám dovoleno přítomnu býti, aniž se má seznání jich před skončením výslechu vyhlašovati.

Jak se má dítí vyšetřování skrze znalce.

§. 227. Znalce, jichž dobrého zdání by snad třeba bylo, má komisař vyšetřovací zvoliti; zdvihlyli by se proti nim námítky nějaké, má o nich rozhodnouti soud manželský. Potom se mají znalci pod přísahu vzíti, ač nezavázalili se již přísahou úřední, že chtějí zdání svá svědomitě vydávati.

Kdy se úplný důkaz skrze svědky neb znalce k místu přivede.

§. 228. Srovnávajícím se seznáním dvou svědků přísežných a úplné víry hodných, jakož i srovnávajícím se dobrým zdáním dvou znalců v umění svém zběhlých, nestranných a potahmo pod přísahu vzatých skutek, k němuž seznání neb dobré zdání se vztahuje, úplně se dokazuje.

Jak se vede důkaz o cizoložství.

§. 229. Aby se cizoložství dokázalo, když činiti jest o rozvedení manželů od stolu a lože, postačují domněnky pravdě vysoce podobné. Příběhů však, na nichž se domněnky takové zakládají, dokázati náleží dle toho, co předepsáno v řízení, týkajícím se přečinů.

Seznání svědků a zdání znalců má se stranám oznámiti.

§. 230. Protokol, obsahující v sobě výslech svědků, má se stranám buď přečísti aneb jim opis jeho dodati; také, když znalci dobré zdání vydali, má se jim dáti věděti, co obsahuje.

Ku konci mají se manželé vyslechnouti.

§. 231. Potom buďte oba manželé vyzváni, aby se vyjádřili o tom, co svědkové vypověděli, nebo co uznali znalci. Předložili by nové listiny, aneb nové důkazy v příčině listin, ježto u vyšetřování přípravném zůstaly pochybné, budiž strana druhá na to slyšena.

Přiznání se žalovaného jest úplným důkazem.

§. 232. Přiznání se manžela, proti němuž žaloba o rozvedení směřuje, činí úplný důkaz.

Mohouli manželé k přísaze připuštěni býti.

§. 233. Zdali přísaha doplňovací se strany manželů se může dopustiti, aneb zdali přísaha rozhodující jednomu z nich se může uložiti neb dovoliti, rozhoduj soud manželský, na zřeteli v tom maje, že se vůbec přísaze stran jen tehdy místo dáti může, když by již žádného jiného prostředku nebylo, jak by se pravda vyskoumala, a že rozhořčenost mysli, kteráž při rozepřích manželů bývá, nebezpečenství křivé přísahy zvětšuje.

Co se má činiti, když by manžel žalovaný se nedostavil.

§. 234. Jestliže by manžel žalovaný k učiněnému obeslání k soudu nepřišel, předsejíti se má dle toho, co vyměřeno v §. 145.

Jaké opatření se učiniti má za příčinou výživy žalobníkovy.

§. 235. Bylali žaloba podána z té příčiny, že manžel druhý zlomyslně ušel, budiž nepřítomnému ihned v první obsílce lhůta položena, zření slušné v tom majíc ke vzdálenosti jeho a ke prostředkům komunikace. Neníli povědomo, kde se zdržuje, budiž novinami veřejnými obeslán a lhůta k navrácení vedlé uvážení všech okolností od soudu manželského jemu vyměřena.

Jaké opatření se učiniti má za příčinou výživy žalobníkovy.

§. 236. Dovozujeli strana žalující, že v společenství manželském déle setrvati nemůže, nemělali by spasení duše své nebo život a zdraví u veliké nebezpečenství vydati, a byli by žalovaný, kdyžby se řádně vyřklo, že rozvedení místo má, povinen druhému manželovi slušnou výživu opatřiti, tedy má soud manželský uvážiti, jestli tu dostatečných příčin, aby se prozatím opatření učinilo; i nalezloli by se, že příčin takových tu jest, má se soud světský požádati, aby žalujícímu na útraty žalovaného zvláštní byt a slušnou výživu prozatím vykázal.

Pokud se výrok prvé biskupovi předložiti má.

§. 237. Biskup, budeli se mu toho dle povahy případnosti viděti potřeba býti, nařídí, aby soud manželský, prvé než rozsudek vynese, jemu předložil, kterak rozhodnouti zamýšlí. (§. 178.)

Co má rozsudek v sobě obsahovati.

§. 238. V každém nálezu, kterým se manželé rozvádějí, vyřknuto buď, staloli se rozvedení něčí vinou, zdali tím vinna jest strana jedna a která, aneb jsouli tím vinny strany obě. Byloli by z jednání zřejmo, že otec neb matka pro vady mravní nejsou způsobni, aby příslušného jim práva, děti vychovávati, k dobrému dětí svých užili, budiž i toto v rozsudku připomenuto.

Jaké odvolání místo má v rozepřích o rozvedení.

§. 239. Z rozhodnutí soudu manželského odvolati se může manžel, který se tím má za stížena, k instanci druhé. Ze dvou rozsudků stejného znění další odvolání místa nemá.

§. 240. Rozsudek o rozvedení manželů od stolu a lože zmatečný jest, když by jej vynesl soudce nepříslušný aneb by se podstatná část pře líčení vynechala. Zmatečnost rozsudku posuzována buď dle toho, co předepsáno v §§. 187. a 188.

Má se zření míti k dobré pověsti manželů.

§. 241. Shodlili se manželé o zrušení společenství manželského, není to dle zákona důvodem, aby se vyřklo, že mají býti rozvedeni. Však buďte formálnosti všeliké, jichž není nevyhnutedlně potřebí, pokud možná opominuty, protože se líčením pře u soudu obyčejně rozhořčenost množí a smíření stěžuje. Mimo to náleží, k dobré pověsti stran a rodin jejich všeliký zřetel míti, pokud koli toho věc, o kterou jde, dopouští.

Jak se má v rozepři o rozvedení předsejíti, když se strana přiznala.

§. 242. Když se strana jedna táhne k příběhům, ježto dle zákona příčinu k rozvedení podávají, a strana druhá neodpírá, že tak jest, tedy se má farář třikrát o to pokusiti, aby manžely smířil. Jestli přičinění jeho nadarmo, má se u komisaře vyšetřovacího na žalobu i na přiznání strany druhé protokol zavésti a věc soudu manželskému předložiti, aby rozhodl.

Jaké řízení má místo v případnostech mimořádných.

§. 243. Nezapírali žalovaný, že věc se stala, a vidíli se buď pro zachování dobré pověsti stran aneb z jiných hodných příčin toho býti potřeba, aby se záležitost ta co nejtajněji jednala, mohou se strany k samému předsedícímu soudu

manželského obrátiti. Tento shledav, že jest tu k rozvedení řádná příčina, má buď faráři aneb dle okolností i jinému kněži uložiti, aby strany ku smíření napomenul, když by ale takové napomenutí bylo bez účinku, má dva radní soudu manželského přivzíti a vyříknouti, že manželé jsou rozvedeni. V případnostech takových může se k žádosti obou stran příčina rozvedení v rozsudku opominouti. Že však za to žádáno bylo, má se v protokolu jednacím poznamenati.

Jak se zachovati jest v rozepřech o jmění.

§. 244. Co se týče pohledávání a sporů všelikých k jmění se vztahujících ježto pocházejí z výroku o manželství vynešeného, ukázáno buď stranám k soudu světskému. Žádalyli by obě strany jednomyslně, aby o tom soud manželský prostředkem výroku rozsudího rozhodl, budiž jim nařízeno, aby předložily listinu, v které se o tuto žádost sjednotily. Straně nezletilé buď připomenuto, že k takovému narovnání, aby platné bylo, zapotřebí má přivolení otce neb poručníka svého. Ostatek šetřeno buď u vynášení výroku zákonů rakouských.

VI. Kdy může jeden manžel po prohlášení smrti druhého v nové manželství vejíti.

§. 245. Žádalali by manželka, která žaluje, o rozloučení manželství nebo o rozvedení s manželem, aby manželovi jejímu správa jmění byla odňata, anebo aby byl přidržen k pojištění jmění jejího, kteréž v rukou má, budiž jí s strany toho k světskému soudu ukázáno.

§. 246. Poněvadž svazek manželský jest svatý a nerozlučný, tedy k novému manželství nikdo připuštěn býti nemůže, kdo by o smrti manžela svého nepředložil takových důkazů, ježto by podstatné pochybnosti o ní nedávaly místa. Doklady, které by směřovaly k tomu, aby se jimi mravní jistoty o smrti nabylo, buďtež s největší opatrností uvažovány, naprosto však zavrhovány nebuďtež. Mohlo by se přihoditi, že by z okolností úplně prokázaných mravní jistota vzešla, že manžel není více na živě, ačkoli by nebylo před rukama listin neb výpovědí svědků, které by potvrzovaly, že již skutečně zemřel. Předložilli by manžel věci takové, z nichž by pravdě velmi podobno bylo, že se s manželem jeho vzdáleným něco takového přihodilo, tedy mu buď připomenuto, aby nejprvé k úřadu státnímu žádost podal, kterýž lepších prostředků k vyhledání pravdy užiti může, a jemuž přísluší, aby vydal prohlášení smrti, pokud má účinky občanské.

§. 247. Jak mile vrchní soud zemský soudu manželskému odešle spisy, předsevzaté líčení rozepře obsahující, má soud tento dle nich u přítomnosti obhájce manželství na potaz vziti: můželi se manžel, o němž se neví, kde jest, s tím účinkem za mrtvého pokládati, aby se straně druhé povolilo, v nové manželství vstoupiti? Rozhodnutí, ježto se o tom vynésti má, budiž v každé případnosti biskupovi k posouzení předloženo.

248. Byliby soud manželský toho mínění, že základ jistoty mravní, k němuž se strana táhne, není tak pevný, aby se bez rozpaku za to pokládati mohlo, že svazek manželský skrze smrť jest rozvázán, tedy k tomu nepřivolí, aby manžel vzdálený za mrtvého byl prohlášen, a oznámí soudu občanskému, z kterých příčin k tomu nepřivoluje. Pakli by druhá a třetí instance církevní byla mínění opáčného, a soud nejvyšší, přidav se k nim, prohlásil by manžela za mrtvého, nebudiž novému manželství nijaké překážky činěno.

§. 249. Měli by soud manželský za to, že novémn manželství nic na závadu není, tedy má mínění své vrchnímu soudu zemskému oznámiti, manželovi však nemá ničeho dávati věděti, pokud výrok o prohlášení druhého manžela za mrtvého, co do účinků občanských, v moc práva nevejde.

§. 250. Přijdeli nové manželství k místu, má farář jak prohlášení smrti od úřadů státních vyřknuté, tak i výrok soudu manželského, potahmo pronešení vyšší instance církevní, že se s tím prohlášením srovnává, do knihy sňatků zapsati.

§. 251. Přihodiloli by se, že by o případnosti nějaké v naučení tomto nebylo opatření učiněno, budiž posouzena a rozhodnuta dle obecného práva.

Přehled k přídavku II.

Částka první.

O manželství.

Strana

O povaze a posvěcení spolku manželského 496
Co jest zasnoubení k manželství . . —
Čeho potřebí, aby zasnoubení k manželství bylo platné . . . . . —
Zasnoubení k manželství může se úmluvou obapolnou zrušiti . . . . . —
Kdy se zasnoubení k manželství bez obapolného přivolení zrušiti může . . . . . —
Kdo povinen jest škodu nahraditi 497
Čeho k platnému manželství potřebí . . . —
Které jsou zrušující překážky manželství: . . . . . —
1. Nespůsobilost k přivolení . . . . . —
2. Omyl v osobě . . . . . —
3. Omyl, týkající se otroctví . . . . . —
4. Nemohoucnost, konati povinnost manželskou 498
5. Nedospělost . . . . . —
6. Nespravedlivé nucení . . . . . —
7. Unešení . . . . . —
8. Trvající svazek manželský . . . . . —
9. Svaté posvěcení a slavný slib řeholní 499
10. Rozdílnost náboženství mezi osobami křtěnými a nekřtěnými . . . . . —
11. Příbuzenství pokrevní . . . . . —
12. Příbuzenství duchovní . . . . . —
13. Příbuzenství občanské . . . . . —
Pokud jest překážkou adopce, učiněná dle zákona rakouského . . . . . —
14. Švakrovství z obcování dovoleného . . —
15. Švakrovství z obcování nedovoleného — Když k tomu přistoupí švakrovství . . 500
16. Zřetel k mravopočestnosti veřejné . . —
Když manželství jest platné, však nevykonané —
Když manželství jest neplatné a nevykonané —
Když se stalo zasnoubení k manželství . . —
17. Cizoložství . . . . . —
18. Zavraždění manžela . . . . . —
19. Pokoutnost . . . . . —

Strana

O řádném a mimořádném bydlení 500
Ku kterému faráři příslušejí osoby vojenské 501
Jaký účinek má dovolení mlčky dané a toliko domnělé . . . . . —
Kdo má právo dále delegovati 502
Komu náleží o příslušnosti farářově rozhodovati . . . . . —
Pokud kdo může skrze plnomocníka v manželství vejíti . . . . . —
20. Výmínka . . . . . —
Které jsou vadící překážky manželství 502
1. Zasnoubení k manželství . . . . . —
2. Prosté sliby 503
3. Čas zasvěcený . . . . . —
4. Ohlášky . . . . . —
5. Rozdílnost náboženství mezi křesťany a odpadlci, též mezi křesťany katolickými a nekatolickými 504
6. Zápověď církevní . . . . . —
Přivolení rodičů . . . . . —
Zápovědi, dané zákonem rakouským . —
Kdy mohou ženich a nevěsta k oddávkám připuštěni býti. Kterých průkazů k tomu potřebí . . . . . —
Pokud se cizozemci k oddávkám připustiti mohou . . . . . —
Manželství příliš časná budtež odvracována 505
Čeho potřebí, aby se oddávati mohli ti, kteří nemají bydlení . . . . . —
Ženich a nevěsta mají v náboženství vycvičeni býti . . . . . —
Mají přijímati svátost pokání a svátost oltářní . . . . . —
Jak se mají knihy sňatků vésti . . . —
O promíjení překážek v manželství 506
V kterých překážkách se má prominutí bez nesnáze udělovati . . . . . —
Dle kterých pravidel má se předsejíti při promíjení ostatních překážek . . —
Kdy se mohou ohlášky prominouti . . —
Jak má zřízena býti žádost za prominutí překážky 507
Kdy a pokud se uděliti může prominutí pro uspokojení svědomí . . . . —
Kdy jest potřebí manželství konvalidovati . . . . . —
Pro uspokojení svědomí . . . . . —
Pro soud zevnitřní . . . . . —

Strana

Když překážka změnou případnosti přestala 507

Když jest tu překážka přivolení na oko daného, překážka nucení a omylu . 508

Jaké účinky má konvalidace . . . . —

Částka druhá.

O řízení u věcech manželství se týkajících.

Komu náleží moc soudní u věcech manželství se týkajících . . . . . —

Pod čí moc soudní slušejí manželé u věcech manželství se týkajících . . —

Z kolika údů skládati se má soud manželský . . . . . —

Který jest pořad instancí 509

V které lhůtě se má odvolání opovědíti a podati . . . . . —

I. Kdy a kde se mohou námitky činiti proti příslušnosti soudu 510

II. Kde se může stížnost vésti v příčině oddávek . . . . . —

Když jich farář odepře . . . . . —

Pro překážku zrušující . . . . . —

Jak se má předsejíti, když se manželství odporuje odvoláváním se k zasnoubení . —

Jak se děti má vyhledávání v příčině oddávek domnělých manželů 511

III. Kdy se může manželství za neplatné prohlásiti . . . . . —

Kdo má vůbec právo, platnosti manželství odpírati . . . . . —

Z kterých příčin mají jedině manželé právo platnost manželství odpírati:

1. Pro omyl a nespravedlivé nucení . . —
2. Pro nevypnění výminky . . . . —
3. Pro nemohoucnost 512
4. Pro nedospělost . . . . . —

Kterak obmezeno jest odpírací právo manželů:

1. V překážce unesení . . . . . —
2. V překážce trvajícího svazku manželského —

Kdy se má z povinnosti úřadu předsejíti . —

Má se zříditi obhájce manželství, a které jsou povinnosti jeho . . . . . —

Jak se má k soudu podávati žádost, aby manželství prohlášeno bylo za neplatné . —

Jak se má předsejíti, když se učiní oznámení o překážce v manželství 513

Správce duchovní má se přičiniti, aby věc napomínáním narovnal . . . . . —

Strana

Co činiti, když se hnulo překážkou některou, jmenovanou v §. 80 514

K vyhledání příběhu skutečného má se komisař vyšetřovací jmenovati . . . . —

Jak má komisař vyšetřovací přípravné vyšetřování zavésti . . . . . —

Manželé povinni jsou osobně k soudu se dostaviti 515

Co se činiti má, kdyby manželé k soudu nepřišli . . . . . —

Pokud manželé skrze plnomocníka vyslýchání býti mohou . . . . . —

Překážky náleží dokázati . . . . . —

Jakou moc důkazu má přiznání manželů . —

Jakou moc důkazu mají svědkové 516

Co zvláště předepsáno o hodnověrnosti svědků —

Které námitky se proti svědkům činiti mohou 517

Svědectví má se osobně vydávati . . . . —

Kdy mohou svědkové skrze plnomocníka vyslyšeni býti . . . . . —

Kdo má vzdělávati otázky . . . . . —

Svědkové mají se vzíti pod přísahu . . . —

Jak se má u vyslýchání svědků předsejíti . —

Jakou moc důkazu má svědectví . . . . —

Jak se má vésti vyšetření skrze znalce . . —

Jak se má vésti důkaz o pravosti listin . . 518

Jakou moc důkazu má přísaha manželů . . —

Jak se má zvláště předsejíti, když se odpírá platnosti manželství pro nespravedlivé nucení —

pro unesení . . . . . —

pro překážku nemohoucnosti . . . . —

Co se má učiniti po skončeném vyhledávání 519

Výrok, o který se soud usnese, předložen buď biskupovi . . . . . —

Čeho potřebí, aby výrok byl konečně platný —

Jak jde odvolání k vyšším instancím . . 520

Jak se předsejíti má v instanci vyšší . . . —

Kdy jest rozsudek zmatečný a ničímž . . 521

Jak se předsejíti má v příčině zmatečnosti rozsudku . . . . . —

Kdy se má hleděti, aby manželství bylo skonvalidováno . . . . . —

Kdy se má rozsudek konečný vyhlásiti . . —

Co má rozsudek v sobě obsahovati a jak má vzdělán býti . . . . . —

Jak se má rozsudek dodávati, a že se má poslati místodržícímu . . . . . —

Strana
Kdy rozsudek konečný vejde v moc práva 522
Jaký účinek má rozsudek, vynešený v příčině nemohoucnosti . . . . . —
Věci manželství se týkající ani narovnáním ani výrokem rozsudího rozeznávati se nemohou —
IV. Kdy může manželství vykonáním slibu řeholního rozloučeno býti . . —
V. Kdy mohou manželé od stolu a lože rozvedeni býti 523
Manželé mohou se obapolnou úmluvou dáti rozvésti, aby mohli vejíti v řehol neb v stav duchovní . . . . . —
Kdy mohou manželé do života rozvedeni býti pro cizoložství . . . . . —
Z kterých příčin mohou manželé na čas rozvedeni býti . . . . . —
Co má činiti ten, kdo chce rozveden býti . —
Farář má hleděti, aby manžely smířil . . —
Biskup má zříditi komisaře vyšetřovací . . 524
Kde se mají žaloby o rozvedení manželů podávati —
Jak se má na žalobu takovou vyšetření zavésti —
Manželé mají se osobně dostaviti . . . . —
Jak se má díti vyšetřování přípravné . . . —
Co se učiniti má po vyšetřování přípravném —
Jak se má předsejíti v řízení průvodním: U vyslýchání svědků 525
Strana
Jak se má díti vyšetřování skrze znalce. . 526
Kdy se úplný důkaz skrze svědky neb znalce k místu přivede . . . . . —
Jak se vede důkaz o cizoložství . . . . . —
Seznání svědků a zdání znalců má se stranám oznámiti . . . . . —
Ku konci mají se manželé vyslechnouti . . —
Přiznání se žalovaného jest úplným důkazem —
Mohouli manželé k přísaze připuštěni býti . —
Co se má činiti, když by manžel žalovaný se nedostavil . . . . . —
Jaké opatření se učiniti má za příčinou výživy žalobníkovy 527
Pokud se výrok prvé biskupovi předložiti má —
Co má rozsudek v sobě obsahovati . . . —
Jaké odvolání místo má v rozepřích rozvedení —
Má se zření míti k dobré pověsti manželů . —
Jak se má v rozepři o rozvedení předsejíti, když se strana přiznala . . . . . —
Jaké řízení má místo v případnostech mimořádných . . . . . —
Jak se zachovati jest v rozepřech o jmění . 528
VI. Kdy může jeden manžel po prohlášení smrti druhého v nové manželství vejíti . . . . . —